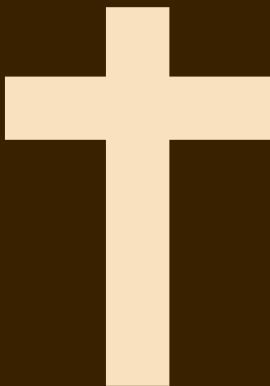

Vikerēh Vikasēk Wēn
gē Wapēgwala

Wamey: Vikerēh Vikasēk Wēn gē Wapēgwala (New Testament+

**Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala
Wamey: Vikerëh Vikasëk Wën gë Wapëgwala (New
Testament+)**

copyright © 2018 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Wamey)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-12-01

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files dated 29 Jan 2022

f961026b-f72f-5bd7-9f75-efa7f932577e

Contents

Matiye	1
Marëk	67
Lik	108
San	177
Vantiyehn Vëfayik	227
Rom	292
1 Korent	320
2 Korent	347
Galasi	365
Efes	376
Filip	386
Kolos	393
1 Tesalonik	400
2 Tesalonik	406
1 Timote	410
2 Timote	419
Tit	425
Filemon	429
vë-ebëre	431
Sak	452
1 Piyer	459
2 Piyer	468
1 San	474
2 San	481
2 San	483
Yud	485
Kayëte Wapuyala ŋa	488

Itëfëta nte kerëk Matiye panjare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Matiye herëk. Matiye arëfal aryampo yeho hnë pëhÿ gë vëhi hna. Sëwif yeho do ndokuñëdëho had arëf ÿatëtanke wati nte macëkawo Yesu tëfa ña. Levi macëdëho fëna, aju alfe (Marëk 2.14, Lik 5.27). Ante nkeho arëf ÿatëtanke vahnë vëvë Rom ña, bulunda wasëwif ÿa aÿëÿ ntinihaÿo. Ante macëkawo Yesu arëf alëÿu apëmpëhnahnëkëhniwo vahnë vëyabah.

Ani kayëte kerik yëbëlan wabëhn wafëhw mbëd gë wahi (70) gë wabëhn keme g'ipëhw (110) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Inji kayëte kwëhna wëntëlah yabah gë mba Marëk ña. Hnagi Yesu ÿa nësëd, yaryi lëÿu ÿa, vantiyehn vantëÿu va do vakarëña vantëÿu va, ipëla ntëÿu ña, icëm ntëÿu yan kërëwa hna, ibëhn dëÿu ña do vakarëña vatëkwa vante njëdakëhni vërëfal vëlëÿu va. Bare nësëd ðus soñe Inaÿ ambin do soñe ile nke Yesu ahnaÿ.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ini kayëte: Yesu, Wën, arëfal, Ahwëhn, ajë ahnë, wanës, fac, ambin/nkal, Inaÿ/ahnaÿ, sariya, toña, wafarise, wahnës wañindaryindan.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Vacërakëlo Yesu gë hnagi lëÿu (1-2)

Yesu gë San Ayary a, tac Yesu gë Sintani (3.1-4.11)

Ipëgw ðoku Yesu (4.12-12.50)

Wahnës wañindaryindan (13.1-58)

Yesu nkok karañëndëhni do njërëndëhni vëres va (14.1-20.34)

Yesu tënkëd Yerusalem hna (21.1-25.46)

Ipëhwëta soñe idañ Yesu (26.75-27.66)

Ibëhn Yesu (28.1-20)

Vacërakëlo Yesu

¹ Wëlin wamac vacërakëlo Yesu Këris ale hnagiko hnënk ahnaÿ ale waciko David, do David, umë dënk, hnë hnënk acërakëlo fu Abëraham hna nagiko.

² Abëraham yeho rëm Isak ÿa. Isak yeho rëm Sakob ÿa. Sakob yeho rëm Yuða gë vëheryu*. ³ Yuða yeho rëm vëhni Peres gë Sera, hnëm hni ÿa Tamar yeho.* ⁴ Peres yeho rëm Hesëron ÿa. Hesëron yeho rëm Ram ÿa. ⁴ Ram yeho rëm

* **1:2** 1.2 Yuða gë vëheryu: vëhni yeho vankaf hnënk pëhw gë wahi Isërayel ÿa. * **1:3** 1.3: Wapëgwala 38.27-30

Aminadab ŷa. Aminadab yeho rēm Nason. Nason yeho rēm Salēma. ⁵ Salēma yeho rēm Bos, hnēmu ŷa Rahab yeho.✠ Bos yeho rēm Obed, hnēmu ŷa Rit yeho.✠ Obed yeho rēm Yese ⁶ ale yeho rēm ahnaŵ ale wāciko David ŷa.✠

David yeho rēm Salomo ŷa, hnēmu ŷa Uri ryēnkŵēkawo nēla. ⁷ Salomo yeho rēm Robowam ŷa. Robowam yeho rēm Abiya ŷa. Abiya yeho rēm Asa. ⁸ Asa yeho rēm Yosafat ŷa. Yosafat yeho rēm Yoram ŷa. Yoram yeho rēm Osiyas ŷa. ⁹ Osiyas yeho rēm Yotam ŷa. Yotam yeho rēm Akas ŷa. Akas yeho rēm Esekiyas ŷa. ¹⁰ Esekiyas yeho rēm Manase ŷa. Manase yeho rēm Amon ŷa. Amon yeho rēm Yosiyas ŷa. ¹¹ Yosiyas yeho rēm Yekoniya gē vēheryu va wati nte pēlayiniho njoyini vēvē Isērayel Babilon hna.

¹² Ante ndēcēk watac ŋa, Yekoniya yeho rēm Salatiyel. Salatiyel yeho rēm Sorobabel ŷa. ¹³ Sorobabel yeho rēm Abihud ŷa. Abihud yeho rēm Eliyakim. Eliyakim yeho rēm Asor. ¹⁴ Asor yeho rēm Sadok. Sadok yeho rēm Akim. Akim yeho rēm Eliwud. ¹⁵ Eliwud yeho rēm Eliyasar. Eliyasar yeho rēm Matan. Matan yeho rēm Sakob. ¹⁶ Sakob yeho rēm Yosef, asanu Mari, hnēm Yesu ale wācēde Kēris, Arēhnayik a.

¹⁷ Umē fop kore vacērakēlo pēhw gē wahnah yeho pēgw hnē mba Abēraham hna hafo David, pēhw gē wahnah mba David hna hafo nte njoyiniho vēvē Isērayel Babilon hna, do pēhw gē wahnah hnē iyo tac hafo mba Arēhnayik hna.

Hnagi Yesu Kēris Arēhnayik a

¹⁸ Wēlin itēfēta soŋe hnagi Yesu Kēris. Hnēmu ŷa, Mari, Yosef hwēhnēkawo; bare nēlahnēnda ŷa, gē fanka Iyir Ipacah ŋa ndonkēko. ¹⁹ Yosef ale hwēhnēkawo ŷa, asan asatah yeho bare nādilojna cēfēhnaŷehna bulunda hna; awa mē pēhnaŋ tava hara yētayina. ²⁰ Wati nte nahadēho watac ŋa, mēleka Ahwēhn a mē karyētahnēka hnē hufakery do ntehna: «Yosef, fatah fante hnagik hnē hnēnk David, ntē ntaki aŷēla Mari, yētēry gē fanka Iyir Ipacah fa ndonkēk. ²¹ Facan nagēd. Yesu† wācēduha, kafi umē fehētēdēhēhni bulunda lēwu ŷa hnē wameh wadēw hni hna.»

²² Ŷinē fop nkeḏ ntiyahn wanēs Ahwēhn wante nēsehnēkawo kila Esayi ŋa:

²³ «Fandag fante wok yētēna vēsan va ndonkēd do facan nagēd. Emaniyel macēde, umē fēhnētānēd: Wēnu ŋa gē fuhnē nkentik.»✠

✠ **1:5** 1.5: Yosuwe 2.1-24 ✠ **1:5** 1.5: Rit 1.1-4.22 ✠ **1:6** 1.6: 2 Samiyel 12

† **1:21** 1.21 Yesu fēhnētānēk ale fehētēd. ✠ **1:23** 1.23: Esayi 7.14

²⁴ Yosef, ga nëgak, më ntik ile ntehnëkawo mëleka Ahwëhn ÿa: ñëlëka asëvalu Mari. ²⁵ Bare vëvankëlohna ipad g'umë afo naga aju do Yosef, Yesu macëkawo.

2

Vëyët wahal

¹ Yesu nkol Betëlem nagiko hnë nkal Yude hna, wati nte nkeho Erođ ahnaŵ ña. Ga nagik, vëyët wahal matëniho cape pëhna lav, njini hafo Yerusalem. ² Ga tëkëni hnam më tÿyëni: «Ne nkeha ahnaŵ wasëwif, ale hnagik takahn ÿa? Nuñun kol nte rufahnëđ nagik ña ga matik gë cape pëhna lav, do njijëbun sëmbëfuna.»

³ Erođ ahnaŵ a ga njëtak, umë pëmpëhnahnëkawo đus do gë vëvë Yerusalem va fop. ⁴ Më macehnëkëhni fop vësankaf vësëna wasađëha va gë vëharan sariya va do tÿyëhni: «Ne ntehnëk Vikerëh va nagëđe Arëhnayik a?»

⁵ Më ntëkwaniha: «Betëlem, hnë nkal Yude hna nagëđe. Wëlin ile kerëk kila ÿa:

⁶ «“Do wëjë Betëlem, antë ntiyahni gelihna nkol nte ñak mbak nafa bë Yude.”* Kwëhnaru nafa kabi hnë wëjë cahniđ asankaf ale yed had ahery bulunda mën ÿa, Isërayel.»

⁷ Awa Erođ më macehnëkëhni yëmëyëm fo vëyët wahal va tÿyëhni pëyaniha bi iÿëhne wati cahnik ikol iña. ⁸ Tac payëhni gë Betëlem, ntehnëhni: «Yiryin arëyalu wapacëk soñe fatah fa; do ge nurunëha, yijën ayëtëndanuno soñe ami fëna yiwu sëmbëntijiŵa.»

⁹ Vëyët va nëpaniho fop wanës ahnaŵ ŵa, tac njilehnëni. Awa mbok nulehnëni kol nte sahniko gë cape pëhna lav ña. Ndënkwëhnëkëhniwo do ga tëkëk le nke fatah hna, tÿryalehn. ¹⁰ Vëyët va, ga nuni kol iña tÿryak, pëbëlehnëhni uhnatah sankaf. ¹¹ Më tënkëni tere hna do tëkatëniha fatah fa gë hnëmu, Mari. Awa më ndëkwëhnëni soñe cëmbëniha fatah fa; tac më pidëtëni wakufa wadëŵ hni ña do njëđëniha sanu, idud*, do gë đatikola hambah le ŵacik mir.

¹² Tac, Wënu ña më pëyakëhni hnë hudakery antë mbokani gë vëhni Erođ; awa më tëfëni nkaŵ kaŵary soñe mëncëni gë ÿal hni.

Igary gë Esipët

¹³ Ga mëncëni vëyët va, mëleka Ahwëhn a më tufëhnaka Yosef hnë hudakery do ntehna: «Matëry, nufëryehna

* **2:6** 2.6: Mise 5.1; 2 Samiyel

* **2:11** 2.11 idud: ile pëđëđëni vësëna

wasadëha va ÿëŵa sëvah hna ye.

fatah fi gë hnëmu do garyëryin hnë nkal Esipët hna. Ñëwëryin hnam hafo ge ntehnëmi avokaju kabi Erod njijëd njëkëlehna fatah fi soņe ndawëhna.»

¹⁴ Awa Yosef më matëk hnë umëđ tac dënk, nufa fatah fa gë hnëmu, do nkaryëni Esipët. ¹⁵ Hnam ñëwëniho hafo cëm Erod. Umë ntiyako nkehahn wante nësehnëkawo Ahwëhn Wënu ŋa hnë wës kila hna: «Macëbuha fatah mën fa soņe cahn Esipët hna.»[☆]

Idaw vutah vumb Betëlem

¹⁶ Ante njëtëko Erod vëyët va tokaniha, ntavëkawo đus, më ntehnëk ndawini fop vutah vucan va, Betëlem hna do gë vankol vante hwërëkawo va fop, fop vucan vunte hwëhna wabëhn waki va hafo gëđ; wabëhn vutah ŋa, gë wati le pacënhnënihawo Erod vëyët wahol va soņe icahn ikol ŋa canëniho.

¹⁷ Awa ntiyako wante nësëko kila le waciko Seremi ŋa: ¹⁸ «Kopa wëryëde hn'ankol Rama hna, wako do gë iyahna cankaf: Rasel† hwëyëđhëhni vutah vuntëwu va; ŋwëyëđ mbosëvosehni, kabi cëmëni.»[☆]

¹⁹ Ga cëmëk Erod, mëleka Ahwëhn a më tufëhnaka Yosef hnë hufakery, Esipët hna. ²⁰ Do ntehna: «Matëry nufëryehna fatah fa gë hnëmu do avokawu g'inkal Isërayel, kabi vële yëkëlehnëđëho ndawëhnëniha fatah fa cëmëni.»

²¹ Awa Yosef më matëk, nufa fatah fa gë hnëmu do mbokani g'inkal Isërayel. ²² Bare Yosef njëtako ale wacik Arëselawos hnufëko ucankaf rëmu Erod ŋa Yuđe hna, awa më ntakëka soņe mboka hnam. Ahwëhn a më mbok nësëhnëka hnë hufakery, do njilehn hnë resiyo vë Galile hna. ²³ Ntëđ hn'ankol nte wacik Nasaret. Koyëna nkeho ntiyahn wanës kila ŋa: «Avë Nasaret macëde.»

3

Ikaraj vahnë iba San Ayary a

¹ Hnë yamani rac, cahnëko San Ayary a hnë wula Yuđe hna do karanëđëhëhniwo vahnë va. ² Ntehnëđëhëhniwo: «Gwëcëteryin vankeya va: Inaw Wënu ŋa tēhajëk!» ³ Soņe San ŋa nësëđëho kila le waciko Esayi ŋa ante ntehnëko: «Ahnë ryekaf wula hna: “Pëhwëtëryin nkañ Ahwëhn a, dinëndina vankaw vatah đus!”»[☆]

⁴ San viyi vile liyik gë wëñahn yonkomb ntiyadëho do ryl uyand ñëbadëho; vampul gë wadëj tokëđëho. ⁵ Vahnë vëvë Yerusalem va gë vëvë Yuđe va fop do gë vëvë resiyo le

[☆] **2:15** 2.15: Ose 11.11 † **2:18** 2.18 Rasel yeho asëval ayahnik ava Sakob ŋa awa hnë umë cahnëk Isërayel. [☆] **2:18** 2.18: Seremi 31.15 [☆] **3:3** 3.3: Esayi 40.3

kakëni vë tēfary sën Yurëdan hna fop, njidëniho ŷalu hna. ⁶ Putadëniho wameh wante ntini ŋa tase vahnë fop do San njaryëdfehëniwo sën hna.

⁷ San nuko wafarise gë wasaduse wayabah njijëdëniho ŷalu hna soŋe njaryëhni; awa më ntehnëkëhni: «Ŵuhnë, merun had walën wayapah! Mo lehnëku yarya ŷi fo kod pehëtu ntavah cankaŷ Wën nte yejëk ŋi? ⁸ Diryindën viyë vifërën. Koyëna tufahnëdun paryi nkwëcëtarun vankeya va! ⁹ Ant'ahnahandu: "Rëm sankaf fu ŷa, Abëraham ye", had watac gwërënkeŷ afehëtahniwu. Pëyadëmu: Wënu ŋa kod dënk nti waŷi wëraka vutah Abëraham! ¹⁰ Rasëhn ŷa pëhwëtak ŋos vatëh va vënkahn hna: Atëh nte-wo-nte wok dëwëdëfina wadëwël wapërën ŋa ŋosëde do ntabi gë hwëdëh.

¹¹ «Ami, gë wënka njaryëdëmu soŋe tufahnahni nkwëcëtarun vankeya hun va. Ale rëfidëho ŷa, umë lëbëko: catëla dënk faryëtahnëwë wapary ŋa. Umë, g'Iyir Ipacah do gë hwëdëh njaryëdëhu. ¹² Ibëryewë iŋa mënkwëk paryahn soŋe pitëndëlehnahn wanëc ŋa gë vaparyel va. Ndanëd wanëc ŋa ndank ntëwu hna, bare vaparyel va pëdëd hnë hwëdëh hunte wok dipëdëfina muk.»

Yary Yesu ŷa

¹³ Awa Yesu matiko Galile hna nji Yurëdan vëhni San hna, soŋe njaryi. ¹⁴ Bare San ŋwëyëdëho, ntehn: «ami rëfëka ayaryo, bare wëjë yijëk hnë ŷal mën soŋe yaryi!»

¹⁵ Yesu më ntëkwaka: «Maŷëry nke koyëna ŷi wati, kabi koyëna ntiyaŷ fop ile tëyëk Wënu ŋa.» Awa San më maŷëk.

¹⁶ Yesu njaryënde tuŋ, mëyëtak wënka hna. Hnë wati rac dënk, ambin ŋa pidëtalehn do nulehn Iyir Wënu ŋa ga cëlëndajëd hnë umë; gë fah mëntëlëniho. ¹⁷ Tac kopa vë g'ambin nkwëryëlehn ga ntehnëd: «Aŷi Ajë mën ale ŷahnëbu dūs a ye; g'umë nëŋëko dūs.»

4

Sintani njëkëhnahnëdëha Yesu

¹ Ga ndëcëk watac Iyir Ipacah iŋa më njoka Yesu gë wula soŋe Sintani nji njëkëhnahna menëhna. ² Hnam, Yesu cuŋëko g'anent gë g'umëd hafo wafac wafëhw wahnah (40). Awa tac më njoka inte dūs. ³ Wati rac Sintani, aŷenëhn a, më tēhaka do ntehn: «Ge Aju Wën ŷa yeru dehnëryehna waŷi wëraka mbaca mburu.»

4 Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh Wën va pëyahnëk: “Ahnë gena roka fo valëdëha, bare mbalëdëha fëna gë fop wanës wante pëyahnëd Wënu ña.”»[☆]

5 Awa Sintani më njoka Yerusalem, nañ cëvah hna, tindëka cëmët Cery Wën Cankaf hna ⁶ do nteha: «Ge Aju Wën ña yeru, dëdary gëd; gena bi Vikerëh va pëyahnëk: «“Wënu ña ntehnëdëhëhni wamëleka wadëwu ña njakënihi kehahnënihi ant'awëw itaka”?»[☆]

7 Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnëk fëna: “Nt'ayëkëhna hna Ahwëhn a Wën hu ña.”»[☆]

8 Sintani më mbok njoka kat Yesu hn'ikuñ yihnah d'us, tufëka fop wahnañ wavë d'uniya wi gë hnapul lëwu per, ⁹ do nteha: «Njëdadëmi ñinë fop ge ndëkwëhneru haryëñwk mën soje asëmbo.»

10 Awa Yesu më ntehnëka: «[Ja]wëtarye Sintani! Vikerëh va më lehnëk kat: “Dëkwëhnhënyehna Ahwëhn a Wënu ña; umë fo rëfëka aryokuñëhna.”»[☆]

11 Awa Sintani tavëlehna tañ Yesu do nji. Awa wamëleka njilehnini vëhni Yesu hna do pabënihawo.

Ipëgw doku Yesu

12 Ga mbiyëk toye Yesu njëtako San Ayary a cëdik, awa më njik hnë Galile hna. ¹³ Nasaret hna ndëcëtako, nji ntëd Kaperënañum, nkol nte yeho darël lant vë Galile hna, hn'inkal Sabilon do gë Nefëtali hna. ¹⁴ Koyëna ntiyako wanës kila Esayi ña ante ntehnëko:

15 «Wuhnë vëvë inkal Sabilon gë Nefëtali, tëfary lant Galile ña gë cape ñëntañ sën Yurëdan ka, wuhnë vëvë Galile, inkal nte njabahnëni vële wok vëyena wasëwif!

16 Wuhnë vële ye hn'umëhwëry hna nudun humpen cankafl! Wuhnë vële lëdëk hnë mëhwëry icëm hna, humpen ha penëdëhu!»[☆]

17 Kobëri tac, Yesu pëgwëko karanëndëhni vahnë va ntehnëndëhni: «Gwëcëtaryin vankeya va: Nañ Wënu ña tējajëk.»

Imac vëřëfal vëryënkwëryënk

18 Yesu lant sankaf le wacik Galile ña tëfaryëdëho, ante nukëhniwo vësan vëhi vële yeho vëfëla wuwis: Simo, nte wacëdëho Piyer, do gë aheryu Andëre. Waryey ntonëdëniho lant hna pëlahnënihëhni wuwis. ¹⁹ Yesu më ntehnëkëhni: «Tëfino do ntidëmu vëfëla vahnë.»
²⁰ Tavëlehnëni tañ waryey wa tēfëlehnëndëniha.

[☆] **4:4** 4.4: Divëta Sariya 8.3 [☆] **4:6** 4.6: Wahnëw 91.11-12 [☆] **4:7** 4.7: Divëta Sariya 6.16 [☆] **4:10** 4.10: Divëta Sariya 6.13 [☆] **4:16** 4.16: Esayi 9.1-2

²¹ Ante mbok njik ɲaŵët toyé ɲa më mbok nukèhni kat vahnë vèhi, Sak g'aheryu San; viju Sebede yeho. Kulu lëŵ hni hna nkeniho gë rëm hni, waryey wale pèlandeni wuwis ŵa pèhwëtëdëniho. Yesu më macèkèhni tēfèlehnëniha.

²² Tavèlehnëni taŋ kulu ŷa do gë rëm hni tēfèlehnëndëniha.

²³ Yesu njasëlendëho Galile hna fop, karajëdëhëhniwo vahnë va vacery vacaliŋa wasëwif, Wanës Wakasëk wabë Naŵ ambin ɲa pëyahnedëho do njërënedëhëhniwo vahnë va fop wates wadëŵ hni ɲa gë warey walëŵ hni ŵa. ²⁴ Itëfëta soŋe lëŵu ŷa nkwëryëdeho hn'inkal Siri* hna fop do njinenëhniëdëhëhniwo fop vële resëko wates wanëmpèlah ma hwëhnako wadëñah wanëmpèlah: vële pèlaniho wayine, vële ntidëho hayo do gë vële reyëko, do njërënedëhëhniwo. ²⁵ Kore sankaf rëfëlendëhawo; Galile matidëniho gë resiyo Wahnaŵ Pëhw gë Yerusalem gë Yude do gë resiyo le ye gë cape ñëntaŵ sën Yurëdan.

5

Uhnëfak paryi ŵa

¹ Ga nukèhni Yesu kore ŷa, më kayëk hn'ikuŋ ntaña do vahnë va më njijëni darël lëŵu. ² Awa pëgwëlehn karajëndëhni aki:

³ «Mbetani, vële yavëtëk mbalëkèhni uryema Wën kabi Inaŵ ambin ɲa vëhni hwëhnëk!

⁴ Mbetani vële yahnaɗ va, kabi Wënu ɲa mbosëvosehnedëhëhni

⁵ Mbetani vële vanad va, kabi Wën njëfadëhëhni nkal iŋa fop!

⁶ Mbetani vële njok inte gë wënka soŋe usatah ŵa, kabi Wënu ɲa pihnëndanëdëhëhni!

⁷ Mbetani vële kaŷëhnahnëd gë vëŷënta hni va, kabi Wënu ɲa kaŷëhnahnëdëha gë vëhni!

⁸ Mbetani vële pacëk vintaŵary va, kabi nudëniha Wënu ɲa!

⁹ Mbetani vële ryemaɗëhëhni vahnë va nuŷani yam ŷa, kabi Wënu ɲa vërahu rëkëɗ macëndëhni!

¹⁰ Mbetani vële lifë këm fo va kabi ile satëk ntidëni; Inaŵ ambin ɲa vëhni hwëhnëk!

¹¹ Mbetarun ŵuhnë nte njewëderun, mbërehnëderun, ntehnëderun sifa wanës wameh-wo va kabi ami hwëtahnërun. ¹² Tisëryiŵu, natëryiŵu, kabi icos cankaɗ hnapëdëhu ambin hna. Dënkwëtaryin, koyëna mbërehniniho wakila waɗ kobëri ɲa fëna.»

* 4:24 4.24 Siri: Wati rac, Siri gë Galile gë Yude Rom hwëhnëkëhniwo had nkal ndampo fo.

Waŋiry gë humpen

¹³ Yesu më mbok ntehnëk: «Ŵuhnë ye waŋiry duniya ŋa. Bare ge waŋiry ŋa gona ŋaŋi, hak kode mbokaryi ŋaŋëni? Gona kwëhna nafa; ntonjêde g'ipër, do vahnë va njasahnëdëni.

¹⁴ «Ŵuhnë ye humpen duniya ha. Inaw̄ nte vëryik yaŋ hn'ikuŋ ŋa kodena coŵi. ¹⁵ Pëdëdëna lampu do coŵi sëñ, bare kaŋêde yaŋ pëtënehahnëhni vële ye cery va. ¹⁶ Koyëna tëfëka pëtënd humpen hun ha hnë vahnë hna, nuhahnëni ifërën le lidun ya do cëmbahnëniha Rëm hun le ye g'ambin ya.»

Nafa sariya

¹⁷ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Antë ntiyahnu itëkwehn sariya Moyis do g'ile kerëni wakila ŋa yijëbu. Yijëla soŋe rëkwehnu, bare soŋe fadënu yijëbu. ¹⁸ Toña ya fëyadëmu: gante-wo mbiyëk ambin ŋi g'inkal inji, ñoñ ŋaŷëtëdëna sariya hna, la fakerëh fante yaŋ vak. Nkod hafo hale padëd fop. ¹⁹ Soŋe umë ye, ale yaŷëtëk facariya fante yaŋ vak hnë waŋi do karaŋëhni vëyëntaŋ va ntintini koyëna ya, ahnë arac yeđ ale yaŋ vak ya hnë Naw̄ ambin hna. Bare ale ŵawëhnëk do karaŋëhni vëyëntaŋ va, naŷëd Naw̄ ambin hna. ²⁰ Toña ya fëyadëmu: ge icat dëw̄ hun inja dëbëna mba vëharaj sariya vi do gë wafarise w̄i, kodiluhna arëнку Naw̄ ambin hna.»

Karaŋ soŋe ntavah

²¹ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Njëtarun ntehniniho vacërakëlo fu va: “Nt'aryaŵa ahnë wakwëhn ampër; ahnë ale-wo-le ryawëka aŷëntaŋ a, tëfëka njoyi karyënkwa ahitiŋ hna.”* ²² Bare ami ntehnëdëmu: ge ahnë ntavëka g'aŷëntaŵu ya, tëfëka njoyi haryënkwa ahitiŋ hna; ale lehnëka aŷëntaŵu ya: “Fufafu yeru!” tëfëka kitiŋi Mbara Vëhitiŋ hna; ale lehnëka: “Ahnënkwaŵa yeru!” ahnë arac tëfëka ntabi hnë hwëdëh janama hna.

²³ «Ge awa ñadu ayëdahn Wënu ŋa hn'ile cënade sadëha hna, do hnam aryënkwëtat aŷënta hu ya kwëhnaŋ ile lavëka gë wëjë, ²⁴ tavëry ile yaŋkëndu ayëdahn ya hn'ile cënade sadëha hna, ayi ten asaŋëndaniŵu g'aŷënta hu arac; tac g'avokaj asëna sadëha hu ya. ²⁵ Ge hn'ile akitiŋëderun hna nkorun ayindu g'ale rakëlëku ya, diry fere ñap asaŋëndanu g'umë hnë wati le worun hn'ankaŵ ya. Ge gena umë, kod pëlayëhnëhi hnë ahitiŋ hna, do ahitiŋ a njëdahnëdëhi gë vësankaf do vëhni cëdëdënihi

* 5:21 5.21: Icahn 20.13

gë kaso. ²⁶ Toña ŷa fëyadëmi: cahnëdila hnam muk, hara cosahnëlihna d'falasi le wonanëruha ŷa!

Karaŋ soŋe vësëval vësan vëhawary

²⁷ «Njëtarun fëna ntehniko: “Nt'ayëkëlehna asëval ahawary.”[☆] ²⁸ Bare ami ntehnëdëmu: asan ale-wo-le yëkëka asëval ale nkok ñëlëna ŷa hafo naha soŋe ndakëni, arac ndakëni g'asëval arac ntawary dëwu hna. ²⁹ Awa age nkër hu ŋa ŷad ntiyehni uweh, dokëтары aloŋ ŋawët: ntihëtaŷi iñë ryampo fecek mbahn hu hna g'ile ntabik mbahn hu ŋa fop hnë hwëdëh janáma. ³⁰ Do ge soŋe vák hu rëhw ŷa ñad ntiyehni uweh, dëpëтары aloŋ ŋawët: ntihëtaŷi iñë ryampo fecek mbahn hu hna g'ile ntabik mbahn hu ŋa fop hnë hwëdëh janáma.

³¹ «Njëtarun ntehniko fëna: “Ale vambëka asëvalu ŷa tēfëka njëdahna kayëte nte rufahnëd mbambik.”[☆] ³² Bare ami ntehnëdëmu: asan ale-wo-le vambëka asëvalu ŷa, hara pëlalehnëlihna g'asan ahawary, arac liyendëha ile mbañëk Wënu ŋa ge mbok ñëli; do ale ŷëlëka asëval ale mbambëk asan ahawary ntik ndakëntal nte ye had asëval ale nkok ñëlëna ndakëdëni.

Karaŋ soŋe idëk

³³ «Njëtarun fëna ntehniniho vacërakëlo fu va: “Nt'arav ile lëkëru haryënkw Ahwëhn hna, bare diry le lëkëru ali ŷa.”[☆] ³⁴ Bare ami, ntehnëdëmu: nt'alëku muk! Nt'alëkahnu ambin ŋa, kabi hnam nke laña Wënu ŋa. ³⁵ Nt'alëkahnu nkal iñi, kabi umë ye sëba wapary Wënu ŋa. Nt'alëkahnu Yerusalem, kabi inaŷ ahnaŷ asankaf a ye. ³⁶ Nt'alëkahn dënk vankaf hu vi, kabi kodila ayerëna ma avahnëna wëla imul d'ampo dëw hu ŋa. ³⁷ Ge ha ye, dehnëryin, “Ha” ge hali ye, dehnëryin “Hali”. Dëk nte-wonte wënërun ŋa gë Sintani matid.

Karaŋ soŋe igwëcag

³⁸ «Njëtarun ntehniko: “Ge inkër lokëtëruha ahnë, inkër lokëtëgëderu do ge beñ wubëruha ahnë beñ wubëgëderu.”[☆] ³⁹ Bare ami ntehnëdëmu nt'awëcaguna ale liku uweh a. Ge ahnë foryëki uham rëhw wã, yëdaryehna poryëgi rahahn wã fëna. ⁴⁰ Ge ahnë ñad njoyi hnë kitiŋa tebahnî facud fatoy fa, taveryeryehna njoryary cankaŋ ŋa fëna. ⁴¹ Ge ahnë forosinjëdëhi ayas kilometër ryampo, yasëryin g'umë soŋe wakilometër waki. ⁴² Yëdaryehna ale wuntaki iñë ŷa, do ant'awanja ale rëyëki inav.

☆ 5:27 5.27: Icahn 20.14 ☆ 5:31 5.31: Divëta Sariya 24.1 ☆ 5:33 5.33: Soŋe Walevi 19.12; Vaker 30.3; Divëta Sariya 23.22-24 ☆ 5:38 5.38: Icahn 21.24; Soŋe Walevi 24.20; Divëta Sariya 19.21

Karaŋ soŋe iŋahn vējēw̄ fu

⁴³ «Njētarun ntehniko: “Ŋahnēryehna aŷēnta hu ŷa, do ņēwēryehna ale wok ŋahnēlihna ŷa.”^{*} ⁴⁴ Bare ami, ntehnēdēmu: ŋahnēryinēhni vēle ŷēwēku va do muntanēryinēhni vēle lidēhu kēm fo va. ⁴⁵ Ge koyēna ntidun, tufahnēdun vutah Rēm hun le ye g'ambin va yerun. Umē canēhnidēhēhni ulav lēwu wā, vahnē vēwen va do gē vēfērēn va do tēvēhnēndēhni vahnē vēsatah va gē vēle wok vēsatēna per. ⁴⁶ Ge vēle ŷahnēku fo ŷahnērun, soŋe ye hnapēdun icos Wēn, ide-wo-de? Wēla vējēw̄ik va ntidēni koyēna! ⁴⁷ Ge vējēnta hun fo yaŷēdun, ifērēn dēcēt bi lirun koyēna? Wēla vēle wok vēyētēlahna Wēn va ntidēni koyēna. ⁴⁸ Awa kwēhnaryin iŋahn padah gante kwēhnak Rēmun le ye g'ambin ki!»

6*Karaŋ soŋe iyēd vēhaŷēhnah*

¹ «Ant'alindu tase vahnē ile tēyēk sariya Wēnu ŋa, soŋe ahamahnahniwu; ge koyēna ntidun, nuŷadiluhna icos Rēmun le ye g'ambin ŷa. ² Awa ge njēdēdunēhēhni vēhaŷēhnah va iñē, nt'aliwu ahamahnihwu, gante nkeni vēle rufēhnad le-wo-le: ntidēni koyēna soŋe cēmbahnēndeni. Toña ŷa fēyadēmu: vēhni atēk nuŷani icos dēw̄ hni ŋa. ³ Bare ge vāk rēhw hu ŷa njēfadēhēhni vēhaŷēhnah va iñē, vāk rahahn hu ŷa tēfēlahna njēt, ⁴ nkohahn soŷik ile lidu ŷa. Ge koyēna ntidū, Wēnu ŋa, Rēmuh ŷa, hnuđ ile lidu wandēm ŋa do cosēdēhi.»

Karaŋ soŋe sifa iyēfa Wēn

⁵ «Ge njēfadunēha Wēnu ŋa, ant'arēfētalahnēnduni vahnē vēle ŷahnēk tufēhna vi: vēhni, nēŋahnēkēhni iyēfa wēnkahn vacaliŋa hna do hnē le-wo-le rēkēde nundeni. Toña ŷa fēyadēmu: vēhni tēk nuŷani icos dēw̄ hni ŋa. ⁶ Bare wējē, ge űadu ayēfahna Wēnu ŋa, tēnkēry cery hu hna, afid rēnka ŷa do ayēfahna Rēmuh le ye ŷēw̄a soŷak dēnk hna; do Rēmuh le hnuđ le lidu le coŷaru ŷa, cosēdēhi. ⁷ «Ge njēfadun nt'arēfētalahnēnduni vēle wok vēyētēlahna Wēn vi, vēŷawēnkah vi vēle njehēk kwēlēkwēl wanēs wante wok kwēhnahna nafa: ntiyahnēkēhni Wēnu ŋa maŷēndēhēhni ge njabēnēni wanēs ŋa. ⁸ Nt'arēfētalahnēnduni. Wēnu ŋa, Rēm hun ŷa tēk njēt le valēku ŷa, ani g'arēyahnēnduna ŷa. ⁹ Wēlin gante tēfēka ayēfandu ka:

«“Rēm fu le ye g'ambin,

^{*} **5:43** 5.43: Soŋe Walevi 19.18

Arabi vahnë va fop njavëtëni Wën Hupacah yeru.

¹⁰ Arabi naŵ hu ŋa njij.

Arabi ale-wo-le ŷa nti nkal li ile ŷadu ŷa gante ntide hn'ambin ki.

¹¹ Yëdëryifu fac-wo-fac le rokëdëfun.

¹² Tavëndifu ile lëntëfun ŷa gante tavëhnëbunëhëhni, fuhnë fëna, vële lëntahnëkëfu ki.

¹³ Do nt'aravëfu yëkëhnahnifu, bare ŋawëtëndifuna Aŵenehna. [Wëjë hwëhnëk ucankaf uŋa gë fanka fa do gë icëmb iŋa kwëlëkwël. Amina.]”

¹⁴ «Ha, toña ye, ge tavëntunëhëhni vëyënta hun va wameh wante ntinihu ŋa, Rëmun le ye g'ambin ŷa fëna tavëndëhu. ¹⁵ Bare ge tavëndilunihna vëyënta hun va, Rëmun fëna tavëndiluhna wameh wante lirun ŋa.»

Karaŋ soŋe suŋ

¹⁶ «Ge cuŋëdun, ant'aŷañënu wayëka ŵa had gante ntidëni vële hnaŷënad ki: mbacëdëni wayëka ŵa soŋe vahnë va fop njëtahneni cuŋëni. Toña ŷa fëyadëmu: vëhni tëk nuŷani icos dëŵ hni ŋa. ¹⁷ Bare wëjë, ge cuŋëru, gwëñary do asirëta nkaf ŋa, ¹⁸ soŋe ntë njëtëni vahnë va cuŋëru. Rëmuh le wok nuçena ŷi umë nuç le lidu wandëm ŋi do cosëdëhi.»

Hnapul ambin hna

¹⁹ «Nt'avarëpu hnapul hnë iŷi duniŷa, le përekanëdëni vamaŷ gë le rokëd waryëhwëra, ma le kodëni nteni vële va. ²⁰ Bare barëparyin hnapul ambin hna, le nkoni wayena vamaŷ ma le rokëd waryëhwëra soŋe përekanahnëni, do hn'ile nkoni wayena vële ntehahnëni. ²¹ Yëtëryin le nke hnapul hun hna, nked iña hun iŋa kwëlëkwël.»

Humpen imbahn

²² «Vinkër va ye lampu mbahn ŋa. Ge nuçu wapacëk mbahn hu ŋa fop kwëhnad humpen. ²³ Bare ge vinkër va përenalihna, mbahn hu ŋa fop hn'umëhwëry nked. Awa ge humpen nte rëfakëha nke hnë wëjë ŋa mëhwëry mbacak, mëhwëry tac mbahnëd çus!

Wën ma koryi

²⁴ «Ahnë kodina njohalëhni vahnë vëhi gë ntaŵary dëŵu ŋa fop: caŋëdëni g'aryampo do ŋahnëdëha; ñëwëdëha aŷëntaŵ a do njafa. Kodiluhna ayohaluna Wënu ŋa do ayohalu fëna koryi ndampo fo.»

Ikwëtahn Wën

²⁵ «Paŋare umë lehnandëmu: nt'ahnahandu ile rokëdun ma vile liyaçun. Gena bi uwám yabëk gë roka do mbahn

inji yabək fëna gë viyi vi? ²⁶ Yëkëryinëhni wusëry wï: wahnadëdina, wavarëpëdina fëna, waryanëdina iroka hnë vandank, bare Rëmun le ye g'ambin yi ndavëdëhëhni. Kas wuhnë vële lëbëkëhni nafa wusëry wï dinëhnëdïluhna bi ntëbini vëhni dus? ²⁷ Ge ahnë hnë wuhnë nahad uryëñah lëwu wa kod bi koyëna nkwën iyary wafac walëwu wa?

²⁸ «Do ye hnahadun fëna soje viyi vile liyadun? Yëkëryin gante pëhnëd wapëtel wabë fëk ki: d'okunëdina, bahnëdina wafand. ²⁹ Bare la ahnaŵ a Salomo, g'uvetak lëwu wa fop, nuyalohna viyi viwamah had ufëtel ryampo gë watac ki. ³⁰ Wënu ña koyëna cudëdëha idël nte ye dol ani do acahn ntonji gë hwëdëh. Ge umë toña ye, kas wuhnë cudëdëhu ntëbi dël inji! Kwëtahn hun inja yabëna! ³¹ Awa ntë nkehahnahnu alehnëndu: “Ye rokëden, ye seden, ye liyaden?” ³² Vële wok vëyëtëlahna Wën va vërad kwëlëkwël soje virac fop. Bare wuhnë, Rëm hun le ye g'ambin ya njëtëk mbalëku virac fop. ³³ Awa, bëraryin iyëkëlehn Naŵ Wënu ña ten do gë ile satahnëka ya, tac njëdadëhu fëna le valëku ya fop. ³⁴ Antë nkehahnahnu soje acahn: acahn ya nkehahnahnëdëha g'umë dënk. Ambër nte yijëd fac-wo-fac ña gwër nke soje fac ya.»

7

Nt'ahitiñëhni vëyënta hu va

¹ Yesu më ntehnëk kat: «Nt'ahitiñu nkeya vëyënta hu va soje Wënu ña antë kitiñu wuhnë fëna. ² Yëtëryin dus, Wënu ña kitiñëdëhu gante kitiñëdunëhëhni vëyënta hun ka, g'añëña nte ñañëhnahnëdunëhëhni vahnë ña ñañëhnahnëgëdëhu Wënu ña.

³ «Soje ye yëkëdu ivëd le ye hnë inkër aÿënta hu hna, do hara kamahnëlihna bërëh bële yehi hnë inkër hu hna? ⁴ Hak kodu alehna aÿënta hu ya: “Napërye lihëti ivëd le yehi nkër hu yi” hara bërëh yehi inkër hu hna? ⁵ Wëjë, ale ntiyahnëk catëru alëbëhni vëyëntaŵ, dihëтары ten bërëh bële yehi inkër hu yi tac nudu dus alihëtahna aÿënta hu yi ivëd le yeha nkër dëwu yi.

⁶ «Nt'ayëdawuni ile sëvak ya wabe, kabi ge njëdarunëhëhni cahëtanëhnëdënihu ñarënihu; nt'aloñu wanjere hun wakwëhn nafa had sanikona ña haryënk wampëhëmpëh hna, kabi ge ntonjëntunëhëhni nkëñëdëni do nihëd.»

Siyab soje wayëfa

⁷ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Tëyëryindën njëdaderun, yëkëlehnëryindën nudun, bankëryindën rënka ya

pidëtënderun. ⁸ Paryi pëyadëmu, ale-wo-le rëyëka njëdäde, ale yëkëlehnëka nud do pidëtëhnëde rënka ÿa ale vankëd a. ⁹ Nke bi hnë wühnë ahnë ale yëdädeha fatahu itaka ge mburu tëyëka, ¹⁰ ma lën ge igis tëyëka? ¹¹ Mama mehantun, bare viyë vëfërën yëdäfunëhëhni vutah hun va. Do kas Rëmun le ye g'ambin ÿi njëdäfëhëhni viyë vëfërën vële rëyëdeha va!

¹² «Fop ile ÿadun ntinëhnënihu vahnë ÿa, dinëhnëryinëhni wühnë fëna: irac ye ile karanjëd sariya Moyis ÿa gë vëkayëte wakila ña.»

Vankaw vaki va

¹³ «Tënkëryin rënka suyah hna. Vëyabah rënka yankah hna tënkëdëni do nkañ nkwankah ña tëfëdëni bare g'ibëv njiryeryëd. ¹⁴ Rënka suyah ÿa g'ankañ ntakah tëfi ña g'uwäm usër njiryeryëd; vële hnuđ va vëyabëna.»

Wakila vëwër

¹⁵ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Keharyinëhni vële wok wayena wakila paryi. Njijëdëni hnë wühnë ntiyajëdëni had wape, bare bambery lëw hni wañin wayapah ye. ¹⁶ Njavëtëdunëhëhni ge nurun ile ntidëni ÿa. Gena bi waresen wä kwëcëdena hnë wadëmpëhn do wanuñ ña fëna kwëcëdena hnë dël imeh. ¹⁷ Atëh përen wadëwel wapëren ntëwëd do atëh meh wadëwel wameh ntëwëd. ¹⁸ Atëh përen kodina ntëw wadëwel wameh, atëh meh fëna kodina ntëw wadëwel wapëren. ¹⁹ Atëh nte-wo-nte wod dëwëna wadëwel wapëren ña, ñosëde ntabi gë hwëdëh. ²⁰ Ha, koyëna dënk njavëtëdunëhëhni wakila vëwër ña ge nurun ile ntidëni ÿa.»

Vërefal paryi va

²¹ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Lakënde vahnë va macëndëniho: “Ahwëhn, Ahwëhn” gena soje umë rënkëndahnëdëhëhni Naw ambın hna; vële lid le ñad Rëm mën le ye g'ambin va fo rënkëd. ²² Hnë fac le kitinjëdëha Wën duniyã hna vëyabah ntehnëdëniho: “Ahwëhn, Ahwëhn, gena bi toña, g'uwac hu wä pëyahnëdëfunëho wanës Wënu ña; g'uwac hu wä ntadëfunëhëhniwo wayine ña; g'uwac hu wä ntidëfunëho vifëmpëhnahnah viyabah?” ²³ Awa ntehnëdëfuhëhni: “Kobëri yëtëluhna! Njëwëtaryino, wühnë vële wok d'idiluhna le ñad Rëm mën a!”»

Vacery vaki

²⁴ Yesu më mbok ntehnëk kat: «Ale-wo-le wëryëk wanës wante hnësëdëfu takahn ñi do nti watac arac aritah ye: nke had ale vëryëk cery ntëwu gë sima. ²⁵ Rëv ÿa tëvëk, wasën

ŵa macëk, sël sankaf ŷa cëlëk, bare këfëna cery tac, kabi gë sima mbëryik. ²⁶ Bare ale wëryëk wanës wante hnësëdëfu takan ŋi do dil watac, arac ahnënkawah ye: nke had ale vëryëk cery ntëwu g'inkal fo. ²⁷ Rëv ŷa tëvëk, wasën ŵa macëk, sël sankaf ŷa cëlëk këfëlehn cery tac do nih fop.»

Ucankaf Yesu

²⁸ Ga puhnak Yesu wante nësëdëho ŋa, vahnë va fop pëmpëhnahnëkëhniwo gante karanjëdëhëhniwo ka. ²⁹ Gelohna gë vēharan sariya vēlēw hni ka, bare g'ucankaf karanjëdëhëhniwo.

8

Yesu ahwëhn ambiŷ njërënëd

¹ Ante cëlëdëho Yesu kuŋ hna kore sankaf rëfëlehnëdëhawo. ² Awa asan ahwëhn ambiŷ tēhalehn a, ndëkwëhn karyënkw lëwu do ntehna: «Ahwëhn, ge ñadu, kodu ayërëno, afacënëlehno.»

³ Yesu më njelëk vák ŷa ñaka do ntehna: «Ñadëfu: Pacëry!» Taŋ njërëlehn. ⁴ Tac Yesu më ntehnëka: «Nëpary dūs: nt'afëyahna ŷin la aryampo, bare yiry njëki asëna wasadëha ŷa, do canëry sadëha le kerëko Moyis canënde ŷa. Koyëna vahnë va fop njëtëdëni pacëru.»

Yesu aryokuŋëhn kapiten njërënëd

⁵ Wati nte tēnkëdëho Yesu Kaperënaŷum ŋa, Kapiten vē Rom rēhakawo soŋe muntahna ndemahna. ⁶ Më lehnëkawo: «Ahwëhn, aryokuŋ mën a ndakëk tere hna, kodina mat, mbërak dūs.»

⁷ Yesu më ntëkwaka: «Njidëfu yërënëwa.»

⁸ Kapiten ŷa më ntehnëk: «Ahwëhn, catëla soŋe arënkahn tere mën hna. La ki fo nësëru njërëd. ⁹ Ami dënk, vēle lëbëko ucankaf a ŵawëndëbu do kwëhnaŷuhëhni wasodadë wale ŵawëndëho fëna. Ge ntehnëbuha aryampo nji, njid. Ge ntehnëbuha aŷëntaŵ njij, njijëd. Do ge ntehnëbuha aramp mën a fëna nti iñë, ntid.»

¹⁰ Yesu ga nkwëryëk wanës watac, pëmpëhnahnëkawo më ntehnëkëhni vēle rëfëlehnëdëhawo va: «Toña ŷa fëyadëmu: nulëwahna hnë bulunda vēvē Isërayel hna ale njabëk ikwëtahn g'aŷi ki. ¹¹ Paryi pëyadëmu: vahnë vēyabah matidëni vacape hna fop, ntañalandëni gë Abëraham gë Isak do gë Sakob Naŵ ambin hna soŋe ambënt ŋa. ¹² Bare vēle rëfëkawo nkentini Naŵ va canëdeni g'ipër le mbahnëk hna, hnam rëkëd kondëni do cemëlehnandëni wabeñ ŋa.»

13 Tac Yesu më ntehnëka kapiten ÿa: «Bokary gë ÿal hu! Arabi Wënu ña ntinëhni ile hwëtahnëru ÿi!» Do aryokuñëhn kapiten ÿa njërëko hnë wati rac dënk.

Yesu vëres vëyabah njërëned

14 Tac Yesu njiko tere Piyer hna më tëkatëka hnëmu asëvalu Piyer ga ndakëk; mbahn iña njakëkawo. 15 Umë ñakëka wák ÿa do yak mbahn wã tavëlehna tañ. Asëval a matëlehn njohala.

16 Ante nëkak ña, njonëhnijikëhniwo Yesu kore sankaf vahnë vële pëlani wayine. Gë wanës wadëwu ña fo ntafëhëhniwo wayine ña do njërënedfëhëhniwo fëna vëres va fop. 17 Koyëna ntiyako wanës kila le wãciko Esayi ÿa: «Nufëk ile horotehnëdfëhëfu ÿa; ndibëk wates wadëw fu ña.»[☆]

Vële ÿad tëfëlehnëndëniha Yesu

18 Ante nukëhniwo Yesu fop kore le hwërëka ÿa më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va ntëmpëtani gë cape ñëntaŵ lant ka. 19 Hnë wati rac Aharañ sariya aryampo më tëhaka do ntehna: «Aharañ, tëfëlehnëdfëmi hn'ile-wo-le njidfu hna.»

20 Yesu më ntëkwaka: «Vuntadaŵ va kwëhnani wahatëh wale njinëgandëni do wusëry wã wahof; bare Ajë Ahn'a kwëhnana ÿëwa le njinëgad.»

21 Ahaŵary kat arac arëfal Yesu yeho, më ntehnëgëka: «Ahwëhn, yëdërye yiwu ten hnapu hafo Apa cëm tac do gë yiju rëfëlehnëndi.»

22 Yesu më ntëkwaka: «Tëfe do tavëryihni vësëm va mbañënihëhni vësëm vëlëw hni va.»

Yesu sël teryëd

23 Tac Yesu më kayëk kulu sankaf hna do vërëfal vëlëwu va më kayëntini. 24 Tañ sël sankaf matëlehn lant hna, cëlënd hafo wavonkëlo wënka ña ñand tëmp kulu ÿa. Wati rac Yesu wawkëd ndakëko. 25 Awa vërëfal va më tëhaniha nëgëtëniha ndekatëndëni: «Ahwëhn, pehëtëryifu! Cëm iña yeyinëk!»

26 Më ntëkwakëhni: «Soñe ye ntakëku? Gante mbak kwëtahn hun ka!» Matëlehn, ñañëna sël ÿa gë wavonkëlo wënka ña, teryalehn fop nkelehn yamah sankaf.

27 Vëhni fop pëmpëhnahnëkëhniwo më ntehnëdëni: «Mo ga ye awa aÿi asan? La sël ÿa gë wënka ña maŵëhnëdëniha!»

Yesu njërënedfëhëhni vësan vëhwëhn wayine

[☆] 8:17 8.17: Esayi 53.4; 1 Piyer 2.21-24

28 Ante tēkēko Yesu hnē nkal vēvē Gadara hna, gē cape ñēntaŵ lant űa, vēsan vēhi vēle pēlaniho wayine mē cah-nini wayag hna njiëndēni pankēlēni. űayēniho đus, soűe rac ahnē đēkēđilohna mbok tēf nkaŵ tac. 29 Pēgwēlehnēni ndekandēni: «Ajē Wēn, ye ye yēbēlan fu? Ahorotehnēfu bi yijēru ani gē tēkahnēnd wati kitij űa?»

30 Hara kore vampēhēmpēh ryavēđēho űaŵēt toyē. 31 Awa wayine űa mē muntaniha Yesu aki: «Ge ñađu alafu, cañētēryifu hnē waűi vampēhēmpēh!»

32 Mē ntehnēkēhni: «Yiryin!» Mē cahnēnihēhni vēsan vēhi va njini tēnkēnihēhni vampēhēmpēh va. Taű kore vampēhēmpēh na fop pētalehnēhni vambēű kuű hna njini ntēbani lant hna do cēmēlehnēni fop. 33 Vēhery vampēhēmpēh va njilehnēni g'igary fo g'ankol do gē le kwētēđeni vampēhēmpēh hna pēyahni fop le nuni űa do g'ile yehēhni vēsan vēle pēlaniho wayine va. 34 Vahnē vēvē nkol va fop cahnēniho njini pankēlēni gē Yesu. Kobēri ga nuniha kēlaniha cahn resiűo lēŵ hni hna.

9

Yesu ale ye vorovoro njērēnēđ

1 Ga matēk hnam Yesu mē kayēk kulu sankaf hna do ntēmpēta nji g'inkol ntēŵu. 2 Ga tēkēk hnam vahnē mē njinenēhniniha asan ale ye vorovoro hnē yala ndakēko. Yesu ga nuk ikwētahn nte kwēhnani soűe lēŵu vēle yojēkawo va, mē ntehnēka areša: «Duñēnary, fatah mēn! Tavēhnēmi wameh hu űa!»

3 Awa vēharaű sariya vēryampo mē nahadēni: «Aűi asan Wēnu űa njeŵēđ!»

4 Yesu njētēko le nahadēni űa, mē ntehnēkēhni: «Soűe ye hwēhnarun viűi vinahan vimeh? 5 Lehnūŵa aűi asan: “Wameh hu űa tavēhnēmi”, ma: “Matēry do yasēry” ryampo bi űak hnēűēk nēsi hnē waűi? 6 Awa ñadēfu ayētu: Ajē Ahn'a kwēhna fanka nkal li tavēhna ahnē wameh.» Tac mē ntehnēka asan ale yeho vorovoro űa: «Matēry, nufēry yala hu űa aŵēnc gē űal hu!» 7 Asan a matēlehn nuf yala lēŵu űa do mēnc gē űalu. 8 Kore űa ga nuni watac, pēmpēhahnēkēhniwo do cēmbēđēnihaŵo Wēnu űa soűe le njēdakēhni vahnē va iűi sifa wēka.

Matiye nkeđ arēfal Yesu

9 Yesu matēko hnam njind do nuhna asan ale ŵacik Matiye hnē biro le cosahnēđe űatētanke hna ntañako. Mē ntehnēka: «Tēfe!» Matiye matēlehn do tēfēlehnēnda. 10 Tac, Yesu gē vērēfal vēlēŵu va roka tokēlandēniho tere

Matiye hna gë vërëf ŷatëtanke vëyabah do gë vëwëh vëhaŷary. ¹¹ Wafarise ŷa ga nuni watac më ntehnënihëhni vërëfal Yesu va: «Soŷe ye tokëntëde aharan hun aŷi gë vërëf ŷatëtanke vi do gë vëwëh vi?»

¹² Yesu nkwëryëkëhniwo më ntehnëk: «Vëres va valëkëhni g'ayërën, gena vële wok vëresëna. ¹³ Yiryin aŷëŷawu ile pëhnëtanëd wanj wanës Wën: "Ipërëna ŷa fecehnëko, gena sadëha wusaŷ."* Yëtëryin vëwën yijëbu ŷacu, gena vësatah.»

Yesu gë suŷ ŷa

¹⁴ Awa vërëfalSan Ayary a më tëhaniha Yesu do tëyëniha: «Fuhnë gë wafarise ŷi njehëkëfu cuŷ inja, awa soŷe ye vërëfal hu vi vësuŷëdina?»

¹⁵ Më ntëkwakëhni: «Naharun bi vële fayehnik ambënt va kodëni kwëhnani uyiŷëhnah wati le nkelahnëni g'ale ŷëlëd a? Kodina nke watac! Bare wati yejëk ntihëtëndeniha ale ŷëlëd a; awa wati rac vërëfal mën va rëkëd cuŷëntëndeni.

¹⁶ «Ahnë kadëdina ankwëŷ pand kasëk, nte wok kwëŷana ten, hn'ipand cër; ge gena umë, ankwëŷ pand kasëk inja, ge ndagik, kwëŷad do citëd pand cër inja do hatëh ha njankëd d'us. ¹⁷ Taŷëdëna fëna uñen kasëk hnë waryëpët wasër*; ge gena umë waryëpët ŷa tënkëd, përekad do uñen uŷa ndehëtađ. Bare uñen kasëk ŷa hnë waryëpët wëhasëk taŷëde do koyëna ñoñ përekadina.»

Iyërën ares do g'ibëhnëndan aryag asankaf

¹⁸ Wati nte nësëndëhëhniwo Yesu wanj ŷa, asankaf wasëwif rëkiko, ndëkwëhn haryënk w lëŷu do nteha: «Aryag mën a cëmëk tamëki; bare yij aŷaka do matëd.» ¹⁹ Yesu më matëni gë vërëfal vëlëŷu va do tëfëlehnëniha asankaf arac.

²⁰ Awa ga njidëni, asëval ale resëko njidëho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki, rëhakawo Yesu kamëhni do ñak wacëmët cuđ ntëŷu ŷa ²¹ kabï ntehadëho: «Lakënde viŷi vilëŷu vi fo ŷakakëndëbu, njërakëndëbu.»

²² Ante ñakëk ŷa Yesu më cahëtak do nteha: «Yaŷënary, aryag mën! Ikwëtahn hu ŷa njërënëki.» Do hnë wati rac dënk asëval a njërëko.

²³ Tac Yesu təkëko hnë tere asankaf wasëwif hna. Ga nukëhni vële yëwëd ge ahnë cëmëk va do gë vële yahnadëho va, ²⁴ më ntehnëk: «Cahnëryin hnani, fandag fi cëmëna, wakwëd fo ndakëk.» Bare njafanëdënihawo.

* **9:13** 9.13: Ose 6.6 * **9:17** 9.17 Waryëpët wasër: namu lëŷ hni hna umë taŷahnëdëniho uñen ŷa.

²⁵ Ga canënihëhni kore ÿa g'ipër, Yesu tēnkēko cery hna, pēlahna fandag fa vāk ÿa do matēlehn. ²⁶ Wēkasēk watac campēko resiÿo hna fop.

Yesu vumēp vuki njērēnēd

²⁷ Hnē wati nte matēko Yesu hnam njind ña, vumēp vuki rēfēlendēhawo ndekatēndēni: «Hey! Ajē David, kaÿēhnahnēryiÿi gē fuhnē!»

²⁸ Ga tēkēk tere hna, vumēp va mē tēhaniha do mē tēyēkēhni: «Ntiyahnēku bi kodēfu liwu ile rēyēdfun ÿa?»

Mē ntēkwaniha: «Ha, Aharaj.»

²⁹ Awa mē ñakēkēhni vinkēr va do ntehn: «Arabi Wēnu ña maŵēryahnu ile ÿadun ÿa kabi kwētahnērūnēho!»

³⁰ Do vinkēr vidēw hni va kolēko nund. Tac mē ñañēnahnēkēhni ntehnēhni: «Nēparyin đus, la aryampo tēfēlahna njēta wañi.» ³¹ Bare njiniho nēsēndēni soñe Yesu ÿa hnē resiÿo rac hna fop.

Yesu njērēnēdēha kumim

³² Wati le cahnēdēniho vumēp ña, Yesu njonēhnijikawo kumim kabi yine fēlakawo. ³³ Yesu canēnda tuñ yine ÿa, kumim rac pēgwēlehn nēsēnd. Kore ÿa fop pēmpēhnahnēkēhniwo đus do nēsēndēni: «Kobēri nulēfuhna ÿi sifa iñē Isērayel li!»

³⁴ Bare wafarise ŵa ntehnēdēniho: «Asankaf wayine ña yēdadēha aÿi asan fanka canahnēndēhni wañi wayine!»

Yesu kaÿēhnahnēka gē kore ÿa

³⁵ Hnē wati rac Yesu njidēho wahnaw ŷ gē vankol hna fop; karanēdēhēhniwo vahnē va vacery vacaliña vantēw hni hna, pēyahnēdēho Wanēs Wakasēk Naw ña do njērēnēdēhēhniwo fop vēres gē vēreyah va.

³⁶ Kaÿēhnahnēkawo đus gē wakore wade nudēho ña: mbēraniho do cilētaniho; nkeniho had wape wante wok wahwēhnana ale heryēdēhēhni. ³⁷ Awa mē ntēhnēkēhni vērēfal vēlēwu va: «Barēp roka yabah yehēhna, bare vēryokuñ va vēyabēna. ³⁸ Awa muntaryina ahwēhn kaÿ a nkwēnihni vēhawary.»

10

Doku pēhw gē vēhi ÿa

¹ Ga puk watac Yesu macēkēhniwo vērēfal pēhw gē vēhi vēlēwu va do njēdahni imēk ntandēnihēhni wayine do njērēnēndēnihēhni fop vēres va gē vēreyah va. ² Wēlin wamac wadēw hni ña:

aryēnkwēryēnkw a umē ye Simo, nte ŵacēde Piyer g'aheryu Andēre

gë viju Sebede, Sak gë San
³ gë Filip
 gë Barëtelemi
 gë Toma
 gë Matiye arëf yatëtanke ya
 gë Sak ajë Alëfe
 gë Tade;
⁴ gë Simo Ahahnëndak a
 gë Yuda Isëkariyot ale yed aroka Yesu ya.

Ipay pëhw gë vëhi na

⁵ Tac, Yesu payëkëhni doku vësan pëhw gë vëhi va, gë yi siyab: «Keharyin waresiyo wale ntëdahnëni vële wok vëyena wasëwif va do nt'arëнку la inaŵ d'ampo Samari hna, ⁶ bare yiryin gë cape bulunda Isërayel vëhni vële ye had vupe vunte sëvëk. ⁷ Nkaŵ hna, pëyahënëhni vahnë va Naŵ ambin na tëhajëk, ⁸ yërënëryinëhni vëres va gë vëhwëhn ambiy per, matëndëryinëhni vësëm va, daryinëhni wayine na. Kifo nuñarun dawëluhna, wuhnë fëna yëdahnëryin ki fo. ⁹ Nt'ayoyawu la uÿec koryi ryampo; ¹⁰ nt'ayowu kufa soje uyas wa; la acud akaŵary ma wapary wakaŵary, la ryoko, kabi aryokun a njëdäde le valëdëha ya.

¹¹ «Ge tëkërun hn'inaw ma hn'ankol, yëkëlehneryin bi mo fëhwëtak soje kacaŵu do nëwëryin yalu hna fo hafo aŵatu hnam. ¹² Ge tënkërun hnë tere dehnëryin: "Arabi yam ya nke gë wuhnë." ¹³ Ge vële lëdëk hnë tere rac va kacanihu, arabi dëwara hun na cël yal hni hna, ge gwër nuŵani nke. Ge gena umë, arabi idëwara hun na mboka gë yalun. ¹⁴ Ge, hnë tere ma nkol hna fop, nŵëyik kacafeluhna ma nëpayiluhna, kërënyin hnam do bankaryin ivëd wapary hun na. ¹⁵ Toña ya fëyadëmu: hnë fac kiti hna, vële lëdëk Sodom gë Gomor[☆] va vëyapënanëdëna dus gë vëvë inji nkol ki.

¹⁶ «Nëparyin! Payëdëmu had wape wante wok wayëtëna yayah fagant waŵin. Awa titënyin do ahnëju. ¹⁷ Keharyinëhni vahnë va kabi kitiñëdënihu do ntampëdënihu vacaliña vantëŵ hni hna. ¹⁸ Njiryeryëderun haryënk wuhnë waguverëner hna gë vëhnaŵ hna soje lëmën, wadëde mën yedun haryënk wuhnë hni, vëhni gë wabulunda wadëŵ hni na. ¹⁹ Ge njiryeryirun vakitiña hna antë nkehahnahnu soje le hnësëdun ma gante tëfëka ahnësu: wanës wante rëfëka ahnësu na njëdadëhu Wënu na wati rac. ²⁰ Ha, gena wuhnë rëkëd ahnësëndu, bare Iyir Rëmun na rëkëd nësënd hnë wuhnë.

☆ **10:15** 10.15: Wapëgwala 18.1-19.38

21 «Hnë wati rac, vēle vankēk rēm gē hnēm njēdahnēlēdēni soņe ndawīni; warēm wā koyēna ntidēnihēhni vutah vuntēw hni va do vutah va nēwēdēnihēhni vēle hnagēkēhni va do ndawēhnēdēnihēhni. 22 Vahnē va fop nēwēdēnihu soņe lēmēn. Bare ale yawēnad hafo pu ŷa, Wēnu ŋa pehētēdēha. 23 Ge kēm fo ntiderun hn'inaw, garyeryin hn'ikaŵary. Toņa ŷa fēyadēmu: nkodun afēyahnēndu wanēs Wēnu ŋa hnē wahnaŵ wavē Isērayel hna fop hafo Ajē Ahn'a bokaj.

24 «Fakaraņ fante lēbēka aharaņ alēwu gena do aryokuņ ale lēbēka ale ndokuņēhnēd gena. 25 Caņēk ge fakaraņ fa nke had aharaņ alēwu ŷa do aryokuņ a nke had ale ndokuņēnd a. Ge asankaf tere ŷa Belēsebul macēde, awa vēvē tere lēwu va fēna koyēna macēdeni!»

Ale rēfēka ntakēlētēndehna

26 «Gante-wo nke ka, ntē ntaku gē vahnē va. Fop le soŵik ŷa cowētēde, do fop le ye sēvah ŷa njētēde. 27 Ile hnēsēhnēdēmu g'umēd ŷa, tēfētaryin ge pacēk; ile ŷakēñakēnderun ŷa, dekaryin yaņ. 28 Antē ntakuni vēle ryawēd imbahn bare hara wahodīna ndawēni ntaŵary ŋa; dakēryiŵuna Wēnu ŋa umē ale hođ ntab mbahn iņa g'intaŵary iņa per janāma hna. 29 Gena bi nkwafeđeni vuņer vuki gē uŷēc koryi ryampo? Bare la fēndampo hnē vutac yojēdīna nkal li hara Wēnu ŋa Rēm hun ŷa yētēna. 30 Ge wūhnē ye, la mul bē vankaf hun ŋi ndēkwēk. 31 Awa ntē ntaku: wūhnē lēbēkēhni nafa ŷa kore vuņer vuyabah!

32 «Ale-wo-le hnēsēk bulunda hna ami hwēhnēka, nēsēdēfu ami fēna haryēnk Wēm mēn le ye g'ambin ŷa ami hwēhnēka aŷi; 33 bare ale-wo-le hnēsēk bulunda hna kwēhnēlēwahna, nēsēdēfu ami fēna haryēnk Wēm mēn le ye g'ambin ŷa kwēhnēlēwahna.»

Gena yam bare uŷēt

34 «Ant'ahnahawu yam yiryeryibu duniŷa li: gena rac, uŷēt ye. 35 Wasaņēdīna ajē gē rēmu, aryag gē hnēmu, asēval gē hnēm asanu; 36 do vēŷēw ahnē va, vēvē tere lēwu va dēnk yed.

37 «Awa ale ŷahnēka rēmu ma hnēmu hafo lēbiwu ami, ahnē arac gena gwēr nke arēfal mēn; ale ŷahnēka aju ma aryagu hafo lēbiwu, ahnē arac gena gwēr soņe lēmēn ŷa. 38 Ale wok maŵana tēfēndo hafo paki cēm hna kērēwa gena gwēr nke arēfal mēn. 39 Ale ŷad ŷi duniŷa ŷi cēmēd, bare ale wok kwētahnēna nēf ŷi duniŷa, soņe lēmēn ŷa, nkoryaryēd ntaŵary dēwu ŋa hafo arayen hna.»

Icos

⁴⁰ «Ale-wo-le hacaku ŷa kacako; ale-wo-le hacako ŷa kacaka ale fayiko ŷa. ⁴¹ Ale-wo-le hacaka kila Wēn kabi kila ye, nuŷad icos nte kwētēhnik kila ŷa; do ale hacaka asatah a kabi asatah ye, nuŷad icos nte kwētēhnik asatah ŷa. ⁴² Toña ŷa fēyadēmu: ale yēdaka la wēnka wayamah fo ale ŷak vak hnē vērēfal mēn hna kabi arēfal mēn ye nuŷad icos dēwu ŷa.»

11*Vēfayik San Ayary a*

¹ Ante puhnako Yesu siyab vērēfal pēhw gē vēhi vēlēwu ŷa, njiko soŷe karanjēhni vahnē va do nēsēhnēhni wanēs Wēnu ŷa vankol vambē hnam hna. ² San Ayary a, nte woko le cēdfiko hna, nkwēryēko le ntidēho Kēris ŷa. Awa mē payēkēhni vēryampo hnē vērēfal vēlēwu hna ³ tēyeryina Yesu: «Arēhnayik ale ŷad njija bi yeru ma ahawary rēfēkēfu hnapēfu?»

⁴ Yesu mē ntēkwakēhni: «Yiryin afēyawuna San ile wēryēdun do g'ile hnuɔdun ŷa: ⁵ vumēp va nuɔdēni, vēle radēɔ va gona tadēndēni, vēhwēhn ambiŷ va yēr ŷa njērēnēdēni, vēryēŋjēnkah va nkwēryēdēni, vēsēm va bēhn ŷa mbēhnēndanēdēni do Wanēs Wakasēk ŷa pēyadēni vēhaŷjēhnah va. ⁶ Mbetak ale wod tavēna ikwētahn dēmēn ŷa!»

⁷ Ante njini vērēfal San ŷa, Yesu mē nēsēndēhēhni kore ŷa soŷe San ntehnēnd: «Ye yirunēho ayēkiwu wula hna? Ale wok kwēhnana nafa had idēl bē tēfary sēn nte nēnkēlend sēl bi? ⁸ Awa ye yirunēho ayēkiwu? Ale sudak viŷi viwamah bi? Vēle sudad viŷi viwamah va vacery vēhnaŷ hna nkeni. ⁹ Awa, ye lē yirunēho ayēkiwu? Kila bi? Ha, ntehnēdēmu ntēbik dēnk kila. ¹⁰ Soŷe San nēsēd Vikerēh va ante ntehnēko Wēnu ŷa: “Cañētēryidēfuha afay mēn a haryēnkwa hu pēhwētēhni nkaw ŷa.”[☆] ¹¹ Toña ŷa fēyadēmu: kobēri nagina ale lēbēka San Ayary a; bare ale ŷak mbak nafa Naŷ ambin hna umē lēbēka San. ¹² Kobēri wati nte pēyahnēdēho San wanēs Wēnu ŷa hafo gaki, ale-wo-le ntid fere fop tēnkahn Inaŷ Ambin hna; vēle varikanjēk va fo hamēnad soŷe tēnkēni. ¹³ Wakila ŷa fop pēyahnēni Naŷ Wēnu ŷa. Sariya Moyis ŷa fēna pēyahnēk. Tac San fēna pēyahnēko. ¹⁴ Do ge ŷadun aŷaŷu, San ye Eli, asan ale ntehnēniho wakila mbokajēɔ ŷa. ¹⁵ Nēparyin dūs, ge kwēhnarun vanēf awēryahnu!»

☆ **11:10** 11.10: Malasi 3.1

16 Yesu më mbok ntehnëk: «Mo hodëfu wëntëndelehnëwëhni vëyi vahnë? Vutah vunte lañak le nëhëdëni mëntëlëni, vundampo ndekahnatëndënihëhni vuñëntaŵ va: 17 «Njëwëhnirun hnëw sampace, gaŵëluhna sampace! Njëwëhnirun hnëw wakwëy, gaŵëluhna wakwëy!» 18 San njijëko, tokëdilohna roka fërën, cedilohna uñen do vahnë va cañahnëlëliwohna, ntehnëdëniho soje umë: «Yine fëlaka!» 19 Tac Ajë Ahn'a njijëk, tokëd, ced do ntehnëdëniho soje umë: «Yëkëryina ayi asan, roka gë use ñen fo nahad, do lawo vërëf ýatëtanke ye do gë vëwen!» Bare vële rëfëk uyët va njavëtëdëni Wënu ña catëk.»

Vankol vante wëyëk vëhwëtahnedina

20 Awa Yesu pëgwëlehn ñañënahndëhni vahnë vëvë vankol vante ñako ntihahn vifëmpëhnahnah viyabah vilëwu va, kabi hnam vëwëcëtëlohna vankeya vantëw hni va. Më ntehnëk: 21 «Meku wuhnë vëvë nkol mbë Korasin gë mbë Betësayida vi! Ýal hun hna ntik Wënu ña viyë vifëmpëhnahnah va gena Tir gë Sidon.* Ge hnam ntikënd viyë virac, vëvë hnam vi mbiyëk ga nkwëcëtakëndëni vankeya vantëw hni va. Cudakëndëni viyi icëm do nëvakëndëni ibëhn vimbahn hna tufëhnahnëni gante njiwëhnëni ka soje ile ntidëniho kobëri ña. 22 Soje umë fëyadëmu, fac kiti hna vëvë Tir gë Sidon vëyapënanëhnëdëna d'us gë wuhnë ki. 23 Wuhnë vëvë Kaperënaŷum ntiyahnëku bi njihnedërun hafo ambin hn'ani? Gedina koyëna. Ñoyëderun hafo janáma hna. Ge vifëmpëhnahnah vile liyik ýal hun va Sodom* ntikënde, naŵ tac nkokënd hafo dol. 24 Soje umë fëyadëmu, fac kiti hna vahnë vëvë Sodom va vëyapënanëhnëdëna gë wuhnë ki.»

Iyinëga paryi ña

25 Wati rac, Yesu ntehnëko: «Apa, Ahwëhn ambin g'inkal, camehnëmi gante njëtëndanëruhëhni vële ye had vutah ile soŵëntuhëhni vëhwëhn hakili g'uyët. 26 Ha, Apa, ntiru koyëna kabi irac ýadu.»

27 Yesu më mbok ntehnëk: «Rëm mën ýa njëdako fop. Ahnë yëtëlohna ami, Aj'a, ge gena Rëm mën ýa. Ahnë yëtëlahna Rëm mën ýa ge gena ami, Aju ýa do vahnë vële rëhnaŷu rufëwëhni Rëm mën va.»

28 «Yijën ýal mën hna wuhnë fop vële ntënëk idib vi do njëdadëmu ntaŵëla ña. 29 Nufëryin sug lëmën ýa yañëdu, koyëna nuýadun yam ýa soje walawary hun hna dënk.

* 11:21 11.21: Esayi 23.1-18 * 11:23 11.23: Wapëgwala 19.24-27

Dakëla yentiwu do ntaŵary iŋa pacëko. ³⁰ Sug le lehnëmu ahnufu yi dakëna ndibi do idifib nte yëfadëmu ŋa dënëna.»

12

Yesu gë fac ntaŵëla

¹ Ga mbiyëk toye, Yesu gë vëréfal vëlëwu va hnë wëhaŷ vantimp ndëcëtaďëniho fac ntaŵëla. Vëréfal va inte yokëhniwo; pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va do cemëndëni. ² Wafarise wëryampo, ga nuni watac, më ntehnëniha Yesu: «Yëkëry, vëréfal hu va ile nkok maŵëryana sariya fu hnë fac ntaŵëla hna ntidëni!»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Karaŋëluhna bi ile ntiko David umë dënk gë vëréfëlëntaŵu va hnë fac ryampo nte njokëhniwo inte ŋa? ⁴ Tënkëko cery Wën hna, nuf mburu nte kwëtëhniko Wënu ŋa, do tokëni umë gë vëréfëlëntaŵu; hara, sariya fu ŷa maŵëryanëlëhniwohna tokëni: vësëna wasadëha fo maŵëryanëko. ⁵ Ma karaŋëluhna bi ile kerëko Moyis ŷa: la hnë fac ntaŵëla hna, vësëna wasadëha ndokuŋëďëniho Cery Wën Cankaf hna? Koyëna vëlënëndilohna sariya ntaŵëla ŋa, bare ahnë dehnëlëhniwohna menëni? ⁶ Awa, paryi pëyaďëmu: nkehëhna hnani ile lëbëk Cery Wën Cankaf ŋi! ⁷ Gena bi Wënu ŋa lehnëk Vikerëh hna: “Ipërëna ŋa fecehnëko, gena sadëha wusaŵ?”^{*} Ge paryi njëtakëndun ile pëhnëtanëď ŷa, kitinjakëndilunihna vële wok vëwënenëna. ⁸ Yëtëryin, Ajë Ahn'a umë ye Ahwëhn fac ntaŵëla ŋa.»

Iyërën ale cëmëk vák

⁹ Yesu matëko hnam nji hnë caliŋa ntëw hni hna. ¹⁰ Nkeho hnam asan ale cëmëko vák. Wafarise ŵa ñadëniho nuŷani ile pëyahnedëni menëk Yesu pëlahni; soŋe rac më tÿëniha: «Sariya fu ŷa maŵëryak bi njërëni ahnë hnë fac ntaŵëla?»

¹¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ge aryampo hnë wuhnë, kwëhnaka ife ryampo fo do ife rac ntëba hnë hatëh hatëwah hnë fac ntaŵëla hna, yidina bi ntabëtehn? ¹² Do, ahnë yabëlahna bi đus nafa ntëbi ife? Awa, sariya fu ŷa maŵëryak ntinëhni ahnë ifërën hnë fac ntaŵëla hna.» ¹³ Awa Yesu më ntehnëka asan a: «Yeli vák hu yi.» Umë njelëk do mbokalehna fërën fo gë ŷëntaŵ ka. ¹⁴ Tac, wafarise ŵa cahnëlehnëni nësëlini bi hak ntidëni ndawëhnahnëniha Yesu.

Aryokuŋ ale tëhnaċ Wën

^{*} 12:7 12.7: Ose 6.6

15 Awa, Yesu, ga njetak ile ñadëniho ntini wafarise wã, më kërënak hnam do kore sankaf rëfëlehnëkaŵo. Njërënekëhniŵo vëres va fop, 16 bare ñañënahnekëhniwo ntehnëhni antë pëyahnëni bi mo ye. 17 Koyëna nkeho ntiyahn wanës wante nësëko Wënu ña hnë wës kila le waciko Esayi ÿa:

18 «Wëliho aryokuñëhn mën ale rëhnaŵu ÿa, ale ÿadëfu dūs.

Umë fëbënëdëfu iyir mën ña do pëyadëhëhni wayamani ña gante ntidëfu ka catahnëni.

19 Konkëntëdëna g'ahnë, dëkadina, nësëdina soñe tufëhnahn.

20 Pakacëdina hn'ile fëgwëk wubëd; dïpehnëdina lampu le wok pëtëdina dūs. Koyëna rëkëd ntind hafo urumpak wã pu;

21 do wabulunda ñi fop umë tamahnëdëni.»

Yesu gë Belësebul

22 Fac ryampo, Yesu njonëhnijikawo asan ale wëpëko do wok kodina nës kabi yine fëlakawo. Yesu njërënekawo asan arac, hafo nund do nësënd. 23 Kore ÿa pëmpëhnahnëkëhniwo do fop ntehnëdëniho: «Aÿi gena bi Ajë David ale hnapëdëho ÿa?»

24 Wafarise wã ga nkwëryëni, më ntehnëni: «Aÿi asan ntafëhëhni wayine ña, kabi Belësebul asankaf wayine ÿa yëdafëha fanka ntafëndahnëhni!»

25 Bare Yesu njëtëko nahan dëw hni ña, awa më ntehnëkëhni: «Ge vële vankëk inaw mëtëdëni vëhni fo, naw tac campëd, do ge vële vankëk ankol ma tere fëna mëtëdëni, ankol tac ma tere rac campëd. 26 Do ge Sintani ntaf le kwëhnëk umë ÿa dënk, umë fo wëtëryad; awa ucankaf ntëwü ña hak kod nko kahn? 27 Ntehnërun ntafëfuhëhni wayine ña kabi Belësebul yëdako imëk iña; vëréfal hun vi lë, mo yëdakëhni imëk nta-hahnëndënihëhni? Tufahnëdëni vëhni dënk kwëhnaluhna toña! 28 Bare ge g'Iyir Wënu ña ntafëfuhëhni wayine ñi, umë tufahnëd Inaw Wënu ña tükik ÿal hun hna.

29 «Ahnë kodina tënk hnë tere asan ahwëhn fanka do nuf hnapul lëwü ÿa, ge ñabëlahna ten asan arac; bare ge ñabëka kod nuf le-wo-le tere lëwü hna.

30 «Ale wok gentina gë ami ÿa aÿew mën ye; do ale wok demadilohna varëpëwëhni vahnë va campehnëdëhëhni. 31 Soñe umë ye pëyadëmu: vahnë va kode tavëhnini soñe wameh-wo do soñe wayew wante njewëniha Wënu ña; bare ale yewëk Iyir Ipacah iña tavëhnëdëna. 32 Do fëna, ale-wo-le hnësëd wanës wameh soñe mën, Ajë Ahn'a, kode

tavëhni; bare ge ahnë nësëk wanës wameh soḡe Iyir Ipacah iḡa tavëhnëdëna hnë duniḡa vë gaki ḡi gë vë le yejëk per.»

Atëh g'ile ntëwëd

³³ «Atëh përen wadëwel wapëren ntëwëd do atëh meh wadëwel wameh ntëwëd. Atëh ḡa wadëwel wante ntëwëk ḡa njavëtahndë. ³⁴ Wuhnë wafarise wï, njapërun had walën! Hak kodun ahnësëndu viḡë vifëren do hara merun? Wës ḡa ile fëbëk ntaḡary ḡa nësëd. ³⁵ Ahnë afëren a viḡë vifëren vile fëbëka ntaḡary dëwu va canëd; ahnë aḡeh a viḡë viḡeh vile fëbëka ntaḡary dëwu va canëd. ³⁶ Pëyadëmu: fac kiti hna, vahnë va njavëtëdëni tase Wënu ḡa fop wanës wakwëhn nafa këm wante nësëdëniho ḡa. ³⁷ Yëtëry, gë wanës wante hnësëru ḡa kitiḡëdëhi Wënu ḡa do pëyahndëf ge menëru ma menëlihna.»

Itëy dahëse

³⁸ Awa vëharan sariya vëryampo do gë wafarise wëryampo më ntehnëniha Yesu: «Aharan, ḡadëfun alinëhnëfu hnufu dahëse fëmpëhnahnah.»

³⁹ Yesu më ntëkwakëhni gë anḡi nësä: «Vahnë vële ye vëwëh do wok vëhahnëndana soḡe Wën vi, dahëse tëyëdëni, bare sifa dahëse le yehawo kila le waciko Yonas* ḡi fo nuḡadëni. ⁴⁰ Ndampo fo nke gante ndakëko Yonas wafac warar hn'idonk igis cankaḡ ki, koyëna ndakëd Ajë Ahn'a fëna wafac warar bambery nkal hna tac mbëhnëd. ⁴¹ Fac kitiḡ hna vëvë Niniv va nkentëdëni gë vëvë gaki vi, do tufahnëdëni vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Vëvë Niniv va vëhni nkwëcëtani vankeya va ante nkwëryëniho wanës Yonas ḡa do nkehëhna hnani ale lëbëka Yonas bare wuhnë gwëcëtaluhna vankeya va. ⁴² Do fëna, fac le kitiḡëdëhëhni Wënu ḡa vahnë va, asëval ale hnaḡëko hn'inkal Saba nkentëde gë vahnë vëvë gaki vi, do tufahnëd vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Umë le tëkwik nkal hna matik njij nëpa usery Salomo* wä do nkehëhna hnani ale lëbëka Salomo bare nëpadilunahna!

Iboka yine

⁴³ «Ge yine ntayik hnë ahnë, le nkeho cery ntëwu hna, njid njasëlehnënd wëwac wahankah hna njëkëlehnënd hn'ile nñëwëd. Ge nuḡana, ntehnad: ⁴⁴ “Mbokaḡëfu cery mën hn'ile matibu hna.” Awa njid tëkata asan a had cery nte facik, fëhwëtik hafo njiv. ⁴⁵ Tan njid njoḡëhni wayine

☆ **12:39** 12.39: Yonas 2.1 * **12:42** 12.42 Salomo aju David yeho, ahnaḡ Isërayel had rëmu. Umë vëryehneko Cery Wën Cankaf ḡa do njëtiko soḡe yasery ḡalëwu ḡa (1 Vëhnaḡ 6; 1 Vëhnaḡ 5.9-14).

ntaŵu mběď gē waki wante lēbēka wayap, njjēni ñēwēni hnam. Tac horot ahnē arac Ƴa ntēbēde gē kobēri ka. Do koyēna fēna nked soŋe vahnē vēweh vēvē dol vi.»

Hnēmu gē vēheryu Yesu

⁴⁶ Nkoko nēsēhnēndēhni kore Ƴa, ante tēkiniho hnēmu gē vēheryu ŋa. G'ipēr ñēwēniho do ñadēniho nēsēhnēniha. ⁴⁷ Ahnē mē ntehnēka Yesu: «Nēpary, hnēmuh gē vēhery hu pēr hna ñēwēni do ñadēni nēsēhnēnihi.»

⁴⁸ Yesu mē ntēkwaka ahnē arac: «Mo ye hnēm mēn Ƴa do gē vēhery mēn va?» ⁴⁹ Tac mē tufakēhni kore le yeho hnam Ƴa do ntehn: «Yēkēryin, hnēm mēn Ƴa gē vēhery mēn va ani nkeni. ⁵⁰ Vēle liď le ñad Wēn le ye g'ambin Ƴa vēhni ye vēhery mēn va gē hnēm mēn Ƴa.»

13

Uhnēs uryindaryindan soŋe ahnad uhnēďa

¹ Fac rac, Yesu cahnēko tere hna nji ntaña tēfary lant hna soŋe karaŋ vahnē. ² Kore sankaf varēpēlēko caharab lēwu, hafo kay hnē kulu do ntaña. Kore Ƴa tēfary lant hna kahnēniho. ³ ViƳē viyabah nēsēndēhēhniwo gē wahnēs wadindaryindan ntehnēndēhni: «Fac ryampo asan yiko hnē kaƳ dēwu hna ipahn uhnēďa. ⁴ Ga pahnēď, waŋəc wēďampo nkaŵ hna njoko: wusēry mē njini kohnēni fop. ⁵ Wēďampo nkal kwēhn wēraka njoko le nkok yabēna inkal. Waŋəc ŋa pēhnēlehn taŋ kabi nkal iŋa tēwēlohna. ⁶ Ulav ŵa ga njakək pēďfēlehn wayor ŋa: kankēlehn kabi kwēhnalohna vēnkahn. ⁷ Waŋəc wēďampo wadēmpēhn njoko. Wadēmpēhn ŋa naƳēko ndawēlehn hnēďa ŵa. ⁸ Bare waŋəc wēďampo nkal pērēn hna njoko do nkeho hnē watac wade lēwēko: wēďampo waŋəc keme (100) ntēwēko, wañentaŵ ŋa wafēhw mběď gē ryaw (60) do wakaŵary kat wafēhw warar (30).» ⁹ Yesu mē nkwēnək: «Nēparyin đus, ge kwēhnarun vanēf awēryahnu!»

Soŋe ye nēsēď Yesu gē wahnēs wadindaryindan

¹⁰ Awa vērēfal va tēhalehnēniha Yesu do tēyēniha: «Soŋe ye hnēsēnduhēhni gē wahnēs wadindaryindan?»

¹¹ Mē ntēkwakēhni: «Ŵuhnē njēďayirun ayētu viƳē vivē Naŵ ambin hna le soŵak, bare vēhni vēyēďayina. ¹² Ale wēryək wapacək a nkwēnēhnēde uyēt ŵa, do kobēďēha; bare ale wok gwēryēna Ƴa tebēde la ile

njëtëk ÿa.* ¹³ Wëlin soŋe ile hnësëhnandëbuhëhni gë wahnës wadindaryindan: Njëkëdëni hara vëhnuđina do nkwëryëdëni hara vëyëtëđina. ¹⁴ Koyëna ile nësëko Wënu ŋa hnë wës kila Esayi ÿa ntiyad hnë vëhni:

«“Nkwëryëđun đus, bare yëtëđiluhna; njëkëđun đus, bare nufiluhna.

¹⁵ Iÿi bulunda kambënëni vankaf va soŋe antë nkwëryëdëni;

ciŋani vanëf va do ndëmëni,

soŋe vanëf vantëw hni va antë nkwëryënd

do antë vinkër vidëw hni va nund,

wahakili walëw hni wã antë njëtënd;

më nkoni vëwëcëtađina vankeya vantëw hni va soŋe yërënahñëwëhni.”

¹⁶ Mbetarun wuhnë kabi vinkër hun va nuđ do vanëf hun va nkwëryëđ! ¹⁷ Paryi pëyadëmu: wakila wayabah gë vësatah vëhaŋary vëyabah va ñadëniho nuni do nkwëryëni ile hnuđun do wëryëđun ÿi, bare vëhnulohna do vëwëryëlohna fëna.»

Gabahn uhnës uryindaryindan ahnad uhnëđa

¹⁸ Yesu më mbok ntehn: «Awa wuhnë, nëparyin ile pëhnëtanëk uwi hnës uryindaryindan ahnad uhnëđa wã.

¹⁹ Vële wëryëđ ga nësëde soŋe naŋ do vëyëtëna bi ye nësëđ, had tëfary nkaŋ nkeni le njođ uhnëđa hna: Sintani njijëđ teba fop ile fahnik walawary walëw hni ÿa.

²⁰ Vëryampo had nkal kwëhn wëraka nkeni le njođ uhnëđa hna: nkwëryëndëni wanës ŋa tuŋ maŋëđëni taŋ g'uhnatah.

²¹ Bare vëravëđina kwëhna vënkahn hnë vëhni, ikwëtahn dëw hni ŋa bëyëđina. Awa ge ryëñah wã təkëhnikëhni ma ge mbërehnini soŋe wanës Wënu ŋa, tavëđëni taŋ kwëtahn dëw hni ŋa. ²² Vëhaŋary kat had hn'ile nke wadëmpëhn nkeni: nkwëryëdëni wanës ŋa, bare nahan iÿi đuniÿa

ŋa do gë wëbal soŋe hnapul ÿa ndaŋëđ wanës ŋa, do ñoñ vojëđina ifërën hnë vëhni. ²³ Bare vëryampo had inkal përën nkeni: nkwëryëdëni wanës ŋa do njëtëđëni ile pëhnëtanëđ ÿa; watac vojëk ifërën hnë vëhni had vatëh

vante lëwëko vëndampo keme (100), vañëntaŋ wafëhw mbëđ gë ryaw (60) do vakawary kat wafëhw warar (30).»

Uhnës uryindaryindan soŋe idël meh

²⁴ Yesu nësëhnëkëhniwo uhnës uryindaryindan haŋary: «Naŋ ambin ŋa gë ÿin mëntëlëni: ahnë hnadëko uhnëđa

* **13:12** 13.12 Ale wëryëk wapacëk a nkwënëhnëde uyët wã, do kobëđëha; bare ale wok gwëryëna ÿa tebëde la le njëtëk ÿa. Kodë nkwëryi fëna: Ale hwëhñak iñë ÿa nkwënëhnëde, do kobëđëha; bare ale wok kwëhnana iñë ÿa tebëde la le liyahnëka tək nuÿa ÿa.

fērēn kaŷ dēwu hna. ²⁵ Umēd ndampo, wati nte ndakēniho vahne fop ŋa, ale ŷeŷēka ahwēhn kaŷ tac a mē njijēk nad idēl meh hn'ikaŷ tac, njilehn. ²⁶ Ga pēhnēk uhnēdā wā do ntēw, dēl meh iŋa fēna cahnētiko.

²⁷ «Vēryokuŋ ahwēhn kaŷ va njilehnēni ntehnēniha: «Ahwēhn, gena bi uhnēdā fērēn hnadēruho kaŷ hu hna? Awa ne matik idēl meh inji?»

²⁸ «Mē ntēkwakēhni: «Aŷeŷ mēn lik rac.»

«Vēryokuŋ va mē tēyēniha: «Awa, ŋadu bi yifu lihētēfu dēl meh inji?»

²⁹ «Mē ntēkwakēhni: «Hali, ge ntihētēdun dakēna ayēcaryu uhnēdā wā. ³⁰ Tavēryin, naŷēlahnēni hafo uhác hna. Hnē wati rac, ntehnēdēfuhēhni vēhác va ntihētēni ten dēl meh ŋi do ŋabēni wavap soŋe pēdī, tac ndanēni roka ŷa ndank mēn hna.»»

Uhnēs uryindaryindan uŷēc mutarēd

³¹ Yesu nēsēhnēkēhniwo uhnēs uryindaryindan haŷary kat: «Naŷ ambin ŋa g'uŷēc atēh mutarēd mēntēlēni, ule nufēk ahnē pahnek hnē sarēdŋ lēwu hna. ³² Uŷēc rac ŷak vak waŋēc hna fop; bare ge pēhnēk, urac ŷak hnaŷēk vatēh vamb sarēdŋ hna fop: naŷēd hafo gwēr kofahnēni wusēry wā hnē wahnī walēwu hna.»

Uhnēs uryindaryindan levir

³³ Yesu nēsēhnēkēhniwo uhnēs uryindaryindan haŷary: «Naŷ ambin ŋa mēntēlēni gē levir le nufēk asēval nēgw gē upih yabah, tac cis fop.»

Soŋe ye nēsēd Yesu gē wahnēs wađindaryindan

³⁴ Yesu gē wahnēs wađindaryindan nēsēndēhēhniwo kore ŷa watac fop; nēsēndilēhniwohna hara wahnēs wađindaryindan gentina. ³⁵ Koyēna ntiyako wanēs wante nēsēko kila ŷa:

«Gē wahnēs wađindaryindan rēkēdēfu hnēsēndu, do pēyahnēdēfu viŷē vile soŷik kobēri ante ntiyiko đuniŷa ŋa.»

Gabahn uhnēs uryindaryindan dēl meh

³⁶ Awa Yesu tavēkēhniwo kore ŷa ŋi gē tere. Vērēfal vēlēwu va mē tēhaniha do tēyēniha: «Gabēryifu uhnēs uryindaryindan idēl meh mbē kaŷ ŋi.»

³⁷ Yesu mē ntēkwakēhni aki: «Ale hnadēd uhnēdā fērēn wā, Ajē Ahn'a yeho; ³⁸ kaŷ iŋa đuniŷa ŷi ye; uhnēdā fērēn wā vēle ye Naŷ Wēnu va ye; dēl meh iŋa vēhni ye vēle kwēhnēk Sintani va; ³⁹ aŷeŷ ale hnadēd dēl meh iŋa Sintani ye; uhác wā, wapuya đuniŷa ŋa ye; do vēhác va wamēleka ŋa ye.

⁴⁰ «Gante ntihtëde idël meh do ntabi hnë hwëdëh ki, koyëna ntideni vëwen va wapuya duniya hna. ⁴¹ Ajë Ahn'a payidëhëhni wamëleka wadëwu ña, ntihtëdënihëhni Naw dëwu hna fop vële sanëkëhni vëyënta hni hn'ikwëtahn va do gë fop vële wok vëwawëhnedilahna Wënu ña, ⁴² do ntabëdënihëhni hnë hwëdëh hucankaf janáma hna; hnam rëkëd kondëni do cemëlehnandëni wabeñ ña. ⁴³ Bare, vësatah va rëkëdëni pëtëndëni had lepera hnë Naw Rëm lëw hni hna. Nëparyin dús, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Uhnës uryindaryindan sowik

⁴⁴ Yesu më mbok ntehn: «Naw ambin ña gë hnapul le sowik hn'ikañ mëntëlëni. Ge ahnë nuk hnapul rac cowëd g'ahawary. Natëdëha hafo nji nkwañ fop ile kwëhnañ ya do mbokaj ntañ kañ tac.

⁴⁵ «Do fëna Naw ambin ña gë sanikona wamah le yëkëlehnëd awaf mëntëlëni. ⁴⁶ Ge nuk uryampo ule hwëhnañ nafa ntëbi sanu, njid nkwañ fop le kwëhnañ ya do mbokaj ntañ sanikona rac.»

Uhnës uryindaryindan waryey wale pëlahnëdëni wuwis

⁴⁷ Yesu më mbok ntehn: «Naw ambin ña gë yin mëntëlëni fëna: waryeyët lojëde hnë lant do fëladëhëhni sifa wuwiswo. ⁴⁸ Ge pëbëni wuwis wã vëfëla va ndodëni gë vambëñ lant, tac ntañani tahnënihëhni: wufërën wã hnë kankel kwëtëdënihëhni do ntonënihëhni wule wok wahwëhnana nafa wã. ⁴⁹ Koyëna nkeñ wapuya duniya ña: wamëleka ña njijëdëni pitëndëlehnënihëhni vëwen va gë vësatah va. ⁵⁰ Vëwen va hnë hwëdëh hucankaf janáma hna ntonëdënihëhni; hnam rëkëd kondëni do cemëlehnandëni wabeñ ña.»

Uhnës uryindaryindan hasëk gë sër

⁵¹ Yesu tëyëkëhniwo: «Nkwëryërun bi waji fop?»

Më ntëkwaniha: «Ha».

⁵² Awa më ntehnëkëhni: «Koyëna nkeñ ge aharañ sariya nke fëna arëfal Naw ambin ña. Ahnë arac mëntëlëni g'ahwëhn hnapul ale hnuñid hnë hnapul lëwu hna vihasëk gë visër.»

Vëvë Nasaret va vëhwëtahnëlahna Yesu

⁵³ Ga puhnañ Yesu nanta wañi wahnës wañindaryindan wã, më njik ⁵⁴ hnë naw nte nañahnëko hna. Pëgwëlehn karañëndëhni calija mbë hnam hna do fop vële yeho hnam va pëmpëhnahnëkëhniwo dús. Ntehnëdëniho: «Ne nufik uñi uyët? Hak kolahnëk ntind viyë vifëmpëhnahnah? ⁵⁵ Gena bi umë ye fatah afak vacery ya? Gena bi Mari

ye hnëmu ŷa? Sak gë Yosef gë Simo do gë Yuđ gena bi vëhni ye vëheryu va? ⁵⁶ Do vëheryu vësëval va gena bi fop ŷal fu li nkeni? Ne nufik awa ŷin fop?» ⁵⁷ Do rac wëmaŷehnëkëhniwo soŷe kwëtahnëniha.

Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Kila ntënënik gante-wo-gante ßare gena hn'ile nagik hna do kas tere lëŷu hna.»

⁵⁸ Awa Yesu toye fo ntiko hnam vifëmpëhnahnah va kabi vëhwëtahnëlawohna.

14

Icëm San Ayary a

¹ Hnë yamani rac, Erođ, nte hnaŷëko Galile ŷa, nkwëryëko ga nësëde soŷe Yesu ŷa. ² Më ntehnëkëhni vëryokuŷ vëlëŷu va: «San Ayary a ye: mbëhnik! Soŷe umë kwëhnahnëk fanka ntihahnënd viŷë vifëmpëhnahnah.»

³ Erođ nësëko koyëna kabi umë lehnëko pëlayi San, ñabi, cëdi do ndaŷehna. Wëlin itëfëta icëm San Ayary a: Erođ cëdehnahnëkawo soŷe Erodiyad asëvalu Filip, aheryu ŷa. ⁴ Ntiko koyëna kabi ñëlëkawo gë Erodiyad do San ntehnëdëhawo: «Sariya ŷa maŷëryana aŷëla asëval ahery hu ŷa!» ⁵ Erođ ñadëho ndaŷehna San, ßare nkehahnahnëkawo gë bulunda ŷa, kabi vëhni fop kila ntinihawo San. ⁶ Koyëna nkeho hafo fac le nagahniko Erođ ŷa mbok tëkik, aryagu Erodiyad nkaŷëdëho haryënk wële fayehniko hna. Erođ nëŷëkawo đus ⁷ hafo ntëkëhna ntehn njëdadëha fop le tëyëdëha ŷa. ⁸ Gë siyab hnëmu ha më ntehnëka: «Yëdarye ankaf San Ayary a hnë fëda mpan!» ⁹ Ahnaŷ a Erođ njamëlehn; ßare soŷe idëk dëŷu tase vëfay vëlëŷu ŷa, më ntehnëk njëdäy le tëyëk ŷa. ¹⁰ Payehnelehn ntëpëtiji nkaf San ŷa kaso hna. ¹¹ Më yojik ifëda hna njëdäy fandag fa, do umë njëdahna hnëmu. ¹² Tac, vëřëfal San va më njini nufëni ñas iŷa mbañëni; tac njilehnëni pëyaniha Yesu ile liyak ŷa.

Yesu vësan wawuli mbëd ndavëd

¹³ Yesu ga nkwëryëk waŷi wakasëk, më matëni hnam gë vëřëfal vëlëŷu va, kayëni kulu hna, njini minëhni fo le njirëk. Bare vahnë va njëtaniho, awa më cahnëni vankol vantëŷ hni hna tëfëlehnëniha gë wapary ŷa fo. ¹⁴ Ga cëlëk Yesu kulu hna, nutëhni kore sankaf rac, kaŷëhnahnëkawo đus gë vahnë vërac do pëgwëlehn njëřëndëhni vële resëko va.

¹⁵ G'anëka ga vëřëfal vëlëŷu va më tëhaniha ntehnëniha: «Mëdëk do hnani fëk fo ye. Koyaryihni vëyi vahnë njini vankol hna ntëŷani ile tokëdëni!»

16 Më ntëkwakëhni: «Lakënde vëyina: yëdaryinëhni wuhnë dënk ile tokëdëni ÿa!»

17 Më ntehnëniha: «Bare vamburu mbëd g'uwis wuhi fo hwëhnafun.»

18 Më ntehnëkëhni: «Yinenëhnino». 19 Tac, ntehnëhni kore ÿa ntañani dël hna do nuf vamburu mbëd va gë wuwis wuhi wã, kanjék g'ambin do camehna Wënu ña soje ÿi rokëtok. Nkubëlehnëk vamburu va njëdahni vëréfal vëlëwu va, do vëhni cahëlehnënihëhni kore ÿa. 20 Alewo-le tokëko hafo pihn. Vëréfal va vëkankel pëhw gë vaki vapëbah mbarëpëniho vankubel vante tesëniho va. 21 Vële rokëko va tükëniho vësan wawuli mbëd (5,000), hara vësëval va gë vutah va vëryëkwaryina.

Yesu lant hna njasëd

22 Paco, Yesu kayëndëlehnëhni vëréfal va kulu hna ndënkwehnhëniha gë cape ñëntañ lant ka, wati nte koyadëhëniwo umë dënk kore ña. 23 Ga koyakëhni, më kayëk hn'ikuñ soje yëfa. Ga nëkak, minu fo nkeho hnam. 24 Hnë mpëd atac, kulu ÿa tëko ñawëta vambëñ va do wavonkëlo wënka ña pankëlëdëniho kabi, gante matid, sël pabëniho.

25 Ga nkëhnëk pac, Yesu gë vëréfal vëlëwu njidëho njasëhatënd wënka hna. 26 Ante nuniha ga njasid wënka hna, ntakekëhniwo d'us do ndekadëniho: «Ahnënkwe! ye!»

27 Yesu më nësëhnëkëhni tañ: «Ya wëñaryin! Ami Yesu ye! Antë ntaku!»

28 Awa, Piyer më tebak wanës ña do ntehna: «Ahwëhn, ge paryi wëjë ye, dehnërye yiryiwu wënka li.»

29 Yesu më ntehnëka: «Yij!» Piyer cëlëlehn kulu hna pëgw njasënd yañ wënka hna njind gë vëhni Yesu. 30 Bare ga kamahnëk sël ÿa njawëk, më ntakekëka, pëgwëlehn nkëyand wënka hna do ndekak: «Ahwëhn, pehëtërye!»

31 Tañ, Yesu njelëlehn vák ÿa, pëlahna do ntehna: «Wëjë, mbaki ikwëtahn! Soje ye wajëlehnaru?» 32 Tac, kayëlehnëni vëhni vëhi tak kulu hna do sël ÿa tëryalehn.

33 Awa vëréfal va fop ndëkwëhnhëlehnëni haryënkwe Yesu do ntehnëniha: «Paryi nke Ajë Wënu ña yeru!»

Yesu njërënedëhëhni vëres Senesaret hna

34 Tëkëlehnëni hnë vambëñ lant vamb nkal Senesaret hna. Ga ntëmpëtani lant ÿa Yesu gë vëréfal vëlëwu va, tënkëlehnëni hn'inkal bë resiyo Senesaret hna. 35 Vahnë vëvë hnam va njavëtënihawo Yesu do pëyahnhëniho gante-wo-gante tükik ÿal hni hna, do njonehnijikëhniwo vëres va

fop. ³⁶ Këladënihawo tavëhni ñakëhni wëla wacëmët cud cankafo ntëwu ña fo do fop vële ÿakëko va njërëniho.

15

Yesu gë wënamu wasëwif wã

¹ Fac ryanko, wafarise gë vëharan sariya wátiko Yerusalem njini tÿëniha Yesu: ² «Soje ye vëréfal hu vi nkoni vëlenënéfina wënamu wante taveryënihefu vacërakëlo fu ñi? Vëhni vëyuhnadina wëbák ña tokahnëndëni gante nke namu fu ka.»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Wühne lë, soje ye worun dënënëluhna vakwëda Wënu va, bare wënamu hun dënk lidun? ⁴ Wënu ña dehnëna bi: “Dënënëryihni vëhni rëmuh gë hnëmuh”, do fëna “Ale lehnëka rëmu ma hnëmu wameh a tëfëka ndawï”[☆]? ⁵ Bare wühne, ntehnëdunëhëhni vahnë va ahnë kod ntehnëhni vële hnagëka va: “Ile rëfëkawo yëdawu ryemahnu ÿa sadëha le pehnëhnik Wënu waruñëbu.” ⁶ Awa ge aki nke vahnë va gona mbalëhni ntënënihëhni vële hnagëkëhni va. Koyëna ntihëtëdun wanës Wënu ña soje namu lëw hun ÿi! ⁷ Wühne vëwër! Kila Esayi toña kwëhnako ante nësehnëkawo Wënu ña soje lëw hun ña aki:

⁸ «“Iyi bulunda gë wanës ñi fo ntënënihëniho, bare wasakahn walëw hni hna ñawëtaniho.

⁹ Icëmb dëw hni ña, kwëhnana nafa kabi gena wanës mën ña karanëdënihëhni vahnë va bare wënamu wadëw hni fo ye.”»

Ile ronkënëdëha ahnë

¹⁰ Tac Yesu më ntehnëkëhni kore ÿa fop: «Nëparyin do gwëryëryin ÿin: ¹¹ Gena ile rënkëd hnë wës ahnë ÿa ronkënëdëha, bare ile sahnid wës lëwu ÿa, umë ye ile ronkënëdëha ahn'a.»

¹² Awa vëréfal va më tëhaniha Yesu tÿëniha: «Njëtëru bi wafarise wã ntavëkëhni gë wëjë soje wanës wante hnësëru ñi?»

¹³ Umë ntëkwakëhni: «Atëh nte-wo-nte nkok pëlëna Rëm mën le ye g'ambin ÿi nkëcëde. ¹⁴ Taveryinëhni: vumëp vunte hahëd vumëpëntahni ye! Do ge mëp kahëdëha mëp ñëntaw, njodëni vëhni vëhi tak hnë hatëh.»

¹⁵ Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Gabëryifu bi ye pehnëtanëk wanji wanës soje ronk.»

¹⁶ Yesu më ntëkwak: «Wühne fëna, gwëryëdiluhna bi ha gaki? ¹⁷ Yëtëluhna bi le-wo-le rënkëk wës ahnë ÿa ndëcëd

☆ 15:4 15.4: Icahn 21.27; 20.12

idonk dēwu hna tac çahnēf mbahn dēwu hna? ¹⁸ Bare ile sahnik wēs ŷa ntaŵary hna matik, do rac ronkēnēdēha ahn'a. ¹⁹ Bambery ntaŵary ahnē hna matid vinahan vimeh vinte liyehnēdēhēhni ndawēndēnihēhni vahnē, njēkēlehnēndēnihēhni vēsēval vēhaŵary, do ntindēni ndakēntal nte mbañek Wēn, ntehnēndēni, mērēndēni, do nēsēndēni wameh vēyēnta hni. ²⁰ Wēlin ile ronkēnēdēha ahnē ŷa! Bare itok hara ņuhnalihna wēbāk gante nke namu ka, umē tonkēnēdilahna ahnē.»

Asēval ale wok gena sēwif hwētahnēka Yesu

²¹ Tac, Yesu mē matēk hnam nji hnē vankol vante ye caharaβ Tir gē Sidon hna. ²² Hnē wati rac, asēval ale lēdēko hnē resiyo rac mē njijēk darēl lēwu. Arac bulunda vēle wacēde Kanan hna kwēhnaryiko. Pēgwēlehn ndekand: «Ahwēhn Aju David, kaŷēhnahnēryiŷi g'ami! Aryag mēn a yine fēlaka do mbērak dŷus!»

²³ Bare Yesu la ņoñ dēkwawohna. Awa vērēfal vēlēwu va mē tēhaniha ntehnēniha: «Daryehna aŷi asēval! Njankēdēhēfu tēfēlehnatēndēfu.»

²⁴ Yesu mē ntēkwaka asēval a: «Wēnu ņa soŷe vēvē Isērayel fo payiko, vēle ye had wape wante sēvēk.»

²⁵ Bare asēval a tēhakawo ndēkwēhn haryēnk w lēwu do ntehn: «Ahwēhn, dēmarye!»

²⁶ Yesu mē ntēkwaka: «Yivēna nufi roka vutah va kēfēhnini vumbe vi.»

²⁷ Asēval a mē ntēkwaka: «Ahwēhn, toña hwēhnaru. Bare vumbe va ile yod toka roka vēle hwēhnēkēhni hna tokēdēni.»

²⁸ Awa Yesu mē ntēkwaka: «Kwētahnēhu ņa njabēk! Wēnu ņa ntid ile ŷadu ŷa.» Do aryagu njērēlehn wati rac dēnk.

Yesu njērēnēdēhēhni vēres vēyabah

²⁹ Tac, Yesu matēko hnam nji tēfary lant Galile hna. Umē kayēk hn'ikuŷ do ntaña. ³⁰ Wakore wayabah mē njijēni ŷalu hna. Mē njojēnihēhni vēle radēf, vumēp, vēreyah, wakumim, gē vēres vēhaŵary vēyabah. Haryēnk w Yesu kwētēdēnihēhniwo, do njērēnēdēhēhniwo. ³¹ Vahnē va pēmpēhnahnēkēhniwo ante nunihēhniwo wakumim ņa ga nēsēdēni, vēreyah va njērēniniho, vēle radēf va njasēdēniho g'afērēn do vumēp va nudēniho g'afērēn. Do pēgwēlehnēni cēmbēndēniha Wēn Isērayel ŷa.

Yesu ndavēdēhēhni vahnē vēyabah vēle wok vēyena wasēwif

³² Tac Yesu maçēkēhniwo vērēfal vēlēwu va ntehnēhni: «Kaŷēhnahnēkowēhni vēŷi vahnē. Wēlin wafac warar

yelahněbun do ñoñ vėhwėhnana ile tokėďeni. Ńaďa hoyawėhni g'inte fo soje antė njohėni g'ankaŵ.»

³³ Vėrėfal va mė tėyėniha: «Hnė iyi fėk, ne kodėfun hnuŷafu ile ryavahnėfuni hafo pihnėni kore gė iyi ki?»

³⁴ Yesu mė tėyėkėhni: «Vamburu vajėhw hwėhnarun?»

Umė ntėkwani: «Mbėď gė vaki, do gė vunkis.»

³⁵ Awa, mė ntehnėkėhni vahnė va ntañani nkal hna.

³⁶ Tac mė nufėk vamburu mbėď gė vaki va, camehnėka Wėnu űa, nkubėlehnėk do njėďahni vėrėfal vėlėwũ va, cahėlehnėnihėhni vahnė va fop. ³⁷ Ale-wo-le tokėko hafo pihn. Vėrėfal va mbarėpėniho vėkankel vapėbah mbėď gė vaki vankubel vante woko va. ³⁸ Vėle rokėko va vėsan wawuli wahnah yeho, hara vėryėkwaryina vėsėval va gė vutah va. ³⁹ Ga koyakėhni kore ŷa, Yesu kayėko kulu hna njind gė resiyo Magadan.

16

Itėy dahėse

¹ Ga mbiŷėk toye, wafarise gė wasaduse tėhanihaŵo Yesu soje tėndėhnėniha urėnd. Tėyėnihawo ntinėhnėhni dahėse le rufahnėď paryi nke Wėnu űa fayika.

² Bare Yesu mė ntėkwakėhni aki: [«Ge ambin űa mbėntėk g'anėka ga, ntehnėďfun: “Acahn tėvėďina.” ³ Do ge ambin űa mbėntėk kobėri fo g'acahnėfėď ga, ntehnėďfun: “Tėvėď dol.” Kodfun ayėtu ile liyaď ŷa ge njėkėrun ambin űa, ěare kodiluhna ayėtu vile liyaď hnė iyi wati ŷi, bi ye pėhnėtanėď!]

⁴ * Vahnė vėvė gaki vi, vėle ye vėwėh do wok vėhahnėndana soje Wėn vi, dahėse tėyėďėni, ěare sifa dahėse ile yehawo kila le ŵaciko Yonas fo nuŷaďėni.» Tac Yesu mė tavėkėhni nji.

Levir wafarise gė wasaduse

⁵ Awa Yesu kayėniho gė vėrėfal vėlėwũ va kulu hna, soje ndanėni gė cape űėntaŵ lant ka. Ante njidėniho űa vėrėfal va mė kamahnėni wayoyana ile tokėďeni. ⁶ Wati rac, Yesu mė ntehnėkėhni: «Diryin wajira! Keharyin levirwafarise ŵa do gė wasaduse ŵa.»

⁷ Vėrėfal va pėgwėlehnėni nėsėlėndėni: «Kabi yojilėnėhna vamburu mė nėsėď aki.»

⁸ Yesu njėtėko wante nėsėlėďėni űa, awa mė ntehnėkėhni: «Ŵuhnė, mbaku kwėtahn iña! Soje ye liyahnėku pañare vamburu vante ryėnkwirun nėsėndėmu!

⁹ Gwėryėluhna ha gaki? Đėnkwėtadiluhna bi vamburu mbėď vante cehėlehniniho vėsan wawuli mbėď va do

* 16:4 16.4: Yonas 2.1

gë fop vëkankel vankubel vante varëpërunëho va?
 10 Do dënkwëtaçiluhna bi vamburu mbëd' gë vaki
 vante cehëlehniniho vësan wawuli wahnah va do fop
 vëkankel vankubel vante varëpërunëho va? 11 Hak
 nkorun gwëryantuhna nësëndiluhna soje vamburu
 ante ntehnakëndëmu ahehawu levir wafarise wã do
 gë wasaduse wã?» 12 Awa vërefal va nkwëryëlehnëni
 nësëndilëhniwohna soje levir le lihande mburu, bare ile
 karanjëdëni wafarise do gë wasaduse ntehnëd'ëhëhniwo
 kehani.

Piyer pëyahned' Yesu ye Arëhnayik a

13 Tac Yesu njiko hnë resiyo Sesare Filip hna. Më
 tëyëkëhni vërefal vëlëwu va: «Vahnë va, mo ntehnëni yëbu,
 ami Ajë Ahn'a?»

14 Më ntëkwani: «Vëryampo, vëhni lehnëd' San Ayary a
 yeru, vëhaŵary Eli yeru, do vëhaŵary kat, Seremi yeru ma
 kila haŵary*.»

15 Yesu më mbok tëyëkëhni: «Wuhnë lë, mo lehnërun
 yëbu?»

16 Simo Piyer më ntëkwaka: «Arëhnayik a yeru, Ajë Wën
 paryi ya.»

17 Awa Yesu më ntehnëka: «Nëfaki, Simo aju San†; gena
 ahnë yëtëndanëki iyï toña, bare Rëm mën ile ye g'ambin ya
 ye. 18 Awa, ami, ntehnëdëmi, Piyer (ile fëhnëtanëk "taka")
 yeru, do hn'itaka tac mbëryëdëfu cery sali mën ña. La icëm
 iña kodina njaŵëna haryënkwa hu. 19 Njëdaçëmi visëdëta
 Inaŵ ambin ña: le-wo-le vañëdu nkal li mbañëde ambin
 hna; le-wo-le wãŵëryadu nkal li maŵëryade ambin hna.»

20 Tac Yesu më ñañëhahnëkëhni vërefal vëlëwu va antë
 pëyaniha ahnë umë ye Arëhnayik a.

Yesu soje icëm dëwu ña nësëd'

21 Tëk pëgw wati rac, Yesu pëgwëlehn nësëhnëndëhni
 wapacëk vërefal vëlëwu va ntehnënd: «Afo yiwu gë
 Yerusalem. Hnam, vicër va gë vësankaf vësëna wasadëha
 va do gë vëharaj sariya va korotehnëdëniho çus hafo
 ndaŵëhnëniho do, fac rarëna hna, mbëhnëdëfu.»

22 Awa Piyer më canaryëka do pëgwëlehna niranda:
 «Hali, Ahwëhn, Wënu ña keryëd'ëhi! Watac gefilihna
 muk!»

23 Bare Yesu më cahëtak do ntehna Piyer: «Ijaŵëtarye,
 Sintani! Memajënduho! Nahadila had Wënu ña bare had
 vahnë.»

* 16:14 16.14 Kila haŵary: kila ryampo fagant wakila wasër. † 16:17 16.17
 San: Vikerëh vindampo ntehnëk «Yonas».

²⁴ Tac Yesu më ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: «Ge ahnë ñad tēfēlehnēdo, ntē nko nahand soje lēwu dēnk, afo ndiḃ kērēwa lēwu ŷa tēfatēdo. ²⁵ Ale ŷad ŷi duniŷa ŷi cēmēd, bare ale wok kwētahnēna nēf ŷi duniŷa, soje lēmēn ŷa, nkoryaryēd ntaŷary dēwu ṅa hafo arayen hna. ²⁶ Ye hnēfadēha ahnē ge nuŷak duniŷa ŷi fop tac cēvehn ntaŷary dēwu ṅa? Ye kod njēdahn mbēsahni ntaŷary dēwu ṅa? ²⁷ Ha ntehnēdēmu, Ajē Ahn'a njijēd gē wamēleka wadēwu ṅa hnē icēmb Rēmu hna. Awa ale-wo-le ile ntidēho ŷa mbēsade. ²⁸ Toña ŷa fēyadēmu: Vēryampo hnē vèle ye hnani vi vēsēmēdīna hara vēhnulahna Ajē Ahn'a ga njijēd had ahnaŵ.»

17

Ibaca Yesu ṅa

¹ Ga ndēcēk wafac mbēd gē ryaŵ, Yesu më njokēhni vēhni Piyer gē Sak gē San, aheryu Sak, do njiryeryēhni hn'ikuṅ yihnah le nkeniho vēhni fo. ² Hnam Yesu më mbacik tase lēw hni; yēka lēwu ŷa pētēdēho had ulav do viŷi vilēwu va njerēko had humpen. ³ Taṅ vërefal vërar va nulehnēnihēhni vēhni Moyis gē Eli ga nēsēlēdēni gē Yesu. ⁴ Awa Piyer më ntehnēka Yesu: «Ahwēhn, njivēk nkeyin hnani. Ge ñadu, ntidēfu wasank watar: ryampo wējē, Moyis ryampo, Eli ryampo.»

⁵ Nkoko nēsēnd tēket aṅar ntancah cankēhni, do kopa wēryiko ṅar hna: «Aŷi Ajē mēn ye ale ŷahnēḃu dūs; g'umē natēdēho. Umē rēfēka ahnēpawu!»

⁶ Vërefal va ga nkwēryēni kopa rac, ntakēkēhniwo dūs ndēkwēhnēlehnēni wayēka ŵa nkal li. ⁷ Awa Yesu më tēhakēhni, ñakēhni do ntehnēhni: «Matēryin! Antē ntaku.» ⁸ Awa më matēndani bare vēhnulawohna ahnē ge gena Yesu fo.

⁹ Ante cēlidēniho kuṅ ṅa Yesu më ntehnēkēhni: «Nt'afēyawuna ahnē ile hnurun ŷi hafo Ajē Ahn'a mbēhni vēsēm hna.»

¹⁰ Tac vërefal va më tēyēniha Yesu: «Soje ye ntehnēdēni vēharan sariya vi, afo Eli njij ten?»

¹¹ Umē ntēkwakēhni: «Afo Eli njij ten soje mbokary caṅ fop. ¹² Bare ami pēyadēmu: Eli tēko njij, bare vahnē va vēyavētēlawohna. Awa umē ntiniha gante ñadēni ka. Koyēna korotehnēdēniha vahnē vërac Ajē Ahn'a fēna.» ¹³ Awa vërefal va njētēlehnēni soje San Ayary a nēsēndēhēhniwo.

Yesu njērēnēdēha fatah

14 Ante tēkēniho hn'ile nkeni kore hna, asan rēhakawo Yesu ndēkwēhn haryēnkw lēwu ¹⁵ do ntehna: «Aharan, kaŷēhnanēryiŷi g'ajē mēn aŷi. Hayo fēlaka do njođ kwēlēkwēl hnē hwēdēh ma hnē wēnka. ¹⁶ Njiryeryēbuha vērēfal hu hna bare vēwēkēna njērēnēniha.»

17 Yesu mē ntēkwak: «Wuhnē, vahnē vēhwēhn kwētahn kēm do vērumpak yerun! Hafo guve tēfēko nko nēwēlahnin gē wuhnē? Afo guve tēfēko voku ryuñēnanēhnu? Yinēnēhninoŷa fatah fi ani.» ¹⁸ Mē njojēniha. Awa Yesu mē ŋañēnahnēka yine ŷa do yine rac cahnēlehna fatah fa, do fatah fa njērēlehn tan. ¹⁹ Tac vērēfal va, mē cahētaryēniha Yesu do tēyēniha: «Soŋe ye wobun mēkēlēfunahna lafuna iŷi yine?»

²⁰ Yesu mē ntēkwakēhni: «Kabi ikwētahn hun iŋa mbak đus. Toña ŷa fēyadēmu: ge lakēnde ikwētahn inte vak had uŷēc mutarēd fo hwēhnakēndun, ntehnakēndun iŋi kuŋ: “Pakētary aŷi hnani”, do pakētakēnd. Ńoñ tesakēndiluhna. [²¹ Bare g'imunta do g'icuŋ fo kode ntayi ŷi sifa yine.]»

Yesu mbok pēyahnēnd icēm do g'ibēhn dēwu ŋa

²² Fac ryampo, ante nkeniho vērēfal va fop Galile hna gē Yesu, mē ntehnēkēhni: «Ajē Ahn'a njēdahnēdēniha vahnē va. ²³ Vērac ndawēhnēdēniha; bare, fac rarēna hna, mbēhnēd.» Vērēfal va, ga nkwēryēni watac, pēbēlehnēni iwiwēhnah sankaf.

Cosahn ŷatētanke Cery Wēn Cankaf

²⁴ Ante tēkēniho Yesu gē vērēfal vēlēwu Kaperēnaŷum ŋa, vēle rebadēho ŷatētanke Cery Wēn Cankaf va tēhanihawo Piyer do ntehnēniha: «Aharan hun aŷi cosahnēdina bi ŷatētanke Cery Wēn Cankaf hna?»

²⁵ Piyer mē ntēkwak: «Cosahnēd.»

Wati nte tēnkēdēho Piyer tere ŋa, Yesu ryēnkwēko teba wanēs ŋa ntehn: «Ye hnaharu, Simo? Mo rēfēka cosēhni vēhnaŷ vēvē đuniŷa vi ŷatētanke ŷa? Vēvē watere wadēw hni va bi ma vēŷēntaŷ va ye?»

²⁶ Piyer mē ntēkwak: «Vēŷēntaŷ va ye.»

Yesu mē ntehnēka: «Awa vēvē watere vēhnaŷ va vēsosahnēdina. ²⁷ Bare, ñadilēfuhna lavēndanēfuni vahnē va. Awa, yiryeyi lant hna, aloŋ doli ŷa, igis đēnkwēryēnk nte fēladu ŋa yavēndēryehna wēs ŷa: tēkatēđu uŷēc koryi le yed gwēr cosahnahni ŷatētanke mēn ŷa gē lēw hu per; voj asosahn.»

18

Mo lēbēkēhni vēŷēntaŷ va

¹ Wati rac, vërëfal va tëhanihawo Yesu tëyëniha: «Mo lëbëkëhni nafa vëyëntaŵ va Naw̄ ambin hna?»

² Yesu më macëka fatah fatoy, kwëta fagant lëw̄ hni ³ do ntehn: «Toña ŷa fëyadëmu: ge gwëcëtaluhna ayewu had vutah, tënkëdïluhna muk Naw̄ ambin hna. ⁴ Ale ŷak njabëk nafa Naw̄ ambin hna umë ye ale vanad̄ soje nke had fañi fatah. ⁵ Ale hacaka la fatah fëndampo gë fañi ki soje lëmën ŷa, kacako ami dënk.»

Vile liyendëhëhni vahnë wameh

⁶ Yesu më mbok ntehnëk: «Age ahnë ravëtehnëka ikwëtahn iña wëla fatoy fëndampo hnë vunte hwëtahnëko vi, pecek soje lëw̄u ŷa ñabi bëraka do ntoñi hnë igu lant. ⁷ Meka ŷi d'uniŷa le ravëtehnëdëhëhni vahnë ikwëtahn iña! Nkef kwëlëkwël vile rëkëf tavëtehnëdëhëhni ikwëtahn iña, bare ale lik watac ŷa wëh sankaf hnapëdëha! ⁸ Awa ge vák hu ma fary hu ravëtendëhi ikwëtahn iña, dëpëтары; pecek arënk d'uniŷa le wok puđina hna gë vák ryampo ma gë fary ryampo g'ile worryaryëru waki tak do alabi gë janáma, hnë hwëdëh hunte wok d'ipëđina muk. ⁹ Do ge inkër hu ña ravëtendëhi ikwëtahn iña, dokëтары; pecek arënk d'uniŷa le wok puđina hna g'inkër d'ampo g'ile worryaryëru viki tak do alabi gë janáma.»

Uhnës uryindaryindan soje fape fante sëvëko nute

¹⁰ Yesu më mbok ntehn: «Keharyin ayafañuna la fëndampo hnë vuñi vutoy; ha, paryi pëyadëmu, wamëleka wađëw̄ hni ña haryënkw Rëm mën le ye g'ambin hna nkeni kwëlëkwël. [¹¹ Yëtëryin, Ajë Ahn'a njijëk pehëtëhni vële sëvëko va.]

¹² «Ye hnahadun hnë wañi: ahnë kwëhna këhni wape keme do ryampo hnë watac cëvat. Tavëdïlëhni hna bi wañëntaŵ wã fop le keryëdëhëhni hna njihahn njëkëlehna ile sëvëk ŷa? ¹³ Ge nujëka, paryi pëyadëmu natëdëha g'ife rac ntëbini wafëhw imbëđ gë wahnah g'imbeđ gë wahnah (99) wañëntaŵ wante woko wasëvëna wã. ¹⁴ Ndampo fo nke, Rëmun le ye g'ambin ŷi ñadina la fëndampo hnë vuñi cëv.»

Ge aŷënta hu ntëntahnëki

¹⁵ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge aŷënta hu ntëntahnëki, macëryehna ayewu wühne vëhi fo afëyahna ile ntiki ŷa. Ge nëpaki, pehëtëruha aŷënta hu. ¹⁶ Bare, ge ñwëyëk nëpadïlihna, yoryehna ahnë aryampo ma vëhi alihahn gante nësëk Vikerëh ka: “Gë vahnë vëhi ma vërar kitijëde le yelëku ŷa.”* ¹⁷ Ge ñwëyëk nëpadïlëhni hna vëhni fëna,

pëyahñery mbara vële hwëtahnëka va; do ge ñwëyëk nëpadina mbara tac, pëlaryina had arëf ýatëtanke do gë vahnë vëhařary vële wok vëhwëtahnëna.

Ibañëhn g'imařëryan

¹⁸ «Toña ýa fëyađëmu: le-wo-le vañëđun nkal li mbañëđe ambin hna; le-wo-le wawëryađun nkal li mařëryađe ambin hna.

¹⁹ «Pëyađëmu fëna, ge vëhi hnë wuhnë nkal li mařalëni tëyëni le-wo-le ýa hn'imunta, Rëm mën le ye g'ambin ýi ntinëhnëđëhëhni. ²⁰ Paryi nke, hn'ile mbarëni vahnë vëhi ma vërar soņe wac mën, fagant lëw hni nkeđëfu.»

Uhnës uryindaryindan soņe aryokuñ ale wok tavëndina

²¹ Awa Piyer më tëhaka Yesu do tëya: «Ahwëhn, wahwënta wayëhw rëfëka ravëhnëwa aýënta mën a ge tavëđina dëntahn mën iņa? Hafo wahwënta mbëđ gë wahi bi?»

²² Yesu ntëkwakawo: «Hali, dehnëđila hafo wahwënta mbëđ gë wahi, bare hafo ntëbi dënk wahwënta wafëhw mbëđ gë wahi wahwënta mbëđ gë wahi (70×7) ²³ Awa, wëli uhnës uryindaryindan soņe Inař ambin ña: Fac ryampo ahnař fëhnako tëyëhni vëryokuñ vëlëwu va koryi le navehnëkëhniwo. ²⁴ Umë ndënkwek tëyëka asan ale wonanëkawo koryi yabah đus. ²⁵ Asan arac kwëhnalohna ile mbësahñand koryi rac; awa ahnař a më ntehnëk nkwařini g'asëvalu gë vutahu do g'ile kwëhñak ýa fop, cosahnahn koyëna nav iņa.

²⁶ «Awa asan a më ndëkwëhñëk haryënk w ahnař a, këlahna do ntehnä: “Duñënanëhñërye, cosëđëmi fop!”

²⁷ Ahnař a më kaýëhnahnëka: më tavëhnëka nav iņa do tava nji.

²⁸ «Bare ga cahnëk asan arac, pankëlëlehnëni ale ndokuñëlahnëđëniho do wonanëkawo koryi toye. Paco pëlaka nahëka do ntehnä: “Cosërye le wonanëruho ýa!”

²⁹ «Ale ndokuñëlandëni ýa më njok haryënk w lëwu do këlahna aki: “Duñënanëhñërye, cosëđëmi!”

³⁰ «Bare aýëntař a më ñwëyëk; më cëdehnëka hafo mbësahna nav iņa. ³¹ Vëryokuñ vëýëntař va, ga nuni ile ryëcëtak ýa, njiwëhnahnëkëhniwo đus më njini pëyaniha ahnař a fop.

³² «Awa arac më macehnëka asan a do ntehnä: “Wëjë! Aryokuñ ayapah yeru! Tavëhnëmi nav iņa fop kabi këlaruho ravëhni. ³³ Tëfakilahna bi, wëjë fëna, kaýëhnahnina aryokuñënta hu ýi, gante kaýëhnahnëko gë wëjë ki?” ³⁴ Ahnař a ntavëkawo đus awa më njëđahnëka aryokuñ a ntind đoku forosima hafo cosa nav iņa fop.»

³⁵ Do Yesu më nkwënëk: «Koyëna ntidëha Rëm mën le ye g'ambin yi ale-wo-le wok tavëndilahna aÿentaŵu ŷa g'intawary fop.»

19

Ikaraj soŋe pitël g'asëval

¹ Ga puhnak Yesu wante nësëdëho ŋa, më matëk Galile hna nji cape ndampo mbë Yude nte yeho gë cape ñëntaŵ sën Yurëdan ŋa. ² Kore sankaf rëfëlendëhawo do njerënëdëhëhniwo vëres vëlëŵ hni va.

³ Awa wafarise wëryampo më tēhaniha, më tēyēniha soŋe tēndēhnēniha urënd: «Sariya fu ŷa maŵëryanëka bi asan mbamba asëvalu soŋe toña le-wo-le ŷa?»

⁴ Më ntëkwak: «Yëtëluhna bi ile nësëk Vikerëh ŷa? “Wapëgwa hna, ale lik fop ŷa ntikēhni asan g'asëval”,[☆] ⁵ tac më ntehnëk: “Soŋe umë ye asan a tavëdëhëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.”[☆] ⁶ Koyëna, vëwona vëhi bare ahnë aryampo fo ye. Awa ahnë antë pitëndëlehn ile mbarëpëlehnëk Wën.»

⁷ Wafarise ŵa më tēyēniha: «Awa soŋe ye ntehnëk Moyis sariya hna, ge asan a mbambëka asëvalu ŷa, kerëhna kayëte nte rufahnëd mbambëka?»

⁸ Yesu më ntëkwak: «Moyis maŵëryanëku avambënduni vësëval hun kabi vankaf va kambëku. Bare wapëgwa hna gelohna koyëna. ⁹ Pëyadëmu: ge asan mbambëka hara pëlalentëhniha g'asan ahaŵary, do ñëla asëval ahaŵary, asan arac ntik le mbañëk Wënu ŋa.»

¹⁰ Vërëfal vëlëŵu va më ntehnēniha: «Ge aki nke yëbëlan asan g'asëval, ant'avëra aÿël fecek.»

¹¹ Yesu më ntëkwakēhni: «Vësan va fop vëŵëkëdina maŵëni wanj wanës, vële njëdad Wën fere va fo ŵëkëd. ¹² Vëŷi viyabah ŵemaÿendëhëhni vësan va ñëlëni: soŋe vëryampo, kobëri nte nagini ŋa nke; vëhaŵary, vëhni vahnë va likēhni; do vëryampo ŋwëÿëdëni soŋe nti-hahnëndëni doku Inaŵ ambin ŋa ye. Arabi ale hođ maŵ inji karaj maŵ!»

Yesu ndëwadëhëhni vutah va

¹³ Fac ryampo vahnë yinenëhnikawo Yesu vutah soŋe tindëhni wëbák ŋa do ndëwahni, bare vërëfal va niranihëhniwo. ¹⁴ Awa Yesu më ntehnëk: «Tavëryinëhni vutah va njijëni ŷal mën hna, nt'awëmaÿehnnuni! Vële ye had vëhni va hwëhnëk Naŵ ambin ŋa.» ¹⁵ Awa më tindëkëhni wëbák ŋa tac njilehn.

Ajar mbetak

¹⁶ Awa jar rēhakawo Yesu do tēya: «Aharan, ye rēfeko liwu fērēn rēnkahnu uwām usēr hna?»

¹⁷ Yesu mē ntēkwaka: «Ye rēyēduho soṅe ile fērēnak? Ahnē aryampo fo ye afērēn a. Ge ñadu arēnk uwām usēr hna maŵēhnēry vakwēda Wēnu űa.»

¹⁸ Jar űa mē tēyēk: «Vanjēhne?»

Yesu mē ntēkwaka: «Nt'aryaŵa ahnē; nt'ayēkēlehna asēval ahaŵary; nt'ale; nt'aye sede wamēr; ¹⁹ dēnēnēryihni vēhni rēmuh gē hnēmuh; űahnēryehna aŵēnta hu űa had wējē dēnk.»

²⁰ Jar űa mē ntehnēka: «Maŵēhnēbu vanj vakwēda fop. Ye rēfeko voku liwu kat?»

²¹ Yesu mē ntehnēka: «Ge ñadu aye afadah haryēnk Wēn hna, yiry awaf ile hwēhnaru űa do ayēdahni koryi űa vēhaŵēhnah va; koyēna nuŵadu hnapul yabah ambin hna. Tac yij arēfēlehnēdo.»

²² Bare jar űa, ga nkwēryēk watac, njiko ayamah fo kabi hnapul yabah kwēhnako.

²³ Awa Yesu mē ntehnēkēhni vērēfal vēlēwu va: «Toña űa fēyadēmu: ntakek avetak tēnk Naw Ambin hna. ²⁴ Ha, paryi pēyadēmu: itēnk yonkomb hnē hatēh sirehn űak hnēṅēk g'itēnk avetak Inaw Wēn hna.»

²⁵ Vērēfal va, ga nkwēryēni wanj wanēs, pēmpēhnahnēkēhniwo dus mē ntehnēdēni: «Mo ye awa ale hofe pehēti űa?»

²⁶ Yesu mē njēkēkēhni do ntehnēhni: «Vahnē va vēhodīna pehētahni, bare Wēnu űa kod nti fop.»

²⁷ Awa Piyer mē ntehnēka: «Nēpary, fuhnē tavēbun fop soṅe arēfēlehnahnēnde. Awa ye hnuŵadēfun, fuhnē?»

²⁸ Yesu mē ntehnēkēhni: «Toña űa fēyadēmu: ge Ajē Ahn'a ntañak hnē tinki sēmbik lēwu hna duniűa hasēk hna, ŵuhnē pēhw gē vēhi vēle rēfēlehnikoŵo vi fēna, ntañadun hnē watinki vēsankaf soṅe ahitiṅuni wahnēnk pēhw gē wahi wavē Isērayel wī. ²⁹ Do fop vēle ravēd soṅe mēn watere wadēw hni ma vicēr hni, vēhery hni, warēm hni, wahnēm hni, vērah hni, wēhaŵ walēw hni, nuŵadēni ntēbi wahwēnta keme do nuŵadēni sah duniűa le wok puđina űa. ³⁰ Bare vēyabah hnē vēle ye gaki vēryēnk wēryēnk vi, vērēkwa yed do vēyabah hnē vēle ye gaki vērēkwa vi vēryēnk wēryēnk yed.»

20

Uhnēs uryindaryindan soṅe vēryokuṅ hn'ikaŵ

1 Yesu më mbok ntehnëk: «Awa, wëli ile mëntëndelendeni Naw̃ ambin ŋa: Fac ryampo, ahwëhn kaÿ a sahnëko kobëri fo g'acahnëfëd ga soŋe njëkëlehnahni vëryokuŋ kaÿ waresen lëwu. 2 Umë maŋalëni gë vëryokuŋ va cosëhni soŋe doku fac ryampo, tac cañëtëlehnëhni njini ndokuŋini kaÿ a.

3 «Hnë wëwati mbëd gë wahnah hna, më mbok cahnëk do mbok nuhni vëhaŋwary ÿëŋwa hna hara ñoñ vëlidilohna. 4 Më ntehnëkëhni: “Yiryin wuhne fëna aryokuŋëntiwu kaÿ mën hna do cosëdëmu icos caŋah.” 5 Njilehnëni.

«Më mbok cahnëk kat lav a nkaf hna, tac hnë wëwati warar g'anent hna, do mbok nti koyëna fo. 6 Hnë wëwati mbëd g'anëka hna kat më mbok cahnëk do mbok tëkatëhni vahnë vëhaŋwary kat ga ñëŋëwëni ÿëŋwa hna. Më tëyëkëhni: “Soŋe ye ÿëwëdun hnani fac ÿa fop ñoñ dokuŋëdïluhna?”

7 «Më ntëkwaniha: “Kabi ahnë nufëlëfuhna ryokuŋëhnëfuna.”

«Më ntehnëkëhni: “Awa yiryin wuhne fëna aryokuŋëntijiwu kaÿ mën hna.”

8 «G'anëka ga, ahwëhn kaÿ iŋa më ntehnëka asankaf vëryokuŋ vëlëwu va: “Macëryihni vële ryokuŋëhnëko vi asosëhni. Vële rëkwahnik vi ryënkwehnahnëdu do tëkwahnëni vëryënkweyënkwi.”

9 «Vële fëgwëko doku hnë wëwati mbëd g'anëka ga më njijëni cosini ale-wo-le soŋe doku fac ÿa. 10 Ga tëkëk icos vële ryënkweko nufini doku va, ntiyahnëkëhniwo cosëdeni ntëbini vërëkwa vi; bare vëhni fëna ale-wo-le soŋe doku fac ÿa fo cosiko. 11 Ga tebani, mëhnađëniho 12 ntehnëndëni: “Vëÿi vëryokuŋ rëkwahnik. Soŋe wati ryampo fo ndokuŋëni; asosaryëlehnëhni gante cosëruhëfu, fuhnë vële ryuñënak ambër hn'ulav fac ÿa fop ka!”

13 «Bare ahwëhn kaÿ iŋa më ntëkwaka aryampo hnë vëhni: “Lawo, ñoñ dëntantihna. Maŋalakena bi sosi soŋe doku fac ÿa? 14 Nufëry cos hu ŋa do ayi. Ami nëŋëk sosëwëhni vële rëkwahnik vi gante cosëmi ki. 15 Koda bi liwu gante ñađëfu ka hnapul mën ÿa? Ma kabi kwëhnaŋu anëf soŋe rac bi ÿëwaryëruho?”»

16 Do Yesu më nkwënëk: «Koyëna vërëkwa vi yed vëryënkweyënkwi, do vëryënkweyënkwi vi yed vërëkwa va.»

Yesu, rarëna ÿa pëyahned icëm dëwu ŋa g'ibëhn iŋa

17 Yesu Yerusalem njidëho. Më canaryëkëhniwo vërefal pëhw gë vëhi va do ntehnëhni njasatëndëni: 18 «Nëparyin, gë Yerusalem njidën, Ajë Ahn'a njëdadeniha vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharaŋ sariya va do vëhni

nkwëryëlëdëni soŋe ndawëhnëniha ¹⁹ do njëdadëniha vële wok vëyena wasëwif. Vërac njafanëdëniha, ntampëdëniha tac pakëdëniha hnë kërëwa. Do hnë fac rarëna hna, mbëhnëd vësëm hna.»

Itëy hnëm hni vëhni Sak gë San

²⁰ Awa asëvalu Sebede gë viju vëhi va tëhanihawo Yesu; asëval a më ndëkwëhnëk soŋe tëya Yesu ndemahna.

²¹ Yesu më tëyëka: «Ye ÿadü?»

Më ntëkwaka: «Maŵëryanëryihni vijë mën vëhi vi ntañani naŵ ucankaf hu hna aryampo g'irëhw hu, aÿëntaŵ a g'irahahn hu.»

²² Yesu më ntehnëkëhni: «Yëtëluhna ile rëyëdun ÿa. Kodun bi asewu ankëlëŵa tëm pah horot nte ÿadëfu seŵu ña?»

Më ntëkwaniha: «Kodëfun.»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Ha, cedun nkëlëŵa mën ña. Bare gena ami fëhnađ soŋe ale lañađ g'irëhw mën ma g'irahahn mën, Rëm mën ÿa fëhnađ. Vële pëhwëtëhnëk va njëdađ.»

²⁴ Vëréfal pëhw vëÿëntaŵ va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo gë viju Sebede vëhi vërac. ²⁵ Awa Yesu më macëkëhni vëhni fop do ntehnëhni: «Njëterun vële ye vësankaf duniÿa vi ndëcëtëni ucankaf ntëŵ hni ña, do vëryëndah va tufahnëdëni fanka falëŵ hni fa. ²⁶ Bare tēfëlahna nke koyëna yëbëlan hun. Ale-wo-le ÿađ naÿ hnë ŵuhnë ÿa, tēfëka nke aryokuñëhn hun, ²⁷ do ale-wo-le ÿađ nke aryënkwëryënk w a, tēfëka nke aramp hun. ²⁸ Ndampo fo nke soŋe Ajë Ahn'a: yijëna soŋe ndokuñëhni, bare had aryokuñëhn vahnë njijëk do njëdađahn ntaŵary dëŵu ña pëhëtañëhni vahnë vëyabah.»

Yesu njërëndëhëhni vumëp vuki

²⁹ Yesu, ante cañdëniho gë vëréfal vëlëŵu Seriko ña, kore sankaf rëfëlehnëdëhawo. ³⁰ Vumëp vuki lañako tēfary nkaŵ hna, më nkwëryëni Yesu ryëcëd. Awa pëgwëlehnëni ndekandëni: «Aharan, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi gë fuhnë!»

³¹ Kore ÿa nirađënihëhniwo ndemëhnani, bare tac nkwënëniho wadëka ña: «Aharan, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi gë fuhnë!»

³² Yesu më kahnëk, macëkëhni do tëyëhni: «Ye ÿadun linëhnu?»

³³ Më ntëkwaniha: «Aharan, hnundëfu ÿadëfun.»

³⁴ Më kaÿëhnahnëka gë vëhni do më ñakëkëhni vinkër va; tañ mbokalehn nundëni, do tēfëlehnëndëniha.

21

Yesu tēnkēf Yerusalem hna

¹ Ante tēhaniho Yesu gē vērēfal vėlēwu Yerusalem ŋa, tēkēniho ankol Betēfase hna, hn'ikuŋ nte wacik Oliviye. Awa mē payēkēhni vērēfal vēhi haryēnkwn tehnēhni: ² «Yiryin hn'ankol nte ye haryēnkwn hun ŋi. Tēkatēlehnēdunēha fali fasēval ga pokik, do fatah fantēwu fa g'umē nkedēni. Pētinhni ayonēhniwunoŋwēhni. ³ Ge ahnē tehnēku iñē dēkwaryina: “Ahwēhn a valēka.” Tavēderun ayojuni.»

⁴ Umē nked padahn wanēs wante nēsēko kila ŋa:

⁵ «Dehnēryinhni naŋ Siŋo* ŋa: Yēkēryina ahnaŋ hun a gē ŋal hun njiēd hara naŋēnajēdina, hnē fali fasēval kayik, hnē fapali.»[☆]

⁶ Awa vērēfal va njiniho do ntini fop ile tehnēkēhniwo Yesu ŋa. ⁷ Umē njojēniha fali fa gē fapali fa, tindēnihēhni vacuđ vantēw hni va, tac Yesu kaya. ⁸ Vahnē veyabāh ntanēdēniho vacuđ vantēw hni va nkaŋ hna njiēnd; vēryampo warund ntanēdēni nkaŋ hna. ⁹ Vēle ryēnkwarjēkawo do vēle rēfēdēhawo va ndekadēniho:

«Osana! Aju David, demaryifu! Arabi Ahwēhn a Wēnu ŋa njēda ale yijēd g'uŋwac lēwu ŋa! Cēmbēderu Wēn hunte sēpēk fop!»[☆]

¹⁰ Yesu ga tēnkēk Yerusalem hna, bulunda ŋa fop ŋēnkaniho. Tēyēdēniho: «Mo ga ye aŋi asan?»

¹¹ Vēle rēfēdēhawo Yesu va mē ntēkwani: «Kila le wacik Yesu ŋa ye vē nkol mbē Nasaret, mbē resiŋo Galile hna.»

Ida Vēwaf Cery Wēn Cankaf

¹² Yesu tēnkēko selele Cery Wēn Cankaf hna do ntahni fop vēle wafēdēho do lawēdēho hnam va; kēfēko watabali vēwēcēt koryi do gē watinki vēwaf wēfah va. ¹³ Tac mē tehnēkēhni: «Vikerēh Wēn va mē lehnēk: “Acery mēn ŋa, Cery iyēfa macēde”,[☆] bare wūhnē soŋa vēle lirun!»[☆]

¹⁴ Wati rac, vumēp gē vēle radēd rēhakawo Yesu Cery hna do njerēnēkēhniwo. ¹⁵ Vēsankaf vēsēna wasadēha va do gē vēharāŋ sariya va, ga nuni viŋē vifēmpēhnahnah vile ntiko Yesu va, do ga nunihēhniwo fēna vutah va ndekadēniho Cery Wēn hna: «Osana, cēmbiru Aju David!» mē ntavēkēhni đus. ¹⁶ Awa mē tehnēniha Yesu: «Nkwēryēđu bi ile nēsēdēni ŋa?»

Mē ntēkwakēhni: «Ha. Kobēri karaŋēluhna bi waŋi wanēs Vikerēh hna:

* **21:5** 21.5 Bulunda Siŋo: bulunda vē Yerusalem ŋa ye. ☆ **21:5** 21.5: Sakari 9.9 ☆ **21:9** 21.9: Wahnēw 118.26 ☆ **21:13** 21.13: Esayi 56.7 ☆ **21:13** 21.13: Seremi 7.11

«Nturu hafo la vutah vutoy va gë vumbava va cëmbëndënihi.»[☆]

17 Tac Yesu tavëlehnëhni cahn nkol hna nji Betani le ndakëko hna.

Atëh nte wok dëwëna

18 Awa, ga pacëk g'acahnëfëd ga, hara Yesu gë Inaw mbokajëdëho, më njoka inte. 19 Më nuk atëh nte wacik nuÿ tëfary nkaÿ hna; më tëhak bare yaryef fo tëkatëko. Awa më ntehnëka tëh ña: «Bokëdila alëw muk!» Tanj tëh ña kankëlehn fop.

20 Vërefal Yesu va, ga nuni watac, pëmpëhnahnëkëhniwo. Më tëyëniha: «Hak kankahnëk an'atëh tanj aki?»

21 Më ntëkwakëhni: «Toña ÿa fëyadëmu: ge kwëhnarun kwëtahn do ge gwajëlehnadiluhna, kodun aliwu ile libuha atëh ñi. Kodun dënk alehnuna inji kuÿ: “Matëry ani, ayi alëba wov hna”, do rac ntiyad. 22 Ge kwëhnarun kwëtahn inja nuÿadun le-wo-le rëyërun hn'iyëfa hna.»

Itëy soÿe fanka Yesu

23 Tac Yesu tënkëko selele Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn karanëndëhni vahnë va; vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër bulunda wasëwif va më tëhaniha tëyëniha: «Gë inëhne fanka ntifu vëÿin? Mo lehnëki alind?»

24 Më ntëkwakëhni: «Ami fëna tëyëdëmu inë ryampo. Dëkwaryino, tac, pëyadëmu fanka fale lihahnëdëfu vëÿin va. 25 Mo fayikawo San njaryënd? Wënu ña bi ma vahnë va yeho?»

Pëgwëniho nkwajëlëdëni vëhni fo ntehnëndëni: «Ge ntëkwayinëk: “Wënu ña fayikawo”, tëyëdëhëfu bi soÿe ye woyinëk kwëtahnilënahna? 26 Bare ge ntehninëk: “Vahnë va fayikawo”, tëfëka ntakëfu gë kore ÿi, kabi vëhni fop kwëtahnëniho San kila yeho.»

27 Awa më ntëkwaniha Yesu: «Yëtëlëfuhna.»

Awa, më ntehnëkëhni: «Pëyadiluhna, ami fëna, gë fanka fale lihahnëdëfu vëÿin va.»

Uhnës uryindaryindan soÿe rëm hwëhn vutah vucan vuki

28 Yesu më mbok ntehnëk: «Ye hnaharun gë waÿi? Nkeho asan ale hwëhnakëhniwo vutah vucan vuki. Më tëyëka fandënkwerÿënkwa fa ntehna: “Ajë mën, yirye dol aryokuÿi kaÿ hna.”

29 «Më ntëkwaka: “Hali, ñada yiwu.” Bare, ga mbiÿëk toye, nkwëcëtëko nahan dëwu ña do nji g'ikaÿ.

³⁰ «Rëm ÿa më mbok tëyëka koyëna fo aju aÿëntaŵ a. Arac më ntëkwak: “Awa, apa, njidëfu”, bare yilohna.

³¹ «Awa tëyëdëmu: Mo lik hnë vëyi ile ñad rëm hni ÿa?»
Më ntëkwaniha: «Aryënkwëryënkw aÿi ye.»

Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ÿa fëyadëmu: vërëf ÿatëtanke va gë vësëval vële wafëd vankaf vantëŵ hni va vëhni ryënkwëndëhu hnë Inaŵ Wën hna. ³² Ntehnëdëmu waſi kabi San Ayary a njijëko tufu nkaŵ catah ña do kwëtahnëlnuhna; bare vërëf ÿatëtanke va gë vësëval vële wafëd vankaf vantëŵ hni va kwëtahnënihawo. Do la gante nurun watac ka gwëcëtëluhna vankeya hun va ahwëtahnahnuna.»

Uhnës uryindaryindan soſe vëyam vëyapah

³³ Yesu më mbok ntehnëk: «Nëparyin uhnës uryindaryindan haŵary: Nkeho asan ale fëlëko kaÿ waresen. Më keceyëk do nkab hatëh ñwëÿehnahñënde waresen ŵa do pël ide nte rëkëde njaŵahnënde kaÿ iña. Tac, më kwëtahnënkëhni kaÿ iña vëyam njilehn uyas. ³⁴ Wati nte mbarëpëde uhnëdä ña, më payëkëhni vëryokuſ vëlëŵu va vëyam hna soſe njëdaniha sah lëŵu ÿa.

³⁵ «Awa vëyam va më pëlanihëhni vëryokuſ ahwëhn kaÿ va, ndafëniha aryampo, aÿëntaŵ a ndaŵëniha, ararëna ÿa ntutëniha gë wëraka. ³⁶ Ahwëhn kaÿ iña më mbok payëkëhni vëhaŵary ntëbini vële ryënkwëko njini va, bare vëyam va koyëna fo mboko ntinihëhni. ³⁷ Awa më payëka aju ÿa dënk ntehna: “Kwëhnaçfëni untënah g'ajë mën aÿi!”

³⁸ «Bare vëyam va, ga nuniha ajë ahwëhn kaÿ iña, më ntehnëläni: “Wëliho ale lëŵëd a! Yinëfu, ndaŵina, tac kaÿ iñi fuhnë hwëhnëden!” ³⁹ Awa umë pëlanihä, canëniha kaÿ hna ndaŵëlehnëniha.»

⁴⁰ Tac Yesu më tëyëkëhni: «Ge ahwëhn kaÿ iña mbokajëk, hak ntidëhëhni vëyi vëyam?»

⁴¹ Më ntëkwaniha: «Ndaŵehñëdëhëhni idaŵ meh vëyi vëyam vëyapah do njëdahni kaÿ iña vëhaŵary vële rëkëd njëdandëniha sah lëŵu ÿa hnë wati le-wo-le mbarëpëdëni hna.»

⁴² Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Kobëri karaſëluhna bi ile nësëk Vikerëh vi?

«“Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery va vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ña cery ntëŵu ña fop. Ahwëhn a lik umë do nkwamëk dūs njëki!”»^{*}

⁴³ Tac më nkwënëk: «Soſe rac pëyadëmu: Naŵ Wënu ña tebëderun, njëdäyini bulunda le linëndëha doku fërën.

^{*} **21:42** 21.42: Wahnëŵ 118.22-23

[⁴⁴ Ale-wo-le yod hn'iŋi taka ŷa nihed tan; bare ge taka ŋi ahnē njohahnēk, ŋwēyehnedēha nke ivēd fo.]»

⁴⁵ Vēsankaf vēsēna wasadēha va gē wafarise wā nkweryēniho wahnēs wađindaryindan Yesu wā do njētēniho vēhni ntehnēd. ⁴⁶ Awa mē njēkēlehnadēni fere pēlahnēniha, bare ntakēkēhniwo gē kore ŷa kabi kila ntinihawo.

22

Uhnēs uryindaryindan soŋe roka iñēl

¹ Yesu gē wahnēs wađindaryindan mboko nēsēhnēndēhni vēle hnēpadēhawo va ntehnatēnd: ² «Wēlin ile mēntēlēni Inaw āmbin ŋa: Ahnaw Asankaf nēgehnēko roka iñēl aju. ³ Mē ntehnēkēhni vēryokuŋ vēlēwu va njini macinihēhni vēle fayehnik roka va, bare vēyadilohna njijēni.

⁴ «Mē mbok payēkēhni kat vēryokuŋ vēhawary njini ntehnēnihēhni vēle fayehnik va: “Wēli ile ntehnēk Ahnaw a: ‘Tame roka ŷa puhnayik, vacēt mēn wuhniryah wā ryawik. Yijēn roka iñēl ŷa. Fop puhnayik!’ ”

⁵ «Bare vēle fayehniko va vēhnēpalēhniwohna vēfayik va; njilehnēni wēbal wadēw hni, vēryampo kaŷ dēw hni, vēhawary igwaf dēw hni. ⁶ Vēyēntaw va mē pēlanihēhni vēryokuŋ Ahnaw a ntinihēhni kēm fo do ndawēnihēhni. ⁷ Awa Ahnaw a mē ntavēka dūs; mē payēkēhni wasodafe walēwu wā njini ndawēnihēhni vēyi vēryaw vahnē do pēdēni nkol dēw hni ŋa. ⁸ Tac mē ntehnēkēhni vēryokuŋ vēlēwu va: “Roka iñēl ŋa puhnayik, bare vēle fayehnik va tēfēlēhnihna tokēni. ⁹ Awa yiryin gē vankaw awaciwuni vēle fankēlēdun va fop njijēni roka ŷa.” ¹⁰ Vēryokuŋ va mē njini gē vankaw macinihēhni fop vēle pankēlēdēniho va, vēli wēh gē vēli fērēn per; koyēna acery nte rokande roka iñēl ŋa pēbēlehnēni vahnē va.

¹¹ «Ahnaw a, ga tēnkēk njēkēhni vēle yijēk roka va, nuka asan ale wok diyana viyi ambēt. ¹² Mē tēyēka: “Lawo, soŋe ye rēnkiru ani viyi ambēt kēm?” Bare asan a ŋoñ kodilohna ntēkwa.

¹³ «Awa Ahnaw a mē ntehnēkēhni vēryokuŋ vēlēwu va: “Ŋaberyina wēbāk ŋi gē wapary ŋi do aloŋuna g'ipēr, gē umēhwery. Hnam rēkēd kond do cemēlehnand wabeŋ ŋi.”»

¹⁴ Yesu mē nkwēnēk: «Vēyabāh macini, bare vēyabēna vēle rēhnayik va.»

15 Ga mbiyëk toyë wafarise wëryampo njilehnëni mbarëlëni nësëlëni gante ntifëni pëlahnëniha Yesu gë wanës wadëwu ña dënk. 16 Më payënihëhni vërefal vëlëw hni vëryampo do gë vëryaŵ vële nkeniho gë Erođ va njini ntehnëniha Yesu: «Aharan, njëtëbun catëru. Toña ye karanjëduhëhni vahnë va nkaŵ Wënu ña; dakëlihna gë le nahadëni vëyëntaŵ do dëbëndëlehnëdilihëhniha vahnë va. 17 Awa pëyaryifu ile hnaharu: sariya fu ÿa maŵëryak bi ma maŵëryana cosi ÿatëtanke ÿa asankaf a, Sesar?»

18 Bare Yesu njëtëko nahan meh dëw hni ña, më ntehnëkëhni: «Wuhnë, vëroka vahnë, soñe ye rëndëndunëho urënd? 19 Tufëryino koryi le sosande ÿatëtanke ÿa.» Më tufëniha uÿec koryi. 20 Më tëyëkëhni: «Yëka mo g'uŵac mo liyik koryi li?»

21 Më ntëkwani: «Cesar ye.»

Më ntehnëkëhni: «Awa cosëryina Sesar ile kwëhnëk ÿa, do Wënu ña fëna ile kwëhnëk ÿa.» 22 Ga nkwëryëni inji dëkwa, pëmpëhnahnëlehnëkëhniwo. Tac tavëlehnëniha Yesu njilehnëni.

Soñe ibëhn vësëm

23 Hnë fac rac fo, wasaduse wëryampo rëhakawo Yesu. (Vëhni hnësëdëho vësëm va vëvëhnëdina.) Më ntehnëniha: 24 «Aharan, gena bi Moyis nësëko: “Ge asan ÿëlëk, do cëm hara tavëna vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soñe nagëhna acëru vutah.” 25 Awa ÿal fu hna nkeniho vësan mbëd gë vëhi vële vankëk rëm gë hnëm. Aryënkwerënkwa a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah do tavarya koyëna asëvalu ÿa aheryu. 26 Ahigëna ÿa fëna koyëna nkehawo, tac ararëna ÿa do gë fop mbëd gë vëhi va. 27 Ga puni vëhni fop, asëval a fëna cëmëgëlehn. 28 Awa, ge vësëm va mbëhnëni, mo yed asan aÿi asëval hnë vëÿi vësan mbëd gë vëhi vi, kabi vëhni fop ñëlënihawo?»

29 Yesu më ntëkwakëhni: «Wuhnë mpaÿëmpaÿadëhu kabi yëtëluhna Vikerëh va gë fanka Wënu ña. 30 Ge vësëm va mbëhnëni, vësan va gë vësëval va vëvokëdina ñëlëlëni, bare had wamëleka nkedëni ambin hna. 31 Kobëri karanjëluhna bi, ile ntehnëku Wën soñe ibëhn vësëm ña? Umë lehnëk: 32 “Wën Abëraham ña yëbu gë Wën Isak do gë Wën Sakob.”» Yesu më nkwënëk: «Wënu ña, gena Wën vësëm, Wën vële wok vësëmëna ye.»*

33 Vële hnëpadëhawo va fop pëmpëhnahnëkëhniwo gë sifa karëña nte karanjëdëhëhniwo ña.

Akwëda ante ÿak yabëka nafa

³⁴ Ante kamahnëniho wafarise wã Yesu ndënëkëhni wasaduse wã, mbarëniho. ³⁵ Aharaj sariya aryampo hnë vëhni ñadëho tëndëhna urënd; awa më tëhaka do tëya: ³⁶ «Aharaj, añëhne kwëda ýak hnëfak sariya hna fop?»

³⁷ Yesu më ntëkwaka: «Ñahnëryehna Ahwëhn a Wënu hu ña gë sakahn hu fop, g'intaŵary hu ña fop, gë hakili hu ýa fop.»^{*} ³⁸ Anj ye ante hnaýëk do ýak yabëka nafa ña. ³⁹ Do wëli kigëna ña, ante këñëlahnëni gë ndënkwëryënk wã: «Ñahnëryehna aýenta hu ýa had wëjë dënk.» ⁴⁰ Sariya Moyis ýa fop gë wade karanjëdënihëhniwo vahnë wakila ña fop hnë vañi vakwëda vaki nke.»

Arëhnayik a gë David

⁴¹ Wafarise wã ga mbarëni, Yesu më tëyëkëhni: ⁴² «Ye hnaharun soñe Arëhnayik a? Aju mo ye?»

Më ntëkwaniha: «Aju David ye.»

⁴³ Më tëyëkëhni: «Awa soñe ye David, ante nësehnëkawo Iyir Ipacah iña, macëkawo “Ahwëhn” ntehn:

⁴⁴ «“Ahwëhn a Wënu ña umë lehnëkawo Ahwëhn mën a: yij alaña g'irëhw mën, hafo hale këfëdëfuhëhni vële ýewëki va haryënk wã hu.”^{*}

⁴⁵ «Ge David “Ahwëhn” macëka, awa hak koñ Arëhnayik nke aju David?» ⁴⁶ Awa wafarise warac, wëla aryampo hnë vëhni kolëlohna ntëkwahna iñë do, tëk pëgw hnë fac rac, ahnë bokëlohna ndëk tëya iñë.

23

Soñe vëharaj sariya va gë wafarise wã

¹ Awa Yesu më ntehnëkëhni kore ýa fop gë vërefal vëlëwu va: ² «Vëharaj sariya Moyis va gë wafarise wã ye vëyabahn sariya va. ³ Awa tëfëka aŵawëhnuni do aliwu ile ntehnëdënihu ýa fop; bare ant'alindu ile ntidëni ýa, kabi vëlidina ile nësëhnëdënihu ýa. ⁴ Waryiñ walënah, walakah ndibi mbarëpëdëni, do ndibëndëdënihëhni vahnë va; bare vëhni dënk ñoñ vëlidina ndemahnënihëhni.

⁵ «Ile ntidëni ýa fop, nuhahnënihëhni vahnë va ntidëni. Yëkëryin gante naýëk ka Wanës Wënu wante ñëbadëni wayëka hna gë wahnil hna! Yëkëryin fëna gante njaryëk ka ýaŵar yale rëfëde wacëmët viyi vilëw hni soñe tufëhnahnëndëni kahnëndani soñe Wënu ña! ⁶ Ñadëni daña hnë wëlaña walënah hna hn'ile tokëde roka sankaf hna do ñadëni fëna wëlaña wale rëkëde nuhahnëndëni vacaliña hna; ⁷ ñadëni nkaýëndëni g'untënah waýëwã bulunda hna do macëndëni “Aharaj Asankaf”.

^{*} **22:37** 22.37: Divëta Sariya 6.4-5 ^{*} **22:44** 22.44: Wahnëw 110.1

8 «Bare wũhnë, ant'aliwu aŵacëndewu “Aharan Asankaf”, kabi hnënk yerun wũhnë fop do Aharan Asankaf aryampo fo hwëhnarun. 9 Ant'aŵacuna ahnë hnë wũhnë “Apa”, kabi aryampo fo ye Rëmun ŷa, umë ye g'ambin. 10 Ant'aliwu fëna aŵacëndewu “Aharan”, kabi Aharan aryampo fo hwëhnarun, umë ye Arëhnayik a. 11 Ale ŷak hnaŷëk hnë wũhnë ŷa rëfëka nke aryokujëhn hun a. 12 Ale hnaŷënaka mbanëde, bare ale vanaka naŷënëde.»

13 Tac Yesu më ntehnëkëhni vēharan sariya va gë wafarise w̄a: «Meku wũhnë, vēroka vahnë! Pidëntunëhëhni rënka Naw̄ ambin ŋa vahnë va; tēnkëdiluhna wũhnë do tavëdilunëhniha tēnkëni vēle ŷad̄ va. 14 [Meku wũhnë, vēharan sariya vi gë wafarise w̄i, vēroka vahnë! Nufëndunëhëhni vēsëval vēle cëmaryëk vēsan va, vēsay, ile kwëhnani ŷa fop do fëna nŷëfadun iyëfa yaryah ntehnani catërun. Soŋe umë ye wũhnë hitiŋënde kiti le ŷak yapëk ŷa!]

15 «Meku wũhnë, vēharan sariya vi gë wafarise w̄i, vēroka vahnë! Njasëlehnëdun gante-wo-gante nkal li gë walant li ahnuŷahnënduna aryampo ale hwëtahnëku, do ge nuŷarunëha ntidunëha tëfa tēnk gë janáma hafo ntëbu wũhnë wahwënta wahi.

16 «Meku wũhnë, vumëp vunte hahëd̄ vahnë! Ntehnëdun: “Ge ahnë ntëkahnëk Cery Wën Cankaf ŋa, umë gena ñoñ; bare ge sanu vē Cery Wën Cankaf ŷi ntëkahnëk, tēfëka nti ile ntehnëk ŷa.” 17 Nēnkwerun do mëpërun! Sanu ŷi gë Cery Wën Cankaf nte sēvēndanëk sanu ŋi, ye ŷak yabëka nafa ŷa? 18 Ntehnëdun fëna: “Ge ntëkahnëk mahëhnu hn'ile cënađe sadëha hna, umë gena tana; bare ge ile sēnahnik ŷa ntëkahnëk, tēfëka nti ile ntëkëk ŷa.” 19 Vumëp yerun! Ye ŷak nëfak: sadëha ŷa ma hn'ile cënayik sadëha hna ile sēvēndanëdëha ŷa? 20 Yëtëryin iŷin: ale lëkahnëk hn'ile cënađe sadëha hna, ntëkahnëk fop vile ye hnam va. 21 Ale lëkahnëk Cery Wën Cankaf ŋa, ntëkahnëk Cery Wën Cankaf ŋa gë Wënu ŋa per. 22 Ale lëkahnëk ambin ŋa, ntëkahnëk tinki Wënu ŋa gë Wënu ŋa per.

23 «Meku wũhnë, vēharan sariya vi gë wafarise w̄i, vēroka vahnë! Nŷëfadunëha Wënu ŋa ŷëŋa hwëhn pëhw-wo ile varëpërun ŷa, hafo gë sifa yaryef yale-wo-yale rokëde ŷa fop, bare maŵëndiluhna ile ŷak hnëfak sariya hna, gante nke usatah gë kaŷëhnahn do g'ikwëtahn ŋa. Umë ye ile rëfakëha aliwu ŷa, hara dënkwlëhna fëna yëdahn ŷëŋa hwëhn pëhw-wo ile varëpëdun ŷa. 24 Vumëp

vunte hahēd vahnē! Tarēdun ile sedun ŷa alihētahnuna fanku, bare kohnēdunēha yonkomb!

²⁵ «Meku ŵuhnē, vēharan sariya vi gē wafarise ŵi, vēroka vahnē! Pēr hna vahnē vēfērēn yerun bare bambery, ule fēbēku g'iña idēb vahnē. Ile lidun ŷa nke had ahnē ale facēnēd hamēhni fo nkēlēwa ŷa gē humpan uŷa do nko tonk bambery ŷa. ²⁶ Farise wēpah! Pacēnēryin bambery ankēlēwa ŷa tac pēr iŷa fēna pacēd.

²⁷ «Meku ŵuhnē, vēharan sariya vi gē wafarise ŵi, vēroka vahnē! Gē wayag wale yerēnik liyak had nkwamēk pēr iŷa mēntēlerun, bare bambery ŷa wayēc vēsēm fēbēk do gē sifa viyēlah-wo. ²⁸ Koyēna nkehu ŵuhnē fēna pēr iŷa, tufēhnađun catērun, bare bambery ŷa vēroka vahnē yerun do dēnēnēluhna sariya ŷa.

²⁹ «Meku ŵuhnē, vēharan sariya vi gē wafarise ŵi, vēroka vahnē! Mbēryēndunēhēhni wakila ŷa wayag walēwēri ŵa, gwamēnēndunēhēhni vēle satēk va wayag walēw hni ŵa, ³⁰ do ntehnēdun: “Ge wati vacērakēlo hu ŷa yentahnēkēndēbunēho đemakēndilēfunihna ndaŵēnihēhni wakila ŷa.” ³¹ Koyēna, njavētērun ŵuhnē dēnk vutah vēle ryawēkēhni wakila ŷa yerun. ³² Awa tēfēryin soŷe afuhnawu ile pēgwēniho warēmun ŷa!

³³ «Walēn yerun, pēbēku wanto ŷa, hak ñađun ahehawu hara dabiluhna gē janáma fac kiti hna? ³⁴ Soŷe umē pēyađēmu, cañētēhniđēmuni wakila do vēyēt do gē vēharan paryi. Ndaŵēdunēhēhni vēryampo, vēyēntaŵ va afakuni hnē wakērēwa, do ntampēdunēhēhni vēhaŵary kat vacaliŷa hun hna do rēkēdun arēfēlehnēnduni hnē wahnaŵ hna fop. ³⁵ Koyēna ŵuhnē cosēd Wēnu ŷa soŷe ile ndaŵini vahnē vēle wok vēlina ŵeh va tēk pēgw idaŵ Abel hna hafo vēhni Sakari hna, aju Barasi, ale ryawērun yēbēlan yēwa sēvah hna g'ile cēnade sadēha ŷa. ³⁶ Toña ŷa fēyađēmu: Wēnu ŷa piniñēdēhēhni vahnē vēvē dol va soŷe waŷi fop!»

Yesu gē Yerusalem

³⁷ Yesu mē mbok ntehnēhni: «Ŵuhnē vēvē Yerusalem vi, ŵuhnē vēle ryawēdēhēhni wakila, ndaŵēdunēhēhni gē wēraka vēle payēhnikuni Wēnu va! Gante ñađēfuho đus varēpu đarēl mēn had cale nte varēpēkēhni vutahu hnē vampaŵ vantēwu, bare maŵēluhna! ³⁸ Awa wēli, Wēnu ŷa tavēd cery hun ŷa. ³⁹ Ha, pēyađēmu bokēdilu hna ahnuwuno hafo wati nte ntehnēdun: “Araβi Ahwēhn a Wēnu ŷa njēda ale yijēd g'uŵac lēwu ŵa!”»

24

Yesu inih Cery Wën Cankaf ɲa pëyahned

¹ Yesu cahnëko Cery Wën Cankaf hna do, ante njidëho ɲa, vërefal vëlëwu va më tëhaniha soje tufahnëniha vacery vante yeho caharaɓ selele Cery Wën Cankaf hna. ² Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Nurun iŷin fop? Toña ŷa fëyadëmu: la itaka dampo godina tinda hnani hn'iñëntaŷ; fop nihëde.»

Ile yed tëkahnind wapuya duniŷa

³ Ga ndëcëk watac, Yesu hn'ikuɲ Oliviye hna njiko ntañako. Vërefal vëlëwu va më tëhaniha do tëyëniha: «Guve ntiyad waɲi, do ile yed dahëse ifoka hu ɲa do gë wapuya duniŷa ɲa?»

⁴ Më ntëkwakëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aravu arokayiwu! ⁵ Vahnë vëyabah njijëdëni mëcani uŷac mën ŷa do ntehnëndëni: "Arëhnayik a yebu!" do tokaďënihëhni vahnë vëyabah. ⁶ Nkwëryëďun ga mëtëde ďarël hun do gë wakasëk soje wamët wabë ɲaŷët ɲa. Antë ntaku: watac afo ntiya, bare geďina ten wapuya iŷi duniŷa. ⁷ Bulunda rëkëď mëtëndëni gë bulunda ŷëntaŷ, do ahnaŷ pëgwëďëha ahnaŷ aŷëntaŷ; nkeď ñënka nkal hnë waresiŷo wayabah, do g'inte ɲa. ⁸ Nkeď had lav ďonk hnag ryënkwëryënkw.»

⁹ «Hnë wati rac, vahnë va mbërehnëďënihu do ndaŷëďënihu. Wabulunda ɲa fop ñëŷëďënihu soje lëmën. ¹⁰ Vëyabah tavëďëni kwëtahn iɲa; rëkëď tokalëndëni do ñëŷëlëďëni. ¹¹ Wakila vëŷër vëyabah sahnëď do tokaďënihëhni vahnë vëyabah. ¹² Wameh ɲa campëď hafo iña vahnë vëyabah godina. ¹³ Bare ale yaŷënad hafo pu ŷa, Wënu ɲa pehetëďëha. ¹⁴ Wanës Wakasëk Naŷ iɲi pëyahnedë duniŷa li fop, wabulunda ɲa fop nkwëryëďëni. Tac tëkid wapuya duniŷa ɲa.»

Ambër cankaď

¹⁵ Yesu më mbok ntehnëk: «Fac ŷa tëkid hn'ile nufun ŷëŷa sëvah hna le ŷacëde "Iñë hayah ďëcët ŷa" le nësëďëho kila le ŷaciko Daniyel ŷa. Arabi ale haraɲëďa nkwëry d'us waɲi! ¹⁶ Awa vële yed Yude va tëfëďëha nkaryëni gë wahuɲ: ¹⁷ ale yed yaɲ cery ntëwu ɲa, tëfëlahna cëli njij nuf viŷë vilëwu va bambery ani gë nkaryahnënd; ¹⁸ do ale ye hn'ikaŷ ɲa tëfëlahna mënc gë ŷalu soje njoj cud cankaď ntëwu ɲa. ¹⁹ Mekëhni vësëval vëryonkah va gë vële yëŷëndëďëhëhni vutah vuntëŷ hni va hnë wafac warac! ²⁰ Yëfaryina Wënu ɲa soje ant'ayaryu hnë wafac wale tēvëď gë fanka ma hnë fac ntaŷëla hna! ²¹ Hnë wati rac njaďëď d'us ambër ɲa, ntëbi vante yeho koďëri

nte pëgwëko duniya hafo gaki ni, do bokëdina nke muk sifa mbër tac. ²² Ge Wënu na pëhna këndilohna na yet wa yi wafac, ahnë gokëndina. Bare na yetëd soje vahnë vële tëhna va. ²³ Awa ge ahnë ntehnëku: “Yëkëryina, Arëhna yik a ani nke!” ma: “Hnani nke!” nt'a wawu, ²⁴ kabi vële wok vëyena vërhna yik paryi gë wakila paryi sahnëd. Tëkëd ntindëni vifëmpëhna nah visankaf gë wëdahëse wacankaf tokahnënihëhni vahnë va, hafo tokaryënihëhni la vële tëhna Wën va, ge kokënd nke. ²⁵ Nëparyin! Pëyamu kobëri fo.

²⁶ «Awa ge ntehnirun: “Yëkëryin, Arëhna yik a wula hna nke!” nt'ayiwu. Ma ge ntehnirun: “Yëkëryin, hnani cowak!” nt'a wawu. ²⁷ Itëk Ajë Ahn'a nke had mbilëbilëk ambin hn'ani penëlehn duniya yi fop. ²⁸ Hnë le nke ibël hna, hnam mbarëpëlëdëni wahuy wa.»

Iboka Ajë Ahn'a

²⁹ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge ndëcëk wafac ambër atac, ulav wa kuyëd tañ, tac lepera wa bokëdina ntanc, wahol wa njojëd do fanka favë g'ambin fa nienkad.*

³⁰ «Awa, dahëse Ajë Ahn'a cahnëd ambin hna; bulunda vahnë vëvë nkal vi fop njahnadëni, nudëniha Ajë Ahn'a ga tëkid vënar hna mati g'ambin gë fanka do gë icëmb canka. ³¹ Lënkwa sankaf ya ntënkwëde do payëdëhëhni wamëleka wadëwu na hnë vacape vanah vambë nkal vi, mbarëpidënihëhni vële tëhna va.»

Mëntëndëlehn g'atëh anu

³² «Gwëryëryin ile karanëd anu ni: ge tëk nëp tun njëtëdun wati hasëk ya tëhajëk. ³³ Ndampo fo nke, ge nurun vëyin fop, yëtëryin wati iboka Ajë Ahn'a tëhajëk, bëyëdina ntiyad. ³⁴ Toña ya fëyadëmu: yi yamani dëcëdina hara diyana vëyin fop. ³⁵ Ambin ni g'inkal ini ndëcëd, bare wanës mën ni dëcëdina muk.»

Ahnë yëtëna wati wapuya duniya ya

³⁶ «Ahnë yëtëna bi guve tëkid fac ma wati le ntiyad vëyin ya, la wamëleka waß g'ambin ni gë Aj'a dënk vëyëtëna; Rëm ya fo yëtëk. ³⁷ Fac ile njihahnid Ajë Ahn'a nke had gë yamani rëm fu sankaf, Nowe, ka. ³⁸ Wati rac, tëkahnindo uwac sankaf wa, vahnë va tokëdëniho do cedëniho, nëlëldëniho do njëdahnëdënihëhniwo vëryag hni va nëlëni, hafo fac le tënkahnëko Nowe hnë sisikulu hna; ³⁹ ñoñ vëyëtalohna hafo uwac sankaf wa tëki do njokëhniwo vëhni fop. Vahnë va koyëna mbokëd ntindëni ante njijëd Ajë Ahn'a. ⁴⁰ Wati rac, vësan vëhi yed ka y hna:

* 24:29 24.29: Esayi 13.10; 34.4

njodëha aryampo do tava aÿentaŵ a. ⁴¹ Vësëval vëhi rëkëd ndawëndëni ryëŵa: njodëha aryampo do tava aÿentaŵ a.

⁴² «Awa nt'ahnamawu, kabi yëtëluhna bi iyëhne fac njijëd Ahwëhn hun a. ⁴³ Yëtëryin d'us waŋi: ge ahwëhn tere ŷa njëtakënd wati le njijëd g'umëd ga ale ŷa, dakakëndina wakwëd do tavakëndilahna tënk tere lëwu hna. ⁴⁴ Soŋe umë ye, pëhwëtaryin ŵuhnë fëna, kabi Ajë Ahn'a tëkid hnë wati le worun nahaluhna.»

Aryokuŋ ale hahnëndak g'ale wok kahnëndana

⁴⁵ Yesu më mbok ntehnëk: «Mo ga ye aryokuŋ ale hahnëndak do ritëk a? Umë ye ale hwëtehnikëhni vëryokuŋëntaŵu va fop ntehni: “Yëdaryindëhni vëryokuŋënta hu vi roka ŷa hnë wati le rëfëka hna.”

⁴⁶ Nëfaka aÿi aryokuŋ ge ahwëhn tere ŷa mëncik do tëkata ga ntid d'oku lëwu ŷa! ⁴⁷ Toña ŷa fëyadëmu: ahwëhn tere ŷa kwëtehnikëdëha hnapul lëwu ŷa fop. ⁴⁸ Bare ge aryokuŋ aŵeh ye, ntehnad ahwëhn tere ŷa mëncënkajëdina, ⁴⁹ do pëgwëlehn ndafëndëhni vëryokuŋëntaŵu va do tokëlahnëndëni, celahnëndëni gë vëryëŵ! ⁵⁰ Awa ahwëhn tere ŷa mëncid hnë fac le nkok yëkadilahna aryokuŋ arac, hnë wati le nkok yëtëna; ⁵¹ ndafëdëha daf ntavah gante ntidëni vële hnësëd ile nkoni walidina ŷa, hn'ile kođe do cemëlehnade wabeŋ hna.»

25

Uhnës uryindaryindan soŋe vëryag pëhw

¹ Yesu më mbok ntehn: «Awa Inaŵ ambin ŋa g'iÿi uhnës uryindaryindan mëntëlëdëni: vëryag pëhw nufëni walampu walëŵ hni cahnëni kacahnëniha ale ŷëlëd. ² Hnë vërac, imbëd nënkweniho do imbëd titëni. ³ Vëhnënkawah va njonihoni walampu walëŵ hni ŵa, bare vëfehnalohna wagu* ŋa. ⁴ Bare vëritah va njoyaniho walampu gë wasëleku wagu ŋa pehnani. ⁵ Awa ale ŷëlëd a ndëcajëdëhawo; vëryag va më njokëhni wakwëd ndakëlehnëni.

⁶ «Ante ndëcak ŋa, më wëryik wadëka: “He ŵuhnë! Ale ŷëlëd a nkejëk! Cahnëryin ahacawuna!”

⁷ «Awa vëryag pëhw va nëgalehnëni pëgwëni pëhwëtëndëni walampu walëŵ hni ŵa. ⁸ Vëhnënkawah va më tëyënihëhni vëritah va: “Yëdëryinëfu wagu hun ŷi, kabi walampu walëŵ fu ŵi d'ipiŋa nke!”

* 25:3 25.3 Wagu: Kobëri ŋa wagu atëh oliv ŋa rawëdëho walampu hna.

⁹ «Vëritah va më ntëkwanihëhni: “Hali, kabi gedilëfuhna gwër fuhnë fop. Yiryin alëwaju gë vëwaf.”

¹⁰ «Awa, vëhnëkwah va njilehnëni ntëwajëni wagu ña. Hnë wati rac tëkiko ale yëlëd a. Imbëd vële fëhwëtako va tënkëntëlehnini g'umë cery nte ñëland hna cëdëlehni rënka ÿa.

¹¹ «Ga mbiyëk, vëryag vëyëntaŵ va tëkiniho do ndekandëni: “Ahwëhn, Ahwëhn, pidëtëndifu!”

¹² «Bare ahwëhn a më ntëkwakëhni: “Toña ÿa fëyadëmu, yëtëluhna.”»

¹³ Yesu, më nkwënëk: «Awa kwëtëryin hakili, kabi yëtëluhna fac ÿa gë wati le mbokahnid Ajë Ahn'a.»

Uhnës uryindaryindan soje vëryokuŋ vërar

¹⁴ Yesu më mbok ntehnëk: «Inaŵ Wënu ña g'iÿi uhnës uryindaryindan mëntëlëni kat: asan ñad nji uyas do macëdëhëhni vëryokuŋ vëlëwu va, kwëtehnahnëhni hna-pul lëwu ÿa. ¹⁵ Aryampo wanëc sanu wakeme mbëd njëdakawo, aÿëntaŵ a wakeme waki, ararëna ÿa keme, ale-wo-le ile mëkëd ndokuŋahn ÿa. Tac njilehn g'uyas. ¹⁶ Aryokuŋ ale yëdayiko wanëc sanu wakeme mbëd ÿa njilehn taŋ nkwaŋahnënd igwaŋ koryi rac do nuÿa wanëc sanu wakeme mbëd wakaŵary. ¹⁷ Ale yëdayiko wanëc wakeme waki ÿa fëna koyëna ntiko do nuÿa wanëc wakeme waki wakaŵary. ¹⁸ Bare ale yëdayiko wanëc keme ÿa, njiko nkab mbañ hnam koryi rac.

¹⁹ «Ga mbiyëk, ale ndokuŋëhnëdëniho vëyi vëryokuŋ a mënciko, më tëyëkëhni pëyaniha soje koryi le kwëtehnahnëkëhniwo ÿa. ²⁰ Ale yëdayiko wanëc sanu wakeme mbëd ÿa, më tëhajëk do tufaŋ wanëc wakeme mbëd wañëntaŵ ña ntehn: “Ahwëhn tere wanëc wakeme mbëd yëdaruhoŵo. Nuÿabu wanëc wakeme mbëd wakaŵary: wëli.”

²¹ «Arac më ntehnëka: “Njivëk, aryokuŋ afërën do ale facënak yeru. Pacënaru hnë viyë viroy hna, soje umë kwëtehnandëmi viyabah va. Yij cehëli hnatah mën ŵa!”

²² «Tac aryokuŋ ale yëdayiko wanëc wakeme waki ÿa tëhagiko do ntehn: “Ahwëhn tere, wanëc wakeme waki yëdaruhoŵo. Nuÿabu wakeme waki wañëntaŵ: wëli.”

²³ «Arac më ntehnëka: “Aryokuŋ afërën do ale facënak yeru. Pacënaru hnë viyë viroy hna, soje umë kwëtehnandëmi viyabah va. Yij cehëli hnatah mën ŵa!”

²⁴ «Rëkwa ÿa, aryokuŋ ale yëdayiko wanëc keme ÿa më tëhagik do ntehn: “Ahwëhn tere, njëtëbuho asan ayapah yeru: kácëdu hn'ile nkoru nađëlihna, mbarëpëdu hn'ile

nkoru pahnëlihna ñoñ. ²⁵ Ntakëkoŵo gë wëjë, më yibu vañu koryi hu ÿa. Wëli ile hwëhnëru ÿa.”

²⁶ «Arac më ntëkwaka: “Aryokuñ aŵeh yeru do këmaru! Njëteruho kacëdëfu hn'ile nkobu nađëla, mbarëpëdëfu hn'ile nkobu pahnëla ñoñ? ²⁷ Awa tëfëkawo ahwët koryi mën ÿa hnë bank. Ge mëncibu kokëndeŵu wënëhniŵ ge mbidëfu.” Tac më ntehnëkëhni vële nkeniho va: ²⁸ “Tëbëryina wañëc sanu keme ñi do ayëdawuna ale hwëhnaŵ wañëc wëli ÿi. ²⁹ Koyëna nke, ale wëryëk wapacëk a nkwënëhndëfe uyët wã, do kobëdëha; bare ale wok gwëryëna ÿa, tebede la ile njëtëk ÿa.† ³⁰ Ge aÿi fufafu ye, doñëryina g'ipër hn'umëhwëry hna, hn'ile kode do cemëlehnade wabeñ hna.”»

Ikitiñ tëkwa

³¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge Ajë Ahn'a njijëk had ahnaŵ hnë icëmb dëŵu hna gë wamëleka ña fop, ntañad hnë tinki Naw ðëŵu hna. ³² Fop wabulunda wabë nkal ñi mbarëpëlëdëni haryënkŵ lëŵu do pitëndëlendëhëhni vahnë va gante pitëndëlendëhëhni ahery wape g'uhnankal ki; ³³ G'irëhw lëŵu kwëtëdëhëhni vësatah va, vëwen va g'irahahn.

³⁴ «Awa ahnaŵ a ntehnëdëhëhni vële yeđ g'irëhw lëŵu va: “Yijën, wühnë vële ndëwanëk Rëm mën vi! Kwëhnëryin Naw nte pëhwëtëhnëkuno kobëri ante ntidëho ðuniÿa ña! ³⁵ Ndëwanirun kabi njokowo inte ña do njëđarunëhoŵo roku; njokowo wënka ña do njëđarunëhoŵo siyaŵ; ahneh yeŵuho do kacarunëhowo ÿal hun hna; ³⁶ ñas fo yeŵuho do cudërunëhoŵo; tesëŵuho do pabërunëhoŵo; cëdibuho do njijëđunëho ayëkiŵuno.”

³⁷ «Awa vësatah va tÿëdëniha: “Ahwëhn, guve nuyiruhö ga njoki inte do ayëdayi arok, ma ga njoki wënka do ayëdayi asiya? ³⁸ Guve nuyiruhö ga nkeru ahneh do ahacayi watere fu hna, ma ga nkeru ñas fo do asudí? ³⁹ Guve nuyiruhö ga tesëru, ma ga cëđiru, do yiryibun ayëkiji?”

⁴⁰ «Ahnaŵ a ntëkwadëhëhni: “Toña ÿa fëyađëmu: ante-wo-nte ntinëhnërunëha aÿënta mën wëla ale ÿak vak ÿa, ami linëhnërun.”

⁴¹ «Tac ahnaŵ a ntehnëdëhëhni vële yeđëha g'irahahn va: “Naŵëtaryino, wühnë vële ndëwanëk Wën wëh vi! Yiryin gë hwëdëh hunte wok ðipëđina muk, hunte

† 25:29 25.29 Ale wëryëk wapacëk a nkwënëhndëfe uyët wã, do kobëdëha; bare ale wok gwëryëna ÿa tebede la ile njëtëk ÿa. Kode nkwëryi fëna: Ale hwëhnaŵ inë ÿa nkwënëhndëfe, do kobëdëha; bare ale wok kwëhnana inë ÿa tebede la ile liyahnëka tëk nuÿa ÿa.

pëdëhnik Sintani gë wamëleka wadëwu ɲa! ⁴² Njokowo inte ɲa do yëdalunohna roku; njokowo wëŋka ɲa do yëdalunohna siyaŵ; ⁴³ ahneh yebuho do kacalunoŵohna; ɲas fo yebuho do cudëlunoŵohna; tesëbuho do cëdïbuho do pabëlunoŵohna.”

⁴⁴ «Awa vëhni fëna tÿyëdëniha ahnaŵ a: “Ahwëhn, guve nuyiruhog ga njoki inte, njoki wëŋka, nkeruhog ahneh, nkeruhog ɲas fo, tesëruhog, ma cëdïruhog do nkoyiruhog demayilihna?”

⁴⁵ «Ahnaŵ a ntëkwadëhëhni: “Toña ŷa fëyadëmu: ante-wo-nte nkorunëhög dinëhnëlunahna aŷënta mën wëla ale ŷak vak a, dinëhnëlunohna ami fëna.”

⁴⁶ «Koyëna njidun gë horot le wok pudïna hara vësatah va gë duniŷa le wok pudïna njidëni.»

26

Ipëhwëta soŋe idawŷ Yesu

¹ Ante puhnako Yesu karanj vërëfal vëlëwu va wani fop ɲa, më ntehnëkëhni: ² «Njëterun wafac wahi wojëk nkehahn ambënt Pak ɲa. Wati rac, Ajë Ahn'a njëdahnëdë soŋe paki hnë kërëwa.»

³ Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër bulunda wasëwif va, tere Kayif asankaf vësëna wasadëha hna mbarëniho; ⁴ më maŵalëni pëlaniha Yesu yëm-yëm fo do ndawëhnëniha. ⁵ Më ntehnëni: «Kodelënëhna ntiyin watac hnë wati ambënt hna, ge gena umë bulunda ŷa dakëna ɲañënani.»

Asëval rurëdëha Yesu datikola

⁶ Yesu Betani nkeho, tere Simo* ale hwëhnako mbiŷ ɲa. ⁷ Asëval më tëhaka gë sëleku datikola hambah ntaŵi: umë turëka datikola rac Yesu nkaf li wati nte ntañaniho hn'ile tokëdë roka hna.

⁸ Vërëfal va ga nuni watac, ntavëkëhniwo më ntehnëni: «Soŋe ye përekanëk iŷi datikola? ⁹ Kokënde nkwaŷi gë koryi yabah njëdayini koryi ŷa vëhaŷëhnaŷ va!»

¹⁰ Yesu njëtëko koyëna nësëdëni më ntehnëkëhni: «Soŋe ye ryëñanërunëha aŷi asëval? Ile ntinëhnëko iŷi njivëk. ¹¹ Nkelandun kwëlëkwël vëhaŷëhnaŷ va; bare ami, gelandelënëhna kwëlëkwël. ¹² Turëk iŷi datikola mbahn mën li pëhwëtanëhnaŷ ibañ iña. ¹³ Toña ŷa fëyadëmu: hn'ile-wo-le pëyahnëdë Wanës Wakasëk ɲa duniŷa li fop, tëfëtafë ile ntik asëval aŷi fëna do ndënkwëtafë.»

Yuda njëdahnëdëha Yesu

* 26:6 26.6 Simo kwëhnako mbiŷ bare njërëniko.

14 Awa aryampo vëřefal Pëhw gë Vëhi, ale wăciko Yuda Isëkariyot, njiko vësankaf vësëna wasadëha hna ¹⁵ do ntehnëhni: «Ye sosëdfunëho ge njëdfamuna Yesu?» Awa vërac më ndëkwëni wanjëc wafëhw warar koryi. ¹⁶ Tëk pëgw wati rac Yuda pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëdfahnëhni Yesu fa.

Yesu nëgehnëdf roka Pak ŷa

17 Hnë fac ryënkwëryënkw ambënt mburu kwëhn levir këm hna, vëřefal va tëyënihawo Yesu: «Ne ñadu yifu afëhwëtanëhni roka Pak ŷa?»

18 Awa Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin naŵ hna hnë vëhni ahod alehnuna: “Ahwëhn a më lehnëk: Wati mën ŷa tëkëk; ŷal hu hna ntidëfun Pak ŷa gë vëřefal mën va.”» ¹⁹ Vëřefal va më ntini ile ntehnëkëhniwo Yesu ŷa do pëhwëtani soje roka ŷa.

Yesu pëyahnëdf tokadë

20 Ga nëkak, Yesu gë vëřefal Pëhw gë Vëhi va ntañaniho. ²¹ Wati nte tokëdëniho ŷa, Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ŷa fëyadëmu: aryampo hnë wuhnë tokadëho.»

22 Vëřefal va njamëlehnëni pëgwëlehnëni ntehnëndëniha aryampo aryampo: «Ahwëhn, ami bi ye?»

23 Yesu më ntëkwakëhni: «Ale labëlandëbun mburu nëhëta ŷa, umë rokadëho. ²⁴ Ajë Ahn'a cëmëd, gante nësëk Vikerëh soje lëwu ka; bare horot sankaf nuŷad ale rokadëha Ajë Ahn'a! Antë mbërayi nagi fecekëndëho asan arac!»

25 Yuda, ale rokadëha ŷa, më tebak wanës ŷa do tëya Yesu: «Aharan Asankaf, ami bi ye?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

Roka Ahwëhn a

26 Wati roka hna, Yesu nufëko mburu ŷa do, ga camehnëka Wënu ŷa, më nkubëlehnëk njëdfahni vëřefal vëlëwu va, ntehnëhni: «Nufëryin aroku iŷin, mbahn mën ija ye.»

27 Tac mbok nuf nkëlëwa uñen waresen ŷa do, ga mbok camehna Wënu ŷa, më mbok njëdfakëhni ntehnëhni: «Ceryin, wuhnë fop, ²⁸ kafi uñi ñen sat mën ye, sat mën ile ŷabahnik kwëtëla gë Wënu ŷa do ryehëtik soje vahne vëyabah tavëhnahnini wameh ŷa. ²⁹ Pëyadëmu: tëk pëgw gaki, bokëda sewu uñen waresen hafo hale cedën uñen kasëk mbë Nawë Rëm mën hna.»

30 Njëwëlehnëni wahnëwë ambënt ŷa. Tac njilehnëni hn'ikuñ nte wăcik Oliviye hna.

Yesu pëyahnëdf Piyer njahëtadëha

³¹ Awa Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Hnë unji mëd dënk tavëdunëho wuhnë fop, had gante kerik ka: «“Ndawëdëfuha aheryëherya ya, do wape na campëdëni.”»

³² Yesu më nkwënëk: «Bare ge mbëhnëbu, njidëfu hnapëhëndu Galile hna.» ³³ Piyer më tebak wanës na ntehna: «Lakënde ntehni vëyëntaŵ vi fop tavënihi, ami tavëdila muk.»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Toña ya fëyadëmi: hnë unji mëd dënk, ani gë tarahnënd cale na, ntehnëdëfu wahwënta warar yëtëlihohna.»

³⁵ Piyer më ntehnëka: «Dehnëda muk yëtëlihna, wëla ntehni tëfëka cëmëlahni gë wëjë.» Do vërëfal vëyëntaŵ va fop koyëna nësëniho.

Yesu Setësemane† hna njëfad

³⁶ Awa Yesu gë vërëfal vëlëwu va më tükëni ile macik Setësemane hna do më ntehnëkëhni: «Dañaryin ani yiwu yëfaju hnani.» ³⁷ Tac më njokëhni vëhni Piyer gë viju vëhi Sebede. Pëgwëlehn njëtand ikaÿëhnahn g'ufëmpëhnahnah wã. ³⁸ Awa më ntehnëkëhni: «Ntaŵary mën inã pëbëka yiwëhnah sankaf d'us hafo yewu had ale sëmëk. Nëwëryin ani do d'ũñaryin ant'aryaku wakwëd.»

³⁹ Tac më njik naŵët toye, njok nkal li kobalehn do njëfa aki: «Apa, ge kod' nke naŵëtënde antë tükëhne iÿi horot. Bare ant'ali ile ÿadëfu ami, diry ile ÿadu wëjë ya.»

⁴⁰ Më mbokajëk ile nkeni vërëfal vërar hna do tëkatëhni ga ndakëni wakwëd. Më ntehnëka Piyer: «Mëkëlihna aryuñëna wëla wati ryampo fo hara dakëlihna? ⁴¹ Nt'aryaku wakwëd, njëfaryin soje gante kodun ayawënahnu ge njëkëhnahnëderun. Paryi nke, ahnë ñad ntind yivah yabah, bare mbahn inã kwëhnana fanka.»

⁴² Më mbok naŵëtak higëna ya do mbok njëfa aki: «Apa, ge iÿi horot kodena ntihtëi hara gelohna, arabi inã hu na ntiya!» ⁴³ Më mbok mbokajëk kat gë vërëfal vëlëwu mbok tëkatëlehnëhni ga ndakëni wakwëd. Vëhodilohna mbok ñesëni. ⁴⁴ Yesu më tavëkëhni, naŵëtak do mbok njëfa rarëna ya tëfëtatënd wanës watac fo.

⁴⁵ Tac më mbok mbokajëk darël vëlëwu hna ntehnëhni: «Nkorun aryaku do ayinëgandu? Yëkëryin, wati ya tükëk do Ajë Ahn'a njëfadëniha vëwen va. ⁴⁶ Matëryin, njiyin! Yëkëryina, ale yëfahnëdëho ya tëhajëdëho.»

☆ **26:31** 26.31: Sakari 13.7 † **26:35** 26.36 Setësemane: sarëdij le ye hnë kur nte wacik Oliviyë na ye; umë fëhnëtanëk njwëyehna wadëwel atëh oliv.

Ipëla Yesu ŋa

⁴⁷ Yesu nkoko nēsënd ante tēkiko Yuda ŋa, aryampo yeho hnē vērēfal Pēhw gē Vēhi vēlēwu hna. Kore vahnē vēle wēnkēko wasēlame do gē waryoko nkejēniho. Vēsankaf vēsēna wasadēha gē vicēr bulunda wasēwif wā fayikēniwo. ⁴⁸ Yuda, ale yēdadēhēhni Yesu ŋa, nk-abēkēniwo kore rac ile ntid ŋa ntehn: «Asan ale vucēdēfu ŋa, umē ye Yesu ŋa. Pēlaryina.» ⁴⁹ Yuda tēhalehna taŋ Yesu ntehn: «Aharāŋ, nkaŋēmi!» Tac mbucēlehna.

⁵⁰ Yesu mē ntēkwaka: «Lawo, ile yijēru ali ŋa diry ŋap.» Awa vēŋēntaŋ va nēñlēhnēlehnēniha Yesu pēlaniha. ⁵¹ Aryampo hnē vēle nkelahnēniho Yesu va, mē ndorik sēlame lēwu ŋa, taŋēka aryokun asēna wasadēha asankaf a ntēpētēlehna nēf ŋa.

⁵² Awa Yesu mē ntehnēka: «Bokaryēry afēhw sēlame hu ŋi uval lēwu hna, kabi vēle hnufad sēlame va fop, gē sēlame ndaŋēdeni. ⁵³ Yētēlihna bi kokēndēbu wāc wā Apa njij ndemaŋo do taŋ njēdanahnekēndēhoŋēhni wakore pēhw gē waki wamēleka‡ ŋa? ⁵⁴ Bare ge koyēna nkekēnd, hak nkehahnakēnd le nēsēk vikerēh ŋa? Mē lehnēk iŋin koyēna tēfēka nke.»

⁵⁵ Tac Yesu mē ntehnēkēhni kore ŋa: «Gē wasēlame do gē waryoko bi tēfakēha ayinēhniwuno, afēlawuno had bandi yebu? Fac-wo-fac ntaŋadēfuho Cery Wēn Cankaf hna soŋe haraŋēndēwēhni vahnē va, bare pēlalunoŋohna. ⁵⁶ Bare waŋi fop tēkik soŋe ntiyahn wanēs Vikerēh wakila ŋa.» Awa vērēfal va tavēlehnēniha nkaryēni.

Yesu haryēnkwa kitin a cankaŋ hna

⁵⁷ Vēle fēlakawo Yesu va njolehnēniha vēhni Kayif, asēna wasadēha asankaf hna, hn'ile mbarēniho vēharaŋ sariya do gē vicēr hna. ⁵⁸ Piyer tēfēlendēhawo Yesu ŋaŋēt, hafo selele tere asēna wasadēha hna. Tēnkēko selele tere hna do ntaŋanti gē vēyēka va njēkahn bi hak puŋ.

⁵⁹ Vēsankaf vēsēna wasadēha va gē Mbara Vēhitin va fop njēkēlehnēdēniho fere, wēla nke wamēr, soŋe ndaŋēhahnēniha Yesu. ⁶⁰ Bare vēhnuŋalohna, mama mērahnhēnihawo vahnē vēyafah.

Bare vahnē vēhi yijēko ⁶¹ do ntehnēni: «Aŋi asan mē lehnēk: “Kodēfu hnihu Cery Wēn Cankaf ŋi do vokaryu vēryu hnē wafac warar.”»

⁶² Asēna wasadēha asankaf a mē matēk do tēya Yesu: «Dēkwadila bi ile ntehnēdēnihi vēŋi vahnē ŋi?» ⁶³ Bare Yesu ndemēhnako.

‡ 26:53 26.53 Wakore wapēhw gē waki wamēleka: kore-wo-kore wamēleka wawuli mbēf gē ryaw yeho.

Awa asëna wasadëha asankaf a më ntehnëka: «Tëyëdëmi alëkëhnëfu g'uwac Wën paryi ÿa, bi Arëhnayik a yeru, Aju Wënu ña?»

⁶⁴ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk. Bare pëyadëmu wuhnë fop tøk pëgw do nudfunëha Ajë Ahn'a ntañad g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop; do nudfunëha fëna ga njijëd vëñar vamb g'ambin hna.»

⁶⁵ Awa asëna wasadëha asankaf a më citøk viÿi vilëwu va do ntehn: «Njewëka Wënu ña! Gona mbalëfu wasede! Nkwëryërun gante njewëka Wën ka. ⁶⁶ Ye hnaharun?»

Umë ntëkwaniha: «Menëk, tefëka ndawï.» ⁶⁷ Awa më tëpahnëniha yëka li do nkwëyëniha. Vëryampo poryëdënihawo ⁶⁸ ntehnatëndëniha: «Yëtëry, wëjë Arëhnayik a, pëyaryifu bi mo ryafëki!»

Piyer ntehnëd yëtëlahna Yesu

⁶⁹ Hnë wati rac Piyer pëh hna ntañako selele hna. Asëval aryokuñ më tühaka ntehn: «Wëjë fëna, gë Yesu nkentiruhö, asan avë Galile ÿa.»

⁷⁰ Bare njahëtako tase vahnë fop ntehn: «Yëtëla bi ye ÿadu ahnës.»

⁷¹ Tac njilehn gë cape rënka selele. Aryokuñ aÿëntaw asëval më mbok nuka do ntehnëhni vële yeho hnam va: «Aÿi gë Yesu mbë Nasaret nkentiko.»

⁷² Piyer më mbok njahëtak ntehn: «Lëk, yëtëlewahna aÿi asan.»

⁷³ Ga mbiÿëk toye, vële yeho hnam va më tëhaniha Piyer ntehnëniha: «Paryi nke, wëjë fëna gë vëÿi nkentiruhö: nësä hu ñi rufarëd le nkejëru hna.»

⁷⁴ Awa Piyer pëgwëlehn ntëkënd: «Arabi Wënu ña kwëdo age mërëdëfu! Lëk yëtëlewahna aÿi asan!»

Wati rac dënk, tarëlehn cale ña, ⁷⁵ Piyer ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Yesu ÿa: «Tarahnënd cale ña, ntehnëdë wahwënta warar yëtëlihohna.» Awa cahnelehn kond dës.

27

Yesu njodë vëhni Pilat

¹ Kobëri fo g'acahnëfëd ga, fop vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër bulunda wasëwif va pëhnaniho ndampo fo ndawëhnëniha Yesu. ² Më ñabehnëniha, njoniha, njëdaniha Pilat, guverëner ÿa.

Icëm Yuða

³ Yuða, ale rokakawo Yesu ÿa, nuko nkwëryëlëni soñe ndawëhnëniha Yesu. Awa curako dës ile ntik ÿa, tac mëncënanëlehnëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër va wanëc wafëhw warar koryi ÿa. ⁴ Më ntehnëkëhni:

«Ntibu iwěh soŋe ile yědahněbuha ndawī ale wok dina űoń!»

Bare mē ntěkwaniha: «Gena waděw fu, waděw hu fo ye!»

⁵ Yuda mē ntoněk koryi űa Cery Wěn Cankaf hna canělehn; tac mē njik kěŋak soŋe nděwa.

⁶ Věsankaf vėsena va mē mbarěpěni koryi űa do ntehněni: «Sariya fu űa maűěryana kwětělehnini iűi koryi gě hnapul Cery Wěnu űa, kabi sat laűahnik.» ⁷ Ga maűalěni, mē ntaűahněni koryi rac kaű aűahan űa soŋe ntini wayag vėhneh. ⁸ Soŋe rac macahnědė kaű tac «Kaű wasat» hafo iűi wati. ⁹ Koyena ntiyako wanės kila ile űaciko Seremi űa: «Mē nufěni waŋec wafěhw warar koryi űa — koryi ile maűalěniho vėvė Isėrayel cosahněni soŋe lėwu—
¹⁰ caněni ntaűahněni kaű aűahan űa, gante ntehněkawo Ahwěhn ka.»*

Pilat tějěděha Yesu

¹¹ Yesu haryěnkw guverėner hna kahněk. Arac tějěděha: «Ahnaű wasėwif űa bi yeru?»

Yesu mē ntěkwaka: «Wějě hnėsěk.»

¹² Tac vėsankaf vėsena wasaděha va gě vicěr va, ante nėsėděniho ile ntik űa, Yesu űoń dėkwalohna. ¹³ Awa Pilat mē ntehněka: «Gwěryědila bi wante ntehněděnihi űi fop?» ¹⁴ Bare Yesu la űoń dėkwawohna, afo guverėner űa pėmpėhnahna đus.

Pilat njědahněděha Yesu soŋe paki hně kėrėwa

¹⁵ Hn'amběnt Pak-wo, guverėner űa njehěkawo tava aramp aryampo, ale űaděni bulunda űa. ¹⁶ Hara wati rac, ale űaciko [Yesu] Barabas sėdiko hnam. ¹⁷ Awa Pilat mē tějěkěhni bulunda le varėlėko hnam űa: «Mo űadun ravěhnuna: Yesu Barabas bi ma Yesu nte űacėdė Arěhnayik a?» ¹⁸ Pilat njětėko đus g'ińewary njědajikawo Yesu.

¹⁹ Wati nte nkeho Pilat kitiűa hna, asėvalu mē payehnik aki: «Nt'ayentahni wėba aűi asan ale wok űoń dina űi, kabi hně uűi mēd korotakėbu hně hudakery soŋe lėwu űa.»

²⁰ Bare vėsankaf vėsena wasaděha va gě vicěr va mē cėnkwėnihěhni kore űa tějěni tavi Barabas do Yesu ndawī.

²¹ Guverėner űa mē mbok tebak wanės űa soŋe tějěhni: «Mo űadun hně vėűi vėhi ravěhnuna?»

Mē ntěkwani: «Barabas űadėfun.»

²² Pilat mē tějěkěhni: «Awa hak ntidėfuha Yesu nte űacėdė Arěhnayik a?»

Mē ntěkwani vėhni fop: «Pakehněryena hně kėrėwa!»

* 27:10 27.10: Sakari 11.12-13; Seremi 32.6-9

23 Pilat më mbok tëyëkëhni: «Iÿëhne wëh ntik?»

Bare pëgwëlehnëni mbok ndekandëni gë fanka: «Pakehnëryena hnë kërëwa!»

24 Pilat ga nuk ñoñ mëkëdîna, bare ñañëna ña nkwënadëho, më nufëk wënka, ñuhna tase vahnë fop do ntehn: «Gena ami yed ankaf icëm aÿi asan! Wadëw hun ye!»

25 Kore ÿa fop më ntëkwani: «Arabi wameh soje cëm dëwu ña nkefu fuhnë gë vutah vuntëw fu va!»

26 Awa Pilat më tavëka Barabas do ntampehna Yesu tac njëdahnëlehna paki hnë kërëwa.

Wasodade wã njafañëdëniha Yesu

27 Wasodade Pilat wã më njonihia Yesu vëhni guverëner hna do wasodade wã fop kwërënihawo. 28 Më cudëtëniha viÿi vilëwu va do cudëniha acud cankaf mbëntah. 29 Tac më mbahnëhnëniha apënkwa kwëhn wadëmpëhn, pënkwelehnëniha do mënkwendëniha fandoko vák rêhw hna. Tac ndëkwëhnëndëni haryënkwa lëwu njafañëndëniha ntehnëndëniha: «Nkaÿiru, Ahnaw Wasëwif!» 30 Do tëpahñëndëniha do nufëni fandoko fa ntankahnëndëniha. 31 Ante puhnani yafañ dëwu ña, më cudëtëniha cud mbëntah ña, mbokaryëniha viÿi vilëwu va do njonihia soje pakëniha hnë kërëwa.

Yesu, pakëde hnë kërëwa

32 Ante cahnëdëniho naw hna, më pankëlëni g'asan avë Siren ale waciko Simo; wasodade wã më porosiñëniha ndib kërëwa Yesu ÿa. 33 Më tëkëni hn'ile macik Golëgota hna, umë fëhnëtanëd «Hëloyoy». 34 Hnam, më njëdaniha Yesu uñen ñañah; ga njëkëk mawëlohna ce. 35 Pakëlehnëniha kërëwa do njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo hwëhnëd viÿi vilëwu va. 36 Tac ntañalehnëni hnam njëkandëniha. 37 Më pakëni yañ nkaf ntëwu hna vikerëh vinte fëyahñëd soje ile pakahnik ÿa: «Aÿi Yesu ye, ahnaw wasëwif wã.» 38 Awa wabandi waki pakëlehnëniho gë Yesu, aryampo g'irëhw do aÿëntaw a g'irahahn. 39 Vële ryëcëdëho cape tac va nkëlënkëlädëniho do njewëndëniha Yesu. 40 Ntehnëdënihawo: «Wëjë ale lehnëko kodu ahnih Cery Wën Cankaf ña do avokary avëry hnë wafac warar, pehëтары wëjë dënk, ge Ajë Wënu ña yeru, cëlëry kërëwa hna!»

41 Vësankaf vësëna wasadëha va fëna gë vëharan sariya va do gë vicër va njafañëdënihawo ntehnëndëniha: 42 «Pehëtëkëhni vahnë vëhañary, bare kodîna pehëta umë dënk! Ge paryi ahnaw Isërayel ÿa ye arabi cëli

tame kërëwa hna tac kwëtahnëdëfunëha. ⁴³ Wënu ña kwëtahnëk do pëyahnëk: "Ami ye Ajë Wënu ña." Awa yëkëñëfu, ge Wënu ña ñadëha, pehëta tame!" ⁴⁴ Wabandi wante pakëlehniniho ña, vëhni fëna koyëna njewëdëñihawo.

Icëm Yesu

⁴⁵ Lav a nkaf hna nkeho, mëhwëryëlehn fop nkal ña hafo hnë wëwati warar g'anent ga. ⁴⁶ Darël hnë wëwati warar hna, Yesu ndekako gë fanka: «Eli, Eli, lëma sabakëtani?» Umë fëhnëtanëd: «Wën mën, Wën mën, soñe ye ravëruho?»

⁴⁷ Vëryampo hnë vële yeho hnam va nkwëryëñihawo më ndekani ntehnëni: «Eli macëd!»

⁴⁸ Aryampo hnë vëhni nkaryëlehn nuf ankwëy koy hn'uñen ñañah. Tac, cob hn'usëmët ryoko do njelëhna Yesu soñe ce. ⁴⁹ Bare vëyëntaŵ va më ntehnëni: «Napëryin, nufen ge Eli njijëd pehëta!»

⁵⁰ Yesu më mbok ndekak gë fanka cëmëlehn.

⁵¹ Wati rac, ipand dëndah* nte fokiko bambery Cery Wën Cankaf ña citako fagant pëgw yañ afo gëd. Nkal iña ñënkalehn, wëraka ŵa nihëko fagant, ⁵² wayag ŵa pidëtalehn do vële hwëtahnëk vëyabah njënëniho. ⁵³ Ga mbëhnëk Yesu cahnëlehnëni wayag hna do tënkëni Yerusalem hna, hn'inaŵ cëvah hna; hnam vahnë vëyabah nunihëñiwo.

⁵⁴ Asankaf wasodafë wavë Rom ŵa gë wasodafë wale yëkadëhawo Yesu ÿa per, nuniho gante ñënkak nkal ka do g'ile liyako ÿa fop; awa ntakëlehnëñi d'us, ntehnëlehnëni: «Paryi nke, ayi Ajë Wën ÿa yeho!»

⁵⁵ Vësëval vëyabah yentiko hnam do yëkëdëhawo ñaŵët: kobëri Galile tëfëlehninihawo Yesu ndokuñëhnëndëniha. ⁵⁶ Hnë vëhni, nkentiniho hnam: Mari mbë Magëdala gë Mari hnëmu Sak gë Yosef, do gë hnëm hni viju Sebede.

Ikwët Yesu hn'iyag

⁵⁷ Ante nëkako ña, asan avetak avë inaŵ Arimasi tëkiko. Yosef maciko do arëfal Yesu yeho, umë fëna. ⁵⁸ Njiko tëya Pilat iñas Yesu ña. Awa Pilat më ntehnëkëhni vahnë va njëdaniha. ⁵⁹ Arac më nufëk përyëka g'iyarëh kasëk ⁶⁰ do ñji ndëna hn'iyag dëŵu nte nkabehnëko hn'itaka. Tac më këryinjetëk taka konah pidahn rënka ÿa njilehn. ⁶¹ Mari mbë Magëdala gë Mari ñëntaŵ ña hnam nkentiniho; haryëñkw yag hna ntañaniho.

* **27:51** 27.51 Ipand dëndah: Pand fokiko fagant Cery Wën Cankaf hna pitëndëlehnahni Cery Wënu ña vacape vaki, hn'ile cëvak hna gë hn'ile ñak cëvak d'us hna. Icahn 26.31-35; 40.21.

Vëyëka yag

⁶² Ga pacëk, hnë fac le rëfëka ile fëhwëtahndëde ntawëla ña, vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã njiniho ndampo fo vëhni Pilat hna ⁶³ do ntehnëniha: «Ahwëhn nkal, ndënkwëtafun, ale rokadëhëhniwô vahn'aÿi më lehnëko, ante nkoko cëmëna ña: "Hnë wafac warar mbëhndëfëfu." ⁶⁴ Awa, mawëryin ahwëtehnahnu iyag inji hafo hnë wafac warar hna. Ge gena umë, vëréfal vëlëwu va njijëdëni nteni ñas inja tac pëyahneni bulunda hna: "Mbëhnëk vësëm hna." Wati rac, wamër watëkwa ñi lëbëdëha wadënkwëryënkwa ña.»

⁶⁵ Pilat më ntehnëkëhni: «Wëlihëhni wasodafë wã soñe njëkandëhni. Yiryin do diryin njëkandë yag inja gante cañahnëku ka.» ⁶⁶ Njilehneni njëkandëni yag inja: më mbëryëni taka nte fidahniko rënka ña kahnëndëlehnënihëhni vëyëka va.

28*Ibëhn Yesu*

¹ Ante ndëcëk fac ntawëla ña, gë dimasi ÿa wakëwak fo, Mari mbë Magëdala gë Mari ñëntawë ña njiniho njëkini yag inja.

² Nkal inja ñënkalehn tañ gë fanka: mëleka Ahwëhn a cëlëlehn g'ambin, njij këryinjët taka cankaf inja cape ndampo ntañalehn yañ. ³ Had ambin wilëbilëk nkeho do cud cankaf jah d'us cudako. ⁴ Vëyëka va ntakëkëhniwo mbalëndëni ki fo; had vësëm nkeniho.

⁵ Mëleka ÿa më ntehnëkëhni vësëval va: «Antë ntaku, njëtëbu Yesu yëkëlendun, ale fakiko kërëwa hna. ⁶ Gena hnani, Wënu ña mbëhndëdanëka gante nësëko ka. Yijën ayëku hn'ile kwëtiko hna. ⁷ Yiryin ñap afëyawuni vëréfal vëlëwu va: "Mbëhndëdanik, tame njid napëhëndu Galile hna; hnam nudunëha." Umë ÿakëndëbu fëyaawu.»

⁸ Matëlehnëni ñap yag hna ga ntakah do g'uhnatah sankaf, nkaryëni pëyanihëhni vëréfal Yesu va wakasëk watac. ⁹ Yesu njilehn pankëlëni do ntehnëhni: «Nkaÿëmu!» Tëhalehnëniha, pëlanaha wapary ñi cëmbatëndëniha. ¹⁰ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Antë ntaku. Yiryin afëyawuni vëÿënta mën va njini Galile hna: hnam nudëniho.»

Itëfëta vëyëka iyag va

¹¹ Wati nte njidëniho ña, wasodafë wëryampo wale yëkadëho yag ña mbokajëniho nañ hna pëyanihëhni vësankaf vësëna wasadëha va fop ile liyak ÿa. ¹² Vësankaf vësëna wasadëha va më mbarëni gë vicër va: ga

nkwëryëlëni më njëdfanihëhni wasodfade wã koryi yabah
 13 do ntehnënihëhni: «Pëyahnedfun, vëréfal vëlëwũ va yijëk
 g'umëd ga, hnë wati nte ndakërunëho wakwëd ña, nteni
 iñas iña. 14 Do ge guverëner ÿa njëtak njëtëbun gante
 nësëndëbunëha ka do ntidëfun fere hara ñoñ diluhna.»
 15 Wasodfade wã më tebani koryi ÿa do ntini gante nkabini
 ka. Koyëna, campëko wanj wanës wasëwif hna, hafo hnë
 fac vë dol ÿi.

Yesu tufëhnađëhëhni vëréfal vëlëwũ va

16 Vëréfal pëhw g'aryawũ va njilehnëni gë Galile,
 hn'ikuñ nte nkabëkëhniwo Yesu hna. 17 Ante nuni-
 hawo ña, cëmbënihawo; bare vëryampo hnë vëhni
 nkwañëlehnađëniho. 18 Yesu tëhakëhniwo do ntehnëhni:
 «Ucankaf ña fop njëdfayibu ambin hna do gë nkal li. 19 Awa
 yiryin hnë vahnë vëvë nkal vi fop do aliwuni vëréfal
 mën; yaryëryinëhni g'uwãc Rëm, g'Ajë do g'Iyir Ipacah iña,
 20 do karanjeryinëhni mañëhnëni fop ile lehnëmu ÿa. Do
 yëtëryin: gë wũhnë nkentëdebu fac-wo-fac hafo wapuya
 duniñã hna.»

Itëfëta nte kerëk Marëk pañare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Marëk herëk. Marëk (wãcëde fëna San Marëk, Vantiyehn 12.12, 25), alintëraŵu Barë nabas yeho, umë lapëhna dëfëhëhniŵo afayik Pol gë Piyer wadoku wadëŵ hni hna. (Njëki Vëvë Kolos 4.1; 1 Piyer 5, 13; Vantiyehn 13.5; 13; 15.36-41; Filemon 24). Mpëd ndampo Pol ñwëyëko nufa Marëk wati ryampo nte njidëho doku bare ikonjëlën ña ntiyako do Marëk anjiko njëka Pol ante cëdiko ña hnë nkal Rom hna (1 Piyer 5.13).

Kayëte Itëfëta nte kerëk Marëk pañare Yesu ña ye inte ŷak lëkwëk ña hnë vëkayëte vahnah hna vante hnësëd pañare uwám Yesu. Anji kayëte kerik mpëdara yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (55 gë 75) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa, Rom hna. Vële wok wáyena wasëwif herëhnik. Soñe umë Marëk gabahnëk wënamu waryaŵ wasëwif wã. Nësëd vantiyehn Yesu va. Tëfëta d mpëdara pëhw g'imbëd gë warar (18) ma ntëbi hnë vifëmpëhna hna Yesu hna wale rufahnëd Aju Wënu ña ye.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iji kayëte: vëréfal, wanës, Ahwëhn, Piyer, yine, fanka, sadëha, wasariya.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Pëhwëta doku Yesu (1.1-13)

Yesu njërënëdëhëhni vëres do nësëd gë wahnës wadindaryindan (1.14-8.30)

Yesu icëm g'ibëhn dëŵu ña pëgwëk pëyahnd (8.31-10.52)

Yesu tënkëd Yerusalem hna (11.1-13.37)

icëm do g'ibëhn Yesu ña (14.1-16.20)

Ikaraj San Ayary

¹ Ani pëgwëk Wanës Wakasëk wante hnësëd soñe Yesu Këris, Ajë Wënu ña. ² Aki pëgwëk gante nësëd hnë kayëte kila Esayi hna:

«Wënu ña më lehnëk soñe Arëhnayik a: “Cañëtëryidëfuha afay mën a haryënk wu pëhwëtëhni nkaŵ ña.”[☆]

³ Nëparyin! Asan ryekad wula hna, më lehnëd: pëhwëtëryin nkaŵ Ahwëhn a, dinëndina vankaŵ vacatah d'us![☆]

[☆] 1:2 1.2: Malasi 3.1 [☆] 1:3 1.3: Esayi 40.3

⁴ Awa, koyëna San Ayary a njiko wula hna darël sën Yurëdan hna; njaryëdëhëhniwo vahnë va ntehnatëndëhni: «Gwëcëtaryin vankeya va do ayaryiwu; Wënu ña tavëhna hnu wameh hun ña.» ⁵ Vële lëdëk resiyo vë Yude va do gë vëvë inaw Yerusalem va fop njidëniho vëhni San hna; putadëniho tase bulunda hna wameh wante ntini ña do San njaryëdëhëhniwo hnë sën Yurëdan hna. ⁶ Umë viyi vile liyik gë wëñahn yonkomb ntiyadëho do ryl uyand ñëbadëho sah hna; vampul tokëdëho do gë wadëj. ⁷ Pëyadëhëhniwo kore ya: «Ale rëfidëho ya umë lëbëko; catëla dënk fëtahnu viyëba wapary wadëwu ña. ⁸ Ami, hnë wënka njaryëdëmu, bare umë, g'Iyir Ipacah Wënu ña njaryëdëhu.»

Yary ya g'iyëkëhnahn menehn Yesu ña

⁹ Hara, hnë wati rac, Yesu Nasaret matiko, ankol ambë resiyo Galile hna do San njaryëkawo sën hna. ¹⁰ Ante mëyëta dëho Yesu wënka ña, nuko tañ ambin ña ga pidëta d do Iyir Ipacah ña cëlëlehni hnë umë; gë fah mëntëlëniho. ¹¹ Tac kopa vë g'ambin nkwëryëlehni ga ntehnëd: «Ajë mën ale yadëfu dus a yeru; gë wëjë nëjëko dus.»

¹² Ga ndëcëk watac, Iyir ña më cañëtëka tañ Yesu wula hna. ¹³ Wafac wafëhw wahnah ñëwëko wula hna, do njëkëhnahnëkawo Sintani menehna hnam. Gë wulañ wã nkelahnëniho do wamëleka ña pa bënëhawo.

Vërefal vëryënkwëryënkw Yesu va

¹⁴ Ante pëlayiko San ña, Yesu njiko Galile. Karañëdëhëhniwo vahnë va Wanës Wakasëk Wënu ña. ¹⁵ Ntehnëdëho: «Wati ya tëkëk, Naw Wënu ña tëhajëk; gwëcëtaryin vankeya hun va do kwëtahnëryin Wanës Wakasëk ña!»

¹⁶ Fac ryampo, Yesu tëfary lant sankaf Galile hna njasëdëho ante nukëhniwo vëfëla wuwis vëhi ña, Simo g'aheryu Andëre. Waryeyët ntonëdëniho lant hna pëlahnënihëhni wuwis. ¹⁷ Yesu më ntehnëkëhni: «Tëfino do ntidëmu vëfëla vahnë.» ¹⁸ Tavëlehnëni tañ waryey waheheya uwis wã tëfëlehnëndëniha.

¹⁹ Yesu më mbok njik ñawët toyë do më mbok nukëhni kat vëhni Sak g'aheryu San, viju Sebede vële yeho kulu lëw hni hna. Waryey walëw hni wã pëhwëtëdëniho. ²⁰ Nundëhni tuñ macëlehnëhni; tavëlehnëniha rëm hni, Sebede, kulu hna gë vëryokuj va, do tëfëlehnëniha Yesu.

Asan ale nkeni gë yine

²¹ Yesu gë vërefal vëlëwu va njiniho naw Kaperëna yum hna. Fac ntawëla wasëwif hna, Yesu tënkëko caliña hna

do pëgw karanëndëhni vahnë va. ²² Vële hnëpadëhawo va pëmpëhnahnëkëhniwo gante karanëdëhëhniwo ka, kabi gelohna gante karanëdëhëhniwo vëharan sariya ka; umë, g'ucankaf karanëdëhëhniwo. ²³ Hnë wati rac dënk asan ale pëlako yine tënkëko caliņa ntëw hni hna do ndekako: ²⁴ «Ye ye yëbëlan fu, Yesu mbë Nasaret? Afërëkanëfu bi yijëru? Njëtëbu d'us ale yeru ya: Afacah ale payik Wën ya yeru!»

²⁵ Yesu më njanëhahnëka yine ya ntehna: «Demëhnary do cahnëryehna ayi asan!» ²⁶ Yine ya më nënkëka asan a gë fanka do më cahnëka ndekatënd d'us.

²⁷ Vahnë va fop pëmpëhnahnëkëhniwo d'us do tëyëlëndëniho: «Ye ga ye inji karan kasëk nte yëd'ahnik g'ucankaf ni? Ayi asan wëla wayine na ntehnëdëhëhni ntini iñë do mawëndëniha!» ²⁸ Awa, pëgwiko tan nësënde soje Yesu ya resiyo Galile hna fop.

Yesu njërëndëhëhni vëres vëyabah

²⁹ Ante cahnëniho caliņa hna Yesu njiniho gë Simo gë Andëre tere lëw hni hna do Sak gë San fëna njintiniho. ³⁰ Hara, hnëmu asëvalu Simo ndakëko, kabi mbahn inji njakëkawo; ga tëkëk Yesu, më pëyaniha soje lëwu ya. ³¹ Yesu më tëhaka, pëlaka vák yi, matëndëlehna. Yak mbahn wã tavëlehna do pëgwëlehn nëhëtëhnëndëhni.

³² G'anëka ga, ga njok lav a, vahnë va njinenëhniidëhnihawo Yesu vële resëko va fop do gë vële pëlanio wayine. ³³ Vahnë vëvë naw va fop haryënkwrënka tere hna mbarëpëlëniho. ³⁴ Yesu njërënekëhniwo vëyabah vële resëko sifa wates wanëmpëlah do ntakëhniwo fëna wayine wayabah. Tavëlëhniwohna wayine na nësëni, kabi vëhni njëtëniho bi mo nke.

Yesu nkwayëtadëho Galile hna

³⁵ Wakëwak fo, Yesu matëko cahn naw hna, ni nëw hn'ile njirëk, do hnam njëfadëho. ³⁶ Simo gë vërefëlëntawu njilehnëni njëkëlehniniha; ³⁷ ga nuniha, më ntehnëniha: «Vahnë va fop njëkëlehnëdëhnihi.»

³⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Yinëfu sëh hawary, hnë vankol vamb d'arël vi. Tëfëko fëyahnu hnam fëna Wanës Wakasëk na, kabi soje umë yijëbu.» ³⁹ Do njilehnëni hnë Galile hna fop; pëyadëhëhniwo Wanës Wakasëk na vacaliņa vamb resiyo va do ntadëhëhniwo wayine na.

Yesu njërëndëhëha ahwëhn mbiy

⁴⁰ Ahwëhn mbiy na më njijëk haryënkwr Yesu ndëkwëhnëk do muntahna ntehna: «Ge ñadu, kodu ayërëno, afacënëlehno.»

⁴¹ Yesu më kaÿëhnahnëka g'umë; më njelëk vák ÿa, ñaka do ntehna: «Ñadëfu: Pacëry!» ⁴² Tañ, ambiÿ ña tavëlehna do pacënëlehni.

⁴³ Awa, Yesu më ñañënahneka, cañëta, ntehna: ⁴⁴ «Nëpary ðus, ant'afëyahna ahnë wañi; yiry njëki asëna wasadëha ÿa, do canëry sadëha le kerëk Moyis ntinde ÿa. Koyëna vahnë va fop njëtëdëni pacëru.» ⁴⁵ Asan a njiko, bare pëgwëko pëyahneënd ile-wo-le hna ile yeha ÿa. Soñe rac Yesu kofilohna mbok tënk wahnaŵ hna gante ñad ka; hnë wëwac wayirah hna ñëwëdëho. Do vahnë va njijëdëniho ÿalu hna matindëni gante-wo-gante.

2

Yesu asan ale ye vorovoro njërëned

¹ Ga ndëcëk wafac, Yesu më mbok njik Kaperënaÿum, do njëtayiko tere hna nke. ² Kore vahnë varëpëlëko hnam, hafo golohna igwac wëla pë r hna rënka tere hna. Yesu Wanës Wakasëk ña pëyadëhëniwo. ³ Vësan tëkëlehnini, njonëhniniha Yesu ale ye vorovoro ndibini vësan vëhna. ⁴ Bare wahodilohna tufëniha Yesu, vahnë va pëbëniho. Awa më kayëni tëjëtëni ile rëjahnik cery ña ðay hn'ile nkeho Yesu hna; më cëlëndëniha ale yeho vorovoro ryakëko uway hna hatëh hante ntiniho hna. ⁵ Ga nuk Yesu kwëtahn vëÿi vësan ña, më ntehnëka ale ye vorovoro ÿa: «Ajë mën, wameh hu ña tavëhniru.»

⁶ Awa vëharaj sariya vëryampo, vële lañako hnam va, nahadëniho: ⁷ «Soñe ye nësëd aÿi asan aki? Wënu ña njewëd! Mo hod tavëhn wameh? Wënu ña fo hod!»

⁸ Yesu njëtëko tañ itoñaj dëw hni ña, më ntehnëkëhni: «Soñe ye hnahadun aki? ⁹ Ge ntehnëbu: “Wameh hu ña tavëhniru”, ma ge ntehnëbu, “Matëry, ahnuf uway hu wã, ayas?” ryampo bi ÿak hnëñëk nësi hnë wañi? ¹⁰ Bare ñadëfu ayëtu: Ajë Ahn'a kwëhna fanka tavëhna ahnë wameh ðuniÿa li.» Awa Yesu më ntehnëka ale ye vorovoro ÿa: ¹¹ «Ami ntehnëdëmi, matëry, nufëry uway hu wã awënc!» ¹² Matëlehn tañ, nuf uway lëwu wã, cahnëlehn tase vahnë va fop. Soñe umë, pëmpëhnahnëkëhniwo ðus; umë cëmbëdëniha Wënu ña ntehnëdëni: «Kobëri nulëfuhna g'iÿin ki!»

Yesu macëdëha Levi

¹³ Yesu gë tëfary lant sankaf Galile ka mboko nji. Vahnë vëyabah yihahnidëhawo do karanëdëhëniwo. ¹⁴ Ga ndëcëd, më nuka Levi, aju Alëfe, ga ntañak biro hn'ile

cosahnëde ŷatëtanke hna. Yesu më ntehnëka: «Tëfe!» Levi matëlehn, tëfa.

¹⁵ Tac Yesu tokëko roka tere Levi hna. Vërëf ŷatëtanke vëyabah gë vëwen tokëlandëniho do gë vërëfal vëlëwu va, kabî njabëniho sifa vahnë vërac hnë vële rëfalëdëhawo hna. ¹⁶ Vëharan sariya vële yentiko gë wafarise va nunihawo Yesu ga tokëlandëni gë vëyi vahnë fop, më tÿënihëhni vërëfal vëlëwu va: «Soŷe ye tokëlahnëdëni gë vërëf ŷatëtanke do gë vëwen vi?»

¹⁷ Yesu nkwëryëkëhniwo, më ntehnëkëhni: «Vële wok vëresëna va balëlëhniha g'ayërën, vëres va valëkëhni. Yijëla wacëwëhni vële satëk, bare vëwen yijëbu wacu.»

Yesu nësëd soŷe suŷ ŷa

¹⁸ Fac ryampo, vërëfalSan Ayary va gë wafarise wã cuŷëniho. Awa vahnë më njiëni tÿëniha Yesu: «Soŷe ye cuŷëdëni vërëfal San Ayary vi gë wafarise wî, do vërëfal hu vi vësuŷëdina?»

¹⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ntiyahnëku bi vëfay iñël va kodëni cuŷëni wati nte nkelahnëni g'ale ŷëlëd a? Kodina nke koyëna! Wahodina cuŷëni ge g'ale ŷëlëd a nkolahnëni. ²⁰ Bare wati yejëk ile nufëhnandeniha ale ŷëlëd a; fac rac cuŷëdëni.

²¹ «Ahnë kadëdina ankwëŷ pand kasëk, nte wok kwëŷana ten, hn'ipand cër; ge gena më, ankwëŷ pand kasëk iŷa, ge ndagik, kwëŷad do citëd pand cër iŷa do hatëh ha njankëd dŷus. ²² Ahnë taŷëdina fëna uñen kasëk hnë waryëpët wasër; ge gena umë, uñen uŷa tënkenëd waryëpët wã: uñen uŷa ndehëtað, waryëpët wã fëna përekad. Uñen kasëk uŷa hnë waryëpët wëhasëk taŷëde!»

Yesu ye Ahwëhn fac ntaŷëla ŷa

²³ Hnë fac ntaŷëla ndampo, Yesu wëhaŷ ndëcëtaðëniho gë vërëfal vëlëwu va. Ga njasëdëni, vërëfal vëlëwu va pëgwëlehnëni nkubëndëni vantimp va do cemëndëni. ²⁴ Wafarise wale yeho hnam wã, më tÿëniha Yesu: «Yëkëry, soŷe ye ntidëni vërëfal hu vi ile nkok maŷëryana sariya fu ŷa ntiyi hnë fac ntaŷëla hna?»

²⁵ Yesu më ntëkwakëhni: «Kobëri karanëluhna bi ile ntiko David hnë fac ryampo ante mbalëkëhniwo do inte yokëhniwo, umë dënk gë vërëfëlëntaŷu va? ²⁶ Tënkëko cery Wën hna do tok mburu nte kwëtëhniko Wënu ŷa. Abiyatar yeho asëna wasadëha asankaf a wati rac. Sariya fu ŷa vësëna wasadëha va fo maŷëryanëko tokëni vamburu vatac, bare David nufëko do njëdahni fëna vërëfëlëntaŷu va.»

27 Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Ntaŵëla ɲa soɲe ahn'a liyik; ahn'a diyina soɲe ntaŵëla. 28 Soɲe umë, Ajë Ahn'a dënk ye Ahwëhn wëla fac ntaŵëla ɲa.»

3

Yesu ahnë njërënëd hnë fac ntaŵëla

1 Fac ryampo, Yesu mboko tënk caliɲa hna. Asan ale cëmëko vák yeho hnam. 2 Wafarise wã njëkëdënihaŵo dus Yesu bi njërënëdëha hnë fac ntaŵëla hna, kabi ñadëniho nuɲani ile pëyahnëdëni menëk pëlahni. 3 Yesu më ntehnëka asan ale cëmëko vák ɲa: «Matëry, aahn fagant.»

4 Tac më tëyëkëhni: «Ye ntehnëk sariya fu ɲa? Ntiyi ufërën hnë fac ntaŵëla hna ma uŵeh? Afehëta ahnë icëm ma aryawã?» Waɲadilohna ntëkwani.

5 Yesu njëkëkëhniwo vëhni fop ga ntavah do njiŵëhnahnëkawo fëna kabi ɲwëyëni vëhwëtahnëdëna. Awa më ntehnëka asan a: «Yeli vák hu ɲi.» Njelëlehn do vák ɲa mbokalehna fërën fo. 6 Wafarise wã cahnëlehnëni caliɲa hna njini mbarëni gë wëlawo ahnaŵ wã Erođ soɲe nësëlëni bi hak kodëni ndaŵëhnahnëniha Yesu.

Kore yabah yihahnidëha Yesu

7 Yesu gë vërëfal vëlëwu va njiniho gë cape lant Galile ka do kore sankaf rëfëlehnëkaŵo. Vahnë vërac Galile gë Yude matiniho, 8 do gë Yerusalem, gë resiyo Idumeya, gë resiyo ile ye gë cape ñentaŵ Yurëdan ka do gë caharab Tir gë Sidon. Wakore watac vëhni Yesu njijëniho, kabi njëtaniho ile ntid ɲa. 9 Awa Yesu më tëyëkëhni vërëfal vëlëwu va njonëhniniha kulu kay hnam kabi kore ɲa peñëlëdëniho caharab lëwu: 10 njërënëkëhniwo vahnë vëyabah, awa vëres va fop cëñëlëdëniho soɲe ñakëniha vëhni fëna. 11 Do ge vële pëlani wayine va nunihawo, ndëkwëhnëdëni haryënk w lëwu do ndekandëni: «Ajë Wënu ɲa yeru!» 12 Bare Yesu ɲañënahndëfëhëhniwo ntehnëdëhni ntë pëyahnëni bi mo nke.

Yesu tëhnadëhëhni Pëhw gë Vëhi va

13 Yesu kayëko hn'ikuɲ, macëkëhni vële tëhnako njijëni le nkeho hna do njiniho. 14 Koyëna tahnëkëhniwo Pëhw gë Vëhi va [do macëhni vëfayik] soɲe tëfëlëndëni g'umë do payëndëhni pëyahnëdëni Wanës Wakasëk ɲa, 15 do g'imëk ntandënihëhni wayine ɲa. 16 Wëlihëhni Pëhw gë Vëhi va: Simo nte macëko Yesu Piyer; 17 gë Sak, g'aheryu San, vëhni vëhi tak viju Sebede yeho. Yesu Bowanerëges macëkëhniwo. Umë fëhnëtanëd «vësan vële mëntëlëni

g'ufarat»; ¹⁸ Andëre, gë Filip, gë Barëtelemi, gë Matiye, gë Toma, gë Sak aju Alëfe, gë Tade, gë Simo ale hahnëndak soje nkal dëw hni ɲa Kanan, ¹⁹ do gë Yuda Isëkariyot, ale yed aroka Yesu ɲa.

Yesu, vëvë tere lëwu va ɲad nufëniha

²⁰ Tac Yesu më mbokak gë tere. Umë gë vërefal vëlëwu va wahodilohna tokëni roka ɲa kabi hnam fëna vahnë vëyabah varëlëko. ²¹ Vëvë tere lëwu va, ga njetani watac, kahnëtalehnëni soje nji nufiniha, kabi ntehnëdëniho: «Cenaka!»

Yesu gë Belësebul

²² Vëharan sariya vële wâtiko Yerusalem va ntehnëdëniho: «Asankaf yine le wacik Belësebul ɲa fëlaka!» do kat: «Iyi yine yëdäfëha fanka canahnëndëhni wani wayine!»

²³ Awa Yesu më macëkëhni nësëhnëkëhni g'ini mëntëndëlehn: «Sintani hak kod cëna umë dënk? ²⁴ Ge vële vankëk inaw mëtëdëni vëhni fo, naw tac godina kahn; ²⁵ do ge vële vankëk tere mëtëdëni vëhni fo tere rac godina kahn. ²⁶ Awa ge Sintani mëtëryad umë fo, ge ucankaf ntëwu ɲa gona mbank, godina nko kahn, tëkwëd. ²⁷ Ahnë kodina tënk hnë tere asan ahwëhn fanka do nuf hnapul lëwu ɲa, ge ñabëlahna ten asan ahwëhn fanka arac; ge ñabëka, kod nuf le-wo-le ɲa tere lëwu hna. ²⁸ Toña ɲa fëyadëmu: vahnë va, kode tavëhnini wameh wadëw hni ɲa fop gë wayëw wante njewëdëniha Wënu ɲa fop. ²⁹ Bare ale yewëdëha Iyir Ipacah ɲa tavëhnëdëna muk, uwi wëh dihëtëdëna.»

³⁰ Yesu nësëhnëkëhniwo koyëna kabi vëhni lehnëdëho: «Gë yine nkeni.»

Hnëmu Yesu gë vëheryu

³¹ Hnëmu Yesu gë vëheryu tëkëlehnini; ñëwëni pë hna do payëniha ahnë macehna. ³² Vahnë vëyabah lañako caharaɓ Yesu, më ntehnik: «Nëpary, hnëmuh gë vëhery hu pë hna nkeni, macëdënihi.»

³³ Yesu më ntëkwakëhni: «Mo ye hnëm mën ɲa do gë vëhery mën va?»

³⁴ Tac më njëkëkëhni vële lañako caharaɓ lëwu va do ntehn: «Yëkëryin, hnëm mën ɲa gë vëhery mën va ani nkeni. ³⁵ Vële lid ile ñad Wënu ɲa vëhni ye hnëm mën ɲa gë vëhery mën va.»

4

Uhnës uryindaryindan soje ahnad uhnëda wa

¹ Yesu mboko pëgw karajëndëhni tēfary lant Galile hna. Kayëko hnë kulu ile yeho lant hna, ntaña kabi kore sankaf varëpëlëko caharaß lëwu. Darël wënka hna ñëwëniho ² do Yesu gë wahnës wadindaryindan karajëdfëhëhniwo viyë viyabah; hn'ikarañ dëwu hna ntehnëdfëhëhniwo: ³ «Nëparyin! Fac ryampo asan yiko ipahn uhnëda kaÿ dëwu hna. ⁴ Wati nte pahnëdëho wañec ña, wëdampo nkaÿ hna njoko: wusëry ña më njijëni kohnëni. ⁵ Wëdampo wëraka njoko ile nkok yabëna nkal. Wañec ña pëhnelehn tañ kabi nkal iña tëwëlohna. ⁶ Ulav ña, ga njakëk, më kankënek wayor ña, kabi vënkahn va yabëlawohna. ⁷ Wañec wëdampo hnë wadëmpëhn njoko. Wadëmpëhn ña më naÿëk do ndaÿ uhnëda ña, ñoñ dëwëlohna. ⁸ Bare wañec wëdampo nkal përen hna njoko; pëhneko, naÿ do ntëw: wëdampo wañec wafëhw warar (30), wakaÿary wafëhw imbëd g'iryaw (60), do wakaÿary kat keme (100).» ⁹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Nëparyin ñus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soñe ye nësëd Yesu gë wahnës wadindaryindan

¹⁰ Vële rëfëlehnëdëhawo kwëlëkwël va do gë vëfayik pëhw gë vëhi va, ga nkeni vëhni fo gë Yesu, më tëyëniha soñe wahnës wadindaryindan ña. ¹¹ Më ntëkwakëhni: «Nuÿarun wuhne uyët ile soÿiko, hnësëd soñe Naÿ Wënu ña, bare vëyëntaÿ vi had uhnës uryindaryindan fo nkwëryëdëni, ¹² do koyëna:

«Kod njëkëni ñus, bare hara wahnudina paryi, kod nkwëryëni ñus bare hara ñoñ wayëtëna paryi, ge gena umë mbokajakëndëni gë Wën do Wënu ña tavëhna këndëhëhni wameh wadëw hni ña!»[☆]

Yesu uhnës uryindaryindan ahnad uhnëda ña nkabahnëd

¹³ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Yëtëluhna ile ye uÿi uhnës uryindaryindan? Awa hak kodun ayëtu wahnës wadindaryindan waÿëntaÿ ña fop? ¹⁴ Ayam a wanës Wënu ña pahnëd. ¹⁵ Vëryampo had nkaÿ nkeni le njod wanës hna: ge tëk nkwëryëni, Sintani tëkid tebëhni wanës wante fahnik hnë vëhni ña. ¹⁶ Vëryampo had nkal kwëhn wëraka nkeni: nkwëryëdëni wanës ña do g'uhnatah maÿadëni. ¹⁷ Bare waravëdina kwëhna vënkahn hnë vëhni, toyë fo kwëtahnëdëni. Ge ryëñah ña tëkëhnikëhni ma ge mbërehnini soñe wanës Wënu ña, tavëdëni tañ kwëtahn iña. ¹⁸ Vëryampo kat nkeni had uhnëda ule yod wadëmpëhn, umë ye vële wëryëd wanës, ¹⁹ bare wëbal ÿi duniÿa ña, ibora hnapul ña, do g'iña ile-wo-le

na tēnkēdēhēni, ndawēdēni wanēs na do ñoñ dēwēdina.
²⁰ Bare vëryampo, hn'inkal përen hna tebadēni wanēs na:
 nkwëryēdēni wanēs na, kwëtahnēdēni do nkeni had ile
 lēwēd, wēdampo wafēhw warar (30), wañentañ wafēhw
 mbēd gē ryawñ (60), do wakawary kat keme (100).»

Uhnēs uryindaryindan lampu

²¹ Tac Yesu mē mbok ntehnēkēhni: «Ahnē pēdēd bi lampu
 tac koß g'ancēhn ma kuyēt hn'ipad? Gena bi kañēde yan? ²² Ile soñik
 ÿa fop tufahnēde, do ile soñiko hn'umēhwëry
 na fop njode humpen hna. ²³ Nēparyin ðus, ge kwēhnarun
 vanēf awëryahnu!»

²⁴ Yesu mē mbok ntehnēkēhni kat: «Kwëtahnëryin nēf
 ile wëryēdun ÿa! Wënu na ñañēndēhu g'añēna nte
 ÿañahnēdun wūhnē dēnk na do nkwēnēdēhu kat. ²⁵ Kabi
 ale hwēhnak ÿa nkwēnēnde; bare ale wok kwēhnana ÿa
 tebēde wēla toye ile liyahnēka tēk nuña ÿa.»

Uhnēs uryindaryindan uñēc ule fēhnēd umē fo

²⁶ Yesu mē mbok ntehnēk kat: «Wëlin g'ile mēntëlēni
 Inañ Wënu na: asan fahnēd uhnēda kañ dēwu hna, ²⁷ tac
 fac-wo-fac ndakēnd g'umēd ga, matēnd g'acahnēfēd ga.
 Wanēc na pēhnēd do nañ hara yētēna g'ante pēhnahnēk
 hafo nañ ka. ²⁸ Nkal inja, umē dēnk fēhnēndanēd uhnēda
 wā: wayor na ten, tac uyat wā, do tēkwahn idaf wanēc
 na. ²⁹ Puhnand tunj wanēc na daf na, asan a pëgwēlehn
 ndokuñēnd g'ikāca dēwu na, kabi wati uhac wā rēkēk.»

Uhnēs uryindaryindan uñēc mutarēd

³⁰ Yesu mē mbok ntehnēkēhni kat: «Ye hodēn
 mēntēndēlehnin Inañ Wënu na? Gē iñēhne uhnēs
 uryindaryindan kodēn nkabahnin? ³¹ G'uñēc atēh mutarēd
 mēntëlēni; ge pahnik, uñēc rac ye ule ÿak vak wā wabē
 ðuniña li fop, ³² bare ge nadik nañēd hafo ntēb wanēda
 wante ye sarēdiñ na fop. Cantēd wahnī wahnayah hafo
 wusëry wā kodēni kofēndēni cēn dēwu hna.»

³³ Koyēna karanēdēhēniwo Yesu g'iñi sifa wahnēs
 wañindaryindan; gante kodēni nkwëryēni ka
 nēsēhnēdēhēniwo. ³⁴ Nēsēhnēdīlēhniwohna hara
 gena gē uhnēs uryindaryindan; bare ante nkeniho gē
 vërēfal vëlēwu va fo, wahnēs wañindaryindan wā fop
 nkabēkēhniwo.

Yesu tëryēd sël sankaf

³⁵ Hnē fac rac ga nēkak, Yesu mē ntehnēkēhni vërēfal
 vëlēwu va: «Danētanēfu gē cape ñēntañ lant hadi.» ³⁶ Mē
 koyanihēhni kore ÿa; vërēfal va mē njoniha Yesu hnē
 kulu le nkehahnēko hna. (Awa, kabi Yesu hnē kulu tēko

nke, më koyanihëhni kore ÿa do pëgwëni ndanëtandëni.) Wakulu wakawary tēfëlëniho. ³⁷ Tac sël sankaf pëgwëlehn cëlënd dus, wavonkëlo wënka ña njohandëho kulu ÿa, hafo pëgw tēmpënd hnam wënka ña. ³⁸ Yesu hawëhni kulu hna ndakëko wakwëd. Awa vërëfal vëlëwu va më nēgētëniha ndekatëndëni: «Aharan, cēm inja yeyinëk: kwëtahnëlihëfuhna bi nēf?»

³⁹ Yesu, nēgalehn, ñañënahna sël ÿa do ntehna lant ÿa: «Ñëwëry yam! Demëhnary!» Sël ÿa teryalehn do njamëlehn fop.

⁴⁰ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Soje ye ntakëku aki? Soje ye worun kwëhnaluhna kwëtahn?»

⁴¹ Bare vërëfal va ntakëkëhniwo dus, më ntehnëlëni: «Mo ga ye awa aÿi asan? Wëla sël ÿa gë wavonkëlo wënka ña mawëhnëdëniha!»

5

Yesu asan ale pëlani wayine njërënëd

¹ Tëkëlehnëni gë cape ñëntaw lant Galile ka, hn'inkal bulunda Gerasen hna. ² Ga cëlëk Yesu kulu hna, asan cahnëlehn wayag hna, njijënd pankëlëni. Asan arac yine fëlakawo ³ do wayag hna ntëdëko. Ahnë kodilohna mbok ñaba, wëla gë vankënca; ⁴ ñabëdëho kwëlëkwël wapary ña gë wame waryëhwëra do wëbák ña gë vankënca, bare nkubëdëho waryëhwëra wã do mbëkëtëdëho vankënca va. Ahnë mëkëdïlawohna terya. ⁵ Ndekadëho wayag hna do gë wahuñ wale yeho tëfary lant hna g'umëd gë g'anent hara teryëdina, do cërehnadëho gë wëraka wã.

⁶ Më nuka Yesu ñawët; awa më nkaryëk nji ndëkwëhn haryënkw lëwu, ⁷ do ndeka gë fanka: «Ye ye yëbëlan fu, Yesu, Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop? Këlami g'uwac Wënu ña antë aliwo uwëh!» ⁸ Asan a nësëko rac kabi Yesu tëko ntehna yine ÿa: «Cahnëryehna aÿi asan!»

⁹ Tac më tÿëka: «Hak maciru?»

Yine ÿa më ntëkwaka: «Wac mën wã “Njabëbun” ye, kabi vëyabah yëfun.» ¹⁰ Do më këlaka antë canëhni nkal hna.

¹¹ Kore sankaf vampëhëmpëh ryavëdëho hnam, ðarël kuñ hna. ¹² Wayine ña më këlaniha Yesu ntehnëni: «Cañëtëryifu rënkëfuni vani vampëhëmpëh!» ¹³ Yesu më mawëryanëkëhni. Awa wayine ña cahnëlehnëniha asan a do njini tēnkënihëhni vampëhëmpëh va. Hara kore vatac nkëhnëko tēkëni wawuli wahi (2,000) vampëhëmpëh. Nëñëlëlehnëni vampamb kuñ hna njini ntëbani lant hna do cëmëlehnëni fop.

14 Vësan vële heryëdëhëhniwo vampëhëmpëh va, nkaryëlehnëni nji pëyahënëni watac naŵ hna do gë wëhaÿ hna. Vahnë va njilehnini njëkëni ile liyak ÿa. 15 Tëkëlehnini hn'ile nkeho Yesu hna do nuniha asan ale pëlaniho kore wayine ÿa: ntañako, ntiyako viÿi do hakili ÿa mbokakawo fërën fo. Ntakëlehnëhni. 16 Vële yantiko fop va më tëfëtanënihëhni ile yeha asan ale pëlaniho wayine ÿa gë kore vampëhëmpëh ÿa. 17 Awa, pëgwëlehnëni këlandëniha Yesu cahn resiÿo lëw hni hna.

18 Wati nte kayëdëho Yesu kulu ña asan ale yërënik a më tëyëka maŵëryana tëfëlënti g'umë. 19 Bare Yesu maŵëryanëlawohna, më lehnëkawo: «Bokary gë bulunda hu, do afëyahn fop ifërën ile ntinëhneki Ahwëhn a kabi kaÿëhnahnëka gë wëjë.» 20 Awa asan a njilehn pëgw pëyahënënd hnë Wahnaŵ Pëhw hna fop ile ntinëhnekwawo Yesu ÿa; do fop vële wëryëdëhawo va pëbëkëhniwo fëmpëhnahnah wã.

Aryagu Yayërus g'asëval ale ÿakëd viÿi Yesu va

21 Yesu mbokako gë kulu ÿa gë cape ñëntaŵ lant ka. Ga tøkëk hnam, kore sankaf varëpëlëko caharaß lëwu; ante nkeho tëfary wënka ña, 22 tøkëlehn asankaf caliña ale waciko Yayërus. Më nuka Yesu, ndëkwëhnelehn haryënkwlëwu 23 do këlahna ðus nteha: «Këلامي, fandag mën fa cëm iña nke. Yij arinda wëbák ñi afëhëtahna!» 24 Yesu njilehnëni g'umë.

Kore sankaf lapëhnaakawo do peñëdënihawo vacape va fop. 25 Hara asëval yentiko hnam ale njidëho sat kobëri hnë wabëhn pëhw gë waki. 26 Njiko hnë vëyehn vëyabah, yehna ña mbërehnekwawo ðus, fop canëko koryi lëwu ÿa, bare ñoñ ðemalawohna; nuko nkwënanda res wã. 27 Nkwëryëko ga nësëde soje Yesu ÿa. Awa më njijëk kamëhni lëwu kore hna ñak cud Yesu ña. 28 Ntehadëho: «Wëla cud ntëwu ña fo ÿakakëndëbu njërakëndëbu.» 29 Ga ñakëk, sat ÿa tëryalehna tañ do njëtalehn njërëk res lëwu wã.

30 Wati rac dënk, Yesu njëtalehn fanka sahnëka. Më cahëtak gë kore tëyëhni: «Mo ÿakëk cud mën ña?»

31 Vërëfal vëlëwu va më ntëkwaniha: «Nuru kore ÿa peñëdënihi gante-wo-gante, do arëyënd: mo ÿakëko?»

32 Bare Yesu njëkëkëhniwo caharaß lëwu, nuhahna ale lik watac a. 33 Asëval a mbalëdëho ntakah ña kabi njëtëko ile yehawo ÿa; awa më njijëk ndëkwëhn haryënkwlëwu do pëyahna toña ÿa fop. 34 Yesu më ntehnëka: «Aryag mën, kwëtahn hu ña njërëneki. Yiryeyi gë yam do ures hu wã bokanidfilihna.»

³⁵ Koyëna nkoko nësënd Yesu tëketëni vëfayik matini gë tere Yayërus do ntehnëniha: «Aryag hu gona. Bokawo avërehna Aharaj a.»

³⁶ Bare Yesu kwëtahnëlohna nëf wanës wadëw hni na më ntehnëka Yayërus: «Antë ntaki, kwëtahnëry tuj.»

³⁷ Mawëryanëlawohna ahnë ntapëhnahna gë tere Yayërus ge gena Piyer, do Sak g'aheryu San. ³⁸ Tëkëlehnëni tere hna, Yesu nkwëryëko wëñaw wayabab, vëryampo kodëniho, vëjëntaw va ndekadëniho. ³⁹ Më tënkëk tere hna do ntehnëni: «Soje ye jãwërun aki? Fandag fi cëmëna, wakwëd fo ndakëk.» ⁴⁰ Bare njafanjëdënihawo.

Awa më canëkëhni vëhni fop, nkoni rëmu fandag fa gë hnëmu do gë vërfal vërar vëlëwu va do tënkëni cery nte nkehahnëko fandag hna. ⁴¹ Më pëlaka vák jã do ntehnëni: «Talita Kum!» (Umë fëhnëtanëd: «Ntehnëdëmi: Fandag, matëry!») ⁴² Fandag fa matëlehn taj, pëgwëlehn njasënd (kabi wabëhn 12 kwëhnako). Wati nte nuniho cëmëna na, pëmpëhnahnëkëhniwo d'us. ⁴³ Bare Yesu më nañëhnahnëkëhni ntehnëni antë pëyaniha ahnë; tac më ntehnëkëhni: «Yëdfaryina ile tokëd.»

6

Vahnë vëvë Nasaret va vëhwëtahnëd'ilahna Yesu

¹ Yesu matëko hnam nji hn'ankol nte nañahnëko hna; vërfal vëlëwu va ntapëhnanihawo. ² Hnë fac ntawëla hna pëgwëlehn karanjëndëhni calija hna; vahnë vëyabab hnëpadëhawo do pëmpëhnahnëkëhniwo d'us.

Ntehnëdëniho: «Ne ñënjak ijin? Ye ga ye yasery ule kwëhnak wï, do hak kolahnëk ntind uwi fëmpëhnahnah? ³ Gena bi umë ye ali vacery va,aju Mari, acëru Sak, Yose, Yud, do gë Simo? Vëheryu vësëval va vëlëdëntina bi ani gë fuhnë?» Vëlënënëlawohna.

⁴ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Kila ntënënik gante-wo-gante, bare gena nkol nte nañahnëk hna, hnënk lëwu jã vëlënënëd'ilahna, gë vëvë tere lëwu va per.» ⁵ Yesu kolëlohna nti hnam wëla fëmpëhnahnah ryampo, ge gena vëres vëryampo fo tindëko wëbák na do njërënëhni. ⁶ Do pëmpëhnahnëkawo kabi vahnë vëvë nkol tac vi vëhwëtahnëna.

Yesu payëkëhniwo vëfayik pëhw gë vëhi va vëhi vëhi

Tac Yesu njiko karanjëndëhni vankol vamb caharab hna fop. ⁷ Më macëkëhni Pëhw gë Vëhi va payëkëhni vëhi vëhi. Njëdakëhniwo fanka g'ucankaf ntandënihëhni wayine na ⁸ do ntehnëkëhniwo aki: «Ant'ayoyawu ñoñ ge njidun, ge gena ryoko ryampo; ant'ayoyawu ile rokëdun, kufa, koryi

wakufa hun hna. ⁹ Përyaryin wapary, bare ant'ayoyawu acud kawary.» ¹⁰ Më mbok ntehnëkëhni kat: «Ge tëkërun hn'inañ, ñëwëryin hnë tere ile hacanderun hna fo hafo hale matëdun hnam. ¹¹ Ge vahnë vëvë nañ va ñwëyëni vëhacadiluhna ma vëhnëpadiluhna, cahnëryin hnam do avankatëndu ivëd vë wapary hun ÿa: umë njëtëdëni vëlina fërën do Wënu ña nëjëlähna gë vëhni.»

¹² Pëhw gë Vëhi va më njini karañëndënihëhni vahnë va soje nkwëcëtani vankeya vantëw hni va. ¹³ Ntadënihëhniwo wayine wayabah do njërënëdënihëhniwo vëres vëyabah turatëndënihëhni wagu ña vankaf hna.

Icëm San Ayary a

¹⁴ Ahnañ a Erođ Antipas nkwëryëko ga nësëde soje Yesu ÿa, kabi wac lëwu wã campëko gante-wo-gante. Vëryampo ntehnëdëniho: «San Ayary a vëhnik! Soje umë kwëhnahnëk fanka ntihahnëd viyë vifëmpëhnahnah.»

¹⁵ Vëhawary ntehnëdëniho: «Kila Eli ye.»

Vëhawary kat ntehnëdëniho: «Kila le wëntëlëk gë wabë kobëri ña ye.»

¹⁶ Erođ, ga nkwëryëk wante rëfëtađeho ña fop, më ntehnak: «San Ayary a ye! Ntëpëtehnëbuha nkaf ña bare mbëhnik!»

¹⁷ Erođ pëlayehnekawo San, ñabi, do cëdëlehni soje Erodiyad. Erođ ñëlëkawo mama nkehahnëko asëval aheryu Filip ¹⁸ do San ntehnëdëhawo Erođ: «Sariya ÿa mawëryana aýëla asëval ahery hu ÿa!» ¹⁹ Soje rac Erodiyad ntavëkawo dús gë San do ñadëho ndawëhna, bare kodilohna ²⁰ kabi Erođ ntakëkawo g'umë; njëtëko asan asatah do asëvah ye do keryëdëhawo. Ge nëpadëhawo, nëñandëhawo igwëry wanës wadëwu ña bare yëtëlohna ile ntid.

²¹ Bare hnë fac le ntihandëho ambënt fac ile nagahniko ÿa, Erodiyad nuýako fere fafërën ndawëhnahna San. Fac rac Erođ ambënt cankaf ntiko, payehnekëhniwo vësankaf vëvë ucankaf ntëwu ña, vësankaf wasodafe wã, do gë vëvë karyënkw Galile va. ²² Aryagu Erodiyad tënkëko hn'ile nkeniho hna do nkañëhnëhni; Erođ gë vële macehnëko va per nëñëkëhniwo gë fandag fa.

Awa Erođ më ntehnëka fandag fa: «Tëyërye ile-wo-le ýadu ÿa, njëdadëmi.» ²³ Njiko dënk hafo ntëkëhna aki: «Lëk njëdadëmi lakënde ntehni cape ndampo inañ mën inji rëyëruho.»

²⁴ Fandag fa më cahnëk nji tëyehna hnëmu: «Ye rëfëko rëyu?»

Hnëmu më ntëkwaka: «Nkaf San Ayary a.»

²⁵ Fandag fa ntëfëlehn mboka gante nkeni ahnaŵ gë vële macehnëko ka ntehma: «Ñadëfu ayëdäŵo tameki nkaf San Ayary a hn'ifëda mpan!»

²⁶ Ahnaŵ a njamëlehnëko; bare kodilohna njwëyëryana, kabi ntëkëko tase vële macehnëko va. ²⁷ Payëlehna taŋ sodade lëŵu ryampo ntehma: «Yoj nkaf San Ayary a.» Sodade ŷa njilehn kaso hna ntëpëtehma San nkaf ŋa. ²⁸ Tac njoj hn'ifëda njëdahna fandag fa, do fatac njëdaga hnëmu. ²⁹ Vëréfal San va, ante njëtani watac ŋa, më njini nufëni ñas inja kwëtëni hn'iyag.

Yesu ndavëdëhëhni vësan wawuli mbëd (5,000)

³⁰ Vëfayik va, ga mbokajëni vëhni Yesu hna, më pëyaniha fop ile ntijëniho do karanjnihëhniwo vahnë va. ³¹ Yesu më ntehnëkëhni: «Njijën, njiyin hn'ile njirëk soŋe ayinëgawu toye.» Kabi njabëniho vahnë vële yijëdëho do yidëho va; Yesu gë vëréfal vëlëŵu va wëla roka vëhodilohna tokëni.

³² Awa më njini gë kulu hn'ile njirëk hna. ³³ Bare vahnë vëyabah nunihëhniwo ga njidëni do njëtëniho gante njidëni ka; më matëni vankol hna fop, nkaryëni gë wapary fo hafo ndënkwehnhëhni vëhni Yesu gë vëréfal vëlëŵu va hnë ŷëŵa le njihandëniho hna. ³⁴ Ante cëlëko Yesu kulu hna do nutëhni kore sankaf vahnë vërac, kaŷëhnahnëkawo d'us gë vahnë vërac, kabi had kore wape wante wok wahwëhnana ahekery mëntëlëniho. Pëgwëlehn karanjendëhni viŷë viyabah.

³⁵ G'anëka ga vëréfal va më tëhaniha Yesu ntehnëniha: «Tëk mëd do hnani fëk fo ye. ³⁶ Koyaryihni vëŷi vahnë njini gë vankol vante ye caharaŋ vi ntëŵajëni ile tokëdëni.»

³⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Yëdaryinëhni ŵuhnë dënk ile tokëdëni ŷa!»

Më tëyëniha: «Ñadu bi yifu sanëfu koryi yabah laŵahnifu vamburu yëdafuni tokëni?»

³⁸ Yesu më tëyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhnarun? Yiryin ayëku.»

Umë njëkëni do ntehnëniha: «Vamburu mbëd g'uwis wuhi.»

³⁹ Awa Yesu më ntehnëkëhni dañëndëryinëhni vahnë va kore kore. ⁴⁰ Vahnë va më ntañani keme keme do gë wafëhw imbëd, wafëhw imbëd. ⁴¹ Tac Yesu më nufëk vamburu mbëd va g'uwis wuhi ŵa, kaŋëk g'ambin do camehna Wënu ŋa soŋe iŷi rokëtok. Më nkubëlehnëk vamburu va njëdahni vëréfal va cahëlehnëhni vahnë va do cahëlehnëhni fëna wuwis wuhi ŵa vëhni fop. ⁴² Alewo-le tokëko hafo pihn. ⁴³ Vëréfal va njonihho vankubel

vamburu va g'uwis wule tesëniho wã pëb vëkankel pëhw gë vaki. ⁴⁴ Hnë vële rokëko hna vësan wawuli mbëd' (5,000)* yeho.

Yesu yaŋ wënka hna njasëd'

⁴⁵ Tac Yesu kayëndëlehnëhni vërëfal vëlëwu va kulu hna ndëkwahëhniha gë cape nëntaŋ lant mbë ankol Betësayida ŋa. Hnë wati rac koyadëhëhniwo ßulunda yã umë dënk. ⁴⁶ Ante koyakëhniwo ŋa, Yesu njiko hn'ikuŋ soŋe njëfa.

⁴⁷ Ga nëkak, kulu yã fagant lant hna nkeho, do Yesu umë fo woko nkal hna. ⁴⁸ Më nuk vërëfal vëlëwu va mbëraniho yiryery kulu ŋa ðus, kabi sël yã pankëlëdëniho; awa g'ankëhn fac ŋa, më njid' gante nkeni njasëhatënd yaŋ wënka hna, do ñadëho ndëcëhni. ⁴⁹ Ante nunihawo ga njasid' yaŋ wënka hna, ntiyahnëkëhniwo ahnënkwele ye do më ndekadëni. ⁵⁰ Vëhni fop nuðënihawo do ntakëkëhniwo.

Bare wati rac taŋ, Yesu më lehnëkëhniwo: «Ya wënaryin! Ami Yesu ye; antë ntaku!» ⁵¹ Tac kayëlehn kulu hna, ðarël lëw hni, do sël yã teryalehn. Vërëfal va pëmpëhnahnëlehnëhni ðus, ⁵² kabi ñoñ vëwëryëlohna ile ryëcëtako ante cahëlehnëko Yesu vamburu va: wahakili walëw hni wã kodilohna njët rac, ntëbëkëhniwo.

Yesu njërënedëhëhni vahnë va Senesaret hna

⁵³ Ga ntëmpëtani lant yã Yesu gë vërëfal vëlëwu va, tënkëlehnëni hn'inkal bë resiyo Senesaret hna. ⁵⁴ Kulu hna cëlëdëniho, njavëtatëniha taŋ va Yesu. ⁵⁵ Vahnë va nkaryiniho nkal hna fop do njinenëhniðënihawo vëres hnë wayala, le-wo-le nkwëryëniho nke hna. ⁵⁶ Hn'ile-wo-le njidëho Yesu hna, wahnaw hna ma vankol hna, vahnë va njonëhnedënihawo vëres vëlëw hni va kwëtëndënihëhni waŷëwa ßulunda hna do këladënihawo tavëhni ñakëhni wëla wacëmët cuð cankaŋ ntëwu ŋa fo; fop vële yãkëko va njërëniho.

7

Namu vacërakëlo

¹ Wafarise gë vëharaŋ sariya vëryampo Yerusalem matiniho njijëni kwërëniha Yesu. ² Kamahnëniho vërëfal vëryampo Yesu va gë wëßák wante wok pacëna tokëdëniho roka yã, (më lehnëde waŷuhnana gante ma wëryak namu ka). ³ Kabi wafarise wã gë wasëwif waŷëntaŋ wã fop ntënëniho wënamu wante taveryënihëhniwo vacërakëlo

* **6:44** 6.44 Vësan wawuli mbëd': Vutah va gë vëséval va vëryëkwaryina.

va: vërokëdilohna hara waŷuhnana wëbák ña hafo pacëhni ⁴ do ge matiniho gë saha, vërokëdina hara vëfacënana ten. Ntënënëniho ðus fëna wënamu wakawary, gante tēfëka ndagi vanëhëta, wapoti, do gë vapeya ka [do gë wafad wā].

⁵ Awa wafarise wā gë vëharan sariya va më tēyëniha Yesu: «Soñe ye nkoni vëréfal hu vi vëlënënedina wënamu vacërakëlo fu va, tokëdëni gë wëbák wante wok pacëna?»

⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Vahnë vële hnësëd ile nkoni vëlidina yerun! Kila Esayi toña kwëhnako ante nësehnëkawo Wënu ña soñe lëw̄ hun ŷa. Aki kerëko:

«“Wënu ña më lehnëk: ‘Iyi bulunda gë wanës ñi fo ntënënedëniho,

bare wasakahn walëw̄ hni hna ñawëtaniho.

⁷ Icëmb nte cëmbëdëniho ña kwëhnana nafa,

kabi ile karañëdënihëhni vahnë ŷa,

gena ikarañ mën,

bare ile karañëni vahnë fo ye.’☆”

⁸ Tavërun vakwëda Wënu va alënënahnu wënamu wante kahnëndëni vahnë.»

⁹ Tac më nkwënek: «Kolërun ðus aravu vakwëda Wënu va ahahnëndahnu namu lëw̄ hun dënk! ¹⁰ Wëlin ile ŷadëfu hnësu ŷa: Moyis më lehnëko: “Dënëneriyihni vëhni rëmuh gë hnëmuh”,☆ do fëna, “Ale lehnëka rëmu ma hnëmu wameh a tēfëka ndaw̄i.”☆

¹¹ Bare wuhnë, karañëdunëhëhni vahnë va: ge ahnë ntehnëka rëmu ma hnëmu: “Ile-wo-le wëkakëndëbu yëdäyï ŷa ‘korëban’ ye.” Umë fëhnëtanëd: “Ile fehnik ntinëhnahni Wën sadëha.”

¹² Koyëna tavëtentunëhëhni ntini ile ntehnëk sariya Wënu ña, alënëna rëmuh gë hnëmuh; ¹³ ntihetëdun ile karañëd wanës Wënu ŷa gë namu le harañëdunëhëhni yi. Do ntidun viyë vihawary viyabah vile wëntëlëk gë virac ki.»

Viyë vile lidëha ahnë ale wok pacëna

¹⁴ Tac Yesu më mbok macëkëhni kore ŷa do ntehnëhni: «Nëparyino wuhnë fop, do awëryu: ¹⁵ inë le tokëd ahnë* kodina tonkëna haryënk Wën hna. Bare ile hoð tonkëna ŷa, umë ye ile sahnëd hnë umë ŷa. ¹⁶ [Nëparyin ðus ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!]]»

¹⁷ Ante tavëkëhniwo kore tënk tere ña, vëréfal vëlëwu va tēyënihawo bi ye pëhnëtanëd wanës wadëwu ñi.

¹⁸ Awa më ntëkwakëhni: «Wuhnë fëna, gwëryëdiluhna bi? Gwëryëdiluhna bi fop ile tokëd ahnë kodina tonkëna haryënk Wën hna ¹⁹ kabi umë tënkëdina ntawary dëwu

☆ **7:7** 7.7: Esayi 29.13 ☆ **7:10** 7.10: Icahn 20.12 ☆ **7:10** 7.10: Icahn 21.17

* **7:15** 7.15 Le tokëd ahnë: Viyë viyabah vañik wok tokëdëna wasëwif hna. (Soñe Walevi 11)

hna, ðonk dëwu hna tënkëd tac cahnëd mbahn dëwu hna?» (Gë wanj wanës pëyahnëdëho Yesu kode toki ile-wo-le ya.)

²⁰ Umë mbok ntehnëk: «Ile sahnëd hnë ahnë ya umë ronkënedëha. ²¹ Kabi bambery ntawary ahnë hna matid vinahan vimeh vinte liyehnedëhëhni vahnë ndakëndëni hara vëyëlëläna, ule, uryaw ahnë. ²² Njëkëlehnëdëni ndakëntal meh vësan ma vësëval vële yëlëk do yëlëk, iña le nkok kwëhnëna, njapënan, tokand vahnë, kwëhna nkeya meh, iñëwary, ntehnëndëhni wameh vëyëntaw, nañënan, do nënk. ²³ Viyë viwëh fop bambery ahnë hna cahnid do umë ronkënedëha.»

Ikwëtahn asëval ale wok gena sëwif

²⁴ Yesu matëko hnam nji resiyo Tir hna. Tënkëko le ñadëho ñëw hna do ñadilohna njëti hnam nke, bare kodilohna cowa. ²⁵ Asëval ale hwëhna kawo fandag fante pëlako yine wëryëko ga nësëde soje Yesu, njilehni tan hn'ile nkeho hna ndëkwëhn haryënk. ²⁶ Asëval arac gelohna sëwif, hnë Fenisi mbë Siri hna nagiko. Muntadëhawo Yesu ntana yine ya aryagu hna.

²⁷ Yesu më ntehnëka: «Tavëryihni tokëni ten vutah vi† hafo pihñëni, kabi yivëna nufi roka vutah ya këfëhnini vumbe vi‡.»

²⁸ Asëval a më ntëkwaka: «Bare, Aharañ, la vumbe vi tokëdëni ile këfëdëni vutah ya.»

²⁹ Awa Yesu më ntehnëka: «Ha, toña hwëhna ru. Soje inji dëkwa, kodu awënc gë yal hu: yine ya cahnëka aryag hu.»

³⁰ Mëncëlehn nji təkata aryagu ga ndakëk hn'ipad: yine ya cahnëkawo.

Yesu kumim njërëned

³¹ Tac Yesu matëlehn resiyo Tir hna, tef Sidon mboka gë cape lant Galile, tefëlehn hnë resiyo Wahnañ Pëhw hna.

³² Më njinenëhnijika asan kumim soje tinda wëbák ña.

³³ Awa Yesu më pitaryëka umë fo, ñawëtarya kore ya; më ndënëka watufa ña aryëñënkaha vanëf hna do cëkëna wák ya gë wato ña ñakahna ryëw ya. ³⁴ Tac më kanjëk g'ambin, njënëk bë sankaf do ntehna asan a: «Efata», umë fëhnëtanëd: «Pidëtary!» ³⁵ Pidëtalehna asan a vanëf va, ryëw ya fëna pëtalehna do pëgwëlehn catëñënd wanës ña.

³⁶ Yesu ntehnëkëhniwo antë pëyahnëni; bare ante-wo-nte mbañëhnëdëhëhniwo ña, vahnë va atac rëkëdëniho campehnëndëni g'ahawary wanës ña. ³⁷ Vahnë va pëmpëhnënkëhniwo dëcët; ntehnëdëniho: «Ile

† 7:27 7.27 Vutah vi fëhnëtanëk wasëwif wä. Vumbe va fëhnëtanëk vële wok vëyena wasëwif. ‡ 7:27 7.27 Vumbe vi fëhnëtanëk vële wok vëyena wasëwif.

ntid' ŷa fop caŋëk d'us! Vëryëŋënkah va dënk
nkwëryëndanëdëhëhni do nësëndanëdëhëhni vële wok
vëhodina nësëni va!»

8

Yesu vahnë wawuli wahnah ndavëd'

¹ Hnë wati rac kore yabah voko mbarëpëlëni, do ñoñ
golohna ile tokëdëni. Yesu më macëkëhni vëréfal vëlëwu
va ntehnëhni: ² «Kaŷëhnahnëkoŷëhni vëŷi vahnë, kabi
wëli wafac warar yelahnëbun do ñoñ vëworyaryëna ile
tokëdëni. ³ Ge koyabuhëhni mëncëni hara ñoñ vërokëna,
mbërahëdëni nkaŷ hna, kabi vëyabah hnë vëhni ŋawët
matini.»

⁴ Vëréfal vëlëwu va më ntëkwaniha: «Ne koden
nuŷanëhninëhni ile tokëdëni hafo pihñëni, hnë ŷi fëk?»

⁵ Yesu më tëyëkëhni: «Vamburu vajëhw hwëhnarun?»

Më ntëkwaniha: «Mbëd gë vaki.»

⁶ Awa më ntehnëkëhni kore ŷa ntañani nkal hna. Tac
më nufëk vamburu mbëd gë vaki va, camehnëka Wënu
ŋa, nkubëlehnëk njëdahn vëréfal vëlëwu va do vëhni,
cahëlehnënihëhni vahnë va fop. ⁷ Kwëhnanihëhni fëna
li vunkis toye. Yesu camehnëka Wënu ŋa soŋe vutac do
ntehnëhni vëréfal vëlëwu va cahëlehnaryënihëhni. ⁸ Ale-
wo-le tokëko afo pihñ. Vëréfal va njonih vankubel vante
tesëniho va vëkankel mbëd gë vaki vapëbah. ⁹ Hara
vële rokëko va tëkëniho wawuli wahnah. Tac Yesu më
koyakëhni mëncëni, ¹⁰ kayëlehn taŋ kulu hna njini gë
vëréfal vëlëwu va resiŷo Dalëmanuta hna.

Wafarise ŵa dahëse fëmpëhnahnah tëyëdëni

¹¹ Wafarise tëkëlehnëni do pëgwëni nkwajëlëndëni
gë Yesu kabi menëhnëniha njëkëhnahnëdëniho. Umë
tëyëniha tufahn gë dahëse fëmpëhnahnah g'ambin matik.
¹² Yesu më njënëk bë sankaf do ntehn: «Soŋe ye tëyëdëni
vahnë vëvë gaki vi dahëse ile fëmpëhnahnëk? Toña ŷa
fëyadëmu: wëla dahëse ryampo wayëfadëna!» ¹³ Tac
tavëlehnëhni do kay kulu hna nji gë cape ñëntaŷ mbë lant
ŋa.

Levir wafarise ŵa do gë va Erof'

¹⁴ Vëréfal va ndënkwëniho njoni vamburu, ndampo fo
kwëhnaniho kulu hna. ¹⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Diryin
wajira! Keharyin levirwafarise ŵa do gë va Erof' ŷa.»

¹⁶ Vëréfal va pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni vëhni fo
kabi ntiyahnëkëhniŵo ile nkoni vëhwëhnana vamburu ŷa
ntehnëdëhëhniŵo koyëna Yesu.

17 Yesu njëtëko ile nkwajëlëdëni ÿa, më ntehnëkëhni: «Soñe ye wajëlëdun kabi kwëhnaluhna vamburu? Nudiluhna bi ten? Gwëryëdiluhna bi ten? Ndëpaku bi wahakili wï? 18 Kwëhnarun vinkër, nudiluhna bi? Kwëhnarun vanëf, gwëryëdiluhna bi? Dënkwëta diluhna bi 19 ante nkubëlehnëbuho vamburu mbëd soñe vahnë wawuli mbëd ña vatesel vante yorunëho va, vëkankel vajëhw fëbëko?»

Më ntëkwaniha: «Pëhw gë vaki».

20 Mboko tÿëhni: «Do nte nkubëlehnëbuho vamburu mbëd gë vaki soñe vahnë wawuli wahnah ña, vatesel vante yorunëho va, vëkankel vajëhw fëbëko?»

Më ntëkwani: «Mbëd gë vaki.»

21 Awa Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Do ha gaki gwëryëdiluhna?»

Yesu njërëndëha mëp Betësayida hna

22 Yesu gë vëréfal vëlëwu va tükëniho Betësayida hna; hnam, më njonëhnijika mëp do këlayi ñaka. 23 Yesu më pëlaka mëp uña vák ÿi kaha cahnyaya nkol hna. Tac më tÿëpahnëka vinkër va, tinda wëbák ña do tÿya: «Kodu bi ahnu iñë?»

24 Mëp uña më matëndëk nkaf ña, njëk, do ntehn: «Vahnë hnuëfu, had vatëh nuëfuhëhni, bare njasëdëni.» 25 Yesu më tindëka wëbák ña kat mëp uña vinkër hna; arac më ñesëk ñus: njërëniko, nuëho wapacëk ile-wo-le ÿa. 26 Awa Yesu më koyaka mënc gë ÿalu do ntehna: «Antë arënk tameki nkol hna.»

Piyer pëyahned Yesu ye Arëhnayik a

27 Tac Yesu gë vëréfal vëlëwu va njilehneni gë vankol vante rëhak Sesare Filip hna.

Nkaw hna Yesu më tÿëkëhni: «Vahnë va, mo ntehnëni yebu?»

28 Më ntëkwaniha: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhañary Eli yeru, do vëhañary kat, aryampo wakila hna yeru.»

29 Yesu më mbok tÿëkëhni: «Wühne lë, mo lehnërun yebu?»

Piyer më ntëkwaka: «Wëjë, Këris, Arëhnayik a yeru.»

30 Awa, Yesu më ñañëhahnëkëhni antë pëyaniha ahnë.

Yesu icëm g'ibëhn dëwu ña pëyahned

31 Tac Yesu pëgwëlehn karajëndëhni aki vëréfal vëlëwu va: «Ajë Ahn'a afo korot ñus; vicër bulunda va gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va ñwëyëdëniha; ndawëhnëniha do fac rarëna hna mbëhnëd.» 32 Watac

wapacëk pëyadëhëhniwo. Awa Piyer më canaryëka pëgwëlehn niranda.

³³ Yesu më cahëtak, njëkëkëhni vërëfal vëlëwu va fop do ñañënahna Piyer ntehna: «Ïawëtareye, Sintani, kabi nahadila had Wënu ña, bare had vahnë.»

³⁴ Tac Yesu më macëkëhni kore ña gë vërëfal vëlëwu va ntehnëhni: «Ge ahnë ñad tëfëlehnëndo, antë nko nahand soñe lëwu dënk, afo ndib kërëwa lëwu ña tëfatëndo. ³⁵ Ale ñad iyi duniya cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iyi duniya nkoryaryëd ntawany dëwu ña, soñe lëmën do gë Wanës Wakasëk ña, ntawany dëwu ña nkoð hafo arayen hna. ³⁶ Ye nëfadëha ahn'a ge umë hwëhnëk duniya yi fop, tac cëvehn ntawany dëwu ña? ³⁷ Ye kod njëdahn mbësahni ntawany dëwu ña? ³⁸ Ge ahnë cëfëhnëka g'ami do gë wanës mën ña haryënk wahnë vëvë dol vi, vële wok vësatëna do wok vawëtahnëlahna Wën vi, awa Ajë Ahn'a fëna cëfëhnëdëha g'umë, ge njijëk hn'idanc Rëm hna do gë wamëleka wapacah ña.»

9

¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Toña ña fëyadëmu; vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdina hara vëhnuna Naw Wënu ña ga njijëk gë fanka.»

Ibaca Yesu ña

² Ga ndëcëk wafac mbëd gë ryaw, Yesu më njokëhni vëhni Piyer, Sak do gë San do njiryeryëhni hn'ikuñ yihnah hn'ile nkeniho vëhni fo. Yesu më mbacik tase lëw hni; ³ viyi vilëwu va njerëko dus had humpen, hnë duniya li ahnë gena ale hoð njerën inë koyëna. ⁴ Vërëfal vërar va nulehnënihëhni tañ Eli* gë Moyis ga nësëlëdëni gë Yesu.

⁵ Awa Piyer më ntehnëka Yesu: «Aharan, njivëk nkeyin ani. Ntidëfun wasank watar: ryampo wëjë, Moyis ryampo, Eli ryampo.» ⁶ Yëtëlohna ile nësëd, kabi umë gë vërëfëlëntawu va ntakëkëhniwo dëcët.

⁷ Anar njilehni cankëhni g'icën dëwu ña, do nkwëryëlehnëni kopa ñar hna ntehn: «Ayi Ajë mën ye ale ñahnëbu dus. Umë rëfëka ahnëpawu!»

⁸ Vërëfal va njëkëlehnëni tañ caharaß lëw hni, bare golohna nundëniha ahnë, Yesu fo wontiko gë vëhni.

⁹ Ante cëlidëniho kuñ ña, Yesu më ntehnëkëhni antë pëyaniha ahnë ile nuni ña hafo Ajë Ahn'a mbëhn hnë vësëm hna. ¹⁰ Mawëniho wanës watac, bare tëyëlëdëniho: «Ye pëhnëtanëd "ibëhn hnë vësëm"?»

* 9:4 9.4 Eli: kila yeho hnë Vikerëh Vicër hna. (2 Vëhnañ 2)

11 Tac më tëyëniha Yesu: «Soje ye ntehnëdëni vëharan sariya vi, Eli yijëd ten?»

12 Umë ntëkwakëhni: «Eli rëfëka njij ten mbokahn can fop. Bare, ge toña ye, soje ye pëyahned Vikerëh va fëna Ajë Ahn'a korotëd ðus do ntide g'iñew? 13 Bare ami pëyaðëmu: Eli tëko njij, do vahnë va ntinihawo gante ñadëni ka, gante pëyahnek vikerëh soje lëwu ka.»

Yesu njërënedëha fatah fante pëlak yine

14 Ga tëkëni hn'ile nkeniho vërefal vëyëntaw hna, nunihëhniwo kore yabah ðus ga kwërënihëhni do vëharan sariya va conkëdëniho. 15 Vahnë va nundëniha tuñ Yesu, pëmpëhnahnëlehnëhni, nkaryëlehnëni nkaÿëniha.

16 Yesu më tëyëkëhni: «Ye sonkëdun gë vëyi?»

17 Asan aryampo kore hna më ntëkwaka: «Aharan, njinenëhnimina ajë mën a, kabi yine fëlaka, umë wëmaÿendëha kodina nës. 18 Iyi yine këfëdëha hn'ile-wole hna, iguhnahn rekëd cahnënda wës li, cemëlehnand wabëñ ñi, do mbahn inji kankëdëha. Tëyëbuhëhni vërefal hu vi ntaniha iyi yine, bare vëwëkëlahna.»

19 Yesu më ntehnëkëhni: «Vahnë vëhwëhn kwëtahn këm yerun! Hafo guve tëfëko nëwëlahnin do ryuñënanëhnu? Yinenëhniwofa fatah fi.»

20 Awa më njinenëhniijika. Yine ÿa nunda tuñ Yesu, më ñënkëka fatah fa gë fanka; fatac njolehn këryinjëtand do guhnahn inja cahnidëhawo wës hna.

21 Yesu më tëyëka rëm fatah fa: «Kobëri guve pëgwëka?»

Më ntëkwak: «Kobëri nte nkoko fatoy fo ña pëgwëkawo.

22 Wati ryaw yine ÿa cañëtëdëhawo hnë hwëdëh ma hnë wënka soje ndaw. Kaÿëhnanidiyi gë fuhnë ayij aryemafu, ge kodu!»

23 Yesu më ntëkwaka: «Ge kodëfu? Fop kod nke soje ale hwëtahnëka.»

24 Rëm fatah fa ndekalehn tañ: «Kwëtahnëbu, bare demarye, kabi kwëtahn inja nkojëko!»

25 Yesu nuko kore ÿa nkaryidëniho ÿal hni hna. Më ñañënahneka yine ÿa nteha: «Yine ile wëmaÿehned vahnë nësëni do nkwëryëni, ntehnëdëmi: cahnëryehna fañi fatah do nt'avoka vokanehna muk!»

26 Yine ÿa më ndekak do ñënka fatah fa gë fanka, cahnëlehna tañ. Fatah fa njamëlehn had cëmëk, do vahnë vëyabah ntehnëdëniho: «Cëmëk.» 27 Bare Yesu më pëlaka wák ÿa, matëndëka fatah fa do fatah fa kahnëlehn.

28 Ante tënkëko Yesu tere hna, nketëni gë vërefal vëlëwu va fo, më tëyëniha: «Soje ye wobun mëkëlëfunahna lafuna iyi yine?»

29 Yesu më ntëkwakëhni: «G'iyëfa fo kode ntayini iÿi sifa wayine.»

Yesu icëm g'ibëhn dëwu ña mbok pëyahnef kat

30 Më matëni hnam tëfëni Galile. Yesu ñadilohna njëti hn'ile nkeho hna. 31 Vërëfal vëlëwu va karanjëdëho aki: «Ajë Ahn'a njëdadëniha vahnë va, vërac ndawëhnëdëniha; do ge ntik wafac warar mbëhnëf vësëm hna.» 32 Bare vërëfal va vëyëtëlohnä bi ye pëhnëtanëk wanës watac do ntakëkëhniwo soje tëyëniha.

Mo lëbëkëhni vëyëntaŵ

33 Tëkëlehnëni Kaperënaÿum hna. Ante tënkëniho tere hna, Yesu më tëyëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Ye wajëlekëndun nkaw hna?» 34 Bare vëlëkwälohnä, kabï nkaw hna nkawajëliniho njëtahnëni bi mo lëbëkëhni vëyëntaŵ va.

35 Awa Yesu më ntañak, macëkëhni Pëhw gë Vëhi va do ntehnëhni: «Ge ahnë ñad nke aryënkewëryënkew, tëfëka nke arëkwa vahnë fop do aryokuñëhn vahnë fop.»

36 Tac më nufëka fatah fatoy kahnëndëka fagant lëw hni; muryaka do ntehnëhni: 37 «Ale hacaka g'uŵac mën wä fatah gë fañi ki, kacako ami dënk; do ale hacako ÿa, gena ami fo kakak, bare kacaka fëna ale fayiko ÿa.»

Ale wok ñewëlohnä ÿa ndemadëho

38 San më ntehnëka Yesu: «Aharan, nubunëhawo asan ale ladëhëhniwo wayine g'uŵac lëw hu wä, do ñadëfunëho ravëtehnëfuna, kabï gentina gë fuhnë.»

39 Bare Yesu më ntëkwaka: «Nt'aravëtehnuna, kabï ahnë kodina nti dahëse fëmpëhnahnah g'uŵac mën wä tac nës tañ wameh mën. 40 Ale wok ñewëlëfuhna ÿa ndemadëhëfu. 41 Do ale yëdadëhu asiyawu wënka kabï Arëhnayik a hwëhnëku, toña ÿa fëyadëmu: nuÿad cos dëwu ña.»

Vële liyendëhëhni vahnë wameh

42 «Bare ge ahnë ravëtehnëka kwëtahn iña wëla fatoy fëndampo hnë vunte hwëtahnëko vi, pecek bëraka gëb li tac ntabi hnë wov. 43 Ge vák hu ÿi liyehnefëhi uñeh, dëpëтары; pecek arënk duniÿa le wok puđina hna g'ivák iryampo g'ile worryaryëru waki tak do alabi gë janáma, hnë hwëdëh hunte wok dipëđina. 44 [Hnam, “vancëhn vante rokëd mbahn va wasëmëđina do hwëdëh ha dipëđina muk.”] 45 Ge fary hu ÿa liyehnefëhi uñeh, dëpëтары; pecek arënk duniÿa le wok puđina hna g'ifary ryampo g'ile worryaryëru waki tak do alabi gë janáma. 46 [Hnam,

“vancëhn vante rokëd mbahn va wasëmëdina do hwëdëh ha dipëdina muk.”] ⁴⁷ Do ge inkër hu ña liyehnëdëhi uweh, dokëтары; pecek arënk Naw Wën hna g'inkër dampo g'ile worryaryëru viki tak do alabi gë janáma. ⁴⁸ Hnam,

«“vancëhn vante rokëd mbahn va wasëmëdina do hwëdëh ha dipëdina muk.”

⁴⁹ Kabi, ale-wo-le hwëdëh pihëde gante pihëde wanjiry hnë roka ki. †

⁵⁰ «Wanjiry ña iñë fërën ye; bare ge gona ñañ, hak kode mbokaryi ñañëni? Kwëhnaryin wanjiry hnë wühnë dënk do ayewu yam gë vëyënta hun va.»

10

Yesu soje iñël do g'ibëmba ña nësëd

¹ Yesu matëko hnam nji hn'inkal Yude hna, nte ye gë cape ñëntaŵ Yurëdan ka. Kore vahnë va më mbok mbarëläni kat darël lëwu do pëgwëlehn karanëndëhni, gante njehëka ka.

² Wafarise wëryampo më tëhaniha soje tëndëhnëniha urënd. Tëyënihawo: «Sariya fu ÿa maŵëryanëka bi asan mbamba asëval alëwu?»

³ Yesu më ntëkwakëhni g'ijï tëy: «Ye ntehnëkuno Moyis alindu?»

⁴ Më ntehnëni: «Moyis maŵëryanëka asan a ker kayëte nte rufahnëd mbambëka asëval alëwu ÿa.»

⁵ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Moyis kerëhnëku aña kwëda kabi vankaf va kambëku. ⁶ Vikerëh va më lehnëk, wapëgwa hna, ante ntiko Wën fop ña: “Ntikëhni asan g'asëval.”* ⁷ “Soje umë ye, asan a tavëdëhëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, ⁸ do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.”* Koyëna, vëwona vëhi bare ahnë aryampo fo ye.

⁹ Awa ahnë antë pitëndëlehn ile mbarëpëlehnëk Wën ÿa.»

¹⁰ Ga mbokani gë tere, vërëfal va më tëyëniha Yesu soje watac. ¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ge ahnë mbambëka asëvalu do ñëla ahawary, ntik ile mbañëk Wënu ña, ¹² do age Asëval a tavëka asanu ñëla asan ahawary ntik ile mbañëk Wënu ña.»

Yesu ndëwadëhëhni vutah va

¹³ Vahnë yinenëhnikawo Yesu vutah soje tindëhni wëbák wadëwu ña ndëwahni, bare vërëfal vëlëwu va niranihëhniwo. ¹⁴ Yesu, ga nuk watac, më ntavëka do ntehnëhni vërëfal va: «Tavëryinëhni vutah va njijëni ÿal mën hna! Ant'aŵëmaŷëhnuni, kabi Naw Wënu ña vële ye had vëhni va hwëhnëk. ¹⁵ Toña ÿa fëyadëmu: ale wok

† 9:49 9.49 Kabi, ale-wo-le hwëdëh pihëde gante pihëde wanjiry hnë roka ki. Vahnë vëyabah nahadëni hwëdëh fëhnëtanëk kitij. * 10:6 10.6 Wapëgwala

1.27 * 10:8 10.8 Wapëgwala 2.24

mawëlahna Wënu ña had gante mawëhnëdëhëhni fatah rëmu gë hnëmu ka tënkëdina muk Nawñ Wën hna.» ¹⁶ Tac, më muryakëhni vutah va, tindëhni wëbák wadëwu ña alewo-le ndëwanëhni.

Asan avetak gë Yesu

¹⁷ Wati nte ñadëho nji Yesu ña, asan më nkaryëk ndënkwëhn do tëya: «Aharan afërën, ye rëfëko liwu rënkahnu uwám usër hna?»

¹⁸ Yesu më ntëkwaka: «Soñe ye wacëduho afërën? Ahnë afërën gena ge gena Wënu ña fo. ¹⁹ Njëtëru bi vakwëda va: “Ant'aryaŵa ahnë; ant'ayëkëlehna asëval ahaŵary; ant'ale; ant'aye sedë wamër; ant'avorahna ahnë ahnufahn ile kwëhnaŵa yã; dënëneriyihni vëhni rëmu gë hnëmu.”»

²⁰ Asan a më ntëkwaka: «Aharan, vani vakwëda fop mawëhnëbu kobëri utah mën hna.»

²¹ Yesu më njëkëka g'ijahn do ntehna: «Iñë ryampo wojëki: yiryeyi awaf fop ile hwëhnaru yã do ayëdahni koryi yã vëhaŵëhnaŵa va, koyëna nuŵadu hnapul yabah ambin hna. Tac yij arëfëlehnëndo ami fo.»

²² Asan a, ga nkwëryëk watac, mbacëlehn yëka yã do njilehn ayamah fo kabi hnapul yabah kwëhnako.

²³ Yesu më njëkëkëhni vëréfal vëlëwu vële hwërëkawo va do ntehn: «Ntakëk vëvetak tënkëni Nawñ Wën hna!»

²⁴ Vëréfal va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës watac, bare Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Wëlawo mën, ntakëk d'us tënk Nawñ Wën hna! ²⁵ Itënk yonkomb hnë hatëh sirehn, yãk hnëñëk g'itënk avetak Inawñ Wën hna.»

²⁶ Vëréfal va pëmpëhnahnëkëhniwo g'ahaŵary, do tÿëlëdëniho: «Mo ye awa ale hode pehëti yã?»

²⁷ Yesu më njëkëkëhni do ntehnëhni: «Vahnë va vëhodina, bare Wënu ña kod, kabi Wënu ña kod nti fop.»

²⁸ Awa Piyer më ntehnëka: «Nëpary, fuhnë tavëbun fop soñe arëfëlehnahnënde.»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Toña yã fëyadëmu: ge ahnë tavëk fop soñe lëmën gë soñe Wanës Wakasëk ña tere lëwu yã, ma vëheryu, vicëru, hnëmu, rëmu, vërahu, wëhaŵ walëwu, ³⁰ awa ahnë arac nuŵad wahwënta keme ntëbi ile kwëhnako hnë iŵi d'uniŵa: watere, vëhery, vicër, wahnëm, warëm, vutah do gë wëhaŵ, gë horot fëna; nuŵad d'uniŵa ile wok pudina wati le yejëk yï. ³¹ Bare vahnë vëyabah hnë vële ye gaki vëryënkwëryënkwi vërékwa yed, do vële ye gaki vërékwa vi yed vëryënkwëryënkwi.»

Yesu rarëna yã pëyahned icëm g'ibëhn dëwu ña

³² Yesu ndënkwarëkëhniwo vëréfal vëlëwu va njindëni Yerusalem. Vëréfal va pëmpëhnahnëkëhniwo, do vële

lapëhnađëhëniwo va ntakëkëhniwo. Yesu më mbok canaryëkëhni vërëfal Pëhw gë Vëhi vëlëwu va pëgwëlehn nësëhnëndëhni, ile ýad nkehna hara bëyëna ýa. ³³ Më lehnëkëhniwo: «Nëparyin, gë Yerusalem njiden, ile njëđadeniha Ajë Ahn'a vësankaf vësëna wasađëha va gë vëharan sariya va. Cëđendëniha soņe ndaŵi do njëđahnëđëniha hnë vële wok vëyena wasëwif. ³⁴ Vërac njafaņëđëniha, tëpandëniha, ntampehnëđëniha do ndaŵëhnëniha. Ge ntik wafac warar mbëhnëđ vësëm hna.»

Itëy vutah Sebede va

³⁵ Awa, Sak gë San, viju Sebede, më njijëni vëhni Yesu hna, tëyëniha: «Aharan, ñađëfun alinëhnëfu ile rëyëđeru ýa.»

³⁶ Yesu më tëyëkëhni: «Ye ýađun linëhnu?»

³⁷ Më ntëkwaniha: «Maŵëryanëryifu yefu đarël hu ante nkeđu hn'inaw le naŵëđu hna, aryampo g'irëhw aýëntaŵ a g'irahahn.»

³⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Yëtëluhna ile rëyëđun ýi. Kodun bi asewu nkëlëŵa tëm pah horot le ýađëfu sewu ýi, ma ayaryiwu yary horot ile ýađëfu yaryiwu ýi?»

³⁹ Më ntëkwaniha: «Kodëfun.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ha, ceđun nkëlëŵa nte ýađëfu sewu ñi do njaryëđerun yary ile ýađëfu yaryiwu ýi. ⁴⁰ Bare gena ami rëhnađ ale rëfëka ntaña g'irëhw mën ma g'irahahn mën; waýi waýëŵa, vële pëhwëtëhnëk Wën va hwëhnëk.»

⁴¹ Vërëfal pëhw vëýëntaŵ va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo gë viju Sebede. ⁴² Awa Yesu më macëkëhni vëhni fop ntehnëhni: «Njëđerun, vële hnuđe had vësankaf đuniýa vi, ndëcëtëni ucankaf ntëŵ hni ña, do vëryëndah va tufahnëđëni fanka falëŵ hni fa. ⁴³ Bare geđina koyëna yëbëlan hun. Ale-wo-le ýad naý hnë ŵuhnë ýa, tëfëka nke aryokuņëhn hun, ⁴⁴ do ge ahnë ñađ nke aryënkwëryënkw hnë ŵuhnë, tëfëka nke aramp vahnë fop. ⁴⁵ Kabi Ajë Ahn'a yijëna umë dënk soņe ndokuņëhni, bare had aryokuņëhn vahnë njijëk do njëđahn ntaŵary dëwu ña pëhëtahnehni vahnë vëyabah.»

Yesu njërëneđëha mëp uņa Barëtime

⁴⁶ Yesu gë vërëfal vëlëwu va təkëlehnëni Seriko hna. Tac, ante cahnëđëniho naŵ hna gë kore sankaf, mëp, nte ŵacik Barëtemi, aju Timawus, laňako tëfary nkaŵ hna muntand. ⁴⁷ Ga nkwëryëk Yesu mbë Nasaret ryëcëđ, pëgwëlehn ndekand: «Yesu, Aju David, kaýëhnahnëryiýi g'ami!»

48 Vëyabab niraðënihawo ndemëhna, bare umë nkwenëko deka ña: «Aju David kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

49 Yesu kahnëlehn do ntehn: «Macëryina.»

Macëlehnëniha mëp uña ntehnëniha: «Yaŵënyary, matëry, macëdëhi.»⁵⁰ Awa mëp uña ntonjëlehn cud cankaft ntëŵu ña, ntonja kahn do nji gante nke Yesu.

51 Yesu më tÿëka: «Ye ÿadfu linëhnu?»

Mëp uña më ntëkwaka: «Ahwëhn, voka hnundu ÿadëfu.»

52 Yesu më ntehnëka: «Yiryeyi, kwëtahn hu ña njërënëki.» Tañ mbokalehn nund, tëfëlehnëlehma Yesu nkaŵ hna.

11

Yesu tënkëd Yerusalem hna

1 Ante njidëniho Yesu gë vëréfal vëlëŵu Yerusalem ña tükëniho kuñ nte wacik Oliviye, ðarël vankol Betëfase gë Betani hna. Yesu më payëkëhni vëréfal vëhi haryënk ntehnëni: ² «Yiryin hn'ankol nte ye haryënk hun ñi. Ge tükërun tuñ, tëkatëðfunëha fapali ga pokik, fante woyik kayina ten, pëtina, ayojuna. ³ Ge ahnë tÿëku: “Soñe ye lidun rac”, dehnëryina: “Ahwëhn a valëka, bare mbokaryidëha hara bëÿëna.”»

⁴ Awa njilehnëni tëkatëniha fapali për hna, nkaŵ hna, ga pokik hnë rënka tere. Pëtëlehniniha. ⁵ Vëryampo hnë vële yeho hnam va më tÿënihëhni: «Ye lidun aki? Soñe ye fëtërunëha fañi fapali?» ⁶ Më ntëkwanihëhni ile ntehnëkëhniwo Yesu ÿa, do tavëlehnini njini. ⁷ Njonëhnëniha fapali fa Yesu; tindëniha vacud vantëŵ hni va fapali fa, tac Yesu kaya. ⁸ Vahnë vëyabab ntanëðëniho vacud vantëŵ hni va nkaŵ hna njitënd do vëryampo, yaryef yale nkubiniho fëk ÿa ntanëndënihawo. ⁹ Vële tëfëlëniho va fop ndekaðëniho:

«Osana! Wën, demaryifu!

Arabi Wënu ña njëða ale yijëd g'uŵac Ahwëhn a!*

¹⁰ Arabi Wënu ña njëða naŵ nte yejëk ñi, naŵ David rëm fu ÿa!

Demaryifu, Wën Hunte Sëpëk Fop! Osana!»

¹¹ Yesu tükëko Yerusalem hna do nji selele Cery Wën Cankaf hna. Ga njëkëk hn'ile-wo-le hna toyë caharað lëŵu, njilehnëni Betani gë Pëhw gë Vëhi va, kafi tëko mëd.

Anuÿ nte wok dëwëna

* 11:9 11.9: Wahnëŵ 118.25,26

¹² Ga pacëk, wati nte cahnëdëniho Betani ña, Yesu inte yokawo. ¹³ Më nuk ñawët anuÿ nte hnëpëko, njilehn njëk bi tëkatëd ga ntëwëk; bare ga tëkëk yaryef fo tëkatëko, kabi tëkëlohna ten wati nte ntëwahnëd wanuÿ ña. ¹⁴ Awa Yesu më ntehnëk anuÿ ña: «Bokëdila alëw muk!» Vërëfal vëlëwu va nkwëryëniho wanës watac.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

¹⁵ Awa tëkëlehnëni Yerusalem hna. Yesu tënkëko selele Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn ntandëhni vële wafëdëho do lawëdëho va; këfëko watabali vëwëcët koryi do gë watinki vëwaf wëfah va, ¹⁶ do wëla aryampo tavëlawohna njo ñoñ Cery Wën Cankaf hna. ¹⁷ Tac më karanjëkëhni aki: «Gena bi vikerëh hna Wënu ña më lehnëk:

«“Cery mën ña, Cery iyëfa
soje bulunda fop macëde”»?

Do nkwënëko: «Bare wühne sowa vële lirun!»

¹⁸ Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va njëtaniho watac do njëkëlehnadëniho fere ndawëhahnëniha Yesu; bare ntakëkëhniwo g'umë kabi kore ÿa fop nëñahnëkëhniwo gante karanjëdëhëhniwo ka.

¹⁹ Ga nëkak Yesu gë vërëfal vëlëwu va cahnëniho nawë hna.

Yesu gë anuÿ kankah

²⁰ Ga pacëk kobëri fo, ante ndëcëdëniho nkaŵ ña, nuniho anuÿ ña kankëko fop hafo vënkahn hna. ²¹ Piyer më ndënkwëtak ile liyako ÿa më ntehnëka Yesu: «Aharan, yëkëry anuÿ nte ryëwanëruho antë mbok tok ahnë muk ña, kankëk fop.»

²² Awa Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Kwëtahnëryina Wënu ña! ²³ Toña ÿa fëyadëmu, ge ahnë ntehnëka inji kuñ: “Matëry ani ayi alëba wow hna”, ge gwajëlehnadina ntaŵary dëwu hna, bare kwëtahn ile nësëd ÿa ntiyad, awa watac ntiyaryëdëha. ²⁴ Soje umë, lehnandëmu; ge muntadun soje arëyu inë, kwëtahnëryin paryi nuÿadun do irac njëdaderun. ²⁵ Ge muntadun, hara ahnë lavëkuna, tavëhnëryina, do tavëhnanhu Rëmun ile ye g'ambin ÿi fëna ile wënërun ÿa. ²⁶ [Bare ge tavëhnëd'ilunëhniha vëÿentaŵ va, Rëmun ile ye g'ambin ÿi fëna tavëhnhëd'iluhna wameh hun ña.»]

Ne matik fanka Yesu fa

²⁷ Yesu gë vërëfal vëlëwu va mboko mbokani gë Yerusalem. Wati nte njasëlehnëdëho Yesu selele Cery Wën Cankaf hna, vësankaf vësëna wasadëha va, vëharan sariya

va gë vicër va më tëhaniha. ²⁸ Tëyëniha: «Gë fanka ijëhne ntidu vëyin? Mo lehnëki alind?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Iñë ryampo fo rëyëdëmu; ge ntëkwarunëho, awa pëyadëmu fanka fale lihahnëdëfu vëyin va. ³⁰ Mo fayikawo San njaryënd? Wënu ña bi ye ma vahnë va ye? Dëkwaryino.»

³¹ Pëgwëlehnëni nkwayëlëndëni vëhni fo ntehnëndëni: «Ge ntëkwayinëk: “Wënu ña fayikawo”, tëyëdëhëfu bi soñe ye woyinëk kwëtahnilënahna? ³² Bare ge ntëkwayinëk: “Vahnë va fayikawo...”» Ntakëkëhniwo gë kore ÿa, kabi vahnë va fop nahaniho San kila paryi yeho.

³³ Awa më ntëkwaniha Yesu: «Yëtëlëfuhna.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ami fëna pëyadiluhna sifa fanka fale lihahnëdëfu vëyin va.»

12

Uhnës uryindaryindan soñe vëyam vëyapah

¹ Tac Yesu pëgwëlehn nësëhnëndëhni gë wahnës wafindaryindan: «Nkeho asan ale fëlëko kaÿ waresen, do kece, tac mbëry ile rëkëde ñwëyehnahnde waresen wã do pël ide nte rëkëde njawahnënde kaÿ iña. Tac, kwëtahnahnëkëhni vëyam njilehn uyas. ² Wati ñarëp hna, më payëka aryokuñ a alëwu aryampo nji vëyam hna njëdajëniha sah lëwu wã hn'ile mbarëpëni hna. ³ Bare vëyam va më pëlanaha aryokuñ a, ndafëniha, ntalehnëniha wëbák fo. ⁴ Awa ahwëhn kaÿ a më payëka aryokuñ ahaÿary; arac më ndafëniha nkaf hna do njewëniha. ⁵ Ahwëhn kaÿ a më mbok payëka kat ahaÿary; arac, më ndawëniha. Do koyëna ntinihëhniwo vëhaÿary vëyabah: ndafënihëhni vëryampo, vëyëntaÿ va ndawënihëhni.

⁶ «Ahwëhn kaÿ a asan aryampo fo nkoryaryëko: aju ale ñad ðus a yeho. Më payëka aju rëkwa ÿa gë vëyam kabi ntehnëko: “Ntënënëdëniha ajë mën aÿi.”

⁷ «Bare vëyam va më ntehnëläni: “Wëliho ale lëwëd a! Yinëfu, ndawëniha, tac fuhnë hwëhnëden kaÿ inji!” ⁸ Më pëlanaha aju ahwëhn kaÿ iña, ndawëniha do canëniha kaÿ hna.»

⁹ Awa Yesu më tëyëkëhni: «Hak ntidëhëhni ahwëhn kaÿ inji? Njijëd umë dënk ndawëhni vëyam vi do kwëtahnahnëhni vëyam vëhaÿary. ¹⁰ Karañëluhna bi wañi wanës Wën?

«“Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery ña vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ña cery ntëwu ña fop.

¹¹ Ahwëhn a lik umë do nkwanëk ðus njëki!”[☆]»

¹² Vësankaf wasëwif va njëkëlehnadëniho fere pëlahnëniha Yesu, kabi waŋi wanës vëhni ntehnëdëho. Bare ntakëkëhniwo gë kore ŷa; awa më tavëniha njilehni.

ŷatatanke Sesar

¹³ Wafarise wëryampo gë wëlawo Erođ wã fayiko vëhni Yesu hna nji pëlahjënihaha gë wanës wadëwu ŋa dënk. ¹⁴ Më njijëni ntehnëniha: «Aharan, njëtëbun toña ŷa hnësëdu; kwëtahnëlihna nëf ile nke ahnë do dënënedila ahnë kabi aryëndah ye, bare njasa nte ñad Wënu ŋa haranëduhëhni. Pëyaryifu, sariya fu ŷa maŷëryak bi ma maŷëryana cosi ŷatëtanke ŷa asankaf a, Sesar? Tëfëkëfu bi sosëfuna?»

¹⁵ Bare Yesu njëtëko cowëni ile nahani paryi ŷa; më ntehnëkëhni: «Soŋe ye rëndëndunëho urënd? Yonëhnino uÿëc koryi, ñadëfu hnuwu.» ¹⁶ Më njëdaniha. Awa, Yesu më tÿëkëhni: «Yëka mo g'uŷac mo liyik koryi li?»

Më ntëkwaniha: «Sesar ye.»

¹⁷ Më ntehnëkëhni: «Bësaryina Sesar ile kwëhnëk ŷa do Wënu ŋa ile kwëhnëk ŷa.»

Idëkwa dëwu ŋa pëmpëhnahnëkëhniwo đus.

Itëy soŋe ibëhn vësëm ŋa

¹⁸ Wasaduse njilehnini vëhni Yesu hna. (Vëhni lehnëdëho vësëm va vëvëhnëdëfina.) Më tÿëniha aki: ¹⁹ «Aharan, Moyis njëdëkëfu an'akwëdë: "Ge asan ŷëlëk, do cëm hara tavëna vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soŋe nagëhnahna acëru vutah." ²⁰ Awa, nkeho hwënta ryampo, vësan mbëd gë vëhi vële vankëko rëm gë hnëm. Aryënkwëryënkwa a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah. ²¹ Ahigëna ŷa ñëlëgëkawo asëval arac, do cëmëg hara tavëna vutah umë fëna. Koyëna nkehawo ararëna ŷa fëna, ²² do mbëd gë vëhi va fop ñëlënihawo asëval a rac do cëmëni hara vëravëhna vutah. Ga puni vëhni fop, asëval a fëna cëmëgëlehn. ²³ Hnë wati bëhn hna, ge matëni vësëm va, mo hwëhnëdëha awa asëval aÿi? Kabi mbëd gë vëhi vi fop ñëlënihawo!»

²⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Mpaÿëmpaÿadëhu, do njëtërun bi soŋe ye ye? Kabi yëtëluhna vikerëh va do yëtëluhna fëna fanka Wënu ŋa. ²⁵ Ge vësëm va mbëhnëni, vësan va gë vësëval va vëvokëdëfina ñëlëlëni, had wamëleka wađ g'ambin ki nkedëni. ²⁶ Bare soŋe vële vëhnëd va, kobëri karanjëluhna bi kayëte nte kerëk Moyis nte hnësëd soŋe fatëh fante ŷagëdëho fa? Wënu ŋa më lehnëkawo Moyis: "Wën Abëraham ŋa yeđu, Wën Isak, do gë Wën

Sakob.”✠» 27 Yesu më nkwënëk: «Wënu ña Wën vële wok vësëmëna ye, gena Wën vësëm; mpaÿëmpaÿaku ðus.»

Akwëða Wën nte ÿak hnëfak

28 Aharan sariya wëryëkëhniwo ga nkwajëlëdëni. Njëtëko toña ÿa ntëkwakëhniwo Yesu wasaduse wã; më tëhaka do tëya: «Anjëhne kwëða Wën ÿak hnëfak?»

29 Yesu më ntëkwaka: «Wëli akwëða nte ÿak hnëfak ña: “Nëpary, Isërayel, Ahwëhn a Wën fu, umë fo ye Ahwëhn. 30 Ñahnëryehna Ahwëhn a Wën hu ña gë sakahn hu fop, g'intawary hu ña fop, gë hakili ÿa fop, do gë fanka hu fa fop.”✠ 31 Do wëli kigëna ña: “Ñahnëryehna had wëjë dënk.”✠ Gena vakwëða vante ÿak hnëfak lëbëka vani.»

32 Awa aharan sariya ÿa më ntehnëka Yesu: «Njivëk ðus, Aharan. Ile lëkwaru ÿa toña ye: Ahwëhn a fo ye Wënu ña, Wënu hukawary gena, ge gena umë. 33 Awa ale-wo-le tëfëka ñahna Wënu ña gë sakahn lëwu fop, gë hakili lëwu fop, do gë fanka falëwu fop; do tëfëka ñahna aÿëntawu ÿa had umë dënk. Umë njivëk ðus ntëbi sifa wasadëha wale-wo-le canëhnëde Wënu ña do gë wësaÿ ule ndawëhnëdëhëhni wï.»

34 Yesu njëtëko gë hakili ntëkwako; awa më ntehnëka: «Ñawëtalihna Naÿ Wënu ña.» Ga ndëcëk watac ahnë dëkëlohna mbok tëya iñë.

Arëhnayik a gë David

35 Yesu karanëdëhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna më tëyëk inji tëy: «Hak kod ntehnëni vëharan sariya vi Arëhnayik a Aju David ye? 36 Kabi David umë dënk lehnëko ante pëbëkawo Iyir Ipacah ña:

«“Ahwëhn a Wënu ña më lehnëka Ahwëhn mën a:

Yij alaña g'irëhw mën,

hafo hale këfëdëfuhëhni vële ÿewëki va haryënkwa hu.”

37 David umë dënk “Ahwëhn” macëdëha: awa hak kod nke Arëhnayik a fëna aju David?»

Wanira soje vëharan sariya

Kore yabah hnëpadëhawo Yesu g'uhnatah.

38 Wëlin ile karanëdëhëhniwo ÿa: «Keharyinëhni vëharan sariya vi, vëhni vële nëñahnëk gwërëtalehn gë vacud vajaryah do ÿad nkaÿëndeni g'untënah wayëwa bulunda hna; 39 tëhnaðëni wëlaña wale rëkëde nuhahnëndeni vacaliña hna do gë wëlaña vahnë vëlënah hn'ile tokëde roka sankaf hna. 40 Fop tebedënihëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va ile kwëhnani ÿa, do tan njëfadëni

✠ 12:26 12.26: Icahn 3.6 ✠ 12:30 12.30: Divëta Sariya 6.4-5 ✠ 12:31 12.31: Soje Walevi 19.18

iyëfa yaryah kamahnahnini. Gë wayap kitiñëdëni ntëbini vahnë vëyëntaŵ vi fop.»

Uyëdahn ule canëk asëval ale cëmaryëk asan

⁴¹ Yesu ðarël hn'ile kwëtëde uyëdahn vë Cery Wën Cankaf hna ntañako, do njëkëdëho bi hak kwëtëdëni vahnë va koryi ÿa. Vëvetak vëyabah koryi yabah kwëtëdëniho. ⁴² Asëval ahaÿëhnah ale cëmaryëk asan më tëkik do kwët vunjëc vuki vunte wok yabëlahna nafa.

⁴³ Awa Yesu më macëkëhni vëréfal vëlëŵu va do ntehnëhni: «Toña ÿa fëyadëmu, aÿi asëval ahaÿëhnah, uyëdahn lëŵu ule kwëtëk ŵa yabëk ntëbi va vëyëntaŵ ŵi fop. ⁴⁴ Kabi vëyëntaŵ vi fop koryi ule wok balëlëhnhina kwëtëni; bare umë, hn'uhayëhnah lëŵu hna, njëdahnëk le kwëhnaŵ ÿa fop, ile rëfakëha kwëta soñe lëŵu ÿa dënk.»

13

Yesu ipërëkan Cery Wën Cankaf ña pëyahnëd

¹ Ante cahnëdëho Yesu Cery Wën Cankaf ña, aryampo vëréfal vëlëŵu hna më ntehnëka: «Aharan, yëkëry! Wëraka wasankaf ŵa nkwamëk ka! Acery ña naÿëk ðus!»

² Yesu më ntëkwaka: «Gena nuðu bi vañi vacery vacankaf? Wëla itaka ðampo goðina tinda hn'iñëntaŵ; fop nihëde.»

Ambër g'uryëñah

³ Yesu hn'ikuñ Oliviyë hna ntañako, pabat gë Acery Wën Cankaf. Piyer, gë Sak, gë San, do gë Andëre fo nkeniho, më tëyëniha: ⁴ «Pëyaryifu bi guve ntiyad watac do ye yed dahëse le rufahnëd ante ntiyahnëd vëÿin fop ña.»

⁵ Awa Yesu pëgwëlehn ntehnëndëhni: «Kwëtëryin hak-ili, ant'aravu arokayiwu! ⁶ Vahnë vëyabah njijëdëni mëcani uŵac mën ŵa do ntehnëndëni vërhënyayik ye! Tokadënihëhni vahnë vëyabah. ⁷ Ge nkwëryëdun ga nësëde soñe wamët nkal g'inkal ðarël hun do gë wakasëk soñe wamët wabë ñaŵët ña, antë ntaku; watac afo ntiya, bare geðina ten wapuya ÿi ðuniÿa ña. ⁸ Bulunda rëkëd mëtëndëni gë bulunda ÿëntaŵ, do ahnaŵ pëgwëdëha ahnaŵ aÿëntaŵ; nked iñënka nkal hnë waresiÿo wayabah, do g'inte ña. Nked had lav idonk hnag ryënkweyënkwe.»

⁹ «Bare ŵuhnë, diryin wajira! Kabi vahnë va njiryeryëdënihu Mbara Vëhitin hna; ndafëderun vacaliña hna. Njiryeryëderun haryënkwe hnë waguverëner hna gë vëhnaŵ hna soñe lëmën, wasefe mën yedun haryënkwe lëŵ hni. ¹⁰ Afo Wanës Wakasëk ña pëyayini wabulunda ña fop ten. ¹¹ Age pëlayirun soñe ayiryeryiwu vakitiña

hna, antë nkehahnahnu ile rëfëka ahnësu; nësëryin wanës wante njëdafëhu Wën wati rac ña, kabi gedina wuhnë rëkëd ahnësëndu bare Iyir Ipacah ña rëkëd nësënd.

¹² «Vële vankëk rëm gë hnëm njëdafahnëldëfëni soje ndawïni, do warëm wã fëna koyëna ntidënihëhni vutah vuntëw hni va; vutah va ñewëdënihëhni vële hnagëkëhni va do ndawëhnedënihëhni. ¹³ Vahnë va fop ñewëdënihu soje lëmën. Bare ale yawënad hafo pu ña, Wënu ña pehëtëdëha.»

Iñë hayah dëcët

¹⁴ «Ge nudun ile wãcëde “Iñë hayah dëcët ña*”, hn'ile nkok tëfëlahna nke hna (arabi ale harañëda nkwey waji!), awa vële yed Yude va tëfëdëha nkaryëni gë wahu; ¹⁵ ale yed yañ cery ntëwu hna, ge cëlik, tëfëlahna ténk soje nuf iñë bambery; ¹⁶ do ale ye hn'ikañ hna tëfëlahna mënc gë ñalu soje njoj cud cankañ ntëwu ña. ¹⁷ Mekëhni vësëval vëryonkah va gë vële yëwëndëdëhëhni vutah vuntëw hni va hnë wafac warac! ¹⁸ Muntaryina Wënu ña antë tëki hnë wafac wale tëwëd gë fanka hna! ¹⁹ Kabi hnë wafac warac, mbër ña njabëd dus ntëbi vambër vante yedëho kobëri wapëgwa duniya vi, ante ntiko Wën fop ña, hafo gaki, do bokëdina nke sifa rac muk. ²⁰ Ge ñaÿëtakëndina Ahwëhn a Wënu ña wañi wafac ahnë gokëndina, bare ñaÿëtëk soje vahnë vële tëhnañ pehëtëni va. ²¹ Awa ge ahnë ntehnëku: “Yëkëryina, ale tëhnañ Wën ña ani nke, Arëhnayik a!” ma: “Yëkëryina, hnani nke!” nt'ahwëtahnu. ²² Kabi, vërëhnayik gë wakila vële wok wayena paryi cahnëdëni; rëkëd ntindëni vifëmpëhnañ gë wëdahëse tokahnënihëhni vële tëhnañ Wën va ge kokënd nke. ²³ Awa wuhnë, diryin wajira! Pëyamu fop kobëri fo.»

Ajë Ahn'a njijëd

²⁴ «Tac, ge ndëcëk wafac ambër warac,
«lav wã kuyëd,
lepera wã bokëdina ntanc,
²⁵ wahol wã njojëd,
do wëfanka wale ye g'ambin wã ñënkañ.”

²⁶ «Awa nude Ajë Ahn'a, ga tëkid vëñar hna, gë fanka do gë icëmb cankañ. ²⁷ Payëdëhëhni wamëleka wadëwu ña mbarëpinihëhni vële tëhnañ va vacape vanah vamb nkal vi.»

Ile karanjëd anuñ

* **13:14** 13.14 Iñë hayah dëcët ña: Yesu nësëd pañare iñë ile yijëd tonkën Cery Wën Cankañ ña. (Daniyel 9.26-27)

28 «Nkwëryëryin le karanëd anuÿ ñi: ge tøk nëp tun njëtëdun wati hasëk ÿa tëhajëk. 29 Ndampo fo nke, ge nurun vëÿin fop ga tëkid, wati ÿa tëhajëk, ntiyað. 30 Toña ÿa fëyadëmu: vahnë vëvë gaki vi vësëmëdina fop hara diyana vëÿin fop. 31 Ambin ñi g'inkal inÿi godina, bare wanës mën ñi nkoð kwëlëkwël.»

Wënu ña fo yëtëk wati nte mbokajëd Yesu

32 «Ahnë yëtëna bi guve tëkid fac ma wati le ntiyað vëÿin ÿa, wëla wamëleka wab g'ambin ñi gë Aj'a dënk; Rëm ÿa fo yëtëk. 33 Diryin wajira! Nt'ahnamawu, kabi yëtëluhna bi guve tëkid wati ÿa. 34 Nkeð had asan yik uyas: ge matëk tere hna, taveryëdëhëhni fop vëryokuÿ vëlëwu va, njëdadëha ale-wo-le ðoku minu ile rëkëð ndokuÿënd do nteha ayëka rënka ÿa nt'ahnama. 35 Awa nt'ahnamawu, kabi yëtëluhna bi guve mëncid Ahwëhn tere ÿa: mpëd g'anëka ga nkeð, ma gandëcak ga, ma tara cale ña, ma g'acahnëfëð ga. 36 Antë mënci hnë wati le worun nahaluhna do njij tëkatu ga namarun. 37 Ile hnësëhnëdëmu ani ÿi, hnësëhnëdëfuhëhni vahnë va fop: ant'ahnamawu!»

14

Icëm do g'ibëhn Yesu ña

Vësankaf va njëkëlehnëdëni pëlanaha Yesu

1 Awa wafac wahi wojëko nkehahn ambënt Pak ña do g'ambënt nte rokande mburu kwëhn levir këm ña. Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharanÿ sariya va njëkëlendëniho tokaniha Yesu pëlanaha hara bulunda ÿa wayëtëna, ndawëhnëniha. 2 Ntehnëledëniho: «Kodëlënëhna ntiyin watac hnë wati ambënt hna, ge gena më bulunda ÿa dakëna ñañënani.»

Asëval rurëdëha Yesu ðatikola

3 Yesu Betani nkeho, tere Simo ale hwëhnako mbiÿ ña. Wati nte tokëdëniho roka ña, asëval tënkëlehni gë sëleku* ðatikola hambah ntaÿi le lihahnik narëd† paryi. Më podëtëk do tura Yesu nkaf hna.

4 Awa vëryampo hnë vële yentiko hnam va më ntavëkëhni ðus, pëgwëlehnëni nësëlehnandëni vëhni fo: «Soÿe ye përekanëk iÿi ðatikola? 5 Kokënde nkwafi gë koryi yabah ðus tac njëdini koryi ÿa vëhaÿëhna va!» Awa më ñañëhna hna asëval a.

* 14:3 14.3 Sëleku: g'itaka nte hwëhna nafa do wacik alëbatër ÿa ntiyik.

† 14:3 14.3 Narëd: atëh ye, nkahn ntëwu ña lifë ðatikola ile hambëk ntaÿi.

⁶ Bare Yesu më ntehnëkëhni: «Tavëryina yam. Soje ye ryëñanërunëha? Ile ntinëhniko yi njivëk. ⁷ Nkelahnëdfun kwëlëkwël vëhaÿëhnah va do wati-wo-wati ÿadun ÿa kodun alinëhnuni ifërën; bare ami, gelahnëdfelënëhna kwëlëkwël. ⁸ Ntik ile mëkëk ÿa: kobëri fo turëko ðatikola ÿa mbahn li pëhwëtanëhnahno ibañ inja. ⁹ Toña ÿa fëyadëmu: hn'ile-wo-le pëyahndë Wanës Wakasëk ña ðuniÿa li fop, tëfëtaðe fëna ile ntik aÿi asëval do ndënkwëtaðe.»

Yuda pëhnak njëdahnna Yesu

¹⁰ Awa Yuda Isëkariyot, aryampo vërefal Pëhw gë Vëhi hna, njiko nësëlini gë vësankaf vësëna wasadëha va gante tëfëka njëdahnna Yesu ka. ¹¹ Vëhni, nënjëkëhniwo ðus ante nkwëryëniho watac ña, më ntehnëniha cosëðëniha koryi. Yuda pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëdahnëhni Yesu fa.

Yesu pëhwëtaÿëhndë roka Pak

¹² Fac ryënkwëryënkwa ambënt mburu kwëhn levir këm hna, hnë fac ile ndaÿahnëdfeni vupe soje roka Pak ÿa, vërefal va më tëyëniha Yesu: «Ne ñadü yifu afëhwëtanëhni roka Pak ÿa?»

¹³ Më payëkëhni vëhi ntehnëhni: «Yiryin naÿ hna, nudunëha asan ale ryibëk unkwahn wënka. Tëfëlehnëryina. ¹⁴ Hn'ile tënkëdf hna, dehnëryina ahwëhn tere ÿa: "Aharan a tëyëdfëhi: 'Ne nke acery ante rokandëbun roka Pak ÿa gë vërefal mën va?' " ¹⁵ Tufëdfëhu cery cankañ yan etas hna nte fëhwëtik g'ile valëdfëhu ÿa fop. Hnam pëhwëtaðun soje roka ÿa.»

¹⁶ Vërefal va njilehnëni g'inaw; tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka, pëhwëtani soje roka ÿa.

¹⁷ G'anëka ga Yesu gë Pëhw gë Vëhi va tëkëlehnëni.

¹⁸ Wati nte tokëdfëniho roka tabali hna, Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ÿa fëyadëmu: aryampo hnë wuhnë, ale rokëlandëbun, tokadëho.»

¹⁹ Vërefal va fop njamëlehnëni, pëgwëlehnëni tëyëndëniha aryampo aryampo: «Ami bi ye?»

²⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Aryampo ye hnë wuhnë Pëhw gë Vëhi vi, ale labëlandëbun mburu ña hnëhët li. ²¹ Ajë Ahn'a cëmëdf, gante nësëk vikerëh soje lëwu ka; bare horot sankaf nuÿad ale rokadëha Ajë Ahn'a! Antë mbërayi nagi feceko asan arac!»

22 Wati roka hna Yesu më nufëk mburu ña, do më nkubëlehnëk njëdfahni vëréfal vëlëwu va, ntehnëhni: «Tokëryin, mbahn mën inja ye.»

23 Më mbok nufëk nkëlëwa uñen waresen ña, camehna Wënu ña, do njëdfahni cenì vëhni fop.

24 Yesu më ntehnëkëhni: «Sat mën le ÿabahnìk kwëtëla gë Wënu ña ye do ryehëtik soje vahnë vëyabah. 25 Toña ÿa fëyadëmu: bokëda sewu muk uñen waresen hafo fac le sahandëbu ñen kasëk Nawñ Wën hna.»

26 Njëwëlehnëni wahnëw ambënt ña tac njilehnëni hn'ikuñ nte wacik Oliviye ña.

Yesu pëyahnëdf Piyer njahëtaďëha yëtëlahna

27 Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Wühne fop tavëdfunëho kabi karanëde vikerëh hna:

«“Ndañëdfëfuha aheryëherya, do wape ña campëdëni.”»

28 Yesu më nkwënëk: «Bare ge mbëhnëbu, njidëfu hnapëhëndu Galile hna.»

29 Piyer më ntehnëka: «Lakënde tavënihi vëyëntaw vi fop, ami tavëdila.»

30 Awa Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: dol, hnë uñi mëdf dënk, ani gë tarahnënd cale ña wahwënta wahi, njahëtaďu wahwënta warar yëtëlihohna.»

31 Bare Piyer më njawñëko g'ahawary wanës wadëwu ña ntehn: «Yahëtaďa muk, wëla ntehni tëfëka sëmëntiwu gë wëjë.» Vëréfal vëyëntaw va fop koyëna nësëniho.

Yesu Setësemane hna njëfad

32 Yesu gë vëréfal vëlëwu va təkëlehnëni hn'ile macik Setësemane, më ntehnëkëhni: «Dañaryin ani hafo yiwu wuntaju.» 33 Tac më njokëhni Piyer, gë Sak, do gë San. Pëgwëlehn njëtand yiwëhna g'ufëmpëhnañna wã. 34 Më ntehnëkëhni: «Ntañary mën inja pëbëka yiwëhnañna sankaf đus hafo yewu had ale sëmëk; ñëwëryin ani do đuñënyarin ant aryaku wakwëdf.»

35 Yesu më njik ñawët toyë, njok nkal li kobalehn do njëfa aki arabi Wënu ña ñawëtëhna, ge kod nke, iñi wati horot. 36 Ntehnëdëho: «Apa, Rëm mën, kodu ali ile-wole ÿa; ñawëtënde antë təkëhne iñi horot. Bare ant'ali ile yadëfu ami, diry ile yadë wëjë ÿa.»

37 Tac më mbokajëk hnë vëréfal vërar hna do nji təkätëhni ga ndakëni wakwëdf. Më ntehnëka Piyer: «Simo, ndakëru? Mëkëlihna aryuñëna wëla wati ryampo fo hara đakëlihna? 38 Ant'ahnamawu do njëfaryin soje gante

kodun ayawñenahnu ge njëkëhnahnëderun. Ahnë ñaɗ ntind yivah yabah, bare mbahn iña kwëhnana fanka.»

³⁹ Umë mbok ñawëtak mbok njëfa gante ndënkwakëh njëfa ka. ⁴⁰ Tac më mbok mbokajëk vërëfal hna do mbok tëkatëhni ga ndakëni wakwëɗ; wahodilohna mbok ñesëni. Do wayëtëlohnale ile ntëkwadëniha.

⁴¹ Ante mbokajëk rarëna ña, më ntehnëkëhni: «Nkorun aryaku do njinëgadun? Puk! Wati ÿa tëkëk. Yëkëryin, Ajë Ahn'a njëɗadëniha vëwen va. ⁴² Matëryin, njiyin! Yëkëryina, ale yëɗahnëɗëho ÿa tëhajëɗëho!»

Ipëla Yesu

⁴³ Yesu nkoko nësënd ante tëkiko taɗ Yuɗa ña, aryampo hnë Pëhw gë Vëhi hna. Gë kore vële yoko viwëta, wasëlame gë waryoko nkeniho. Vësankaf vësëna wasadëha va fayikëhniwo gë vëharan sariya va do gë vicër va.

⁴⁴ Yuɗa, ale yëɗahnëɗëhawo Yesu ÿa, nkabëkëhniwo kore rac dahëse ile ntid ÿa: «Asan ale vucëɗëfu ÿa, umë ye. Pëlaryina, ayowuna, do ayëkanduna ðus.» ⁴⁵ Yuɗa tëkind taɗ, tëhalehna Yesu do nkaÿa: «Aharan!» Tac mbucëlehna. ⁴⁶ Awa vële nkejëniho va nëñëlëhnëlehnëniha Yesu pëlanaha. ⁴⁷ Aryampo hnë vële nkeniho gë Yesu va më pëhwëtëk sëlame lëwu ÿa, do taŵa aryokuɗ asëna wasadëha asankaf a ntëpëtëlehna nëf ña.

⁴⁸ Yesu më tëyëkëhni: «Gë wasëlame do gë waryoko bi tëɗakëha ayinëhniwuno afëlawuno had bandi yeɓu? ⁴⁹ Fac-wo-fac nkelandenëho do karanëɗëɗëfuhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna, pëlalunoŵohna. Bare ntiyaɗ nkehahn ile nësëk vikerëh va.» ⁵⁰ Awa vërëfal va fop tavëlehnëniha nkaryëni.

⁵¹ Jar rëfëlendëhawo Yesu, pand fo kurako. Njawëriko pëlayi, ⁵² bare tavëko pand iña nkaryëlehn ñas fo.

Yesu Mbara Vëhitiɗ hna

⁵³ Më njonaha Yesu gë tere asëna wasadëha asankaf a. Hnam mbarëlēniho fop vësankaf vësëna wasadëha va, vicër va do gë vëharan sariya va. ⁵⁴ Piyer ñawët tëfëɗëhawo Yesu, tënkëlehn selele tere asëna wasadëha asankaf hna. Hnam, gë vëyëka va ntañantiko njerantëɗëho hwëɗëh hna.

⁵⁵ Vësankaf vësëna va gë vëhitiɗ vëvë Mbara Vëhitiɗ va fop njëkëlehnëɗëniho cedëya meh nte ndawëhnahnëɗëniha Yesu, bare vëhnuÿalohna. ⁵⁶ Vahnë vëyabah mërahnëɗënihawo, bare wanës wadëw hni ña nëmpëlëko.

57 Awa vëryampo më matëni mërahnëniha aki:
 58 «Nkwëryëbunëhawo ga nësëd: “Nihëdëfu ña Cery
 Wën Cankaf nte mbëryëni vahnë ñi, do vokaryu vëryu
 kawary hnë wafac warar ante wod gena doku vahnë.”»
 59 Bare wëla hnë watac, wanës wadëw hni ña nëmpëlëko.

60 Awa asëna wasadëha asankaf a më matëk tëya Yesu:
 «Dëkwadila bi ile ntehnëdënihi vëyi vahnë?» 61 Yesu ñoñ
 dëkwadilohna.

Asëna wasadëha asankaf a më mbok tëyëka: «Arëhnayik
 a bi yeru, Ajë Wën hunte sëmbëdëfun hi?»

62 Yesu më ntëkwaka: «Umë yebu, wühnë fop nudunëha
 Ajë Ahn'a ntañad g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop;
 nudunëha fëna ga njijëd vëjar vamb g'ambin hna.»

63 Awa asëna wasadëha asankaf a më citëk viyi vilëwu
 va do ntehn: «Gona mbalëfu gë wasefe! 64 Nkwëryërun
 wayeñ wante njewik Wënu ña. Hak ntehnërun?»

Vëhni fop ntehnëlehnëni menëk, tëfëka ndawï.
 65 Vëryampo hnë vëhni pëgwëlehnëni tëpahndëniha
 Yesu, cankëniha yëka yi nkwëyatëndëniha do
 ntehnëdëniha: «Yëtëry, kabi kila yeru, pëyaryifu bi mo
 ryafëki!» Vëyëka va nufëlehnëniha Yesu poryëndëniha.

Piyer njahëtafëha Yesu

66 Piyer gëd selele hna nkoko ante tëkiko asëval aryokun
 ava asëna wasadëha asankaf a. 67 Nukawo Piyer ga
 njerantëde, më njëkëka dus, do ntehn: «Wëjë fëna gë Yesu
 nkentiruhö, asan avë Nasaret ayi.»

68 Bare Piyer nambehnakawo Yesu ntehn: «Yëtëla bi ye
 yadu ahnës, gwëryëda.» Tac më matëk selele hna nji rënka
 hna do icale tarëlehn.

69 Bare aryokun a më mbok nuka do mbok ntehn tase
 vële yeho hnam va: «Ayi asan, aryampo hnë vëhni ye!»
 70 Piyer mboko nambehnahna kat.

Ga mbiyëk toye, vële yeho hnam va më ntehnëniha Piyer:
 «Paryi nke, aryampo hnë vëhni yeru, kabi wëjë fëna avë
 resiyo Galile yeru.»

71 Awa Piyer ndekalehn: «Arabi Wënu ña ntiwo wëh ge
 mërëdëfu! Lëk, yëtëlëwahna asan ale lehnëdun ayi.»

72 Wati rac dënk, cale ña tarëlehn higëna ya, Piyer
 ndënkwëtalehn ile ntehnëkawo Yesu ya: «Tarahnënd
 cale ña wahwënta wahi, njahëtafëho wahwënta warar
 yëtëlihohna.» Awa pëgwëlehn kond dus.

1 Vësankaf vësëna wasadëha va, gë vicër va, gë vëharaj sariya va, do gë vëvë Mbara Vëhitiŋ va fop, mbarëniho kobëri fo g'acahnëfëd ga soŋe nkwajëlëni. Më ñabehnëniha Yesu, njiryeryëniha njëdaniha Pilat.

2 Arac më tÿyëka: «Ahnaŵ wasëwif wã bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

3 Vësankaf vësëna wasadëha va viyë viyabah mërahnëdënihawo. 4 Awa Pilat më mbok tÿyëka: «Ñoñ dëkwadila bi? Nkwëryëdu wante pëyahnëdëni soŋe lëw hu ŋa!»

5 Bare Yesu ñoñ golohna ntëkwand, hafo Pilat pëmpëhnahna.

6 Hn'ambënt Pak-wo, Pilat tavëdëhawo aramp aryampo, ale tÿyëni bulunda ÿa. 7 Hara asan, ale wacik Barabas, sëdaryiko kaso hna gë vële ryawëkawo ahn'a ante ŋañëniho soŋe nkwëcëti vësankaf ŋa. 8 Kore ÿa njilehnëni vëhni Pilat hna do pëgwëni vëhni fop tÿyëndëniha ile rëk maŵëryanëdëhëhni hn'ambënt Pak hna.

9 Pilat më ntëkwakëhni: «Ñadun bi ravëhnuna ahnaŵ wasëwif aÿi?» 10 Kaŋi Pilat njëtëko ðus, g'iñewary njinenëhninihawo Yesu vësankaf vësëna wasadëha vi. 11 Bare vësankaf vësëna va peñëdënihëhniwo kore ÿa ntehnëni: «Tavëndifuna Barabas.»

12 Pilat më mbok tÿyëkëhni kat kore ÿa: «Ye ÿadun liwuŵa ale wacëdun Ahnaŵ Wasëwif aÿi?»

13 Më ntëkwaniha ndekatëndëni: «Pakëryehna hnë kërëwa!»

14 Pilat më tÿyëkëhni: «Awa iÿëhne wëh ntik?»

Bare mboko ndekani ðus g'ahawary: «Pakëryehna hnë kërëwa!»

15 Pilat ñadëho nëjehnëhni bulunda ÿa, më tavëka Barabas; ga ntampëniha Yesu, më njëdakëhni wasodade wã pakëniha hnë kërëwa.

Wasodade wã njafanjëdëniha Yesu

16 Wasodade wã më njonihawo Yesu bambery tere guverëner hna, do macënihëhni wasodade ntahni wã fop. 17 Cufëniha cuf mbëntah, do mbahnëni apënk wadëmpëhn*, pënkwehnhëniha. 18 Tac pëgwëlehnëni njafanjëdëniha ntehnëdëniha: «Nkaÿiru, Ahnaŵ Wasëwif!» 19 Ntankëdënihawo, tëpahnëdëniha do ndëkwëhnëdëni haryënk wã lëwu. 20 Ante puhnani yafan

* 15:17 15.17 Cufëniha cuf mbëntah, do mbahnëni apënk wadëmpëhn: Vëntah ÿa soŋe inaw ŋa ye, apënk wadëmpëhn ŋa wëntëlëk g'apënk ahnaŵ a.

dëwu ña, më cudëtëniha cud mbëntah ña, mbokaryëniha viyi vilëwu va do njonihaha soñe pakëniha hnë kërëwa.

Yesu pakëdfe hnë kërëwa

²¹ Hara asan, ale wacik Simo, avë Siren†, wëncidëho kañ. Rëm hni vëhni Alekësandër do gë Rufus yeho. Cape tac ndëcëdëho do wasodafde wã më porosinjëniha ndib kërëwa Yesu ÿa. ²² Më njiryeryëniha Yesu hn'ile macik Golëgota; umë fëhnëtanëd «Kuñ Hëloyoy». ²³ Ñadëniho njëdaniha uñen nte hnañëlehnik gë datikola ile wacik mir, bare Yesu më ñwëyëk. ²⁴ Tac pakëlehnëniha hnë kërëwa do pitëndëlehnëniho viyi vilëwu va do njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo hwëhnëd.

²⁵ Cahnëfëd fo woko ante pakënihawo ña. ²⁶ Aki keriko do pakiko yañ lëwu njëtahnënde soñe ile ndañahnik ÿa: «Ahnañ Wasëwif wã». ²⁷ Wabandi waki fëna pakaryiniho hnam darël Yesu, aryampo g'irëhw, añëntañ a g'irahahn. ²⁸ [Koyëna ntiyako Vikerëh vinte fëyahniko: «Had vëwen va ntiryaryiko.»] ²⁹ Vële ryëcëd va nkëlënkëladëniho njewatëndëniha, ntehnëndëni: «Hey! Wëjë ale lehnëko kodu ahnih Cery Wën Cankaf ña do avokary avëry hnë wafac warar, ³⁰ pehëтары wëjë dënk, cëli kërëwa hna!»

³¹ Vësankaf vësëna wasadëha va fëna gë vëharaj sariya va njafañëdënihawo ntehnëlëndëni: «Pehëtëkëhni vahné vëhañary bare kodina pehëta umë dënk! ³² Arabi Arëhnayik a, ahnañ Isërayel a, cël tameki kërëwa hna! Ge nuñun rac, awa kwëtahnëdëfunëha.» Vële pakëlehniniho gë Yesu va fëna njewëdënihawo.

Icëm Yesu ña

³³ Lav a nkaf li nkeho, kuyëlehn nkal hna fop hafo hnë wëwati warar g'anent hna. ³⁴ Wati rarëna hna Yesu më ndekak gë fanka: «Eloyi, Eloyi, lëma sabakëtani?» Umë fëhnëtanëd: «Wën mën, Wën mën, soñe ye ravëruho?»*

³⁵ Vëryampo hnë vële yeho hnam va, ga nkwyëryëni, më ntehnëni: «Nëparyin, Eli macëd!»

³⁶ Aryampo hnë vëhni më nkaryëk koy ankwëy hn'uñen ñañah do cob hnë ryoko, tac njëlëhnëlehna Yesu soñe ce do ntehnëhni vële nkeni va: «Napëryin, nuñen ge Eli njijëd cëlënda kërëwa li!»

³⁷ Tac Yesu më ndekak gë fanka cëmëlehn.

³⁸ Ipand dëndah, inte fokiko haryënk wëñwa le ÿak sëvak Cery Wën Cankaf hna, citako fagant pëgw yañ hafo gëd. ³⁹ Kapiten vë Rom, le hahnëko haryënk wëñwa Yesu ÿa, nuko

† 15:21 15.21 Siren: nkol ye hnë nkal nte wacik gaki Libi. * 15:34 15.34: Wahnëw 22.2

gante cëmëko ka më ntehnëk: «Paryi nke, aÿi asan Ajë Wën yeho!»

⁴⁰ Vësëval vëryampo yeho hnam, vëhni fënali ñawët njëkëdënihawo. Hnë vërac, nkentiniho vëhni Mari mbë Magëdala, gë Salome, gë Mari hnëmu Sak toyë do gë Yose. ⁴¹ Tëfëlehnëdënihawo Yesu ante nkeniho Galile ña do ndokuñëhnëdënihawo. Nkentiniho fëna hnam vësëval vëyabah vëhawary vële njijëniho gë Yesu Yerusalem hna.

Yesu kwëtëde hn'iyag

⁴²⁻⁴³ G'anëka ga, Yosef mbë Arimasi tëkiko. Umë ahitin yentiko ale lënënik Mbara Kitiña hna, do itëk Nawë Wënu ña napëntëdeho umë fëna. Fac pëhwëta ntawëla ña yeho, bëyëdïlohna fac ntawëla ña pëgwëdëho. Soñe rac ndëkahnëko Yosef nji tëya Pilat iñas Yesu ña. ⁴⁴ Pilat pëmpëhnahnëkawo ante njëtako Yesu tëk cëm ña. Më macehnëka kapiten ÿa tëya bi paryi nke. ⁴⁵ Ga pëyahnek, kapiten ÿa, paryi nke, Pilat më mawëryanëka Yosef nuf ñas iña. ⁴⁶ Yosef më ntawëk yarëh, cëlëndëk ñas iña kërëwa hna, përyëk hnë yarëh do ndën hn'iyag nte yabiko hn'ikuñ. Tac këryinët bëraka pidahn rënka yag iña. ⁴⁷ Mari mbë Magëdala gë Mari hnëmu Yose njëkëdëniho bi ne ndënëde ñas Yesu ña.

16

Ibëhn Yesu

¹ Ga ndëcëko fac ntawëla ña, Mari mbë Magëdala, gë Salome, gë Mari hnëmu Sak më ntawëni ðatikola soñe nji ntini ñas Yesu ña. ² Gë dimasi ÿa koßëri fo, ante pëhnëk lav ña, njilehnëni yag hna. ³ Ntehnëlëdëniho vëhni fo: «Mo yid këryinëtëhnëfu taka nte fidahnik rënka yag ñi?»

⁴ Bare ante tëkëniho ña nuniho taka cankañ iña këryinëtiko cape ndampo. ⁵ Awa tënkëlehnëni yag hna do më nuniha ajar ga ntañak hnam g'irëhw; viyi vile yerëko had ambin wilëbilëk ntiyako. Vësëval va më pëmpëhnahnëkëhni, ⁶ bare jar ña më ntehnëkëhni: «Antë pëmpëhnahnu; Yesu mbë Nasaret yëkëlehnëdun, ale fakiko ÿa; Wënu ña mbëhnëndanëka, gena hnani. Yëkëryin, wëli hn'ile kwëtiko hna. ⁷ Tame yiryin afëyawuna Piyer gë vërefal vëyëntañ va: “Njid napëhëndu Galile hna; hnam nudunëha, gante ntehnëkuno ka.”»

⁸ Awa vësëval va cahnëlehnëni g'igary fo ñawëtani yag iña, kabi mbalëdëniho ntakah ña. Do ñoñ wafëyalawohna ahnë, kabi ntakëkëhniwo.

Yesu tufëhnadëha Mari mbë Magëdala

⁹ [Ga mbëhnëk, kobëri fo g'acahnëfëd ga gë dimasi ÿa, Yesu vëhni Mari mbë Magëdala hna tufëhnako ten, ale ntanëhnëko wayine mbëd gë waki ña. ¹⁰ Umë njik pëyakëhni vële nkeniho gë Yesu va. Hara vahnë vërac njëwëhnëniho do kodëniho. ¹¹ Bare ga nkwëryëniha ga nësëd: «Yesu mbëhnëk, nubuhal!» vëhwëtahnlëlawohna.

Yesu tufëhnad hnë vëréfal vëhi

¹² Tac, vëréfal vëhi yidëho gë vunkol vutoy. Yesu më mbok tufëhnak g'ankeya nte nkok yavëtëdena ten. ¹³ Vëréfal vëhi va më mbokani pëyanihëhni vëyëntaŵ va, bare vëhni fëna vëhwëtahnlëhniwohna.

Yesu tufëhnad hnë vëréfal pëhw g'aryaŵ hna

¹⁴ Tac, ga ndëcëk watac fop, Yesu më mbok tufëhnak kat vëréfal pëhw g'aryaŵ hna wati ante tokëdëniho roka ña; ñañënahnkëhniwo soñe ile nkoni vëhwëtahnlëna ÿa do g'ikamb vankaf vantëŵ hni ña, kabi vëŵawëhnlëliwohna vële hnukawo ga mbëhnëk va.

¹⁵ Më ntehnëkëhni: «Yiryin duniÿa li fop afëyawuni vahnë va Wanës Wakasëk ña. ¹⁶ Ale-wo-le hwëtahnlëd do njaryi ÿa pehëtëde; bare ale wod kwëtahnlëna ÿa cëdëde. ¹⁷ Wëlin dahëse ile njavëtahnëdëni vële hwëtahnlëk va: ntaðënihëhni wayine ña g'uŵac mën ŵa; nësëdëni vanësa wakawary; ¹⁸ ge pëladënihëhni walën ma ge cedëni wanto wante ryawëd ñoñ didilëhniha; tindëdënihëhni wëbák ña vëres va do vërac njëredëni.»

Yesu mbokad ðarël Wën hna

¹⁹ Ante nësëhnëdëhëhniwo koyëna ña, Ahwëhn a Yesu nufiko nkal li njoyi g'ambin do ntaña g'irëhw Wën. ²⁰ Vëréfal va campëlehnëni gante-wo-gante soñe pëyahnëni Wanës Wakasëk ña. Ahwëhn a ndemaðëhëhniwo hnë doku rac gë wëdahëse wapëmpëhnahnah wante ntidëniho ña do tufahnëdëho wanës ña toña ye.]

Itëfëta nte kerëk Lik paṅare Yesu Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ṅa tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Lik herëk. Inji «Tëfëta paṅare Yesu» fo ye inte kerëk ale wok gena sëwif. Lik aṽehn yeho, lawo Pol (Vëvë Kolos 4.14). Kerëhnëdëha Tewofil soṅe uwám Yesu, kolahn kwëtahn karaṅ nte karaṅiko ṅa. Lik mbok kerëhna kat Tewofil soṅe wayas Pol do nagi mbara vële hwëtahnëka Yesu va hnë ikayëte le wacik Vantiyehn Vëfayik va.

Kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd g'iryawṽ gë wahnah gë wafëhw imbëd gë warar g'imbëd (64 gë 85) ga ndëcëk hnagi Yesu ṽa. Inji kayëte Itëfëta paṅare Yesu njëdahnëd fop wayab ntëbi wale yehëhna hnë kayëte Marëk hna. Age Marëk tufahnëdëha Yesu had «Ajë Wënu» Lik tufahnëdëha had «Ajë Ahnë». Pëgwëhnahnëk pëyahnënd nagi San Ayary a, alintëraṽu Yesu, do puhahnëd gë kayënda Yesu ambin hna ante mbëhnëk ṅa.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Yesu, Aju ahnë, toña, Nawṽ Wënu ṅa, wayine, wameh, koryi.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Soṅe ye kerëk Lik inji kayëte (1.1-1.4)

Hnagi San Ayary a do gë Yesu (1.5-2.52)

Ikaraj San Ayary a (3.1-20)

Yaryi Yesu ṽa, do le njëkëhnahnëdëha Sintani Yesu (3.21-4.13)

Yesu Galile pëgwëd d'oku lëṽu ṽa (4.14-9.50)

Yesu cahnëk nkol Galile soṅe nji Yerusalem (9.51-19.27)

Itënk Yesu Yerusalem ṅa (19.28-23.25)

Icëm g'ibëhn Yesu ṅa (23.26-24.53)

Pidëta wanës paṅare Yesu

¹ Aṽënta mën Alënah Tewofil, vahnë vëyabah njëkëlehnëni njëtëni do kerëni ile ye toña ṽa fop hn'ile ryëcëtako fagant fu ṽa. ² Kobëri wapëgwa hna vële yeho wasede waṅi fop va hwëtëhnahniko pëyahnëni wanës Wënu ṅa do awa vëhni fëyakëfu fop ile liyako ṽa. ³ Soṅe umë ye, Alënah Tewofil, ante njëkëlehnëbu wapacëk ami fëna, caṅahnëko herëhni waṅi fop ile liyako kobëri wapëgwa hna hafo hn'ile puko hna, ⁴ aholahn ahwëtahn karaṅ inte haraṅjiruhö ṅa.

Ipëyahn hnagi San Aṽary a

⁵ Wati ante nkeho Erod ahnaŵ Yude ɲa, nkeho hnam asëna wasadëha ale ŵaciko Sakari. Hnë kore vësëna vëva Abiya* hna kwëhnaryiko. Asëvalu, Elisabet maciko. Umë fëna hnënk asëna asankaf ale ŵaciko Aron hna kwëhnaryiko. ⁶ Catëniho vëhni vëhi tak haryënk Wën hna, maŵëhnëniho sariya ŷa gë fop ile tëyëk Ahwëhn a. ⁷ Vëhwëhnalawohna fatah, kabi Elisabet nagëdïlohna do tëko ntafëni vëhni vëhi tak.

⁸ Fac ryampo, Sakari doku vësëna wasadëha ŷa ntidëho Cery Wën Cankaf hna, kabi agwën kore lëwu ŷa yeho. ⁹ Ntiniho gante nke namu vësëna wasadëha ka soɲe tëhnahni ahnë do tëhnayiko Sakari tënk ŷëŵa sëvah Ahwëhn hna nji pëd duf iɲa. ¹⁰ Wati nte pëdëde duf iɲa, fop bulunda ŷa g'ipër njëfadëniho.

¹¹ Mëleka Ahwëhn a cahnahnikawo Sakari: gë farëhw hn'ile cënade sadëha hn'ile pëdëde duf iɲa ñëwëko. ¹² Sakari ga nuka, ntafëlehna ntaŵary iɲa do ntaka dus. ¹³ Bare mëleka ŷa më ntehnëka: «Antë ntaki, Sakari; Wënu ɲa nkwëryëk wayëfa hu ŵa. Elisabet, asëval hu, nagëhnëdëhina fatah facan fante ŵacëdu San. ¹⁴ Natëdëhi dus soɲe lëwu ŷa; njabëdëni fëna vële natëntëde va kabi nagik. ¹⁵ Aryokuɲëhn Ahwëhn asankaf yed. Cedina muk ile ryëwëned. Kobëri donk hnëmu hna pëbëdëha Iyir Ipacah iɲa. ¹⁶ Mbokaryidëhëhni vutah Isërayel va Ahwëhn hna Wën hudëw hni ha. ¹⁷ Umë ryënkwehniidëha Ahwëhn a. Gë Iyir inte yëdakawo fanka kila Eli fa njijëd soɲe konjëlehnëhni warëm ŵa gë vutah vuntëw hni va do vële wok vëlënënedïlahna Wën va mbokaryini kwëhnani hakili satah. Karaɲëdëhëhni bulunda le fëhwëtaf itëk Ahwëhn a.»

¹⁸ Awa Sakari më tëyëka mëleka ŷa: «Hak njëtëdëfu waɲi toña ye? Ntafëbu do asëval mën aŷi fëna ntafëk!»

¹⁹ Mëleka ŷa më ntëkwaka: «Ami, Gabëriyel yëbu, ale hahnëd haryënk Wën hna soɲe ryokuɲëhnëndëŵa; payiko yiju yonëhniŷi waɲi wanës wakasëk wapëren. ²⁰ Ile hnësëbu ŷi ntiyaɲ ge wati ŷa tëkëk. Bare maŵëlihna; soɲe rac kodila avok ahnës hafo hale ntiyaɲ watac.» Mëleka ŷa koyëna nësëhnëkawo Sakari. ²¹ Hnë wati rac, kore ŷa napëdënihaŵo Sakari do pëmpëhnahnëkëhniwo, kabi mbiŷëhëdëho ßambery ŷëŵa sëvah hna. ²² Ga cahnik, kodïlohna nësëhnëhni do vahnë va njëtëniho iñë le watik gë Wën nuk ŷëŵa sëvah hna. Tëk pëgw fac rac, kodïlohna mbok nës, aki fo ndëkwanëdëhëhniwo. ²³ Tac ga puk wafac

* 1:5 1.5 Abiya: Wati Sakari ŷa nkeniho vësëna wasadëha wakore 24 gë vëva Abiya va per, ankwëcëtëlëdëhëniho Cery Wën hna soɲe doku ŷa (1 Tëfëta 24).

wale rëfëkawo Sakari ndokun hnë Cery Wën Cankaf hna, më mëncëk gë ŷalu. ²⁴ Ga ndëcëk watac fop, Elisabet, asëvalu ndonkëko do hnë wadepera mbëd' cahnëdilohna tere hna. Ntehnadëho: ²⁵ «Wëlin ile ntinëhnëko Ahwëhn a! Mawëk ntihtëto ile sëfëhnëdëhoŵo tase vahnë fop ŷa.»

Ipëyahh hnagi Yesu ŷa

²⁶ Hn'ulepera hwëhn mbëd' gë ryaw hn'idonk Elisabet hna, Wënu ŷa payëkawo mëleka Gabëriyel gë resiŷo vë Galile, hn'ankol nte wacëde Nasaret hna, ²⁷ hn'aryag ale woko yëtëna vësan; Mari maciko. Asan ale wacik Yosef hwëhnëkawo do yentiko hnë hnënk Ahnaŵ David. ²⁸ Mëleka ŷa tënkëko ŷalu hna do ntehna: «Natëryiŷi Mari! Ahwëhn a ñad ntinëhni iñë fërën, gë wëjë nkerun.»

²⁹ Mari pëmpëhnahnëkawo ðus wanës mëleka ŷi; më tëyak bi ye pëhnëtanëk iŷi simpaŷi. ³⁰ Awa mëleka ŷa më ntehnëka: «Antë ntaki Mari, kabi Wënu ŷa ñadëhi. ³¹ Ndonkëdu do ahnaga facan fante wacëdu Yesu. ³² Ale hwëhnak nafa yed' do rëkëde macënde Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop. Ahwëhn a Wënu ŷa ntidëha ahnaŵ asankaf gante ntikawo David rëmu sankaf ka, ³³ do umë yed' ahnaŵ vutah Isërayel va kwëlëkwël, ucankaf ntëwu ŷa puðina.»

³⁴ Mari më ntëyëka mëleka ŷa: «Hak lë kod nke watac, kabi yëtëla vësan?»

³⁵ Mëleka ŷa më ntëkwaka: «Iyir Ipacah iŷa njijëd' hnë wëjë do fanka Wën Hunte Sëpëk Fop ŷa cankëdëhi had icën. Soŷe rac macahnëde fatah fapacah fante hnagëdu fa, Ajë Wën. ³⁶ Elisabet mbaŷëhu, umë fëna, facan nagëd' mama ntafahnëk; umë ale lehnëdeho nagëdina ŷa, lepera hwëhn mbëd' gë ryaw ŷa nkehahnëk. ³⁷ Yëtëry, ñoñ gena ile nkok kodina nti Wënu ŷa.»

³⁸ Awa Mari më ntehnëk: «Aryokunëhn Ahwëhn a yëbu; arabi fop nkewo gante nësëru ki.» Awa mëleka ŷa njilehn.

Mari vëhni Elisabet

³⁹ Hnë wafac warac, Mari pëhwëtalehn g'uŷankahnah nji hn'ankol nte ye hnë wahun hnë resiŷo Yuðe hna. ⁴⁰ Ante tëkëko hnam ŷa, tënkëko tere Sakari hna do nkaŷa Elisabet. ⁴¹ Wati nte nkwëryëko arac simpaŷi Mari ha, fatah fa ñënkakawo hn'idonk hna gë fanka. Wati rac dënk, Elisabet pëbëlehna Iyir Ipacah iŷa ⁴² do ndeka gë fanka: «Wënu ŷa ntinëhnëki viŷë vifërën ntëbini vësëval va fop do ntinëhnëka fëna fatah fante hnagëdu fa! ⁴³ Mo ga yëbu ami, nehahnidëho hnëmu Ahwëhn mën aki? ⁴⁴ Ante nkwëryëbu simpaŷi hu ha, fatah fa ñënkak uhntatah ðonk mën hna.

45 Mbetaru kabi kwëtahneruha Ahwëhn a ntif ile pëyaki
ÿa!»

Hnëw Mari ÿa

46 Awa Mari më ntehnëk:

«Ntaŵary mën inja fop naÿënedëha Ahwëhn a,

47 sakahn mën ha pëbëka uhnatah soje Wënu ña, afehët
mën a;

48 kabi ndënkwëtaako, ami ale wok kwëhnala nafa ÿi.

Tëk pëgw gaki, vahnë vëvë duniÿa vi fop rëkëd
macëndëniho ale ñad Wën,

49 kabi Wënu ña, Awaŵah a, ntinëhëko viÿë
vifëmpëhnahnah visankaf.

Wac lëwu wã ÿak lënënik d'us.

50 Kaÿëhnandëha gë vanjeh vayabah vante lënënedëha gë
antakah va.

51 Ntik d'oku sankaf gë fanka vák lëwu ÿa:

Campehnëkëhni vële hnaÿënad va.

52 Këfëkëhni vësankaf va ucankaf ntëw hni hna,

do matëndëdëhëhni vële vanad va.

53 Njëdakëhni vetak sankaf vële njoko inte va,

do ntahni vëvetak va wëbák fo.

54 Njijëk ndemahni bulunda Isërayel ÿa, vëryokuÿ vëlëwu
va:

dënkwëna tufa Abëraham gë vutah vuntëwu va,
kaÿëhnahn dëwu ña

55 kwëlëkwël, gante ntehnëkëhniwo vacërakëlo fu ka.»

56 Mari koyëna puhnako hnëw lëwu ÿa. Umë vëhni
Elisabet hna ñëwëko ile rëkëk wadepera watar, tac mëncëk
gë ÿalu.

Hnagi San ÿa

57 Wati nte nagand Elisabet ña tëkëko, më nagëka facan.

58 Koyëna vësaryëntaŵu gë hnënk lëwu ÿa njëtaniho
Ahwëhn a kaÿëhnahnëka d'us g'umë, awa më natëntikëhni
vëhni fëna.

59 Hnë fac hwëhn mbëd gë warar hna, më njijëni soje
kácehnëniha fatah fa gante nkeho namu lëw hni ka; Sakari
ñadëniho macëniha vahnë va, wãc rëmu wã. 60 Hnëmu më
ntehnek: «Hali, San macëde.»

61 Vahnë va më ntehnëniha: «Bare, kwëhnalihahna la
aryampo hnënk hu hna ale wacik koyëna!» 62 Awa më
ndëkwänëniha rëm ÿa tëyëniha bi hak ñad maci fatah
fantëwu fa.

63 Sakari më tëyëk iñë ile herande do umë kerëk:
«Wãc lëwu ÿa San ye.» Vëhni fop pëmpëhnahnëlehnëhni.
64 Taÿ Sakari kolëlehn mbok nësënd, pëgwëlehn ndekand,
cëmbënda Wënu ña. 65 Awa vësaryëntaŵu va fop

pëmpëhnahnëkëhniwo, do fop hn'ankol nte ye hnë wahun hnë resiyo Yude hna tëfëtaðeho watac. ⁶⁶ Fop vële wëryëko ga tëfëtaðe watac va nahadëniho do tëyadëniho: «Awa ye ga nkeð fañi fatah?» Nuniho fanka Ahwëhn fa g'umë nkeniho.

Hnëw Sakari

⁶⁷ Hnë wati rac, Sakari, rëmu fatah fa, pëbëkawo Iyir Ipacah iña, pëgwëlehn nësënd wanës Wën ntehnënd:

⁶⁸ «Arabi Ahwëhn a Wën bulunda vëvë Isërayel va cëmbi, kabi njijëk pabëhni bulunda lëwu ÿa do pëhwëtëk fop soje pëhëtëhni:

⁶⁹ Canëhnikëfuna Afehët ahwëhn fanka, hnë hnënk David aryokun alëwu hna,

⁷⁰ wakila ña mbiyëk ga pëyahnëniho watac,

⁷¹ më lehnëko pëhëtëdëhëfu hnë vële ÿad ntinihëfu wameh va do gë hn'imëk vële ÿewëkëfu va fop.

⁷² Koyëna tufahnëk dol kaÿëhnahn nte kwëhnako soje vacërakëlo fu ña do dënkwenä kwëtëla nte ntiko gë vëhni ña.

⁷³ Ha, ntik ile ntëkëhnëkawo rëm fu ÿa Abëraham:

⁷⁴ ñawëtëdëhëfu hnë vële ÿewëkëfu hna kolahnin ndokunëhnëndena ntakah këm,

⁷⁵ nkehahnin vahnë vële ÿahnëka do catin haryënkw lëwu hnë wafac duniÿa lëw fu hna fop.»

⁷⁶ «Do wëjë, fatah mën, kila Wën Hunte Sëpëk Fop yëfu: ndënkwëhnëduha Ahwëhn a afëhwëtëhnëhënda nkaw ña.

⁷⁷ Do koyëna njëtëndanëdëhëhni bulunda lëwu ÿa njijëd pëhëtëhni g'itavëhn wameh wadëw hni ña.

⁷⁸ Toña ye, Wënu ña Ahwëhn fu ÿa kaÿëhnahnëdëha dës: Nke had lav ule fëhnið do penifu g'ambin,

⁷⁹ soje penahnëhni vële ye hnë umëhwëry do gë hnë icën icëm hna,

yasaryahnëfu hn'ankaw yam hna.» Sakari koyëna puhnako wanës wadëwu ña.

⁸⁰ Fatah fa naÿëdëho do hakili lëwu ÿa nkwënaðëho. Hnë wula ntëdëko hafo hale pëgwëko doku lëwu ÿa hnë bulunda vahnë vëvë Isërayel hna.

2

Hnagi Yesu ÿa

¹ Hnë wati rac, Sesar Ogis, Ahwëhn Nkal a, ntehnëko kerini vahnë vëvë nkal va fop. ² Vaker vatac yeho vandënkwëryënkw va do wati rac Kiriniyus yeho guverëner vë Siri ÿa. ³ Vahnë va fop njidëniho keraryini, ale-wo-ale nkol ntëwu hna.

⁴ Awa Yosef, umë fëna, matëko nkol Nasaret nte ye hnë resiyo Galile hna, soje nji hn'ankol Betëlem nte ye hnë resiyo Yude hna, hn'ile nagiko ahnaŵ a David, kabi hnënk David hna nkentiko. ⁵ Njokawo Mari, ale kwëhnëko ya, keraryijini njidëniho, do Mari g'idonk nkeho. ⁶ Wati nte nkeniho Betëlem na, fac hnag ya tëkëlehni. ⁷ Më nagëka facan, fatah fandënkwëryënk w fantëwu fa yeho. Më përyëka gë yarëh do ntana hn'ile kwëtëndeni wusaŵ uryav* hna, kabi vëhnuyalohna igwac cery vëhneh hna.

Mëleka ya gë vëhery wape va

⁸ Hnë resiyo rac dënk, nkeniho vëhery wape vële ryakëdëho gë wëhaŵ soje njëkandënihëhni wape wadëw hni na. ⁹ Mëleka Ahwëhn a më karyëtahnikëhni taŋ do icëmb Ahwëhn a kwërëlehnëhni gë humpen hucankaf. Vëhery wape va më ntakëkëhni dus. ¹⁰ Awa mëleka ya më ntehnëkëhni: «Antë ntaku! Wanës wakasëk wapërën yinenëhni dëmu wante hnatedëhëhni fop bulunda yi. ¹¹ Hn'uŋi mëd, hn'ankol David hna, nagëhnirunëha Afëhët; Arëhnayik a ye, Ahwëhn a. ¹² Do wëli dahëse ile yavëtahnëdunëha ya: tëkatëdunëha fatah ga përyik g'iyarëh do ntani hn'ile kwëtëndeni wusaŵ uryav hna.»

¹³ Ga nësëk watac, kore wamëleka wakaŵary wante watik g'ambin karyëtajëniho fëna taŋ, cëmbëndëniha Wënu na ntehnëndëni:

¹⁴ «Cëmbënëfuna Wën Hunte Sëpëk Fop, do vële ñad va arabi nuŵani yam ya duniya li!»

Vëhery wape va Betëlem hna

¹⁵ Ante mbokani wamëleka g'ambin na, vëhery wape va më ntehnëläni: «Awa yinëfu tameki hafo Betëlem hna: afo nuyin ile liyak hnam ya, ile njëtëndanëkëfu Ahwëhn aŵi.»

¹⁶ Njilehnëni ñap tëkatëniha Mari gë Yosef, do gë fatah fatoy fa ga ndakëk hn'ile kwëtëndeni wusaŵ ryav hna. ¹⁷ Ga nuniha, më tëfëtani ile ntehnëkëhniwo mëleka ya soje faŋi fatah fatoy fa. ¹⁸ Fop vële wëryëkëhniwo vëhery wape va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës wante nësëdëniho na. ¹⁹ Bare ge Mari ye, waŋi fop hakili hna kwëta dëho do nahadëho. ²⁰ Tac vëhery wape va mbokalehnëni gë wëhaŵ naŵënëhatëndëniha Wënu na do cëmbëndëniha soje ile nkwëryëni do nuni ya fop; fop gante nësëhnëkëhniwo mëleka ka nkeho.

Icëh Yesu Cery Wën Cankaf hna

* 2:7 2.7 Hn'ile kwëtëndeni wusaŵ uryav: Wusaŵ wã gë vahnë va cery ndampo fo ndakahnëdëniho.

²¹ Ante nuŷako fatah fa wafac mbëd gë warar ŋa, fac ile kácahnëde ŷa yeho; hnë fac rac maciko Yesu, wac ile nkabahnëko mëleka hara hnëmu ðonkëna ten ŷa.

²² Wati ile rëfëkawo ntini Mari gë Yosef sadëha pacëna ŋa rëkiko, gante ntehnëk sariya Moyis ka. Awa më njini Yerusalem Cery Wën Cankaf hna do njoniha fatah fa cehihna Ahwëhn a, ²³ kabi keriko fëna sariya Ahwëhn hna: «Facan fandënkwëryënk wante wo hnagik fa Ahwëhn a sahëdeha.»^{*} ²⁴ Tëfëkawo fëna canëni sadëha le tëyëk sariya Ahwëhn a: «Walagi wahi ma vupah vuki†.»

Ipankël gë Simeŷo

²⁵ Yerusalem hna nkeho asan ale waciko Simeŷo. Asan arac catëko do ntënëndëfhawo Wënu ŋa do napëdëfhawo ale rëfëkawo njij pehëtëhni vëvë Isërayel va. Iyir Ipacah iŋa g'umë nkeniho ²⁶ do njëtëndanëkawo cëmëdina hara nulahna Arëhnayik ale payid Ahwëhn a Wënu ŋa. ²⁷ Awa Simeŷo, Iyir Ipacah iŋa hnësëndëhawo, njiko Cery Wën Cankaf hna. Wati rac dënk vële hnagëka Yesu va njiryejënihawo soŋe ntini ile tëyëk sariya soŋe lëwu ŷa. ²⁸ Simeŷo, ga nuka, njakëkawo do camehna Wënu ŋa ntehn: ²⁹ «Tame, Ahwëhn, ntiru ile hnësënhëruhoŷo ŷa: Awa kodu arava aryokujëhn hu ŷa cëm yam.

³⁰ Nubuha gë vinkër mën vi dënk afehët ale fayiru ŷa,

³¹ umë ye ale fëhwëtëru soŋe wabulunda ŷa fop:

³² humpen hunte lid ayëti wahnënk ðuniŷa li fop ye do umë yed icëmb vëvë Isërayel, bulunda hu ŷa.»

³³ Vële hnagëka Yesu va pëmpëhnahnëkëhniwo gë wanës wante nësëdëho Simeŷo soŋe lëwu ŋa. ³⁴ Simeŷo ndëwakëhniwo tac ntehn Mari, hnëmu Yesu: «Wënu ŋa tëhnaka fatah hu fi, këfahnëhni vëyabah do matëndëni vëryampo hnë Isërayel hna. Dahëse Wën yed, bare vahnë va ŋwëyëhnëdëniha. ³⁵ Koyëna njëtëde vinahan vicowak hnë vahnë vëyabah. Do wëjë, Mari, horot ŷa cëhëdëhi ntaŷary iŋi had sëlame.»

Ipankël gë Ana

³⁶ Nkeho fëna kila asëval; Ana maciko. Rëmu Fanuwel maciko do hnë hnënk Aser hna nkentiko. Ana ntafëko ðus. Wabëhn mbëd gë waki ntilahnëniho g'asan ale ŷëlëkawo hn'undag ntëwu hna tac asanu cëmëko. ³⁷ Asan këm fo nkoko hafo nuŷa wabëhn wafëhw imbëd gë warar gë wahnah (84). Cahnëdiloŋna Cery Wën Cankaf hna do

^{*} 2:23 2.23: Icahn 13.2,12,15 † 2:24 2.24 Walagi wahi ma vupah vuki: soŋe sadëha ŷa fape fakwëhn bëhn rëyik, bare vëhayëhnah va, vupah vuki tëyini. (Soŋe Walevi 12)

ntiyadēho sali Wēnu ɲa g'umēd̥ gē g'anent: cuɲedēho do ɲjɛfadēho. ³⁸ Hnē wati rac dēnk tēhantikēhniwo do pēgwēlehn camehnēnda Wēnu ɲa. Do nēsēndēhēhniwo soɲe fatah fa fop vēle hnapēdēho ipɛh Yerusalem va.

Imēnc gē Nasaret ɲa

³⁹ Vēle hnagēka Yesu va, ga puhnani idi ile tēyēk sariya Ahwēhn a, mē mēncēni gē Galile nkol ntēw̄ hni hna, Nasaret. ⁴⁰ Yesu naɲedēho do ɲjaɲedēho, usery lēwu ɲa nkwenadēho do Wēnu ɲa tufahnēdēho iɲa dēwu ɲa.

Yesu Cery Wēn Cankaf hna

⁴¹ Bēhn-wo-bēhn vēle hnagēka Yesu va ɲjidēniho Yerusalem soɲe ambēt Pak ɲa. ⁴² Ante nuɲako Yesu wabēhn pēhw gē waki ɲa, mē ɲjoryaryēniha gante nke namu ambēt tac ka. ⁴³ Ante puk ambēt ɲa, mēncēdēniho, bare Yesu Yerusalem hna nkoko do rēmu gē hnēmu vēyētēlohna. ⁴⁴ Ntiyahnēkēhniwo gē vērēfal hni nkentiko do fac ɲa fop ɲjasēniho. Awa pēgwēlehnēni ɲjēkēlehnēndēniha hnē wahnēnk walēw̄ hni hna do gē wēlawo walēw̄ hni hna, ⁴⁵ bare vēhnulawohna. Mbokalehnēni gē Yerusalem nkotēni ɲjēkēlehnēhēndēniha. ⁴⁶ Hnē fac rarēna hna, mē nuniha Cery Wēn Cankaf hna. Fagant vēharan̄ sariya hna ntaɲako, nēpadēhēhniwo do tēyēdēhēhniwo. ⁴⁷ Fop vēle wēryēdēhawo va pēmpēhnahnēkēhniwo gante kwēhnako hakili ka do wante ntēkwadēho ɲa. ⁴⁸ Vēhni, rēmu gē hnēmu, ante nuniha ɲa, pēmpēhnahnēkēhniwo d̄us. Hnēmu mē ntehnēka: «Ajē mēn, soɲe ye liruhēfu aki? Rēmuh g'ami ndēɲakēbun d̄us ayēkēlehnatēnde.»

⁴⁹ Mē ntēkwakēhni: «Soɲe ye ga yēkēlehnēd̄funēho? Yētēluhna bi tēfēko yewu cery Rēm mēn hna?†» ⁵⁰ Bare vēyētēlohna ile ntehnēdēhēhniwo ɲa.

⁵¹ Yesu mēncētēlehni gē Nasaret do nkoko ntēnēnēndēhni. Wante liyak ɲi fop, hnēmu hakili hna kwētako. ⁵² Awa Yesu hakili ɲa nkwenadēhawo, naɲedēho do nkeya ntēwu ɲa nēɲahnēkawo Wēnu ɲa gē vahnē va.

3

Ikaran̄ San Ayary

¹ Awa hnē bēhn le nuɲahnēko Tiber wabēhn pēhw g'imbed̄ (15) ga nkehahnēko Ahnaɲ fop vankal vante kwēhnēko Rom va, Pos Pilat yeho guverēner vē Yude ɲa, Erođ hnaɲēko hnē resiɲo Galile hna do aheryu, ale

† 2:49 2.49 Cery Rēm mēn hna: kođ pēhnētān fēna: «d̄oku Rēm mēn hna».

waciko Filip ŷa, umě hnaŵëndiko hně resiŷo Iture hna gě Tërakonitis hna, Lisaniyas yeho guverëner vē Abilen ŷa, ² do Anas gě Kayif yeho vësankaf vësëna wasadëha va. Hně wati rac nuŷako San, aju Sakari, wanës Wënu ŷa wula hna. ³ Tac ndapëko inkal bē sën sankaf Yurëdan hna fop ntehnatëndëhni vahnë va: «Gwëcëtaryin vankeya va, ayaryiwu do Wënu ŷa tavëndëhu wameh hun ŷa.» ⁴ Koyëna ntiyako ile kerëko kila ile waciko Esayi ŷa kayëte ntëwu hna:

«Nëparyin! Asan ryekad wula hna, më lehnëd:

“Pëhwëtëryin nkaŵ Ahwëhn a,
dinëndina vankaw vacatah dus!

⁵ Vankëd va gě wahuŷ ŵa fop këñëndëlehnëde;

vankaw vatumpak va catënëde,
vankaw vapërëkak va fop pëhwëtëde.

⁶ Do vahnë va fop nudëni ipëh inte wätik hnë Wën.”✠»

⁷ Kore vahnë yijëko vëhni San hna soŷe njaryëhni. Ntehnëdëhëhniwo: «Wühnë, merun had walën wayapah! Mo lehnëku yaryi ŷi fo kod pëhëtu ntavah cankaŵ Wën nte yejëk ŷi. ⁸ Atëh përen wadëwel wapëren ntëwëd; diryindën viŷë vifëren arufahnahnu nkwëcëtarun vankeya va! Ant'ahnahandu: “Rëm sankaf fu ŷa, Abëraham ye”, had watac nkwërënked afëhëtahniwu. Pëyadëmu: Wënu ŷa kod dënk nti waŷi wëraka vutah Abëraham! ⁹ Rasëhn ŷa pëhwëtak ŷos vatëh va kobëri vënkahn hna: Atëh nte-wonte wok dëwëdina wadëwel wapëren ŷa ŷosëde do ntabi gë hwëdëh.»

¹⁰ Vahnë va tëyëdënihawo: «Ye rëfëkëfu lifu?»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ale hwëhnaŵ vacud vaki tëfëka njëda ndampo ale wok kwëhnana do ale hwëhnaŵ rokëtok tëfëka cëhahn.»

¹² Vëref ŷatëtanke fëna njijëniho njaryaryini. Më tëyëniha: «Aharan, fuhnë lë, ye rëfëkëfu lifu?»

¹³ Më ntëkwakëhni: «Ant'asosehnuni vahnë va ntëbi ile lehnirun arëyuni ŷa.»

¹⁴ Wasodade fëna tëyëntinihawo: «Fuhnë lë, ye rëfëkëfu lifu?»

Më ntëkwakëhni: «Ant'ahnufu koryi ahnë gë fanka ma gë wamërahn, bare cosë hun iŷa nkewu gwër.»

¹⁵ Bulunda ŷa napëdënihawo Arëhnayik a: ale-wo-le tëyadëho bi San ye? ¹⁶ Awa San më ntehnëkëhni vëhni fop: «Ami, gë wënka njaryëdëmu; bare ale yejëk a umë lëbëko: catëla dënk fëtahnu viŷëba wapary wadëwu ŷa. Umë, g'Iyir Ipacah do gë hwëdëh* njaryëdëhu. ¹⁷ Vák

✠ 3:6 3.6: Esayi 40.3-5 * 3:16 3.16 Gë Iyir Ipacah do gë hwëdëh: kode nkwëryi fëhnëtanëk viŷë vëhi vëhnëmpëlah ma iŷë ryampo fo.

hna mēnkwēk bēryeŵ iŋa pitēndēlehnahn waŋēc ŋa gē vaparyel va. Ndanēd waŋēc ŋa ndank ntēŵu hna, bare vaparyel va pēdēd hnē hwēdēh† hunte wok dīpēdīna muk.»
 18 San nkabēdēhēhniwo bulunda ŷa wayabah wakaŵary do pēyađēhēhniwo Wanēs Wakasēk ŋa.

19 Hnē wati rac, San nirakawo fēna Erođ ale hnaŵēko Galile ŷa, kabi Erođ asēval acēru ŷa űlēko —Erođiyad maciko— do kabi ntiko fēna viŵeh viyaŵah vihaŵary. 20 Tac Erođ mboko nti ŵeh haŵary kat: cēdehnēkawo San.

Yary Yesu ŷa

21 San, ga njaryēkēhni vahnē va fop, njaryēkawo Yesu fēna. Tac, wati nte njēfadēho Yesu ŋa, ambin ŋa pidētako, 22 Iyir Ipacah iŋa cēlēlehni hnē umē; gē fah mēntēlēniho. Tac kopa vē g'ambin nkwēryēlehni ga ntehnēd: «Ajē mēn ale ŷadēfu đus a yeru; gē wējē nēŋēko đus.»

Vacērakēlo Yesu va

23 Yesu mpēd tēkēkawo wabēhn wafēhw warar (30) ante pēgwēko đoku lēŵu ŋa. Vahnē va fatah Yosef ntinihawo, ale nagēko Heli ŷa, 24 Heli nte nagēko Matat, Matat nte nagēko Levi, Levi nte nagēko Melēki, Melēki nte nagēko Yanayi, Yanayi nte nagēko Yosef, 25 Yosef nte nagēko Matatīyas, Matatīyas nte nagēko Amos, Amos nte nagēko Nawum, Nawum nte nagēko Hesēli, Hesēli nte nagēko Nagayi, 26 Nagayi nte nagēko Mat, Mat nte nagēko Matatīyas, Matatīyas nte nagēko Semeyin, Semeyin nte nagēko Yosek, Yosek nte nagēko Yoda, 27 Yoda nte nagēko Yowanān, Yowanān nte nagēko Resa, Resa nte nagēko Sorobabel, Sorobabel nte nagēko Salatiyel, Salatiyel nte nagēko Neri, 28 Neri nte nagēko Melēki, Melēki nte nagēko Adi, Adi nte nagēko Kosam, Kosam nte nagēko Elēmādam, Elēmādam nte nagēko Er, 29 Er nte nagēko Yesu, Yesu nte nagēko Eliyēser, Eliyēser nte nagēko Yorim, Yorim nte nagēko Matat, Matat nte nagēko Levi, 30 Levi nte nagēko Simeŷo, Simeŷo nte nagēko Yuda, Yuda nte nagēko Yosef, Yosef nte nagēko Yonam, Yonam nte nagēko Eliyakim, 31 Eliyakim nte nagēko Meleya, Meleya nte nagēko Mena, Mena nte nagēko Matata, Matata nte nagēko Natan, Natan nte nagēko David, 32 David nte nagēko Yese, Yese nte nagēko Yobed, Yobed nte nagēko Bos, Bos nte nagēko Sala, Sala nte nagēko Nason, 33 Nason nte nagēko Aminadab, Aminadab nte nagēko Adēmin, Adēmin nte nagēko Arēni, Arēni nte nagēko Hesēron, Hesēron nte nagēko Peres, Peres

† 3:17 3.17 Pēdēd hnē hwēdēh hunte wok dīpēdīna muk: Iŷin paŋare hwēdēh ha nēsēd hn'ile ntēnkēdēni vēle wok vēsatēna va.

nte nagëko Yuða, ³⁴ Yuða nte nagëko Sakob, Sakob nte nagëko Isak, Isak nte nagëko Abëraham, Abëraham nte nagëko Tara, Tara nte nagëko Nakor, ³⁵ Nakor nte nagëko Seruk, Seruk nte nagëko Ragawo, Ragawo nte nagëko Falek, Falek nte nagëko Eber, Eber nte nagëko Sala, ³⁶ Sala nte nagëko Kayënam, Kayënam nte nagëko Arafakad, Arafakad nte nagëko Sem, Sem nte nagëko Nowe, Nowe nte nagëko Lamek, ³⁷ Lamek nte nagëko Matusala, Matusala nte nagëko Enok, Enok nte nagëko Yarët, Yarët nte nagëko Malëlel, Malëlel nte nagëko Kayënam, ³⁸ Kayënam nte nagëko Enos, Enos nte nagëko Set, Set nte nagëko Adam, ajë Wënu ña.

4

Iyëkëhnahn Yesu

¹ Yesu g'Iyir Ipacah pëbah mbokajëdëho gë sën, le wacik Yurëdan ka, njolehna Yir iña wula hna. ² Hnam njëkëhnahnëdëhawo Sintani menehna. Ñoñ tokëdïlohna hnë wafac wafëhw wahnah. Ga ndëcëk, umë njoka inte dus.

³ Awa, Sintani më ntehnëka: «Ge paryi Ajë Wën yeru, dehnëryehna inji taka mbaca mburu.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh Wën va pëyahnëk, "Ahnë gena roka fo valëdëha ñëwëhn duniya li."»[✠]

⁵ Tac Sintani më mbok njoka hn'ile ñak njihnëk, tufëka fop wahnaw wawë duniya wi hwënta ryampo fo. ⁶ Tac ntehna: «Njëdadëmi fop ucankaf gë hnapul gë icëmb waï wahnaw fop. Iyin fop nuyafo do kodëfu yëdawa ale yadëfu. ⁷ Age ndëkwëhnëru haryënk wën soje asëmbo, fop wëjë hwëhnëd.»

⁸ Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnëk: "Dëkwëhnëhnëryehna Ahwëhn a Wënu ña do umë fo rëfëka aryokuñëhnënd."»[✠]

⁹ Tac Sintani më njoka Yerusalem, tindëka cëmët Cery Wën Cankaf hna do ntehna: «Age Ajë Wënu ña yeru, dëdary gëd, ¹⁰ kabi Vikerëh va pëyahnëk:

«"Wënu ña ntehnëdëhëhni wamëleka wadëwu ña keryëndënihi."»

¹¹ «Tac: "Njakëndënihi wëbák wadëw hni hna kehahnënihi ant'awëw taka."»[✠]

¹² Yesu më ntëkwaka: «Vikerëh va pëyahnëk: "Ant'ayëkëhnahna Ahwëhn a Wën hu ña."»[✠]

¹³ Sintani, ga puhnak yëkëhnahn menehna Yesu ña fop, ñawëtalehna hafo nka w kawary.

✠ 4:4 4.4: Divëta Sariya 8.3 ✠ 4:8 4.8: Divëta Sariya 6.13 ✠ 4:11 4.11:

Wahnëw 91.11-12 ✠ 4:12 4.12: Divëta Sariya 6.16

Yesu Galile pëgwëd foku lëwu ÿa

¹⁴ Yesu mbokako Galile. Iyir İpacah İja njëdäfëhawo fanka ntihahn fop ile ntifëho ÿa. Koyëna wac lëwu wä campëko vankol hna fop. ¹⁵ Karañëdëhëhniwo vahnë va vacalıja wasëwif hna do vahnë va fop cëkwaryëdënihawo.

Yesu pëyahnëd Wanës Wakasëk İja

¹⁶ Fac ryampo, Yesu më njik nkol nte waciko Nasaret hn'ile kwëdiko hna. Fac ntawëla wasëwif hna, më tënkëk calıja hna gante njehëka ka. Matëko karañ Vikerëh va. ¹⁷ Umë njëdäyik kayëte nte kerëko kila le waciko Esayi. Pidëtëk do tëkat hn'ile kerik:

¹⁸ «İyir Ahwëhn a hnë ami nke,

umë rëhnako*,

soje yonëhnëwëhni vëhaÿëhnah va

Wanës Wakasëk İja;

payiko fëyawëhni vëramp va tavëdëni,

vumëp va nudëni,

vële vërehnik va nkeçfëni afaya lëw hni,

¹⁹ pëyaçëmu bëhn le pehëtahnëdëhëhni Ahwëhn a bulunda lëwu ÿa tëkik.»*

²⁰ Ga puhnak karañ İja, Yesu më pidëk Vikerëh va mbësahna ale hwëtëda do ntaña. Fop vële yeho calıja va ntañënihawo. ²¹ Pëgwëlehn ntehnëndëhni: «Dol vikerëh vinte harañëbu vi ntiyak wati le hnëpadunëho İi dënk.»

²² Vahnë va fop nësëdëniho wanës wapërën Yesu do pëmpëhnahnëkëhniwo çus wanës wabënak wade nësëdëho İja do ntehnëdëniho: «Bare aÿi gena bi aju Yosef?»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Pacahnëko ndënkwëtehnëdunëho ile nësëdëni vëyabah: “Ayërën, yërënyar yëjë dënk.” Ntehnëdunëho fëna: “Njëtabun fop ile liru Kaperënaÿum ÿa. Diry gë rac ki ani fëna hnë nkol ntëw hu li dënk kabi ani naÿëru.”»

²⁴ Tac më nkwënëk: «Toña İja fëyaçëmu: wëla kila ryampo dënënëçfëna nkol nte naÿahnëk. ²⁵ Paryi pëyaçëmu, yamani kila le waciko Eli İja, njaçëniho vësëval vële cëmaryëko vësan İserayel hna. Wati rac nkoko gona tëvënd hnë wabëhn watar gë fagant bëhn do inte cankaf yeho nkal hna fop. ²⁶ Bare Wënu İja payëlawohna Eli wëla hnë aryampo hnë vësëval wasëwif vëracc, bare hnë aryampo fo payëkawo ale lëdëko Sarëpëta hnë nkol cankaf mbë Sidon hna.»* ²⁷ Nkeniho, yamani kila Elise İja

* **4:18** 4.18 Umë rëhnako: Esayi pañare Arëhnyayik a nësëdëho; Yesu ntehnëdëho ani umë dënk ye Këris İja, Arëhnyayik a. * **4:19** 4.19: Esayi 61.1-2 * **4:26** 4.26: 1 Vëhnaw 17.8-16

fëna vëhwëhn vambiÿ vëyabah Isërayel hna. Bare wëla aryampo hnë vërac hna yërënilohna ge gena avë Siri ale waciko Naman ÿa.✠»

²⁸ Ga nkwëryëni watac, vële yeho caliÿa va pëbëlehnëkëhniwo ntavah. ²⁹ Matëlehnëni canëniha nkol hna njonihya yaÿ vampamb kuÿ nte vëryahniko nkol ña soÿe cañëtëniha njo gëd. ³⁰ Bare Yesu më ndëcëk fagant lëw hni nji nkaw ntëwu.

Yesu asan ahwëhn yine njërënëd

³¹ Yesu cëlëndako Kaperënaÿum, nkol mbë Galile. Vahnë karanjëdëho fac ntawëla hna ³² do pëmpëhnahnëkëhniwo gante karanjëdëhëhniwo ka, kabi g'ucankaf nësëdëho.

³³ Caliÿa hna nkeho ale pëlako yine wëh. Umë ndekak gë fanka ntehn: ³⁴ «Yesu vë Nasaret, ye ye yëbëlan fu? Afërëkanëfu bi yijëru? Njëtëbu d'us bi mo yeru: Afacah ale payik Wënu ña yeru!»

³⁵ Yesu më ñañënahneka ntehn: «Demëhnary do cahnëryehna aÿi asan.» Awa, yine ÿa këfëlehna asan a tase vahnë fop, cahnëlehna hara dilahna wëh.

³⁶ Vële hnuko umë va fop ñayëkëhniwo do ntehnëländëni: «Iÿëhne sifa wanës ye ye waÿi?» Ntehnëdëhëhni wayine ña g'ucankaf do gë fanka: «Cahnëryehna!» do cahnëd. ³⁷ Koyëna wac Yesu ÿa campëko caharab vankol hna fop.

Yesu vëres vëyabah njërënëd

³⁸ Tac Yesu cahnëko caliÿa hna nji tere asan ale waciko Simo. Awa hnëmu asëvalu Simo tesëko, mbahn inji njakëkawo d'us. Umë muntaniha Yesu ndemahna. ³⁹ Më njik cëpëka ñañënahna res wã do res wã cahnëlehna. Wati rac dënk matëlehn asëval a pëgw nëhëtëhnëndëni.

⁴⁰ Wati le njodëho lav wã, fop vële hwëhna këhniwo vëres, sifa wates wanëmpëlah, njinenëhnijikëhniwo Yesu, tindëdëhëhniwo wëbák wadëwu ña vëhni fop soÿe njërënahne hni do njërëniho. ⁴¹ Wayine fëna sahnëdëhëhniwo vëyabah ndekatëndëni: «Ajë Wën yeru». Bare Yesu ñañënahne dëhëhniwo soÿe ndemëhnani kabi njëtëniho vëhni umë ye Arëhnayik a.

Yesu karanjëdëhëhni vacaliÿa wasëwif hna

⁴² Wakëwak fo Yesu cahnëko nji hn'ile njirëk. Kore ÿa njëkëlehnëdëni hawo. Ga nuniha ñadëniho nkonti gë vëhni, antë nji tavëhni. ⁴³ Bare Yesu më ntehnëkëhni: «Vankol vañëntaw hna fëna tëfëko fëyahnu

Wanës WakasëkNaŵ Wënu ŋa; soŋe umë payiko.»
 44 Pëyadëhëhniwo fëna vacaliŋa vamb vankol wasëwif hna.

5

Vërefal vëryënkwëryënkw Yesu

¹ Fac ryampo, Yesu kahnëko vambamb lant sankaf Senesaret hna do peñëlëdëniho kore ŷa caharaß lëwu soŋe nëpani wanës Wënu ŋa. ² Umë nuk wakulu waki tëfary hna. Vëfëla wuwis va cëlëniho ndagëndëni waryey wale pëlahnëdëni uwis. ³ Kayëlehn hnë kulu ryampo le kwëhnëko Simo, më tëyëka ŋaŵëta vambëŋ va toye. Yesu ntañalehn kulu hna pëgw karanjëndëhni kore ŷa.

⁴ Ga puhnak wanës ŋa, më ntehnëka Simo: «Njiryeryëry kulu ŷi hn'ile ñak tëwëk wënka ŋi toye. Tac wëjë gë vërefal hu vi alabu waryey wï afëlahnuni wuwis.»

⁵ Simo më ntëkwaka: «Asankaf, ga mbër nkwayankëtalehnëkëfu, ñoñ pëlalëfuhna. Bare, kabi ntehnëruho labu, ntabëdëfu.»

⁶ Ntabëlehnëni, pëlanihëhni wuwis wuyabah hafo waryey wã pëgw mbëkëtand. ⁷ Më njelanihëhni vërefal hni vëvë kulu yëntaŵ va njijëni ndemanihëhni. Vëhni më njijëni do pëbënëniho wakulu waki tak wuwis wã hafo ñand tëmpani.

⁸ Simo Piyer, ga nuk watac, umë ndëkwëhnëk karyënkw Yesu do ntehna: «Ahwëhn, ŋaŵëtarye kabi asan aŵen yebu.» ⁹ Simo gë vële nkeniho va, fop pëmpëhnahnëkëhniwo do ntaçëni, kabi pëlanihëhniwo wuwis uyabah urac. ¹⁰ Koyëna nkehëhniwo fëna Sak gë San, viju Sebede vële mbankëniho doku Simo va.

Yesu më ntehnëka Simo: «Antë ntaki. Tëk pëgw ŷi wati vahnë rëkëdu afëland.» ¹¹ Mbokaryëlehnëni wakulu ŋa vambëŋ hna, tavëlehnëni fop tëfëlehnëndëniha.

Yesu ahwëhn ambiŷ njërëned

¹² Ante nkeho Yesu hn'ankol ndanko, njijëko asan ale yeho mbiŷ fo. Arac, ga nuka Yesu, më ndëkwëhnëk karyënkw lëwu yëka ŷi nkal li do muntahna ntehna: «Ahwëhn, ge ñadu kodu ayërëno, afacënëlehno.»

¹³ Yesu më njelëk vák ŷa ñaka do ntëkwahna: «Ñadëfu: Pacëry!» Wati rac dënk mbiŷ dëwu ŋa ntavëka. ¹⁴ Yesu më ntehnëka: «Antë afëyahna ahnë waŋi, bare yiry njëki asëna wasadëha ŷa do canëry sadëha soŋe yërën hu ŋa ile kerëko Moyis ntinde ŷa. Koyëna vahnë va njëtëdëni pacëru.»

15 Mama ntehnëkawo asan a antë pëyahñ, wac lëwu wã campëdëho g'ahawãry, bulunda varëpëlëdëho nkwëryëndëniha do njërënëndeni wates wadëw hni.
16 Bare Yesu umë pitadëho hn'ile njihnëk njëfand.

Yesu ahwëhn vorovoro njërënëd'

17 Fac ryampo, Yesu karanjëdëhëhniwo vahnë. Wafarise gë vëharan sariya Moyis va lañantiko hnam. Fop vunkol vumb Galile, Yude do g'inaw Yerusalem matiniho. Fanka Wën fa gë Yesu nkeho, njërënahñëhni vëres. 18 Tac vësan rëkiko vële ryifika hnë yala ares ale yeho vorovoro. Ñadëniho ndënëniha, kwëtëniha haryënkw Yesu 19 bare vëhnuyalohna fere; vahnë va pëbëniho. Awa umë kayëni yan cery hna ntihëtëni vile rëjahnik va, do cëlëndëniha gë yala per tase vahnë fop haryënkw Yesu.

20 Ga nuk Yesu kwëtahn dëw hni ña më ntehnëka ares a: «Lawo, wameh hu ña tavëhniru.»

21 Vëharan sariya Moyis va gë wafarise wã më nahadëni ntehnëndëni: «Mo ga dënk ye ayi asan ale yewëdëha Wënu ña? Mo hod tavëhn wameh ña? Wënu ña fo hod!»

22 Bare Yesu njëtëko vinahan vidëw hni va, më ntehnëkëhni: «Soñe ye hnahadun koyëna? 23 Ge ntehnëbu: "Wameh hu ña tavëhniru", ma ge ntehnëbu, "Matëry do yasëry?" ryampo bi ÿak hnëñëk nësi hnë wanj? 24 Bare ñadëfu ayëtu Ajë Ahn'a kwëhñak fanka tavëhn wameh duniya li.» Awa më ntehnëka ares a: «Ami ntehnëdëmi, matëry, ahnuf yala hu yi, awënc gë ÿal hu.» 25 Matëlehn tan asan a tase vahnë fop, nuf yala le ndakahnakëh ÿa, mënc cëmbëhatënda Wënu ña. 26 Kore ÿa fop pëmpëhñakëhniwo më cëmbëdëniha Wënu ña. Ntakëhni do nësëlëndëni: «Nubun dol viyë vile nkok nahadina ahñë.»

Yesu macëdëha Levi tëfa

27 Ga ndëcëk rac, Yesu cahnëko më nuka arëf ÿatëtanke, ale waciko Levi, laña lëwu hna. Yesu më ntehnëka: «Tëfe!» 28 Levi matëlehn, tav fop, tëtëlehna.

29 Tac Levi më ntëvaka lëv sankaf tere lëwu hna. Vërëf ÿatëtanke vëyabah gë vëhawary ntañalahnëniho rok roka ÿa. 30 Wafarise wã gë vëharan sariya va mëhñadëniho soñe rac. Më ntehnëdënihëhni vërëfal Yesu va: «Soñe ye rokëlahñëdun, selahnëdun gë vërëf ÿatëtanke do gë vëwen vi?»

31 Yesu më ntëkwakëhni: «Vële wok vëresëna va balëlëhñihna g'ayërën; vëres va mbalëk. 32 Yijëla wacëwëhni vësatah; mac vëwen yijëbu soñe nkwëcëtahñëni vankeya vantëw hni va.»

Yesu soŋe suŋ nēsēd

³³ Tac wafarise wā ntehnēnihawo Yesu: «VērēfalSan Ayary a gē vēlēw fu va cuŋēdēni kwēlēkwēl do njęfadēni, bare vērēfal hu vi vēhni tokēdēni do cedēni kwēlēkwēl.»

³⁴ Yesu mē ntēkwakēhni: «Kodena cuŋendanini vēfay iñel va antē tokēni wati nte nkelahnēni g'ale yēlēk a; ³⁵ wati yejēk ile nufēhnahnēdēniha ale yēlēd a: wafac warac cuŋēdēni vērēfal mēn va.»

³⁶ Tac Yesu mē mēntēndēlehnēk: «Ahnē citēdina cud kasēk pēhwētahn cud cēr. Ge gena umē pērēkanēd kasēk ŋa do citel ŋa tēfelandina g'icēr ŋa. ³⁷ Ahnē tawēdina ñen kasēk ŋa hnē waryēpēt wasēr*; ge gena umē, ñen kasēk ŋa pērēkanēd waryēpēt wale wok gona talēnd wā; ñen ŋa tēnkenēd do waryēpēt wā pērēkad. ³⁸ Bare tēfēka taŋi ñen kasēk hnē waryēpēt wahasēk. ³⁹ Ale sek uñen ucēr ñadina kasēk. Ntehnēd ucēr uñi gwērēnkeha.»

6

Yesu ye Ahwēhn fac ntaŋēla

¹ Hnē fac ntaŋēla hna Yesu gē vērēfal vēlēwu va ndēcētađēniho wēhaŋ wale lafēk vantimp. Vērēfal va pēgwēlehnēni nkubēndēni vantimp va, ŋwēyēhnēni wēbák wadēw hni hna, cemēni waŋēc ŋa. ² Wafarise weryampo wale yeho hnam wā mē ntehnēnihēhni: «Soŋe ye lidun le nkok maŋēryana sariya fu ŋa ntiyi hnē fac ntaŋēla hna?»

³ Yesu mē ntēkwakēhni: «Karaŋēluhna bi ile ntiko David fac ryampo ante njokēhniwo inte, umē gē vērēfēlēntaŋu va? ⁴ Gena bi tēnkēko cery Wēn hna, nuf mburu ante kwētēhniko Wēnu ŋa, tok do njędahni vērēfēlēntaŋu va? Hara sariya fu ŋa, vēsēna wasadēha fo maŋēryanēko tokēni.» ⁵ Yesu mboko nkwēn kat: «Ajē Ahn'a umē ye ahwēhn fac ntaŋēla ŋa.»

Yesu ale cēmēk vák njērēnēd

⁶ Fac ntaŋēla kaŋary, Yesu tēnkēko caliŋa hna karaŋēndēhni vahnē va. Nkeho hnam asan ale cēmēko vák rēhw yi. ⁷ Vēharaŋ sariya va gē wafarise wā njēkēdēnihawo Yesu bi njērēnēdēha ahnē hnē fac ntaŋēla hna nuŋahnēni ile pēyahnēdēni menēk pēlahni. ⁸ Bare njētēko vinahan vidēw hni va. Mē ntehnēka asan ale cēmēko vák ŋa: «Matēry, ahahn fagant.» Asan a matēlehn Kahn.

* 5:37 5.37 Waryēpēt wasēr: namu lēw hni hna umē tawahnēdēniho uñen ŋa.

⁹ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Tëyëdëmu: Ye ntehnëk sariya fu ÿa? Ntiyi ufërën fac ntaŵëla ma uŵeh? Afehëta ahnë icëm ma aryaŵa?»

¹⁰ Më njëkëkëhni fop tac ntehna asan a: «Yeli vák hu ÿi.» Më njelëk do vák ÿa mbokalehna fërën fo. ¹¹ Awa vëharan sariya va gë wafarise ŵa ntavëkëhniŵo đus soŵe rac. Më nkwajëlëdëni bi hak tëfëka ntiniha Yesu.

Yesu tëhnađëhëhni vëfayik pëhw gë vëhi

¹² Wati rac Yesu kayëko hn'ikuŵ njëfahna Wënu ŵa; mëd uŵa fop njëfako. ¹³ Ga pacëk, më macëkëhni vërëfal vëlëŵu va tëhnaçhni pëhw gë vëhi do macëhni vëfayik. ¹⁴ Vëhni ye: Simo, ale macëko Piyer, g'aheryu Andëre, ale nkeni rëm gë hnëm; Sak gë San; Filip gë Barëtelemi; ¹⁵ Matiye gë Toma; Sak aju Alëfe gë Simo nte ŵacëdeho Ahahnëndak a; ¹⁶ Yuda aju Sak gë Yuda Isëkariyot, ale yed aroka Yesu ÿa.

Yesu karanëđëhëhni do njërënëđëhëhni vahnë

¹⁷ Yesu më cëlini kuŵ hna gë vërëfal vëlëŵu va do tëryani hnë igwac inte këñëlahnëk nkal iŵa. Nkeniho hnam kore sankaf vërëfal vëlëŵu. Nkentinio fëna hnam vahnë vëyabah vëhaŵary: vahnë vëvë vankol Yerusalem gë vankol Yude hna fop, gë wahnaŵ wavë tëfary wov ŵa, Tir gë Sidon. ¹⁸ Nëpaniha njijëniho do njërënëhni wates wadëŵ hni. Njërënëkëhniŵo fëna vële pëlanio wayine. ¹⁹ Vahnë va fop ñadëniho ñakëniha, kabi fanka sahnëđëhaŵo njërënëđëhëhniŵo fop.

Uyivah ma uŵeh

²⁰ Yesu njëkëkëhniwo vërëfal vëlëŵu va do ntehn:

Mbetarun ŵuhnë vële haÿëhnëk

kabi Inaŵ Wënu ŵa ŵuhnë hwëhnëk!

²¹ Mbetarun ŵuhnë vële njok inte gaki vi,

kabi fac yejëk pihnedun đus.

Mbetarun vële hod gaki vi

kabi fac yejëk ndasëđun.

²² Mbetarun ge vahnë va ñëŵënihu, ge ntađënihu,
njewëđënihu, ntehnëđënihu merun

kabi kwëtahnërunëha Ajë Ahn'a.

²³ Natëryiŵu ge vahnë va aki ntidënihu kabi icos sankaf hnapëđëhu ambin hna. Vacërakëlo hni va fëna aki ntidënihëhniwo wakila Wënu ŵa.

²⁴ Meku ŵuhnë vële vetak vi

kabi rëkërun ahnuÿaŵu hnëŵah hun ÿa.

²⁵ Meku ŵuhnë vële fihnëk gaki vi

kabi inte ŵa njodëhu.

Meku ŵuhnë vële ryasëđ gaki vi

kabi uyiwëhnah hna nkedun do kodun.

²⁶ Meku wuhnë ge vahnë va fop wapërën hun nësëdëni, kabi vacërakëlo hni va fëna aki ntidënihëhniwo vëwër vële wëcadëho wakila va.

Iña vële yëwëkëfu

²⁷ Yesu mbok nës kat: «Wuhnë vële wëryëdëho vi, lehnëdëfu: ñahnëryinëhni vële wok vëyadiluhna va, dinëhnëryinëhni ufërën vële yëwëku va. ²⁸ Dëwanëhnëryinëhni ufërën vële ryëwanëhnëdëhu uweh va do ayëfanëhnënduni vële lidëhu uweh va. ²⁹ Ge ahnë njewëki tavëryehna mbok njewi hara gwëcagëlihahna; ge ahnë tebëki cud cankaf ña taveryëryehna njoryary fatoy fa fëna. ³⁰ Yëdaryehna ale-wo-le wuntaki inë, do ge ahnë nufëhnëki inë ile hwëhnëru, ant'aryëñana. ³¹ Dinëhnëryinëhni vahnë va ile yadun ntinëhnënihu ya.

³² «Ge vële yahnëku fo yahnërun mo sëkwaryëdëhu? Wëla vëwen va ñahnënihëhni vële yahnëkëhni va. ³³ Fëna ge vële linëhnëdëhu fërën fo linëhnëdun fërën, mo sëkwaryëdëhu? Vëwen va fëna ntidëni koyëna. ³⁴ Ge navehnëdunëhëhni vële liyahnëku mbësadënihu va fo, soje ye hnapëdun icëkwary? Vëwen va fëna navehnëdënihëhni vëwen ntahni soje mbësanihëhni ile navehnënihëhni ya fo. ³⁵ Bare ant'aliwu koyëna. Ñahnëryinëhni vële yëwëku va, dinëhnëryinëhni fërën do ahnavehnëndu hara nahaluhna avësayiwu. Koyëna cos hun ña njabëd do tufahnëdun vutah Wën Hunte Sëpëk Fop yerun. Përënak umë dënk gë vahnë vële wok vësamëhnëdëna muk va. ³⁶ Yabëryiwu ipërëna gante njabëka Rëmun përen aki.

Ant'ahitiñuni vëyënta hun

³⁷ «Ant'ahitiñu nkeya aÿënta hun do kitiñëdëluhna wuhnë fëna; ant'ahoyawuna aÿënta hun do koyadëluhna wuhnë fëna; tavëhnëryinëhni vëyënta hun va do tavëhnëdërun wuhnë fëna. ³⁸ Yëdahnëryin do njëdëdërun wuhnë fëna; tawëhnëdërun ñañëh nte soryik do ñënkëlehni ndehëtand ki fo; ga ñëña ante yañëhnahnëdunëhëhni vahnë ña ñañëhnahnëdërun wuhnë dënk.»

³⁹ Yesu mboko mëntëndëlehnëhni: «Umëp kodina kaha mëp ntawu hara vëyona hnë hatëh vëhni vëhi tak. ⁴⁰ Fakarañ fante lëbëka aharañ alëwu gena; bare fakarañ fante harañëk hafo puhna had aharañ alëwu nked.

⁴¹ «Soje ye yëkëdu ivëd le ye inkër aÿënta hu do hara kamantihna bërëh bële yehi nkër hu hna? ⁴² Wëjë, ale

wok nudila bërëh bële yehi nkër hu hna, hak kođu alehna aÿenta hu ÿa: “Aÿenta mën, napërye lihëti ivëđ le yehi nkër li”? Wëjë, ale ntiyahnëk catëru alëbëhni vëÿentaŵ, dihëтары ten bërëh bële yehi nkër hu hna tac nudu đus alihëtahñ ivëđ le ye nkër aÿenta hu ÿi.

Atëh g'ile ntëwëđ

⁴³ «Atëh përen dëwëđina viwëh, atëh meh fëna dëwëđina viferën. ⁴⁴ Atëh-wo-tëh njavëtëtëde gë vantëwël vantëwu va: kwëcëđena wanuÿ hnë idël imeh, kwëcëđena fëna waresen hnë wadëmpëhn. ⁴⁵ Ahnë afërën ifërën nësëđ kabi umë fëbëka ntaŵary dëwu hna; ahnë aŵeh uŵeh nësëđ kabi umë fëbëka ntaŵary dëwu hna. Kabi wës ale-wo-le ile fëbëk ntaŵary dëwu ÿa nësëđ.

Vacery vaki

⁴⁶ «Soje ye wăcëđunëho: “Ahwëhn, Ahwëhn”, do didiluhna ile lehnëđëmu ÿa? ⁴⁷ Ale-wo-le yijëk ÿal mën a do nëpa wanës mën ña nti ile hnësëđëfu ÿa, ⁴⁸ had ale vëryëk cery njawăh nke: nkabëđ hafo tëwën đus tac pëgwëlehn bëry iña. Ge tëkik uŵac wënka sën ña përekanëđilahna, kabi bëry yaŵah mbëryik. ⁴⁹ Bare ale-wo-le hnëpad wanës mën ña do didina ile hnësëđëfu ÿa had ale vëryëk cery nte wok njawëna nke. Ga macëk wënka sën ña hafo cery tac njod tañ: përekalëhn fop.»

7

Yesu njërënëđëha aryokuñëhn asankaf wasođade wavë Rom

¹ Ga puhnak Yesu ile ñadëho nës ÿa fop tase bulunda hna, më njik nkol nte wăcik Kaperënaÿum. ² Nkeho hnam kapiten wasođade wavë Rom ale hwëhñakawo aryokuñ ale ñadëho đus. Aryokuñ arac tesëko hafo ñand cëm. ³ Kapiten ÿa nkwëryëko wëba Yesu ña, më payëkëhni vicër wasëwif njini tëyëniha njij njërëna ares alëwu ÿi. ⁴ Vicër va, ga tëkëni darël Yesu, më muntadëniha ndemahni ntehnatëndëniha: «Aÿi asan tëfëka aryemahna! ⁵ Nahnëkëhni bulunda fu ÿa do umë vëryëhnëk cery caliña fu ñi.» ⁶ Yesu më tëfëlëni gë vëhni. Ga nkëhnëk tëkëni tere hna, Kapiten ÿa më payikëhni wëlawoŵu ntehnëniha Yesu: «Ahwëhn, ant'avërehñaj, tëfëlohna arënk tere mën hna. ⁷ Soje umë wobu mawëhñëla fëna hacaryi ÿi ami dënk. Wëla ki fo nësëru aryokuñ mën aÿi njërëđ. ⁸ Ami dënk, vële lëbëko ucankaf va wăwëhñëđëfu do kwëhñabuhëhni wasođade wale wăwëhñëđëho fëna. Njëtëbu rac kabi ge ntehnëbuha aryampo: “Yiryey!” njid; ge ntehnëbuha

aÿëntaŵ: “Yij!” njijëd; do ge ntehnëbuha aryokun mën a: “Diry aki!” ntid. Awa wëjë, aki fo nësëdu!»

⁹ Yesu, ga nkwëryëk watac, më pëmpëhnahnëka gë kapiten ÿa. Më cahëtak gë kore le rëfëdëhawo ÿa, ntehnëhni: «Paryi pëyadëmu: kobëri nula iÿi sifa kwëtahn wëla hnë aryampo wasëwif hna.» ¹⁰ Vële payiko kapiten va, ga mbokani gë tere, tëkatënihawo aryokun a njërëk.

Yesu matëndëdëha aju asëval ale cëmaryëk asan

¹¹ Yesu më mbok njik nkol nte wacik Nayin do vërefal vëlëwu va gë vahnë vëyabah vëhawary tëfëlëdëniho.

¹² Wati nte tëkëdëho nkol ña njiryeryëdeho asëm ibaň: facan fatac fo kwëhnako hnëmu. Asëval, ale cëmaryëk asan, hnagëkawo. Vahnë vëyabah vëvë nkol va tëfëlëniho.

¹³ Yesu, ga nuka asëval arac, më kaÿëhnahnëka d'us g'umë, më ntehnëka: «Bok aho!»

¹⁴ Yesu më tëhak ñak pad nte njohannik asëm a; vële yoka va kahnëlehnëni. Më ntehnëka asëm a: «Jar, ntehnëdëmi, matëry!» ¹⁵ Asëm a matëlehn ntaña, pëgw nësënd. Tac Yesu më mbësaka hnëmu.

¹⁶ Vahnë va fop ntakëkëhniwo; umë cëmbëdëniha Wënu ña ntehnatëndëni: «Kila sankaf rëkik ÿal fu li! Wënu ña njijëk ndemahni bulunda lëwu ÿa.» ¹⁷ Hnë nkal Yude hna fop gë wayal wayëntaŵ wavë caharab wã nësëdeho ile ntiko Yesu ÿa.

Vëfay San Ayary a

¹⁸ VërefalSan va më tëfëtanëniha fop ile ryëcëtako ÿa ¹⁹ do San më macëkëhni vëhi hnë vëhni. Payëkëhni g'Ahwëhn tëyëniha: «Arëhnayik Wën ale yijëd ÿa bi yeru ma ahaŵary hnapëdëfun?»

²⁰ Ga tëkëni vëhni Yesu hna, më ntehnëniha: «San Ayary a fayikëfu arëyi: “Arëhnayik ale yijëd ÿa bi yeru ma ahaŵary hnapëdëfun?”»

²¹ Wati rac dënk, Yesu njërëndëfëhëhniwo vëres vëyabah wates wadëw hni do ntandëhni wayine, mëpëtëndëhni vumëp vëyabah. ²² Tac më ntëkwakëhni vëfay San va: «Yiryin afëyawuna San ile hnurun do wëryërun ÿa: vumëp va nudëni, vëreyah va njasëdëni, vëhwëhn mbiÿ va njërëni, vëryëñëkah va nkwëryëdëni, vësëm va mbëhnëni, Wanës Wakasëk ña pëyadëni vëhaÿëhnah va.

²³ Nëfaka ale wod tavëna ikwëtahn dëmën ña!»

²⁴ Ga mbokani vëfay va, Yesu më nësëndëhëhni kore ÿa soñe San ntehnënd: «Ye yirunëho ayëkiwu wula hna? Ale wok kwëhnana nafa had idël mbë tëfary sën nte ñënkëlend sël bi? ²⁵ Awa, ye yirunëho ayëkiwu? Ale sudak viÿi

viwamah bi? Vële sudač viwamah va do njabëk hnapul, cery naŵ asankaf hna nkeni. ²⁶ Awa, kila bi yirunëho ayëkiwu? Ha, ntehnëdëmu ntëbik dënk kila. ²⁷ Kabi soŋe San nësëd Vikerëh va ante ntehnëko Wënu ŋa:

« “Cañëtëryidëfuha afay mën a haryënkwa hu pëhwëtëhni nkaŵ ŋa.”[✧]»

²⁸ Yesu më mbok ntehnëk: «Pëyačëmu, koβëri nagina ale lëbëka San. Bare ha gaki ale ŷak mbak nafa Naŵ Wën hna lëbëka.»

²⁹ Bulunda ŷa fop gë vërëf ŷatëtanke va nëpačënihawo San do maŵëniho njaryëhni kabi njavëtëniho Wënu ŋa catëk. ³⁰ Bare wafarise ŵa gë vēharan sariya va ŋwëŷëniho ile ñadëho Wën ntini ŷa: ŋwëŷëniho vēwëcëtëdëfina vankeya vantëŵ hni va do ŋwëŷëniho fëna yaryëdiléhnihna San.

³¹ Yesu më nkwënëk: «Mo hodëfu wëntëndëlehnëwëhni vēŷi vahnë? ³² Vutah vunte lañak hn'ile nëhëdëni mëntëlëni, vundampo ndekahnatëndënihëhni vuñëntaŵ va:

«“Njëwëhnirun hnëŵ sampace, gaŵëluhna sampace! Njëwëhnirun hnëŵ wakwëy, gaŵëluhna wakwëy!”

³³ «Nësëdëfu koyëna kabi San njijëko, tokëdïlohna roka fërën, cedïlohna uñen, ntehnëdfunëho: “Yine fëlaka!”

³⁴ Tac Ajë Ahn'a njijëk, tokëd, ced do ntehnërun: “Yëkëryina aŷi asan; use gë rok roka fo nahad, lawo vërëf ŷatëtanke ye do gë vēwen!” ³⁵ Bare vēle rëfëk uyët va njavëtëdëni Wënu ŋa catëk.»

Yesu hnë tere Simo farise hna

³⁶ Farise ryampo ŵacëkawo Yesu nji tokëni roka tere lëŵu hna. Yesu njik ŷalu hna do ntañako roka ŷa. ³⁷ Ankol tac asëval yeho ale yavëtiko liko wameh wayabah. Ante njëtako Yesu tere farise hna tokëntëdeho roka umë njojëk sëleku čatikola hambah ntaŵi. ³⁸ Njijëk ñëŵ kamëhni wapary Yesu; kond cëkënatënda wapary Yesu ŋa gë wankwën wadëŵu ŋa; tac pëhwëcëka g'imul dëŵu ŋa, mbucëdëha wapary ŋa do tura čatikola ŷa.

³⁹ Ale ŵacëkawo Yesu roka ŷa, ga nuk watac, nahako: «Ge paryi kila yekënd aŷi asan njëtakënd, bi mo ye aŷi asëval ale ŷakëdëha do ile nke ŷa: asëval ale yavëtiko liko wameh wayabah ye.»

⁴⁰ Awa Yesu ntehnëlehna farise ŷa: «Simo, iñë ŷačëmi lehni.» Simo më ntëkwaka: «Aharan, nësëry.»

⁴¹ Awa, Yesu më ntehnëka: «Vësan vēhi yeho vēle wonanëkawo koryi ale hnavehnand. Aryampo wawuli

mbëd nkonanëkaŵo. Aÿënta ŵa wakeme mbëd. ⁴² Bare vëhnuÿalohna ile mbësadëniha. Më tavëhnëkëhni vëhni vëhi tak nav iŵa. Aÿëhne ŷahnëdëha ðus vëÿi vahnë vëhi vële ravëhnik vi?»

⁴³ Simo më ntëkwak: «Ntiyahnëko, ale ravëhnik koryi yabah, aÿi ye.» Yesu më ntehnëka: «Toŵa hwëhnaru.»

⁴⁴ Tac më cahëtak g'asëval do ntehna Simo: «Nuruha aÿi asëval? Tënkëbu tere hu hna yëfalihohna wënta wuyëtahnu wapary ŵi; bare umë nkuyëtëko gë wankwën wadëŵu ŵa do pëhwëco g'imul dëŵu ŵa. ⁴⁵ Kacalihohna avuco; bare kobëri ga tënkahnekëbu umë tëryëna buc wapary mën. ⁴⁶ Nŵoŵ turëlihohna nkaf li; bare umë turëko ðatikola hambahë ntaŵi wapary li. ⁴⁷ Soŵe umë pëyadëmi: wameh wayabah wante ntiko ŵa ntavëhnik. Bare ale ravëhnik toye fo, toye fo tufahnëd iŵa ŵa.»

⁴⁸ Awa, Yesu më ntehnëka asëval a: «Wameh hu ŵa tavëhniro.» ⁴⁹ Vële tokëlahnëdëniho Yesu va më nahadëni: «Mo ga ye aÿi asan ndëkënak dënk tavëhn wameh?» ⁵⁰ Tac, Yesu më ntehnëka asëval a: «Kwëtahn hu ŵa pehëtëki, arabi ayi yam!»

8

Vële lapëhnadëhawo Yesu

¹ Ga mbiÿëk toye Yesu njidëho wahnaw hna gë vankol hna. Pëyahnëdëho gante-wo-gante Wanës Wakasëk ŵa Wënu ŵa hnaŵëk. Gë pëhw gë vëhi va nkeniho. ² Nkentinio fënali vësëval vële lanëhnikëhniwo wayine do njërënini wates wadëŵ hni: Mari nte waciko Mari avë nkol Magëdala (ale lanëhnikëhniwo wayine mbëd gë waki); ³ aryampo, Sanë maciko (Asanu, Susa maciko; umë yeho asankaf vëryokuŵ vëvë tere Eroð va); aÿëntaŵ a, Susan maciko, do gë vësëval viyabah vëhaŵary vële yëfahnëdëho hnapul lëŵ hni ndemahnëniha Yesu gë vërëfal vëlëŵu.

Uhnës uryindaryindan ayam ale fahnëd uhnëdä

⁴ Kore yabah yijëdëho vëhni Yesu hna, matindëni vankol hna fop. Më nantanëhnëkëhni uŵi uhnës uryindaryindan: ⁵ «Ayam yeho. Ayam arac njiko ipahn uhnëdä kaÿ dëŵu hna. Wati le pahnëdëho ŷa waŵëc wëdampo fagant nkaw hna njoko. Nkëŵiko do wusëry ŵa kohnëniho fop. ⁶ Wëdampo, nkal kwëhn wëraka njoko. Ante pëhnëko ŵa kankëlehnëko kabi wëraka yeho gëd, cëkëlohnä ðus. ⁷ Wëdampo, fagant wadëmpëhn njoko do gë wadëmpëhn ŵa pëhnëlahnëniho. Umë ryawëkawo. ⁸ Wëdampo, nkal

përën hna njoko. Wanjēc ɲa pëhnëlehn ule-wo-le, ntëwëko ðus.»

Tac Yesu më nkwënëk gë fanka: «Nëparyin ðus, ge kwëhnarun vanëf awëryahnu!»

Soje ile nësëd Yesu gë uhnës uryindaryindan

⁹ Vërefal va më tëyëniha Yesu bi ye nësëd? ¹⁰ Më ntëkwakëhni: «Mawëryanirun ayëtu visowik Inaw Wënu va, bare vëyëntaw vi wahnës wadindaryindan wï fo nkwëryëdëni.

«“Kod njëkëni hara vëhnuðina, kod nkwëryëni, bare hara vëyëtëna ile hnësik.”*»

Yesu nkabahnëd uhnës uryindaryindan ya

¹¹ «Wëlin ile nësëd uwi uhnës uryindaryindan ya: Uhnëda wa, umë ye wanës Wënu ɲa. ¹² Vëryampo, had fagant nkañ nkeni hn'ile njod wanjēc: nkwëryëdëni, bare Sintani njijëd tebëhni wanës ɲa walaɯary walëw hni hna soje antë kwëtahnëni do pehëtini. ¹³ Vëryampo, had nkal kwëhn wëraka nkeni: nkwëryëdëni wanës ɲa do g'uhnatah maɯadëni. Bare vëhwëtaðina hafo mbiy kabi vëravëdina wanës ɲa kwëhna vënkahn walaɯary walëw hni hna. Ge wadënah ɲa tëkik tavëdëni. ¹⁴ Uhnëda ule yod wadëmpëhn hna, umë ye vële wëryëd wanës do ravëhëd g'ankañ tëfahnëni wëbal wadëw hni, uvetak do hnëgah ntaɯary iyi ðuniya. Umë dëwëdina. ¹⁵ Uhnëda ule yod nkal përën ɲa umë ye vële hnëpad wanës do hwëtað ntaɯary pacah, nte hamënað kwëlëkwël hafo ntëw ðus.»

Uhnës uryindaryindan soje lampu

¹⁶ Yesu nkwënëko: «Ahnë pëdëdina lampu tac kob ma kuyët hn'ipad. Ge pëdik kanjède yan pëtënhnahnëhni vële rënkid va. ¹⁷ Ile-wo-le soɯik ya nude, ile-wo-le soɯik ya njëtède do kwëtède humpen hna. ¹⁸ Pëcëtaryin ðus gante nëpadun wanës ki! Kabi ale hwëhnak ya nkwënënde, bare ale wok kwëhnana ya tebëde wëla toye ile liyahnëka tək nuya ya.»

Hnëmu Yesu gë vëheryu

¹⁹ Hnëmu Yesu gë vëheryu njijëniho njëkëniha, bare vëholëlohna tëhaniha kabi vahnë va njabëniho. ²⁰ Më pëyayik Yesu: «Hnëmuh gë vëhery hu, për hna nkeni. Naðëni nunihi.»

²¹ Bare Yesu më ntëkwakëhni: «Vële wëryëd wanës Wënu va do lid ile tëyëk ya vëhni ye hnëm mën ya gë vëhery mën va.»

Yesu teryed sel sankaf

²² Fac ryampo, Yesu gë vërefal vëlëwu va kayëniho hnë kulu sankaf do ntehnëni: «Danëtanëfu gë cape nñentañ lant hadi.» Njilehnëni. ²³ Ga njidëni, Yesu ndakëko wakwëf. Pëgwëlehn cëlënd sël hwëhn fanka hafo nñenkëf lant ya. Wënka ña tëmpelehn kulu hna hafo ñand nkëya.

²⁴ Vërefal va tëhalehnëniha Yesu nëgëtëniha ntehnëni: «Aharan, Aharan, cëm ña yeyinëk!»

Yesu nëgalehn, ñañënahna wënka ña gë sël ya do gë wavonkëlo wënka ña. Sël ya teryalehn, njamëlehn fop.

²⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Ne nke ikwëtahn hun ña?»

Vëhni ntakëkëhniwo, pëmpëhnahnëkëhniwo, ntehnëlëndëni: «Mo ye awa ayi asan? Wëla sël ya gë wënka ña ntehnëdëhëhni ile ñad ntini do mawëhnëdëniha!»

Yesu njërëndëha asan ale nkeni gë wayine

²⁶ Yesu gë vërefal vëlëwu va tëkëlehnëni nkal bulunda Gerasen hna, nte ye cape nñentañ lant pabëlëni gë Galile.

²⁷ Yesu, ga cëlëk kulu hna, Asan avë nañ tac yijëdëho pankëlëni. Asan arac gë wayine nkeniho. Mbiyëlahnëniho diyadilohna viyi do dëdëlohna hnë tere, bare hnë wayag ntëdëko. ²⁸ Ga nuka Yesu, umë ndekak ndëkwëhnëlehn karyënkw lëwu ntehn: «Ye ye yëbëlan fu Yesu, Ajë Wën Hunte Sëpëk Fop? Muntami, nt'aliwo wëh!» ²⁹ Asan a nësëk watac kabi Yesu ntehnëkawo yine ya cahna. Yine rac pëladëhawo kwëlëkwël asan arac; ñabëdëho wëbák ñi gë wapary ñi gë vankëncä antë ñi, bare mbëkëtëdëho viyëba va do yine ya yodëhawo gante njirëk.

³⁰ Yesu më tÿëka: «Hak maciru?»

Yine ya më ntëkwaka: «Wac mën wã “Njabëbun” ye.» Nësëko koyëna kabi wayine wayabah fëlakawo asan arac.

³¹ Wayine watac muntadënihawo Yesu antë cañëtëhni ga nkëf hatëh hatëwah.

³² Awa, kore sankaf vampëhëmpëh ryavëdëho hnam vambamb kuñ hna. Wayine ña më muntaniha Yesu mawëryanëhni tënkënihëhni vampëhëmpëh vatac. Më mawëryanëkëhni. ³³ Wayine ña cahnëlehnëniha asan a njini tënkënihëhni vampëhëmpëh va cëpëtalehnëni kuñ hna njini ntëbani lant hna cëmëlehnëni fop.

³⁴ Vëhery vampëhëmpëh va, ga nuni ile ryëcëtako ya, ntakëlehnëhni më nkaryëni pëyahnini watac gë vankol do gë wëhañ. ³⁵ Vahnë va njijëniho njëkëni ile ryëcëtak ya. Ga tükini ñarël Yesu më tëkatëniha asan ale cahnëni wayine ña: haryënkw Yesu ntañako, ntiyako viyë do hakili ya mbokakawo fërën fo. Ntakëlehnëhni tañ. ³⁶ Vële hnuko ile ryëcëtako ya fop më pëyanihëhni vëyëntañ va gante

njërënik asan ka. ³⁷ Tac vëvë vankol va fop më ntehnëniha Yesu cahn nkol ntëw̃ hni hna, kabi ntakëkëhni d̃fus.

Yesu më kayëk kulu hna ñand nji. ³⁸ Ale cahnëniho wayine ña më muntaka tava tëfëlënti gë vëhni bare Yesu më payëka ntehna: ³⁹ «Bokary gë ýal hu do afëyahñ fop ile ntinëhñëki Wënu ña.» Awa asan a njilehñ do pëyahñ nañ hna fop ile ntinëhñëkawo Yesu ýa.

Aryagu Yayërus g'asëval ale ýakëd̃ viyi Yesu

⁴⁰ Ga mbokak Yesu gë cape ñëntañ mbë lant ña, vahnë va fop napëdëñihawo, do ga tëkik kacanihawo. ⁴¹ Wati rac tëkiko asan ale w̃aciko Yayërus. Asankaf caliña ýa yeho. Ndëkwëhñëko karyëñkw Yesu do këlahna nji ýalu. ⁴² Fatah facëval fëndampo fo kwëhñako, wabëhñ pëhw gë waki kwëhñako. Tesëko d̃fus hafo ñand cëm.

Wati nte njidëho Yesu ña kore ýa peñëlëdëniho caharab lëwu. ⁴³ Nkeho hnam asëval ale njidëho sat kobëri hnë wabëhñ pëhw gë waki. Canëko fop ile kwëhñako ýa vëyehñ hna, bare wëla aryampo kolëlohna njërëna. ⁴⁴ Umë tëhaka Yesu kamëhni, ñak sëmët cud ntëwu ña. Tëryalehna tañ yi sat ña.

⁴⁵ Yesu më tëyëk: «Mo ýakëko?»

Njahëtalehñëni fop, Piyer më ntehnëka: «Aharañ, fop ñakëdëñihi. Kore ýa kwërënihi do peñëlëdëni vacape va fop.»

⁴⁶ Bare Yesu më ntehnëk: «Ahnë ýakëko wakwëhñ ampër njërahñ, kabi njëtabu fanka sahnëko.»

⁴⁷ Asëval a, ga njëtëk kodina coña, më njijëk mbalatënd ndëkwëhñ karyëñkw Yesu. Më pëyahñëk tase vahnë fop soñe ile ñakahnëka ýa do gante njërëk tañ ka. ⁴⁸ Yesu më ntehnëka: «Aryag mën, kwëtahn hu ña njërëñëki. Arabi ayi gë yam.»

⁴⁹ Wati nte nësëdëho Yesu watac ña, ahnë rëkiko mati gë tere asankaf caliña ýa ntehna: «Yayërus, aryag hu cëmëk. Bokawo avërehna Aharañ a.»

⁵⁰ Yesu, ga nkwëryëk, më ntehnëka Yayërus: «Antë ntaki, kwëtahnëry tañ, do njërëd̃.»

⁵¹ Ga tëkëni tere hna Yesu, Piyer, San, gë Sak, do rëmu gë hnëmu fandag fa fo mañëko tënkëni. ⁵² Vahnë va fop kodëniho njahnandëni soñe fandag fa. Awa, Yesu më ntehnëk: «Mboka howu, cëmëna, wakwëd̃ fo ndakëk.»

⁵³ Bare njafañëdëñihawo, kabi njëtëniho cëmëk. ⁵⁴ Yesu më pëlaka fandag fa vák ýi do maca: «Fandag, matëry!» ⁵⁵ Njënëlehñ tañ matëlehñ. Yesu më ntehnëkëhni rëmu gë hnëmu: «Yëdaryina ile tokëd̃.» ⁵⁶ Pëmpëhñahnëkëhniwo

đus vėhni. Bare Yesu mē ntehnėkėhni antė pėyahněni watac.

9

Yesu payėđėhėhni vėrėfal pėhw gė vėhi va

1 Yesu mbarėkėhniwo vėrėfal pėhw gė vėhi va njėđakėhni fanka g'ucankaf ida wayine fop do g'iyėrėn vėres. 2 Tac payėkėhni pėyahněni Wėnu ņa hnaŵėk do njėrėnėndėnihėhni vėres. 3 Mė ntehnėkėhni: «Ge njidfun ant'ayowu ņoņ: ryoko, kufa, rokėtok, koryi, do ant'ayowu viyi vile hnėmpėtahnėđfun. 4 Ge tėkėrun hnė tere, ņėŵėryin hnam fo hafo hale ndėcalėđfun nkol kaŵary. 5 Ge dėvayiluhna hnė nkol tac, dėcalėryin avankatėndu ivėđ wapary hun ņa. Umė njėtėđėni vėlinahna fėrėn do Wėnu ņa nėņėlahna gė vėhni.» 6 Vėrėfal va njilehnėni, tėfėni nkol g'ankol, pėyahněni Wanės Wakasėk ņa do njėrėnėndėnihėhni vėres gante-wo-gante.

Erod tėyad bi mo ye Yesu

7 Wati rac, Erod, asankaf avė Galile ŷa, ga nkwėryėk wanės wante ryėcėtad ņa fop, yėtėlohna ile nahad, kabi vėryampo ntehnėđėniho: «San Ayary a vėhnik.» 8 Vėhaŵary ntehnėđėniho: «Eli vokajėk*.» Vėhaŵary kat ntehnėđėniho: «Aryampo wakila wabė kobėri ņa vėhnik.» 9 Erod nahadėho watac, mē ntehnėk: «Bare San ami dėnk lėpėtėhnėka nkaf ņa. Mo ye asan ale lid iyi sifa viyė vifėrėn vile hnėsėđe vi?» do njėkėlendėho nuhna Yesu, njėtėlėni.

Yesu ndavėđėhėhni vėsan wawuli mbėđ

10 Vėfayik va mbokajėniho do pėyaniha Yesu ile ntijėni ŷa fop. Mė njokėhni, gė cape nkol nte ŵacik Betėsayida. Vėhni fo yeho hnam. 11 Bare vahnė va njėtaniho hn'ile nkeni hna mē tėfalėlehnėnihėhni. Yesu kacakėhniwo nėsėhnėndėhni soņe ucankaf Naw Wėnu ņa do njėrėnėđėhėhniwo vėle ŷadėho va.

12 G'anėka ga vėrėfal pėhw gė vėhi va mē tėhaniha Yesu ntehnėniha: «Koyaryihni kore ŷi njini gė vankol vamb caharađ hėđi kodėni njėkėlehnani ile tokėđėni gė hn'ile ndakėđėni kabi hnė fėk nkeyinėk.»

13 Bare Yesu mē ntėkwakėhni: «Yėđaryinėhni ŵuhnė dėnk ile tokėđėni ŷa!»

* 9:8 9.8 Eli vokajėk Eli cėmėna muk. Wėnu ņa kajėndėka g'ambin. Mbokajėđ pėyahn soņe Arėhnaŷik a. (2 Vėhnaŵ 2.11; Malasi 3.23)

Më ntëkwani: «Vamburu mbëd fo hwëhna bun g'uwis wuhi. Afo ge njibun lawëhnifuni yi kore fop?»¹⁴ Mpëd wawuli mbëd nkeniho hnam vësan va†.

Yesu më ntehnëkëhni vëréfal va: «Dehnëryinëhni ntañani kore kore, wafëhw imbëd (50), wafëhw imbëd (50).»¹⁵ Vëréfal va mawëlehnëni ntañëndënihëhni vahnë va fop.¹⁶ Yesu më nufëk vamburu mbëd va g'uwis wuhi wã. Kañëk g'ambin, camehna Wënu ña soñe iyi rokëtok. Tac, nkubëlehnëk do njëdfahni vëréfal va, cahëlehnënihëhni bulunda ya.¹⁷ Ale-wo-le tokëko hafo pihñ; tac vëkankel pëhw gë vaki mbarëpëniho vamburu vante woko va g'uwis wã.

Piyer pëyahned Yesu ye arëhnayik a

¹⁸ Fac ryampo Yesu cahët njëfadëho. Vëréfal vëlëwu va hnam nkentiniho. Më tÿëkëhni: «Vahnë va, mo ntehnëni yebu?»

¹⁹ Më ntëkwani: «Vëryampo, vëhni lehnëd San Ayary a yeru, vëhañary Eli yeru, do vëhañary kat, kila vë kobëri ile vëhnik vësëm hna yeru.»

²⁰ Yesu më mbok tÿëkëhni: «Wuhnë lë mo lehnërun yebu?»

Piyer më ntëkwaka: «Këris ya yeru, Arëhnayik Wën ña.»

²¹ Yesu më ñañënahnekëhni ntehnëhni: «Ant'afëyawuna ñoñ ahnë.»²² Më nkwënëk: «Ajë Ahn'a afo korot d'us; vicër va gë vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va ñwëyëdëniha. Ndañëhniha, do fac rarëna hna mbëhnëd vësëm hna.»

Hak tëfëde Yesu?

²³ Tac Yesu më ntehnëkëhni fop: «Ge ahnë ñad tëfëlehnëndo antë nko nahand soñe lëwu dënk, afo ndib kërëwa lëwu ya fac-wo-fac tëfatëndo.»²⁴ Ale yad iyi duniya yi cëmëd, bare ale wok kwëtahnéna nëf iyi duniya, soñe lëmën ya, nkoryaryëd ntañary dëwu ña hafo arayen hna.²⁵ Ye nëfadëha ahnë ge nuñak duniya yi fop tac cëvehn ntañary dëwu ña?²⁶ Ge ahnë cëfëhnëka g'ami, gë wanës mën ña, awa Ajë Ahn'a fëna cëfëhnëdëha g'ahnë arac, ge mbokajëk g'idanc dëwu ña fop gë hn'idanc Rëm hna do g'idanc wamëleka wadëwu hna.²⁷ Toña fëyadëmu: Vëryampo hnë vële ye hnani vi vësëmëdina hara vëhnuhnahna Naw Wënu ña.»

Piyer gë San do gë Sak nuñëniha Yesu g'idanc Wënu ña

† 9:14 9.14 Wawuli mbëd nkeniho hnam vësan va: Vutah va gë vësëval va vëryëkwaryina.

28 Wafac mbëd ge wahi ryecëko ga nësëk watac, Yesu kayëdëho hn'ikuḡ soḡe nḡefa. Umë njokëhni vëhni Piyer, gë San do gë Sak. 29 Wati ante nḡefadëho Yesu ḡa, yëka lëwu ḡa mbaciko, do viḡi vilëwu va njerëko had ambin wilëbilëk. 30 Vësan vëhi nësëlëdëniho g'umë. Wakila wabë kobëri ḡa yeho, Moyis gë Eli. 31 Idanc Wënu ḡa penëkëhniwo. Gë Yesu nësëlëdëniho gante puhnad doku lëwu ḡa cëmahnënd Yerusalem hna. 32 Piyer gë vërefëlëntawu wakwëd yokëhniwo dus. Ga tisëkëhni, nuniho idanc Yesu ḡa do gë vësan vëhi vële nkeniho va. 33 Wati ante ḡadëniho pitëlëni Yesu gë vësan vërac va, Piyer më ntehnëka: «Aharanḡ, njivëk nkeyin hnani. Ntidëfun wasank watar: ryampo wëḡë, Moyis ryampo, Eli ryampo.» Bare Piyer aki fo nësarëdëho. Yëtëlohna ile nësëd.

34 Wati ante nësëdëho Piyer koyëna ḡa, anḡar njilehni cankëhni. Ante tënkëdëniho ḡar ḡa vërefal Yesu va ntakëkëhniwo dus, 35 do nkwëryëlehnëni kopa ḡar hna ntehn: «Aḡi Ajë mën ye ale ḡahnëbu dus; umë rëhnaḡu. Umë rëfëka ahnëpawu!» 36 Wanës ḡa, ga tëryak, Yesu fo woko nunde. Vërefal va ndemëhnaniho do, hnë wafac warac, ahnë vëfëyalawohna ile nuniho ḡa.

Yesu njërëndëha fatah fante pëlak yine

37 Ga pacëk cëlëniho kuḡ hna do kore sankaf hacakawo Yesu. 38 Kore hna, asan ryekadëho: «Aharanḡ, këlami, yërënerÿehna ajë mën aḡi; umë fo hwëhnaḡu! 39 Kwëlëkwël, yine fëladëha do ndekayehndëha taḡ, ḡënkëdëha gë fanka, iguhnahn rëkëd cahnënda wës li. Mbërendëha dus do tavënkadilahna. 40 Tëyëbuhëhni vërefal hu va ntaniha iḡi yine, bare vëwëkëlahna.»

41 Yesu më ntehnëk: «Wuhnë vahnë vëhwëhn kwëtahn këm do vërumpak yerun! Hafo guve tëfëko ḡëwëlahnin do ryuḡënanëhnu?» Tac më ntehnëka asan arac: «Yi-nenëhninoḡa ajë hu ani!»

42 Wati ante tëhajëdëho fatah ḡa, yine ḡa këfëkawo ḡënkëlehn gë fanka. Bare Yesu ḡaḡënahndëkawo yine ḡa, njërëlehn fatah fa do mbësahna rëmu.

43 Vahnë va fop pëmpëhnaḡëhniwo. Ntehnëdëniho: «Paryi nke Wënu ḡa naḡëk!»

Yesu pëyahndë cëm dëwu ḡa

Ante nkonihho nësëndëni ile ntidëho Yesu ḡa fop, më ntehnëkëhni vërefal vëlëwu va: 44 «Nëparyin dus aryënkwëtahnëndu ile ḡadëmu lehnu ḡi. Ajë Ahn'a nḡefadëniha vahnë va do ntidëniha gante ḡadëni ka.» 45 Bare vërefal va vëyëtëlohna ile nësëdëho

ÿa, pacënhëniwohna, vëhnulohna ile nësëdëho. Vërykëloohna fëna tÿëniha: «Ye ÿadu ahnës?»

Mo ye ale ñak njabëk nafa

⁴⁶ Vërefal va nkwajëlëdëniho njëtahneni bi mo lëbëkëhni vëÿëntaŵ va? ⁴⁷ Yesu njëtëko nahan dëŵ hni ña. Umë macëka fatah kahnëndëka ðarël lëŵu ⁴⁸ do më ntehnëkëhni: «Ale hacaka fatah gë fañi ki soje lëmën, kacako ami dënk; do ale hacako kacaka fëna ale fayiko ÿa. Koyëna ale ñak mbak nafa hnë ŵuhnë ÿa, umë ye ale lëbëku ðus ÿa.»

Ale wok ñeŵëluhna ŵuhnë ÿa ndemaðëhu

⁴⁹ Awa, San më tebak wanës ña ntehn: «Aharan, nu bunëhawo asan ale ladëhëhniwo wayine g'uŵac hu, njëkëhnahnëbunëho ravëtehnëfuna, kabi gentina gë fuhnë.»

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ant'aravëtehnuna kabi ale wok ñeŵëluhna ÿa ndemaðëhu.»

Ankol mbë nkal Samari ŵëÿëko kacadilahna Yesu

⁵¹ Tac kahnëndako Yesu nji Yerusalem kabi wati ile rëfëkawo nti hëti ðuniÿa li ÿa, mboka g'ambin ña, rëhajëko. ⁵² Më payëkëhni vahnë karyënkŵ lëŵu. Vërac më njini tükëni hn'ankol ndampo ambë Samari soje pëhwëtani tük dëŵu ña. ⁵³ Bare vëvë ankol tac va vëŵawëlaŵohna[‡] kabi Yerusalem njidëho. ⁵⁴ San, gë Sak, vërefal Yesu va, ga nuni koyëna nke, më ntehnëniha: «Ahwëhn, ge ñadu, ntehnëdëfunëha hwëdëh ha cëli g'ambin pëdëhni hafo mbëvëni vëÿi vahnë!» ⁵⁵ Bare Yesu më cahëtanëkëhni ña ñëhahnëkëhni ntehnëhni: [«Yëtëluhna bi injëhne yir yëdäðëhu iÿi sifa nahan! Ajë Ahn'a yijëna ryaw vahnë, pëhët dëŵ hni njijëk.»] ⁵⁶ Njilehnëni hn'ankol kawary.

Vële fëhna tëfëlehnëndëniha Yesu

⁵⁷ Ante njidëniho ña, asan aryampo lehnëkawo Yesu: «Tëfëlehnëdëmi hn'ile-wo-le njidu hna.»

⁵⁸ Yesu më ntehnëka: «Vuntadaŵ va kwëhnani wahatëh wale njinëgahnëdëni do wusëry ŵa kwëhnani wahof, bare Ajë Ahn'a kwëhnana hn'ile njinëgad.»

⁵⁹ Yesu më ntehnëka aÿëntaŵ: «Tëfe.»

Bare asan a më ntëkwak: «Ahwëhn, yëdërye yiwu ten hnapu hafo Apa cëm tac do gë yiju rëfëlehnëndi.»

[‡] 9:53 9.53 Vëvë ankol tac va vëŵawëlaŵohna: Vëvë Samari va kwëhnaniho hn'ile cënadëni wasadëha walëŵ hni ŵa do vëŵawëliŵohna vëvë Yerusalem va gë Cery Cankaf Wën ntëŵ hni ña.

60 Yesu më ntëkwaka: «Tavëryihni vësëm va mbañënihëhni vësëm velëw hni va! Bare wëjë, yiry afëyahN Naŵ Wënu ɲa!»

61 Ahaŵary kat më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, tëfëdëmi bare yëdërye ten yiwu tere mën hna rëyëwëhni hafo maŵëni rëfëlehnëdi.»

62 Yesu më ntëkwaka: «Ale ryokuñëd had asan ale yaryëd yary ntañat iñë kamëhni, arac mëkëdina ndokuñ doku fërën soñe Naŵ Wënu ɲa, kwëhnana yëŵa hnam.»

10

Yesu payëdëhëhni vësan 72 pëyahNëni Wënu ɲa hnaŵëk

1 Ga ndëcëk wafac, Ahwëhn a më mbok tahnëkëhni vërefal wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi (72).^{*} Payëkëhni vëhi vëhi karyënkW lëwü, vankol hna fop gë hn'ile tëfëka nji umë hna dënk. 2 Më ntehnëkëhni: «Barëp roka yabah yehëhna, bare vëryokuñ va vëyaßëna. Muntary-ina ahwëhn kaŵ a nkwënihni vëhaŵary. 3 Yiryin! Payëdëmu had vupe vunte wok wëyëtëna ýayah fagant waŷin. 4 Ant'ayowu koryi, kufa viyi hun, wapary wante hnëmpëtahnëdun. Ant'ahahnu nkaŵ hna simpaŷi vahnë.

5 «Ge tënkërun hna tere dehnëryin ten: “Arabi yam ýa nke hnë yi tere.” 6 Ge ahwëhn yam nke hnë tere rac dëwan hun iña nuŷad; ge gena më yam ýa gë ýal hun mbokajëd. 7 Ge ahnë kacaku, ñëwëryin tere rac tokëryin, ceryin ile yëdayirun ýa, kabi aryokuñ tëfëka cosi. Ant'aryapu watere.

8 «Nkol nte-wo-nte rëkahnëdun ɲa kacatënihu vëvë nkol tac va, tokëryin ile-wo-le njëdanihu ýa. 9 Yërënerëyinhni vëres vële yehëhna hnam va do dehnëryinhni vëhni fop: “Tame Naŵ Wënu ɲa tëhajëku!” 10 Bare ge tëkërun hn'ankol ɲwëŷatëni vëvë hnam va vëhacadiluhna, njiryin gë waŷëŵa walëw hni alehnuni vahnë va fop: 11 “Caŵëhnedërun wëla ivëd vëŷal hun ile ýëmakëfu wapary fu ɲi pitëlahnin. Yëtëryin dus: Naŵ Wënu ɲa tëhajëk.” 12 Paryi pëyaðëmu: Fac kiti hna vëvë Sodom[☆] vi vëyapënanëhnëdëna dus gë vëvë iñi nkol ki.

Wahnaw wale wëŷëd wahwëtahnëdina

13 «Meku wühnë vëvë nkol mbë Korasin gë mbë Betësayida vi! Ýal hun hna ntik Wënu ɲa viyë vifëmpëhnañah va dina Tir gë Sidon. Ge hnam ntikënd viyë virac, vëvë hnam vi mbiyëk ga nkwëcëtakëndëni

^{*} **10:1** 10.1 Wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi: Vikerëh vindaŵ ntehnëk wafëhw imbëd gë wahi (70) do viñëntaŵ va wafëhw imbëd gë wahi gë vëhi (72).

[☆] **10:12** 10.12: Wapëgwala 19.24-28

vankeya vantěw hni va. Cudakëndēni viyi icēm do nēvakēndēni ibēhn vimbahn hna tufahnahnēni gante njiwēhnēni ka soje ile ntidēniho kobēri ŋa. ¹⁴ Soje umē ye fac kiti hna, vēvē Tir gē Sidon vēyapēnanēhnēdēna dūs gē wuhnē ki. Piniŋ hun iŋa yawēd ntēbi dēw hni ŋa. ¹⁵ Wuhnē vēvē Kaperēnaŋum ntiyahnēku bi njihnēdērun hafo ambin hn'ani? Gedina koyēna. Noyēdērun hafo janāma hna.»

¹⁶ Yesu mē mbok ntehnēkēhni vērēfal vēlēwu va: «Ale hnēpaku nēpako, ale wēyēku ŋwēyēko, ale wēyēko ŋwēyēka ale fayiko ŋa fēna.»

Vēsān wafēhw mbēd gē wahi gē vēhi va (72) mbokajēdēni

¹⁷ Vērēfal wafēhw mbēd gē wahi gē vēhi va mbokajēniho g'uhnatah fēbah. Umē ntehnēniha Yesu: «Ahwēhn, wēla wayine ŋa mawēhnēdēnihēfu ge ntehnēdēfunēhēhni g'uŋwac hu!»

¹⁸ Yesu mē ntēkwakēhni: «Ha, ante mēkērunēhēhniwo wayine ŋa nkeho had Sintani hnuđēfuho yojēd g'ambin had kol vēkētak. ¹⁹ Nēparyin: njēdamu imēk ayēñēnduni walēn gē wafawēry do aŋwēkuna Sintani; ñoñ gena ile hođ ntiwū wēh. ²⁰ Bare antē natu ile maŋwēhnēdēnihu wayine ŋi. Ile herik wamac hun ambin hna ŋi rēfēka natu dūs.»

Yesu ntik njēti rēmu

²¹ Wati rac dēnk Iyir Ipacah iŋa pēbēnēkawo Yesu uhnatah mē ndekak: «Apa, Ahwēhn ambin g'inkal, camehnēmi gante njētēndanēruhēhni vēle ye had vutah ile soŋwēhnēruhēhni vēhwēhn hakili g'uyēt. Ha, Apa, ntiru koyēna kabi irac ŋadu.»

²² Tac Yesu mē ntehnēkēhni vahnē va: «Rēm mēn ŋa njēdēko fop. Ahnē yētēlahna Aj'a, ge gena Rēm ŋa. Ahnē yētēlahna Rēm mēn ŋa ge gena ami, Aju ŋa do gē vahnē vēle rēhnabu rufēwuhni Rēm mēn va.»

²³ Tac Yesu mē cahētak gē vērēfal vēlēwu ka do mē ntehnēkēhni vēhni fo: «Mbetarun wuhnē vēle hnuđ ile hnuđun ŋi! ²⁴ Kabi paryi pēyadēmu, wakila wayabah gē vēhnaŋ vēyabah wavē kobēri ŋa ñadēniho nuni do nkŋwēryēni ile hnuđun do wēryēdun ŋi, bare vēhnulohna do vēwēryēlohna fēna.»

Ŋahnēryina Wēnu ŋa do gē vējēnta hun va

²⁵ Asan ale yētēk dūs sariya matēlehn ntehna Yesu, tēndēhna urēnd: «Aharāŋ, ye rēfēko liwu rēnkahnu uwām usēr hna?»

²⁶ Yesu mē ntēkwaka: «Ye herik sariya fu hna? Hak nkŋwēryēdu?»

²⁷ Asan a më ntëkwaka: «Ŋahnëryehna Ahwëhn a Wën hu ŋa gë sakahn hu ŋa fop, g'intaŋary hu fop, gë fanka hu fa fop, do gë hakili hu ŋa fop do ŋahnëryehna aŷënta hu had wëjë dënk.*»

²⁸ Yesu më ntehnëka: «Toña lëkwaru. Diry watac tënkedu arayen hna.»

Uhnës uryindaryindan soŋe avë nkal Samari ale hwëhnak nëf

²⁹ Bare aharaŋ sariya ŋa ñadëho tufahn catëk. Më tëyëka Yesu: «Mo lë ye aŷënta mën a?»

³⁰ Yesu më ntëkwaka gë uhnës uryindaryindan, ntehnë: «Nkeho asan ale wātiko naŋ bë Yerusalem cëlëndand g'ankol mbë Seriko. Më kasëniha vële tebëniha fop ile njoko ŋa gë vëyi vële ntiyako va, ndafëniha had cëm, tavëlehnëniha, njini. ³¹ Hara, nkehëhna asëna wasadëha wasëwif ale sëlëndagidëho nkaŋ tac, më cahnahëka. Ga nuka asan ale sërehnik a, më ndarëka njilehn. ³² Ahnë ahawary ale ryokuŋedëho hnë Acery Wën Cankaf hna fëna tēfëgëlehni nkaŋ tac. Ga nugëka, ndarëgëlehna nji, umë fëna. ³³ Avë nkal Samari, vële ñëwëni wasëwif, tēfëgëlehni umë fëna nkaŋ tac hafo tēki ale sërehnik hna. Bare nunda tuŋ kayëhnahnëlehna dus g'umë. ³⁴ Më tëhaka, njehneka gë vëlo hn'ile cërehnikëhna tēmpëlehna. Tac kayëndëka fali falëwu hna njohna cery vëhneh hna, hn'ile njiko njehna dus. ³⁵ Fac le rëfiko ŋa më canëk koryi†, njëdahna ahwëhn cery a ntehnë: “Pabëryehna aŷi asan. Ile-wo-le wënëdu ayehnahna ŋa mbokajëdëfu vësaŷi ami dënk.”»

³⁶ Awa, Yesu më tëyëka asan a: «Hnë vëyi vërar mo liyahnëki ye aŷënta ale ryafika ŷi?»

³⁷ Asan a më ntëkwak: «Ale haŷëhnahnëka ŷi ye.»

Yesu më ntehnëka: «Yirye wëjë fëna ali koyëna!»

Yesu vëhni Mari gë Marët

³⁸ Yesu nkok njind gë vëréfal vëlëwu va, tēkatëni hnë nkol. Asëval, ale wacik Marët, hacakawo tere lëwu hna. ³⁹ Mari maciko aheryu ŋa. Mari ntaŋako d'arël Yesu nëpanda wante nësëd ŋa. ⁴⁰ Bare Marët njabëkawo d'oku ŋa. Më njik d'arël vëhni Yesu hna ntehnë: «Ahwëhn, gehahnahnëlihna bi ahery mën a taveryëko d'oku ŋa fop; dehnëryehna ndemaŋo!»

⁴¹ Yesu më ntëkwak: «Marët, Marët, ndëñëru do njabëki nahan iŋa, ⁴² bare ryampo fo ye ile rëfëka ŋa. Mari rac tëhnak do tavëtehnëdena muk.»

* **10:27** 10.27: Divëta Sariya 6.5; Soŋe Walevi 19.18 † **10:35** 10.35 Koryi: cos soŋe d'oku wafac wahi ye.

11

Yesu ñañëndēdēhēhni iyēfa vērēfal vėlēwu va

¹ Fac ryampo calinjēdēho Yesu sēñ. Ga puhnak arēfal aryampo alēwu mē ntehnēka: «Ahwēhn, ñañëndēryifu gante njēfade, had gante ñañëndēkēhni San Ayary a vērēfal vėlēwu ki.»

² Yesu mē ntehnēkēhni: «Ge njēfadun, dehnēryin: “Apa, arabi vahnē va fop njavētēni Wēn husevah yeru; arabi naŵ hu űa njij. ³ Yēdēryifu fac-wo-fac ile rokēdēfun. ⁴ Tavēhnēryifu ile wēnēbun űa kabi tavēhnēdēfunēhēhni fop vėlē lēntahnēdēhēfu va. Ant'aŵaŵ aravēfu yēkēhnahnifu gē wameh.”»

⁵ Yesu mē mbok ntehnēkēhni kat: «Mpēd aryampo hnē ŵuhnē hwēhnaka lawo do nji g'andēcak ga ntehnē: “Lawo, ñgēhnērye ile rokēde. ⁶ Lawo mēn yid uyas sabik tameki tere mēn hna do ñoñ kwēhnala ile yēdadēfuha tok.”

⁷ «Ntiyahnekī bi lawo hu űa ntēkwajēdēhi bambery cery hna: “Tavērye yam! Tēkēbu fidu rēnka űa. Ami gē vutah mēn va ndakēbun. Koda ŵatu yēdaűi ile rokēde.”»

⁸ Yesu mē mbok ntehnēkēhni: «Pēyadēmu, wēla matēna njēdahna soűe ile nkeni lawo űi, matēd njēdahna fop ile valēka űa kabi ñadīna cēfēhna* .

⁹ «Awa, umē lehnahnēdēmu ami: Tēyēryindēn njēdaderun, yēkēlehnēryindēn nufun, bankēryindēn rēnka űa pidētēhnēderun. ¹⁰ Paryi pēyadēmu, ale-wo-le rēyēka njēfade, ale yēkēlehnēka nuf do pidētēhnēde rēnka űa ale vankēd a. ¹¹ Naharyin ge aryampo hnē ŵuhnē hwēhnaka fatah muntata igis, lēn bi njēdadēha? ¹² Ma ge inihn muntaka, fawēry bi njēdadēha? ¹³ Mama ŵuhnē mehahnērun bare viűē vifērēn yēdadunēhēhni vutah hun va do kas Rēm ile ye g'ambin űi njēdadēhēhni Iyir Ipacah iűa vėlē rēyēdēha va!» Koyēna karanjēkēhniwo Yesu vērēfal vėlēwu va iyēfa űa.

Yesu ma Belēsebul?

¹⁴ Fac ryampo Yesu yine ntadēho hn'asan. Yine rac lidēhawo asan a kodina nēs. Ga ntaka yine űa ahnē arac, asan a pēgwēlehn nēsēnd do kore űa pēmpēhnahnēkēhniwo. ¹⁵ Bare vērýampo kore hna ntehnēdēniho: «Asankaf wayine, ale űacik Belēsebul, yēdadēha imēk ntahnēndēhni waűi wayine!» ¹⁶ Vērýampo ñadēniho njēkēhnahnēniha: mē tēyēniha tufahn dahēse vē g'ambin fēmpēhnahnah ile rufahnēd paryi nke Wēnu űa fayika.

* **11:8** 11.8 Kabi ñadīna cēfēhna: Kode nkwēryi usēfēhnah asan aűēntaŵ űa ye.

¹⁷ Bare Yesu njëtëko nahan dëw hni ɲa. Më ntehnëkëhni: «Ge vële vankëk inaŵ mëtëdëni vëhni fo, naŵ tac campëd, do ge vële vankëk tere fëna mëtëdëni, tere rac campëd. ¹⁸ Awa, ge Sintani mëtëdëni g'ucankaf ntëwu ɲa hak kod nko kahn ucankaf tac? Tëkwëd! Hara ntehnërun fëna g'imëk Belësebul ntadëfuhëhni wayine ɲi. ¹⁹ Ge Belësebul yëdako imëk iɲa, awa, vahnë hun vële lantëdëhëhni wayine ɲi, mo yëdakëhni imëk ntahahnëdënihëni? Tufahnëdëni vëhni dënk kwëhnaluhna toña! ²⁰ Ge paryi g'imëk Wënu ɲa ntadëfuhëhni wayine ɲi, paryi nke fëna Inaŵ Wënu ɲa tëkik ŷal hun hna.

²¹ «Ge asan, ale njabëk imëk gë viwëta, njëkad tere lëwu ŷa, hnapul lëwu ŷa ahnë nufëdëna. ²² Bare ge ale lëbëka fanka rëkik, do mëka, awa tebëdëha viwëta vile tamahnëko va do cahahnëd ile nufëhnëka ŷa fop.

²³ «Ale wok gentina gë ami ŷa aŷew mën ye; do ale wok demadilohna varëpëwëhni vahnë ŷa campehnëdëhëhni.»

Iboka wayine

²⁴ Yesu mboko nës: «Ge yine ntayik hnë ahnë, hn'ile nkeho cery ntëwu hna, njid njasëlehnënd wëwac wanhankah hna njëkëlehnand hn'ile nëwëd. Ge nuŷana, ntehnad: “Awa mbokadëfu cery mën hn'ile matibu hna”, ²⁵ do ge tëkatëka asan a had cery nte facënik, fëhwëtik hafo njiv. ²⁶ Njid njojëhni wayine ntaŵu mbëd gë wahi wante lëbëka wayap, njijëni nëwëni hnam. Tac horot ahnë arac ŷa ntëbëde gë kobëri ka.»

Ndëwanini vële hnëpad wanës Wën

²⁷ Ante nësëdëho Yesu watac ɲa, asëval aryampo më ndekajëk bambery kore hna ntehna: «Asëval ale ryonkëki do yiwëndëki ŷa ndëwanik!»

²⁸ Yesu më ntëkwaka: «Tëfakëha ahnës: “Ndëwanini vële hnëpad wanës Wënu ɲa do ntindëni watac va.”»

Yesu ntëkwadëhëhni vële rëyëdëha dahëse

²⁹ Vahnë vëyabah yijëdëho caharaɓ Yesu, më ntehnëdëhëhni: «Vahnë vëvë gaki vi meni. Dahëse vë g'ambin fëmpëhnahnah tëyëdëni bare vëhnuŷadëna. Sifa dahëse ile yehawo kila ile waciko Yonas ŷi fo nuŷadëni. ³⁰ Yonas yeho dahëse† vëvë nkol Niniv☆ va do Ajë Ahn'a yegëd dahëse soɲe vahnë vëvë gaki vi. ³¹ Do fëna, fac ile kitiɲëdëhëhni Wënu ɲa vahnë va, asëval ale hnaŵëko hn'inkal Saba nkentëde gë vahnë vëvë gaki vi, do tufahnëd

† **11:30** 11.30 Yonas yeho dahëse: Dahëse Yonas ŷa ye wafac warar wale ntik donk gis hna, rac wëntëlëk gë wafac warar wale ntid Yesu yag hna. ☆ **11:30** 11.30: Yonas 3.3-5

vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Umë hn'ile tēkwik nkal hna matik njij nēpa usery Salomo wā‡ do nkehēhna hnani ale lēbēka Salomo bare nēpacīlunahna! ³² Fac kitij hna vëvë Niniv va nkentēdeni gē vëvë gaki vi, do tufahnēdēhni vahnë vëvë gaki vi ntëntëni. Vëvë Niniv va vėhni nkwēcētani vankeya va ante nkwėryėniho wanės Yonas ŋa do nkehēhna hnani ale lēbēka Yonas bare wūhnë gwēcētaluhna vankeya va.»

Humpen Wën r'imbahn hna

³³ Yesu mboko nēs: «Ahnë pēdēdina lampu soŋe coŋ ma kob g'ancēhn. Yaŋ kaŋēde pētēnēhnahnēhni vėle rėnkid va. ³⁴ Vinkēr hu va ye lampu mbahn hu ŋa. Ge nuđu wapacěk mbahn hu ŋa fop kwėhnađ humpen. Bare ge nuđila wapacěk mbahn hu ŋa hn'umėhwėry nked. ³⁵ Awa nahary đus ayētahn humpen hunte hwėhnaru ŋi bi gena umėhwėry. ³⁶ Ge mbahn hu ŋa fop kwėhnađ humpen, kwėhnana cape nte wėhwėryėka, had gē lampu peniru fop nkedēhi.»

Yesu ŋañēnandēhēhni wafarise wā gē vėharaŋ sariya

³⁷ Ga puhnak Yesu wanės ŋa, farise ryampo mē macēka ŋi tokēni roka tere lėwū hna. Yesu tēnkėko tere hna ntañalehn hn'ile tokēde hna. ³⁸ Farise ŷa pēmpēhnahnėkawo g'umē ante kamahnėko pacēnana wėbák ŋa gante nke namu lėw hni ka do ntañat roka ŷa. ³⁹ Awa, mē ntehnėka Ahwėhn a Yesu: «Wūhnë wafarise wī, pacēnēđun kamėhni ankėlėwā ŋa gē mpan ŋa bare bambery walaŵary hun hna ule gē li wameh fo fėbėku. ⁴⁰ Nėnkwėrun! Gena bi Wėnu ŋa lik kamėhni gē bambery per? ⁴¹ Yėđarynėhni vėhaŷėhnah va uyivah ule ye bambery vanėhėta hun va fop, tac pacēđun fop.

⁴² «Meku wūhnë wafarise wī! Njėđadunėha Wėnu ŋa ŷėŋa hwėhn pėhw-wo ile varėpėrun ŷa, hafo gē sifa yaryef yale-wo-yale rokēde do gē vihnėga sifa-wo, bare kwėtahnėluhna nėf icat g'iña Wėnu ŋa: umē ye ile rėfakėha aliwu ŷa, hara đėnkwėluhna fėna yėđahn ŷėŋa hwėhn pėhw-wo ile varėpėrun ŷa.

⁴³ «Meku wūhnë wafarise wī! Wėlaña wale hnuhanderun ŷadun vacaliŋa hna do ñadun ayaŷiwu g'untėnah waŷėwā bulunda hna.

‡ **11:31** 11.31 Salomo aju David yeho, ahnaŵ Isėrayel had rėmu. Umē vėryehnėko Cery Wën Cankaf ŋa do njėtiko soŋe yasery ŷalėwū (1 Vėhnaŵ 5.9-14; 6; 10.1-10).

44 «Meku wũhnë! Had wayag wale yasandeŠ do wok kamahnëdëna nkerun!»

45 Aharan sariya aryampo më ntehnëka Yesu: «Aharan, gante nësëdu ki njewëduhëfu fuhnë fëna!»

46 Yesu më ntëkwaka: «Meku wũhnë fëna, vëharan sariya vi! Njahëndehndëfunëhëhni vahnë va lënah, do wëla rufa yi yeladiluhna aryemahnuni dïb inji.

47 «Meku wũhnë! Mbëryëdun nkwan wayag wakila wante ndawëniho vicër hun na! 48 Koyëna tufahnëdun njëtërun do canahnëku ile ntini ya. Ha, vicër hun va ndawënihëhni wakila na do wũhnë avëryu wayag walëw hni wa! 49 Soje umë ntehnahnëk Wënu na g'uyët lëwu wa: "Payëdëfuhëhni wakila na gë vëfëyahn wanës mën va. Ndawëdënihëhni vëryaw, vëyëntaw va mbërehndëfënihëhni."

50 Kobëri wapëgwa duniya hna ndawënihëhni wakila wayabah do vahnë vëvë gaki vi kitiñëd Wënu na had vëhni dënk ryawëkëhni vahnë vërac.

51 Abel yeho ale ryënkawiko ndawë ya hafo arëkwa ya, Sakari. Umë selele Cery Wën Cankaf hna ndawëko yëbëlan hn'ile cënade sadëha hna gë Cery Wën Cankaf na hn'ile ñak cëvak hna.* Ha, pëyadëmu Wënu na kitiñëdëhëhni vahnë vëvë gaki vi soje wanj fop!

52 «Meku dus wũhnë, vëharan sariya vi! Nkëdërun nkaw nte njëtande Wënu na. Tondadiluhna wũhnë dënk nkaw tac, do memaÿehndëfunëhëhni vële yañ tondani va, vëhodina ndëcëni!»

53 Ga cahnëk Yesu tere hna, vëharan sariya va gë wafarise wa ntavëkëhniwo dus g'umë, më tëyëdëniha wayabah. 54 Warënd tëndëhnëdënihawo, ñadëniho nës inë ile kodëni ntehnëni ntëntëk gena toña nuÿahnëni ile nësëdëni menëk pëlahnëniha.

12

Wanira soje nkeya meh

1 Wati rac vahnë wawuli wayabah hwërako caharaš Yesu. Aki fo nkëñëlëdëniho kabi njabëniho dus. Yesu më pëgwëk ntehnëdëhëhni ten vërefal vëlëwu va: «Keharyin levirwafarise ya: namu lëw hni ya, nës ile nkoni vëlidina ye. 2 Pëyadëmu, ile-wo-le sowik ya nuđe do ile sëvak ya njëtëde. 3 Ile-wo-le hnësëdun g'umëd ya, nkwëryëde ge pacëk do ile-wo-le ÿakëÿakëhnërunëha ahnë hn'acery pidik hna ndekade bulunda hna.

Š 11:44 11.44 Had wayag wale yasande: Age yag na diyina dahëse ayasahnat yëtëru ma yëtëlihna, sariya Moyis ya ntehnëk tonkëru. (Vaker 19) * 11:51 11.51: Wapëgwala 4.8; 2 Itëfëta 24.20-22

Ale rēfēka ntakuna

⁴ «Ntehnēdēmu wūhnē, wēlawo mēn: antē ntakuni vēle ryawēf mbahn do hara vēhodina ntini ile lēbēk umē. ⁵ Pēyadēmuna ale rēfēka ntakuna ŷa: dakēryiŷuna Wēnu ŋa, umē ale ye ge ndawēk mbahn kod ntabu gē janāma. Ha, toŋa hnēsēhnēdēmu, umē rēfēka ntakuna! ⁶ Gena bi nkwaŷēdeni vuŋer mbēf gē koryi toye fo? Bare Wēnu ŋa dēnkwēlahna wēla fēndampo hnē vutac. ⁷ Wēla mul bē vankaf hun ŋi ndēkwēk. Nōŋ antē ntaku: wūhnē lēbēkēhni nafa ŷa kore vuŋer vujabah!

Imawā ma injwēŷ Yesu

⁸ «Pēyadēmu, ale-wo-le hnēsēk bulunda hna ami hwēhnēka, ami Ajē Ahn'a fēna nēsēdēfu karyēnkwa wamēleka Wēn hna, ami hwēhnēka aŷi; ⁹ bare ge ahnē nēsēk bulunda hna kwēhnēlēwāhna, ami, Ajē Ahn'a fēna nēsēdēfu karyēnkwa wamēleka hna, kwēhnēlēwāhna. ¹⁰ Ale-wo-le hnēsēd wanēs wameh soŋe ami, Ajē Ahn'a, kode tavēhni; bare ge Iyir Ipacah iŋa njewēk mahwēhnu kodena tavēhni.

¹¹ «Ge njiryeryirun soŋe ahitiŋiwu vacaliŋa wasēwif hna, ma vēsankaf hna, antē nkehahnahnu g'ile lēkwaŷun, ¹² kabi Iyir Ipacah iŋa karanēdēhu hnē wati le rēfēka hna ile hnēsēdun ŷa.»

Uhnēs uryindaryindan soŋe avetak ahnēnkwah

¹³ Hnē wati rac dēnk, nkeho bulunda hna ale lehnēkawo Yesu: «Aharan, dehnēryehna acēr mēn a caho ile lēwēbun ŷa.»

¹⁴ Yesu mē ntēkwaka: «Lawo, ami bi hwētik ahitiŋ hun ma asahēlehnēhun?» ¹⁵ Tac mē ntehnēkēhni fop: «Gasery, keharyin ayēkēlehnēndu kantēm njabu viŷē kabi uwām ahnē gena hn'ile kwēhna hna, lakēnde mbeta dūs.»

¹⁶ Yesu tēfētanēlehnēhni iŷi uhnēs uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Kwēhnako wēhaŷ wale lēwēko dūs vantimp. ¹⁷ Nahadēho do tēyadēho: “Bi ye lidēfu? Kwēhnala igwac ryanahnu vantimp mēn vi fop.”

¹⁸ «Mē ntehnak: “Awa, wēli ile lidēfu ŷa; ntihetēdēfu vandank mēn vi tac vokaryu liwu vante hnaŷēk dūs. Hnam kwētēdēfu vantimp mēn va gē vile hwēhnaŷu va fop. ¹⁹ Tac ntehnēdēfuha ntaŷary mēn iŋa: ‘Ntaŷary mēn, kwētaru ani hnapul yabah soŋe wabēhn wayabah; yinēgary, tokēry, cery do nēhēry!’ ”

²⁰ «Bare Wēnu ŋa mē ntehnēka: “Ahnēnkwah! Unj mēd dēnk mbide ntaŷary hu ŋi. Awa, mo lēwēd? Gena bi, hnapul ile varēpēru ŷi, ahnē ahaŷary rokēd?”»

²¹ Yesu më nkwënëk: «Koyëna nkedëha ale varëpëd hnapul soje umë fo ÿa do betana viÿë Wën hna.»

Ikwëtahn Wën

²² Tac Yesu umë ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Soje umë lehnahnëdëmu: Ant'ahnahandu ile rokëdun ma viÿi vile liyadun. ²³ Gena bi uwám yabëk gë roka do mbahn inja yabëk fëna gë viÿi vi? ²⁴ Yëkëryinëhni wusëry wï: wahnadëdina, wavarëpëdina fëna, wafehnadina, wahwëhnana vandank, bare Wënu ña ndavëdëhëhni. Kas wuhnë vële lëbëkëhni nafa wusëry wï dinëndiluhna bi ntëbini vëhni d'us? ²⁵ Ge ahnë hnë wuhnë nahad uryëñah lëwu wã kod bi koyëna nkwën iyary wafac walëwu wã? ²⁶ Ge kodiluhna aliwu wëla viÿë viroy virac soje ye ryëñëdun viÿëntaw hna?»

²⁷ «Yëkëryin gante pëhnëd wapëtel wabë fëk ki: dokunëdina do bahnedina wafand. Bare wëla ahnañ a Salomo, g'uvetak lëwu wã fop, nuÿalohna viÿi viwamah had ufëtel ryampo gë watac ki. ²⁸ Wënu ña koyëna cudëdëha idël nte ye dol ani do acahn ntoñi gë hwëdëh. Ge umë toña ye, kas wuhnë cudëdëhu ntëbi dël inji! Ikwëtahn hun inja yabëna! ²⁹ Ant'avërandu soje ile rokëdun g'ile sedun fo do ant'aryënu. ³⁰ ÿin fop vële wok vëyëtëlahna Wën va vërad kwëlëkwël soje rac. Bare wuhnë kwëhnarunëha rëm ile yëtëk mbalëku. ³¹ Yëkëlehnëryin Naw dëwu ña tac njëdadëhu fëna ile valëku ÿa fop.»

Uvetak uvë g'ambin

³² «Antë ntaku, wuhnë fakore fatoy wape! Rëmun hnatah lëwu ye njëdawu Naw inja. ³³ Gwafëryin ile hwëhnarun ÿa ayëdawuni vëhaÿëhnah va koryi ÿa. Age ntirun koyëna mbarëpadun hnapul ile wok përekadina, had darël Wën hna kwëtarun mbin hna. Hnam puçina. Vële va vëhodina tëkëneni, do vamaÿ va wahodina përekanëni. ³⁴ Hn'ile nke hnapul hun hna, nked inja hun inja kwëlëkwël.

Ipëhwëta kaca Ajë Wën

³⁵ «Këbënyin do afëdu walampu hun wã kwëlëkwël. ³⁶ Tëfëka ayewu had ale hnapëdëha ale ndokunënd ge mëncik inël do ge tëkik mbankat rënka ÿa pidëtëhna tañ. ³⁷ Mbetani vëryokun vële tëkatëd ale ndokunëhnëdëni ÿa hara vëryakëna wakwëd! Toña fëyadëmu: ahwëhn tere arac pëhwëtaç soje nëhëtëhnëhni, ntehnëdëhëhni ntañani hn'ile tokëde hna do nëhëtëhnëhni umë dënk roka ÿa tokëni. ³⁸ Age fagant hn'umëd hna ma kob gë fac mëncik do njij tëkatëhni vëryakëna wakwëd vërac, mbetani! ³⁹ Yëtëryin d'us wañi: ge ahwëhn tere ÿa

njëtakënd wati le njijëd ale ÿa, tavakëndilahna tënk tere lëwu hna. ⁴⁰ Pëhwëtaryin wühnë fëna, kabi Ajë Ahn'a tëkid hnë wati ile worun nahaluhna.»

Aryokuñ ale hahnëndak g'ale wok kahnëndana

⁴¹ Piyer më tÿyëka Yesu: «Ahwëhn, fuhnë fo bi hnan-tanëhnëru iÿi uhnës uryindaryindan ma vahnë vi fop ye?»

⁴² Ahwëhn a më ntëkwaka: «Mo ga ye aryokuñ, ale hahnëndak do ritëka? Ahwëhn a kwëtehnañdëha vëryokuñ vëyëntaw va fop, yëdahnëhni sah lëw hni roka wati ile rëfëka ÿa. ⁴³ Mbetak aÿi aryokuñ ge ahwëhn tere ÿa mëncik do tëkata ga ntid doku lëwu ÿa! ⁴⁴ Toña ÿa fëyadëmu: ahwëhn tere ÿa kwëtehnañdëha hnapul lëwu ÿa fop. ⁴⁵ Bare ge aryokuñ arac a ntehnad ahwëhn tere ÿa mëncënkajëdina, do pëgwëlehn ndafëndëhni vëryokuñ va vësan gë vësëval per, tokënd do cend hafo ndëwënd njakaryëdëha! ⁴⁶ Awa, ahwëhn tere ÿa mëncid hnë fac ile nkok yëkadilahna aryokuñ arac, wati le nkok yëtëna, ndafëdëha daf ntavah do gante ntidëni vële wok vëwëtahnelahna Wën ka ntidëha.

⁴⁷ «Aryokuñ ale yëtëk ile ñad ahwëhn tere ÿa do pëhwëtana nti rac ndafëde dus. ⁴⁸ Do ale wok yëtëna ile ñad ahwëhn tere ÿa do nti ile rëfëka ndafahni, toye fo ndafëde. Ge ahnë yabah nuÿak, yabah tÿyëde; ale hwëtehnañnik yabah tÿyëde ntëbi waÿëntaw wä.

Yesu yiryëjëna yam bare pitëndëlehn njojëk

⁴⁹ «Njijëbu duniÿa li soje yondu hwëdëh hnani. Ñankahnëko pëla tañ! ⁵⁰ Wënu ña ñad njaryehno* do ndëñëbu dus ani gë nkehahnënd ÿa! ⁵¹ Ntiyahnëku bi njijëbu duniÿa li soje yaju yam? Hali, pëyadëmu pitëndëlehn yijëbu. ⁵² Pëgw dol, ge vahnë mbëd mbankëni tere, vërar va takëlëdëhëhni gë vëhi va, do vëhi va takëlëdëhëhni gë vërar va. ⁵³ Rëm ÿa vësañëdina g'aju do aj'a vësañëdina gë rëmu; hnëm ÿa vësañëdina g'aryagu do aryag a vësañëdina gë hnëmu; hnëm jar ña vësañëdina g'asëval aju do asëval a gë hnëm asanu.»

Diryin sanah ÿa wati ile rëfëka

⁵⁴ Yesu nkoko nësëhnëndëni kore ÿa, ge nuni ambin ña ga mbahnik, ntehnëdëni tañ tÿvëd, gë paryi tÿvëd. ⁵⁵ Ge nuni sël le wätid gë cape rëhw gë pëhna lav ka ga cëlëd ntehnëdëni njakëd, gë paryi njakëd. ⁵⁶ «Wühnë vële wok ñadiluhna toña! Mëkëdun awëryu ile liyad nkal li gë

* **12:50** 12.50 Wënu ña ñad njaryehno: Yesu gena soje yary nësëd, bare panare ile rëfëka nti nësëd.

g'ambin; awa soje ye ye gwëryëdïluhna wati ile ye gaki yi?

⁵⁷ «Soje ye pitëndëlehnëdïluhna wuhne dënk ile satëk? ⁵⁸ Age takëlëku g'ahnë njiryeryatëndi hn'ahitiŋ hna diry fere awëryëlu nkaŋ hna. Age gena umë njodëhi hn'ahitiŋ hna do ahiti ŋa njëdahnëdëhi asëdï. ⁵⁹ Tac pëyađëmu ge koyëna nkehu cahneđïluhna hnam ge gena cosahnërun nav iŋa hafo pu.»

13

Nafa gwëcët vankeya

¹ Wati rac, vahnë yijëko tëfëtanëhnëniha Yesu gante ndawëhnëkëhniwo Pilat, asankaf nkal, wëwë nkal Galile ka wati nte cënadëniho sadëha Wënu ŋa. ² Yesu më ntëkwakëhni: «Naharun bi wëyi ndawëni aki kabi wëhni lidëho wameh wacankaf ntëbini wëyëntaŋ vi fop? ³ Pëyađëmu, gena koyëna! Do ge gwëcëtaluhna vankeya va fop, cëmëđun gë wëhni ki. ⁴ Vahnë pëhw g'imbëđ gë wërar wële njohahnëko cery jihnah Silowe hna do cëmëlehnëni, ntiyahnëku bi wëhni lidëho wameh ntëbini wëyëntaŋ wëwë Yerusalem vi fop? ⁵ Pëyađëmu, gena koyëna do, ge gwëcëtaluhna vankeya va gë wëhni ki, cëmëđun fop.»

Anuŋ ante wok dëwëđina

⁶ Tac Yesu më hnantanëhnëkëhni iyi uhnes uryindaryin-dan: «Anuŋ yeho hnë sarëđiŋ. Asan ale hnađëko atëh tac ŋa njijëko kwëc, bare tëkatëlohna ga ntëwëk. ⁷ Awa më ntehnëka aryokuŋ a lëwu ŋa: “Nuru! Wabëhn watar ye ga pëlahnëbu anj anuŋ do dëwëđina. Awa, ŋosëry! Nula nafa ile kwëhna hn'ani.”

⁸ «Aryokuŋ a më ntëkwaka: “Tavëry hnëwël fo; nkabëđëfu caharađ dëp inji do hovu ile wufëđëha. ⁹ Mpëd ntëwëđ bëhn. Ge dëwëna, ŋosëđëfu.”»

Yesu njërëneđëha asëval ares fac ntawëla hna

¹⁰ Hnë fac ntawëla Yesu karanëđëhëhniwo vahnë hnë caliaŋa wasëwif hna. ¹¹ Asëval ares yentiko hnam, yine huyëkawo. Hnë wabëhn pëhw g'imbëđ gë watar kodïlohna catëna. ¹² Yesu, ga nuka asëval arac, më macëka njij do ntehna: «Asëval, ntihëtik urey hu wã.» ¹³ Ante nësëđëho ŋa tindëkawo wëbák ŋa asëval a matëndalehn taŋ, pëgw cëmbënda Wënu ŋa!

¹⁴ Bare asankaf caliaŋa ŋa ntavëkawo đus gë Yesu kabi fac ntawëla njërënekawo ahne. Më ntehnëkëhni kore ŋa: «Wafac mbëđ gë ryawë ye wale rëfëka ndokuŋahni wã; yijën ayërëniwu wafac warac hara gena fac ntawëla!»

15 Bare Ahwëhn a më ntëkwaka: «Wuhnë vële wok didiluhna ile lehnëdunëhëhni vëyëntaw ntini, ale-wo-le pokëtëdiluhna bi ryahni lëwu ma fali njohna pëdëhna wënka wëla hnë fac ntawëla hna? 16 Gena bi kobëri wabëhn pëhw g'imbëd gë warar, ayi asëval, ale yentik hnënk Abëraham, pëlak Sintani? Tëfëlahna bi ntihëti ures lëwu wa hnë fac ntawëla?»

17 Ante nësëdëho Yesu watac na vëyëw vëlëwu va cëfëhnëlehnëkëhniwo. Bare vëyëntaw vëvë kore va fop natëkëhniwo gë doku wamah ile ntidëho ya.

Ile mëntëndëlehnahnëdëni Inaw Wënu na

18 Tac Yesu më ntehnëk: «Ye mëntëlëni Naw Wënu na? Ye hodëfu wëntëndëlehnëwëhni? 19 Uyëc tëh mutarëd* mëntëlëni, ule pahnëk asan hnë sarëdij lëwu: pëhnëd, naÿ, nke had ankëhn, wusëry wa kod kofëni hnam.

20 «Ye hodëfu voku wëntëlehnëwëhni Naw Wënu na? 21 Nke had levir ile nufëk asëval nëgw gë farin fayabah, tac cis fop.»

Mo rënkëd Naw Wën hna

22 Yesu Yerusalem nkoko njind karanëhatëndëhni vahnë va vankol vacankaf hna gë vatoy hna per. 23 Ahnë më tëyëka: «Ahwëhn, njabëdëni bi vële fehëtëde va?»

Yesu më ntehnëkëhni fop: 24 «Kamënaryin arëнку rënka suyah hna; pëyadëmu, vëyabah njëkëlehnëdëni tënkëni hnë rënka rac bare vëhodina. 25 Age ahwëhn tere ya cëdëk rënka ya, awotu g'ipër, tëkëdun avankëndu alehnatëndu: "Ahwëhn, pidëtëndifu!"

«Bare ntëkwadëhu: "Yëtëla bi vëhni mo yerun!"

26 «Awa ntehnëdunëha: "Gena bi tokëlahninëk do celahninëk? Karanëruhëhni vahnë va wëwac vankol fu hna.»

27 «Mbokëd ntehnu fëna: "Yëtëla bi ne nkejërun. Tavëryino, wuhnë vële wok vësatëna vi, wënëd vi fop!"

28 «Hnam rëkëd kondëni do cemëlehnandëni wabëñ na, ge nurunëhëhni vëhni Abëraham gë Isak, Sakob do gë wakila na fop Naw Wën hna aravatewu wuhnë g'ipër! 29 Matidëni vahnë va vacape vanah tak. Ntañadëni laña lëw hni hna Naw Wën hna soñe ambënt na. 30 Vële ye gaki vërëkwa vi yed vëryënkwëryënkwa va do vëryampo hnë vële ye vëryënkwëryënkwa vi yed vërëkwa.»

Yesu tëfëka cëm Yerusalem hna

31 Wati rac dënk wafarise wëryampo tëhanihawo Yesu ntehnëniha: «Yiryeyi, nañëtary ani; Erođ ñad ndawï.»

* 13:19 13.19 Mutarëd: Ile wacik mutarëd ya wanëc atëh nte rokëde ye do fehëk wërëk. Wanëc wadëwu na nëhnëmëk dús bare dëp dëwu na naÿëk dús.

³² Yesu më ntëkwakëhni: «Yiryin alehnëhnunoŵa aÿi, avora vahnë ye had ÿin: “Dol g'acahn wayine ladëfu do yërënedëwëhni vahnë, fac rarëna hna puhnadëfu doku mën ÿa.” ³³ Bare dol, g'acahn do gë yini tëfëko ryëcalu kabi kila ÿa Yerusalem rëfëka nji soŵe ndawï.

³⁴ «Wuhnë wëvë Yerusalem vi, wuhnë vële ryawëdëhëhni wakila do ryawëdëhëhni gë wëraka vële payik Wën ÿal hun va! Gante ñadëfuhu dÿs varëpu darël mën had cale nte varëpëkëhni vutahu vampaŵ vantëwu, bare maŵëluhna. ³⁵ Awa wëli Wënu ña tavëd cery hun ña: pëyadëmu bokëdÿluhna ahnuwuno hafo wati nte ntehnëdÿn: “Arabi Wënu ña njëdä ale yijëd g'uŵac Ahwëhn a!”»

14

Yesu njërënedëha ares hnë fac ntaŵëla hna

¹ Hnë fac ntaŵëla hna Yesu njiko hnë tere asankaf wafarise rok roka. Vële yeho hnam va njëkëdënihawo Yesu gë hakili. ² Asan ale cënkëk mbahn inji fop hahnëko haryënkw lëwu. ³ Yesu më tëyëkëhni vëharaŵ sariya va gë wafarise wä: «Sariya fu ÿa maŵëryak bi, ma mbañëk bi njërëni ahnë fac ntaŵëla hna?» ⁴ Bare vëlëkwalohna. Yesu më ñakëka njërënelehna aresa do ntehnëlehna mënc.

⁵ Tac më ntehnëkëhni: «Ge aryampo hnë wuhnë ntëbaryëka aju ma ryahni hnë kolomba, dabëtidÿlahna bi taŵ wëlakënde nke fac ntaŵëla?» ⁶ Vëholëlohna ntëkwani wanës watac fëna.

Yesu niradëhëhni vahnë va soŵe vilaña

⁷ Yesu kamahnëko vëhneh va tëhnadëni wëlaña wale ÿak hnëfak wä. Awa më nësëhnëkëhni waŵi: ⁸ «Age ahnë macehnëk rok roka ambënt cankaŵ, ant'ayi alaña ile ÿak hnëfak. Kod nke ale lëbëki ntënah fayehnarÿik. ⁹ Ale wäcehnëku wuhnë ÿa kod njij ntehni: “Yëdaryehna aÿi iÿi laña.” Awa, g'usëfëhnaŵ fo matëdu ayi alaña hafo laña rëkwa hna. ¹⁰ Age ahnë macehnëki, yirye alaña laña rëkwa hna. Koyëna ge tëkik ale wäcehnëki ÿa, mpëd kod ntehni: “Lawo, yij alaña laña hnëfak li.” Untënah hu ña yeŵ koyëna tase vële lañalahnërun va fop. ¹¹ Pëyadëmu, ale-wo-le hnaÿënaka mbanëde, do ale vanaka naÿënëde.»

Yesu niradëhëhni vahnë va macënihëhni vëhaÿëhnaŵ rok roka

¹² Tac Yesu më ntehnëka ale wäcëkëhniwo ÿa: «Age macehnëdu roka vë g'anent ma vë g'anëka, ant'awäcëhni wëlawo hu ma vëhery hu, hnënk hu ma vësaryënt hu vëvetak, kabi kod macëgënihi vëhni fëna do cosënihi ile

yëdaruhëhniwo ŷa. ¹³ Bare ge macehnëdu roka ambënt, macëryihni vëhaŷëhnah, vële nkojëk iñë ryampo mbahn hna, vële radëd do gë vumëp. ¹⁴ Koyëna nëfadëhi, kabi vëhodina mbësanïhi. Wënu ŷa vësadëhi ntëbi ile yëdaruhëhni ŷa ante mbëhnëdëni vële satëk va.»

Wanës vële wacehnik roka sankaf ambënt

¹⁵ Ga nkwëryëni watac aryampo hnë vële ntañalahnëniho hna më ntehnëka Yesu: «Mbëtak ale hnuŷad laña Naw Wën hna!» ¹⁶ Yesu më ntëkwaka gë iŷi uhñës uryindaryindan: «Asan wacehnëkëhniwo vahnë vëyabah roka ambënt cankaf. ¹⁷ Ga puhnayik roka ŷa më payëka aryokuŷ a macihni vëfay va: “Yijën, puhnayik.”

¹⁸ «Bare vëfay va fop muntadëniho tavëhnini, vëhodina njini roka. Asan a aryampo më ntehnëka aryokuŷ a: “Kaŷ lawëbu takan, umë ñadëfu yëkiwu; muntami tavënde.”

¹⁹ «Aŷëntaw më ntehnëka: “Waper wuhni mbëd lawëbu, vëhni yidëfu yëkëhnahnu; muntami tavënde.”

²⁰ «Ahaŷary kat më ntehnëk: “Takan ñlëbu, umë wobu koda yihahnu.”

²¹ «Aryokuŷ a më mbokak g'ale ndokuŷënd pëyahna fop wade ntëkwajik ŷa. Awa ahwëhn tere ŷa ntavëkawo d'us ntehnëlehna aryokuŷ alëwu ŷa: “Yiryeyi ñap waŷëwa hna gë vankaŷ vambë nkol vi, ayojëhni vëhaŷëhnah va gë vële ye vorovoro va, vumëp va do gë vële radëd va.”

²² «Ga mbiŷëk toye, aryokuŷ a më njijëk ntehna ahwëhn tere ŷa: “Ntibu ile lehnakuho ŷa bare ha gaki nkok vilaña va.”

²³ «Ahwëhn tere ŷa më mbok ntehnëka aryokuŷ a lëwu ŷa: “Yiryeyi vankaŷ wëhaŷ hna gë fop haryënk'w wakece ŷa do ali fere ayojëhni vële fankëlëdun va fop njijëni, pëbahn tere mën ŷi. ²⁴ Toña ŷa fëyadëmu, wëla aryampo hnë vële ryënk'wakëbu wacu vi tokëdina roka mën ŷi!”»

Ale ŷad nke arëfal Yesu tavëd fop

²⁵ Yesu nkoko njind do kore yabah rëfëdëh'awo. Më cahëtak ntehnëhni fop: ²⁶ «Ale yijëd ŷal mën, ami rëfëka ŷahno ntëbi rëmu, hnëmu, asëvalu, vutahu, vëheryu, vicëru, ntëbi umë dënk. Ge gena umë, kodina nke arëfal mën. ²⁷ Ale wok maŷana tëfëndo hafo paki cëm hnë kërëwa hna kodina nke arëfal mën.

²⁸ «Ge aryampo hnë wuhnë ñad mbëry cery cankaf njihnah dañadina bi njëk ten koryi lëwu ŷa bi gwër puhnand d'oku ŷa! ²⁹ Ge aki fo pëgwëk mëkëna puhna vële hnuç va tükëd ndasëhnëdëniha.

³⁰ «Ntehnëde: “Aŷi asan pëgwëk mbëryënd bare mëkëna puhna d'oku ŷa!” ³¹ Ndampo fo nke ge ahnaŷ njinëhniçëha

ahnaŵantawu uŵët, kwëhnatëhni vësan wawuli pëhw (10,000) do aÿëntaŵ a njijatënd gë vësan wawuli wafëhw wahi (20,000). Dañađina bi ten njëk bi kod mëtëni? ³² Ge kodina, payëđëhëhni vahnë ahnaŵantawu hna, wati ante nkok ņaŵëk ņa, nkwëryëlëni antë mëtëni.» ³³ Awa, më ntehnëk Yesu: «Koyëna nke: wëla aryampo hnë ŵuhnë kodina nke arëfal mën ge maŵëna tav ile kwëhnaŵk ŷa fop.

³⁴ «Waŋiry ņa iñë fërën ye, bare ge gona ņaň, hak kode mbokaryi ņaňeni; nkufahni nkal iñi ma uhnëđa ŵa? ³⁵ Nafa goryaryëđina waŋiry wante wok gona ņaň; canëđe. Nëparyin đus ge kwëhnaŵan vanëf awëryahnu!»

15

Ife ile sëvëko hnuyik

¹ Vërëf ŷatëtanke gë vahnë vëŵeh vëhaŵary tëhadënihawo Yesu soŋe nëpaniha. ² Wafarise ŵa gë vëharaŋ sariya va umë mëhnađëni ntehnëndëni: «Aÿi asan maŵëk kacahni vëli wameh do tokëlahnëndëni gë vëhni!»

³ Awa Yesu më nësëhnëkëhni aki: ⁴ «Hnë ŵuhnë, ge ahnë kwëhnaŵkëhni wape keme do cëvaryata ryampo, tavëđilihna bi waňëntaŵ ņa fop hn'ile keryëđëhëhni hna njihahn njëkëlehna ile sëvëk ŷa hafo nuja? ⁵ Do ge nujëka natidëha, ndafidëha vankus hna mënceryehn. ⁶ Age tëkëk tere lëŵu hna macëđëhëhni wëlawoŵu ŵa gë vësaryëntaŵu va fop do ntehnëhni: “Yijën nëhin kabi nujëbuha ife mën ile sëvëko ŷa!” ⁷ Paryi pëyađëmu, ambin hna fëna koyëna dënk nkeđ: ge ali wameh aryampo fo nkwëcëtak vankeya va, uhnatah ŵa njabëđ đus hn'ambin hna ntëbini vësatah vëyabah vële nkok balëna gwëcët vankeya vantëŵ hni.»

Uÿëc koryi ule sëvëko hnuyik

⁸ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge asëval hwëhnaŵk waŋëc koryi ipëhw, cëvaryata uryampo, pëđëđina bi lampu ŷa, pahëc cery ņa do njëhër wajira fo hafo nu? ⁹ Do ge nuk, macëđëhëhni wëlawoŵu ŵa gë vësaryëntaŵu va ntehnëhni: “Nëhëñëfu kabi nuđu uÿëc koryi ule hnambëbuho ŵa!” ¹⁰ Toña ŷa fëyađëmu, ge aŵen aryampo fo nkwëcëtak vankeya vameh vantëŵu va wamëleka Wënu ņa natëđëhëhni đus.»

Rëm le hnuka fatah fantëŵu fante sëvëko

¹¹ Yesu më mbok ntehnëk: «Asan hwëhnaŵkëhniwo vutah vucan vuki. ¹² Fatoy fa më ntehnëka rëmu: “Apa, yëđarye

hnapul ile lëw dëfu ŷa." Awa rëm ŷa më cahëlehnëkëhni vutahu hnapul lëwu ŷa.

¹³ «Hnë wafac toye, fatah fatoy fa më nkwafëk ile ceharyiko ŷa, njilehn hn'inkal ŷaŷah dŷus gë koryi lëwu ŷa fop. Umë njik tokëk koryi lëwu ŷa hnam hafo puhn. ¹⁴ Ga puhnëk koryi ŷa, inte cankaf yeho nkal tac, pëgwëlehn njëkëlehnand ile rëfëka ŷa. ¹⁵ Njilehn ndokuŷëhnënda asan avë nkal tac. Asan arac, umë njoka gë wëhaŷ walëwu njëkandëhni vampëhëmpëh*.¹⁶ Fatah fa ñadëho dŷus pihñënantî wëla g'uryav vampëhëmpëh wã fo, bare ahnë yëdafilawohna.

¹⁷ «Awa ndënkwëtalehn ntehnâ: "Vëryokuŷ Apa va fop tokëdëni gante ñadëni ka bare ami, inte ŷad ndawo ani!¹⁸ Mbokadëfu gë vëhni Apa lehnëwa: 'Apa, ntëntahnëbuha Wënu ŷa do ntëntahnëmi wëjë fëna. ¹⁹ Gona tëfo yewu fatah hu. Pëlarye had aryampo gë vëryokuŷ hu ki.' "²⁰ Kahnëtalehn mbokand gë vëhni rëmu. Fatah fa nkoko ŷaŷ tëkahn tere hna nujata rëmu ŷa ga njijëd, umë kaŷëhnahnëka dŷus g'aju do nkary kacahna g'uhnatah.

²¹ «Tac fatah fa më ntehnëka rëmu: "Apa, ntëntahnëbuha Wënu ŷa do ntëntahnëmi wëjë fëna. Gona tëfo yewu fatah hu."

²² «Bare rëmu më ntekëhni taŷ vëryokuŷ vëlëwu va: "Dëfëryin ayoju acud ante ŷak wamëk ŷa asuduna ajë mën aŷi; diryina nënk fëmbak hna†, do afaryuna wapary. ²³ Yojëna fañihni fante ŷak hniryëkëfa aryawuna; tokinëhna ntihahnina ambënt. ²⁴ Aŷi ajë mën had ale sëmëk nkeho do tame mbëhnik, cëvëko do nubuha." Pëgwëlehnëni ambënt ŷa.

²⁵ «Wati rac, fatah fandënkwëryënk wã asan arac fa g'ikaŷ nkeho. Ga mëncid tëhat tere ŷa, umë nkwëryëkëhni vahnë ga nkaŷëdëni. ²⁶ Më macëka aryokuŷ aryampo tëya bi ye ye tere hna. ²⁷ Aryokuŷ a më ntëkwaka: "Ahery hu wëncik, rëmu më ndawëhnëka fañihni fante hniryëk fa, kabi yam fo mëncik."

²⁸ «Ntavëlehna fatah fandënkwëryënk wã fa do ŷwëŷëko tënkëdina tere hna. Rëmu më cahnik muntahna tënk. ²⁹ Bare umë ntëkwaka: "Nëpary, Apa, wabëhn wayabâh ye kobëri ga ndokuŷëhnahnëdëmi, hara gwajëhnëlihna wëla uhñës ryampo. Bare wëla fanankal yëdalihowahna lihahnëfuna ambënt gë wëlawo mën wã. ³⁰ Aŷi ajë hu ale wëncik aŷi, umë gë vësëval tokëni koryi hu ŷa fop bare umë ryawëhnëruha fañihni faniryah fa alinëhnahna ambënt!"

* **15:15** 15.15 Vampëhëmpëh: Vampëhëmpëh va wafacëna haryënk wã wasëwif wã. † **15:22** 15.22 Diryina anënk fëmbak hna: Anënk ŷa rufahnëdëha fatah fa tere hna nkentahnik.

³¹ «Rëmu më ntëkwaka: “Fatah mën, wëjë g'ami nke-lahnik kwëlëkwël, do fop ile hwëhnëbu ÿa wëjë hwëhnëk.
³² Tëfëka natëfu ntiyin ambënt kabi aÿi ahery hu, ale wëncik aÿi, had ale sëmëk nkeho, mbëhnaryëkoÿa, cëvëko do nuyik.”»

16

Aryokuŋ ale ritëk

¹ Tac Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Ahwëhn hnapul yabah yeho. Asan arac hwëhnakawo aryokuŋ ale kwëtahnëko d'us. Fac ryampo umë njijik pëyayik: “Aryokuŋ hu ÿa përekanëd hnapul hu ÿa fop.”² Asan a më macëka aryokuŋ a ntehna: “Awa, ye wëryëdëfu hnësëde soŋe hu? Pëyarye gante ndokuŋahnëru hnapul mën ka: kodila awo aye aryokuŋ mën.”

³ «Aryokuŋ a më ntehnak: “Ale ryokuŋëhnëdëfu ÿa daŋa nkeho. Hak ga ntiyaëdëfu? Age ntehnëbu yiwu yam, kwëhnala fanka. Age ntehnëbu fëna yiwu wunta, cëfëndëho. ⁴ Njëtëbu ile lidëfu ÿa wëla layiwu doku li nuÿadëfu hn'ile ñëwëdëfu!”

⁵ «Umë macëkëhni aryampo aryampo fop vële hnavëkawo ale ndokuŋënd va. Më ntehnëka aryënkawëryënkaw a: “Wayëhw wonanëruha ale ryokuŋëhnëdëfu aÿi?”»

⁶ «Asan a më ntëkwak: “Wabido keme (100) wacankaf wagu wonanëbuha.”»

«Aryokuŋ a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ŋa. Daŋary ñap aher wafëhw imbëd (50).”»

⁷ «Më mbok ntehnëka ahawary: “Wëjë lë, wayëhw wonanëruha?”»

«Më ntëkwak: “Wësaku keme (100) vantimp.”»

«Aryokuŋ a më ntehnëka: “Wëlin kayëte nav hu ŋa; kerëry wafëhw mbëd gë warar (80).”» Koyëna ntikëhniwo fop.

⁸ «Awa, ahwëhn hnapul a, ga nuko gante kamënako ka, nësëko wapërën soŋe warit aÿi aryokuŋ a mama tokahnëkawo. Toña ÿa fëyaëdëmu, vële fabëk vëÿi ÿi duniÿa vi fo ÿak ritëk yëbëlan lëw hni ntëbënihëhni vëvë hnë humpen Wën vi. Vëvë hnë humpen Wën vi vëyëtëna gante nkedëni gë iÿi duniÿa.»

⁹ «Ami ntehnëdëmu: Yëdahnëryindën iÿi hnapul vë duniÿa ile rokad gante tëfëka ka. Koyëna, ge puryaryëku, Wënu ŋa kacadëhu tere lëwu hna do nuÿadunëhëhni wëlawo.

¹⁰ «Ale facënak viÿë vile ÿak vak hna pacënad visankaf hna fëna; ale ronkënak viÿë vile ÿak vak hna tonkënad

visankaf hna fëna. ¹¹ Awa, ge pacënaluhna hnë hnapul vë duniya li, Wënu ña kwëtehnañdëhu bi hnapul paryi ya? ¹² Do ge pacënaluhna hnapul vëyëntaŵ hna Wënu ña njëfadëhu bi hnapul ile hwëhnërun paryi ya?

¹³ «Ahnë kofina njohalëhni vahnë vëhi gë ntaŵary dëwu ña fop: cajëdëni g'aryampo do ñahnëdëha; ñëwëdëha ayəntaŵ a do njafa. Kodiluhna ayohaluna Wënu ña do ayohalu fëna koryi ndampo fo.»

¹⁴ Wafarise, wale wëryëko wañi wanës fop ña, njafanjëdënihawo Yesu, kabi koryi ya yeho lawo lëw hni ya.

¹⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Wuhnë ntiyađun had vësatah tase vahnë hna, bare Wënu ña njëtëk ile ye ntaŵary hun hna. Toña ya fëyađëmu, ile nayənëni vahnë ya Wënu ña ñadina rac.

¹⁶ «Sariya Moyis ya gë vëkayëte wakila va kwëhnako fanka hafo ante tëkiko San Aary a do kobëri tac, pëyahniko Wanës Wakasëk itëk Naŵ Wënu ña do ale-wo-le ntif fere fop tënkahn. ¹⁷ Dehnëla sariya ya goryeryëna fanka. Ambin ñi g'inkal inji yancëk nambi gë fakerëh fëndampo fatiy famb sariya cëvëdina muk.

¹⁸ «Sariya ya tufahnëđ, ale vambëka asëvalu do ñëla ahawary ntik ile mbañëk Wënu ña, do ale yëlëka asëval ale mbambëka asan ahawary ntik ile mbañëk Wënu ña.»

Uhnës uryindaryindan soje Lasar g'asan avetak

¹⁹ Awa Yesu nantanëhnëkëhniwo iyi uhnës uryindaryindan: «Asan avetak yeho. Asan arac viyi viwamah ntiyađëho vilakah ntaŵi do tokëdëho had ambënt ye tere lëwu hna fac-wo-fac. ²⁰ Asan ahayəhnañ yeho fëna, Lasar maciko. Rënka tere avetak hna ntanëdëho, wahajëhn fo nkehawo mbahn inji fop. ²¹ Vacawël ile tokëdëho avetak va ñadëho dūs tok; bare ñoñ yëdadëlohna. Ile yak siyamëk ya wabe ña fo yijëdëho ndayëndëniha wahajëhn wã.

²² «Awa, fac ryampo ahayəhnañ a cëmëko do wamëleka ña më njonihna đarël vëhni Abëraham hna. Tac avetak a fëna cëmëko, më mbañik, ²³ janáma hna ntabiko, hnam korotëdëho dūs. Ga njëkalend më nuka ñawët Abëraham gë Lasar ga kakëni. ²⁴ Avetak a pëgwëlehn ndekand: “Apa Abëraham, kayəhnañnëryiñi g'ami! Payehna Lasar koyi wëla sëmët irufa lëwu yi fo wënka hna njij njamënahno ryëw yi, korotëdëfu dūs hnë huni hwëdëh.” ²⁵ Bare Abëraham më ntëkwaka: “Fatah mën, đënkwëтары fop ile yađuho ya nuýaruho ante nkoruho cëmëlihna ña, bare Lasar mbër ña nuýako umë. Tame, ani mbosëvosehnëdë wako wadëwu hna, hara wëjë mbër ña yehahnëru. ²⁶ Do

fëna hatëh hacankaf yehëhna yëbëlan fu soje vële ýad njiryini va vëhodina, do kofena ndaniji fëna hatëh hi njihahniji hn'ile nkefun li."

²⁷ «Avetak a umë ntehnëka: "Apa, këlami, payëryehna awa Lasar tere apa hna. ²⁸ Vukery imbëd hwëhnafu hnam. Nji njëtëndanëhni soje antë njijëni vëhni fëna hnë iýi ýëwa hwëhn mbër."

²⁹ «Abëraham më ntëkwaka: "Vikerëh Moyis gë wakila ña ye ile yëtëndanëdëhëhni vëhery hu va: arabi nëpanihëhni do maŵëhnëndënihëhni!"

³⁰ «Avetak a më ntehnëk: "Umë gefina gwër, Apa Abëraham. Bare ge ahnë mbëhnëk vësëm hna nji tëkatëhni, nkwëcëtaðëni vankeya va."

³¹ «Bare Abëraham më ntëkwaka: "Vëhnëpana vikerëh Moyis va wakila ña; gena ge ahnë vëhnëk vësëm hna maŵëhnëdëni."»

17

Wameh g'itavëhn

¹ Yesu më lenëkëhniwo vërëfal vëlëwu va: «Nkef kwëlékwël ile rëkéð ntiyehnéndëhni vahnë va wameh. Bare meka ale liyehnéka aýëntaŵu wameh! ² Soje sifa ahnë arac pecek nkwaki bëraka gëb li tac ntabi hnë wov, ani gë ntiyehnahmënda ahnë wameh lakënde fatah Wën fëndampo fo.» ³ Yesu më mbok ntehnëk: «Keharyin ðus!

«Ge aýënta hu ntëntahnëki niraryehna; ge maŵëk ntëntëk do nkwëcëta vankeya va tavëhnëryehna.

⁴ Lakënde ntëntahni wahwënta mbëd gë wahi fac hna do nte-wo-nte ña mbokaj ntehni: "Tavëhnërye, ntëntëbu", tavëhnëryehna.»

Fanka ikwëtahn

⁵ Tac vëfayik va ntehnënihawo Ahwëhn a: «Gwënëry ikwëtahn dëw fu ña!» ⁶ Ahwëhn a më ntëkwakëhni: «Ge kwëhnarun ikwëtahn nte vak had uýëc mutarëd, kofun alehnuna añ'atëh, "Gëcary ani ayi afëla wov hna", do maŵëndëhu.»

Aryokuñ ale lif ðoku lëwu

⁷ Yesu më mbok ntehnëk: «Ge ahnë hnë wuhnë kwëhnaka aramp ale yamëd wëhaý ma heryëdëhëhni wusaŵ, gena bi dehnëðilahna ge mëncik: "Yij alaña arok roka ýa." ⁸ Bare ntehnëdëha: "Ge pëhwëtaru ahnëgëhno roku do sewu, tac g'arok g'ase, wëjë fëna." ⁹ Tëfëlahna camehni aramp arac kabi ðoku lëwu ýa fo ntik. ¹⁰ Koyëna nke soje hun ýa fëna, ge ntirun fop ile ntehnëku Wën ýa,

dehnëryin: “Vëryokuŋ fo yebun vële wok vëwonëhnanina iñë. Doku lëw̃ fu ŷa fo libun.”»

Yesu vëhwëhn mbiŷ pëhw njërënëd

¹¹ Ante nkoko njind Yesu Yerusalem ŋa, yëbëlan resiŷo Samari gë Galile tëfëko. ¹² Ante ntënkëdëho ankol ŋa tëhaniahwo vëhwëhn ambiŷ ipëhw. Umë kahnëni ŋawët ¹³ pëgwëlehnëni këlandëniha ndekandëni: «Yesu, Asankaf, kaŷëhnahnëryiŷi gë fuhnë!» ¹⁴ Yesu, ga nukëhni, më ntehnëkëhni: «Yiryin njëkënihu vësëna wasadëha va.*» Wati nte njidëniho ŋa, njërëniho.

¹⁵ Aryampo hnë vëhni, ga nuk njërëk, mbokajëko ndekajatënd icëmb Wënu ŋa. ¹⁶ Ga tëkik ðarël Yesu, ndënkwehnelehn haryënkwe lëwu yëka ŷi nkal li, do camehnënda. Asan arac avë Samari yeho.

¹⁷ Yesu më ntehnëka: «Gena bi pëhw iŋa fop yërënik? Ne nkehëhni mbëd gë vëhna vëŷëntaŷ va? ¹⁸ Vëhna hana bi mbokajëni camehnëniha Wënu ŋa? Ahneh ale wok gena sëwif, aŷi fo vokajëk?»

¹⁹ Tac Yesu më ntehnëka asan a: «Matëry, ayi; kwëtahnëhu ŋa njërëni.»

Naw̃ Wënu ŋa rëk tëki

²⁰ Fac ryampo wafarise w̃a tëyënihawo Yesu bi guve tëkid Naw̃ Wënu ŋa. Umë ntëkwakëhni: «Naw̃ Wënu ŋa yijëdina had iñë ile hnuðe. ²¹ Dehnëdëna: “Ani nke”, ma “Hnani nke”, ami pëyadëmu, Naw̃ Wënu ŋa hnë w̃uhnë tëk nke lakënde nudiluhna.»

²² Tac më ntekëhni vëréfal va: «Wati yejëk ile përedëhu ahnuw̃una Ajë Ahn'a wëla fac ryampo fo, bare nudilunahna. ²³ Ntehnëdërun: “Ani nke!” ma “Hnani nke!” Ant'aw̃aw̃u, ant'arëfuni. ²⁴ Yëtëryin, fac Ajë Ahn'a, ge tëkik, nkeð had mbilëbilik ambin hn'ani penëlehn ðuniŷa ŷi fop. ²⁵ Bare afo korot ten ðus, do vahnë vëvë dol vi ŋwëyëdëniha.

²⁶ «Wafac wale njihahnið Ajë Ahn'a nkeð had gë yamani rëm fu sankaf, Nowe, ka. ²⁷ Vahnë va tokëdëniho, cedëniho, ñëlëledëniho, do njëdahnëdënihehniwo vëryag hni va ñëlini, hafo fac hn'ile tënkahnëko Nowe sisikulu hna. Awa wac sankaf yijëko nkal hna ndawëhni fop.*

²⁸ «Nkeho fëna had yamani Lot ŷa: vahnë va tokëdëniho, cedëniho, ntaŷëdëniho do nkwaðëdëniho, njamëdëniho do mbëryëdëniho watere, ²⁹ hafo fac hn'ile cahnëko Lot Sodom

* **17:14** 17.14 Yiryin njëkënihu vësëna wasadëha va fëhnëtanëk vësëna wasadëha va nunihëhni do pëyahnëhni vëhwëhn mbiŷ va njërëni. (Soŋe Walevi 14) * **17:27** 17.27: Wapëgwala 6.9; 7.24

hna: Wënu ña tëviko g'ambin rëv hwëdëh do gë wëraka hwëdëh ndawëkëhniwo vahnë va fop†.

³⁰ «Koyëna nked fac le tufëhnađ Ajë Ahn'a: vahnë va doku lëw hni fo ntidëni, vëfëhwëtađina ikaca mën.

³¹ «Fac rac ale yed karyënkw cery ntëwu ña, antë tënkbambery nuf viyë vilëwu; do ale ye hn'ikaÿ dëwu ña fëna antë mënc gë ñalu. ³² Ndënkwëtaryin ile yehawo asëval Lot ña‡. ³³ Ale ñad iyi duniña ña cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iyi duniña ña pehëtađ umë dënk. ³⁴ Pëyađëmu, hnë umëd tac vahnë vëhi ryakëd hn'ipad ndampo fo; nufëde aryampo do tavi aÿëntaŵ a. ³⁵ Vësëval vëhi rëkëd ndawëndëni ryëŵa ndampo fo; nufëde aryampo do tavi aÿëntaŵ a. ³⁶ [Vësan vëhi yed hn'ikaÿ; nufëde aryampo do tavi aÿëntaŵ a.»]

³⁷ Vëréfal va më tëyëniha: «Ahwëhn, ne nked watac?»

Yesu më ntëkwakëhni: «Hn'ile nked wañas hna mbarëpëlëdëni wahuy ŵa.»

18

Uhnës uryindaryindan soñe ahitiñ ayapah

¹ Yesu më mbok nësëhnëkëhni kat vëréfal vëlëwu va tufahnëhni tëfëkëhni njëfandëni kwëlëkwël hara vësiletana:

² «Nkeho hn'ankol ndampo ahitiñ ale woko dakëdilahna gë Wënu ña do dënëndëfilëhniwohna vahnë va. ³ Nkeho fëna hn'ankol tac asëval ale cëmaryëko asan. Asëval arac njidëho kwëlëkwël ahitiñ hna ntehnënda kitiñëhni g'ale nkelëkëhni ña.

⁴ «Ahitiñ a ñwëyëdëho kwëlëkwël, tac më ntehnak: “Dakëdilahna gë Wënu ña do dënëndëfëwëhniha vahnë va, ⁵ bare kabi aÿi asëval mbërehnëko, kitiñëdëfuhëhni, soñe antë mbok njij njankëndo gë wanës.”»

⁶ Tac Ahwëhn a më mbok ntehnëk: «Nëparyin wante nësëk ahitiñ ayapah arac! ⁷ Awa, Wënu ña lë gwëcanëdilihna bi vële kwëhnëk va age muntadëniha g'umëd gë g'anent? Demankëdilihna bi? ⁸ Pëyađëmu, nkwëcanëdëhëhni wati le rëfëka ña. Bare ge Ajë Ahn'a mbokajëk tëkatëdëhëhni bi vële hwëtahnëka nkal li?»

Farise gë arëf ñatëtanke

⁹ Yesu mboko nanta iyi uhnës uryindaryindan soñe vële ntiyahnëk satëk do yafëkëhni vëyëntaŵ va fop: ¹⁰ «Nkeho farise g'arëf ñatëtanke. Vësan vërac tënkëniho Cery Wën Cankaf hna imunta. ¹¹ Farise ña më kahnëk muntad cahët

† **17:29** 17.29 Ndawëkëhniwo vahnë va fop afo tere Lot ña. (Wapëgwala 19.29)

‡ **17:32** 17.32 Asëval Lot ña mbacik nke had apahn wanjiry. (Wapëgwala 19.26)

minu fo ntehnënd: “Wën, camehnëmi gante nkobu gela gë vëyëntaŵ ki, vële leđ vëyi vahnë, wëk do yëkëlehnëđ vësëval vëhaŵary; ha, camehnëmi gante nkobu gela g'aŷi arëf ŷatëtanke ki. ¹² Cuñëđëfu wahwënta wahi wafac mbëđ gë wahi hna, do njëđahnëđëfu Cery Wën Cankaf hna hwëhn pëhw hn'ile-wo-le hnuŷabu hna.”

¹³ «Arëf ŷatëtanke ŷa, umë, kamëhni kahnëko űawët mbankatënd sakahnëha do đëkëđilohna kaű g'ambin ntehnënd: “Wën, kaŷëhnahnëryiŷi g'ami, aravëhno kabi aŵen yebu.”»

¹⁴ Yesu më mbok ntehnëk: «Paryi pëyađëmu, Wënu űa arëf ŷatëtanke ŷi, ntehnëko satëk, gena farise ŷi. Ale-wo-le hnaŷënaka mbanëđe bare ale vanaka naŷënëđe.»

Naŵ Wënu űa vële ye had vutah hwëhnëk

¹⁵ Vahnë yinenëhnikawo Yesu wëla vutah vutoy va tindëhni wëbák wadëŵu űa ndëwahni. Vëřëfal va, ga nuni rac, më niranihëhni. ¹⁶ Bare Yesu më tahëndakëhni vutah va do ntehn: «Tavëryinëhni njijëni vutah va, ant'aŵëmaŷëhnuni, kabi Naŵ Wënu űa vële ye had vëhni va hwëhnëk. ¹⁷ Toűa ŷa fëyađëmu, ale wok maŵëhnëlahna Wënu űa had gante maŵëndëhëhni fatah rëmu gë hnëmu ka tënkëđina muk Naŵ Wën hna.»

Asan avetak gë Yesu

¹⁸ Hnë wati rac, asankaf wasëwif rëyëkawo Yesu: «Aharan afërën, ye rëfëko liwu rënkahnu uwám usër hna?»

¹⁹ Yesu më ntëkwaka: «Soűe ye ŵacëđuho afërën? Ahnë afërën gena ge gena Wënu űa fo. ²⁰ Soűe ile rëyëru ŷi, gena njëtëru bi vakwëđa va? “Ant'aryaŵa ahnë; ant'ayëkëlehna asëval ahawary; ant'ale; ant'aye seđe wamër; dënëneriyihni rëmu gë hnëmuh.”»

²¹ Asan a më ntëkwaka: «Vanj vakwëđa fop maŵëhnëbu kobëri utah mën hna.»

²² Yesu, ga nkwëryëk wanës watac, më ntehnëka: «Awa, iñë ryampo wojëki: yiry awaf fop ile hwëhnaru ŷa do ayëđahni koryi ŷa vëhaŷëhnah va, koyëna nuŷađu hnapul yabah ambin hna. Tac yij arëfëlehnëndo ami fo.»

²³ Bare asan a, ga nkwëryëk wante ntehnëka Yesu űa, njamëlehnëko kabi mbetako đus. ²⁴ Yesu, ga nuka gante njamëk ka, më ntehnëk: «Ntakëk vëvetak tënkëni Naŵ Wën hna! ²⁵ Itënk yonkomb hnë hatëh sirehn ŷak hnëűëk g'itënk avetak Inaŵ Wën hna.»

²⁶ Vële hnëpađëhawo va më ntehnëni: «Mo ye awa ale hođe pëhëti ŷa?»

²⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Vahnë va vëhodina, bare Wënu ña kod.»

²⁸ Awa, Piyer më ntehnëka Yesu: «Nëpary, tavëbun ile hwëhnafun ÿa fop soñe arëfëlehnënde.»

²⁹ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmu: ge ahnë tavëk tere lëwu, asëvalu, vëheryu, do vicëru, rëmu gë hnëmu gë vutahu soñe Naw Wënu ña, ³⁰ nuÿad ntëbi ile kwëhnako kobëri ÿa do nuÿad duniÿa ile wok pudina wati ile yejëk ÿi.»

Rarëna ÿa pëyahnëd Yesu cëm dëwu ña

³¹ Yesu canaryëkëhniwo vërefal pëhw gë vëhi va do ntehnëhni: «Nëparyin, gë Yerusalem njiden. Hnam ntiÿad fop ile kerëni wakila soñe Ajë Ahn'a. ³² Njëdahnëdëniha vële wok vëyena wasëwif, njafanëdëniha, njewëdëniha, tëpahnëdëniha, ³³ ntampëdëniha, tac ndawëdëniha; do fac rarëna hna mbëhnëd.»

³⁴ Bare ñoñ vëyëtëlohna ile nësëd; coÿiniho ile ye wanës watac ÿa do wanës Yesu watac ntëbëkëhniwo.

Yesu umëp njërënëd

³⁵ Ante tëhadëho Yesu nkol Seriko ña, umëp lañako wuntadëho darël nkaÿ hna. ³⁶ Ga nkwëryëk wëñaÿ kore le ryëcëdëho umë tëyëk bi ye ye. ³⁷ Më pëyayik: «Yesu vë Nasaret ryëcëd.»

³⁸ Awa, më ndekak: «Yesu, Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

³⁹ Vële ryënkwëko va më niraniha ndemëhna, bare tac nkwënëk wadëka ña: «Aju David, kaÿëhnahnëryiÿi g'ami!»

⁴⁰ Yesu kahnëko, më ntehnëk njinenëhniÿihna umëp uña. Ga tëkaryijik, Yesu më tëyëka: ⁴¹ «Ye ÿadu linëhni?»

Umë ntëkwak: «Ahwëhn, vok hnundu ÿadëfu.»

⁴² Yesu më ntehnëka: «Arabi avoka ahnund; kwëtahn hu ña pehëtëki*.» ⁴³ Tañ, mbokalehn nund do tëfëlehnënda Yesu cëmbatënda Wënu ña. Kore ÿa fop nuniho watac do cëmbëntëdenihawo Wënu ña.

19

Yesu gë Yase

¹ Yesu tënkëko Seriko hna do ndëcëdëho nkol hna. ² Asan ale wacik Yase yeho hnam. Asankaf vëref ÿatëtanke yeho do mbetako dus. ³ Ñadëho nuhna ale wacëde Yesu ÿa bare kodilohna kabi yihnëlohna do vahnë va njabëniho

* **18:42** 18.42 Kwëtahn hu ña pehëtëki: Kode nkwëryi fëna kwëtahn hu ña njërënëki.

haryënkw lëwu. ⁴ Awa, umë nkaryëk karyënkw gë nkaŵ ante tëfëd Yesu, kay hnë tëh soje nuhna.

⁵ Ga tëkëk Yesu bay hnam më kaŋaka do ntehna: «Cëli ñap, Yase: dol ýal hu hna njinëgadëfu.» ⁶ Yase cëlëlehni ñap njohna Yesu g'uhnatah gë tere lëwu.

⁷ Ga nuni watac, fop ntavëkëhniwo, më ñakëñakëdëni nësëndëni wëba Yesu: «Tere ale lid wameh cëlahnëk aýi asan.»

⁸ Ga tëkëni tere hna, Yase kahnëko haryënkw Ahwëhn a ntehna: «Nëpary, Ahwëhn, njëdadëfuhëhni cape ndampo hnapul mën ýa vëhayëhnah va, do ge nufëhnëbuha ahnë koryi dëcët, mbësadëfuha wahwënta wahnah g'ile hnufëhnëbuha ýa.»

⁹ Yesu më ntehnëk: «Dol Wënu ña pehëtëkëhni vëvë iýi tere vi, paryi nke, aýi asan fëna fatah Abëraham ye. ¹⁰ Pëyadëmu, Ajë Ahn'a njijëk njëkëlehnëhni do pehëtëhni vële sëvëko va.»

Vëryokuŋ pëhw vële hwëtehna hnik koryi

¹¹ Yesu më mbok nantanëkëhni uhnës uryindaryindan soje vële wëryëko takan wanës watac va kabi tëhako Yerusalem do ntiyahnëkëhniwo vahnë va tameki tëkid Naw Wënu ña. ¹² Wëlin ile nësëko ýa: «Asan yeho ale hnagiko hnë tere lënah, nji hn'inkal ñaŵah, soje nji nawëndi; tac do wavokaj. ¹³ Njihahnënd ýa umë macëkëhni vëryokuŋ ipëhw vëlëwu va, njëdakëhni ale-wo-le uýëc sanu hwëhn nafa* yabah do ntehnëhni: “Dokuŋandin iýi hnapul hafo vokaju.”

¹⁴ «Ñëwënihawo ðus asan arac; umë payënihëhni vëfay kamëhni lëwu pëyahnëni: “Ñadilëfunahna aýi asan nawëhnëfu nkal fu li.”

¹⁵ «Bare rëkëk nawëndi. Tac më mbokajëk nkal dëwu hna do macehnëhni vëryokuŋ vëlëwu vële njëdako koryi va: ñadëho njët bi hak ndokuŋahnëni ale-wo-le.

¹⁶ «Aryënkwëryënkwa a më njijëk ntehn: “Ahwëhn, uýëc sanu ule yëdaruhowö wã nagëk wanëc pëhw.” ¹⁷ Ahnaŵ a më ntehnëka: “Njivëk, aryokuŋ afërën yeru; kabi pacënaru viýë viroy hna, ntidëmi asankaf hnë vankol ipëhw.”

¹⁸ «Ahigëna ýa më njijëk ntehn: “Ahwëhn, uýëc sanu hu wã wanëc imbëd nagëk.”

¹⁹ «Ahnaŵ më ntehnëka: “Awa, wëjë asankaf vankol imbëd lidëmi.”

²⁰ «Aryokuŋ ahaŵary më njijëk ntehn: “Ahwëhn, wëli uýëc sanu hu wã; hnë fankwëý ipand kwëtëbuho.

* **19:13** 19.13 Uýëc sanu hwëhn nafa këñëlahnëk gë cos soje wafac keme (100).

21 Ntakëkoŋo gë wëjê kabi njapëru: nufëdu ile woru kwëtëlihna do kacëdu ile woru nadëlihna.”

22 «Ahnaŋ a më ntehnëka: “Aryokuŋ aŋeh yeru, wante hnësëru ŋi hwëdandëmi. Ntehnëru njëtëruho njapëbu, nufëdëfu ile wobu kwëtëla do kwëcëdëfu ile wobu nadëla. 23 Awa, ge koyëna nke, soŋe ye woru kwëtëlihna koryi mën ŷa hnë bank? Ge mëncibu kokëndeŋu wënëhniwu ge mbidëfu.”

24 «Tac më ntehnëkëhni vële yeho hnam va fop: “Tebëryina ayëdawuna ale hwëhnaŋ waŋëc sanu pëhw aŷi.”

25 «Umë ntëkwaniha: “Ahwëhn, umë njabëka, tøk kwëhna waŋëc ipëhw!”

26 «Toŋa ŷa fëyadëmu, ale hwëhnaŋ ŷa nkwënënde, bare ale wok kwëhnaŋa ŷa, tebëde wëla ile liyahnëka rëkëk nuŷa ŷa. 27 Awa, soŋe vële wok vëŷadina yenëhnëwëhni ahnaŋ vi yojënëhni ani aryaŋuni tase mën.»

Itënk Yesu Yerusalem

28 Ga nësëk koyëna, Yesu kahnëtake ndënkwëhnhni vahnë va nkaŋ hna njindëni Yerusalem. 29 Ante tëhako nkol Betëfase gë nkol Betani, darël Kuŋ Oliwiye hna, umë payëkëhni vërëfal vëhi haryënk, 30 më lehnëkëhniwo: «Yiryin hn'ankol ante ye haryënk ŋi. Age tøkërun tëkatëfunëha, ga pokik, fapali fante wok kobëri kayina. Pëtina ayojuna ani.» 31 Age ahnë tëyëku bi soŋe ye fëtëfunëha, dehnëryina Ahwëhn a valëka.

32 Vërëfal va njilehnëni do tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka. 33 Wati ante pëtëdënihawo fapali ŋa vële hwëhnhëka va më tëyënihëhni: «Soŋe ye fëtëfunëha fapali fi?»

34 Umë ntëkwani: «Ahwëhn a valëka.»

35 Tac më njonëhnëniha fapali fa Yesu, tindëniha vacuŋ vantëŋ hni va kayëndëlehnëniha hnam Yesu, 36 kore ŷa ntanëndënihawo Yesu vacuŋ vantëŋ hni va nkaŋ hna njitënd.

37 Ante tëhadëniho Yerusalem ŋa, gë cape cëpëta Kuŋ Oliwiye ŋa, kore vërëfal ŷa fop pëbëkëhniwo uhnatah ŵa, pëgwëlehnëni ndekandëni cëmbëndëniha Wënu ŋa kabi viyë viŋëmpëhnahnah viyabah nuniho.

38 Ntehnëdëniho: «Arabi Ahwëhn a Wënu ŋa njëda ale yijëd naŋ g'uŵac lëŵu ŵa! Arabi yam ŷa nke hn'ambin hna do Wën Hunte Sëpëk Fop ŋa cëmbi!✧»

39 Wafarise wëryampo yentiko kore hna më ntehnëniha Yesu: «Aharan, dehnëryihni vërëfal hu vi ndemëhnani.»

⁴⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyadëmu, ge ndemëhnani, wëraka wî ndekad cëmb mën ija!»

Yesu Yerusalem konëhnëd

⁴¹ Yesu, ante tēhako nut naw̃ Yerusalem ŋa, konëhnëdëhawo, ⁴² ntehnatënd: «Yerusalem, kaÿëhnahnëko gë wëjë. Age njëtakëndu ile lidu ahnuÿahn yam ÿa, wëla dol fo, njivakëndëhi. Bare umë tame cowiru! ⁴³ Wafac yenëhniki vëÿew̃ hu va mbëryëdëni hëya kece hu hna tēnkëhnahnënihi. Kwërëdënihi caharaß do ñayëdënihi vacape va fop. ⁴⁴ Mbëvendënihi fop, wëjë gë bulunda lëw̃ hu ÿa, vëravëndilihna wëla itaka ðampo nko tinda hnë ÿëntaw̃. ÿin fop nked kabi yavëtëlihna wati ile njijëk Wënu ndemaÿi ÿa!»

Yesu ntadëhëhni vëwaf va Cery Wën Cankaf hna

⁴⁵ Yesu tēnkëko selele Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehn ntandëhni vëwaf vële yeho hnam va†. ⁴⁶ Ntehnëdëhëhniwo: «Vikerëh Wënu va më lek: “Cery mën ŋa Cery iyëfa macëde.”* Bare wūhnë, soŵa vële lirun!†» ⁴⁷ Yesu karanjëdëhëhniwo fac-wo-fac Cery Wën Cankaf hna. Vësankaf vësëna wasadëha va, gë vëharan sariya va do gë vëvë karyënkwa bulunda va fop njëkëlehnëdëniho ndawëhnëniha. ⁴⁸ Bare vëyëtëlohna bi hak ntidëni pëlahnëniha, kabi bulunda ÿa fop nkok nëpanda kwëlëkwël, umë fo ndilaniho.

20

Ne matik ucankaf Yesu ŋi

¹ Fac ryampo, Yesu karanjëdëhëhniwo bulunda ÿa Cery Wën Cankaf hna do pëyadëhëhniwo Wanës Wakasëk ŋa. Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va do gë vicër va tēhanihawo ² do tēyëniha: «Pëyaryifu, bi g'iyëhne fanka ntidu vëÿin, mo lehnëki alind?»

³ Yesu më ntëkwakëhni: «Ami fëna tēyëdëmu iñë ryampo. Pëyaryino, ⁴ mo fayikawo San njaryënd? Wënu ŋa bi ye ma bi vahnë va fayikawo?»

⁵ Bare pëgwëniho nkwajëlëndëni vëhni fo ntehnëlëndëni, ge ntëkwayinëka Wënu ŋa fayikawo, tēyëdëhëfu, soŋe ye woyinëk kwëtahnilënahna?

⁶ Ge ntehninëk, vahnë va fayikawo, bulunda ÿa fop ntutëdënihëfu gë wëraka soŋe ndawënihëfu, kabi kwëtahnëni San kila yeho.

† **19:45** 19.45 Vëwaf vële yeho hnam va: Tëfëlahna nkehni vëwaf Cery Wën Cankaf hna. * **19:46** 19.46: Esayi 56.7 * **19:46** 19.46: Seremi 7.11

⁷ Awa më ntëkwaniha: «Yëtëlëfuhna bi mo fayikawo njaryënd.»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Awa njivëk, ami fëna pëyadiluhna fanka fale lihandëbu vëÿin va.»

Uhnës uryindaryindan soje vëyam vëyapah

⁹ Tac, Yesu pëgwëlehn nantanëhnëdëhni bulunda ÿa uhnës uryindaryindan: «Nkeho asan ale fëlëko ikaÿ waresen do kwëtehnahnëhni vëyam njilehn uyas ule viÿëd. ¹⁰ Ante tëkëk wati ile kwëcëde waresen ña, më payëka aryokuñ hnë vëyam hna soje njëdaniha sah lëwu ÿa hnë waresen wale mbarëpëni hna. Bare vëyam va ndafënihawo ale fayiko ÿa ntalehnëniha wëbák fo. ¹¹ Ahwëhn kaÿ a mboko paya ahaÿary kat, bare vëyam va mbok ndafëniha umë fëna, njewëniha ntalehnëniha wëbák fo. ¹² Mboko paya kat aryokuñ ararëna alëwu ÿa; arac më cërehnëniha do canëniha g'ipër.

¹³ «Awa ahwëhn kaÿ a më ntehnak: “Ye rëfëko liwu? Payëdëfuha ajë mën ale ÿahnëbu ðus aÿi: ntiyahnëko umë ntënëndëfëniha.”

¹⁴ «Aju njiko hnam, bare vëyam va, ga nuniha, ntehnëledëniho vëhni fo: “Wëliho ale lëwëd ikaÿ inÿi. Dawëñëfuna, kwëhnahnin.” ¹⁵ Tac canëlehnëniha kaÿ hna do ndawëniha. Awa tëyëdëmu: Ye ntidëhëhni ahwëhn kaÿ ña vëyam va? ¹⁶ Pëyadëmu njijëd ndawëhni vëÿi vëyam do njëdahnÿi kaÿ inÿi vëhaÿary.»

Vahnë va, ga nkwëryëni wanës watac, më ntehnëni: «Arabi Wënu ña antë maÿ wañi muk!»

¹⁷ Bare Yesu ntañëkëhniwo do ntehnëhni: «Ye pëhnëtanëk wañi wanës wabë vikerëh ñi: “Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery ña vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ña cery ntëwu ña fop”✧?»

¹⁸ Ale-wo-le yod hn'inÿi taka ÿa nihëd do ge taka ñi ahnë njohahnëk, ivëd fo ntidëha.»

Soje ÿatëtanke ile cosëde Sesar ÿa

¹⁹ Vëharañ sariya va gë vësankaf vësëna wasadëha va njëkëlehnëdëniho pëlanÿi Yesu hnë wati rac dënk, kabi njëtëniho soje lëw hni nantahnëko iÿi uhnës uryindaryindan, bare ntakëkëhniwo gë bulunda ÿa. ²⁰ Pëgwëlehnëni njëkandëniha Yesu. Soje watac, cañëtëlehnënihëhni vahnë vële liyako had vëfëren ye. Vahnë vërac ñadëniho pëlanÿi Yesu hn'urënd gë wanës wadëwu ña, nuÿahnëni fere njëdanahnëniha gë vësankaf. ²¹ Më ntehnëniha aki: «Aharan, njëtëbun ile hnësëdu do haranëdu ÿa

caṇək; Kwëtahñelihna nëf ile nke ahñë, ßare toña ŷa fo haraṇëdñehni vahnë va. ²² Awa pëyaryifu, sariya fu ŷa fuhnë wasëwif maŵëryak bi ma maŵëryana cosi ŷatëtanke ŷa asankaf a, Sesar?»

²³ Bare Yesu njavëtëko urënd lëw hni wã më ntehnëkëhni: ²⁴ «Tufëryino ŷëc koryi.» Ga tufëniha, awa më tëyëkëhni yëka mo g'uŵac mo liyik koryi li?

Më ntëkwaniha: «Sesar.»

²⁵ Më ntehnëkëhni: «Awa bësarýina Sesar ile kwëhnëk ŷa, do Wënu ŋa ile kwëhnëk ŷa.»

²⁶ Vëhodilohna pëlanaha hnë wanës wante ntëkwadëho tase ßulunda ŋa. Pëmpëhnahnëkëhniwo ðus ndemëhnalehnëni.

Itëy soṇe ißëhn vësëm

²⁷ Vahnë vëvë Saduse rëhakawo Yesu. (Vëhni lehnëdëho vësëm va vëvëhnëdëfina.) ²⁸ Aki ntehnënihawo: «Aharan, Moyis njëdakëfu aṇ'akwëdä: “Age asan ŷëlëk, do cëm hara kwëhnana vutah, aheryu ntëwëdëha asëval a soṇe nagëhnahna acëru vutah.” ²⁹ Awa, nkeho hwënta ryampo vësan mbëd gë vëhi vële vankëko rëm gë hnëm.

Aryënkwëryënkwa a ñëlëko do cëm hara tavëna vutah. ³⁰ Ahigëna ŷa ñëlëgëkawo asëval a do cëm umë fëna hara tavëna vutah, ³¹ tac ararëna ŷa. Koyëna nkehëhniwë mbëd gë vëhi va fop, cëmëniho hara vëravëlëlihna vutah. ³² Tac, asëval a fëna cëmëgëlehn. ³³ Awa, mo hwëhnëdëha asëval aŷi hnë fac ile mbëhnahnëdëni vësëm hna kabi mbëd gë vëhi vi fop ñëlënihawo?»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Vësan gë vësëval iŷi ðuniŷa vi ñëlëledëni; ³⁵ ßare vësan gë vësëval vële hitiṇik catëni tëfëka mbëhnëni vësëm hna do nkentini ðuniŷa ile yejëk. Hnam vëŷëlëledëfina. ³⁶ Vëhodëna mbok cëmëni: gë wamëleka ki nkedëni. Ißëhn inte mbëhnëdëni ŋa rufahnëd vutah Wën paryi ye. ³⁷ Moyis pëyahñëk wapacëk vësëm va mbëhnëdëni. Hnë vikerëh vinte hnësëndëhawo Ahwëhn a haryënkwa fatëh fante ŷagëd hna, Moyis macëkawo “Wën Abëraham, Wën Isak, do gë Wën Sakob.” ³⁸ Awa, Wënu ŋa gena Wën vësëm. Wën vële wok vësëmëna ye, kabi vutah vuntëwëu va fop mbëhnëdëni.»

³⁹ Awa, vëharan sariya vëryampo më tebani wanës ŋa do ntehnëniha: «Toña hnësëru, Aharan.» ⁴⁰ Do vëryëkëdëlohna mbok tëyëniha wakawäry.

Arëhnayik a gë David

⁴¹ Yesu më ntehnëkëhni: «Hak kode ntehni Arëhnayik a Aju David ye? ⁴² David hnësëk Kayëte Wahnëw hna:

«Ahwëhn a Wënu ña më lehnëka Ahwëhn mën a: Yij alaña g'irëhw mën, ⁴³ hafo hale këfëdëfuhëhni vële ÿewëki va haryënkw hu.✱

⁴⁴ Awa, age David "Ahwëhn" macëdëha, hak kof Arëhnayik a fëna nke aju David?»

Antë ntinde had vëharan sariya ki

⁴⁵ Ante nëpadënihawo Yesu kore ña, ntehnëkëhniwo vërefal vëlëwu va: ⁴⁶ «Keharyinëhni vëharan sariya vi. Vëhni nëñahnëkëhni gwërëtalesn gë vacud vajaryah do ÿad nkaÿëndeni g'untënah waÿëwa bulunda hna; tëhnadëni wëlaña wale rëkëde nuhahnëndeni vacaliña hna do gë wëlaña vahnë vëlënah hn'ile tokëde roka sankaf hna. ⁴⁷ Tebëdënihëhni vësëval vële cëmaryëk vësan va fop ile kwëhnani ÿa, do tañ munta yaryah muntadëni, ntehnahni vahnë vëfëren ye. Soñe umë, Wënu ña kwëdëdëhëhni ntëbini vëÿëntaŵ vi fop.»

21

Ile njëdahnëd asëval ahaÿëhnah

¹ Yesu njëkëko caharab lëwu do nukëhniwo vëvetak hwëtëdëho uyëdahn lëw hni hn'ile kwëtëdëho Cery Wën Cankaf hna. ² Nukawo fëna asëval, ale cëmaryëk asan, ahaÿëhnah ðus, ga kwëtëd vujëc vuki koryi vunte wok yabëlahna nafa. ³ Yesu më ntehnëk: «Toña ÿa fëyadëmu: ile kwëtëk asëval aÿi yabëk ntëbini vëÿëntaŵ vi fop, ⁴ kabi vëÿëntaŵ vi fop njëdahnëni koryi ile wok balëlähniha, bare umë, hn'uhayëhnah lëwu hna, njëdahnëk le kwëhna ÿa fop ile rëfëkawo kwëta soñe lëwu ÿa dënk.»

Yesu ipërëkan Cery Wën Cankaf ña pëyahnëd

⁵ Tac vëryampo nësëdëniho soñe Cery Wën Cankaf ña ntehnëndëni: «Nkwamëk, gë wëraka wawamah walëwu wi gë vile wamënahnik vi!» ⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyadëmu, ile hnuðun ÿi, wafac yejëk le nkod gona ani wëla itaka dampo tinda hn'iñëntaŵ; fop nihëde.»

⁷ Më tëyëniha: «Aharan, awa guve ntiyad watac? Ye yed dahëse ile rufahnëd ante tëkid vëÿin ña?»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Kwëtëryin hakili, ant'aŵaŵu arokayiwu. Vahnë vëyabah njijëdëni mëcani uŵac mën do ntehnëndëni vërehnayik ye do wati ÿa tëkik, bare ant'arëfuni. ⁹ Ge nkwëryëdun ga nësëde soñe wamët nkal g'inkal, gë inkal inte ÿañënak, antë ntaku; afo watac tëki ten, bare geðina tameki wapuya iÿi ðuniÿa.»

✱ 20:43 20.43: Wahnëw 110.1

10 Tac më nkwënëk: «Bulunda rëkëd metëndëni gë bulunda yëntaŵ, do ahnaŵ pëgwëdëha ahnaŵ aŷëntaŵ; 11 nkeď iñënka nkal hnë waresiŷo wayabah, do g'inte ŋa. Nkeď fëna viŷë viŷayah ambin hna do vahnë va ntakëdëhëhni đus.

12 «Bare tëkahnind waŋi fop, pëladerun, korotehnëderun, njëdahnëderun soŋe ahitiŋiwu vacaliŋa hna do cëdëderun. Wati rac njiryeryëderun hnë vëhnaŵ do gë waguverëner soŋe lëmën. 13 Awa wati rac nkeďun wasede mën. 14 Kwëtaryin watac vankaf hna: ant'afëhwëtauwu ile rëfëka ahnësu, 15 kabi ami dënk njëdadëmu hakili, vële yëwëku va, vëhodina nkwajëni. 16 Wëla vële hnagëku va dënk tokadënihu vëhitiŋ hna gë vële vankërun tere, wahnënk hun do gë wëlawo hun, vëryampo hnë wuhnë ndawëdëni. 17 Vahnë va fop ñëwëdënihu soŋe lëmën. 18 Bare wëla imul ndampo iβë nkaf hun cëvëdina.» 19 Yaŵënaryin: koyëna pehëtëďun ntaŵary hun iŋa.

Yesu inih Yerusalem ŋa pëyahned

20 Yesu më nkwënëk ntehn: «Ante nuďun Yerusalem ga kwëredëni wasodafe ŋa, njëtëďun, wati rac, biyëdina nihëde. 21 Awa, vële yed Yude va tëfëka nkaryëni gë wahuŋ, vële yed bambery Yerusalem va tëfëka ŋawëtani, do vële yed wëhaŷ va tëfëlahna mëncini g'ankol. 22 Wafac wale korotehnëdëhëhni Wënu ŋa vahnë va yed, ile ntiyaď fop ile nësëk Vikerëh ŷa. 23 Mekëhni vësëval vëryonkah va gë vële yëwëndëdëhëhni vutah vuntëŵ hni vahnë wafac warac! Horot sankaf yed hn'iŋi nkal kabi ntavah Wënu ŋa cëlid hnë bulunda rac. 24 Gë sëlame ndawëdëni, vëramp njodeni wayal hna fop. Vahnë vële wok vëyena wasëwif ŵa nihëdëni Yerusalem hafo ante puď wati le maŵëryanini ŷa.»

Itëk Ajë Ahn'a

25 «Ulav hna, ulepera hna do gë wahol hna nuďe wëdahëse gë viŷë viŷëmpëhnahnah do nkal li wahnënk ŵi fop mpaŷëmpaŷadëhëhni do pëmpëhnahnëdëhëhni đus soŋe wënaŵ gë fanka wavonkëlo wënka ŋi. 26 Wati rac vahnë va cëmëdëni ntakah ge nahani iŷayah ile ŷad ntiya nkal ŷa. Pëyaďëmu, Wënu ŋa ñënkëď fop ile ye g'ambin ŷa. 27 Tac nude Ajë Ahn'a ga tëkid hn'aŋar, gë fanka do gë icëmb cankaď. 28 Ge vëŷin pëgwëk ntiyand, matëndaryin do ahaŋu, kabi pehët hun iŋa tëhajëk.»

Imëntëndëlehn anuŷ ŋa

²⁹ Tac Yesu më njëdahnëk inji mëntëndëlehn: «Yëkëryin anuŷ inji gë vatëh vañentaŷ vi fop: ³⁰ ge nurun ga pëgwëk nëpënd, njëtedun wati hasëk ŷa tëhajëk. ³¹ Ndampo fo nke, ge nurun vēŷin fop ga tëkid, yëtëryin Naw Wënu ŷa tëhajëk.

³² «Toña ŷa fëyađëmu: vahnë vëvë gaki vi vësëmëdina fop hara diyana vēŷin fop. ³³ Ambin ŷi g'inkal inji godina, bare wanës mën ŷi nkođ kwëlëkwël.»

Ajë Ahn'a ante nkođe napëđena ŷa tëkid

³⁴ «Diryin wajira: ant'afabu li vambënt fo, g'uryëŷ, ma ahnahandu soŷe wađënah ŷi đuniŷa; ge gena umë, fac ile njihahnid Ajë Ahnë nanjëtëđëhu, ³⁵ had urënd: pëyađëmu, pëlađëhëhni fop vële lëđëk nkal vi. ³⁶ Ant'ahnamawu! Yëfaryindën kwëlëkwël! Koyëna nuŷađun fanka ayaŷënahnu hnë fop ile rëkid hna do aholu arufëhnawu haryënkw Ajë Ahnë hna.»

³⁷ G'anent ga, Yesu karanjëđëhëhniwo vahnë va Cery Wën Cankaf hna, do g'anëka ga, hn'ikuŷ nte ŷacik Oliviye hna njidëho ndakind. ³⁸ Do bulunda ŷa fop kođëri fo g'acahnëfëđ ga njijëđëniho Cery Wën Cankaf hna soŷe nëpandëniha.

22

Yuda pëhnak njëđahna Yesu

¹ Ambënt mburu kwëhn levir këm, ante ŷacaryik Pak ŷa fëna, tëhajëko. ² Vësankaf vësëna wasađëha va gë vēharaj sariya va njëkëlendëniho ndaŷëhnëniha Yesu, bare ntakëkëhniwo gë bulunda ŷa antë ŷaňëni.

Yuda pëhwëtak njëđahna Yesu

³ Awa Sintani tënkëkawo Yuda, nte ŷacëđëho Isëkariyot ŷa, ale yentiko hnë vëřëfal Pëhw gë Vëhi hna. ⁴ Yuda njiko nësëlini gë vësankaf vësëna wasađëha va do gë vëvë karyënkw Cery Wën Cankaf va gante tēfëka njëđahni Yesu ka. ⁵ Njëkëkëhniwo đus do më ntehnëniha cosëđëniha koryi. ⁶ Yuda mawëlehn do pëgwëlehn njëkëlehnand fere fale rëfëka njëđahnëhni Yesu hara bulunda ŷa vëyëтана.

Yesu nëgehnëđ roka Pak ŷa

⁷ Tëkiko wati ambënt mburu kwëhn levir këm ŷa do hale ndaŷëđëni vupe soŷe roka Pak ŷa. ⁸ Awa Yesu më payëkëhni Piyer gë San ntehnëhni: «Yiryin afëhwëtanëhëhëndunëfu roka Pak ŷa.»

⁹ Më ntëkwaniha: «Ne ñađu fëhwëtafu?»

10 Më ntëkwakëhni: «Nëparyin: ge tëkërun naw hna, nufunëha asan ale ryibëk unkwahn wënka. Tëfëlehnëryina hafo tere hn'ile tënkëd hna. 11 Ntehnëdunëha ale hwëhnëk tere ya: "Aharaj a tëyëdëhi: 'Ne nke cery nte rokahnëdëfun roka Pak ya gë vërëfal mën va?' " 12 Tufëdëhu cery cankaŋ yaŋ etas hna g'ile valëdëhu ya fop. Hnam pëhwëtaŋun soje roka ya.»

13 Awa njilehnëni, tëkatëni fop gante ntehnëkëhniwo Yesu ka do pëhwëtani soje roka ya.

Roka Ahwëhn a

14 Wati ya, ga tëkëk, Yesu gë vëfayik vëlëwu va mbarëpëlëniho soje roka ya. 15 Më ntehnëkëhni: «Ñadëfuho dus tokëlahnini yi roka Pak gë wuhnë ani gë horotahnëndu ya! 16 Toña ya fëyadëmu dol, bokëda roku muk iyi roka hafo hale padëd nafa iyi roka na Naw Wën hna.»

17 Awa, më nufëk nkëlëwa uñen, camehnëka Wënu na do ntehnëhni: «Nufëryin aŋi nkëlëwa, asehelu wuhnë fop. 18 Pëyadëmu, tëk pëgw iyi wati, bokëda sewu uñen waresen hafo tëki Inaw Wënu na.»

19 Tac më mbok nufëk mburu, camehnëka Wënu na, do më nkubëlehnëk njëdahnini ntehnëhni: «Iyin mbahn mën na ye nte yëdahnik soje hun na. Diryindën aki, aryënkwëtahnduno.»

20 Ga tokëni, Yesu më mbok njëdakëhni aŋi nkëlëwa ñen, do ntehnëhni: «Aŋi nkëlëwa ñen sat mën ile ryehëtëde soje lëw hun ya ye do yabahnik kwëtëla kasëk nte ntik Wën bulunda lëwu ya. 21 Bare nëparyin: ale rokadëho ya ani nke, tokëlandëbun! 22 Ajë Ahn'a cëmëd gante pëhnaŋ Wën ka bare ale rokadëha ya korotëd dus!» 23 Awa pëgwëlehnëni tëyëlëndëni bi mo ye hnë vëhni ale yaŋ nti rac a.

Mo ye ale lëbëkëhni nafa hnë vërëfal hna

24 Tac vërëfal va pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni njëtahneni bi mo ye ale lëbëkëhni nafa vëyëntaŋ va. 25 Awa, Yesu më ntehnëkëhni: «Vëhnaŋ vëvë duniya vi ndëcëtëni cankaŋ ntëw hni na, do vële hwëhnaŋ fanka ucankaŋ va mëcadëni "vëli fërën". 26 Bare wuhnë, ant'aliwu had vëhni! Ale yaŋ hnaŋëk a tëfëka nke had umë yaŋ vak hnë wuhnë, do ale ryokuŋëhnëdëhëhni vëyëntaŋ va nke had aryokuŋ. 27 Awa mo ye ale ñak njabëk nafa ya? Ale rokëd roka yi gë ale hnëhëtëd ayi? Gena bi ale rokëd roka yi? Ha, bare ami had ale hnëhëtëd nkebu fagant lëw hun! 28 Wuhnë, g'ami nkentirunëho kwëlëkwël hn'uryëñah mën hna fop, 29 do gante njëdako ucankaŋ

rëm mën ki, koyëna njëfadëmu ami fëna: ³⁰ tëkëdëna tokënden do celahnënden Naŵ hna, do ntañadun hnë watinki vësankaf sojê ahitiñuni wahnënk pëhw gë wahi wavë Isërayel wî.»

Yesu pëyahnëd Piyer njahëtađëha

³¹ Yesu më ntehnëka Simo Piyer: «Simo, Simo, nëpary: Sintani këlaka Wënu ña maŵëryana kolahn paryi gante paryëde pitëndëlehnañni vantimp gë vaparyel ki. ³² Bare ami, muntanëmi, sojê antë ntihtëtañi kwëtahn ija kwëlëkwël. Do wëjê, ge mbokajëru gë ÿal mën yaŵënëryihni vëÿënta hu va.»

³³ Piyer më ntëkwaka: «Ahwëhn, pëhwëtabu wëlakënde ntehni sëdfaryiwu gë wëjê do sëmëntiwu gë wëjê.»

³⁴ Yesu më ntëkwaka: «Pëyadëmi, Piyer, hnë uñi mëd dënk, ani gë tarahnënd cale ña, njahëtađu wahwënta warar yëtëlihohna.»

³⁵ Tac Yesu më ntehnëkëhni: «Ante payëmuno koryi këm, kufa këm, wapary wante hnëpëtandun këm ña, iñë bi wojëkuno?»

Më ntëkwani: «Ñoñ gojëlëfunohna.»

³⁶ Awa më ntehnëkëhni: «Bare tame, ale hwëhnañ koryi tëfëka nuf, ale hwëhnañ kufa tëfëka nuf, do ale wok kwëhnana sëlame tëfëka nkwañ cuđ cankañ ntëwu ña ntëwahn ryampo. ³⁷ Pëyadëmu, afo ntiya ile nësëk Vikerëh sojê lëmën ÿa. Më lehnëk: “Aŵen ntiyaryëniha vahnë va.” Ha, sojê lëmën ÿa biÿëdina, fop padëd.»

³⁸ Vërefal va më ntehnëniha: «Ahwëhn, wëli wasëlame wahi.» Yesu më ntëkwakëhni: «Gwër nke.»

Yesu njëfad hn'ikuñ Oliviye

³⁹ Yesu më cahnëk do ñi hn'ikuñ nte ŵacik Oliviye hna, gante njehëka ka. Vërefal vëlëwu va më ntapëhnañi.

⁴⁰ Ga tëkëni hnam, më ntehnëkëhni: «Yëfaryin kwëlëkwël sojê gante kodun ayawënahnu ge njëkëhnañnëderun.»

⁴¹ Tac më ñawëtakëhni toye, ndëkwëhnëk do njëfa aki:

⁴² «Apa, ge ñadu, ñawëtënde antë tëkëhne iñi horot. Bare ant'ali ile ÿadëfu, diry ile ÿadu wëjê ÿa.» ⁴³ Awa mëleka vë g'ambin ÿa cëlëlehni ñij njawënaÿehna. ⁴⁴ Yesu nkwëneko njëfa ña g'ahawary kabi njëwëhneko đus hafo ñacëñac ntëw ña nke had sat yatëd.

⁴⁵ Ante puhnañ njëfa ña, më matëk, mboka gë vërefal vëlëwu do ñi tëkatëhni ga ndakëni wakwëd, kabi njëwëhnañnëkëhniwo đëcët g'umë. ⁴⁶ Më ntehnëkëhni: «Hak kodun aryaku wakwëd? Matëryin ayëfawu sojê gante kodun ayawënawu ge njëkëhnañnëderun.»

Ipëla Yesu ɲa

⁴⁷ Nkoko nēsënd tēketēni kore vahnē. Yuda aryampo vērēfal Pēhw gē Vēhi hna ryēnkwarīkēhniwo. Mē tēhaka Yesu soɲe mbuca. ⁴⁸ Bare Yesu mē ntehnēka: «Yuda, gante mbucēde ale hnēɲēlērūn bi tokaɲuha Ajē Ahn'a?»

⁴⁹ Vēle tēfēlēniho Yesu va, ga nuni ile ɲad ntiya ɲa, mē tēyēniha: «Ahwēhn, rawahnēfu bi wasēlame fu wī?» ⁵⁰ Do aryampo hnē vēhni taṵēlehna aryokuɲ asēna wasaɲēha asankaf a ntēpētēlehna nēf tēhw ɲi.

⁵¹ Bare Yesu mē ntehnēk: «Tavēryin! Gwēr nke.» Do mē ɲakēka asan arac nēf ɲa nɲērēnēlehna.

⁵² Tac Yesu mē ntehnēkēhni vēsankaf vēsēna va, vēsankaf vēyēka Cery Wēn Cankaf va, do gē vicēr vēle yijēko pēlaniha va: «Gē wasēlame do gē waryoko bi tēfakēha ayinēhniwuno, afēlawuno had bandi yebu?

⁵³ Fac-wo-fac Cery Wēn Cankaf hna nkelahnēdenēho do yēkēlehnēluhna afēlawuno, bare iɲi wati wūhnē hwēhnēk gē fanka umēhwēry fa, Sintani hwēhnēk.»

Piyer ɲjahētadēha Yesu

⁵⁴ Awa pēlalehnēniha Yesu nɲiryeryēniha ndēnēniha tere asēna wasaɲēha asankaf hna. Piyer ɲaṵēt tēfēdēhēhniwo.

⁵⁵ Hwēdēh fēdiko fagant selele hna, Piyer ntañantēlehni gē vēle yeradēho hnam va. ⁵⁶ Asēval aryokuɲ mē nuka Piyer ga ntañantik ɲarēl hwēdēh hna; mē ntañēka do ntehna: «Asan ale lañak aɲi gē Yesu nkentiko!»

⁵⁷ Bare Piyer ɲjahētako ntehna: «Hali, yētēlēwāhna.»

⁵⁸ Ga mbiɲēk toye, ahnē ahaṵary mē nuka do ntehn: «Wējē fēna, arēfal Yesu yentiru!» Bare Piyer mē ntēkwaka asan arac: «Hali, gena toña.»

⁵⁹ Ga mbok mbiɲ, ahaṵary kat mē mbok ntehnēgēk: «Lēk, aɲi asan gē Yesu nkentiko, kabi umē fēna avē Galile ye.»

⁶⁰ Bare Piyer mē ntēkwak: «Yētēla bi ye ɲaɲu ahnēs, wējē.» Ani gē patahnēnd wanēs ɲa dēnk tarēlehn cale ɲa.

⁶¹ Ahwēhn a Yesu mē cahētak ntañēka Piyer. Awa Piyer ndēnkwētalehn ile ntehnēkawo Ahwēhn a: «Tarahnēnd cale ɲa uɲi mēɲ ɲjahētadu wahwēnta warar yētēlihohna.»

⁶² Awa Piyer cahnēlehn kond dūs.

Yesu nɲewēde do ndafi

⁶³ Vēsān vēle yēkadēhawo Yesu va pēgwēniho ɲfafaɲdēniha do ndafēndēniha. ⁶⁴ Mē cankēniha yēka ɲi do tēyēniha: «Awa, kabi kila yeru, pēyaryifu bi mo ryafēki?» ⁶⁵ Nkonihō nɲewēndēniha wakaṵary wayabāh menahnēniha wāc.

Yesu haryënkw vëhitiŋ vësankaf hna

⁶⁶ Ga pacëk, vicër vëvë bulunda wasëwif va, vësankaf vësëna wasadëha va do gë vëharan sariya va mbarëniho. Më ntehnëni njoji Yesu Mbara Vëhitiŋ vëlëw hni hna, ⁶⁷ do, ga tëkaryijik, më tëyëniha: «Arëhnayik a bi yeru? Pëyaryifu!»

Yesu më ntëkwakëhni: «Ge pëyamu njëtëbu mawëndilunohna, ⁶⁸ do ge tëyëmu iñë, dëkwadilunohna. ⁶⁹ Bare, yëtëryin, tëk pëgw gaki Ajë Ahn'a ntañad g'irëhw Wën Hwëhn Fanka Fop.»

⁷⁰ Vëhni fop ntehnëlehnëniha: «Awa wëjë ye Aju Wënu ŋa?»

Më ntëkwakëhni: «Wuhnë dënk hnësëk umë yëbu.»

⁷¹ Awa më ntehnëlëni: «Gona mbalëfu sece: nkwëryinëk fuhnë dënk wanës wadëwu ŋa!»

23*Yesu haryënkw Pilat*

¹ Tac matëlehnëni vëhni fop njiryeryëniha Yesu vëhni guverëner ile waciko Pilat ŋa. ² Hnam, pëgwëlehnëni mërahnëndëniha ntehnëndëni: «Tëkatëbunëha aŋi asan ga përekanëdëhëhni bulunda lëw fu ŋa: më lehnëkëhni antë cosëniha ahnaŋ a, Sesar, ŋatëtanke ŋa do umë lehnëk fëna umë dënk ye Arëhnayik a, ahnaŋ a.»

³ Awa Pilat më tëyëka: «Ahnaŋ wasëwif wã bi yeru?»

Yesu më ntëkwaka: «Wëjë hnësëk.»

⁴ Awa Pilat më ntehnëkëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë kore ŋa: «Nula wëh ile ntik aŋi asan.»

⁵ Bare më njawënëni wanës wadëw hni ŋa ntehnëni: «Përekanëdëhëhni bulunda ŋa gante kodëni ŋañëhahnëni g'ikaran dëwu ŋa. Hnë resiyo Galile hna pëgwik, ndapëlehnëni Yude ŋi fop, tame njijëk hafo Yerusalem li.»

Yesu haryënkw Erođ

⁶ Pilat, ga nkwëryëk wanës watac, më tëyëk: «Aŋi asan avë Galile bi ye?» ⁷ Ntëkwanihawo, ha, Yesu avë Galile ye. Resiyo rac Erođ hnaŋwëko. Awa kabi Erođ Yerusalem hna nkeho hnë wafac warac, Pilat më ntehnëk njiryeryi Yesu ŋalu hna.

⁸ Erođ natëkawo đus ante nukawo Yesu ŋa kabi nkwëryëdëho ga nësëde soŋe lëwu ŋa do mbiyëk ante ñadëho nuhna ŋa, ntiyahnëkawo nuđëha ga ntid dahëse fëmpëhnahnah.

⁹ Tëyëkawo wayabah, bare Yesu dëkwadilawohna ñoñ.

10 Vësankaf vësëna wasadëha va gë vëharan sariya va hnam nkeniho mërändënihawo Yesu g'ijañëna. 11 Tac Erođ gë wasodafe walëwu wã nëhandënihawo njafanjatëndëniha Yesu. Më cudëniha viyi viferën had ahnaŵ do Erođ mbokaryehnëkawo gë vëhni Pilat.

12 Erođ gë Pilat vëhnëjëlëlohna kobëri ŋa, bare fac rac, lawo nkeniho.

Yesu mbokaryëde haryënkw Pilat

13 Pilat më mbarëkëhni vësankaf vësëna wasadëha va, vësankaf vëhitiŋ va do gë bulunda ya, 14 do ntehnëhni: «Njinenëhnirunëhoŵa ayi asan alehnuno bulunda ya përekanëf. Tëyëbuha tase lëw hun do ñoñ nula nkeya meh ante lehnërun ntik ŋa. 15 Erođ fëna ñoñ nuna ile menëk, kabi mbokënanikëfuna. Awa pacëk, ayi asan ñoñ dina ile rëfëka ndaŵahni. 16 Ntampendëbuha tac ravëlehnëwa.» [17 Hn'ambënt Pak-wo, gante nkeho namu lëw hni ka, Pilat tëfëkawo tavëhnëhni aramp aryampo.]

18 Bare pëgwëlehnëni ndekandëni vëhni fop ndampo fo: «Daŵehnédehn ayi asan! Tavëhnëryifuna Barabas!» 19 Barabas tac, hnë vahnë vële yañënako hna nkentiko hafo daŵi ahnë. Soŋe rac cëcfahniko.

20 Kabi Pilat ñadëho tava Yesu, më mbok tëyëkëhni kat. 21 Bare vahnë va ndekadëniho: «Pakëryehna hnë kërëwa, pakëryehna hnë kërëwa!»

22 Pilat më mbok tebak wanës ŋa rarëna ya do ntehnëhni: «Ayi asan, uweh hwëhn ye ntik? Ñoñ nula hnë umë ile rëfëka ndaŵahni. Ntampehnëdëfuhaha tac do gë ravëwa.»

23 Bare nkonihho ndekandëni gë fanka Yesu paki hnë kërëwa, do wadëka wadëw hni ŋa mëkëkawo Pilat: 24 më pëhnaŵ mawëhnëhni ile tëyëdëni ya. 25 Më tavëka asan ale tëyëdëniho ya, ale sëdiko soŋe ryawh ahnë ante ŋañënanihho ŋa, do njëdahni wasodafe wã Yesu soŋe ntiniha gante ñadëni ka.

Yesu pakëde hnë kërëwa

26 Ante njiryeryëdënihawo Yesu ŋa, pankëlëniho gë Simo, asan avë Siren. Wehaŷ mëncidëho. Wasodafe wã më pëlanihho ndibëndëniha kërëwa ya tëfaryinda Yesu kamëhni. 27 Kore sankaf rëfëdëhawo Yesu, gë vësëval vële hodëho do yahnadëho soŋe lëwu ya. 28 Më cahëtahnëkëhni do ntehnëhni: «Vësëval vëvë Yerusalem, antë ahonëhnuno! Koryin soŋe lëwun gë vutah hun 29 kabi wati yejëk ile lehnëde: “Mbetani vësëval vële wok vëhnagëdina va, wok kobëri vëhnagëna do wok kobëri vëyëwëndëna va!” 30 Awa vahnë va rëkëf ntehnëndëni wahuŋ wi: “Yohahninëfu!”

Do gë vukuŋ vi: “Cowëryinëfu!”[☆] 31 Pëyadëmu, ge aki ntiyik atëh cëkah ŋa, hak lë ntide kankah ŋa?»

32 Njoryaryinihëhniwo fëna vësan vëhi, vëwën, soŋe ndaŋaryini gë Yesu. 33 Ante təkëniho hn'ile macik «Kuŋ Hëloyoy» hna wasodafe wã pakënihawo Yesu kërëwa hna do pakaryënihëhniwo fëna wabandi waki, aryampo g'irëhw lëwu, aÿëntaŋ a g'irahahn. 34 Awa Yesu më ntehnëk: «Apa, tavëhnrëyihni, kabi vëyëtëna ile ntidëni.» Tac wasodafe wã njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo hwëhned cud Yesu ŋa.

35 Bulunda ÿa hnam nkeniho njëkëndënihawo. Vësankaf wasëwif va njafaŋëdënihawo ntehnëndëni: «Pehëtëkëhni vahnë vëhaŋary; ge paryi ale tëhna Wën ÿa ye, pehëta umë dënk!»

36 Wasodafe wã fëna njafaŋëdënihawo, tëhadënihawo njelëhnëndëniha uñen ŋaŋah 37 do ntehnëndënihawo: «Ge paryi ahnaŋ wasëwif ÿa yeru pehëtary wëjë dënk!»

38 Awa yaŋ lëwu ÿa, iÿin heriko: «Aÿi ye Ahnaŋ Wasëwif wã.»

39 Awën aryampo ale fakaryiko ÿa më njewëka ntehna: «Gelihna bi Arëhnyik a? Pehëtary wëjë dënk do afehëtaryëfu!»

40 Bare aÿëntaŋ a më ŋaŋëhahnëka ntehna: «Dakëlinahna dënk bi Wënu ŋa wëjë ale sëmëd hnë kërëwa ndampo fo g'umë? 41 Fuhnë iÿin caŋëkëfu, kabi ile liyik ÿa sosikëfu, bare umë ñoñ dina wëh.»

42 Tac më nkwënëk: «Yesu, dënkwëtarye ante nkeđu ahnaŋ ŋa.»

43 Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: dol g'ami nkeđe arayen hna.»

Icëm Yesu ŋa

44-45 Nkëhnëko tək lav a nkaf li do kuyëko taŋ: kuyëko nkal hna fop hafo hnë wëwati warar g'anent hna. Wati rac dënk, ipand dëndah, inte fokiko haryënk wëwë le ÿak sëvak Cery Wën Cankaf hna, citako fagant*. 46 Yesu më ndekak gë fanka: «Apa, kwëtehnañëmi ntaŋary mën iŋa.» Ante nësëk waŋi ŋa, cëmëlehn.

47 Kapiten le yeho hnam ÿa, ga nuk ile liyak ÿa, më cëmbëka Wënu ŋa do ntehn: «Paryi nke, aÿi asan catëko!»

48 Kore le yijëko njantini ile ye ÿa, nuniho ile liyako ÿa. Awa mbokalehnëni gë ÿal hni g'uyiwëhnañ sankaf. 49 Wëlawo Yesu wã fop, gë vësëval vële lapëhnajëkawo koßëri Galile va, ŋawët ñëwëniho njëkatëndëni ile ryëcëtaf ÿa.

☆ 23:30 23.30: Ose 10.8 * 23:44-45 23.44-45 Citako fagant fëhñëtanëk citako pëgw yaŋ hafo gëd.

Yesu kwëtëde hn'iyag

⁵⁰⁻⁵¹ Asan ale waciko Yosef yeho hnam. Avë nkol wasëwif nte wacik Arimasi yeho. Ahitiŋ yentiko umë fëna, kitinŋa wasëwif cankaŋ hna. Përënako do catëko do napëdëho Naŋ Wënu ŋa. Maŋwëlohna ile pëhnaniho vēhitinŋ do ntiniho ŋa. ⁵² Njiko vēhni Pilat hna do tēya iŋas Yesu ŋa. ⁵³ Tac më cëlëndëk ñas inŋa kërëwa hna, përyëk hn'iyarëh do ndën hn'iyag nte yabiko hn'ikuŋ, iyag kasëk. ⁵⁴ Arayima yeho do fac ntaŋwëla ŋa pëgw ŋa nkeho.

⁵⁵ Vësëval vēle lapëhnajëkawo Yesu kobëri Galile va njin-tiniho gë Yosef, do njëkëniho yag inŋa nuniho gante kwëtiko iŋas Yesu ka. ⁵⁶ Tac mbokalehnëni g'ankol pëhwëtëni wagu gë ðatikola soŋe ñas inŋa. Fac ntaŋwëla hna, më njinëgani gante ntehnëk sariya Moyis ka.

24

Ibëhn Yesu

¹ Gë dimasi ŋa wakëwak fo vësëval va g'iyag njiry-eryëdëniho wagu wante liyik ðatikola ile pëhwëtëniho ŋa. ² Umë tëkatëni taka cankaŋ ŋa kërëyinjëtiko cape ndampo yag inŋa pidëtako. ³ Tënkëlehnëni, bare vërëkatëlohna iŋas Ahwëhn a Yesu. ⁴ Vëyëtëlohna ile nahadëni. Paco tëkëlehnini vësan vēhi vēle liyako viŋi vile yerëko had ambin wilëbilëk. ⁵ Vësëval va ntakëkëhniwo më ndëkwëhnëni wayëka ŋa nkal hna. Vësan va më ntehnënihëni: «Soŋe ye yëkëlehnëdunëha hnë vësëm ale wok cëmëna? ⁶ Gena ani, mbëhnëk. Dënkwëtaryin ile nësëhnëkuno ante nkoko hnë resiŋo Galile hna: ⁷ afo Ajë Ahn'a njëdäyiniha vēwen va, paki hnë kërëwa do fac rarëna hna mbëhnëd.» ⁸ Tac ndënkwëtalehnëni wanës Yesu ŋa.

⁹ Vësëval va cahnëlehnëni yag hna njini pëyanihëhni watac fop vërëfal pëhw g'aryaw ŋa gë vēyëntaw ŋa. ¹⁰ Mari mbë Magëdala yeho gë Yowana do gë Mari, hnëmu Sak do vësëval vēhaŋary vēle njiniho va fop tëfëtanënihëhniwo watac vēfayik va. ¹¹ Vërac ntiyahnëkëhniwo vësëval vi ki fo nësarëdëni, do vēhwëtahnëliwohna. ¹² Bare Piyer matëko nkary g'iyag. Ga tëkëk më nkuryak, bare ñoñ nulohna ge gena ile përyahniko ñas ŋa fo woko hnam. Tac mëncëlehn gë ŋalu afëmpëhnahnah fo soŋe ile liyak ŋa.

Vërëfal vēhi va nkaŋ Emawus hna

¹³ Fac rac dënk, vërëfal vēhi yidëho hn'ankol nte wacik Emawus. Soŋe wawati wahi yasëdu arëkarënd hnam ge matëru Yerusalem. ¹⁴ Soŋe wade ryëcëtak ŋa fop nësëlëdëniho. ¹⁵ Wati nte nësëlëdëniho do nkawajëlëndëniho ŋa Yesu më tēhajëkëhni tēfëlëntik gë

vèhni. ¹⁶ Nudënihawo, bare inë wëmaÿendëhëhniwo njavëtëniha.

¹⁷ Yesu më tëyëkëhni: «Ye wajëlëdun ayasatëndu?»

Umë kahnëni do njamëlehnëni g'uhaÿëhnah wã. ¹⁸ Aryampo hnë vèhni, Këlewopas maciko, më ntëkwaka: «Wëjë fo bi ye ale yijëk Yerusalem li do wok yëtëna ile liyak ÿa hnë waÿi wafac?»

¹⁹ Yesu më tëyëkëhni: «Ye liyak?»

Umë ntëkwaniha: «Ile yeha Yesu mbë Nasaret ÿa liyak. Kila hwëhn fanka yeho: ntik viÿë vifëmpëhnahnah do wanës wadëwu ña kwëhnako fanka haryënkW Wën hna gë bulunda ÿa fop. ²⁰ Vësankaf vësëna wasadëha fu va gë vëvë karyënkW bulunda va njëdahnëniha soje kitinj ndawï do pakëniha hnë kërëwa. ²¹ Fuhnë kwëtahnëbunëho umë ye ale rëfëkawo pehëtëhni vëvë Isërayel va hnë vële ÿëwëkëhni hna, do kat gë watac fop, dol nke fac rarëna ÿa ga cëmahnëk. ²² Bare g'umë fop nkeni vësëval vëryampo vëvë kore fu va fëmpëhnahndanëkëfu d'us. Wakëwak ÿa dol njikëni yag hna ²³ bare vërëkatëna ñas dëwu ña. Më mbokajëni pëyahnëni wamëleka sankëtahnakëhëhni do pëyanihëhni mbëhnëk. ²⁴ Vërëfëlënta fu vëryampo njikëni yag hna do tëkatëni fop gante nësakëni vësëval ka, do vèhni fëna vëhnuna ñas Yesu ña.»

²⁵ Awa Yesu më ntekëhni: «E wuhnë, vële wok kwëhnaluhna hakili, do wasakahn hun wã yancëna kwëtahn ile pëyahnëni wakila ña! ²⁶ Tëfëlawohna bi korot aki Arëhnayik a tënkahnënd icëmb dëwu hna?» ²⁷ Tac më nkabëkëhni ile herik Vikerëh vipacah hna fop soje lëwu ÿa, pëgw vëkayëte Moyis hna do gë vëkayëte wakila wañëntaw hna fop.

²⁸ Ante tëhaniho nkol nte njihahnëdëniho ña, Yesu më ntik had ñad ndëcal. ²⁹ Bare ñwëÿëryanihawo ntehnëniha: «Gontëryi gë fuhnë! Lav a yo ña nke.» Awa tënkëntëlehni nkol hna nkonti gë vèhni.

³⁰ Ga kwërani hn'ile tokëde roka hna, Yesu nufëk mburu ña, camehna Wënu ña, tac nkubëlehnëk, njëdahnï. ³¹ Awa ile wëmaÿendëhëhniwo njavëtëniha Yesu ÿa ntihëtiniho njavëtëlehnëniha tañ, bare njavëtëndëniha tuñ nambëlehnëniha. ³² Umë ntehnëläni: «Gena bi njamakëhëfu sakahn fu wã ante nësëhnakëndëhëfu nkañ hna do pacënëhnatëndëfu Vikerëh va?»

³³ Matëlehnëni tañ mbokani Yerusalem. Më tëkatënihëhni vërëfal pëhw g'aryañ va ga mbarëni gë vërëfëlënta hni va, ³⁴ ntehnënihëhniwo vërëfal vëhi va: «Paryi nke Ahwëhn a mbëhnëk! Simo nuka!» ³⁵ Do vèhni

fëna më tēfëtanēhninihēhni ile yekēhēhni nkaŵ ŷa do gante njavētahnēnihawo Yesu ka wati nte nkubēlehnēdēho mburu ŋa.

Itufēhna Yesu

³⁶ Nkoniho nēsēndēni tēket taŋ Yesu fagant lēŵ hni do ntehnēhni: «Arabi yam ŷa nke gē ŵuhnē!»

³⁷ Umē mbalēni do ntakēhni dūs: ntiyahnēkēhniwo yine nuni. ³⁸ Yesu më tēyēkēhni: «Soŋe ye valērun? Soŋe ye wajēlehnadun? ³⁹ Yēkēryin wēbák mēn ŋi* gē wapary mēn ŋi: paryi ami ye! Ņakēryino ayēku: yine kwēhnana imbahn gē waŷēc, bare ami kwēhnaŋu, nurun!»

⁴⁰ Ante nēsēhnēkēhni watac ŋa, më tufēkēhni wēbák ŋa gē wapary wadēŵu ŋa. ⁴¹ Vērēfal va natēkēhniwo do pēmpēhnahnēhni dūs, vēŵēkēlohna ten kwētahnēni. Awa Yesu më tēyēkēhni: «Kwēhnarun bi hnani ile rokēde?» ⁴² Mē njēdaniha nkubel igis bēlik. ⁴³ Mē tebaka do cema tase lēŵ hni.

⁴⁴ Tac mbok ntehnēhni: «Gena bi, ante nkolahninēko ŋa, pēyadēmuno: ile herik soŋe mēn sariya Moyis hna, vēkayēte wakila hna do gē Wahnēŵ hna, watac fop tēfēkawo ntiya.»

⁴⁵ Awa Yesu më pidētēkēhni wahakili ŵa nkwēryahnēni Vikerēh vipacah va. ⁴⁶ Do më ntehnēkēhni: «Wēlin ile herik ŷa: Arēhnayik a tēfēka korot, tac fac rarēna hna mbēhnēd, ⁴⁷ do tēfēka karanjini vahnē va g'uŵac lēŵu ŵa duniŷa li fop, pēgw Yerusalem: ntehnēdēni vahnē va nkwēcētani vankeya va do soŋe Wēnu ŋa tavēhnahnēhni wameh ŋa. ⁴⁸ Wasede soŋe watac fop yerun. ⁴⁹ Do ami njēdanahnidēmu ile ntehnēk rēm mēn njēdahnēd ŷa, Iyir Ipacah iŋa ye. Awa goryin naŵ li hafo pēbēnu fanka lēŵu fa.»

Ikay Yesu ŋa

⁵⁰ Tac Yesu më cahnaryēkēhni vērēfal va naŵ hna, njiryeryēhni d'arēl Betani. Hnam umē njelēk wēbák ŋa g'ambin do ndēwakēhni. ⁵¹ Wati nte ndēwanēdēhēhniwo ŋa, pitēl iŋa pitēlēdēniho gē vēhni kay g'ambin d'arēl Wēn hna. ⁵² Vēhni, cēmbēnihawo do mbokalehnēni Yerusalem, vēhnatah fo. ⁵³ Hnam, Cery Wēn Cankaf hna nkedēniho kwēlēkwēl do cēmbēndēniha Wēnu ŋa.

* **24:39** 24.39 Yēkēryin wēbák mēn ŋi: Usēr vapakel va ye.

Itëfëta nte kerëk San paṅare Yesu Wade yehëhna hnë iṅi kayëte

Ale herëk iṅi kayëte ṅa tufëhnana bare namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va lehnëk Afayik San herëk. San gë Sak vërah Sebede yeho. Vëfëla waṅis yeho ante macëkëhniṅo Yesu tëfëniha ṅa (Matiye 4.21). «Ale ṅahnëk Yesu ṅa» San macik (13.23; 20.2; 21.7, 20).

Itëfëta nte kerëk San paṅare Yesu ṅa mpëdara Efes hna kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd gë wahnah gë keme g'ipëhw (90-110) ga ndëcëk hnagi Yesu ṅa. Iṅi kayëte fo wok kwëhnana wahnës wadindaryindan. Doku Yesu hnë Yude hna tëfëtaḍ hara gena Galile hna had gante tëfëtani wäṅëntaṅ ka. Tufahnëdëhniha Yesu had Ajë Wën, wanës ṅa, humpen vë duniṅa, mburu uwám, rënka soṅe wape, aheryëherya afërën, nkaṅ ṅa, toṅa ṅa do uwám wä, do ale vëhnëndanëdëhëhni vësëm. Hwënta mbëd gë wahi hn'iṅi kayëte Yesu pëyahnëd «AMI YE». Iṅin ryënkwëtehnëd Vikerëh Ulëm 3.14 hn'ile ntehnad Wën «YAWE», umë fëhnëtanëd «AMI YE».

Iṅi yëb 20.31 nke soṅe ile kerahnëk iṅi kayëte: «Bare ile yehëhna ṅi, kerik soṅe ahwëtahnahnu Yesu ye Arëhnayik a, Aju Wën ṅa, do ge kwëtahnërunëha, nuṅadun sël ntaṅary, uwám pary wä, g'uṅac lëṅu wä.»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iṅi kayëte: wasëwif, wanës, wënka, uwám, humpen, Ami ye.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Yesu, Wanës Wën (1.1-18)

Ucedeya San Ayary (1.19-34)

Yesu tëhnakëhni vërëf vëlëṅu vëryënkwëryënk (1.35-51)

Yesu karajëdëhëhni do njërënëdëhëhni vahnë (2.1-11.57)

Itëk Yesu Yerusalem do icëm dëṅu (12.1-19.42)

Ibëhn Yesu (20.1-10)

Yesu cahnahnekëhni vërëfal vëlëṅu (20.11-21.25)

Yesu, Wanës Wën

¹ Wapëgwa hna, ale ye Wanës ṅa tëko nke. Gë Wënu ṅa nkeniho, do Wënu ṅa yeho umë dënk. ² Ha, umë wapëgwa hna gë Wënu ṅa nkeniho. ³ Wënu ṅa g'umë ntik le-wo-le ṅa; ñoñ diyina hnë vile liyik hna fop hamëhni lëṅu. ⁴ Hnë umë nkeho uwám paryi wä, uwám urac yeho humpen vahnë ṅa. ⁵ Humpen ha pëtëd hn'umëhwëry hna, do mëhwëry ṅa dipehnëlahna.

6 Cahnëko asan ale payiko Wënu ña, San Ayary a maciko. 7 Njijëko soñe nke sefe humpen ha, do gë cedeya ntëwu ña vahnë va fop nkwëryahnëni do kwëtahahnëni. 8 Gena umë dënk yeho humpen ha, bare nke sefe humpen payijiko. 9 Huñi humpen yeho humpen paryi ha, hunte yijëf duniya li pena ale-wo-le ya. 10 Umë, hnë duniya li tëko nke, do g'umë ntiyiko duniya yi, bare duniya yi yavëtëlahna. 11 Njijëk hnë bulunda lëwu hna, bare bulunda lëwu ya vëhacalahna.

12 Bare ale-wo-le hacaka do hwëtahnëka ya njëdfaka imëk nke fatah Wën. 13 Gena ile nagini hn'idonk asëval, ma g'iña ahnë yi, bare kabi Wënu ña likëhni nkeni vërahu.

14 Wanës ña mbacako ahnë do gë fuhnë ntëdfëntiko. Ipërëna ña njabëkawo gë toña ya. Njavëtëbun inaÿ dëwu ña, inaÿ nte nuÿak kabi Ajë Ryamboli Rëm ya ye. 15 San cedeya ntëwu hna pëyahneko bulunda hna: «Wëliho ale hnësëndëmuno ante ntehnëdfëfuho: ale rëfidëho ya ndënkwëhniko kabi rëko nke yehahnëndu ami ya.»

16 Nuÿabun fop hn'iyab kaÿëhnahn dëwu hna viÿë vifërën do vifërën kat. 17 Ha, Wënu ña vëhni Moyis tëfaryëk njëdfafu sariya ya, do kaÿëhnahn iña gë toña fadah ya vëhni Yesu Këris padënëk Wënu ña. 18 Wëla aryampo nulagna Wënu ña, ge gena Ajë Ryamboli, ale ye Wënu ña fëna. Umë ye ñarël Rëm hna do njëtëndanëkëfuna.

Ucedeya San Ayary

19 Vësankaf wasëwif va Yerusalem hna payinihëhniwo vësëna wasadëha va, gë Walevi wã, soñe njini tëyëniha San bi mo nke. Wëlin cedeya ntëwu ña.

20 Më ntëkwakëhni tase vahnë fop hara ñoñ cowëlëhniwohna: «Gela Arëhnayik a.»

21 Më mbok tëyëniha: «Awa mo yeru? Eli bi yeru?»

Më ntëkwakëhni: «Hali, gela Eli.»

Më mbok tëyëniha: «Kila ya bi yeru?»

Më mbok ntëkwakëhni: «Hali.»

22 Awa më tëyëniha: «Mo lë yeru? Afo yifu hnësëhnëfuni vële fayikëfu va iñë. Wëjë, mo yeru lehnëru?»

23 Më ntëkwak: «Ami ye “ale nësahnëf kila le wacik Esayi ryekaf wula hna: ‘dinëhnëryina vankaw vacatah ñus Ahwëhn a!’»»

24 Nkentiniho wafarise hnë vële fayiko vëhni San va.

25 Më mbok tëyëniha kat: «Ge gelihna Arëhnayik a, Eli, ma Kila ya, awa soñe ye yaryëduhëhni vahnë va?»

26 Më ntëkwakëhni: «Ami, gë wënka njaryëdfëfu, bare nkehëhna hnë wuhnë ale worun yëtëluhna nafa lëwu ya.

27 Umë rëfidëho, bare catëla dënk fëtahnu viyëba wapary wadëwu va.»

28 Watac fop Betani le ye darël sën Yurëdan hna ntiyako, hn'ile njaryëdëhëhniwo San vahnë hna.

Yesu, Fape Wën

29 Ga pacëk, San më nuka Yesu ga njijëd gë yalu, më ntehnëk: «Wëliho Fape Wën fante lihëtëd wameh duniya fa. 30 Soje lëwu ya hnësëndëmuno ante ntehnëdëfuho: "Asan rëfidëho, umë lëbëko kabi umë yeho rëkahnindu ya." 31 Ami fëna yëtëlëwohna, bare ge njijëbu yaryëndu gë wënka, soje liwu njëtëniha bulunda Isërayel ya ye.»

32 San më mbok ntehnëk kat: «Nubu Iyir Wënu na ga cëlid g'ambin had fah njij ntëd hnë umë. 33 Yëtëlëwohna ten bi mo ye, bare Wënu na sañëtiko yaryëndu gë wënka, umë lehnëkowo: "Nuđu Iyir ina ga cëlid do njij hnë asan; umë rëkëd njaryënd g'Iyir Ipacah ina."» 34 San më nkwenëk: «Nubu rac do sede yebu: ayi asan Aju Wënu na ye.»

Vërëfal vëryënkwëryënkw Yesu

35 Ga pacëk, San hnam fo nko, gë vëhi hnë vërëfal vëlëwu va. 36 Më nuka Yesu ga ndëcëd, më ntehnëk:

«Wëliho Fape Wën fa!»

37 Vërëfal vëhi va, ga nkwëryëni wanës San watac, më tëfëlehnëniha Yesu.

38 Umë më cahëtak do nuhni ga tëfëlehnëdëniha, më ntehnëkëhni: «Ye yadun?»

Më ntëkwani: «Rabi, (umë fëhnëtanëd Aharañ), ne ntëdëru?»

39 Më ntëkwakëhni: «Yijën, nuđun.» Awa njilehnëni do nuni hn'ile ntëdëk hna. Nkëhnëko tëk wawati wahnah g'anent do g'umë ñëwëlahnëniho hn'ile wojëko hnë fac ya.

40 Aryampo hnë vërëfal vëhi San vërac, Andëre yeho, aheryu Simo Piyer.

41 Më njik ten vëhni acëru Simo hna do ntehna: «Nubunëha Arëhnayik a.» Umë ye fëna Këris ya.

42 Do njolehna hn'ile nke Yesu hna. Yesu më njëkëka gë yasery do ntehna: «Simo aju San yeru. Awa Sefas rëkëdëru aŵacënde.» Umë fëhnëtanëd «Piyer» gë wanës wagërek na. (Umë ye «Itaka»).

Filip gë Natanayel

43 Ga pacëk, Yesu pëhnako nji Galile. Më nuka asan ale ŵaciko Filip do ntehna: «Tëfe!»

44 Awa Filip tac nkol ndampo fo nkeniho gë vëhni Andëre gë Piyer. Betësayida maciko. 45 Filip, umë fëna, më njik

tëkata asan ale w̄aciko Natanayel do ntehna: «Nubunëha ale ntehnëdëho Moyis hnë kayëte sariya hna, do wakila ña fëna pëyahneni soñe lëw̄u ÿa. Yesu ye, aju Yosef, mbë nkol Nasaret ña.»

⁴⁶ Natanayel më ntëkwaka: «Mbë Nasaret? Iñë fërën kof bi mati Nasaret?»

Filip më ntëkwaka: «Yij, nuđu wëjë dënk.»

⁴⁷ Yesu, ga nuka Natanayel ga njijëd, më ntehnëk: «Wëliho avë Isërayel paryi ÿa, asan ahwëhn wamër këm ye.»

⁴⁸ Natanayel më tÿyëka: «Hak njëtahneruho?»

Yesu më ntëkwaka: «Ani gë macahnëndi Filip ÿa, ante nkeku kuyët anuÿ ña, nukëmi.»

⁴⁹ Awa Natanayel më ntëkwaka: «Wëjë, Aharañ, wëjë ye Aju Wënu ña, ahnaŵ wëwë Isërayel va!»

⁵⁰ Yesu më ntëkwaka: «Ile lehnëmi nukëmi kuyët anuÿ ñi bi hwëtahnantuho? Nuđu viÿë vifëmpëhnahnah ntëbi viÿë!» ⁵¹ Do më nkwënëk: «Toña ÿa fëyadëmu: nudun ambin ña ga pidëtak do wamëleka Wënu ña ga kayëndëni do cëлиндëni gë fere Ajë Ahn'a!✧»

2

Iñël nte yeho Kana

¹ Fac rarëna hna, ambënt iñël yeho nkol Kana, resiÿo Galile hna. Hnëmu Yesu hnam nkentiko. ² Yesu fëna payehnyarihiho iñël tac gë wërëfal wëlëw̄u va do njintiniho. ³ Hara uñen uña pëgwëko pund. Awa, hnëmu Yesu më ntehnëka: «Vëworyaryëna uñen.»

⁴ Yesu më ntëkwaka: «Asëval, ye ye yëbëlan fu? Wati mën ile lihandëbu iñë ÿa tékëna ten.»

⁵ Awa hnëmu më ntehnëkëhni wëryokuñ wële yeho hnam va: «Diryin fop ile ntehnëdëhu ÿa.»

⁶ Nkeho hnam vunkwahn wëraka mbëd g'undaw̄ vunte taŵahnëdëniho wasëwif w̄a wënka, wante ñuhnandëni gante nke namu lëw̄ hni ka. Kodëho taŵ yëbëlan walitër wafëhw imbëd gë warar (80) ma keme gë wafëhw wahi (120).

⁷ Yesu më ntehnëkëhni wëryokuñ va: «Tëmpënëryin hnë wuñi vunkwahn wënka.» Do më taŵëni hafo wafiŵ hna.

⁸ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Tame ñëryëryin, ayinehnuna ale sahëlenda.»

Më ntini koyëna. ⁹ Arac më njëkëk do wëli wënka ña mbacako uñen. Yëtëlohna bi ne matik uñi ñen, hara wëryokuñ va njëtëniho, kafi wëhni ÿiryëko wënka ña. Tan

më macehnëka ale ÿëlëdëho ÿa ¹⁰ do ntehna: «Vahnë va fop uñen nte ÿak fërënak ña cehelehnëdëni ten, do ge vahnë va ndëwëni, tac do gë yëfayini unte wok përenana ðus ña. Bare wëjë, kwëtëru unte ÿak fërënak ña hafo iÿi wati! Cañëk!»

¹¹ Koyëna ntiko Yesu dahëse fëmpëhnahnah ryënkwëryënkwa ÿa. Watac Kana mbë Galile hna ntiyako. Koyëna tufahnëko inaÿ dëwu ña do vërëfal vëlëwu va kwëtahnënihawo g'ahawary.

¹² Ga ndëcëk watac, Yesu më njini Kaperënaÿum gë hnëmu, gë vëheryu, do gë vërëfal vëlëwu va, bare wafac fo ñëwëlahnëniho hnam.

Yesu Cery Wën Cankaf hna

¹³ Wati le ntihandëni wasëwif ambënt Pak ña rëhajëko do Yesu më njik gë Yerusalem. ¹⁴ Tëkatëkëhniwo selele Cery Wën Cankaf hna vëwaf wuhni, gë wape, gë wëfah do gë vëwëcët koryi vële ryokuñëdëho watabali wadëw hni hna. ¹⁵ Awa Yesu më nufëk ryeyët, nti wus, do ntahni fop selele Cery Wën Cankaf hna, gë wape ña, do gë wuhni wã, do pat watabali vëwëcët koryi va hafo koryi ÿa campëlehn. ¹⁶ Tac ntehnëhni vëwaf wëfah va: «Dihëtëryin iÿin fop ani! Cery Rëm mën ña ye. Bok aliwu cery vëwaf!»

¹⁷ Awa vërëfal va ndënkwëtalehnëni waji wanës Vikerëh: «Iña inte hwëhnabu soñe Cery hu ña, E Wën, iña tac nke hnë ami përekanëdëho gante përekanëdëha uñen ahnë ka.»[☆]

¹⁸ Awa vësankaf wasëwif va më tëyëniha Yesu: «Iÿëhne dahëse fëmpëhnahnah hoðu ali arufahnëfu kwëhnaru fanka alihahnënd aki?»

¹⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Këfëryin aña Cery Wën, do hnë wafac warar, mbokaryëdëfu wätëndu.»

²⁰ Më ntehnëniha: «Wabëhn wafëhw wahnah g'imbëd g'iryaw (46) vëryëbun an'acery, bare wëjë hnë wafac warar mbëryëðu?» ²¹ Bare «Cery Wën», nte nësëdëho Yesu ña, imbahn dëwu ña dënk yeho. ²² Ga mbiÿëk, ante matëko Yesu vësëm hna, vërëfal vëlëwu va ndënkwëtanio nësëko watac, do kwëtahnëniho Vikerëh va do gë wanës wante nësëko Yesu ña.

Yesu njëtëk ðus walawary vahnë

²³ Ante nkeho Yesu Yerusalem ña, hnë wati ambënt Pak hna, vahnë vëyabah kwëtahnënihawo kabi nuniho wëdahëse wapëmpëhnahnah wante ntidëho ña. ²⁴ Bare Yesu pacahnëlawohna gë vëhni, kabi njëtëkëhniwo ðus

☆ 2:17 2.17: Wahnëw 69.10

vahnë va fop. ²⁵ Ahnë kodilohna njëtëndana iñë ile nkok yëtëna kabi njëtëko ile yehëhna vintaŵary vahnë ña.

3

Yesu gë Nikodem

¹ Hnë wafac warac, nkeho hnam asan ale wăciko Nikodem; asankaf wasëwif yeho do farise yeho. ² Asan arac yiko hn'umëđ ndampo tēkata Yesu do ntehna: «Aharan, njëtëbun Wënu ña fayiki ayij aharanëfu kabi ahnë kodina nti wëdahëse wapëmpëhnahnah gë wante lidu ki ge Wënu ña gena gë umë.»

³ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: ahnë kodina nu Naw Wënu ña ge nagina g'ahawary.»

⁴ Nikodem më tēyëka: «Hak kode nagi ahnë g'ahawary ge tēk cër? Kod bi mboka đonk hnëmu hna do mbok nagi higëna?»

⁵ Yesu më ntëkwaka: «Toña ÿa fëyadëmi: ahnë kodina tēnk Naw Wën hna ge nagina hnë wënka do hn'Iyir Ipacah hna. ⁶ Ale nagëk ahnë, ahnë ye. Ale hnagik hn'Iyir Ipacah hna, iyir ye. ⁷ Awa antë pëmpëhnahni ge ntehnëmi: "Tëfëku ahnagiwu g'ahawary wuhnë fop." ⁸ Sël ÿa cëlëđ cape nte ñad hna, nkwëryëfu wëñaŵ wadëwu ña, bare yëtëđila bi ne matid, ma bi ne njid. Koyëna nke soñe fop vële hnagëde hn'Iyir Ipacah va.»

⁹ Nikodem më mbok tēyëk: «Hak kod nke watac?»

¹⁰ Yesu më ntëkwaka: «Wëjë ye ale haranëđfëhëhni bulunda Isërayel ÿa, do yëtëlihna wanj? ¹¹ Toña ÿa fëyadëmi: ile yëtëbun hnësëđëfun. Ha, wasede ile hnuşun yebun, bare mawëđiluhna ucedëya ntëw fu ña. ¹² Ge nësëndëmu viyë vile ye nkal vi do kwëtandiluhna hak kodun ahwëtahnu ge nësëđëfu viyë vile ye g'ambin va? ¹³ Ahnë kayëna g'ambin. Ami fo, Ajë Ahn'a, sëlëk hatac! ¹⁴ Hnë wula hna, Moyis pakëkawo yan hnë rëh lën ryëhwëra ÿa. ^{*} Do koyëna njelëđ Ajë Ahn'a fëna ¹⁵ soñe fop vële hwëtahnëđëha va tēnkëni tan hnë uwám ule wok pudina hna.

¹⁶ «Ha, Wënu ña ñahnëkëhni đus vahnë vëvë đuniya hafo njëđahna had sadëha Ajë rymboli lëwu yi, đanko vële hwëtahnëđëha va antë tēnkëni muk janama bare nuşani tan uwám ule wok pudina. ¹⁷ Wënu ña payilahna Aju đuniya li soñe piniñëhni vahnë vëvë đuniya vi, bare payika soñe pehëtini g'umë. ¹⁸ Ale hwëtahnëka Aju Wënu ña piniñëđena; bare ale wok kwëtahnëlahna ÿa tēk kitiñi piniñëde, kabi kwëtahnëlahna rymboli Wënu ña. ¹⁹ Do

^{*} 3:14 3.14: Vaker 21.19

wëli soŋe ile piniŋand Wënu ŋa: humpen ha njijëk d'uniŋa li, bare vahnë va umëhwëry fecehnëkëhni, kabi vankeya vantëw hni va yivëna. ²⁰ Ale liɔ wameh a ñëwëk humpen ha do ŋawëtak, kabi ntakëka antë nuyi nkeya meh ntëwu ŋa. ²¹ Bare ale wawëhnëk toña ŋa, umë njijëɔ humpen hna, nuhahni wapacëk nkeya përen ntëwu nte ntid gë fanka Wënu fa.»

Yesu gë San

²² Ga ndëcëk wafac, Yesu gë vëréfal vëlëwu va matëniho naŋ Yerusalem hna njini njasëlehnëni resiŋo Yude hna; wafac fo ñëwëlahnëniho hnam gë vëhni do njaryëdëhëhniwo vahnë va. ²³ San, umë fëna, Enon hna njaryëdëhëhniwo, ðarël Salim hna. Hnam njabëko wënka ŋa, do vahnë vëyabah njijëɔniho njaryëndeni. ²⁴ Wati rac, San cëɔlohna ten.

²⁵ Awa vëréfal San vëryampo pëgwëlehnëni conkëndëni gë sëwif ryampo soŋe namu ipacëna ŋa. ²⁶ Njilehnëni tëkatëniha San do ntehnëniha: «Aharan, ndënkwëtaɔuha bi asan ale yerunëho gë cape ñëntaŋ sën Yurëdan ka, ale yenëhneruho sede ŋa? Tame njaryëɔ do vahnë va fop gë ŋalu njidëni!»

²⁷ San më ntëkwakëhni: «Wënu ŋa fo hoɔ nti nke koyëna soŋe ahnë. ²⁸ Wasede yerun wuhne dënk soŋe ile hnësëdëfuhu ŋa: “Gela Arëhnayik a, bare payijibu haryënkwe lëwu.”

²⁹ «Asëval ale yëlika, asanu ŋa hwëhnëka. Ge lawo asan a ye, umë kahnëɔ ðarël lëwu do nëpanda; kopa lëwu ŋa natëndanëdëha ðus. Koyëna nke uhnatah lëmën wë soŋe Yesu ŋa: padëko! ³⁰ Umë rëfëka nkwënënda nafa ŋa, do ami ŋaŋëtando.»

Ale watik g'ambin

³¹ «Ale watik g'ambin a, umë sëpëkëhni vahnë va fop. Ale ye d'uniŋa li, d'uniŋa ŋi hwëhnëka do vëŋi vëvë d'uniŋa vi nësëɔ. Bare umë, ale watik g'ambin a, umë sëpëkëhni vahnë vëvë d'uniŋa vi fop. ³² Sede ile nkwëryëk g'ile nuk ye, bare ahnë maŋwëɔina cedeya ntëwu ŋa. ³³ Ge ahnë wawëk cedeya ntëwu ŋa, tufahnëɔ maŋwëk Wënu ŋa toña nësëɔ. ³⁴ Paryi nke, ale payik Wënu ŋa wanës Wënu ŋa dënk nësëɔ, kabi Wënu ŋa pëbënëɔdëha ðus Iyir dëwu ŋa. ³⁵ Rëm ŋa ñadëha Aju ŋa do njëɔadëha fanka fayabah hnë ile-wole hna. ³⁶ Ale hwëtahnëka Ajë Ahn'a tëk tënk uwám ule wok puɔina hna: ale wëŋëk kwëtandilahna ŋa tënkëɔina, Wënu ŋa nkoɔ ntava g'umë.»

4

Yesu g'asëval avë Samari ŷa

1 Wafarise ŷa nkwëryëniho, ga nësëde Yesu ntidëhëhniwo vahnë va vërefal do njaryëdëhëhniwo ntëbi San. 2 (Bare ile ye toña ŷa, Yesu umë dënk yaryëdëlohna; vërefal vëlëwu va yaryëdëhëhniwo.) Ante njëtako Yesu watac ŷa, 3 më matëk Yude hna do mboka Galile.

4 Awa tëfëkawo tëf resiyo Samari hna. 5 Më tëkëk ðarël hnë fankol fante ŷacik Sikar nte wok ŷaŷëlëna g'ikaŷ nte njëðakawo Sakob aju Yosef ŷa. 6 Hnam nkeho kolomba Sakob ŷa. Yesu, mbërako uyas ŷa, më ntañak tëfary kolomba hna. Lav a nkëhnëko tëk nkaf hna.

7-8 Wati nte ntañako hnam ŷa, asëval avë Samari më njijëk ŷëry wënka. (Hara vërefal Yesu va g'inawŷ njiniho ntëŷajëni ile tokëdëni.) Awa, Yesu më ntehnëka: «Yëdërye siyawŷ.»

9 Asëval a më ntehnëka Yesu: «Bare wëjë, sëwif yeru do ami, avë Samari yëbu! Hak ndëkëru awa arëyo asiya?» Ntehnëkawo koyëna kabi wasëwif ŷa kehadënihëhniwo vëvë Samari va.

10 Yesu më ntëkwaka: «Ge njëtakëndu ile ñad njëdi Wënu ŷa, do bi mo ye ale wuntadëhi wënka ciya ŷi, wëjë wuntakëndëha do njëðakëndëhi wënka wante yëdand sël ntaŷary paryi ŷa.»

11 Asëval a më ntëkwak: «Bare wëjë, kwëhnalihna ŷirya do kolomba ŷi tëwëk! Ne ñëryidu wënka hu ŷi? 12 Ntiyahnëki bi wëjë lëbëka rëm fu ŷa Sakob? Umë yabëhnëkëfu iŷi kolomba; cek umë dënk. Vërahu do gë wusaŷ wulëwu ŷa fëna cenì.»

13 Yesu më mbok ntehnëka: «Ale seð waŷi wënka ŷa mbokëð njohna kat, 14 bare ale sek wënka wante yëdadëfuha ŷa bokëðfina njohna muk kabi wënka wante yëdadëfuha ŷa mbacad hnë umë hayalin hante wok tëryadina, yalëð do yodëha hafo uwám ule wok puðina muk.»

15 Asëval a më ntehnëka: «Awa, yëdërye wënka watac soŷe antë mbok njoŷo do antë voku yiju hnani ŷëry wënka.»

16 Yesu më ntehnëka: «Yinëndehna asan hu.»

17 Asëval a më ntëkwaka: «Ñëlila.»

Do Yesu më ntehnëka: «Ha, ile hnësëru ŷi, koyëna nke: 18 vësan imbëð ŷëlëkino, do asan ale yerun gaki ŷi gena asan hu. Toña ŷa hnësëru.»

19 Asëval a më ntehnëka: «Njavëtëbu kila yeru. 20 Pëyarye: mo hwëhna toña? Warëm fu ŷa hn'inji

kuŋ cëmbëdënihawo Wënu ŋa, bare wuhnë, wasëwif wï, wuhnë lehnëk Yerusalem tëfëka cëmbi.»

²¹ Yesu më ntëkwaka: «Kwëtahnrëye, wati yejëk, ge cëmbëde Rëm ŷa, kwëhnađina nafa cëmbi hn'ĩŋi kuŋ ma Yerusalem. ²² Wuhnë, ntehnërun Wënu ŋa sëmbëđun bare yëtëluhna. Fuhnë, njëtëbunëha, kabi Afehët a hnë bulunda wasëwif hna nkejëk. ²³ Bare wati yejëk, do tëk tëki, hn'ile rëkëđ cëmbëdëniha vësëmb paryi va Rëm ŷa g'Iyir iŋa do gë toña ŷa. Rëm ŷa, vahnë vële sëmbëdëha koyëna va njëkëlehnëđ. ²⁴ Wënu ŋa iyir ye do vële sëmbëdëha va tëfëka cëmbëdëniha g'Iyir iŋa do gë toña ŷa.»

²⁵ Asëval a më ntehnëka: «Njëtëbu, Arëhnayik, ale wacëde Këris ŷa, njijëđ. Ge njijëk, nkabëdëhëfu fop.»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ami dënk ye.»

²⁷ Wati rac, vërëfal va mbokalehnini. Pëmpëhnahnëkëhniwo đus ante nunihawo Yesu ga nësëledëni g'asëval a. Bare wëla aryampo hnë vëhni đëkëlohna tëya bi ye ñađ ma bi soŋe ye nësëledëni g'asëval aŷi.

²⁸ Awa asëval a tavëlehn hnam unkwahn uŋa, mboka g'ankol, do pëgwëlehn pëyahnënd: ²⁹ «Yijën ayëkuna asan ale fëyako fop ile libu ŷa. Mpëđ kod nke Arëhnayik a?»

³⁰ Awa, vahnë va cahnelehnëni naŵ hna njini hn'ile nkeho Yesu hna.

³¹ Hnë wati rac vërëfal va ndëñanënihawo Yesu, ntehnëdëniha: «Aharan, tokëry iñë!»

³² Bare më ntëkwakëhni: «Kwëhnađu roka ile worun yëtëluhna.»

³³ Awa vërëfal va tëyëledëniho bi ahnë yonëhnik a ile tokëđ.

³⁴ Yesu më ntehnëkëhni: «Roka mën ŷa, liwu iña ale fayiko ŷa ye do ryokuŋu hafo fadënu ile kwëtehnahnëko ŷa. ³⁵ Gena bi ntehnëđun: “Ani gë wadepëra wahnah ñarëp roka ŷa yed”? Awa ami ntehnëđëmu, yëkëryinëhni đus vahnë va caharađ lëwun: had kaŷ dafah tëk nkeni do napëđëni mbarëpini! ³⁶ Ale varëpëđa nuŷađ tame icos dëwu ŋa do mbarëpëdëhëhni vahnë va soŋe uwám ule wok puđina ŷa; koyëna, ale hnađëđ a g'ale varëpëđ a natëdëhëhni ndampo fo. ³⁷ Waŋi wanës, toña ye: “Ahnë nađëđ, ahaŵary mbarëp.” ³⁸ Payëmu avarëpu hn'ikaŷ nte worun đokuŋëluhna. Vëhaŵary ryokuŋëk do wuhnë hnuŷak nafa đoku lëw hni ŷa.»

³⁹ Vëvë Samari vëyađah kwëtahnenihawo Yesu kabi asëval a pëyakëhniwo: «Ile libu ŷa fop pëyako.» ⁴⁰ Soŋe umë ye, ante tëkëniho vëvë Samari va hn'ile nkeho Yesu

hna, muntanihawo nkonti gë vëhni, do wafac wahi ntintiko hnam. ⁴¹ Soŋe wante nësëndëhëhniwo umë dënk ŋa, vële hwëtahnëka va nkwënaniho iyab inja; ⁴² do ntehnënihawo asëval a: «Kwëtahnëbun, gena soŋe ile hnësëhnëruhëfu yi fo, bare kabi nkwëryëbunëha fuhnë dënk do njëtëbun tame paryi nke Afehët duniya ya ye.»

Yesu njërënedëha aju asankaf

⁴³ Ga ntik wafac wahi warac hnam, Yesu më mbokak gë Galile. ⁴⁴ Umë dënk hnësëko: «Kila dënënedëna hn'inkal nte nagahnik hna.» ⁴⁵ Bare wati nte tēkēko Galile ŋa, vahnë va fop kacanihawo, kabi vëhni fëna njintiniho ambënt Pak ŋa gë Yerusalem, do nuniho fop vifëmpëhnahnah vile ntiko hn'ambënt tac va.

⁴⁶ Yesu mbokalehn tēf Kana vë Galile hna, hn'ile mbacëko wënka uñen hna. Hara, nkeho hnam asankaf ale tesaryëko aju ya dūs Kaperënaŷum hna. ⁴⁷ Ga njëtak asan arac Yesu matiko Yude hna mboka Galile, më njik hn'ile nkeho hna do këlahna nji njërënhna aju, ale yađëho cëm a.

⁴⁸ Yesu më ntehnëka: «Wühne, ŋwëyëdun kwëtahnëdihuhna ge nuluhna wëdahëse gë vifëmpëhnahnah!»

⁴⁹ Bare asankaf a më ntëkwaka: «Ahwëhn, yij ñap ani gë cëmahnënd fatah mën fa.»

⁵⁰ Yesu më ntehnëka: «Mëncëry gë ŷal hu, ajë hu njërëk.» Asan arac më kwëtahnëk wanës Yesu ŋa do mëncëlehn.

⁵¹ Hn'ankawñ mënc hna, vëryokuŋ vëlëwu va njijëdëniho pankëlëni do pëyaniha: «Ajë hu njërëk!»

⁵² Më tēyëkëhni bi iŷëhne wati pecekawo. Më ntëkwaniha: «ŷëhno nke hnë wati ryampo g'anent hna tavëkawo ures huji ha.»

⁵³ Awa Rëm ya kamahnëko aju njërëko hnë wati le ntehnahnëkawo Yesu hna dënk: «Ajë hu njërëk». Kobëri tac kwëtahnënihawo Yesu, umë gë vëvë tere lëwu va fop.

⁵⁴ Dahëse fëmpëhnahnah rac yeho higëna ile ntiko Yesu ŷa, ante matëko Yude mboka Galile ŋa.

5

Yesu njërënedëha ale ye vorovoro

¹ Ga ndëcëk watac, Yesu njiko Yerusalem soŋe njanti ambënt wasëwif ŋa. ² Hara, hn'inawñ tac, d'arël rënka le wacëdeho Rënka Wape ŋa, nkeho kosa le hwëhnako vinder vicankaf imbëd; Betësata macëdeho gë wanës Waebëre ŋa. ³ Kuyët vinder vitac, kore vëres ryakëko hnam: vumëp, gë vële radëd, do gë vële ye vorovoro. [Wënka ŋa napëdëniho ñënka: ⁴ mëleka ryampo Ahwëhn

a lëbadëho hnë pisin rac wati wati do ñënkëdëho wënka ña. Wënka ña, ge ñënkako, ale-wo-le ryënkwëdëho ntëba ÿa, njërëdëho ures lëwu wã gante-wo-gante tesëko ka.]
⁵ Nkentiko hnam asan ale resëko kobëri wabëhn wafëhw warar g'imbëd gë warar (38). ⁶ Yesu nukawo ga ndakëk; njëtëko mbiyëk ga nkeho koyëna, më tëyëka: «Ñadu bi ayëreni?»

⁷ Aresa më ntëkwaka: «Aharan, ge pëgwëk ñënkand wënka ña, kwëhnala ale labëdëho. Wati nte rëkëdëfu yawërendu yiwu ña, ahaŵary ryënkwendëho ntëba.»

⁸ Yesu më ntehnëka: «Awa, matëry, ahnuf uway hu wã ayas.» ⁹ Hnë wati rac tan, asan a njërënëlehni. Më nufëk way lëwu wã njasënd. Watac hnë fac ntawëla ntiyako.

¹⁰ Awa vësankaf wasëwif va më ntehnëniha asan ale yërëniko takan ÿa: «Ntawëla ña ye, tëfëlahna ayo uway hu wï.»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Ale yërëniko ÿa më lehnëko hnufu uway mën wï do yasu.»

¹² Awa më tëyëniha: «Mo lehnëki koyëna?»

¹³ Bare asan ale yërëniko ÿa yëtëlohna bi mo yërëniko, do kodilohna tufahna kabi Yesu tënkëkëhniwo kore ile yeho hnam ÿa.

¹⁴ Ga mbiyëk toye, Yesu më nuka asan a Cery Wën Cankaf hna, më ntehnëka: «Wëlin njërëniro. Tame diry hakili ant'avoka wën, soje ant'ahnuÿa ures ule lëbëk ule yërëniro wï.»

¹⁵ Tac asan a më njik pëyakëhni vësankaf wasëwif va Yesu yërëniko. ¹⁶ Awa vësankaf wasëwif va pëgwëlehnëni nësëdëni wameh soje Yesu kabi hnë fac ntawëla njërënikawo ahnë. ¹⁷ Yesu më ntëkwakëhni: «Rëm mën ÿa doku hna nke hafo gaki, ami fëna tëfëko yewu doku hna.» ¹⁸ Soje wanës watac kat, vësankaf wasëwif va njëkëlehnëdëniho g'ahaŵary fere fale ndawëhnahnëniha Yesu. Gena soje ile ntik ile mbañëk sariya lëw hni ÿi fo, bare mboko ntehn kat Wënu ña ye Rëmu paryi ÿa do koyëna këñëndëlehnadëho gë Wënu ña.

Ucankaf Aju Wën

¹⁹ Yesu më mbok ntehnëkëhni vësankaf wasëwif va: «Toña ÿa fëyadëmu: Aj'a ñoñ kodina nti umë fo; ile nud ntid Rëmu ÿa fo kod nti. Ile-wo-le ntid Rëm ÿa, Aj'a fëna ntid, ²⁰ kabi Rëm ÿa ñadëha Aju ÿa do tufëdëha fop ile ntid umë dënk ÿa. Tufëdëha nti wadoku wanaÿah wante worun kobëri nuluhna do pëmpëhnahnëdëhu wuhnë fop. ²¹ Gante mbëhnëndanëdëhëhni Rëm vësëm ki, koyëna Aju, umë fëna, mbëhnëndanëdëhëhni vële ñad va. ²² Do kat, gena

Rëm ŷa hitiŋed̄eh̄eh̄ni vahn̄e va; Aju ŷa njeđfak ucankaf kitiŋ ŋa fop, ²³ soŋe vahn̄e va fop nt̄en̄enahn̄end̄eniha Aju gante nt̄en̄en̄ed̄eniha Rëm ka. Ale wok den̄en̄elahna Aj'a, den̄en̄elahna Rëm le fayika ŷa.

²⁴ «Toña ŷa f̄eyađ̄emu: ale hn̄epađ wan̄es m̄en ŋa, do kw̄etahna ale fayiko ŷa, t̄ek nuŷa iŷi wati uwám us̄er w̄a do W̄enu ŋa kitiŋed̄ilahna; gona hn'ankaŵ ante yod̄ hn̄e ic̄em ŋa bare hn'ankaŵ nte yod̄ ambin hna nke. ²⁵ Toña ŷa f̄eyađ̄emu: Wati yej̄ek, do t̄ek t̄eki hnani, ile nkw̄eryed̄eni v̄es̄em va, kopa Aju W̄enu ŋa, do fop v̄ele w̄eryed̄eha va hn'ankaŵ nte yod̄ uwám us̄er hna nkeni. ²⁶ Ndampo fo nke, gante nke Rëm hayalin s̄el ntaŵary, uwám paryi ki, koyena njeđfaka Aju f̄ena nke hayalin uwám rac. ²⁷ Do kabi Aj̄e Ahn'a ye, njeđfaka fanka kitiŋahn̄end̄eh̄ni vahn̄e va fop.

²⁸ «Ant̄e p̄emp̄eh̄nahnu: wati yej̄ek ile nkw̄eryed̄eni fop v̄es̄em va kopa Aj̄e Ahn'a ²⁹ do mb̄ehn̄ed̄eni: v̄ele lik f̄er̄en va mb̄ehn̄ed̄eni soŋe t̄enk̄eni hn̄e uwám us̄er hna, bare v̄ele lik wameh va mb̄ehn̄ed̄eni soŋe c̄ed̄ini janáma hna. ³⁰ Soŋe l̄em̄en ŷa ñoñ koda liwu ami den̄k; gante nkab̄eko Rëm ka fo kitiŋed̄eh̄efu, do kiti m̄en ŷa cat̄ek, kabi ȳek̄eleh̄n̄ed̄a liwu ile ŷađ̄efu ami den̄k, bare liwu ile ñađ̄ Rëm m̄en le fayiko ŷa.»

Wasede soŋe Yesu

³¹ Yesu m̄e m̄bok̄ ntehn̄ek: «Ge ami fo r̄ekak̄end̄ hn̄es̄andu soŋe l̄em̄en ŷa, wan̄es m̄en ŋa kw̄eh̄nak̄end̄ina nafa. ³² Bare kw̄eh̄nabuha sede haŵary ale hn̄es̄end̄eho, Rëm m̄en ŷa ye, do paryi p̄eyađ̄emu wan̄es wad̄ew̄u ŋa toña ye.

³³ «Paȳerun̄eh̄eh̄ni vahn̄e njini p̄ec̄etaj̄eni v̄eh̄ni San hna do n̄es̄eh̄nek̄eh̄niwo ile ye toña ŷa. ³⁴ Toña ye, ami, bal̄elohna g'ahn̄e nken̄eh̄no sede, bare n̄es̄ed̄efu watac soŋe w̄uhn̄e, afeh̄etah̄niwu. ³⁵ Ha, San paryi had lampu f̄ed̄ik̄ nkeho p̄et̄enahn; do w̄uhn̄e, w̄ewati toye fo w̄aw̄erun̄eho natu hn̄e humpen hud̄ew̄u hna.

³⁶ «Do ami, kw̄eh̄nabuha sede le l̄eb̄eka nafa San: um̄e ye liwu ile ntehn̄eko Rëm m̄en liwu hafo pad ŷa ye. Ha, ile lid̄efu ŷi rufahn̄ed̄ wapac̄ek̄ Rëm ŷa fayiko. ³⁷ Do kat, Rëm m̄en le fayiko ŷi den̄k, nken̄eh̄nek̄o sede. Bare kob̄eri gw̄erȳeluhna kopa l̄ew̄u ŷa, ma ahnuwu ȳeka l̄ew̄u ŷa. ³⁸ Kw̄etahn̄elunahna ale payik̄ ŷa; um̄e rufahn̄ed̄ wan̄es wad̄ew̄u ŋa gena hn̄e w̄uhn̄e. ³⁹ Karaŋed̄fun ḡe hakili Viker̄eh va, kabi ntiyah̄nek̄u nuŷađ̄fun hnam uwám ule wok puđina. Hara, vitac ye vinte hn̄es̄ed̄ soŋe m̄en va! ⁴⁰ Bare w̄eli: ñađ̄iluhna ayiju ŷal m̄en hna. Awa nuŷađ̄iluhna uwám ule wok puđina w̄a.

⁴¹ «Yëkëlehnëla cëkwaryëniho vahnë. ⁴² Ha, njëtëmu: kwëhnaluhna iña Wënu ña. ⁴³ G'uwac Rëm mën wã njijëbu, do kacadilunohna. Bare ge ahawary yijëk g'uwac lëwu wã dënk, kacafunëha! ⁴⁴ Ñadun asëkwaryëlëndu, do yëkëlehnëdiluhna icëkwary inte wãtik hnë Wën hudampo hna. Awa, hak lë kodun ahwëtahnu?»

⁴⁵ «Antë ntiyahnu ami fëyahned ile wënerun haryënkw Rëm mën hna; Moyis hwëtahnerun bare umë fëyahned. ⁴⁶ Ge paryi kwëtahnakëndunëhawo, kwëtahnakëndunëho ami fëna, kabi soje lëmën ÿa nësëk hnë kayëte ntëwu hna. ⁴⁷ Ge kwëtahneluhna ile kerëk ÿa, awa hak kodun ahwëtahnu wanës mën ña?»

6

Yesu ndavëdëhëhni vësan wawuli mbëd (5,000)

¹ Ga ndëcëk watac, Yesu më ndanëk gë cape ñëntaw lant Galile ka, (lant rac wacëde fëna Tiberiyad). ² Kore yabah rëfëlendëhawo, kabi nuniho wëdahëse wapëmpëhnahnah wante ntidëho njërënahnédëhni vëres ña. ³ Soje rac njihahnëniho Yesu gë vëréfal vëlëwu va kayëni hn'ikun ntañani hnam. ⁴ Pak ÿa, ambënt wasëwif ña, tëhajëko.

⁵ Yesu njëkalehnëko caharab lëwu do nuhni kore yabah ga njijëdëni ÿalu hna. Awa më tëyëka Filip: «Ne kodën ntawijn vamburu vajabah soje ndavahninëhni vëyi vahnë fop?» ⁶ Tëyëkawo koyëna soje njëkëhnahna Filip, bare, toña ÿa, tëko njët ile ntid ÿa.

⁷ Filip më ntëkwaka: «Wëla gë koryi yabah dëcët, gedilëfuhna gwër ntawahnin vamburu vante kod ale-wole nuÿa fantëpëtél fatoy.»

⁸ Arëfal ahawary, Andëre, aheryu Simo Piyer, më ntehnëka: ⁹ «Fatah facan yehëhna ani fante hwëhna vamburu mbëd g'uwis wuhi. Bare yega nëfadëhëhni kore yabah gë iÿi ki?»

¹⁰ Awa Yesu më ntehnëk: «Dehnëryinëhni vahnë vi fop ntañani.» Dël iña njabëko hnam do kore ÿa ntañalehnëni nkal hna. Vësan vële yeho hnam va nkëhnëko tëkëni wawuli mbëd (5,000). ¹¹ Awa Yesu më nufëk vamburu va, camehna Wënu ña, tac cahëlehnëhni vële lañako nkal va. Njëdfakëhniwo fëna wuwis wã, gante ñadëni ka. ¹² Ga tokëni hafo pihñëni, Yesu më ntehnëkëhni vëréfal vëlëwu va: «Barëpëryin vankubel vante wok va, soje antë përéka ñoñ.» ¹³ Më mbarëpëni pëb vëkankel pëhw gë vaki vankubel vamburu mbëd vante rokiko va.

¹⁴ Ante nuniho vëyi vahnë dahëse fëmpëhnahnah rac ile ntiko Yesu ÿi, më ntehnëni: «Paryi nke, aÿi asan ye kila ile

rëfëkawo njij duniya ya!»¹⁵ Bare Yesu njëtako njijëdëni nufëniha forosima soje ntiniha ahnañ, awa më mbok pitak kat umë fo nji g'ikuñ.

Yesu yañ wënka hna njasëf

¹⁶ Ante nëkak ña, vërëfal Yesu va më cëpëtani gë lant.
¹⁷ Kayëni hnë kulu pëgwëlehnëni ndanëtandëni gë cape Kaperënañum. Tëko mëf do Yesu tëkalëhniwohna ten.
¹⁸ Sël sankaf pëgwëlehn cëlënd, do lant ya ñënkadëho d'us.
¹⁹ Vërëfal va tëko njini ile rëkëk soje wakilo mbëf ma mbëf gë ryawñ (5 ma 6) uyas ante nunihawo Yesu ga njasëf yañ wënka hna tëhatënd kulu lëw hni ya. Ntakëlehnëhni,
²⁰ bare Yesu më ntehnëkëhni: «Ami, Yesu ye, antë ntaku!»
²¹ Awa, ñadëniho kayëndëniha kulu hna, bare, hnë wati rac dënk, ñakëlehnëni nkal iña gë cape nte njidëniho ka.

Kore ya njëkëlehnëdëniha Yesu

²² Ga pacëk, kore le woko gë cape ñëntañ lant ña njëtëniho kulu ryampo fo yeho hnam do Yesu tëfëlëntilohna gë vërëfal vëlëwu va, bare vërac vëhni fo yiko.
²³ Tac wakulu wakañary wätiko hn'inañ Tiberiyad hna, tëkini ñarël hn'ile camehnëkawo Ahwëhn a Wënu ña soje rokëtok ile ndavahninihëniwo kore ya.
²⁴ Ante njëtëniho vahnë va Yesu gë vërëfal vëlëwu va vëwolohna hnam ña, kayëlehnëni hnë wakulu watac njini Kaperënañum, njëkëlehniniha Yesu.

Roka ile fihñëdanëf do yod hafo uwám usër

²⁵ Vahnë va, ga tëkatëniha Yesu gë cape ñëntañ lant ka, më tëyëniha: «Aharañ, guve njijëru ani?»

²⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ya fëyadëmu: ge njëkëlehnëdunëho, gena kabi nkwëryërun ile pëhnëtanëf wëdahëse wapëmpëhnahnah wadëmën ñi, bare kabi tokërun mburu do pihñërun, soje umë yëkëlehnahnëdunëho.
²⁷ Antë aryokuñëndu soje rokëtok ile fërëkad, bare soje rokëtok ile viyëf, fihñëdanëf do yod hafo uwám usër hna. Rac, ami, Ajë Ahn'a njëfadëmu, kabi ami yenëhnëka Wënu ña Rëm ya.»

²⁸ Amboko tëyëniha: «Awa ye rëfëkëfu lifu ryokuñahnëfu wadoku wante ñad Wënu ña?»

²⁹ Yesu më ntëkwakëhni: «Doku ile ñad Wën aliwu ya, umë ye: ahwëtahnuna ale payik ya.»

³⁰ Më tëyëniha: «Iyëhne dahëse fëmpëhnahnah hoðu arufëfu soje ahwëtahnahni? Iyëhne doku lidu tasefu?
³¹ Wati nte ndëcëtaðëniho vacërakëlo fu va wula hna,

tokëniho man ŷa, gante nësëd Vikerëh ki: njëdadëhëhniwo tokëni roka ile wâtiko g'ambin ŷa.»^{*}

³² Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ŷa fëyadëmu: gena Moyis yëdadëhuno roka vë g'ambin ŷa; Rëm mën ŷa yëdadëhu ile ye roka vë g'ambin paryi ŷa. ³³ Paryi nke, roka ile wâtik Wën ŷa, ale sëlif g'ambin a ye do pihñëdanëd do yod hafo ambin hna.»

³⁴ Awa më ntehnëniha: «Aharaj, yëdaryindëfu kwëlëkwël roka rac.»

³⁵ Yesu më ntehnëkëhni: «Ami ye roka ile fihnëdanëd do yod hafo ambin hna. Ale yijëk ŷal mën a inte yodilahna, ale hwëtahnëko ŷa wënka yodilahna muk. ³⁶ Bare tükëmu fëyawu, wëla gante nurunëho ami gë wëdahëse wapëmpëhnahnah wante libu ki, kwëtahnëdilunohna. ³⁷ Fop vële njëdadëho wëhni Rëm va njijëdëni ŷal mën hna, do dadëwahna muk ale yijëd ŷal mën a. ³⁸ Yëtëryin ge cëlibu g'ambin, gena liwu ile hnëñëko, bare ryokuñu ile ñad ale fayiko ŷa ye. ³⁹ Wëlin ile ñad ale fayiko ŷa: heryëwëhni fop vële njëdako wëhni va do wëla aryampo antë cëv, do vëhnëdanë wëhni fac rëkwa hna. ⁴⁰ Ha, umë ye iña Rëm mën ña: fop vële yavëtëdëho ami, Aju ŷa, do kwëtahnëniho va, nuñani uwám ule wok puđina, do ami, mbëhnëdanëdëfuhëhni hnë fac rëkwa hna.»

⁴¹ Awa wasëwif wä ñakëñakëdëniho soñe Yesu ŷa, kabi ntehnëko: «Ami ye roka ile sëlik g'ambin ŷa*.» ⁴² Ntehnëdëniho: «Gena bi Yesu aju Yosef ye? Njëtëbunëhëhni d'us rëmu gë hnëmu! Hak lë kod ntehn g'ambin cëlik?»

⁴³ Yesu më ntëkwakëhni: «Tavëryin ñakëñak aki. ⁴⁴ Ahnë kodina njij hnë ŷal mën ge Rëm ale fayiko ŷa yiryejëlahna, do ale-wo-le yijëk ŷalë mën a, mbëhnëdanëdëfuhä fac rëkwa hna. ⁴⁵ Vikerëh wakila hna kodun aharañu ŷin: "Wënu ña karañëdëhëhni vëhni fop."* Ahnë ale-wo-le hnëpaka Rëm ŷa do ma wä karañ dëwu ña njijëd ŷal mën hna. ⁴⁶ Wëla ahnë aryampo nulahna Rëm ŷa ge gena ale wâtik Wën hna, umë nuka. ⁴⁷ Toña ŷa fëyadëmu: ale hwëtahnëk a nuñad uwám ule wok puđina.

⁴⁸ «Roka ile fihnëdëd do yod hafo uwám usër hna yëbu. ⁴⁹ Vacërakëlo hun va tokëniho man ŷa wula hna bare rac mema yëhnëlähni hna cëmëni. ⁵⁰ Bare wëli roka ile sëlik g'ambin ŷa, ge ahnë tokëk cëmëdina. ⁵¹ Ami ye roka ile yënëd, ile sëlik g'ambin ŷa: ge ahnë tokëk roka rac, cëmëdina muk. Roka ile yëdahnëdëfu soñe vahnë va

^{*} **6:31** 6.31: Icahn 16.4; Wahnëw 78.24 ^{*} **6:41** 6.41 Roka le sëlik g'ambin ŷa: Ile wëntëndëlehnik g'ile wacik Man ŷa ye. (Icahn 16) ^{*} **6:45** 6.45: Esayi 54.13

pihnëni do njohni hafo uwám usër hna, mbahn mën ija dënk ye.»

⁵² Soje wanës watac, wasëwif wã nkwajëlëdëniho dus, ntehnëndëni: «Ayi asan, hak kod njëdafu mbahn dëwu ja tokin?»

⁵³ Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Toña ya fëyadëmu: ge tokëluhna imbahn Ajë Ahn'a do ge celuhna sat lëwu ya, pihnediluhna do yodiluhna hafo uwám usër hna. ⁵⁴ Ale rokëk mbahn mën ija do sek sat mën ya pihned do ami, mbëhnëndanëdëfuha fac rëkwa hna. ⁵⁵ Ha, mbahn mën ija pihnëndanëd paryi do sat mën ya mërëndanëd paryi. ⁵⁶ Ale rokëk mbahn mën do sek sat mën ya hnë ami nkod, do ami, hnë umë nkodëfu. ⁵⁷ Rëm le fayiko ya, umë ye hayalin sël ntawary, uwám paryi ya. Njëdadëho sël rac, vële ryavik g'imbahn mën va, vëhni fëna, koyëna nujadëni sël ntawary paryi ja. ⁵⁸ Awa ami ye roka ile sëlik g'ambin ya. Gena ndampo gë ile tokëni vacërakëlo hun yi; vëhni, cëmëni; bare ale rokëd iyi roka ya nujad uwám ule wok pudina.»

⁵⁹ Koyëna nësëko Yesu ante karanjëdëhëhniwo vahnë hnë calija mbë Kaperënaÿum ja.

Wanës wante yëdahnëd uwám ule wok pudina

⁶⁰ Ante nkwëryënihawo Yesu ja, vëyabah vëréfal vëlëwu hna më ntehnëni: «Waji wanës ntakëk nëpayi! Mo hod maw?»

⁶¹ Yesu njëtëko vëréfal vëlëwu va mëhnadëniho soje wanës watac. Soje umë ntehnahnëkëhniwo: «Waji wanës ntavëku bi? ⁶² Ye lë hnahadun awa ge nurunëha Ajë Ahn'a ga kayëd hn'ile nkeho kobëri hna? ⁶³ Iyir Wënu ja ye hayalin sël ntawary, uwám paryi wã; ahn'a umë fo ñoñ mëkëdina nti tënkahn uwám usër hna. Wanës wante hnësëhnëmu ni Iyir hna matik do yëdahnëd sël ntawary rac. ⁶⁴ Bare vëryampo hnë wuhnë vëhwëtahnéna.» Paryi nke, Yesu njëtëkëhniwo kobëri wapëgwa hna vële wok vëhwëtahnéna va do njëtëkawo fëna ale rokadëha ya. ⁶⁵ Më nkwënëk: «Wëlin soje umë lehnandëmu ahnë kodina njij ÿal mën hna ge Rëm ya yëdalowahna.»

⁶⁶ Soje rac, vëréfal vëlëwu vëyabah pitaniho do wawolohna tëfëndëniha.

⁶⁷ Awa Yesu më cahëtak gë cape Pëhw gë Vëhi va, do tëyëhni: «Wuhnë lë, ñadiluhna bi ayintiwu gë vëyi?»

⁶⁸ Simo Piyer më ntëkwaka: «Ahwëhn, vëhni mo njidëfun? Kwëhnaru wanës wante yëdahnëd uwám ule wok pudina. ⁶⁹ Fuhnë, hnë wëjë kwëtëbun kwëtahnëfu ja fop do njëtëbun Asëvah a yeru, ale payik Wënu ja.»

⁷⁰ Yesu më ntëkwakëhni: «Gena bi ami rëhnaku, wuhñë Pëhw gë Vëhi vi fop? Bare aryampo hnë wuhñë, aryokun Sintani ye!»

⁷¹ Wanës watac, soje Yuda nësëdëho, aju Simo Isëkariyot, aryampo hnë Pëhw gë Vëhi hna, ale rokadëha ÿa.

7

Yesu, vëheryu vëhwëtahñëlahna

¹ Ante ndëcëk watac ña, Yesu njasëlendëho karañëndëhni vahnë va Galile hna; ñadïlohna njasëlehnënd Yude hna, kabi vësankaf wasëwif va njëkëlendëniho ndawëhnëniha.

² Hara ambënt wasëwif ante wacik Wasank ña tëhajëko.*

³ Awa vëheryu më ñankëdëniha nji: «Soje ye yidila Yude? Koyëna hnam fëna vërefal hu va nuhahnëni wadoku wapërën wante lidu ña. ⁴ Ge ahñë ñad njëti, cowadina ntitënd doku lëwu ÿa. Kabi ntidu viyë vihnaÿah gë vëyi ki, diry nuni vahnë va fop.» ⁵ Vëheryu nësëdëniho koyëna kabi vëhni fëna vëhwëtahñëlawohna.

⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Wati mën ÿa tëkëna ten. Bare wuhñë, wati-wo-wati njivëk. ⁷ Duniÿa yi kwëhnana toña ñëwu; bare ami, ñëwëko kabi pëyahnëdëfu ile ntid ÿa mek.

⁸ Yiryin, wuhñë, g'ambënt; ami, yida ten kabi wati mën ÿa tëkina.» ⁹ Ante ntehnëkëhniwo koyëna ña, umë, Galile hna nkoko ten.

¹⁰ Bare ante njiniho vëheryu g'ambënt ña, njiko umë fëna, bare tufëhnalohna hnë ahñë. ¹¹ Hnë wati ambënt hna, vësankaf wasëwif va njëkëlehnëdënihawo do tëyëdëniho: «Awa, ne nkeha asan arac?»

¹² Kore hna vëryampo nkwañëlëdëniho dus soje lëwu ÿa.

Vëryampo ntehnëdëniho: «Ale lid fërën ye.»

Vëyëntaŵ va ntehnëdëniho: «Hali, vahnë va tokad.»

¹³ Bare, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va, ahñë dëkëdïlohna nës hafo nkwëryi soje lëwu ÿa.

¹⁴ Yesu tënkëko Cery Wën Cankaf hna fagant wafac ambënt hna do karañëdëhëhniwo vahnë va. ¹⁵ Wasëwif wã pëmpëhnahnëkëhniwo do tëyadëniho: «Hak njëtahnëk aki Vikerëh vi, do kobëri karañëna?»

¹⁶ Yesu më ntëkwakëhni: «Fop ile harañëdëfuhëhni vahnë yi gena karañ mën; hnë ale fayiko hna matik fop. ¹⁷ Ale hahnëndak nti ile ñad Wënu ÿa njëtëd ge ile harañëdëfuhëhni vahnë ÿa Wën hna matid, ma ge hakili mën hna dënk matid. ¹⁸ Ale hnësëd soje wac lëwu ÿa, naÿëna nkaf ntëwu njëkëlehnëd. Bare ge ahñë

* 7:2 7.2: Soje Walevi 23.34-36; Divëta Sariya 16.13

njëkëlehnëd naÿën uŵac ale fayika ÿa, ahnë asatah ye, do wamër gena hnë umë. ¹⁹ Moyis njëdaku sariya ÿa, bare wëla aryampo hnë ŵuhnë didîna ile ntehnëk ÿa! Soÿe ye yëkëlehnëdfun aryaŵuno?»

²⁰ Kore ÿa më ntëkwaniha: «Yine hwëhnaru! Mo yëkëlehnëdf ndaŵi?»

²¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni: «Iñë ryampo fo libu do wëli ŵuhnë fop pëmpëhnahnëku! ²² Moyis ntehnëku ahácënduni vutah vucan va (paryi nke, gena umë fëgwëko, bare warëm fu vëryënkŵeryënkŵ va fëgwëhnahnëko) do kácëdfunëha ahnë wëla hnë fac ntaŵëla. ²³ Awa, ge kácik fatah facan hnë fac ntaŵëla hna, menëdfina sariya Moyis ÿa, soÿe ye ntaŵëku g'ami kabi ahnë yërënebu fop hnë fac ntaŵëla? ²⁴ Tavëryin kitiŵ ile worun yëtëluhna. Kitiŵeryindën gante nke toña ka.»

Yesu bi ye Arëhnayik a

²⁵ Awa, vëryampo vëvë Yerusalem va nësëdfëniho soÿe Yesu ÿa: «Gena bi aÿi yëkëlehnakënde ndaŵehni? ²⁶ Yëkëryina: tase vahnë fop nësëdf do ñoñ dehnëdfena! Mpëd, paryi njavëtëniha vësankaf fu vi umë ye Arëhnayik a. ²⁷ Bare Arëhnayik a, ge njijëd, ahnë yëtëdfina bi ne nkejëk; do aÿi asan, njëtëfbun hn'ile nkejëk hna.»

²⁸ Awa Yesu, ante karajëdfëhëhniwo vahnë va hnë selele Cery Wën Cankaf hna, më ndekak: «Paryi bi njëtërunëho do njëtërun bi ne matibu? Gena ami fëhnak yiju. Ale satëk fayiko bare yëtëluhna. ²⁹ Ami, njëtëbuha, kabi ÿalu hna matibu, do umë fayiko.»

³⁰ Awa, soÿe wanës watac, vëyabah ñadëniho pëlanaha, bare ahnë pëlalawohna, kabi wati lëŵu ÿa tëkëlohna ten. ³¹ Bare vahnë vëyabah bulunda hna kwëtahnënihawo. Ntehnëdfëniho: «Ge Arëhnayik a tëkik, ntid bi wëdahëse wafëmpëhnahnah ntëbi wante tëk ntik aÿi asan ñi?»

Vëyëka fayëde pëljëniha Yesu

³² Wafarise ŵa nkwëryëniho ile ñakëñakëdfëniho kore soÿe Yesu ÿa. Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise ŵa më payënihëhni vëyëka Cery Wën Cankaf va njini pëljëniha.

³³ Yesu më ntehnëk: «Nkolahnëdfen ten toye. Tac mbokadëfu hn'ale fayiko hna. ³⁴ Wati rac rëkëdfun ayëkëlehnënduno bare nufilunohna; kabi kodiluhna ayiwu ŵuhnë hn'ile nkedëfu ami hna.»

³⁵ Wasëwif wale hnëpadëhawo va më tëyëlädfëni: «Ne ga ñad ñi hn'ile nkodën nuyilënahna hna? Wasëwif wale sampëk hnë vële wok vëyena wasëwif hna bi ñad ñi?»

Mpëd ñad nji karanjehni vële wok vëyena wasëwif va fëna?
³⁶ Ye ga pëhnëtanëf wañi wanës: “Njëkëlehnëdunëho do nufilunohna, kabi kodiluhna ayiwu wühne hn'ile nkedëfu ami hna?”»

Wënka wante yëdahnëf sël ntawary, uwám paryi ña

³⁷ Fac le ñak hwëhna nafa ambënt hna yeho fac rëkwa ña. Fac rac, Yesu më kahnëk haryënkwa kore ña, do ndeka: «Ge ahnë njoka wënka, nij ñal mën hna do ciya. ³⁸ Ge ahnë kwëtahneko, ahnë arac nkef gante nësëk Vikerëh ka: “Wënka wayabah wante njëdahnëf sël ntawary, uwám paryi ña njalid hnë umë.”» ³⁹ (Yesu soñe Iyir nte nuñadëni vële hwëtahneka va nësëdëho. Wati rac, Yir ña yëdahnlohna ten, kabi Yesu matëndilohna ten hafo tæk laña hnëfak lëwu hna.)

Nahan kore ña nëmpëlëko soñe Yesu

⁴⁰ Kore hna, vëyabah hnë vële wëryëko wanës watac va ntehnëdëniho: «Paryi nke, ayi asan ye kila le hnapëdëho ña!»

⁴¹ Vëryampo ntehnëdëniho: «Arëhnyayik a ye!»

Bare, vëryampo më ntëkwani: «Arëhnyayik a kod bi mati Galile? ⁴² Gena bi Vikerëh va ntehnëk Arëhnyayik a avë hnënk Ahnañ David yed do Betëlem nagëde, ankol David hna dënk?» ⁴³ Koyëna bulunda ña nahan dëw hni ña nëmpëlëko g'ahañary soñe Yesu ña. ⁴⁴ Vëryampo hnë vëhni ñadëniho pëlayi, bare ahnë dëkëlohna pëlahna.

Vësankaf wasëwif va vëhwëtanhëlahna Yesu

⁴⁵ Vëyëka Cery Wën Cankaf va mbokalehnini g'ante nkeni vësankaf vësëna wasadëha gë wafarise ka. Vërac më tëyënihëhni: «Soñe ye worun yojëlunahna Yesu?»

⁴⁶ Më ntëkwani: «Kobëri ahnë nësëna g'umë ki!»

⁴⁷ Wafarise wã më ntëkwani: «Ye! Mañërun wühne fëna arokayiwu? ⁴⁸ Kobëri bi nurunëha asankaf aryampo ma farise aryampo ale hwëtahneka? ⁴⁹ Hali! Vahnë vële wok vëyëtëna sariya Moyis va fo hwëtahneka. Vëhni, vëryëwanina!»

⁵⁰ Nikodem yeho farise aryampo ale yentiko hnam ña. Biñëna dus umë yiko vëhni Yesu hna. Umë ntehnëkëhni vëyëntañ va: ⁵¹ «Awa, sariya fu ña mañëryak bi tame kitinj ahnë ndawï hara gwëryina ten do hara yëtina uñeh ule ntik wã?»

⁵² Më ntëkwaniha: «Avë Galile bi yeru, wëjë fëna? Yëkëry Vikerëh va do nuðu wëla kila ryampo matidina muk Galile.»

⁵³ [Tac, pitëlëlehnëni ale-wo-le mënc gë ñalu.

8

Yesu g'asëval ale nanjëtëlehniini g'asan

¹ Yesu njiko hn'ikuṅ inte w̄acik Oliviyë. ² Ga pacëk, wakëwak fo, mbokako selele Cery Wën Cankaf hna do vahnë va fop tëhanihawo; awa më ntañak do karanjëdëhëniwo. ³ Tanj, vëharan sariya va gë wafarise w̄a tëkaryëlehniiniha asëval ale nanjëtëlehniiniho g'asan. Kwëtëniha haryënk wahnë fop. ⁴ Më ntehnëniha Yesu: «Aharan, aṅi asëval g'asan nanjëtëlehniini hnë wati nte ndakakëndëni ṅa dënk. ⁵ Hara, sariya hna, Moyis më lehnëkëfu ntutini gë wëraka hafo cëmëni iṅi sifa vësëval. Wëjë lë, ye ye kiti hu ṅa hnë wanj?» ⁶ (Hn'iṅi tëy, urënd tëndëhnëdënihawo, nuṅahnëni ile ntehnëdëni menëk.)

Yesu dëkwalo hna, tënkwëko do pëgw kerënd g'irufa ṅa nkal hna. ⁷ Kabi nkonihho tëyëndëniha, awa Yesu më matëndak do ntehnëni: «Ale wok kobëri menëna hnë wuhnë ṅa ndënk w̄ ntuta.» ⁸ Tac më mbok tënkwëk do mbok kerënd kat nkal hna.

⁹ Ga nkwëryëni wanës watac, njilehnëni aryampo aryampo, vicër va ryënk wëko ten. Tavëlehniiniha Yesu g'asëval a fo hnam. ¹⁰ Awa Yesu më matëndak do ntehnëni: «Awa ne nkehëni vële yojakëhi va? Ahnë gena bi ale hitiṅëki hafo cëm hna?»

¹¹ Asëval a më ntëkwak: «Aharan, ahnë gena ale hitiṅëko.»

Awa Yesu më ntehnëka: «Ami fëna kitiṅëdilihna. Yiry, do ant'avoka wën.»]

Yesu, humpen duniṅa ha

¹² Yesu mboko nës kat kore hna: «Ami ye humpen duniṅa ha. Ale rëfëdëho ṅa yasëdina hn'umëhwëry: nuṅad humpen hunte ryënëd uwám usër hna.»

¹³ Soṅe rac wafarise w̄a më ntehnëniha: «Wëjë dënk hnësad; wanës hu ṅa kwëhnana nafa.»

¹⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Ha, ami dënk hnësad: bare wanës mën ṅa kwëhna nafa, kabi ami njëtëbu hn'ile matibu hna do hn'ile njidëfu hna, bare wuhnë yëtëluhna hn'ile matibu hna gë hn'ile njidëfu hna. ¹⁵ Wuhnë, ile hnuḍun fo hitiṅëdun; ami, kitiṅëda ahnë. ¹⁶ Bare, ge kitiṅëdëhëfu, kiti mën ṅa catëd, kabi gena ami fo hitiṅëd, Rëm ale fayiko ṅa g'ami nkebun. ¹⁷ Kerina bi sariya hun hna, ge waseḍe wahi nësëni wanës watac fo, wanës watac toña ye? ¹⁸ Awa ami, ami dënk ye seḍe mën ṅa, do Rëm ale fayiko ṅa fëna nkenëhnëko seḍe.»

¹⁹ Awa më tëyëniha: «Ne nkeha rëmuḥ ṅa?»

Yesu më ntëkwak: «Paryi yëtëlhunohna do paryi yëtëlhunahna Rëm mën ÿa fëna. Ge njëtakëndunëho, njëtakëndunëha Rëm mën ÿa fëna.»²⁰ Yesu, ante karanjëdëhëhniwo hnë selege Cery Wën Cankaf hna nësëko koyëna darël hn'ile kwëtëdeho wayëd hna. Ahnë yëkëhna hna pëlahna, kabi wati lëwu ÿa təkëlohna ten.

Kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna

²¹ Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Njidëfu do njëkëlehnëdunëho, bare gë wameh hun ña cëmëdun. Kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna.»

²² Wasëwif wã më ntehnëläni: «Ndëwa bi ñad, kabi ntehnëd: “Kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna”?»

²³ Yesu më ntehnëkëhni: «Wühnë vëvë gëd yerun, bare ami avë g'ambin yebu. Iyi duniÿa hwëhnëku, bare ami kwëhnëlohna iyi duniÿa. ²⁴ Soje umë lehnahëmu: “Gë wameh hun ña cëmëdun.” Ha, ge kwëtahnëluhna “Ami ye*”[☆] gë wameh hun ña cëmëdun.»

²⁵ Awa më tÿëniha: «Mo yeru?»

Yesu më ntëkwakëhni: «Kwëlëkwël pëyadëmuno kobëri wapëgwa hna. ²⁶ Soje hun ÿa, njabëk vile hokëndëbu hnësu hitijahnu. Ale fayiko ÿa ahwëhn toña ye, do ile fëyadëmu hnë duniÿa yi ÿalu hna ñëgajëbu.»

²⁷ Vëwëryëdilohna Yesu soje Rëm ÿa nësëndëhëhniwo. ²⁸ Awa më mbok ntehnëkëhni: «Ge njëlërunëha Ajë Ahn'a, njavëtëdun “Ale ye ÿa yebu”, njavëtëdun ñoñ dida g'ufër mën: ile karanjëko Rëm ÿa fo hnësëdëfu. ²⁹ Ha, ale fayiko ÿa g'ami nkebun; tavëlohna ami fo, kabi ile ñad ÿa lidëfu kwëlëkwël.» ³⁰ Wati nte nësëdëho Yesu aki ña vëyabah kwëtahnënihawo.

Abëraham gë Yesu

³¹ Awa Yesu më ntehnëkëhni wasëwif wale lehnëko kwëtahnëniha va: «Ge mawëhnëdun fac-wo-fac wanës mën ña koyëna tufahnëdun vërëfal mën paryi yerun. ³² Koyëna njëtakëndun toña ÿa do toña ÿa ntikëndëhu vahnë vële ye afaya.»

³³ Më ntëkwaniha: «Fuhnë, Abëraham hwëhnëkëfu, kobëri gelëfuhna muk vëramp ahnë. Hak kodu alehn: “Nkëkëndun afaya”?»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ÿa fëyadëmu: Ale-wo-ale lid wameh a, aramp wameh ye. ³⁵ Hara aramp gëdina kwëlëkwël avë tere, bare aju ahwëhn tere ÿa avë tere kwëlëkwël ye. ³⁶ Ge Aju Wën ÿa lik ayewu afaya, awa paryi

* **8:24** 8.24 Ami ye: Gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14) ☆ **8:24** 8.24: Icahn 3.14-15

nke afaya yedun. ³⁷ Njëtëbu hnënk yerun gë Abëraham. Bare soje ile yëkëlehnëdun aryaŵuno yi, umë rufahnëd ñwëyërun wanës mën ña. ³⁸ Ami, ile hnuvu vëhni Rëm mën ña hnësëdëfu. Do ŵuhnë, ile wëryërun rëm hun hna lidun.»

³⁹ Më ntëkwaniha: «Fuhnë, rëm fu ña, Abëraham ye.»

Yesu ntehnëkëhniwo: «Ge paryi vutah Abëraham yekëndun, ile ntidëho ña rëkakëndun alindu. ⁴⁰ Bare mama pëyahnëmu toña ile yëñajëbu Wën ña, njëkëlehnëdun aryaŵuno. Abëraham ñoñ dina ile wëntëlëk gë iyin ki! ⁴¹ Ŵuhnë, ile ntid rëmun ña dënk lidun.»

Më ntëkwaniha: «Gelëfuhna yësëval vële wafëd vankaf vantëw hni. Rëm ryampo fo hwëhnabun: Wënu ña ye!»

⁴² Yesu më ntehnëkëhni: «Ge paryi Wënu ña yekënd Rëm hun ña, rëkakëndun aýanduno, kabi Wën hna matibu do soje lëwu ña yijëbu hnë fagant hun hna. Yijëla soje lëmën dënk, umë fayiko. ⁴³ Soje ye ye gwëryëdiluhna ile lehnëdëmu ña? Umë ye kabi mëkëdiluhna ahnëpawu wanës mën ña. ⁴⁴ Rëmun ña, Sintani ye, do ile ñad ña lidun. Kobëri wapëgwa hna aryaŵ vahnë ye: kahnëdina muk hnë toña, kabi toña gena hnë umë. Ge mërëd, g'anësa ntëwu ña rëkëd nësënd, kabi aŵër ye, paryi nke umë ye rëm wamër ña. ⁴⁵ Bare ami, toña ña hnësëdëfu. Soje umë ye kwëtahnëdilunohna. ⁴⁶ Mo hnë ŵuhnë hod tufahn menëbu iñë ryampo? Ge nësëdëfu toña ña, soje ye kwëtahnëdilunohna? ⁴⁷ Ge Wënu ña hwëhnëku nëpadun wanës wadëwu ña. Ge nëpadiluhna, kabi kwëhnëluhna ye.»

⁴⁸ Wasëwif ŵa më tëyëniha Yesu: «Kwëhnalëfuhna bi toña lehnëfu avë Samari yeru do gë yine nkerun?»

⁴⁹ Yesu më ntëkwak: «Gelëfuhna gë yine. Rëm mën ña lënënëdëfu, bare ŵuhnë, ñwëyërun dënënëdilunohna. ⁵⁰ Ami, yëkëlehnëla icëmb soje lëmën dënk. Ahawary yëkëlehnëdëho do umë hitijëd gante cañëk ka. ⁵¹ Toña ña fëyadëmu: ale lënënëk wanës mën ña cëmëdina muk.»

⁵² Wasëwif ŵa më ntehnëniha: «Tame, pacëkëfu gë yine nkerun. Abëraham cëmëk, wakila ña fëna, do wëjë, alehn: “Ale lënënëk wanës mën ña cëmëdina muk.” ⁵³ Wëjë bi lëbëka Rëm ña, Abëraham, nte sëmëk? Do cëmëni fop wakila ña fëna! Mo liyahnëki yeru?»

⁵⁴ Yesu më ntëkwak: «Ge ami dënk rëkakënd sëmbandu, icëmb mën inja kwëhnakëndina nafa. Ale sëmbedëho ña, Rëm mën ña ye, umë dënk lehnëdun ye Wën hun ña. ⁵⁵ Yëtëluhna, bare ami njëtëbuha. Ge ntehnakëndëbu yëtëlëwähna, aŵër yekëndëbu, had

wuhnë. Bare njëtëbuha do ntënëncëdfu wanës wadëwu ña. ⁵⁶ Abëraham, Rëm sankaf hun ÿa, natëkawo dus kabi njëtëko tëkidëfu. Nuko fac lëmën ÿa do natëkawo.»

⁵⁷ Awa wasëwif wã më mbokëni ntehnëniha: «Kwëhnalihna ten wabëhn wafëhw imbëd (50) do alehn nuruha Abëraham!»

⁵⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Toña ÿa fëyadëmu: ani gë nagahnënde Abëraham ÿa, “Ami Ye†.”»

⁵⁹ Ga nkwëryëni watac, mbankëpëdëniho wëraka ntutahnëniha, bare Yesu më cowak do cahnëlehn selele Cery Wën Cankaf hna.

9

Yesu g'asan ale hnagiko mëp

¹ Awa, hn'ankaw hna, Yesu nukawo asan ale hnagiko mëp.

² Vërëfal vëlëwu va më tÿëniha aki: «Aharan, soñe ye nagik aÿi asan mëp? Soñe wameh wadëwu ña dënk bi ye ma wameh vële hnagëka ña ye?»

³ Yesu më ntëkwak: «Gena soñe wameh wadëwu ña, gena fëna wëba vële hnagëka ña; mëpëk soñe vahnë va fop nuhahnëni ile mëkëd nti Wënu ña. ⁴ Tëfëkëfu ntiyin wadoku ale fayiko ÿa ante nkok mëdëna ten ñi. Mëd uña tëhajëk, hn'ile nkod kolëna ahnë mbok ndokun. ⁵ Wati nte yedëfu duniÿa ÿi fop, humpen duniÿa ha yebu.»

⁶ Ga nësëk watac, Yesu më tÿëpëk nkal hna do nëgw nkal inja gë wato wadëwu ña, do mbërya inkal tac mëp uña vinkër hna. ⁷ Tac ntehna: «Yiryeyi awëñaj pisin le wacëde Silowe ÿa.» Uwi wac «Ale Fayik» pëhnëtanëd. Umëp uña njilehn nkweñaj, do mëpëtako mbokajatënd!

⁸ Vësaryëntawu gë vële hnuðëhawo kwëlëkwël ga muntad va më ntehnëni: «Gena bi aÿi asan lañadëho kwëlëkwël muntand?»

⁹ Vëryampo ntehnëdëniho: «Umë dënk ye.»

Vëhawary më nkwajëni: «Ale mëntëlëni fo ye.»

Bare umë, më ntehnëk: «Paryi, ami dënk ye.»

¹⁰ Awa më tÿëyik: «Hak ntiru ahnuhahnënd?»

¹¹ Më ntëkwakëhni: «Asan ale wacik Yesu ÿa sëkënakëh toyë nkal inji, mbëryo vinkër li do ntehno: “Yiryeyi Silowe hna awëñaj.” Më yibu, wëñaju do, tañ hnulehnu wapacëk!»

¹² Më tÿëniha: «Ne nkeha Yesu tac?»

Më ntëkwakëhni: «Yëtëla.»

Asan ale wëpëtik a gë wafarise wã

¹³ Më njonihä asan ale wëpëko ÿa gë wafarise. ¹⁴ Hara, hnë fac ntawëla cëkëneko Yesu nkal inja mëpëtahna vinkër

† 8:58 8.58 Ami Ye: Gë Wa-ebëre ña Yawe wac Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14)

va. ¹⁵ Awa wafarise w̃a mē tēyēniha vēhni fēna, hak kolahnēk nund. Mē ntehnēkēhni: «Nkal cēkah liyibuho vinkēr li, mē wēñabu, do tame nudēfu.»

¹⁶ Wafarise wēryampo mē ntehnēni: «Ale lik iŷin ŷa matina Wēn hna, kabi dēnēnēdīna ntawēla ŷa.»

Bare vēhaŵary mē ntēkwani: «Hak kod ahnē aŵen nti iŷi sifa wēdahēse wafēmpēhnahnah?» Wanēs wadēw hni ŷa nēmpēlēko.

¹⁷ Awa mē mbok tēyēniha kat ale wēpēko ŷa: «Wējē lē, ye hnēsēru soŷe lēwū ŷa kabi vinkēr hu va mēpētēk?»

Mē ntēkwakēhni: «Kila ye.»

¹⁸ Bare, wasēwif w̃a ŷwēyēniho kwētahnēni paryi aŷi asan mēpēko do tame nud. Soŷe rac macahnēnihēhniwo vēle hnagēka va. ¹⁹ Mē tēyēnihēhni: «Aŷi asan paryi bi ajē hun ye? Umēp bi nagik paryi? Ge toña ye, hak ntik awa nuhahnēd tame?»

²⁰ Vēle hnagēka va mē ntēkwani: «Njētēbun ajē fu ŷa ye do mēp nagik. ²¹ Bare yētēlēfuhna bi ye liyak nuhahnēd tame do yētēlēfuhna fēna bi mo wēpētēka. Tēyēryina: naŷēk, kod ntēkwa umē dēnk!» ²² Vēle hnagēka asan va nēsēniho koyēna kabi ntakēkēhniwo gē vēsankaf wasēwif va: njētēniho vēhni tēko pēhnani ntanihēhni caliŷa hna fop vēle hwētahnēd Yesu ye Arēhnayik a. ²³ Soŷe rac ntēkwahnēniho vēle hnagēka mēp va: «Tēyēryina umē dēnk, naŷēk, kod ntēkwa!»

²⁴ Awa wafarise w̃a mē mbok macehnēniha kat asan ale wēpēko ŷa do ntehnēniha: «Dēnēnēryehna Wēnu ŷa ahnēs toña ŷa. Njētēbun fuhnē asan arac aŵen ye.»

²⁵ Mē ntēkwak: «Yētēla bi aŵen ye ma hali. Bare njētēbu iñē ryampo: mēpēbuho do tame nudēfu.»

²⁶ Mē mbokēni tēyēniha: «Ye ntiki? Hak njērēnēki?»

²⁷ Mē ntēkwakēhni: «Nēsēhnēmu, bare nēpalunohna. Soŷe ye ŷadun avok awēryuno kat? Ñadun bi mpēd, wūhnē fēna, ayentiwu vērēfal aŷi asan?»

²⁸ Awa pēgwēlehnēni njeŵēndēniha do ntehnēni: «Wējē, arēfal aŷi asan yeru! Fuhnē, vērēfal Moyis yebun. ²⁹ Njētēbun Wēnu ŷa nēsēhnēkawo Moyis, bare aŷi asan, yētēlēfuhna dēnk bi ne matik!»

³⁰ Asan a mē ntēkwakēhni: «Umē fēmpēhnahnah ye: njērēnēko do yētēluhna, wūhnē, hn'ile matik hna! ³¹ Fuhnē fop, njētēnik Wēnu ŷa nēpadilēhniha vēwēn va, bare ge ahnē ntēnēnēdēha do nti ile ñad ŷa, nēpadēha. ³² Kobēri gwēryina ga nēsēde ahnē mēpētēka ale hnagik mēp. ³³ Aŷi asan, ge matekēndina Wēn hna, ñoñ kokēndina nti.»

³⁴ Umě ntëkwaniha: «Wameh fo yeru kobëri nte nagiru ña do aŷand aharañëfu!» Ntalehnëniha calija hna.

Imëp paryi

³⁵ Yesu njëtako ntaniha asan a, më njëkëlehnëka do tëya: «Kwëtahneruha bi Ajë Ahn'a?»

³⁶ Asan a më ntëkwaka: «Aharañ, pëyarye bi mo ye soñe holahnu hwëtahnuŵa.»

³⁷ Yesu më ntehnëka: «Nuduha gë vinkër hu vi. Umë dënk hnësëndëhi iŷi wati.»

³⁸ Asan a më ntehnëka: «Ahwëhn, kwëtahnëmi.» Ndëkwëhnëlehn haryënkwa Yesu do cëmba.

³⁹ Tac Yesu më ntehnëk: «Soñe tufahn ale-wo-le ile nke ŷa yijëbu hnë iŷi ðuniŷa. Koyëna vēle wok vēhnudina va nuhahnëni do vēle hnuđ va nkeni had vumëp.»

⁴⁰ Wafarise, wale yeho ðarël lëwu ŵa, nkwëryëniho wanës wadëwu ña do më tëyëniha: «Awa, vumëp bi yebun, fuhnë fëna?»

⁴¹ Yesu më ntëkwakëhni: «Ge vumëp yekëndun, dehnakëndena menërun. Bare wëli: ntehnërun nuđun. Soñe rac wameh hun ña hnë ŵuhnë nkok.»

10

Wape ña g'aheryëherya ŷa

¹ Yesu mboko ntehn kat: «Toña ŷa fëyađëmu: ge kwëhnaru kece wape do ge ahnë kayëk cape ndampo tënkëna hnë rënka hna, ahnë arac ale ye do bandi.

² Ale rënkëk rënka ŷa, umë ye aheryëherya wape ña.

³ Ayëka kece ŷa pidëtëhnëđëha aheryëherya ŷa rënka ŷa do wape ña nëpađëni kopa lëwu ŷa. Macëđëhëhni wape wadëwu ña ile-wo-le ŵac lëwu ŵa do canëhni.

⁴ Ge canëkëhni fop wante kwëhnëk ña, gë vēhni rëkëđ njasëntënde do tëfëlëđëni, kabi njëtëni kopa lëwu ŷa.

⁵ Muk warëfëlendilahna ale nkoni wayëtëna; nkaryëđëniha ñaŵët, kabi wayëtëna kopa lëwu ŷa.» ⁶ Yesu unj mëntëndëlehn nësëhnëkëhniwo vahnë va fop, bare vēyëtëlohna ile nësëđëho ŷa.

Yesu, aheryëherya afërën a

⁷ Awa më mbok ntehnëk: «Toña ŷa fëyađëmu: ami ye rënka kece wape ña. ⁸ Fop vēle ryënkwëhnikoŵo vi vēle ye do wabandi do wape ña wahnëpalëhniha. ⁹ Ami ye rënka ŷa. Ale rëfëk ŷal mën tënkahn ŷa pehëtëde. Koyëna kod tënkënd do cahnënd gante ñađ ka, do nuŷađ ile tokëđ.

¹⁰ Ale ŷa, ule fo njijëđ, idaŵ do përekan. Ami, njijëbu soñe nuŷahnëni vahnë va sël ntaŵary, uwám paryi ŵa, do njabëhni.

11 «Ami, aheryëherya afëren a yebu. Aheryëherya afëren a pëhwëtak njëdahn ntaŵary dëwu ña soñe wape wadëwu ña. 12 Ale sosëde koryi soñe keryahnënd herya do kwëhnëlihna umë dënk wape ña, umë gena aheryëherya paryi: ge nuka ÿin ÿa, ga njijëd, tavëdëhëhni nkary. Awa ÿin ÿa tënkëdëhëhni wape ña pëlahni wëdampo do wañentaŵ ña campëdëni. 13 Aÿi asan, koyëna ntid kabi cosik ntihahn doku rac do nafa wahwëhnana wape mën ña soñe lëwu.

14 «Ami, aheryëherya afëren a yebu. Njëtëbuhëhni wape mën ña do wape mën ña njëtëniho, 15 had gante njëtëko Rëm ki do njëtëbuha Rëm ki. Njëdahnëdëfu ntaŵary mën ña soñe wape mën ña. 16 Kwëhnabuhëhni kat wape wakaŵary wante wok wayentina kece li. Tëfëko watac fëna yojëwëhni; nëpadëni kopa mën ÿa, do koyëna kore ryampo fo nkedëni g'aheryëherya aryampo fo. 17 Ge Rëm ÿa ñahnëdëho, kabi njëdahnëdëfu ntaŵary mën ña ye. Njëdahnëdëfu bare mbidëfu fëna. 18 Ahnë kodina nufëhno ntaŵary ñji, bare g'uhnatah njëdahnëdëfu. Mëkëdëfu yëdahnu do mëkëdëfu viwu kat. Umë ye ile ntehnëko Rëm mën liwu ÿa.»

19 Nahan wasëwif wã mboko nëmpël kat soñe wanës watac. 20 Vëyabah hnë vëhni ntehnëdënihawo: «Gë yine nkeni! Cenaka! Soñe ye hnëpadunëha?»

21 Vëryampo më ntëkwani: «Ale nkeni gë yine nësëdina aki; yine kod bi mëpëta ahnë?»

Yesu ñwëyik

22 Wati hujj yeho do ntideho Yerusalem hna ambënt nte ryënkwëtahnedëho ante pëhwëtiko Cery Wën Cankaf ña. 23 Yesu nkentiko do nder cankafe nte wacik Salomo* hna njasëlehnëdëho. 24 Awa wasëwif wã më kwërëniha do ntehnëniha: «Hafo guve ntihëtëdühëfu hn'ufëmpëhnahnah hna? Ge Arëhnayik a yeru pacënhënyifu.»

25 Yesu më ntëkwakëhni: «Tëkëmu fëyawu, bare kwëtahnëluhna. Nurun wadoku wante lidëfu g'uŵac Rëm mën ña; watac ye sedë mën ÿa. 26 Bare kwëtahnëdëluhna kabi gentiluhna kore wape mën hna. 27 Wape mën ña nëpadëni kopa mën ÿa; njëtëbuhëhni do tëfëlehnëdëniho. 28 Njëdadëfuhëhni uwám ule wok pudina ÿa: wasëvëdina muk do ahnë kodina tebowëhni. 29 Rëm mën ale

* **10:23** 10.23 Salomo aju David yeho, ahnaŵ Isërayel had rëmu. Umë vëryehnéko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soñe yasery ÿalëwu. (1 Vëhnaŵ 6; 1 Vëhnaŵ 5.9-14)

yëdakowëhni ÿa hnaÿëk lëbëk fop, do ahnë kodina nufëhni gë fanka hnë umë. ³⁰ Ami gë Rëm ÿa, aryampo fo yëfun.»

³¹ Tac fëna kat, wasëwif wã, ga nkwëryëni watac, më mbok nufani wëraka ndawahnëniha. ³² Awa Yesu më ntehnëkëhni: «Ntibu tase hun viÿë viferën viyabah gë fanka Rëm ÿa, soÿe iÿëhne hnë watac ÿadun aryawahnuno gë wëraka?»

³³ Wasëwif wã më ntëkwaniha: «Gena iñë fërën ile liru ÿaderu aryawahni, bare kabi Wënu ña yewëdëfu. Wëjë ahnë fo yeru, do aÿand aliya Wën!»

³⁴ Yesu më ntëkwakëhni: «Kerina bi Vikerëh hun hna: Ami, Ahwëhn a, ntehnëdëmu: “Wamën yerun”[☆]?

³⁵ Njëtinek kodena ntihëti hn'ile nësik Vikerëh Wënu hna. Awa Vikerëh hun hna Wënu ña “wamën” macëkëhni vële ntehnëdë va. ³⁶ Do ami, Rëm ÿa tëhnako paye duniÿa li. Awa hak kodun alehnu Wënu ña yewëdëdëfu ge pëyahneÿu Aju Wënu ña yëbu? ³⁷ Ge dida doku Rëm mën ÿa, ant'ahwëtahnuno. ³⁸ Bare ge ntidëdëfu, wëla kwëtahnëlnunohna, maÿëryin ahwëtahnu wëla wadoku mën ñi fo. Koyëna njavëtëdëfun, pëgw dol hafo kwëlëkwël, Rëm ÿa hnë ami nke do ami hnë umë nkebu.» ³⁹ Soÿe rac, vësankaf wasëwif va mboko njëkëlehnëndëni pëlanaha, bare pehëkëhniwo.

⁴⁰ Ga ndëcëk watac, Yesu më mbok njik gë cape ñëntaÿ mbë sën Yurëdan ka, hn'ile pëgwëko njaryënd San hna dënk. Hnam ñëwëko. ⁴¹ Vahnë vëyabah njijëniho ÿalu hna. Ntehnëdëniho: «San wëla dahëse fëmpëhnahnah ryampo dilohna, bare fop ile nësëdëho soÿe aÿi asan ÿa toña ye.» ⁴² Do vëyabah hnam kwëtahnënihawo Yesu.

11

Icëm Lasar

¹⁻² Hn'ankol Betani hna ntëdëniho Mari g'aheryu Marët, do g'ahery hni Lasar. (Mari yeho asëval ale rurëkawo Ahwëhn a d'atikola ÿa wapary hna do pëhwëca g'imul dëwu ña.) Awa Lasar, aheryu, tesëko. ³ Vësëval vëhi vërac më payëniha ahnë nji ntehna Yesu: «Ahwëhn, lawo hu ale ÿaru aÿand a, tesëk.»

⁴ Yesu, ga njëtak watac, më ntehnëk: «Uÿi res gena daw ñi fo ndawëdëha, umë cëmbahnëde Wënu ña fëna, tufahnëd inaÿ dëwu ña do koyëna tufahnëde inaÿ Ajë Wën ÿa fëna.» ⁵ Hara Yesu ñadëhawo Marët, gë Mari, do g'ahery hni Lasar. ⁶ Bare ante njëtako Lasar tesëk ña, wafac wahi mboko ñëwë hn'ile nkeho hna.

[☆] 10:34 10.34: Wahnëwë 82.6

⁷ Tac më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwu va: «Bokanëfu gë Yude.»

⁸ Vërëfal va më ntëkwaniha: «Aharan, biyëna ga njëkëlehnëdënihino vëvë Yude va ndawënihi gë wëraka, do tame ñadu avoka hatac?»

⁹ Yesu më ntehnëkëhni: «Gena bi wëwati pëhw gë wahi ye facë hna? Ge ahnë njasëd g'anent, gëwëdina, kabi nud wapacëk gë humpen duniya hi. ¹⁰ Bare ge g'umëd ga njasëd, nkëwëd, kabi humpen gena hnë ahnë arac.»

¹¹ Ante nësëk watac ña, Yesu më nkwënëk: «Lawo fu ya Lasar wakwëd ndakëk, bare njidëfu hnëgëtëwa.»

¹² Vërëfal va më ntëkwani: «Ahwëhn, ge ndakëk, yër inja njërëd.» ¹³ Yesu Lasar cëmëk ñadëho nës, bare vërëfal va ntiyahnëkëhniwo ryak wakwëd paryi nësëd.

¹⁴ Awa Yesu më nësëhnëkëhni wapacëk: «Lasar cëmëk, ¹⁵ do natëko soje hun ya kabi gelëwöhna hnam g'umë wati rac. Koyëna kwëtahn hun ña njawëd. Awa tame yinëfu yalu hna.»

¹⁶ Tac Toma, ale wacëde Asëp a, më ntehnëkëhni vërëfal vëyëntaw va: «Yinëfu, fuhnë fëna, soje cëmëntinëfu g'umë!»

Yesu, ibëhn inja gë sël ntawary, uwám paryi

¹⁷ Ante tëtëko Yesu ña, njëtëko Lasar nuyak wafac wahnah yag hna. ¹⁸ Yëbëlan Betani gë Yerusalem tëtëlohna uyas wakilo watar, ¹⁹ do wasëwif wayabah njijëniho vëhni Marët gë Mari hna soje simpaÿ icëm ahery hni ña. ²⁰ Marët, ga njëtak Yesu nkejëk, më njik pankëlëni, bare Mari tere hna ñkoko.

²¹ Marët më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, ge hnani nkekënduho ahery mën a cëmakëndina. ²² Bare njëtëbu wëla gaki Wënu ña mawëryanëdëhi fop ile rëyëduha ya.»

²³ Yesu më ntehnëka: «Ahery hu matëd cëm hna.»

²⁴ Marët më ntëkwaka: «Njëtëbu dus, mbëhnëd fac rëkwa hna, ante rëkëd mbëhnëndëni fop vësëm ña.»

²⁵ Yesu më ntehnëka: «Ami dënk ye ibëhn inja do sël ntawary, uwám paryi wã. Ale hwëtahnëko ya mbëhnëd wëla cëm. ²⁶ Do ale-wo-le hwëhnak sël ntawary, uwám paryi wã do kwëtahno godina cëm hna. Kwëtahnëru bi waji?»

²⁷ Marët më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, kwëtahnëbu Arëhnayik a yeru, Ajë Wën, ale rëfëkawo njij duniya hna.»

Yesu kod

²⁸ Marët, ga nësëk watac, njilehn macehna aheryu Mari, canarya ntehna: «Aharan a ani nke, do macëdëhi.» ²⁹ Mari, ga nkwëryëk watac, matëlehn nkary gë vëhni Yesu. ³⁰ Hara

tënkëlohna ten nkol hna: hn'ile pankëlëniho gë Marët hna nkoko. ³¹ Vële nkeniho gë Mari tere hna, yijëko simpaÿ icëm va, nunihawo ga matëk cahn nkary. Më tëfëlehnëniha, ntiyahnëkëhniwo g'iyag njid wako ña.

³² Mari tëkëko hn'ile nkeho Yesu hna. Nunda tun, njolehn haryënkwa lëwü do nteha: «Ahwëhn, ge ani nkekëndu ahery mën a cëmakëndina.»

³³ Ga nukëhni Yesu kodëniho gë vële njijëniho va, njakëkawo sakahnëha dus. ³⁴ Më tëyëkëhni: «Ne kwëtërunëha?»

Më ntëkwaniha: «Ahwëhn, yij, nufu.»

³⁵ Yesu pëgwëlehn kond.

³⁶ Awa vahnë va ntehnëlehnëni: «Yëkëryin gante ñadëhawo ka!»

³⁷ Vëryampo hnë vëhni ntehnëdëniho: «Umë ale wëpëtëkëhni vumëp, kokëndina bi memaÿehn icëm Lasar ña?»

İbëhn Lasar

³⁸ Yesu mboko njaka sakahnëha dus. Më njik yag hna. Hara iyag nte yabiko hn'itaka yeho, rënka ÿa taka konah fidahniko. ³⁹ Yesu ntehnëko: «Dihëtëryin taka ñi.»

Awa Marët, acëru asëm a, më ntehnëka: «Ahwëhn, tëfëka tehënd tame, kabi tëkëk wafac wahnah ga kwëtahnik ani.»

⁴⁰ Yesu më ntëkwaka: «Dehnëlihna bi ge kwëtahnëru nufu inaÿ Wënu ña?»

⁴¹ Awa ntihtëlehnëni taka ña. Yesu më kañëk g'ambin, do ntehn: «Apa, camehnëmi kabi nëpađuho. ⁴² Ami, njëtëbu nëpađuho kwëlëkwël, bare soñe vële hwërëko vi hnësandëbu aki, kwëtahnahnëni wëjë fayiko.»

⁴³ Ante nësëk watac ña, më ndekak gë fanka: «Lasar, cahni!» ⁴⁴ Awa asëma cahnëlehnëni yag hna. Wapary ña gë wëbák ña përyiko, yëka ÿa tëm-piko. Yesu më ntehnëkëhni vële yeho hnam va: «Përyëtëryina do aravuna ñi.»

İpëhwëta dawëhn Yesu ña

⁴⁵ Ga nuni ile ntiko Yesu ÿa, vëyabah hnë vële yijëko vëhni Mari va kwëtahnënihawo. ⁴⁶ Bare vëryampo hnë vëhni njiniho pëyanihëhni wafarise wã ile ntiko Yesu ÿa.

⁴⁷ Awa vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise wã mbarënihehniwo Mbara Vëhitij va do ntehnënihehni: «Ye liden? Aÿi asan vifëmpëhnahnah viyabah ntid. ⁴⁸ Ge tavinëka ntind aki, vahnë va fop umë kwëtahnëdëni. Awa vëvë Rom va njijëdëni nihëni Cery Wën Cankaf fu ñi gë bulunda fu ÿi!»

⁴⁹ Aryampo hnë věhni, ale ŵaciko Kayif, do yeho asëna asankaf a bëhn rac, më tebak wanës ŋa ntehnëhni: «Ñoñ gwëryëdïlohna! ⁵⁰ Ye fecek: cëm ahnë aryampo soŋe bulunda ŷi fop ma tavi nihi bulunda ŷi fop?»

⁵¹ Hara ile nësëdëho ŷa matidïlohna hnë umë; bare kabi umë yeho asëna wasadëha asankaf a bëhn rac, umë nësehnahnëkawo Wënu ŋa ntehn Yesu tēfëka cëm soŋe bulunda lëwū ŷa. ⁵² Do gena soŋe bulunda lëwū ŷi fo tēfëkawo cëm, bare soŋe mbarëpahnnini fëna fop vutah Wën vunte sampëk duniŷa vi nkeni bulunda ryampo fo. ⁵³ Awa, kobëri hnë fac rac pëhnaniho vësankaf wasëwif va ndawëhnëniha Yesu.

⁵⁴ Soŋe rac tavahnëko Yesu yasëlehn bulunda wasëwif hna, nji hnë resiŷo ŷëntaŵ vē wula hna, hn'ankol nte ŵaciko Efërayim. Hnam nēwëniho gë vërëfal vēlëwū va.

⁵⁵ Wati ambënt Pak ŋa tēhajëko. Soŋe rac, vahne vēyabah vēvē vankol vambë caharaŵ va njidëniho Yerusalem soŋe pacënajëni tēkahnënd mbënt tac. ⁵⁶ Awa njëkëlehnëdënihawo Yesu do tēyëlëdëniho vēhni fo, selele Cery Wën Cankaf hna: «Paryi nke gena bi yijëdïna ambënt ŋi? Ye hnaharun?» ⁵⁷ Nësëdëniho koyëna kabi vësankaf vësëna wasadëha va gë wafarise ŵa ntehnëniho ge ahnë njëtëk hn'ile nke Yesu hna, tēfëka pëyahni soŋe pëlayi.

12

Datikola ile turëdëha Mari Yesu wapary

¹ Wafac mbëd gë ryampo wojëko tēkahnind Pak ŷa. Yesu njiko Betani hn'ile ntëdëko Lasar hna, ale mbëhnëndanëko ŷa. ² Hnam, më ntëvayik. Marët ryokunjëdëho ile ntëvayiko ŷa. Lasar gë vēle tokëlahnëdëniho Yesu va nkentiko. ³ Awa Mari më nufëk sëleku datikola hambah ntaŵi, ile lihahnik narëd* paryi, më turëka Yesu wapary hna, tac pëhwëca g'imul dëwū ŋa. Cery ŋa fop datikola rac fo rehëdëho.

⁴ Yuda Isëkariyot, aryampo vërëfal Yesu hna, ale rokadëha ŷa, më ntehnëk: ⁵ «Soŋe ye woyinëk gwafilënëhna iŷi datikola gë koryi yabah do njëdayini koryi rac vēhaŷëhnah va?» ⁶ Gena bi kabi kwëtahnëkëhni nëf vēhaŷëhnah va nësëdëho koyëna, bare kabi ale yeho. Umë ŵarunjëdëho hwëta koryi ŷa do nufadëho ile hwëtëdëho hnam ŷa.

⁷ Yesu më ntehnëk: «Tavëryina yam! Kwëtëhnëko iŷi datikola pëhwëtanëhnahno soŋe fac ile vañandëbu

* **12:3** 12.3 Narëd: Atëh ye, nkahn ntëwū ŋa liđe datikola ile hambëk ntaŵi.

ÿa. ⁸ Nkelandun kwëlëkwël vëhaÿëhnah va; bare ami, gelandelënëhna kwëlëkwël.»

⁹ Ga njëtayik Yesu Betani hna nkeho, wasëwif wayabah njiniho njëkiniha do njëkiniha fëna Lasar nte mbëhnëndanëko ña. ¹⁰ Awa vësankaf vësëna wasadëha va më pëhnani ndawëhnëniha Lasar fëna, gë Yesu ka, ¹¹ kabi, soñe lëwu ÿa, wasëwif wayabah tavënihëhni vëhni do kwëtahnëniha Yesu.

Itëk Yesu Yerusalem

¹² Ga pacëk, kore yabah yeho Yerusalem hna soñe ambënt Pak ña. Më yëtayik Yesu nkejëk. ¹³ Awa vahnë va më nufëni yaryef vapëmb kacaniha do ndekandëni:

«Osana! Cëmbik Wën!

Arabi Wënu ña njëda ale yijëd g'uwac Ahwëhn a!

Arabi Wënu ña njëda ahnaŵ Isërayel a!»*

¹⁴ Yesu fapali tëkatëko, më kayëka, gante pëyahnëk Vikerëh ka:

¹⁵ «Antë ntaki, naŵ Siÿo,

kabi ahnaŵ hu ÿa nkejëk yañ fapali.»*

¹⁶ Hnë wati rac, vërefal vëlëwu va vëyëtëlohna bi ye pëhnëtanëd wañi wanës; bare ante tufahnëko Yesu inaÿ dëwu ña, më ndënkwëtani vëÿin keriko soñe lëwu ÿa do ntinëhniko ile heriko ÿa.

¹⁷ Fop vële nkeniho gë Yesu ante macëkawo Lasar cahni yag hna, mbëhnëndana ña, tëfëtafëniho ile nuniho ÿa. ¹⁸ Soñe rac njijëdëniho kore ÿa ÿalu hna, kabi dahëse fëmpëhnahnah rac ntiko. ¹⁹ Awa wafarise wã më ntehnëledëni: «Nurun, ñoñ mëkëdelënëhna: vahnë va fop umë fo tëfëlehnëdëni!»

Wagërek wëdampo Yesu njëkëlehnëdëniho

²⁰ Hnë vële yijëko Yerusalem soñe cëmbëniha Wën hn'ambënt hna, nkentiniho fëna vële wok vëyena wasëwif.

²¹ Vërac më tëhaniha Filip, nte yeho avë nkol Betësayida mbë resiÿo Galile, do tëyëniha: «Ñadëfun hnufuna Yesu.»

²² Filip më njik pëyahna Andëre, tac vëhni vëhi tak njilehnëni pëyaniha Yesu.

²³ Umë, më ntehnëk: «Wati ÿa tëkëk le tënkëd Ajë Ahn'a hn'inaÿ dëwu hna. ²⁴ Toña ÿa fëyadëmu: uÿëc antimp ule hnadik wã ge cëmëna, ÿëc ryampo fo wod, bare ge cëmëk, ntëwëd wañëc wayabah. ²⁵ Ale ÿad iÿi duniÿa ÿi cëmëd, bare ale wok kwëtahnëna nëf iÿi duniÿa ÿa nkoryaryëd ntaŵary dëwu ña hafo uwám usër hna. ²⁶ Ge ahnë kahnëndak ndokuñëhñendo, arabi tëfëndo. Hn'ile

nkedëfu hna, aryokunj mën a fëna hnam nked. Do ge ahnë ndokunjëhnëdëho, Rëm mën ÿa ntënënëdëha.»

Wanës Yesu pañare icëm dëwu ña

²⁷ Yesu më mbok nkwënëk: «Tame hn'ile nkebu li, ndëñëbu; yëtëla ile hnahadëfu. Lehn bi: Apa, pehetërye hnë iÿi wati horot? Bare soñe iÿi wati yijëbu. ²⁸ Apa, tufahnëry inañ hu ña.»

Awa, kopa nkwëryëlehni mati g'ambin: «Tëkëbu rufahnu icëmb mën inja do mbokëdëfu rufahnu kat.» ²⁹ Vahnë vële yeho hnam va, do wëryëko kopa va, vëryampo ntehnëdëniho farat lëhak.

Vëhawary ntehnëdëniho mëleka hnësëhnëka takan.

³⁰ Yesu më ntehnëkëhni: «Gena soñe lëmën nësëk iÿi kopa, bare soñe lëw hun ye. ³¹ Tame nke wati ile kitiñande iÿi duniÿa ÿa. Ha, tame ntade Sintani, ale wëkëk iÿi duniÿa ÿa. ³² Do ami, ge njelibu vahnë va fop tëhadëniho.» ³³ Gë wanës watac, tufahnëdëho Yesu sifa cëm nte ñad cëm ña.

³⁴ Vahnë va më ntëkwaniha: «Sariya ÿa karanjékëfu Arëhnayik a cëmëdina. Awa, hak kodu alehn Ajë Ahn'a njelëde? Mo ye aÿi Ajë Ahnë?»

³⁵ Awa Yesu më ntëkwakëhni: «Humpen ha gë wuhnë nkok ten, soñe wëwati toyë: yasëryin wati nte kwëhnarun humpen ha, soñe antë umëhwëry ña memaÿehnu; ale yasëd hn'umëhwëry hna yëtëna hn'ile njid. ³⁶ Awa kwëtahnëryin humpen ha wati nte kwëhnarun ña, ayeahnu wuhnë dënk vutah humpen.»

Ante nësëko watac ña, Yesu njiko, cowakëhniwo.

Hamb vankaf wasëwif soñe Yesu

³⁷ Yesu ntiko wëdahëse wayabah tase lëw hni, bare vahnë va vëhwëtahnëlawohna.

³⁸ Koyëna ntiyadëho wanës kila le waciko Esayi ÿa ante nësëko:

«Ahwëhn, mo hwëtahnëk wanës fu ña?

Mo tufëk Ahwëhn a fanka falëwu fa?»^{*}

³⁹ Esayi mboko pëyahn kat, soñe vële wok vëhwëtahnëdina va, ntehn:

⁴⁰ «Wënu ña mëpëndanëkëhni, antë nundëni;

pidëkëhni wahakili wã, antë nkwëryëndëni walawãry walëw hni hna;

soñe rac vëhodina cahëtani gë ÿalu do kodina njërënëhni.»^{*}

⁴¹ Soñe Yesu ÿa nësëko Esayi kabi nuko inañ dëwu ña.

⁴² Wëla hnë vësankaf wasëwif hna dënk, vëyabah kwëtahnënihawo Yesu; bare vëryëkëdïlohna tufahnëni, kabi ntakëkëhniwo gë wafarise wã antë ntanihëhni calija hna. ⁴³ Paryi nke cëkwary vahnë fecehnëkëhniwo gë cëkwary mba Wënu ja.

Kitij gë wanës Yesu ja

⁴⁴ Yesu ndekako: «Ge ahnë kwëtahnëko, gena ami fo kwëtahnëk, bare kwëtahnëka ale fayiko ÿa fëna. ⁴⁵ Ge ahnë nuko, nuka ale fayiko ÿa fëna. ⁴⁶ Ami had humpen njijëbu duniÿa li, soje ale-wo-le hwëtahnëko ÿa antë nko hn'umëhwëry hna.

⁴⁷ «Ge ahnë nkwëryëk wanës mën ja do dil ile hnësëbu ÿa, gena ami hitijëdëha, kabi gena had ahitij vahnë labëwëhni hnë janáma yijëbu, fehëtëwëhni yijëbu. ⁴⁸ Awa ale wëÿëko do yafëk wanës mën ja tëk nuÿahna ahitij alëwu ÿa: waji wanës wante hnësëdëfu ni dënk ye; kitijëdëha ntaba janáma fac rëkwa hna. ⁴⁹ Yëtëryin, gena fër mën hnësëbu: Rëm, le fayiko ÿa, umë dënk yëdako ile rëfëko hnësu do haraÿëwëhni vahnë ÿa. ⁵⁰ Do njëtëbu dus: ikaraÿ vahnë nte kwëtehnahnëko Rëm ja ryënëd uwám usër hna. Awa ile hnësëdëfu ÿi, ile ntehnëko Rëm mën ÿa fo ye.»

13

Gwëyët wakwër vëréfal Yesu

¹ Fac rëkwa ÿa yeho tëkahnind fac ambënt Pak ja. Yesu njëtëko wati ile matëd duniÿa mboka gë vëhni Rëmu ÿa tëkëk. Ñadëhëhniwo vëlëwu va vële ye duniÿa vi do ñadëhëhni hafo hn'ile tëkwëk hna.

² Yesu gë vëréfal vëlëwu va roka Pak ÿa tokëdëniho. Sintani tëko tënka Yuđa, aju Simo Isëkariyot, soje tokahna Yesu do njëdaha. ³ Yesu njëtëko Rëm ÿa fop njëdaka, ÿalu hna matiko do hnam mbokad. ⁴ Më matëk hn'ile tokëdëniho hna, cudëta cud cankaf ja do nuf ipand pala. ⁵ Tac kota wënka hn'ancëhn, pëgwëlehn gwëyëtëndëhni vëréfal vëlëwu va wakwër ja, do pëhwëcëndëhni g'ipand nte palako ja.

⁶ Ga tëkëk vëhni Simo Piyer hna, më ntehnëka: «Ahwëhn, wëjë bi ÿad awëyëto ami wakwër ni?»

⁷ Yesu më ntëkwaka: «Ile lidëfu ÿa, nkwëryëdila gaki, bare ge mbiÿëk toyë nkwëryëdu.»

⁸ Piyer më ntëkwaka: «Hali! gwëyëtëdïlihohna muk!»

Yesu më ntehnëka: «Ge gwëyëtëlihna godila arëfal mën.»

⁹ Simo Piyer më ntehnëka: «Awa, Ahwëhn, ant'awëyëto wakwër ñi fo, bare wëbák ñi g'ankaf per!»

¹⁰ Yesu më ntehnëka: «Ale yaryak a pacëka mbahn ña fop, wakwër ñi fo gwëyëtaď. Wuhnë, pacërun bare gena wuhnë fop.» ¹¹ Hara Yesu njëtëkawo đus ale rokaďëha ŷa. Soŋe rac ntehnahnëko: «Gena wuhnë fop facëk.»

¹² Ga puhnakëhni gwëyët wakwër ña, Yesu më mbokëryak cuď ntëwu ña, mboka ntaña. Awa më ntehnëkëhni: «Njëtërun bi ile limu ŷi? ¹³ Macëďunëho “Aharan” do “Ahwëhn”, do toña hwëhnarun, kabi umë yebu. ¹⁴ Awa, ge ami, Ahwëhn a do gë Aharan a, gwëyëtemu wakwër ña, wuhnë fëna tëfëku awëyëtëlu. ¹⁵ Dahëse yëďamu alihahnëndu wuhnë fënali gante ntinëhnëmu ki. ¹⁶ Toña ŷa fëyaďëmu: aryokuŋ dëbëlahna ale ndokuŋënda do ale fayik dëbëlahna ale fayëka ŷa. ¹⁷ Tame njëtërun waŋi; nëfaďëhu ge ntirun koyëna.

¹⁸ «Gena wuhnë fop lehnëďëfu; njëtëbuhëhni đus vële rëhnađu va. Bare afo waŋi wanës Vikerëh ntiya: “Ale sehëlëbun mburu mën ña ñëwëko tame.”*»

¹⁹ «Pëyaďëmu watac tame, ani gë tëkahnind, koyëna ahwëtahnahnu ge tëkik “ale ye ŷa yebu”. ²⁰ Toña ŷa fëyaďëmu: ale-wo-le hacaka ale fayëđu ŷa kacako ami fëna; do ale-wo-le hacako ŷa, kacaka ale fayiko ŷa fëna.»

Ipëyahñ toka Yesu

²¹ Ga nësëk watac, Yesu ndëñëko më ntehnëk: «Toña ŷa fëyaďëmu: aryampo hnë wuhnë tokaďëho.»

²² Vëřëfal va më njëkëlëni, hara vëyëtëna wëla toye ale ntehnëď ŷa. ²³ Arëfal ale ñaďëho Yesu đus ŷa đarël lëwu ntañako hn'ile tokëďëniho hna. ²⁴ Simo Piyer më ndëkwanaëka arëfal arac tëya Yesu bi soŋe mo nësëď.

²⁵ Awa arëfal a më tankak gë cape Yesu do tëya: «Ahwëhn, mo ye?»

²⁶ Yesu më ntëkwaka: «Koyëďëfu mburu ñi nëhët li: ale yëdaďëfu ŷa, umë ye.» Awa Yesu më nufëk mburu ña, koyëk, do njëďahna Yuda, aju Simo Isëkariyot. ²⁷ Teband tuŋ Yuda mburu ña, Sintani tënkëlehna.

Awa Yesu më ntehnëka: «Ile ŷaďu ali ŷa, diry ñap!» ²⁸ Wëla aryampo hnë vële ntañalahnëniho va yëtëlohna bi soŋe ye ntehnëka koyëna. ²⁹ Kabi Yuda hwëtëďëho koryi ŷa, vëryampo ntiyahnëkëhniwo Yesu ñi ntawi ile valëďëhëhni soŋe mbënt ña ntehnëďëha, ma ñi njëďahni iñë vëhaŷëhñah va. ³⁰ Awa Yuda më tebak mburu ña cahnëlehn taŋ. Mëďëko.

* 13:18 13:18: Wahnëw 41.9

Akwëd a kasëk

³¹ Ante cahnëk Yuda ña, Yesu më ntehnëk: «Tame Ajë Ahn'a tufahnëd inaỹ dëwü ña do inaỹ Wënu ña tufahnëde hnë umë ³² [Ge inaỹ Wënu ña tufahnëde hnë umë] awa Wënu ña tufahnëd inaỹ Ajë Ahn'a hnë umë, do ntid umë, biyëdina.

³³ «Vutah mën, wëwati toye fo wolahnëden. Rëkëdun ayëkëlehnënduno, ßare ntehnëdëmu tame ile lehnëbuhëhni vësankaf wasëwif va: kodiluhna ayiwu hn'ile njidëfu hna.

³⁴ «Njëdadëmu akwëda kasëk: ñahnëlëryin. Afo aỹahnëlu gante ñahnëmu ki. ³⁵ Ge ñahnëlërun, awa vahnë va fop njëtëdëni vërëfal mën yerun.»

³⁶ Simo Piyer më tëyëka: «Ahwëhn, ne njidü?»

Yesu më ntëkwaka: «Kodila arëfo tame hn'ile njidëfu hna, ßare tëfëduho hnam fac ryaw.»

³⁷ Piyer më ntehnëka: «Ahwëhn, soje ye ye koda rëfi tame? Pëhwëtabu sëmu soje lëw hu ÿa!»

³⁸ Yesu më ntëkwaka: «Paryi bi pëhwëtaru asëm soje lëmën ÿa? Awa ami, pëyadëmi toña ÿa: hnë unji mëd dënk, ani gë tarahnënd cale ña, njahëtađu wahwënta warar yëtëlihohna.»

14*Yesu, nkaw nte yihande gë Rëm*

¹ Tac Yesu më ntehnëkëhni vërëfal vëlëwü va: «Antë aryënu. Kwëtahnëryina Wënu ña do kwëtahnëryino ami fëna. ² Hnë tere Rëm mën hna, vacery va njabëk dus do njidëfu fëhwëtëhnu hn'ile ntëdëdun hna. Ge gekëndina toña, nësëhna këndiluhna koyëna. ³ Do ge njibu fëhwëtëhniwu ÿëwa ÿa, mbokajëdëfu yowu, ayentahniwu wuhnë fëna hn'ile nkebu hna. ⁴ Njëtërun nkaw nte yid hn'ile njidëfu hna.»

⁵ Toma më ntehnëka: «Ahwëhn, yëtëlefuhna hn'ile njidü hna. Hak kodëfun yëtëfu nkaw ña?»

⁶ Yesu më ntëkwaka: «Ami ye nkaw ña, toña ÿa do gë hayalin sël ntawary, uwám paryi wã. Kodena tëki Rëm hna, ge gena hnë ami tëfik. ⁷ Ge njëtërunëho njëtërunëha Rëm mën ÿa fëna. Yëtëryin tëkërun ayëtuna, do nurunëha fëna.»

⁸ Filip më ntehnëka: «Ahwëhn, tufëryifuna Rëm ÿa do gwër nkedëhëfu.» ⁹ Yesu më ntëkwaka: «Mbiyëk ga nkelahninëk gë wuhnë do yëtëlihohna ten, Filip? Ale huko ÿa, nuka Rëm ÿa. Awa soje ye lehnëdu: “Tufëryifuna Rëm ÿa”? ¹⁰ Kwëtahnëlihna bi Rëm ÿa g'ami aryampo yëbun?»

Wanës wante hnësëhnëdëmu wũhnë ñi matidina hnë ami. Rëm ÿa lëdëk hnë ami umë dënk lid wadoku wadëwu ña. ¹¹ Kwëtahñëryino ge ntehnëdëmu: Rëm ÿa gë ami aryampo fo yebun. Ma, ge ntakahnëku, awa kwëtahñëryin wëla soñe le hnurun wadoku mën ñi fo. ¹² Toña ÿa fëyadëmu: ale hwëtahñëko ÿa, umë fëna ntid viyë vifëmpëhnahnah gë vile lidëfu ki. Ntid dënk wante ÿak hnaÿëk, kabi gë Rëm ka njidëfu. ¹³ Do ntidëfu fop ile rëyëdun g'uwãc mën ÿa, soñe nuhahni inaÿ Rëm ña Aju hna. ¹⁴ Ge tëyërunëho inë g'uwãc mën wã, ntidëfu.

Ipëyahñ itëk Iyir Ipacah

¹⁵ «Ge ñadunëho ntënënëdun vakwëda mën va. ¹⁶ Tëyëdëfuhä Rëm ÿa do njëdanahnidëhuna ahawary njij ndemawu, soñe nkehahn kwëlëkwël gë wũhnë. ¹⁷ Umë ye ale rufahnëd Iyir toña ña. Duniÿa ÿi kodina kakahna, kabi kodina nuhna ma njëta. Bare wũhnë, njëtërunëha kabi gë umë aryampo yerun do hnë wũhnë nkec kwëlëkwël. ¹⁸ Tavëdiluhna wũhnë fo had vukëryëm; mbokajëdëfu ðarël hun. ¹⁹ Biÿëdina ðuniÿa ÿi bokëdina nuwo, bare wũhnë, mbokëdun ahnuwuno, kabi mbëhnëdëfu do wũhnë mbëhnëdun. ²⁰ Fac rac, njëtëdun Rëm ÿa g'ami aryampo fo yebun, wũhnë gë ami aryampo fo yeyinëk fëna. ²¹ Ale yawënëk vakwëda mën va do ntind ile nësëk ÿa, umë ye ale ÿadëho ÿa. Rëm mën ÿa ñahnëdëha ale ÿahnëdëho ÿa; ñahnëdëfuhä ami fëna do tufëhnadëfuhä.»

²² Yud (gena Yudä Isëkariyot) më tëyëka: «Ahwëhn, soñe ye rufëhnaduhëfu fuhnë fo hara gena ðuniÿa ÿi?»

²³ Yesu më ntëkwaka: «Ale ÿadëho ÿa ntënënëd ile hnësëdëfu ÿa. Rëm mën ÿa ñahnëdëha; do njijëdëfun lëdëfu ÿalu hna. ²⁴ Ale wok ñadilohna ÿa dënënëdina wanës mën ña. Ile wëryëdun hnësëdëfu ÿi matidina ÿalë mën, bare Rëm mën le fayiko hna matid.

²⁵ «Wati nte nkolahninëk ten ñi pëyamu wanji. ²⁶ Tac Iyir Ipacah nte payid Rëm g'uwãc mën ña, yijëd ndemawu. Karañëdëhu fop do ndënkwëtendëhu fop ile hnësëhnëdëmu ÿi. ²⁷ Yam ÿa ravëhnëdëmu, yam mën ÿa yëdadëmu. Gena gante njëdahnëd ðuniÿa ki njëdadëmu. Antë aryëñu, antë ntaku.

²⁸ «Nkwëryërunëho ga pëyamu: “Njidëfu, bare mbokajëdëfu ÿalun hna.” Ge ñahnërunëho, natëdëhu soñe ile yëtërun Rëm hna njidëfu, kabi Rëm ÿa hnaÿëk ntëbo ami. ²⁹ Gaki pëyadëmu, ani gë tëkahnind vëÿin, soñe ge tëkik ahwëtahñunno. ³⁰ Bokëda hnësëhnu yabah, kabi ale wëkëk iÿi ðuniÿa ÿa nkejëk. Kwëhnana

fanka g'ami, ³¹ bare afo d'uniya ya njët ñadëfuha Rëm ya do gante ntehnëko rëm mën ka ntidëfu. Matëryin, njiyin!»

15

Yesu, atëh resen paryi

¹ Yesu mboko ntehn: «Ami ye atëh resen paryi ña do Rëm mën ya ye ayam a. ² Ntihëtëd hni le-wo-le ye hnë ami wok dëwëdina ya, do hni le-wo-le lëwëd ya parëde pacënahh ntëwahn g'ahaŵary. ³ Wuhnë, tükërun afacu had hni le farik: karañ nte harañëmu ña facëneku. ⁴ Goryin hnë ami, gante nkebu hnë wuhnë ki. Hni atëh kodina ntëw umë fo, ge gona tëh hna. Ndampo fo nke, kodiluhna alëwu ge goluhna hnë ami.

⁵ «Ami ye atëh ña, wuhnë ye wahni wã. Ale wok kwëlëkwël hnë ami, do wowu kwëlëkwël hnë umë, ntëwëd d'us. Hamëhni mën ñoñ kodiluhna aliwu fërën. ⁶ Ale wok gena hnë ami kwëlëkwël ya canëde g'ipër, had hni lihëtik, do kankëd; sifa warac mbarëpëde ntabi gë hwëdëh, do ñagëd. ⁷ Ge hnë ami nkorun kwëlëkwël do wanës mën ña nko hnë wuhnë, tëyëryin ile yadun ya do ntidëfu. ⁸ Ge ntëwërun d'us tufahnëdun vërëfal mën paryi va yerun. Rac ye ile rufahnëd inay Rëm mën ña.

⁹ «Gante ñahnëdëho Rëm mën ka, koyëna ñahnëdëmu ami fëna. Goryin ñjahn mën hna. ¹⁰ Ge maŵërun vakwëda mën va, ñjahn mën hna nkorun, gante maŵëbu ami vakwëda Rëm mën ki do nkobu hn'ñjahn dëwu ki. ¹¹ Pëyamu wañi hnatah mën wã nkehahn hnë wuhnë do hnatah hun wã padahn. ¹² Wëlin kwëda mën ña: ñahnëlëryin gante ñahnëmu ki. ¹³ ñjahn nte yak hnaÿëk ante kod tufahn ahnë ña, umë ye, cëm soje wëlawo walëwu wã. ¹⁴ Wëlawo mën yerun ge ntidun ile lehnëmu ya. ¹⁵ Bokëda wacu vëryokuñëhn mën, kabi aryokuñ a yëtëna ile ntid ale ndokuñëhnëda. Tame, lawo wacëdëmu, soje umë ye njëtëndanëmu fop ile yëñajëbu vëhni Rëm mën ya. ¹⁶ Gena wuhnë rëhnako, ami rëhnaku; payëmu ayiwu aliwu viyë vifërën, viyë vile vëyëd. Awa, Rëm ya ntinëndëhu fop ile rëyëdunëha g'uŵac mën wã. ¹⁷ Ha, ile lehnëdëmu ya, aÿahnëlu ye.»

Duniya, aÿëw Yesu gë vëlëwu

¹⁸ Yesu më mbok nkwënëk: «Ge d'uniya yi ñëwëku yëtëryin ami ndënkwëk ñëwëk. ¹⁹ Ge d'uniya yi hwëhnakëndëhu, ñahnakëndëhu kabi umë hwëhnëku. Bare tëhnamu do canëmu d'uniya hna, do gona kwëhnu d'uniya yi. Soje umë ñëwahnëku

ɖuniŷa ŷi. ²⁰ Ndënkwëtaɖun bi ile lehnëmuno ŷa: “Aryokuŋ ðëbëlahna ale ndokuŋëhnëɖa.” Ge vahnë va korotehnëniho, koroteyehnëɖënihu wũhnë fëna; ge maŵëni wanës mën ŋa, maŵëɖëni wanës hun ŋa fëna. ²¹ Soŋe lëmën korotehnandënihu koyëna, kabi vëyëtëlahna ale fayiko ŷa. ²² Ge yijakënda do ge nësëhnakëndëwëhniha vëlehnakëndena menëni. Bare gena koyëna. Awa tēfëka maŵani wëh le ntini ŷa. ²³ Ale ŷewëko ŷa, ñewëka Rëm mën ŷa fëna. ²⁴ Vëlehnakëndena menëni ge dikënda tase lëw hni waɖoku wante nkok kobëri ahnë ahaŵary dina. Bare gena koyëna. Awa, wëla gante nuni ɖoku mën ki, ñewënihefu, ami gë Rëm mën ŷa. ²⁵ Bare watac tēkid ntiyahn wanës wante herik Vikerëh vidëw hni ŋa: “Ñewëniho toña këm fo.”*

²⁶ «Ale rēfëka ndemawu ŷa njijëɖ: Iyir nte rufahnëɖ toña ŷa ye. Rëm mën hna matid, cañëtëhniɖëmuna do njijëɖ nkenëhno sede. ²⁷ Do wũhnë fëna, nkenëhnëɖunëho sede, kabi g'ami nkentirunëho kobëri wapëgwa hna.»

16

¹ «Pëyamu watac soŋe antë aravu kwëtahh hun ŋa. ² Ntaderun vacaliŋa hna. Do ðënk, wati yejèk vële ryawëɖëhu va ntiyahnëɖëhëhni Wënu ŋa ndokuŋëhnëɖëni koyëna. ³ Ntidëni viyë virac kabi vëyëtëlahna Rëm ŷa, vëyëtëlohna ami fëna. ⁴ Pëyamu waŋi soŋe, ge wati ŷa tēkëk, aryënkwëtahnu pëyamuno.»

Doku Iyir Ipacah ŋa

Yesu më mbok nkwënëk: «Pëyalunohna waŋi kobëri wapëgwa hna, kabi nkolahninëko. ⁵ Tame yiŋa yebu ɖarël hnë ale fayikoŵo hna do wëla aryampo hnë wũhnë tēyëlohna hn'ile njidëfu hna. ⁶ Uyiwëhnaŋ w'a pëbëlehnëku kabi koyëna nësëhnëmu. ⁷ Toña ŷa fëyaɖëmu: yiwu fecek soŋe lëw hun. Ge yila, ale rēfëka fayiw njij ndemawu ŷa yijëɖina, bare ge njibu payidëfuha. ⁸ Iyir Ipacah ŋa njëtëndanëɖëhëhni vahnë vëvë iŷi ɖuniŷa vi toña ŷa soŋe wameh ŋa, soŋe ile satëk ŷa do soŋe ikitiŋ Wënu ŋa. ⁹ Soŋe wameh ŋa tufëɖëhëhni vëhwëtahhëlohna; ¹⁰ soŋe satah ŷa tufëɖëhëhni yiŋa yebu gë Rëm ka, do bokëɖiluhna ahnuwuno; ¹¹ soŋe kitiŋ ŋa tufëɖëhëhni ale wëkëk iŷi ɖuniŷa ŷa tēk kitiŋi.

¹² «Nkoryaryëbu viyë viyabah vile rēfëka hnësëhnu, bare mëkëɖiluhna awëryu gaki. ¹³ Ge njijèk Iyir toña ŋa, karaŋëɖëhu ayëtu toña ŷa fop. Gena g'uŵac lëwu rëkëɖ nësëhnëndu, bare fop ile nkwëryëɖ ŷa rëkëɖ nësënd

do pëyadëhu ile rëfëka ntiya ÿa. ¹⁴ Nuÿadÿ uyët ule hwëhnabu wã do pëyadëhu koyëna tufahnëd inaÿ mën inã. ¹⁵ Fop ile kwëhnak Rëm mën ÿa kwëhnëntibu. Soÿe umë lehnahnëbu Iyir inã nuÿadÿ uyët ule hwëhnabu, ami ÿa, do pëyadëhu.»

Uyiwëhnah wã mbacad hnatah

¹⁶ Yesu më mbok nkwënëk: «Ani gë wëwati toyë bokëdïluhna ahnuwuno, tac kat wëwati toyë mbokëdun ahnuwuno.»

¹⁷ Awa vërëfal vëlëwu vëryampo ntehnëldëniho: «Ye ga ye wanÿ wanës? Ntehnëdëhëfu ani gë wëwati toyë bokëdïlëfuhna hnufuna, tac kat wëwati toyë mbokëdëfun hnufuna do ntehnëk fëna kabi Rëm hna njid ye. ¹⁸ Ye ga ye iÿin “ani gë wëwati toyë” ile nësëd ÿi? Yëtëlëfuhna bi ye ñad nës.»

¹⁹ Yesu më njëtak tëyëniha ñadëni. Awa më ntehnëkëhni: «Pëyamu: ani gë wëwati toyë bokëdïluhna ahnuwuno, tac kat wëwati toyë mbokëdun ahnuwuno. Soÿe watac bi rëyëlëdun? ²⁰ Toña ÿa fëyadëmu: rëkëdun ahondu do ayahnandu hara duniÿa ÿi hnatah hna nkef. Uyiwëhnah hna nkefun, bare uyiwëhnah lëwun wã mbacad hnatah. ²¹ Ge asëval nagëd, uyiwëhnah hna nkef kabi wati horot lëwu ÿa rëkik ÿalu hna, bare ge fatah fa nagik, ndënkweđ horot ÿa kabi natëdëha soÿe ile nagik fatah hnë duniÿa ÿi. ²² Ndampo fo nke, tame uyiwëhnah hna nkerun, wuhne fëna; bare mbokëden nulin, awa wati rac ntawary hun ña pëbëdëha hnatah rac ahne kodina ntihetu. ²³ Ge tëkik fac rac, bokëdïluhna arëyuno inë. Toña ÿa fëyadëmu: Rëm ÿa njëdadëhu fop ile rëyëdunëha g'uwac mën wã. ²⁴ Hafo iÿi wati, ñoñ tëyëluhna ten g'uwac mën. Tëyëryindën do nuÿadun, do koyëna hnatah hun wã padëd.»

Yesu, awëk duniÿa ÿi

²⁵ Yesu më mbok nkwënëk: «Gë wahnës wadindaryindan nësëhnëmu wanÿ fop. Wati yejëk hn'ile nkodëmu bokëla hnësëhnu aki, bare nësëhnëdëmu wapacëk soÿe Rëm mën ÿa. ²⁶ Fac rac, g'uwac mën wã tëyëdunëha Rëm mën ÿa ile valëdëhu ÿa do njëdadëhu; dehnëdïluhna ami rëfëka wuntanëhnuna Rëm ÿa soÿe lëwun. ²⁷ Rëm ÿa umë dënk ñadëhu kabi ñadunëho do kwëtahnërun ÿalu hna matibu. ²⁸ Ha, Rëm hna matibu do rëkiwu duniÿa li. Tame matëdëfu duniÿa li do vokawu Rëm hna.»

²⁹ Awa vërëfal vëlëwu va më ntehnëniha: «Wëli, tame pacënëdu wanës ña, nësëdïliya gë wahnës wadindaryindan. ³⁰ Tame njëtëbun njëtëru fop do

balëlihna ahnap ahnësëhni. Soje umë hwëtahnahnëbun gë Wën matiru.»

³¹ Yesu më tÿëkëhni: «Kwëtahnërun tame? ³² Yëtëryin, tametame ki campëdun wühnë fop, ale-wo-le mbokad gë ŷalu do ami fo ravëdun. Bare, gela ami fo paryi, kabi Rëm mën ŷa g'ami nkebun.

³³ «Nësëhnëmu waŋi fop soje ge hnë ami nkorun, ahnuŷawu yam ŷa. Korotëdun duniŷa li, bare yaŷënaryin! Mëkëbu duniŷa ŷi!»

17

Imunta Yesu soje vërëfal vëlëwu va

¹ Ante nësëk Yesu koyëna ŋa, më kaŋëk g'ambin do ntehn: «Rëm, wati ŷa təkëk. Tufahnëry inaŷ Ajë hu ŷa, soje umë fëna tufahnahn inaŷ hu ŋa. ² Njëdaruha ucankaf hnë vahnë vëvë duniŷa hna fop, soje njëdahnî uwám ule wok pudîna vële hwëtahnahnëruha va. ³ Ye ga ye uwám ule wok pudîna? Umë ye ayëti wëjë ale ye wëjë fo Wën paryi, do yëtiwu ami, Yesu Këris, nte fayiru ŋi. ⁴ Tufahnëfu naŷ hu ŋa nkal li, g'ipadën doku ile yëdaruhowo liwu ŷa. ⁵ Awa tame, Apa, tufahnëry inaŷ inte hwëhnabuho d'arël hu ani gë ntihañdëde duniŷa ŷi.

⁶ «Antibu njëtënihi vële hnufëru hnë duniŷa do ahwëtahnahnöwëhni va. Wëjë hwëhnëkëhni; ami kwëtahnahnëruhowëhni, do maŷëni wanës hu ŋa. ⁷ Njëtëni tame fop ile yëdaruho ŷa ŷal hu hna matik, ⁸ kabi pëyabuhëhni wanës wante yëdaruho ŋa do kacani. Njavëtëni paryi nke, ŷal hu hna matibu do kwëtahnëni payiruhö.

⁹ «Soje lëw hni wuntadëmi. Muntadila soje duniŷa ŷi, bare soje vële hwëtahnahnëruhowëhni va, kabi wëjë hwëhnëkëhni. ¹⁰ Fop ile hwëhnabu ŷa wëjë hwëhnëk do fop ile hwëhnaru ŷa ami hwëhnëk; do inaŷ mën ŋa hnë vankeya vapërën vantëw hni hna tufëhnađ. ¹¹ Tame tavëđëfu duniŷa ŷi, bare vëhni, duniŷa hna nkodëni; ami, gë ŷal hu njiryidëfu. Apa facah, keryëryihni gë fanka wac hu ile yëdaruho ŷi, nkehahnëni aryampo fo gante nkeyik wëjë g'ami ki. ¹² Kobëri ante nkebunëho gë vëhni ŋa, keryëđëfuhëhniwo gë fanka, wac hu ile yëdaruho ŷa. Keryëbuhëhni do wëla aryampo hnë vëhni cëvëna ge gena ale rëfëkawo cëv, soje ntiyahn Vikerëh va.

¹³ «Tame gë ŷal hu njiryidëfu. Nësëđëfu vëŷin wati nte nkobu duniŷa ŋi, kwëhnahnëni hnë vëhni dënk hnatah mën wä, hnatah fadah. ¹⁴ Pëyabuhëhni wanës hu ŋa, do duniŷa ŷa ñëwëkëhni kabi gena umë hwëhnëkëhni, gante

nkok kwëhnëlohna ami ki. ¹⁵ Muntadila alihëtëhni duniÿa li, bare aheryëndëhni hnë viÿë Sintani hna. ¹⁶ Duniÿa ÿi kwëhnëlēhni hna, gante nkok kwëhnëlohna ami duniÿa ki. ¹⁷ Diry ahwëhnëhni wëjë fo, gë toña ÿa; wanës hu ña ye toña ÿa. ¹⁸ Payëbuhëhni duniÿa hna gante payiruhohnë duniÿa ki. ¹⁹ Njëdëmi nkaf mën ña soje lëw hni ÿa, njëdahnahnëni vëhni fëna vankaf vantëw hni va hnë wëjë fo gë toña ÿa.

²⁰ «Gena vëhni fo wuntanëhnëdëfu, bare fëna vële hwëtahnëdëho ami hnë wanës wante pëyahnëdëni hna. ²¹ Apa, muntadëfu soje fop nkehahnëni ndampo fo, nken-tahnini gë fuhnë, gante nkeru wëjë hnë ami do ami nkebu hnë wëjë ki soje njëtahn duniÿa ÿi payiruhoh. ²² Njëdabuhëhni inaÿ nte yëdaruhoh ña, nkehahnëni aryampo fo gante nkeyik wëjë g'ami aryampo ki. ²³ Hnë vëhni hna nkebu, hnë ami nkeru. Koyëna paryi nkedëni aryampo fo, soje njavëtahn duniÿa ÿi payiruhoh do ñaduhëhni gante ñaduhoh ki.

²⁴ «Apa, njëdaruhowëhni do ñadëfu nkeni hn'ile nkedëfu hna, nuhahnëni inaÿ mën inã. Njëdaruhoh inaÿ inã kabi, ntihahnënde ten duniÿa ÿi, ñaduhohoh.

²⁵ «Apa satah, duniÿa ÿi yëtëlihna, bare ami njëtëmi do vëÿi njavëtëni payiruhoh. ²⁶ Ntibu njëtënihi, vëhni, do ntidëfu kat njëtënihi g'ahawary, soje inãhn nte hwëhnaroh soje lëmën ñi nkehahn hnë vëhni do yehahnu ami fëna hnë vëhni.»

18

Ipëla Yesu

¹ Ante puhnak munta koyëna ña, Yesu njilehnëni gë vëréfal vëlëwuh va gë cape ñëntaw nkëd garyëla wënka Sedëron ka. Tënkëlehnëni hnë sarëdij ile yehoh hnam ÿa.

² Hara Yuda, ale rokadëha ÿa, njëtëkoh dus sarëdij rac, kabi Yesu gë vëréfal vëlëwuh va njidëniho hnam wati wati. ³ Awa Yuda ndënkwarÿëlehnëhni kore wasodade wã gë vëyëka Cery Wën Cankaf va, vële njëdanihawoh vësankaf vësëna wasadëha va do gë wafarise wã, do tükëni hnë sarëdij rac. Vësan vërac, viwëta njoyaniho gë walampuhoh do gë ile pëtehnahnëdëniho.

⁴ Yesu, umë ale yëtëkoh fop ile rëfëka nkehna ÿa, më kacakëhni do tëyëhni: «Moh yëkëlehnëdun?»

⁵ Më ntëkwaniha: «Yesu mbë Nasaret.»

Yesu më ntehnëkëhni: «Ami ye*.» Fagant lëw hni kahnëko Yuda, ale rokadëha ÿa. ⁶ Hnë wati nte ntehnëkëhniwo Yesu: «Ami ye», karëcalehnëni njoni nkal hna.

⁷ Yesu më mbok tëyëkëhni kat: «Mo yëkëlehnëdun?»

Më mbok ntëkwani: «Yesu mbë Nasaret.»

⁸ Yesu më ntëkwakëhni: «Pëyamu, ami ye. Kabi ami yinëhnirun, tavëryinëhni vëÿëntaÿ vi njini.» ⁹ (Koyëna ntiyako wanës wante nësëko ña: «Rëm, wëla aryampo cëvaryëloÿahna vële hwëtehnañëruhoÿëhni hna.»)

¹⁰ Wati rac Simo Piyer sëlame kwëhnako, pëhwëtëlehn, taÿahna dëpët nëf tëhw ña aryokuÿ asëna wasadëha asankaf a. Aryokuÿ arac, Malëkus maciko.

¹¹ Awa Yesu më ntehnëka Piyer: «Bokaryëry afëhw sëlame hu ÿi. Tëfëlohna bi sewu nkëlëÿa tëm pah horot nte ñaryaryëdëho Rëm mën ÿa?»[☆]

Yesu haryënkwa Anas

¹² Awa kore wasodafë ÿa gë asankaf a lëw hni ÿa do gë vëyëka vësankaf wasëwif va pëlalehnëniha Yesu ñabëniha ¹³ do njiryeryëniha ten vëhni Anas hna, ayëlaÿu Kayif, ale yeho asëna wasadëha asankaf a hnë bëhn rac. ¹⁴ Hara, Kayif tac yabëkëhniwo vësankaf wasëwif va pecek soÿe lëw hni, cëm asan aryampo soÿe bulunda ÿi fop.

Iyahëta Piyer

¹⁵ Simo Piyer gë arëfal aÿëntaÿ tëfëlendënihawo Yesu. Arëfal aÿëntaÿ arac njëtëlëniho gë asëna wasadëha asankaf a, do tënkëntiko ndampo fo gë Yesu selele vë bambery tere asëna wasadëha asankaf hna. ¹⁶ Piyer, umë, përnkoko, darël rënka hna. Awa arëfal aÿëntaÿ a, ale njëtëlëniho g'asëna ÿa, më cahnik nësëhna asëval ale yëkadëho rënka ÿa, do ndëna Piyer.

¹⁷ Awa asëval ale yëkadëho rënka ÿa më ntehnëka Piyer: «Gelihna bi, wëjë fëna, arëfal aÿi asan?»

Më ntëkwaka: «Hali, gela.»

¹⁸ Hara vëryokuÿ va gë vëyëka va pëdëniho hwëdëh njerahnëndëni kabi huji ha njoko. Piyer fëna hnam njerantëdëho.

Itëy Asëna asankaf a

¹⁹ Awa asëna wasadëha asankaf a më tëyëka Yesu soÿe vërefal vëlëÿu va gë karanj inte karanjëdëhëhniwo vahne ña.

* **18:5** 18.5 Ami ye: gë Wa-ebëre ña Yawe ÿac Wën ye le fëhnëtanëk «ami ye». (Icahn 3.14) ☆ **18:11** 18.11: Marëk 14.36; Lik 22.42

20 Yesu më ntëkwaka: «Hnë tase vahnë fop nësëdëfuho. Kwëlëkwël karanjädëfuhëhniwo vahnë va vacaliņa hna do gë selele Cery Wën Cankaf hna, hn'ile mbarëpëlëdëfëniho vahnë fop hna. Cowëla muk wanës mën ņa. 21 Soņe ye rëyëduho? Tëyëryihni vële hnëpadëhowo va gante nësëndëbuhëhniwo ka. Vëhni, njëtëni đus ile hnësëndëbuhëhniwo ỹa.»

22 Ga nësëk watac, aryampo hnë vëyëka vële hahnëko đarël lëwu va më poryëka do ntehna: «Aki bi ntëkwadüha asëna wasadëha asankaf a?»

23 Yesu më ntëkwaka: «Ge këm fo nësëbu, tufahnëry. Bare ge ile hnësëbu ỹa toņa ye, soņe ye ryafëduho?» 24 Tac Anas më njëdahnëka, hara nkok ñabi, njoyi vëhni Kayif hna, asëna wasadëha asankaf a.

Iyahëta kigëna Piyer

25 Hnë wati rac, Simo Piyer hwëdëh hna nkoko njer-antënde. Awa ahnë më tëyëka: «Gelihna bi, wëjë fëna, aryampo hnë vërëfal aỹi asan vi?»

Piyer mboko njahëta ntehn: «Hali, gela.»

26 Aryokunj ava asëna wasadëha asankaf, ale nkeniho hnënk g'asan ale ntëpëtëko Piyer nëf ņa, më tëyëka: «Nukila bi g'aỹi asan sarëđiņ hna?» 27 Piyer më mbok njahëtak kat do taņ pëgwëlehn tarënd cale.

Yesu haryënkw Pilat

28 Tac më nufik Yesu vëhni Kayif hna njiryeryi tere guverëner ale waciko Pilat ỹa. Kobëri fo nkeho g'acahnëfëđ ga. Vële yokawo va vërënkëlohna vëhni dënk cery naw hna, soņe antë tonkënëni kabi ñadëniho tokëntini roka Pak ỹa. 29 Soņe rac cahnahneko Pilat tëkatëhni pëh hna do tëyëhni: «Iỹehne wëh lehnërun ntik aỹi asan?»

30 Më ntëkwaniha: «Ge dikëndina wëh yinenëhnekëndelihahna.»

31 Awa Pilat më ntehnëkëhni: «Nufëryina ahitiņun a wuhnë dënk gante nke sariya hun ka.»

Bare më ntëkwani: «Kwëhnalëfuhna fanka hitiņëfuna ahnë ndawi.» 32 Ile nësëni vësankaf wasëwif ỹi, umë lik wanës wante nësëko Yesu soņe sifa cëm nte rëfëka cëm ņa ntiyad.

33 Awa Pilat më mbokak tënk cery hna do ntehnëko njoyi Yesu, tëya: «Ahnaw wasëwif wã bi yeru?»

34 Yesu më ntëkwaka: «Wëjë dënk bi hnahak wante hnësëru ņi, ma vahnë hnësëhniko soņe lëmën ỹa?»

35 Pilat më ntëkwak: «Sëwif bi yebu, ami? Bulunda hu ỹa dënk gë vësankaf vësëna wasadëha va yiryeyëki ỹal mën li. Ye liru?»

³⁶ Yesu më ntëkwaka: «Inaŵ mën inja kwëhnina hnë iŷi duniŷa. Ge hnë iŷi duniŷa kwëhnakënde, vëryokuŋ mën va mëtëntakëndeni memaŷehnahneni antë yëdahnihu hnë vësankaf wasëwif. Bare hali, paryi nke Inaŵ mën inja gena hnani.»

³⁷ Pilat më ntehnëka: «Awa paryi ahnaŵ bi yeru?»

Yesu më ntëkwak: «Wëjë hnësëk: ahnaŵ yëbu! Nagibu do njijëbu duniŷa li soŋe yenëhnëŵa toña ŷa sefe. Ale kwëhnëk toña ŷa nëpad ile hnësëdëfu ŷa.»

³⁸ Pilat më tÿëka «Ye ga ye toña ŷa?»

Kitiŋ Yesu

Pilat, ga nësëk waŋi, më mbok cahnëk kat tëkatëhni wasëwif ŵa pë r hna do ntehnëhni: «Ñoñ nula ile rëfëka ndaŵëhni aŷi asan. ³⁹ Gante nke namu hun ka, tavëndëmuna aramp aryampo hn'ambënt Pak-wo. Awa ñadun bi ravëhnuna ahnaŵ wasëwif aŷi?»

⁴⁰ Më ntëkwaniha ndekatëndëni: «Hali! Gena umë! Barabas ŷadëfun!» Hara, Barabas tac bandi yeho.

19

¹ Awa Pilat më ntehnëk njoyi Yesu do ntampi. ² Wasodafe ŵa më mbahnëni apënk wahnënkët wakwëhn wadëmpëhn do pënkweniha; cudënihawo fëna cud cankaf mbëntah. ³ Tëhadënihawo ntehnëndëniha: «Nkaŷiru, Ahnaŵ Wasëwif!» Do poryëdënihawo.

⁴ Pilat mboko cahn kat do ntehnëhni vësankaf wasëwif va: «Awa, canëhni dëmuna, ayëtahnu ñoñ nula ile ntik rëfëka ndaŵahni aŷi asan.» ⁵ Awa Yesu më cahnik, nkoryaryat apënk wadëmpëhn ŋa do g'acud mbëntah ŋa. Pilat më ntehnëkëhni: «Wëliho asan a!»

⁶ Ga nuniha, vësankaf vësëna wasadëha va gë vëyëka Cery Wën Cankaf va pëgwëlehnëni ndekandëni ntehnëndëni: «Pakehnëryehna hnë kërëwa! Pakehnëryehna hnë kërëwa!»

Pilat më ntehnëkëhni: «Nufëryina ŵuhnë dënk afakuna hnë kërëwa. Ami, ñoñ nula ile menëk kode ndaŵahni.»

⁷ Vësankaf wasëwif va më ntëkwaniha: «Kwëhna bun sariya, do gante nke sariya rac ka, tëfëka cëm, kabi Ajë Wën ntik nkaf ntëŵu ŋa.»

⁸ Wanës watac ntakënakawo dus Pilat. ⁹ Më mbokak tënk cery hna do tÿa Yesu: «Avë ne yeru?» Bare Yesu ñoñ dëkwawohna. ¹⁰ Awa Pilat më ntehnëka: «Ami wëŷëru dëkwadilihohna? Yëtëlihna bi nkwëhna bu fanka soŋe ravi ma fakehni hnë kërëwa?»

¹¹ Yesu më ntëkwaka: «Wëla fanka kwëhnakëndila hnë ami ge Wënu ŋa maŵëryanakëndilihna. Soŋe umë ye, asan ale yëdahnëko ŷal hu ŷa wënëk dus gë wëjë.»

12 Tëk pëgw hnë wati rac, Pilat njëkëlehnadëho fere tavahna Yesu, bare vësankaf wasëwif va ndekadëniho g'ahaŵary: «Ge tavëruha aŷi asan, gelihna lawo Sesar! Alewo-le liyak ahnaŵ a, aŷeŵ Sesar ye!»

13 Pilat, ga nkwëryëk watac, më ntehnëk cani Yesu g'ipër, do umë ntaña tinki kitija hna, hnë ile macëde «Ïëŵa Wëraka», (umë ŵacëde «Gabata» gë wanës Wa-ebëre ŋa).
14 Fac le fëhwëtande ambënt Pak ŋa yeho, fagant anent ŋa.

Pilat më ntehnëkëhni wasëwif ŵa: «Wëliho ahnaŵ hun a!»

15 Bare pëgwëlehnëni ndekandëni: «Arabi cëm! Arabi cëm! Pakehnëryehna hnë kërëwa!»

Pilat më ntehnëkëhni: «Ahnaŵ hun a ye: tëfëko bi fakehnëŵa hnë kërëwa?»

Vësankaf vësëna wasadëha va më ntëkwani: «Kwëhnalëfunahna ahnaŵ ahaŵary ge gena Sesar.»

16 Awa Pilat më njëcfakëhni Yesu soŋe paki hnë kërëwa.

Ipak Yesu hnë kërëwa

Awa më nufëniha Yesu. 17 Ndißëndik kërëwa lëŵu ŷa dënk, cahnary naŵ hna njiryery hnë ÷ëŵa hn'ile macëde «Kuŋ Hëloyoy». «Golëgota» macëdeho fëna gë wanës Wa-ebëre ŋa. 18 Hnam pakënihawo hnë kërëwa umë gë vëhi vëŷentaŵ, aryampo g'irëhw, aŷëntaŵ a g'irahahn do kërëwa Yesu ŷa yeho fagant.

19 Pilat ntehnëko fënali keri do paki kërëwa Yesu hna; aki keriko: «Yesu mbë Nasaret, ahnaŵ wasëwif.» 20 Gë wanës Wa-ebëre, gë walaten, do gë wagërek keriko, do kabi hn'ile pakiko Yesu hna darël naŵ hna nkeho, wasëwif wayabah karanëniho. 21 Awa vësankaf vësëna wasadëha wasëwif ŵa më ntehnëniha Pilat: «Tëfëlahna aher ahnaŵ wasëwif. Tëfëka aher aŷi asan më lehnëk, ahnaŵ wasëwif ŷa ye.»

22 Pilat më ntëkwak: «Ile herëbu ŷa wod keri.»

23 Ante pakëniha wasodafë ŵa Yesu kërëwa hna, më nufëni viŷi vilëŵu va cahëlehnëni wësah wahnah, sah ryampo alewo-le hnë vëhni. Cud ŋa fo woko. Kwëhnalohna tëfëh do nkaf ndampo fo vahniko pëgw yan hafo gëd.

24 Wasodafë ŵa ntehnëlëniho: «Antë citin aŋi cud, bare yëlënëfu wanjël njëtahnin bi mo hwëhnëd.»

Koyëna ntiyako wanës Vikerëh vinte hnësëko:
«Cehëläni viŷi mën va

do njëlëni wanjël njëtahnëni bi mo hwëhnëd cud mën
ŋa.»[☆]

Koyëna dënk ntiniho wasodafë ŵa.

25 Darël kërëwa Yesu hna kahnëko hnëmu, g'aheryu hnëmu, gë Mari asëvalu Këlopas do gë Mari mbë Magëdala.
 26 Ga nuka hnëmu do, darël lëwu, arëfal ale ñahnëko ñus ÿa, Yesu më ntehnëka hnëmu: «Asëval, wëliho ajë hu ÿa.»
 27 Tac më ntehnëka arëfal a: «Wëliho hnëmuh ÿa.» Tëk pëgw hnë wati rac, arëfal a njolehna hnëmu Yesu gë ÿalu.

Icëm Yesu

28 Yesu njëtëko tame fop ile payijiko ntiya padëk do nkehahn ile nësëko Vikerëh ÿa më ntehnëk: «Wënka yoko.»
 29 Darël hnam nkeho peya tëmpah uñen ñañah. Wasodafë wã më koyëni ankwëÿ, cobëni ryoko atëh nte wacik isop do njelëhnëniha ce. 30 Tac Yesu, ga mbucëk uñen ña, më ntehnëk: «Fop padëk!» Tac, tënkwëlehn do cëm.

Icëh wajiy Yesu

31 Kabi fac ile fëhwëtande fac ntawëla ÿa yeho, do kat ntawëla tac yabëkawo nafa ÿa, vësankaf wasëwif va vëÿadilohna ñas iña nko kërëwa hna hnë fac ntawëla hna. Awa më njini muntaniha Pilat nkubehnëhni wahohnënk wã* vële fakiko va do ntihëtehn waÿas wã.
 32 Awa wasodafë wã më nkubëniha aryënkwëryënk ale pakëlehniniho gë Yesu ÿa, tac ahigëna ÿa. 33 Ga təkëhnëniha Yesu, təkätënihawo ga tək cëm, awa vëwubëlawohna wahwër wã. 34 Bare sodafë ryampo më cëhëka wajiy ña gë sori lëwu ÿa, do cahñelehna sat gë wënka. 35 Ale hnësëk wañi ÿa, nukëhniwo gë vinkër vidëwu va dënk, do wanës wadëwu ña toña ye. Njëtëk wapacëk toña ye do nësëd soñe, wuhnë fëna, ahwëtahahnuna Yesu. 36 Awa ile liyak ÿi gante nësëko Vikerëh ka nke: «Wëla ÿëc ryampo gubëfëna.»☆ 37 Do kat, Vikerëh vikawary më lehnëk: «Nudë ale sëhika.»☆

Idën Yesu hn'iyag

38 Ga ndëcëk watac, Yosef, nte yeho avë nkol Arimasi, njiko tëya Pilat mawëryana nuf ñas Yesu ña. Arëfal Yesu yeho, umë fëna, bare cowëko kabi ntakëkawo gë vësankaf wasëwif va. Pilat më mawëryanëka. Awa Yosef më njik nuf ñas Yesu ña. 39 Nikodem fëna njiko. Hara umë yiko hwënta ryampo vëhni Yesu hna g'umëd. Awa njoko ile rëkëk wakilo wafëhw warar ñatikola mir ile hnawëlehniko gë fatëh alowes†. 40 Vëhni vëhi nufëlehnëni ñas Yesu ña, përyëni gë viÿi vile fëryande iñas, ntini wagu ñatikola ña,

* 19:31 19.31 Nkubehnëhni wahohnënk wã soñe cëmëni ñap. ☆ 19:36 19.36: Icahn 12.46; Vaker 9.12; Wahnëw 34.20 ☆ 19:37 19.37: Sakari 12.10
 † 19:39 19.39 Ñatikola mir le hnawëlehniko gë fatëh alowes: Mir gë alowes vile hnawëpëlehnik nke had ñatikola le fëhwëtahñëde waÿas.

gante nke namu wasëwif ka. ⁴¹ Hn'ile pakiko Yesu hna, sarëdiŋ yeho hnam, do hnë sarëdiŋ rac nkeho hnam iyag kasëk nte woyiko kobëri kwëtahna ina. ⁴² Kabi anëka nte pëhwëtanëni wasëwif fac ntawëla ŋa yeho, do kabi ŋawëlohna, më ndënëni ina Yesu ŋa hnam.

20

Ibëhn Yesu

¹ Wakëwak fo gë dimasi ŋa, ante nkoko mëhwëry ŋa, Mari mbë Magëdala njiko yag hna. Më nuk taka nte fidahniko rënka yag ina pidëtiko. ² Awa më nkaryëk nji tëkatëhni Simo Piyer gë arëfal aŋëntaŋ a, ale ñako ŋahn Yesu ðus ŋa, do pëyahni: «Ina Ahwëhn a nufik yag hna do yëtëlëfuhna bi ne kwëtik.»

³ Awa Piyer g'arëfal aŋëntaŋ a më njini g'iyag. ⁴ Vëhni vëhi tak nkaryëðëniho, bare arëfal aŋëntaŋ a ndëcëkawo Piyer do ndënkw tək yag hna. ⁵ Bare tēnkëlohna. Mëkëko do nkuryako. Nuko ile fëryahniko ñas ŋa fo woko hnam. ⁶ Simo Piyer, nte rëfidëhawo ŋa, tēkëgiko, tēnkëlehn tan yag hna. Nuko fënali ile fëryahniko ñas ŋa, ⁷ do g'ile tēmpahniko nkaf Yesu ŋa. Gelohna ndampo fo gë ile fëryahniko ina ŋa, bare minu pëyiko. ⁸ Awa, arëfal aŋëntaŋ, ale ryënkwëko tək ŋa, më tēnkëgëk. Nuko do kwëtahneko. ⁹ Hafo hnë wati rac vëréfal va wëwëryëlohna ten Yesu tēfëka mbëhn vësëm hna, gante pëyahneko Vikerëh ka.

¹⁰ Awa vëréfal vëhi va mbokalehnëni hn'ile cëlëniho hna.

Itufëhna Yesu vëhni Mari mbë Magëdala

¹¹ Hnë wati rac, Mari pëh hna kahnëko ðarël yag hna, do kodëho. Gë wako wadëwu ŋa, më mëkëk, nkurya yag ina ¹² do nukëhniwo wamëleka waki wante liyak viyi viyah, ga ntañani hn'ile kwëtiko ñas Yesu hna, aryampo hn'ile nkeho nkaf hna do ŋëntaŋ ŋa gë wakwër.

¹³ Më tēyëniha: «Asëval, soŋe ye hoðu?»

Më ntëkwakëhni: «Ahwëhn mën a nufik, do yëtëla bi ne kwëtik.» ¹⁴ Ante nësëk koyëna ŋa, më njëkak do nulehna Yesu ga kahnëk hnam, bare yëtëlohna umë ye.

¹⁵ Yesu më tēyëka: «Asëval, ye hoðu? Mo yëkëlehnëðu?»

Më ntiyahnëka bi ayam sarëdiŋ ŋa ye; më ntehnëka: «Ge wëjë hnufëka, pëyarye bi ne kwëtëruha, soŋe yiwu vijëwa.»

¹⁶ Yesu më macëka: «Mari!»

Mari më cahëtak gë cape ntëwu do ndeka gë wanës Wa-ebëre ŋa: «Raboni!» Umë fëhnëtanëð «Aharan».

17 Yesu më ntehnëka: «Bokawo afëlawo, kabi bokala hayu ten gë vëhni Rëm mën ka. Yiryeyi afëyanëhnoŵëhni vëyënta mën va: gë vëhni Rëm mën kayëdëfu, ale ye Rëmun fëna; gë vëhni Wën mën, ale ye Wën hun fëna.»

18 Awa Mari mbë Magëdala njilehn vëréfal hna do pëyahni: «Nubuha Ahwëhn a!» Pëyakëhniwo fëna ile ntehnëkawo ŷa.

Itufëhna Yesu vëréfal vëlëwu

19 Hnë dimasi rac dënk, g'anëka ga, vëréfal va hnë cery nkeniho do cëdëniho warënka ŵa, kabi ntakëkëhniwo gë vësankaf wasëwif va. Yesu më njijëk fagant lëw hni do ntehnëhni: «Arafi yam ŷa nke gë ŵuhnë!»²⁰ Ante nësëk koyëna ŷa, më tufëkëhni wëbák wadëwu wante pakiko ŷa gë wajiy ŷa. Vëréfal va më pëbëkëhni hnatah kabi nudëniha Ahwëhn a.

21 Yesu më mbok ntehnëkëhni kat: «Arafi yam ŷa nke gë ŵuhnë! Gante payiko Rëm ki, payëdëmu ami fëna.»²² Ante nësëk watac ŷa, më cëlëkëhni do ntehnëhni: «Maŵëryina Iyir Ipacah ŷa.²³ Vahnë vële ravëndun wameh wadëw hni va, tavëhnëdëni, do vële wëyëndun tavëhn va vëravëhnëdëna.»

Yesu gë Toma

24 Aryampo hnë vëréfal pëhw gë vëhi hna gentilohna gë vëhni ante njijëko Yesu ŷa. Toma yeho, umë ŵacëdëho fënali Asëp.²⁵ Vëréfal vëyëntaŵ va më ntehnëniha: «Nubunëha Ahwëhn a.»

Toma më ntëkwakëhni: «Ge nula vapakel wapont va wëbák wadëwu hna, do ge ñakëla g'irufa mën ŷi hn'ile nkeho wapont hna do vák mën ŷi wajiy wante cëhiko hna, maŵëdë muk.»

26 Ga ndëcëk wafac mbëd gë warar, vëréfal Yesu va mboko nkeni cery hna. Fac rac, Toma gë vëhni nkentiko. Warënka ŵa mboko cëdëni bare Yesu më njijëk kahn fagant lëw hni, do ntehnëhni: «Arafi yam ŷa nke gë ŵuhnë!»²⁷ Tac më ntehnëka Toma: «Ñakërye gë rufa hu ŷi ani, yëkëry wëbák mën ŷi; yeli vák hu ŷi aŷak wajiy mën ŷi. Tavëry gwaj ŷa do ahwëtahno!»

28 Toma më ntëkwaka: «Ahwëhn mën yeru do Wën mën!»

29 Yesu më ntehnëka: «Kabi nuruho soŷe rac hwëtahnëru? Mbetani vële hwëtahnëd hara vëhnuna va!»

Soŷe ile herik ani kayëte

30 Yesu mboko nti, tase vëréfal vëlëwu hna, wëdahëse wapëmpëhnahnah wakawary wayabah wante wok

tëfëtayina hnë aji kayëte. ³¹ Bare ile yehëhna yi, kerik soje ahwëtahnahnu Yesu ye Arëhnayik a, Aju Wënu na, do ge kwëtahnerunëha, nuÿadun sël ntaŵary, uwám pary ŵa, g'uŵac lëwu ŵa.

21

Itufëhna Yesu hnë vërëfal mbëd gë vëhi

¹ Ga ndëcëk rac, Yesu mboko tufëhnahni vërëfal vëlëwu va, tëfary lant Tiberiyad hna. Wëlin gante tufëhnakëhniwo ka: ² ndampo fo nkeniho, vëhni: Simo Piyer, gë Toma nte ŵacëdeho Asëp a, Natanayel mbë Kana vë Galile, Viju Sebede, do gë vërëfal vëhi vëÿëntaŵ va. ³ Simo Piyer më ntehnëkëhni: «Gë fëla wuwis njidëfu.»

Më ntëkwaniha: «Fuhnë fëna, njintëdefun.» Awa njilehnëni kayëni kulu hna, bare ñoñ vëfëlahna umëd tac.

⁴ Ante pëgwëko pacënd na, tëkiko Yesu, tëfary wënka hna kahnëko. Bare vërëfal va vëÿëtëlohna umë ye. ⁵ Awa Yesu më tëÿëkëhni: «Vërah mën, pëlarunëhëhni bi wuwis?»

Më ntëkwaniha: «Hali.»

⁶ Më ntehnëkëhni: «Dabëryin waryey wi gë cape rëhw kulu hadi do pëladunëhëhni.» Awa ntabëlehnëni waryey ŵa, do vëhodilohna ntabëtini, kabi wuwis ŵa pëbëniho.

⁷ Awa arëfal ale ñahnëdëho Yesu dus ÿa më ntehnëka Simo Piyer: «Ahwëhn a ye!» Ga nkwëryëk wanës watac, «Ahwëhn a ye», Piyer më mbokëryak cudä cud nte cudëtako na do ntëba wënka hna. ⁸ Vërëfal vëÿëntaŵ va më kegëtani ndotëndëni waryey wafëbah wuwis ŵa: vëÿaŵëlohna vambëj va, soje wametër keme fo ñaŵëtaniho. ⁹ Tëkëndëni tunj vambëj hna, më nuni hwëdëh g'uwis ga mbëlëdeni do gë vamburu.

¹⁰ Yesu më ntehnëkëhni: «Yojënëhni wuryampo hnë wuwis wule fëlarun takan wi.»

¹¹ Simo Piyer kayëlehn kulu hna ndoj waryey ŵa nkal hna. Wuwis wusankaf wule fëbëko ŵa, keme gë wafëhw imbëd do gë warar (153) nkeniho do, mama njabahnëniho dus, waryey ŵa fëkëtalohna. ¹² Yesu më ntehnëkëhni: «Yijën tokin.» Wëla arëfal aryampo dëkëlohna tëya: «Mo yeru?» Njëtëniho Ahwëhn a ye. ¹³ Yesu më tëhak, nuf mburu na do cahëlehnëhni, tac wuwis ŵa fëna. ¹⁴ Rarëna ÿa tufëhnakëhniwo Yesu vërëfal vëlëwu va, kobëri ga mbëhnahnëko.

Yesu gë Piyer

¹⁵ Ga puhnani tok inä, Yesu më tëÿëka Simo Piyer: «Simo, aju San, ñahnëruho bi alëbëhni vëÿi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru, ñahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni vupe mën va.»

¹⁶ Tac më mbok tëyëka higëna ŷa: «Simo, aju San, ñahnëruho bi?»

Më ntëkwaka: «Ha, Ahwëhn, njëtëru ñahnëmi.»

Yesu më ntehnëka: «Pabëryihni wape mën ña.»

¹⁷ Yesu më mbok tëyëka rarëna ŷa: «Simo, aju San, ñahnëruho bi?»

Piyer njamëlehn kabi rarëna ŷa tëyëkawo Yesu bi ñahnëka. Më ntëkwaka: «Ahwëhn, njëtëru fop; njëtëru ñahnëmi!»

Yesu më ntehnëka: «Davëryihni wape mën ña.

¹⁸ «Toña ŷa fëyadëmi: ante nkoruho jar ña, wëjë dënk ŷëbadëho ryl ŷa do njidëduho hn'ile ñaduho hna, bare ge ntafëru, njelëdu wëbák ñi, ahaŷary ŷabëdëhi do njiryeryëdëhi hn'ile nkoru ñadila ayi hna.» ¹⁹ (Hara, gë wanës watac, Yesu tufahnëdëho sifa cëm nte cëmëd Piyer tufahnahn inaŷ Wënu ña.) Ante nësëk watac ña më kwënëk: «Tëfe!»

Yesu g'arëfal ale ñahnëko ðus

²⁰ Piyer më cahëtak do nuhna arëfal ale ñako ñahn Yesu ðus ŷa; hamëhni tëfidëhëhniwo. Arëfal arac rankako gë cape Yesu ante tokëdëniho roka ña do tëya: «Ahwëhn, mo ye ale rokadëhi ŷa?» ²¹ Piyer nukawo, më ntehnëka Yesu: «Ahwëhn, aŷi lë, ye yedëha?»

²² Yesu më ntëkwaka: «Ge ñada cëm hafo vokaju, ye yentahniki? Wëjë, tëfe!» ²³ Awa wanës watac campëlehn hnë vëhery vële hwëtahnëk hna; ntehnëdeho, arëfal arac cëmëdina. Bare Yesu dehnëlohna cëmëdina, umë lehnëko ge ñadina cëm hafo mbokaj, ye yentahnika?

²⁴ Arëfal arac dënk hnësëk had sedë do herëk watac. Njëtëbun cedeya dëŷu ña toña ye.

²⁵ Yesu mboko nti viyabah vihaŷary. Ge kerakënde fop, ntiyahnëko tëkëlakëndina ðuniŷa li vëkayëte vante herakënde va.

Vantiyehn Vëfayik

Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk kayëte Itëfëta nte kerëk Lik pañare Yesu ña ye ale herëk Vantiyehn Vëfayik ña. Gante nke ka namu vacërakëlo vële hwëtahnëka Yesu va aye hna Lik herëk inji kayëte.

Mpëd kayëte Vantiyehn kerik yëbëlan wabëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë wahnah gë wabëhn wafëhw imbëd gë warar g'imbëd (64 gë 85) ga ndëcëk hnagi Yesu ña, ante ndëcëko wëyas Pol ña. Njëtinëk Lik arëfëlënta Pol yeho wati wëyas walëwu ŵa bare gena kwëlëkwël nkelahnëniho. Njëtinëk rac kabi, kas fagant kayëte hna, rëkëk ntehnënd «fuhnë» hnë vikerëh vidëwu hna.

Age Itëfëta nte kerëk Lik ña nësahnëd soñe uwám Yesu gëd hnani, Vantiyehn Vëfayik ña nësëd vile rëfidëha va, doku vëfayik soñe ntëdahnëni mbara vële hwëtahnëk va gante-wo-gante fagant bulunda wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif. Age wapëtala kayëte Lik ña ntehnëk Ajë Wënu ña kërënakëhni, rëk pëgw wapëgwala Vantiyehn ña Iyir Pacah inja njëdahnik ntapëhna hni.

Wëlin yëb ryampo, 1.8, ile hnëfak: «Bare yëtëryin iñin: Iyir Ipacah inja cëlid hnë ŵuhnë do nuñadun fanka falëwu fa do wasefe mën yedun Yerusalem hna, Yude hna fop do gë Samari hna, do hafo hn'ile tëkwik duniña hna.»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Pol, wasëwif, Ahwëhn, Iyir Ipacah, vëfayik, kulu, Rom, mbara vële hwëtahnëk, Wanës Wakasëk.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wafac warëkwa Yesu Këris nkal li (1.1-11)

Inap gë iyij Iyir Ipacah (1.12-2.13)

Ipëyahn Wanës Wakasëk Yerusalem hna (2.14-8.3)

Ipëyahn Wanës Wakasëk hnë vankol Yude gë Samari hna (8.4-12.25)

Ipëyahn Wanës Wakasëk gante-wo-gante nkal li (13.1-21.16)

Apëlaniha Afayik Pol Yerusalem hna soñe cëdëniha (21.17-23.22)

Njoniha Pol Sesare hna (23.23-26.32)

Njoniha Pol Rom hna (27.1-28.31)

Iyir Ipacah nte njëdahnëd Wënu ña

¹ Añënta mën Tewofil, kayëte ndënkwëryënk wën hna nësëbuho fop ile pëgwëko ntind Yesu do karanëndëhëni

vahnë ÿa ² hafo hnë fac le nufiko nji g'ambin ÿa. Ani gë kayahnënd ÿa, umë nkabëkëhni gë fanka Iyir Ipacah ña vële tëhnako had vëfayik va ile rëfëka ntini ÿa. ³ Vëhni, ante mbëhnëko ña, Yesu tufëhnakëhniwo do tufëkëhniwo yabah njëtahnëni paryi nke mbëhnëk. Hnë wafac wafëhw wahnah tufëhnakëhniwo do nësëhnëhni soñe Inawñ Wënu ña. ⁴ Fac ryampo, wati nte mbarëniho ña, më ntehnëkëhni: «Ant'aÿawëtawu Yerusalem; napëryin ile ntehnëko Rëm njëdadëhu ÿa, umë ye uyëd ule fëyamuno wã. ⁵ San gë wënka njaryëdëho, bare wühne, ani gë wafac toye, g'Iyir Ipacah inja njaryëderun.»

Kayënda Yesu

⁶ Ante mbarëniho vëfayik va gë Yesu, më tÿëniha: «Ahwëhn, iÿi wati bi mbësaduhëhni nawñ inja bulunda Isërayel ÿa?»

⁷ Më ntëkwakëhni: «Rëm ÿa fo yëtëk ante ntiyad vëÿin ña; wühne mawëryaniluhna ayëtu wati ma yamani ile ntiyahnëd ÿa. ⁸ Bare yëtëryin iÿin: Iyir Ipacah inja cëlid hnë wühne do nuÿadun fanka falëwu fa do wasede mën yedun Yerusalem hna, Yuđe hna fop do gë Samari hna, do hafo hn'ile tëkwik duniÿa hna.»

⁹ Yesu, ga nësëk watac, nufiko g'ambin, do njëkëdënihawo vëhni fop; tac añar cankëlehna hafo nambëniha.

¹⁰ Nkonihho ntañëniha Yesu g'ambin wati nte ñawëtahëdëho ña, tëketëni vësan vëhi vële sudak viÿi viyah haryënkw lëw hni do ntehnënihëhni: ¹¹ «Vësan vëvë Galile, soñe ye ÿëwërun aki ayëkëndu ambnin nji? Asan ale wacëdun Yesu ÿa, hnufëhnirunëha nji g'ambin do koyëna mbokajëd.»

Ahnëmpët Yuđa

¹² Awa vëfayik va matëlehnëni Kuñ Oliviye hna mbokani Yerusalem. Yëbëlan Kuñ Oliviye ña gë Yerusalem tëkëko kilo uyas gë toye. ¹³ Tëkëndëni tuñ, kayëlehnëni yan etas hna, hnë cery ante rëkëniho nkehahnëndëni ña. Wëlin wamac vële yeho hnam va: Piyer, gë San, gë Sak, gë Andëre, gë Filip, gë Toma, gë Barëtelemi, gë Matiye, gë Sak aju Alëfe, gë Simo nte wacëdëho Ahahnëndak, do gë Yuđa aju Sak. ¹⁴ Mawalëniho mbarëlëndëni kwëlëkwël soñe yëfa gë Mari hnëmu Yesu, gë vësëval vëryampo, do gë vëheryu Yesu.

¹⁵ Fac ryampo, ante mbarëdëniho ña, Piyer matëko tase vële hwëtahnëk hna vële rëkëko mpëd keme gë wafëhw wahi (120), do ntehnëhni: ¹⁶ «Vëÿënta mën, ile fëyahnik Vikerëh hna, watac tëfëkawo ntiya. Iyir Ipacah inja pëyahnëk kobëri fo wës David hna soñe Yuđa

nte ryënkwaryëkëhniwo vële fëlaka Yesu va. ¹⁷ Aÿi asan, aryampo hnë fuhnë yentiko, do doku rac fo hwëtehnañhnikëfuno.

¹⁸ «Kaÿ lawahniko koryi ile cosiko soñe iyëdahn Yesu ña. Hnam njoko, hafo tënka donk inji, cahnëlehna wabeÿ ña. ¹⁹ Vahnë vële lëdëk Yerusalem va fop njëtaniho watac: soñe umë wacahnik inji kaÿ gë wanës wadëw hni ña: “Akëlëdama.” Umë fëhnëtanëd: “Ikaÿ Wasat.”»

²⁰ Piyer më mbok ntehnëk: «Wëlin ile herik Kayëte Wahnëw hna soñe Yuda ÿa:

«“Arabi tere lëwu ÿa tavi, ahnë antë ntëdahn kwëlëkwël.”»

Mbok keru fëna:

“Arabi ahaŵary nuf doku lëwu ile njëdakawo Wënu ña.”»

²¹ Tëfëka tëhnayina aryampo hnë vële lapëhnađëhëfuno gante-wo-gante, ante njasëlehëdenëho gë Yesu Ahwëhn a, ²² kobëri ante njaryëkawo San Yesu hafo ante nufëhnikëkëfuna nji g'ambin. Asan a rac nkentëde koyëna sede gë fuhnë, ibëhn dëwu ña.»

²³ Awa, ga nësëk watac Piyer më tahnënihëhni vësan vëhi: Matiyas, gë Yosef, nte wacëdeho Barësabas, (wëcako fëna Yusëtis). ²⁴ Awa vële hwëtahnëk va më njëfani aki: «Wëjë, Ahwëhn, njëtëru iña vahnë ña fop; tufëryifuna bi mo rëhnaru hnë vëÿi vësan vëhi ²⁵ Soñe nke afayik nëmpëta Yuda nte yik gë ÿëwa ile rëfëka.» ²⁶ Tac njëlëniho wanjël njëtahnëni bi mo yed. Awa, më tufahnëk Matiyas ye. Nkwënelehnëniha vëfayik pëhw g'aryaw hna.

2

Itëk Iyir Ipacah iña hnë fac Pantëkot

¹ Ga tëkik fac Pantëkot ÿa, vële hwëtahnëk va sëñ ryampo fo mbarëlëniho. ² Tañ wëñañ matëlehni g'ambin. Nkeho had wëñañ sël hwëhn fanka, do pëbëlehn hnë tere le ntañahnëniho hna. ³ Wati rac dënk, nulehnëni waryëw wale wëntëlëk gë humpen hwëdëh. Pitëlelehn tindahni ale-wo-le nkaf hna vëhni fop. ⁴ Pëbëlehnëhni tañ vëhni fop Iyir Ipacah iña, pëgwëlehnëni nësëndëni vanësa vakawary, ale-wo-le gante njëdadëhawo Iyir Ipacah nësënd ka.

⁵ Hara, wati rac, wasëwif wale wätiko duniÿa ÿi fop, Yerusalem hna nkeniho; ntënënedënihawo Wënu ña. ⁶ Ga nkwëryik wëñañ watac, më mbarëpëlëni. Pëmpëhnañkëhniwo dus vëhni fop, kabi ale-wo-le hnë vëhni nkwëryëdëhëhniwo ga nësëdëni wanës wadëwu ña dënk. ⁷ Pëmpëhnañkëhniwo dëcët do ntehnëdëniho: «Vëÿi vahnë vële hnësëd vi, vëyena bi fop vëvë Galile?»

⁸ Awa, hak kolahnëbun wëryëndëfuni, ga nësëdëni alewo-le wanës wante yëwëbun ɲa? ⁹ Vëryampo hnë fuhnë Parët matiniho, gë Medi, gë Elam; nkeniho vële lëdëko Mesopotami, do gë vëvë Yude, gë Kapados, gë Pon, do gë Asi; ¹⁰ gë vëvë Fërisi, gë vëvë Pampëfili, gë Esipët, do gë waresiyo Libi ile ye ðarël ankol Siren; do gë vële watik Rom, ¹¹ gë vëvë Këret, do gë vëvë Arabi; vëryampo wasëwif naginiho, do vëryampo calinëniho calina wasëwif. Nkwëryëdëfunëhëhni fuhnë fop, alewo-le gë nësa ntëwu ɲa, ga nësëdëni soɲe wadoku wapërën wade ntid Wënu ɲa!» ¹² Vëhni fop pëmpëhnahnëkëhniwo ðus do vëyëtëlohna ile nahadëni; ntehnëledëniho vëhni fop: «Ye ga ye iyin?»

¹³ Bare vëryampo njafanëdënihëhniwo vële hwëtahnëk va ntehnëndëni: «Vëyi uñen ndëwëni!»

Ile nësëhnëkëhni Piyer kore ya

¹⁴ Awa Piyer gë vëfayik pëhw g'aryaw va kahnëniho do ndekahnëhni kore ya: «Nëparyino ðus, vëyënta mën wasëwif do gë fop wuhnë vële ye Yerusalem vi: gwëryëryin ile ryëcëtað ya. ¹⁵ Nahadun vëyi ndëwëni bare vëryëwëna! Cahnëfëd fo wok do sëwif cedina muk iyi wati! ¹⁶ Iyin hawary ye, ile nësëko kila ile waciko Sowel ya:

¹⁷ «Wënu ɲa më lehnëko: "Wëlin ile rëkid ya:

wafac warëkwa hna:

campehnëdëfu Iyir mën inja vahnë hna fop;

viyë hun gë vëryag hun va nësëdëni wanës Wënu ɲa had wakila,

tufëdëfuhëhni vëjar hun va

do gë vicër va viyë gë hudakery.

¹⁸ Ha, campehnëdëfu Iyir mën inja vëryokuɲ mën hna, vësan gë vësëval,

hnë wafac warac, do rëkëd

nësëndëni wanës Wënu ɲa had wakila.

¹⁹ Ntidëfu viyë vifëmpëhnahnah yan, ambin hna,

do gë wëdahëse hnani gëd nkal li:

umë yed wasat gë hwëdëh do gë vëɲar hwëcic,

²⁰ do ulav wã kuyëd

do ulepera wã mbëntëd had wasat.

Umë fop nkeð tëkahnind fac Ahwëhn a,

fac sankaf ryëwayik hn'ile mbokahnid rac.

²¹ Do pehëtëdëhëhni fop vële wëcadëha va."*

²² «Nëparyin ðus, vahnë vëva Isërayel, ile yaðëmu hnësëhnu ya: Yesu mbë Nasaret, gante njëtërun ki Wënu ɲa ntiyehnëdëhawo viyë vifëmpëhnahnah tase hun, gë

wëdahëse do gë vile nkok nahana ahnë. Tufëku umë fayika. ²³ Umë Wënu ña njëdfakuna gante pëhnako ka, gante kahnëndëko kobëri ka. Do wuhnë njëdfarunëha vële wok vëlënënëna Sariya Moyis va pakëniha hnë kërëwa aryaŵuna. ²⁴ Bare Wënu ña mbëhnëndanëka, pëhëtëka cëm hna, tufahnëk icëm iña kodina pëlahna hn'ucankaf ntëŵu hna. ²⁵ David nësëko soñe Ahwëhn a:

«“Nudëfuhawo kwëlëkwël Ahwëhn a haryënk wën, g'irëhw mën nke soñe wowu hahnëndaŵ.

²⁶ Soñe umë pëbahnëka ntaŵary mën iñi urisah

do wës mën ña uhnatah njëwëd, wëla mbahn mën iñi ikwëtahn hna njinëgad;

²⁷ Njëtëbu tavëdilahna ðuniña vësëm hna, tavëdilahna aryokuñ hu yëlu yag hna.

²⁸ Njëtëndanëruho ankaŵ nte yid gë ðuniña le wok puðina.

Igelahn gë wëjë ña natëdëho ðus.”*»

²⁹ Piyer më mbok ntehnëkëhni: «Vëyënta mën, paryi nke David nësëko koyëna bare njëtinek wapacëk cëmëk do mbañik. Iyag dëŵu ña hafo dol ñal fu li nkok. ³⁰ Awa, paryi nke kila yeho do njëtëko Wënu ña ntëkëhnëkawo ntehna aryampo hnë vutah vuntëŵu hna nëmpëtëdëha ucankaf ña.* ³¹ Koyëna David kobëri fo njëtëko soñe ibëhn Këris ña, do umë nësëdëho, ante ntehnëdëho Wënu ña tavëdilahna ðuniña vësëm hna, do tavëdina mbahn dëŵu ña nkël.* ³² Wanës wadëŵu ña soñe iyin nësëd Yesu, ale mbëhnëndanëk Wënu ña, do fuhnë fop wasedë yeyinëk.

³³ Tac nufik soñe nji ntaña laña hnëfak hna g'irëhw Wën. Do tame, gante ntehnëko Wën Rëm ña, nuñak hnë umë Iyir Ipacah iña do campehnëk hnë fuhnë. Umë ye ile hnuðun do wëryëdun iyi wati yi. ³⁴ Awa David, umë kayëna g'ambin had Yesu. Do kat më lehnëk:

«“Ahwëhn a Wënu ña më lehnëka Ahwëhn mën a:

'Yij alaña g'irëhw mën

³⁵ hafo hale këfëdëfuhëhni vële yëwëki va haryënk wën hu.'*»

³⁶ «Awa wëli ile rëfëka njëtëni wapacëk fop ðulunda Isërayel ña: ayi Yesu nte fakërun kërëwa ñi, Wënu ña ntika Ahwëhn gë Arëhnayik.»

³⁷ Wanës wadëŵu ña ntavëkëhniwo ðus vële wëryëkawo va. Umë tÿëniha Piyer gë vëfayik vëyëntaŵ va: «Vëyënta fu, ye rëfëka lifu?»

³⁸ Piyer më ntëkwakëhni: «Gwëcëtaryin vankeya hun va do ayaryiwu ale-wo-le g'uŵac Yesu Këris ŵa, tavëhnahnu

«Gwëcëtaryin vankeya hun va do ayaryiwu ale-wo-le g'uŵac Yesu Këris ŵa, tavëhnahnu

«Gwëcëtaryin vankeya hun va do ayaryiwu ale-wo-le g'uŵac Yesu Këris ŵa, tavëhnahnu

* 2:28 2.28: Wahnëŵ 16.8-11 * 2:30 2.30: Wahnëŵ 132.11 * 2:31 2.31: Wahnëŵ 16.10 * 2:35 2.35: Wahnëŵ 110.1

Wënu ña wameh hun ña. Awa njëfadëhuna Iyir Ipacah ña. ³⁹ Yëtëryin, iñi Iyir Ipacah ñi nte ntehnëk Wënu ña njëfadëhuna wuhñë hwëhnëk gë vutah hun va, do vële wok vëyena wasëwif va: umë ye fop vële macëf Ahwëhn a Wën fu ña.»

⁴⁰ Piyer mboko nësëhnëhni wanës wakawary wayabah soñe mañehnahñehni do kamënañehnahñehni, ntehnëdëhëhniwo: «Mañëryin ipëh iña, pitaryinëhni vahnë vëwen vëvë gaki vi!» ⁴¹ Awa vahnë vëyabah hnë vëhni mañëniho wanës Piyer ña do ntiniho njaryini. Do hnë fac rac tükëniho vahnë wawuli warar vële wënakore vahnë vële hwëtahnëk hna.

Ankeya vële hwëtahnëk

⁴² Kobëri tac, pabëniho nëpa wanës wante karanjëdënihëhniwo vëfayik ña, do nkeni ndampo fo vëhni fop, tokëdëniho ndampo fo do njëfadëniho ndampo fo. ⁴³ Idak Wënu ña pëbëkawo ale-wo-le, kabi ntiyehñëkëhni vëfayik va wëdahëse wayabah gë viyë vifëmpëhñah viyabah. ⁴⁴ Fop vële hwëtahnëk va ndampo fo nkeni do cahëledëniho fop ile kwëhnaniho ña. ⁴⁵ Wëla watere wadëw hni ña nkwañëdëniho do gë ile kwëhnani ña do cahëledëniho koryi ña vëhni fop, ale-wo-le gante mbalëka ka. ⁴⁶ Fac-wo-fac, mbarëledëniho selele Cery Wën Cankaf hna, do gë watere hna soñe gubëlehn mburu ña g'uhnatah do g'intawary pacah. ⁴⁷ Tëfëtañëniho ifërën ile ntidëho Wënu ña do vëvë Yerusalem va fop ñadënihëhniwo. Awa Ahwëhn a kwënedëhëhniwo fac-wo-fac vële pehëtëdëho va.

3

Iyërën ale wok kodina njas

¹ Fac ryampo, Piyer gë SanCery Wën Cankaf hna njidëniho soñe iyëfa bë wati rarëna g'anent hna. ² Nkeho asan ale cëmëko wakwër kobëri nte nagiko ña yiryeryëdeho hnë rënka le wacik «Wamah» hna. Fac-wo-fac njodëho hnam soñe muntandëhni vële rënkëf Cery Wën Cankaf va. ³ Ante nukëhniwo Piyer gë San ga nkëhnëni ténkëni Cery Wën Cankaf hna, më muntakëhni koryi.

⁴ Vëfayik vëhi va më ntañëniha do Piyer më ntehnëka: «Yëkëryifu.» ⁵ Asan a më njëkëkëhni wapacëk kabi ntiyahnëkawo nuñad iñë hnë vëhni.

⁶ Piyer më ntehnëka: «Wëla dalasi kwëhnala, bare ile hodëfu liwu ña ntinëndëmi: g'uñac Yesu Këris mbë Nasaret ña, matëry ayas!» ⁷ Tac tañ më pëlaka vák rëhw yi ndemahna mat. Tañ, wakwër ña njawëlehna, ⁸ umë

ntonak kahn do pëgwëlehn njasënd. Tac tënkëntëlehni gë vëhni Cery Wën Cankaf hna: njasëdëho ntonjatënd uhnatah wã do cëmbëdëhawo Wënu ña. ⁹ Kore ÿa fop nunihawo koyëna ga njasëd njęwatënd icëmb Wënu ña. ¹⁰ Njavëtiko paryi umë lañadëho «Rënka Wamah» Cery Wën Cankaf hna kwëlëkwël muntand. Ga nuyik ile yehawo ÿa, vahnë va pëmpëhnahnëkëhniwo ðus do vëyëtëlohna ile nahadëni.

Wanës Piyer ña Cery Wën Cankaf hna

¹¹ Vahnë va nuniho asan a tavëdîlëhniwohna vëhni Piyer gë San. Soje umë nkaryëniho kwërënihëhni nder cankafe nte wãcic Salomo* hna do pëmpëhnahnëkëhniwo. ¹² Ga nuk Piyer watac, më ntehnëkëhni: «Vahnë vëva Isërayel, soje ye pëmpëhnahnëku g'inqi yërën? Soje ye lajërënëhëfu? Wëjë lehnëk imëk dëw fu dënk ma usatah lëw fu kahnahnëk njasënd aÿi asan? ¹³ Wën Abëraham, gë Wën Isak, gë Wën Sakob, Wën vacërakëlo fu va fop tufahnëk nafa sankaf aryokuñ alëwu ÿa Yesu. Njédahnërunëha vëhni Pilat hna. Umë ñadëho tava bare wuhnë ñwëjërënëho. ¹⁴ Wuhnë ñwëjërënëha Afacah, Asatah a. Pecehnu arëyu awwëryahniwu tavi ale ryawëka ahnë bare wuhnë ñwëjërënëho. ¹⁵ Koyëna ndawërunëha ale yëdahnëdëho uwám wã ðuniÿa li. Bare Wënu ña matëndëka vësëm hna do wasede yebun. ¹⁶ Kafi kwëtahnëbunëha Yesu, fanka wãc lëwu wã njawënëka asan ale hnuðun do yëtërun aÿi. Ha, soje kwëtahn inte hwëhnaðun gë Yesu ñi njërahnëk aÿi asan gante nufun wuhnë fop ki.

¹⁷ «Tame, vëjënta mën, njëtëbu ðus wuhnë gë vësankaf hun vi yëtëluhna ile pëhnëtanëd ile lirunëha Yesu ÿi. ¹⁸ Bare Wënu ña ntik koyëna ile nësëniho wakila ña fop kobëri ña. Umë ye: Arëhnayik, ale ntehnëko payidëha ÿa, korotëd. ¹⁹ Awa tame gwëcëtaryin vankeya va asahëtawu gë cape Wën pëhwëcëhnanhu wameh ña. ²⁰ Koyëna Ahwëhn a Wënu ña mawëryanëdëhu ayinëgawu, do mbokëd cañëtëhniwuna Yesu, ale tëhnako kobëri ña soje lëw hun ÿa. ²¹ Yesu g'ambin ñëwëd ten hafo wati le mbokajëd nkwëcët fop, hafo mboka cañ, gante nësëko Wën ka hnë wawës wakila wacëvah wabë kobëri ka. ²² Koyëna Moyis më lehnëko: «Ahwëhn a Wën hun ña cañëtëhniðëhuna kila g'ami ki. Avë bulunda hun yed. Ge tëkik afo ahnëpawuna fop ile ntehnëdëhu ÿa. ²³ Ale wëjëd

* **3:11** 3.11 Salomo aju David yeho, ahnañ Isërayel had rëmu. Umë vëryëhnëko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soje yasery ÿalëwu (1 Vëhnañ 6; 1 Vëhnañ 5.9-14).

maŵëhna iŷi kila ŷa ndaŵëde do cani bulunda Wënu hna kwëlëkwël."☆

²⁴ «Ha, wakila wante hnësëdëho, kobëri Samiyel ŋa, vëhni fop pëyahneni wati le yehahninëk dol ŷi. ²⁵ Vutah wakila watac va yerun do nkentahnirun akwëtëla nte kwëtëlëniho Wënu gë vacërakëlo hun va ante ntehnëkawo Abëraham: "Hnë ale hnagik hnënk lëŵ hu njëdëdëfuhëhni wabulunda wabë nkal ŋi fop."☆ ²⁶ Soŋe hun ten Wënu ŋa canika Aryokun alëŵu ŷa, payika ndemaŵu aravu ŵuhnë fop vankeya vameh hun va.»

4

Piyer gë San haryënkŵ vëhitij hna

¹ Wati nte nësëhnëdënihëhniwo Piyer gë San koyëna kore ŷa, tëkiniho vësëna wasadëha vëryampo, tëfëlini g'asankaf vële yëkad Cery Wënu Cankaf va do gë wasaduse ŵa. ² Ntavëkëhniwo dūs gë vëfayik vëhi va soŋe ile karanëdënihëhniwo bulunda do pëyahnenëdëniho vësëm va mbëhnëdëni kabi Yesu mbëhnëk. ³ Awa më pëlanihëhni cëdëhnënihëhni hafo ge pacëk, kabi tëko mëd. ⁴ Bare hnë vële wëryëko wanës vëfayik va, vëyabah kwëtahnëniho, do iyab vële hwëtahnëk na nkëhnëko tëkëni vahnë wawuli mbëd.

⁵ Ga pacëk vësankaf wasëwif va, gë vicër bulunda va do gë vëharan sariya va mbarëniho Yerusalem hna. ⁶ Nkeniho hnam Anas, asëna wasadëha asankaf a, gë Kayif, gë San, g'Alekësandër do gë fop vësëna wasadëha viyëntaŵ vële nkeni hnënk g'asëna wasadëha asankaf a. ⁷ Umë cëdëtijini vëhni, Piyer gë San, kahnëdënihëhni haryënkŵ mbara ntëŵ hni hna do tëyënihëhni: «Gë iŷëhne fanka, umë ye, g'uŵac mo ntihantun iŷin?»

⁸ Awa Piyer, pëbëkawo Iyir Ipacah iŋa, më ntëkwakëhni: «Vësankaf do gë vicër bulunda, ⁹ dol tëyëdëbun soŋe ufërën ule linëhnëbunëha asan ale woko kodilohna njas, umë ye, gante njërënik ka. ¹⁰ Awa, yëtëryin ŵuhnë fop, arabi bulunda Isërayel ŷi fop njëtëni: g'uŵac Yesu Këris mbë Nasaret ŋantibun iŷin. Yesu nte fakehnerun ŋa do Wënu ŋa mbëhnëndanëka vësëm hna, soŋe lëŵu kahnënk aŷi asan, ani haryënkŵ hun, g'imbahn kendenj. ¹¹ Yesu ye

«“itaka inte cañëtaniho vëvëry cery ŋa do ye tame inte mbëryahnëk Wënu ŋa cery ntëŵu ŋa fop.”☆

☆ **3:23** 3.23: Divëta Sariya 18.15,18,19 ☆ **3:25** 3.25: Wapëgwala 22.18 ☆ **4:11** 4.11: Wahnëŵ 118.22

12 Hnë umë fo nke ipesh ija. Duniya li fop, Wënu na kobëri canëtëlahna ahnë ahaŵary ale hoden tëfin pehëtahninëfu.»

13 Vëhitiŋ vësankaf va pëmpëhnahnëkëhniwo d'us, kabi nunihëhniwo vëhni Piyer gë San g'ikwëtahn nësëdëniho do njëtaniho fëna vëhni dënk vësan vëhwëhn uyët këm fo ye; do njavëtënihëhniwo taŋ vëréfal Yesu yeho kobëri na. 14 Kabi nunihawo asan ale yërëniko ya, ga kahnëk darël lëw hni, ñoñ vëhwëhnalohna ile nësëdëni. 15 Awa më ntehnënihëhni cahnëni Mbara Vëhitiŋ hna do pëgwëlehnëni nkwajëlëndëni vëhni fo: 16 «Hak ntidenëhëhni vëyi vësan? Vëvë Yerusalem vi fop njëtëni wapacëk vëhni lik viyë vifëmpëhnahnah vi do kodëlënëhna nkwajin. 17 Karaŋ dëw hni ŋi tëfëlahna camp g'ahaŵary bulunda hna. Tëfëka mbañëhniñëhni antë mbok nësëhniñëhni vahnë soŋe Yesu.»

18 Tac më mbok macënihëhni Piyer gë San do mbañëhniñëhni antë mbok nësëni ma karaŋënihëhni vahnë soŋe Yesu. 19 Bare më ntëkwani: «Yëkëryin wuhnë dënk: caŋëk bi haryënk Wën hna aŵaŵëhniwu, hara gena ŵaŵëhñëfuna umë. 20 Ge fuhnë ye kodilëfuhna ravëfu inës ile hnuŋun do wëryëbun ya.»

21 Ga mbok ñañëhniñëhni kat vëfayik va, tavëlehnënihëhni; vëhnuyalohna fere ntihahnënihëhni wameh, kabi bulunda ya fop cëmbëdënihawo Wënu na soŋe ile njërënik asan a. 22 Asan arac kwëhnako ile lëbik wabëhn wafëhw wahnah.

Iyëfa vële hwëtahnëk

23 Piyer gë San, tavëndeni taŋ, njilehnëni taŋ gë vële hwëtahnëk vëyëntaŵ pëyanihëhni fop ile ntehnënihëhni vësankaf vësëna wasadëha va gë vicër vëyëntaŵ bulunda ya. 24 Ga nëpanihëhni, vëhni fop, pëgwëlehnëni njëfandëniha aki Wënu na: «Ahwëhn, wëjë lik ambin ŋi, g'inkal inji, gë wov yi, do gë fop ile yehëhna hnam ya. 25 Gë fere Iyir Ipacah na njëdaruha acërakëlo fu David, aryokuŋëhn hu ya, nës:

«“Soŋe ye ntavëkëhni aki wayal wi?

Soŋe ye nkwajëlëndëni ntini wabulunda ŋi ile wok kodina nke?

26 Vëhnaŵ vëvë nkal vi pëhwëtani wët wä.

Ha, vëvë haryënk bulunda va nkwëryëlëni ŋwëyëniha Ahwëhn a Wënu na gë Arëhnayik alëwu ya.”

27 Paryi nke, hn'ini naŵ, Erođ gë Pos Pilat nkwëryëlëni gë vële wok vëyena wasëwif va do gë bulunda Isërayel ya, këfëniha aryokuŋ asëvah alëw hu ya Yesu, ale

rëhнару ýa. ²⁸ Bare ile ntini ýi fop, gena haŵary ile fëhнаруho wëjë dënk kobëri ýa fo ntini. ²⁹ Tame, Ahwëhn, nëpary gante ñañëhahnëdënihëfu ka, do njëdaryihni, vëryokuñ hu va, pëyahneni wanës hu ña g'ikwëtahn pëbah. ³⁰ Tufahnëry fanka hu fa gë fere wëdahëse wapëmpëhnahnah njërëhahnënihëhni vahnë va g'uŵac Yesu, aryokuñ hu asëvah ýa.»

³¹ Ga puhnani iyëfa ña, pëgwëlehn ñënkand hn'ile mbarëniho hna. Pëbëlehnëhni vëhni fop Iyir Ipacah ña do pëgwëni pëyahndëni wanës Wënu ña g'ikwëtahn.

Idemal vële hwëtahnëk

³² Fop vële hwëtahnëko va nkwëryëlëniho g'intawary do g'inander pacah, nkeni ndampo fo. Cehëlëdëniho fop ile kwëhnani ýa do ahnë dehnëd'ihloha ile kwëhnaç ýa umë fo hwëhnëk. ³³ Vëfayik va pëyahndëniho ibëhn Ahwëhn a Yesu gë fanka sankaf do Wënu ña njëdadëhëhniwo fop ile valëdëhëhniwo ýa. ³⁴ Hnë vëhni fop ahnë gojëlawohna iñë, kabi vële hwëhnako wëhaÿ ma watere va nkwafe'dëniho wati wati, do njojëndëni koryi ýa ³⁵ njëdandënihëhni vëfayik va: vëhni, cehëlendënihëhniwo vëhni fop do alewo-le, gante mbalëka ka, nuÿadëho.

³⁶ Nkeho hnam asan ale ŵaciko Yosef. Avë hnënk Levi yeho do Sipër hna nagiko. Vëfayik va Barënbabas macënihawo, umë fëhnëtanëd «asan ale hamënaÿehndëd». ³⁷ Asan arac hwëhnako kaÿ nte nkwafe'ko do njo koryi ýa, njëdahni vëfayik va, soñe vële mbalëd va.

5

Wamër Ananiyas gë Safira

¹ Nkeho fëna asan ale ŵaciko Ananiyas. Nkwëryëlëniho g'asëvalu, Safira, nkwafe'ni kaÿ nte kwëhnaniho ña. ² Ñaÿëtëko koryi ýa tac nji njëdahni vëfayik va ile wok ýa, do asëvalu njëtëko.

³ Awa Piyer më ntehnëka: «Ananiyas, soñe ye ŵawëru Sintani tënki hafo pëb ntaŵary hu hna? Mërëhneruha Iyir Ipacah ña, ñaÿëtëru koryi ile wafahnëru kaÿ dëŵ hu ña! ⁴ Awafahnënd ýa wëjë hwëhnëko kaÿ ñji, do nte nkwaferu ña fëna gena bi wëjë hwëhnëko koryi ýi? Hak kolëru ahnaha hafo ali koyëna? Gena vahnë wërëhneru, Wënu ña wërëhneru.»

⁵ Ananiyas, ga nkwëryëk watac, njok cëmëlehn tañ. Fop vële yëtako watac va ntakëkëhniwo ðus. ⁶ Vëjar njilehnini përyëni iñas ña tac njoni mbañëni.

⁷ Ga ndëcëk wëwati warar, asëvalu Ananiyas təkēlehn, hara yētëna ile liyak hnam ŷa. ⁸ Piyer mē tēyëka: «Pëyarye, kaŷ nte wafërun ŋa, koryi lëwū ŷi aki bi nke?»

Më ntëkwaka: «Ha, aki nke.»

⁹ Awa Piyer mē ntehnëka: «Hak kolahnërun aŷërëhnuna Iyir Ahwëhn a aki? Nëpary: vële yikëh mbañiniha asan hu va təkini rënka li do njidëni mbañinihi, wëjë fëna.»

¹⁰ Wati rac dënk njolehn haryënkw Piyer cëmëlehn taŋ. Vëjar va tënkëlehnini tëkatëniha ga cëmëk; njolehnëniha mbañëniha ðarël hn'ile mbañëniha asanu hna. ¹¹ Watac njonëhnikëhniwo ntakah cankaf vële hwëtahnëk va fop gë vahnë vëhawary vële yëtako va.

Vifëmpëhnahnah viyabah vile ntidëni vëfayik

¹² Vëfayik va ntidëniho viŷë vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wayabah bulunda hna. Vële hwëtahnëk va fop njehëkëhniwo ðarël nder Salomo* mbë Cery Wën Cankaf hna. ¹³ Ahnë ahaŷary ðëkëðilohna naŷahni; do vahnë va fop ntënëndëfënihëhniwo ðus. ¹⁴ Hnë watac fop vële hwëtahnëdëha Ahwëhn va nkwënadëniho kwëlëkwël, vësan gë vësëval. ¹⁵ Njiniho hafo canëndënihëhni vëres va vankaw hna: hnë wëgway kwëtëdenihëhniwo ma hnë wafad, soŋe, ge Piyer ndëcëd, wëla cën dëwū ŋa fo kod cankëhni. ¹⁶ Vahnë vëyabah fëna nkaryaryëdënihëhniwo vëres do gë vële mbërehnëni wayine vëvë vankol vante kakëniho gë Yerusalem va. Do fop njërënëdeniho.

Vëfayik va mbërehnëdeni

¹⁷ Asëna wasadëha asankaf a gë wasaduse waŷëntaŷ ŵa fop ñëŷaryënihëhniwo vëfayik va ile ntidëniho ŷa. Awa umë pëhnani ntinihëhni iñë. ¹⁸ Më matëni pëlanihëhni vëfayik va do cëdëhnënihëhni kaso bulunda hna. ¹⁹ Bare g'umëd ga, mëleka Ahwëhn a më pidëtëk warënka kaso ŵa, canëkëhni do ntehnëhni: ²⁰ «Yiryin Cery Wën Cankaf hna afëyawuni bulunda ŷa wanës wante yod uwám usër hna.»

²¹ Vëfayik va maŷëhnëlehnëniha: kobëri fo g'acahnëfëd ga, njilehnëni Cery Wën Cankaf hna pëgwëlehnëni karanëndënihëhni vahnë va.

Awa, asëna wasadëha asankaf a do gë vële nkeniho va më macënihëhni Mbara Vëhitiŋ vicër bulunda wasëwif va soŋe kitiŋënihëhni. Tac më payëhnëni njinëhnini vëfayik va, gë kaso njojini. ²² Bare vëyëka va ga təkëni kaso hna, vërëkatëlëhniwohna hnam. Umë mbokani pëyahñëni: ²³ «Tëkatëbun warënka kaso ŵa ga nkok pidë ðus vëyëka

* **5:12** 5.12 Salomo aju David yeho, ahnaŷ Isërayel had rëmu. Umë vëryëhnëko Cery Wën Cankaf ŋa do njëtiko soŋe yasery ŷalëwū. (1 Vëhnaŷ 6; 1 Vëhnaŷ 5.9-14)

va ale-wo-le yëw̃a lëw̃u hna haryënk̃w warënk̃a hna, bare ga pidëtëbun, ahnë tëkatëlëfunahna b̃ambery!» ²⁴ Ante nkwëryëniho watac ña, asankaf vëyëka Cery Wën Cankaf ña gë vësankaf vësëna wasadëha va vëyëtëlohna ile nahadëni do tëyëlëdëniho bi ye likëhni vëfayik va.

²⁵ Hnë wati rac, təkēlehni ahnë pëyahni: «Vësan vële sēdehnērūnēho va selele Cery Wën Cankaf hna nkeni do bulunda ỹa karanjēdëni.» ²⁶ Awa, vësankaf vëyëka va njilehnëni gë vësan vërac mbokaryinihëhni vëfayik va. Bare vëỹañēnalohna, kab̃i ntakëkëhniwo gë bulunda ỹa antë ntutënihëhni gë wëraka.

²⁷ Ga mbokaryinihëhni, umë njonihëhni Mbara Vëhitiñ hna gë vësëna wasadëha hna. Asankaf vësëna wasadëha ỹa ²⁸ më ntehnëkëhni: «Mbañëhnirun karanj vahnë g'uw̃ac ayi asan ña. Bare wëli pëbënērūnēhëhni vahnë vëvë Yerusalem vi ikaranj hun iñi wahakili walëw̃ hni hna, do ntehnērūn fuhnë ryawëka ayi asan.»

²⁹ Awa Piyer gë vëfayik vëỹëntaw̃ va më ntehnëni: «Wënu ña rëfëka mawëhni, gena vahnë. ³⁰ Wën warëm fu ña mbëhnëndanëka Yesu nte fakërun hnë kërëwa soñe aryaw̃una. ³¹ Umë matëndëk Wënu ña soñe ntaña g'irëhw lëw̃u had asankaf do afehët, njëdahnëhni vahnë vëva Isërayel va nkwëcëtëni vankeya vantëw̃ hni va do nuyhënëni itavëhn wameh wadëw̃ hni ña. ³² Do fuhnë, wasefe warac yebun, g'Iyir Ipacah nte njëdfakëhni Wën vële w̃awëhnëdëha va.»

³³ Mbara Vëhitiñ va, ga nkwëryëni watac, ntavëkëhniwo had tēnkëhni wasakahn w̃a, do ñadëniho ndawëhnënihëhni vëfayik va. ³⁴ Bare aryampo hnë vëhni, farise ale w̃aciko Gamaliyel, tebako wanës ña. Aharañ sariya ale ntënëneniho bulunda ỹa fop yeho. Matëko tase vahnë fop tëy canini ten toye vëfayik va. ³⁵ Tac më ntehnëkëhni vële mbarëniho va: «Vëva Isërayel, diryin wajira ile ỹadun aliwuni vëyi vësan vi. ³⁶ Dënkwëtaryin: biyëna nuyinëkawo asan ale w̃aciko Teyudas, pëlako nkaf ntëw̃u ña had aryëndah; tēkëniho vahnë wakeme wahnah vële rëfëdëhawo va, bare ndaw̃iko, do fop vële rëfëdëhawo va campëniho do golohna nkwëryënde ga nësëde soñe lëw̃ hni. ³⁷ Umë, ga ndëcëk, wati vaker hna, Yuḏa avë Galile ỹa cahniko. Umë fëna vahnë vëyabah tēfëdënihawo bare ndaw̃iko umë fëna do fop vële rëfëdëhawo va campehniniho. ³⁸ Awa tame, wëli ile hnahaḅu ỹa: antë awo afaḅu wëba vëyi vësan do tavëryinëhni njini. Ge ile ntidëni ỹi gë ile ñadëni ỹi nahan dëw̃ hni dënk matik

përekad. ³⁹ Bare ge paryi Wën hna matik kodiluhna aŵemaŷehnuni, ant'aliwu hafo aŵëtaryuna Wënu ɲa!»

Mbara Vëhitiɲ va maŵëlehnëni wanës Gamaliyel ɲa. ⁴⁰ Macëlehnënihëhni vëfayik va, ndafehnënihëhni tac ntehnënihëhni antë mbok nësëni g'uŵac Yesu, tavëlehnënihëhni.

⁴¹ Vëfayik va cahnëlehnëni hnam g'uhnatah sankaf kabi Wënu ɲa catahnëkawo gë vëhni korotëni soɲe ŵac Yesu ŵa. ⁴² Pëgw hnë fac rac, selele Cery Wën Cankaf hna do watere hna, nkonihokaraɲëndënihëhni vahnë va do pëyahnëndëni Wanës Wakasëk Arëhnayik a, Yesu.

6

Vësan mbëd gë vëhi vële rëkëd ndemandënihëhni vëfayik

¹ Hnë wati rac, nkwënaďëniho vële hwëtahnëk va yaɓ ɲa. Nkenihok vëhni wasëwif wale hnagiko Isërayel hna, Wa-ebëre nësëďëniho, do wëryampo hnë wayal wahawary matiniho, Wagërek nësëďëniho. Vële hnësëď Wagërek va mëhnaďëniho soɲe vële hnësëď Wa-ebëre va, ntehnëndëniho vërac vësahelelendilohna rokëtok ŷa gante caɲëk fac-wo-fac ka soɲe vësëval vëvë kore lëw hni vële cëmaryëk vësan va. ² Awa vëfayik pëhw gë vëhi va më mbarënihëhni vële hwëtahnëk va fop ntehnënihëhni: «Caɲëna soɲe lëw fu ravëfu pëyahn wanës Wënu ɲa fabahnëfu cahëlehn ile rokëde. ³ Awa tame, vëyënta fu, tëhnaryinëhni hnë ŵuhnë vësan mbëd gë vëhi, vële pëbëk Iyir Ipacah, gë yasery, do hwëtahnëk. Kwëtëhnahnëďëfunëhëhni iŷi doku. ⁴ Koyëna fuhnë kodëfun wo hahnëndafu iyëfa ɲa gë ikaraɲ vahnë wanës Wënu ɲa.»

⁵ Vële hwëtahnëk va fop maŵëniho watac. Më tëhnanihëhni vëhni: Ecen, asan ale hwëtahnëkawo dus Wënu ɲa do pëbëko Iyir Ipacah, gë Filip, gë Përokor, gë Nikanor, gë Timon, gë Parëmenas, do gë Nikola mbë Antiyos nte salinëko kobëri ɲa sali wasëwif. ⁶ Më tufinihëhni vëfayik va soɲe njeľanëhnënihëhni do tindënihëhni wëbák ɲa ale-wo-le vëhni fop.

⁷ Wanës Wënu ɲa campëďëho kwëlëkwël g'ahawary do iyab vële hwëtahnëk va nkwënaďëho dus Yerusalem hna. Do wëla vësëna wasaďëha vëyabah kwëtahnënihawo Yesu do maŵëhniha.

Ipëla Ecen

⁸ Ecen, Wënu ɲa njeďëkawo dus do pëbënëkawo fanka falëwu fa, ntidëho wëdahëse gë vifëmpëhnahnah visankaf bulunda hna. ⁹ Bare vësan vëryampo pëgwëlehnëni

nkwajëtehnëndëniha. Vësan vëracc vëvë cery caliņa nte wacëde «Cery Caliņa mba Vëramp vële Ravik» yeho. Ani matiniho: Siren, gë Alekësandëri, gë Silisi, do gë Asi. Nkwajëlëdfëniho gë Ecen, ¹⁰ bare vëhodilohna tufahnëni gena toņa wanës wacatah wadëwu wante nësëndanëdfëhawo Iyir Ipacah iņa.

¹¹ Soņe rac, më cosënihëhni vahnë ntehnëni nkwëryëniha ga nësëdf wanës wante yewëdfëha Moyis gë Wënu ņa.

¹² Koyëna ntavëndanënihëhniwo bulunda ya, gë vicër bulunda va, do gë vëharan sariya va. Tac më nëñlëhnëniha Ecen pëlaniha, njonih Mbara Vëhitiņ hna.

¹³ Njoryaryënihëhniwo fëna wacëde vëwër va më ntehnëni: «Ayi asan tëryëdfina nës wameh soņe Cery Cëvah Cankaf Wënu ntëw fu ņa gë Sariya Moyis ya. ¹⁴ Nkwëryëbunëha, ga ntehnëdf, Yesu mbë Nasaret ņi nihëdf Cery Wën Cankaf ņa do nkwëcëtëdf wënamu wante njëdfakëfu Moyis ņa.»

¹⁵ Fop vële yeho hnam va ntaņënihawo Ecen kabi nunihawo yëka ya had yëka mëleka nkehawo.

7

Wanës Ecen

¹ Asëna wasadëha asankaf a më tëyëka Ecen: «Toņa bi ye ile hnësëde soņe hu yi?»

² Awa më ntëkwaka: «Warëm mën gë vëyënta mën, nëparyino: Wën Hnayah ya karyëtahnekawo rëm fu ya Abëraham ante nkeho Mesopotami hna ani gë njihahnënd ntëdf Aran hna. ³ Më lehnëkawo: “Tavëry nkal hu ņi, gë hnënk hu yi do ayi hn'inkal nte rufëdfëmi hna.”*

⁴ Koyëna tavëko Abëraham nkal Kalëde ņa nji ntëdf Aran hna. Tac ante cëmëko rëmu ņa, Wënu ņa më pakëtika hnë nkal nte yehahnërun gaki ņi. ⁵ Wënu ņa ñoņ yëdfëlawohna Abëraham kwëhn umë hnam, wëla fënkwaç fatoy yëdfëlawohna. Bare më lehnëkawo njëdfadëha nkal iņa do vërahu kwëhnëdfëni ge cëmëk. Hara wati rac, Abëraham kwëhnalëhniwohna ten vutah. ⁶ Wënu ņa më lehnëkawo vutah vuntëwu va hnë nkal nte wok gena dëw hni ntëdfëdfëni, hn'ile nkefëni vëramp do ntideni këm fo hnë wabëhn wakeme wahnah (400). ⁷ Wënu ņa nkwënëko piniņëdfëhëhni bulunda ile lidëhëhni vëramp ya. Ge ndëcëk watac, cahnedëni hn'inkal tac do njijëni ani dënk, hn'iņi nkal, cëmbëndëniho.* ⁸ Tac Wënu ņa kwëtëlëniho gë Abëraham do njëdfahna namu háci ya nke dahëse kwëtëla ntëw hni ņa. Awa Abëraham nagëhnikawo

* 7:3 7.3: Wapëgwala 12.1 * 7:7 7.7: Wapëgwala 15.13-14

facan, Isak maciko, do kácëkawo ante nuŷako wafac mbëd gë warar ŋa. Isak fëna koyëna kácëkawo aju Sakob, do Sakob fëna kácëkëhniwo viju, vële yeho warëm pëhw gë wahi waryënkwëryënkw wã.

⁹ «Viju Sakob, vërac ñeŵary, fëlakëhniŵo më nkwafëniha ahery hni Yosef, soŋe nji had aramp hn'inkal Esipët hna. Bare Wënu ŋa g'umë nkeniho. ¹⁰ Ntihëtëkawo mbër ntëŵu ŋa fop do njëdfakawo yasery hafo Farawo ŷa, ahnaŵ Esipët, nëŋa dŵus g'umë. Arac më ntika guverëner Esipët hna do gë tere ucankaf hna fop.

¹¹ «Tac tëkëlehni inte cankaf Esipët hna fop gë nkal Kanan ŋa. Ambër cankaf yeho. Warëm fu wã ñoñ vëwolohna nuŷandëni ile tokëdëni. ¹² Sakob njëtako nkehëhna Esipët hna ile rokëde, do ryënkwëryënkw ŷa më payëkëhni viju, warëm fu wã. ¹³ Ga njini higëna ŷa, Yosef më ntik njavëtëniha vicëru do Farawo ŷa njëtako vicëru va ye. ¹⁴ Tac Yosef më payehnëk njinëhni rëmu Sakob gë tere lëŵu ŷa fop. Vahnë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd (75) nkeniho. ¹⁵ Awa Sakob gë tere lëŵu ŷa njilehnëni gë Esipët; hnam cëmëniho umë gë warëm fu waŷëntaŵ wã. ¹⁶ Sisem hna njiryeryiko waŷas walëŵ hni wã, kwëtini hn'iyag inte ntaŵëko Abëraham gë koryi hnë viju Hamor.

¹⁷ «Bulunda fu ŷa njaβëniho do nkwënađëniho kwëlëkwël Esipët hna hafo tëhaj wati le ntihand Wënu ŋa ile nësëhnëkawo Abëraham ŷa. ¹⁸ Awa, ahnaŵ ale wok yëtëlawohna Yosef naŵëgëko Esipët hna. ¹⁹ Ahnaŵ arac tokadëhëhniwo bulunda fu ŷa do këm fo ntidëhëhniwo vacërakëlo fu va porosinatëndëhni tavëndënihëhni vutah vunul va cëmëndëni.

²⁰ «Hnë yamani rac nagiko Moyis. Fatah fankwamah yeho, do Wënu ŋa ŋahnëkawo. Ŷalu hna njëŵëndiko hnë wadepëra watar. ²¹ Tac më njëbik hnë kankel do ntabi hnë garyëla. Awa aryagu Farawo ŷa hnufakawo do kwëdëkawo had fatah fantëŵu. ²² Koyëna ñëŋako Moyis fop uyët vëvë Esipët va do kwëhnako fanka hnë ile nësëdëho do ntidëho ŷa.

²³ «Ga nuŷak wabëhn wafëhw wahnah, Moyis pëhnako nji njëkihni vëŷëntaŵu vële nkeni hnënk va, viju Isërayel. ²⁴ Wati rac nukawo avë Esipët ga ntidëha këm fo avë Isërayel. Awa më ntëŵëhnëka mbaŷ ntëŵu ŋa, ndaŵa avë Esipët ŷa. ²⁵ Ntiyahnëkawo nkwëryëdëni wahnënk walëŵu wï, gë umë pehëtëdëhëhni Wënu ŋa, ßare vëwëryëlohna. ²⁶ Ga pacëk, Moyis tëkatëkëhniwo vële nkeni hnënk va ga mëtëdëni do ñadëho konjëlehnëhni. Më ntehnëkëhni:

“Wëlawo mën, hnënk yerun! Awa soŋe ye lilëdfun këm fo aki?”

²⁷ «Bare ale lidëhawo aÿëntaŵu këm fo ÿa më cañëtaka Moyis ntehna: “Ye yentahniki? Mo liki asankaf do ahitiŋ alëŵ fu? ²⁸ Aryaŵo bi ÿaŋfu, gante ndaŵëruha ÿëhno avë Esipët ki?” ²⁹ Moyis ga nkwëryëk wanës watac, më nkaryëk nji ntëd hn'inkal Madiyan hna; hnam nuÿakëhniwo vutah vucan vuki.

³⁰ «Ga ndëcëk wabëhn wafëhw wahnah, mëleka haryëtahnëkawo Moyis wula hna, fagant humpen fatëh fante ÿagëdëhohna ðarël kuŋ nte wacik Sinayi hna. ³¹ Moyis pëmpëhnahnëkawo ga nuk hwëdëh ha fatëh hna koyëna. Bare tëhadëho soŋe pëcëta wapacëk, më nkwëryëk kopa Ahwëhn a ga ntehnëdëha: ³² “Wën vacërakëlo hu ŋa yëbu, Wën Abëraham, Wën Isak, do gë Wën Sakob.” Moyis mbalëdëho, ðëkëdïlohna njihn yëka ÿa.

³³ «Awa Ahwëhn a më ntehnëka: “Paryëtëry wapary ŋi, kabi hn'ile kahnëru hna cëvak. ³⁴ Nufu ambër bulunda mën ŋa Esipët hna, nkwëryëbu wako g'ïñëm dëŵ hni ŋa do cëlibu, fehëtëŵëhni. Tame, yij: payëdëmi gë Esipët.”*

³⁵ «Moyis tac dënk ye nte ñwëÿëniho ntehnëniha: “Mo liki asankaf do ahitiŋ?” Umë payëka Wënu ŋa had asankaf, afëhët bulunda g'ïdëma mëleka le sahnëhnikawo humpen fatëh hna. ³⁶ Umë sanikëhni Esipët hna. Ntiko wëdahëse gë vifëmpëhnahnah hn'inkal tac, nte ntëmpëtaðëniho Wov Vëntah hna, do gë hnë wabëhn wafëhw wahnah wula hna.

³⁷ «Moyis tac dënk lehnëkëhni viju Isërayel: “Wënu ŋa canëhnëdëhuna kila had ami avë bulunda hun.” ³⁸ Do fëna, ante mbarëlëdëniho bulunda Isërayel wula ŋa, umë hahnëdëho yëbëlan vacërakëlo fu va gë mëleka le hnësëhnëdëhawo hn'ikuŋ Sinayi ÿa. Hnam nuÿajëdëho wanës Wën wante yëdahnëd uwám usër soŋe njij pëyafu.

³⁹ «Bare vacërakëlo fu va vëÿaðïlohna maŵëhnëniha; më cañëtaniha do pëhnani mbokani Esipët. ⁴⁰ Umë ntehnëniha Aron: “Dinëhneriyifu wamën wante ryënkwareyëhëdëfu, kabi yëtëlëfuhna bi ye fëlaka aŋi Moyis nte sanikëfu Esipët ŋi.” ⁴¹ Awa më ndëhwarëni wën le mëntëlëni gë fañihni, ntinëhniha sadëha, do më ntini ambënt nëŋah soŋe ile ntini vëhni dënk ÿa. ⁴² Bare Wënu ŋa niÿahnëkëhniwo do tavëhni cëmbëndëni wahol wale ye g'ambin wï. Gante kerik kayëte wakila ki:

«“O bulunda va Isërayel,
Gena ami sënahnërun sadëha wusaŵ

* 7:34 7.34: Icahn 3.1-10

gë wasadëha wayëntaŵ hnë wabëhn wafëhw wahnah wula hna.

43 Hali, ndibëdunëho gante-wo-gante usank wën ile wacëdeho Molok wã do gë wën hun ile liyarun wëntëlah g'ikol nte wacëde Refan ña.

Ntiyarunëho wañi wamën wuhnë dënk aŵuntahnëndu. Soñe umë fakëtandëmu hafo Babilon."

44 «Wula hna warëm fu wã kwëhnaniho usank ule ryënkwëtehnëdëho kwëtëla nte ntiniho Wënu ña gë vëhni ña. Usank rac ntiko Moyis gante ntehnëkawo Wën ka. Sifa ule tufëkawo wã ntiko. 45 Urac, tebalëdëniho warëm fu wã. Vëhni gë Yosuwe njonihö hnë nkal nte nkehahnëniho bulunda vële wok vëyëtëlahna Wën, vële ntak Wën haryënkw lëw hni va. Hnam nkoko afo David nke ahnaŵ. 46 Arac nuŷako idëma Wënu ña kabi Wënu ña ñadëhawo. Awa David tëyëkawo maŵëryana nëmpët usank wã gë nte vëryik nte rëkëde cëmbahnënde, umë Wënu Sakob ña. 47 Bare Cery tac Salomo* vëryehnëko.

48 «Bare, ile ye toña ÿa, Wën Hunte Sëpëk Fop ña dëdëdina hn'acery nte mbëryëni vahnë. Wëlin ile pëyahnëk kila ÿa:

49 «“Wënu ña Ahwëhn a ntehnëk: ‘Ambin ña ye tinki naŵ mën ña,

nkal inji ye hn'ile yinëgehnahnëdëfu wapary mën ña.

Iÿëhne sifa Cery hoðun avëryëhnuno?

Añëhne cape kodëfu ÿëwu?

50 Gena bi ami lik vëyin fop?’ ”

51 «Wuhnë vahnë vële kambëk vankaf vi, Wënu ña macëdëhu bare pidërun wasakahn hun† wã gë vanëf hun va, ñwëÿëdunëha kwëlëkwël Iyir Ipacah inja! Had vacërakëlo hun va nkerun! 52 Nkehëhna bi kila ile nkoni vëvërehnëna? Ndaŵënihëhni vële fëyahnëdëho itëk Yesu, Asatah a. Do wuhnë, tame, nkwaferunëha do aryaŵëhnuna. 53 Toña ye, nuŷarun sariya Wën ÿa gë wamëleka ña, bare mawëhnlëhna muk!»

Icëm Ecen

54 Vëhitij vësankaf wasëwif va, ga nkwëryëni wanës watac, cenakëhniwo ntavah ña soñe Ecen afo cemëlehnandëni aki fo wabeñ ña. 55 Bare umë, pëbëkawo Iyir Ipacah inja, më kañëk g'ambin do nu humpen inaÿ

* 7:47 7.47 Salomo aju David yeho, ahnaŵ Isërayel had rëmu. Umë vëryehnëko Cery Wën Cankaf ña do njëtiko soñe yasery ÿalëwu (1 Vëhnaŵ 6; 1 Vëhnaŵ 5.9-14). † 7:51 7.51 Pidërun wasakahn hun: Wagërek hna ntehnëk vintawary hun va kácina. Rac fëhnëtanëk vëyentaryahnina bulunda Wën hna.

Wënu ña, do Yesu g'irëhw Wën kahnëko. ⁵⁶ Awa më ntehnëk: «Nëparyin: nufëfu ambin ñi pidëtak do Ajë Ahn'a g'irëhw Wën kahnëk.»

⁵⁷ Vële wëryëko wanës watac va, më ndekani ñus cijalehnëni vanëf va, më nëñëlëhnëniha vëhni fop. ⁵⁸ Canëniha naŵ hna do ntutëndëniha gë wëraka soje ndaŵëniha. Vële wërahnëkawo Ecen va, jar nte wëcik Sol kwëtëhnahnëniho viyi vilëŵ hni va.

⁵⁹ Wati nte ntutëdënihawo ña, Ecen njëfako ntehn: «Ahwëhn Yesu, kwëtëhnahnëmi ntaŵary mën ña!» ⁶⁰ Tac njolehn ndëkwëhn do ndeka rëkwa ŷa gë fanka fop: «Ahwëhn, tavëhnëryihni uwi wëh!» Ga nësëk koyëna cëmëlehn.

8

Ikorotehn vële hwëtahnëka Yesu

¹⁻² Sol nëjëkawo idaŵ Ecen ña. Nkeniho hnam vësan vële hahnëndako soje Wën mbañënihawo do konëhnëdënihawo ñus.

Fac rac dënk pëgwiniho koroteyehnëndeni ñus vële hwëtahnëka Yesu va Yerusalem hna. Vëhni fop campëniho vankol vambë Yuđe gë Samari hna, vëfayik va fo woko hnam. ³ Sol, umë njawërdëho mbëvehnëhni vële hwëtahnëk va; njidëho tere-wo-tere canëndëhni, vësan gë vësëval, cëdëndëhni.

Doku Filip Samari hna

⁴ Vële sampehniko va ndapëniho wayal hna pëyahndëni Wanës Wakasëk ña. ⁵ Filip njiko naŵ cankaŵ Samari hna pëgwëlehn nësëhnëndëhni soje Arëhnayik a vahnë vëvë hnam va. ⁶ Bulunda ŷa fop nëpadënihawo Filip gë yasery kabi nkwëryëniho ga nësëde vifëmpëhnahnah vile ntidëho va do nuniho: ⁷ vëyabah vële nkeniho gë wayine va cahnënihëhniwo ndekatëndëni ñus; do vëreyah gë vële ye vorovoro vëyabah njërëniho. ⁸ Koyëna, naŵ ña hnë uhnatah sankaf nkeho.

⁹ Hara, asan ale wëcik Simo lëdëntiko hn'ankol tac do mbilayo kavëla ntidëho. Pëmpëhnahnëndanëdëhëhniwo bulunda Samari ŷa do naŷënadëho. ¹⁰ Fop bulunda ŷa, vutoy gë vënaŷah per, nëpadënihawo pary. Ntehnëdeho: «Ayi asan fanka Wën fa dënk ye, fale wëcëde "Fanka Fahnaŷah."» ¹¹ Mbiyëko ga pëmpëhnahnëndanëkëhniwo gë mbilayo kavëla lëŵu ŷa, soje umë nëpadënihawo pary. ¹² Bare ante pëyakëhniwo Filip Wanës Wakasëk soje Naŵ Wënu ña do gë soje Yesu Këris ŷa, kwëtahnëniho do njaryiniho vësan gë vësëval per. ¹³ Simo umë

dënk më lehnëko kwëtahnëk do njaryiko. Kobëri tac, ñawëdilawohna Filip kabi pëmpëhnahnëkawo dus vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wade nudëho ña.

¹⁴ Ante njëtaniho, vëfayik va Yerusalem hna, vëvë Samari va maŵëni wanës Wënu ña, më payënihëhni ýal hni hna Piyer gë San. ¹⁵ Vëhni ga tëkëni Samari hna, umë muntanënihëhni vële hwëtahnëk va nuýahnëni Iyir Ipacah iña ¹⁶ kabi Iyir Ipacah iña cëlëlohna ten wëla hnë aryampo hnë vëhni; g'uŵac Ahwëhn a Yesu fo njaryiniho. ¹⁷ Awa Piyer gë San më tindënihëhni wëbák ña nuýalehnëni Iyir Ipacah iña.

¹⁸ Simo ga nuk vële hwëtahnëk va njëdfayini Iyir Ipacah iña ante tindënihëhni vëfayik wëbák ña, më ñad njëdfahni koryi vëhni Piyer gë San ¹⁹ ntehnëhni: «Maŵëryanëryino ami fëna inji mëk, soñe ale-wo-le rindëdfëfu wëbák ña nuýahn Iyir Ipacah iña.»

²⁰ Bare Piyer më ntëkwaka: «Arabi mbëvehni koryi hu ýi gë wëjë per, kabi naharu uyëf Wënu ña kode ntaŵi! ²¹ Tëfëlihna wëla toyë alinti dfoku le lidëfun ýi, kabi ntaŵary hu ña catëna haryënkW Wën hna. ²² Tavëry iña hu meh inji do muntaryehna Ahwëhn a soñe, ge kod nke, tavëhnahni iña meh nte hwëhnaru ntaŵary hu ñi. ²³ Ha, tavëry kabi nudëfu njapëru do aramp wameh yeru.»

²⁴ Awa Simo më ntehnëkëhni vëhni Piyer gë San: «Muntanëryinoŵa Ahwëhn a ŵuhnë dënk soñe antë nkewo iñë hnë wante hnësërun ñi fop.»

²⁵ Vëfayik vëhi va, ga puhnani nës ile njëtëniho soñe Ahwëhn a Yesu do pëyahnëni wanës wadëŵu ña, mbokalehnëni Yerusalem. Nkaŵ hna pëyahnëhëdfëniho vankol Samari vayabah Wanës Wakasëk ña.

Filip gë asan avë Ecopi

²⁶ Fac ryampo mëleka Ahwëhn lehnëkawo Filip: «Yiryeyi g'ankaŵ yirah nte ŵatëk Yerusalem yid Gasa ñi.» ²⁷ Awa Filip njilehn tañ. Nkaŵ ntëŵu hna, nulehna asan. Asan arac alënënik avë Ecopi yeho, ale hwëtëhnahniko hnapul Kandas ýa, ahnaŵ aséval avë Ecopi ýa. Soñe icëmb Wënu ña njiko Yerusalem hna ²⁸ do gë ýalu mëncëdfëho. Saret lëŵu hna ntañako do kayëte nte kerëko kila le ŵaciko Esayi ña karanëdfëho. ²⁹ Iyir Ipacah iña më ntehnëka Filip: «Yiryeyi arëka iýi saret.»

³⁰ Filip më nkaryëk, tëhahna, do nkwëryëdfëho avë Ecopi ýa kayëte kila Esayi ña karanëdfëho. Umë tëyëka: «Nkwëryëdfu bi ile haranëdfu ýi?»

³¹ Asan a më ntëkwak: «Hak kodëfu wëryu, ge ahnë pacënëhnëdilo hna?» Do umë ntehnëka Filip kayënti saret hna ntaña darël lëwu.

³² Hara viji Vikerëh karanjëdëho:

«Nkeho had ife
ile yiryeryëde gante ndawëde,
ndemëhnako had fape fante wok kodina nës haryënk
ale wëcëdëha imul,
umë fëna ñoñ nësëna.

³³ Cëfëhnanik do nuñana satah.

Ahnë kodina nës soje vutah vuntëwu va
kabi kobëri fo ntihetik duniya li.»

³⁴ Avë Ecopi ya më tÿëka Filip: «Këlami, pëyarye bi soje mo nësëd kila yi aki? Soje lëwu ya dënk bi, ma ahnë ahawary ye?» ³⁵ Awa Filip më tebak wanës ña, pëgw hnë Vikerëh vitac dënk, më nësëhnëka Wanës Wakasëk wëba Yesu ña.

³⁶ Nkonihon njindëni tükëlehnëni hn'ile nke wënka. Awa avë Ecopi ya më ntehnëk: «Wëlin wënka; ye wëmaÿehned yaryiwu?» ³⁷ [Filip më ntëkwaka: «Ge kwëtahnëru gë intawary fu ña fop, koderu ayaryi.» Awa asan a më ntehnëka: «Kwëtahnëfu Yesu Këris Aju Wënu ña ye.»]

³⁸ Tac Filip më kahnëndehnek saret ya cëlëlehnëni g'umë wënka hna do njarya. ³⁹ Ga ndanini wënka hna, Iyir Ahwëhn a nufëlehna Filip. Asan a golohna nunda, bare nkoko njind nkaŵ ntëwu ña g'uhnatah. ⁴⁰ Filip umë nulehn hnë nkol Asot hna nkeho, tac më tÿëk naŵ g'inaw, pëyahnëhënd gante-wo-gante Wanës Wakasëk ña, hafo wati nte tükëko hn'inaw Sesare hna.

9

Sol kwëtahnëka Yesu

¹ Hnë wati rac, Sol nahan dëwu ña fop idaw vile hwëtahnëkawo Ahwëhn a fo yeho. Njiko asëna wasadëha asankaf hna ² do tÿya vëkayëte vante tufahnëd njëtahni hnë vacaliña vambë Damas hna bi mo nke. Koyëna, ge tükatëkëhni hnam vësan ma vësëval vële rëfëd Nkaŵ Ahwëhn a, vëkayëte vatac wawëryanëdëhawo pëlahni do njiryeryëhni Yerusalem. ³ Awa gë Damas njidëho do tÿko tÿha naŵ tac ante penëkawo tañ caharaŵ humpen hunte wätiko g'ambin ña. ⁴ Njolehn do nkwëryëlehn kopa ga ntehnëdëha: «Sol, Sol, soje ye vërehnëdëhu?»

⁵ Sol më tÿëka: «Ahwëhn, mo yeru?»

Më ntëkwaka: «Ami, Yesu, nte vërehnëdëfu ña ye. ⁶ Tame matëry, tÿnkëry naŵ hna, do hnam pëyaderu ile rëfëka ali ya.»

⁷ Vële tēfēlēniho Sol va vēhodilohna mbok ñēnkani do vēhodilohna fēna nēsēni iñē. Nkweryēdēniho dūs kopa ŷa, bare vēhnuđilawohna ahnē. ⁸ Sol matēlehn, űes dūs, bare golohna nund. Awa mē pēlayik vāk ŷa kahi tēkaryi gē Damas. ⁹ Hnē wafac warar mēpēko, do tokēđilohna, cedilohna fēna.

¹⁰ Hara, Damas hna nkeho ale hwētahnēk do wācēđeho Ananias. Ahwēhn a karyētahnēkawo do ntehnā: «Ananias!»

Umē ntēkwaka: «Ahwēhn, ani nkebu.»

¹¹ Ahwēhn a mē ntehnēka: «Yiryeyi tameki kalu ile wācēđe Kalu Satah, do tere Yuda hna. Tēyalēryehna asan avē nkol Tarēs ale wācēđe Sol ŷa. Iyi wati dēnk iyēfa njēfad ¹² do, hn'ikaryētahn, nukawo asan ale wācēđe Ananias tēnkēko tere hna do tinda wēbāk űa mēpētahna.»

¹³ Ananias mē ntehnēk: «Ahwēhn, vahnē vēyabah nēsēhnēniho soűe ayi asan do pēyaniho fop wameh wante ntikēhni vahnē hu va Yerusalem hna. ¹⁴ Do njijēk hn'ani gē fanka vēsankaf vēsēna wasadēha va soűe pēlahni fop vēle ramahnēki va.»

¹⁵ Bare Ahwēhn a mē ntehnēka: «Yirye, kabi tēhnađuha ayi asan nke aryokuñēhn mēn, do ntidēđuha ayētēndan uűac mēn hnē vēle wok vēyena wasēwif hna gē vēhnaű vēlēű hni hna, do gē hnē vahnē vēva Isērayel hna fēna. ¹⁶ Tufēđēđuha ami dēnk fop ile rēfēka korot soűe mēn ŷa.»

¹⁷ Awa Ananias njilehn. Ga tēkēk, tēnkēko tere hna, tinda wēbāk űa Sol do ntehnā: «Ayēnta mēn Sol, Ahwēhn a Yesu haryētahnikino nkaű nte rēfiruho hna, payiko soűe aholahn avoka hnund g'ahaűary do pēbahni Iyir Ipacah ija.» ¹⁸ Taű, ile ye had vakuű wuwis njolehna vinkēr Sol hna do kolēlehn mbok nund g'ahaűary. Awa matēlehn do njaryi. ¹⁹ Tac tokēk do fanka fa mbokalehna.

Sol gē vahnē vēvē Damas

Sol wafac ñēűēntiko gē vēle hwētahnēk va Damas hna. ²⁰ Pēgwēlehn karañdēhni calija wasēwif hna pēyahnēnd Yesu Aju Wēnu ŷa ye. ²¹ Fop vēle hnēpadēhawo va pēmpēhnahnēkēhniwo do tēyēdēniho: «Gena bi ayi asan horotehnēđēhēhniwo Yerusalem hna vēle ramahnēka Yesu va? Do yijēna bi ani wakwēhnampēr soűe pēlahni do njiryeryēhni hnē vēsankaf vēsēna wasadēha hna?» ²² Bare Sol nkwēnadēhawo fanka fa karañ dēűu hna do wasēwif wale lēđēko Damas űa vēyētēlohna bi ye nahadēni ante tufēđēhēhniwo wapacēk Yesu ye Arēhnayik a.

²³ Ga mbiyēk Sol hnam, wasēwif űa mē pēhnani ndampo fo ndawēhnēniha, ²⁴ bare pēyayiko wante

pëhnalëniha ña. Njëkadëho warënka naŵ hna g'umëd gë g'anent, soŋe kolahni ndaŵi. ²⁵ Umëd ndampo, vële hwëtahnëk karanjédëho va hnë kankel njëbënihawo, njonih, cëlëndëniha hamëhni kece sankaf ile heceyahniko tenda hna.

Sol Yerusalem hna

²⁶ Ga təkək Yerusalem hna Sol njëkëhnahnëko mbarëlënti gë vërefal va, bare fop ntakëkëhniwo g'umë, kabi vëhwëtahnëlohna bi paryi gë vëhni nkentik. ²⁷ Awa Barënbabas më nufëka njoka vëfayik hna. Umë tëfëtanëhnëkëhni gante nukawo Sol Ahwëhn ka nkaw Damas hna do gante nësëhnëkawo Ahwëhn ka. Pëyakëhniwo fëna gante karanjédëhëhniwo vahnë va g'uŵac Yesu ŵa Damas hna g'ikwëtahn cankaf. ²⁸ Kobëri tac, Sol gë vëhni nkentiko, njasëlehnëdëho Yerusalem hna gante ñaŵ ka do karanjédëhëhniwo vahnë va g'uŵac Ahwëhn a g'ikwëtahn. ²⁹ Nësëhnëdëhëhniwo fëna wasëwif wale hnësëd wanës wagërek ña do nkwejëlëdëniho gë vëhni, bare vëhni fëna njëkëlehnëdëniho ndaŵëniha. ³⁰ Ante njëtani vële hwëtahnëk ña më njonih, hafo hn'ankol Sesare hna do, hnam, më cañëtëniha nji hn'ankol Tarës hna.

³¹ Awa fop vële hwëtahnëk vëvë Yude, Galile, do gë Samari hna yam nkenih, naŵëdëniho hnë kwëtahn hna; ankaŵ Ahwëhn ña tëfëdëniho, do nkwenadëniho, g'idema Iyir Ipacah inja.

Iyëren Ene

³² Hnë wafac warac Piyer njasëlendëho nkal hna fop. Hnë fac ryampo cabëko hnë vële hwëtahnëkawo Yesu do lëdëko hn'ankol Lida hna. ³³ Umë təkātëka asan ale ŵacik Ene. Vorovoro nkeho: matëlohna hn'ipad dëwu hna kobëri wabëhn mbëd gë watar. ³⁴ Piyer më ntehnëka: «Ene, Yesu Këris njërëneki! Matëry afëhwët ipad hu ñi.» Ene matëlehn tañ. ³⁵ Fop vële lëdëko Lida va gë vëvë lañ Saron va nunihawo do kwëtahnënihawo Ahwëhn a.

Ibëhn Dorëka

³⁶ Asëval ale hwëtahnëk yeho nkol nte ŵacik Yafa. Tabita maciko. Uŵi ŵac «Dorëka» ye gë wanës wagërek ña, (umë lehnëde «incaw»). Uli fëren fo pabëko g'uryema vëhaŵëhna. ³⁷ Wati rac tesëko cëmëlehn. Ga njaryik ñas inja, më kwëtik hnë cery mbë yañ etas hna. ³⁸ Vële hwëtahnëk vëvë Yafa va njëtaniho Piyer Lida hna nke, ðarël lëw hni. Më cañëtënihëhni vësan vëhi, payënihëhni aki: «Këlayiru, yij ŷal fuhn'a hara biŷëlihna.»

³⁹ Awa Piyer tëfëlëntëlehni gë vëhni. Ga tøkëni, më njiryeryik cery nte ye yaŋ etas hna. Vële cëmaryëk vësan va fop tëhanihawo kotëndëni; tufëdënihawo vacud gë viŋi vihaŋary vile ntidëho Dorëka ante nkoko cëmëna ŋa.

⁴⁰ Piyer më canëkëhni vahnë va fop. Më ndëkwëhnëk do njëfa. Tac cahëtak gë cape iñas do ntehn: «Tabita, matëry!» Umë ŋesëk. Ga nuka Piyer, matëlehn ntaña.

⁴¹ Piyer më pëlaka vák ŋa ndemaka mat. Macëlehnëhni taŋ vësëval vële cëmaryëk vësan va gë vële hwëtahnëk vëhaŋary, tufëkëhni ga njënëk. ⁴² Njëtayiko nawñ Yafa hna fop do vëyabah kwëtahnënihawo Ahwëhn a. ⁴³ Piyer mbiŋëko Yafa hna; hnë tere avál ale wáciko Simo hna nkeho.

10

Piyer vëhni Korëney hna

¹ Nkeho, Sesare hna, asan ale wáciko Korëney; kapiten yeho hnë kaŋ wasofadë wavë Rom le wácëdëho «Kaŋ vëvë Itali». ² Kahnëndako icëmb Wënu ŋa, do ntakëdëhawo umë gë vëvë tere lëwu va fop. Ndemadëhëhniwo ðus vëhaŋëhna vëvë bulunda wasëwif va, do njëfadëhawo Wënu ŋa kwëlëkwël. ³ Fac ryampo, ga carëtak lav a, ikaryëtahn nuŋako: mëleka Wën nuko wapacëk ga tënkëd tere lëwu hna do ntehna: «Korëney!»

⁴ Korëney ntaŋëkawo mbalatënd do tëya: «Nëpadëmi, ye ye?»

Mëleka ŋa më ntehnëka: «Wënu ŋa nkwëryëk iyëfa hu ŋa do maŋëhnik. Nuk fëna ile ryemaduhëhni vëhaŋëhna va. ⁵ Awa tame payëryihni vahnë Yafa njini njojëniha ale wácik Simo Piyer ŋa. ⁶ Hnë tere avál ale wácik Simo hna nke, ale lëdëk tëfary wow hna.»

⁷ Ga njik mëleka le hnësëhna këndëha ŋa, Korëney më macëkëhni taŋ vëhi vëryokuŋ vëlëwu hna do gë sofadë ryampo ale ryokuŋëhnëdëhawo. Arac fëna ahahnëndak soŋe Wën yeho. ⁸ Umë pëyakëhni fop ile ryëcëtak takan ŋa, tac payëlehnëhni gë Yafa.

⁹ Ga pacëk, ante nkëhnëko tøk lav a nkaf hna, njidëniho do tëhaniho Yafa. Hnë wati rac Piyer kayëko yaŋ teras cery hna soŋe iyëfa. ¹⁰ Umë njoka inte do ñadëho tok. Wati nte nëgëhnëdëho roka ŋa, më nuk iñë hn'ikaryëtahn. ¹¹ Umë nuk ambin ŋa ga pidëtak, do iñë sëlëndajëdëho nkal li, nkeho had ipand yankah nte fërëtik do pëlayi vacape vanah tak. ¹² Hn'ipand tac, sifa wulaŋ gë wusaŋ fop yeho hnam, gë vile huhad nkal li, do gë wusëry. ¹³ Më nkwëryëk kopa ga ntehnëdëha: «Matëry, Piyer, d'awëryihni do asemëhni!»

¹⁴ Bare Piyer më ntëkwak: «Muk! Ahwëhn, kobëri tokëla ile mbañëk sariya fu ÿa ma wok pacëna.»

¹⁵ Kopa ÿa më mbok ntehnëka kat: «Ant'alehn pacëna ile pëyahnëk Wën pacëk ÿa.»

¹⁶ Wahwënta warar ntiyako koyëna, tac pand iña mbokalehn g'ambin.

¹⁷ Piyer pëmpëhnahnëkawo do tëyadëho bi ye pëhnëtanëd iñë ile nuk ÿi. Hnë wati rac, vële payiko Korëney va tëyalëdëniho tere Simo ÿa, do tükëlehnëni rënka hna. ¹⁸ Umë mëcalëni tëyëni: «Ani bi nke asan ale wacëde Simo Piyer ÿa?»

¹⁹ Wati nte nkoko Piyer nahand soje iñë ile nuk ÿa, Iyir Ipacah iña më ntehnëka: «Nëpary, vësan vërar rëyalëdëhi. ²⁰ Cëlëry, ayiwu tame gë vëhni hara gwajëlehnalihna, kabi ami fayikëhni.»

²¹ Awa Piyer më cëlëk nji hn'ile nkeni vësan hna do ntehnëhni: «Ami ye ale yëkëlehnëduna. Soje ye yijërun?»

²² Umë ntëkwaniha: «Kapiten ale wacik Korëney ÿa fayikëfu. Asan asatah ye, ale lakëdëha Wënu ña do wasëwif wã fop ñahnëniha. Mëleka Wën lehnëka macehni ayi tere lëwu hna soje nëpa ile lehnëduha ÿa.» ²³ Awa Piyer më ndënëkëhni ndakëntini hnam.

Ga pacëk, kahnëtantëlehni gë vëhni do vëryampo hnë vële hwëtahnëk vëvë Yafa va ntapëhnanihawo. ²⁴ Ga mbok pac kat, tükëlehnëni Sesare hna. Korëney napëdëhëhniwo; payehnëkëhniwo vahnë vëlëwu va do gë wëlawowu wã njijëni. ²⁵ Wati nte nkëhnëko tënk Piyer tere ña, Korëney kacakawo, ndëkwëhn nkaÿa g'icëmb. ²⁶ Bare Piyer matëndëkawo ntehna: «Matëry! Ahnë fo yëbu, ami fëna.»

²⁷ Tac, ante nkoniho nësëlëndëni gë Korëney tënkätëndëni tere hna, Piyer tëkatëkëhniwo hnam vahnë vëyabah ga mbarëni. ²⁸ Umë ntehnëkëhni: «Njëtërun sariya wasëwif ÿa ma wëryanëlahna sëwif njind hnë tere ale wok gena sëwif ma nkeni lawo. Bare ami, Wënu ña nkwëryëndanëko tëfëlahna kehayi ahnë, ntiyi ale wok pacëna. ²⁹ Soje umë ye, ante macirunëho ñi, njijëbu hara nahalenta. Awa ñakëndëbu yëtu bi ye wacehnirunëho.»

³⁰ Korëney më ntëkwaka: «Nuÿak wafac wahnah, gë iÿi wati ki dënk, ÿal mën hna nkebuho, iyëfa ibë g'anent ña, yëfadëfuho. Tañ, asan ale liyak viÿi vilancah kahnëlehn haryënk w mën ³¹ do nteho: "Korëney, Wënu ña nkwëryëk iyëfa hu ña do kwëtahnëk hakili idema nte ryemaduhëhni vëhaÿëhnah ñi. ³² Awa payëryihni vahnë Yafa njini njojëniha Simo Piyer. Hnë tere avál ale wacik Simo nke, ale lëdëk tëfary wov hna." ³³ Payëlehnëryibuhëhni vahnë

do camehnëmi gante maŵëru ayij ki. Tame, haryënkW Wën hna nkefun soŋe ahnëpayi fop ile ntehnëki Ahwëhn afëyafu ŷa.»

Wanës Piyer hnë tere Korëney hna

³⁴ Awa Piyer më tebak wanës ŋa ntehn: «Tame nkwëryëbu ðus: Wënu ŋa dëbëndëlehnëlhënhniha vahnë va, ³⁵ bare, hn'inkal-wo-nkal hna, ale-wo-le lakëdëha g'umë do lid usatah a, Wënu ŋa nëŋahnëdëha g'ahnë arac. ³⁶ Njëtërun Wënu ŋa nësëhnëkëhniwo bulunda Isërayel ŷa soŋe pëyahnhëni yam lëŵu le hnuŷade gë Yesu Këris, nte ye Ahwëhn vahnë fop ŋa. ³⁷ Ga ndëcëk ante ntehnëdëhëhniwo San vahnë ntini njaryini ŋa njëtërun ile liyako pëgw Galile hna ten hafo Yude hna fop. ³⁸ Tac njëtërunëha fëna Yesu mbë Nasaret do gante njëdaka Wënu ŋa Iyir Ipacah, pëbënëka fanka. Umë njasëlehnëk hna ntitënd ufërën do, kabi Wënu ŋa gë umë nkeniho, njërënedëhëhniwo vële mbërehnëdëho Sintani.

³⁹ «Wasede ile ntik fop Yerusalem hna do gë ile wojëk hn'inkal wasëwif ŵa yebun. Vëhni, hnë kërëwa pakëniha, ndawëniha. ⁴⁰ Bare Wënu ŋa mbëhnëndanëka fac rarëna hna; do ntik tufëhna. ⁴¹ Gena haryënkW bulunda hna fop tufëhnako, bare haryënkW fuhnë, wasede wale tëhnako Wënu ŋa umë dënk kobëri ŋa do tokëlahnëbun celahnëbun g'umë ante mbëhnëndanëkawo Wën vësëm ŋa. ⁴² Ntehnëkëfu haraŋëfuni bulunda ŷa do fëyahnhëfu umë ye ale tëhna Wën kitiŋëhni vësëm gë vële wok vësëmëna va. ⁴³ Soŋe lëŵu ŷa nësëni wakila ŋa fop. Ntehnëni ale-wo-le hwëtahnëdëha ŷa nuŷad soŋe lëŵu ŷa itavëhn wameh wadëŵu ŋa.»

Vële wok vëyena wasëwif hnuŷad Iyir Ipacah

⁴⁴ Ante nësëdëho Piyer watac ŋa, Iyir Ipacah iŋa cëlëlehni hnë vële hnëpadëho wanës wadëŵu hna fop. ⁴⁵ Wasëwif wale hwëtahnëko lapëhna kawo Piyer, ga nuni njëdayini Iyir Ipacah iŋa vële wok vëyena wasëwif va fëna, pëmpëhnahnëkëhniwo ðus. ⁴⁶ Nkwëryëdënihëhniwo ga nësëdëni vanësa vante wok yëtina do cëmbëdënihawo Wënu ŋa.

Awa Piyer më ntehnëk: ⁴⁷ «Hak kode ŋwëŷi vëyaryëdëna hnë wënka vële hnuŷak Iyir Ipacah iŋa had gë fuhnë ki?» ⁴⁸ Tac më ntehnëk njaryini g'uŵac Yesu Këris ŵa. Më tëyëniha Piyer nëwënti gë vëhni wafac toye.

11

Itëfëta Piyer Yerusalem hna

¹ Vëfayik va gë vële hwëtahnëk vële yeho hnë resiyo Yude va njëtaniho vëryampo hnë vële wok vëyena wasëwif va kwëtahnëni wanës Wënu ña. ² Awa mbokajënd tun PiyerYerusalem hna, wasëwif wale hwëtahnëkawo Yesu va nirađënihawo ³ ntehnëndëni: «Tënkëru hnë vële wok vëyena wasëwif do tokëntiru gë vëhni!»

⁴ Awa Piyer pëgwëlehn tëfëtanëhnëndëhni ile ryëcëtako ÿa, ryampo, ryampo, ntehnëhni: ⁵ «Wati nte nkebuho Yafa ña, iyëfa mbë g'anent yëfadëfuho hnutu iñë hn'ikaryëtahn ga cëlëndajëđ g'ambin: ile ye had ipand yankah inte fërëtik pëlayi vacape vanah nkeho, cëlëndajëđëho yijënd đarël mën. ⁶ Njëkëđëfuho wapacëk ile yeho hn'ipand tac ÿa, umë hnuhëhni wusaŵ, gë wulaŵ, gë wule huhad nkal li do gë wusëry. ⁷ Tac më wëryëbu kopa ga ntehnëđëho: “Matëry, Piyer, đawëryihni do asemëhni!”

⁸ «Bare më lëkwabu: “Muk, Ahwëhn! Kobëri tokëla ile mbañëk sariya fu ÿa ma wok pacëna.”

⁹ «Kopa ÿa më mbok ntehniko g'ambin: “Antë alehn pacëna ile pëyahnëk Wën pacëk ÿa.” ¹⁰ Watac wahwënta warar ntiyako koyëna, tac fop mbokalehn g'ambin.

¹¹ «Hara, hnë wati rac dënk vësan vërar rëkiko tere ile yehahnëbuho hna: Sesare matiniho do hnë ÿal mën hna payijiniho. ¹² Iyir Ipacah iña më ntehnëko rëfëlëfu gë vëhni hara gwajëlehnala. Vëÿënta mën imbëđ g'aryaw vële yojëbu hnani vi ntapëhnanihowo Sesare hna do tēnkëbunëho gë vëhni per tere Korëney hna. ¹³ Arac tēfëtanëkëfuno gante nukawo mëleka ile rēnkëko tere lëwu ÿa do lehnëkawo: “Payëryihni vahnë Yafa hna soje njojëniha Simo nte wăcëđe Piyer. ¹⁴ Pëyadëhi wanës wante fehëtëđëhu wëjë gë vëvë tere hu va fop.”

¹⁵ «Awa pëgwëbuho hnësëhnëndëwëhni ante cëliko Iyir Ipacah iña hnë vëhni gante cëliko ten hnë fuhnë ka. ¹⁶ Ryënkwëtalehnu wañi wanës Ahwëhn: “San gë wënka njaryëđëho, bare wuhnë, g'Iyir Ipacah iña njaryëderun.” ¹⁷ Awa Wënu ña koyëna njëđëkëhni Iyir Ipacah iña gante njëđëkëfu ante kwëtahninëka Ahwëhn a Yesu Këris. Mo lë yebu, ami, wëÿahnu ile ntik Wënu ña?»

¹⁸ Ante nkwëryëniho wañi wanës ña, fop ndemëhnahehniho do cëmbëndëniha Wënu ña ntehnëndëni: «Awa paryi nke Wënu ña njëđakëhni vële wok vëyena wasëwif imëk nkwëcëtani vankeya vantëw hni va do nuÿani itënk uwám usër hna.»

Mbara vële hwëtahnëk vë Antiyos

¹⁹ Vële hwëtahnëkawo Yesu va fop mbërehniniho ante ndaŵiko Ecen ña do umë forosñehñëkëhniwo campëni.

Vëryampo hnë vëhni njiniho hafo Fenisi, Sipër, do gë Antiyos, bare wasëwif fo karanjëdëniho wanës Wënu ña. ²⁰ Vëryampo vëvë Sipër do gë Siren va njiniho Antiyos hn'ile karanjëdënihëhniwo Wanës Wakasëk ña soñe Ahwëhn a Yesu vële wok vëyena wasëwif. ²¹ Fanka Ahwëhn fa gë vëhni nkeho. Afo kore yabah kwëtahnëniho do mawëni tëfëndëniha Ahwëhn a.

²² Awa vëvë mbara vële hwëtahnëka Yesu vë Yerusalem va njëtaniho wañi wakasëk do payëniha Barënbabas nji Antiyos hna. ²³ Ga təkək nut gante njëdëkëhniwo ka Wënu ña vële hwëtahnëk va, natëkawo do kamënañëhnekëhniwo fop vële hwëtahnëk va nko kahnëndanëhneniha Ahwëhn a g'ikwëtahn yañah. ²⁴ Barënbabas asan a fërën yeho, pëbëkawo Iyir Ipacah iña do g'ikwëtahn iña hnë wati rac vahnë vëyabah kwëtahnënihawo Ahwëhn a.

²⁵ Tac Barënbabas njilehn hn'ankol Tarës njëkëlehnehna Sol. ²⁶ Ga nujëka, umë njojëka Antiyos. Umë ntini bëhn ÿa fop hnë cery sali vë hnam hna, do karanjënihëhni vahnë vëyabah. Antiyos hna maciniho vële hwëtahnëk va ryënkwëryënkwa ÿa Vahnë Këris.

²⁷ Hnë wafac warac, wakila matëniho Yerusalem njini Antiyos. ²⁸ Aryampo hnë vëhni Agabus maciko. Iyir Ipacah iña hnësendëhawo ntehn biyëdina inte cankañ yed d'uniña hna fop. (Nkelehn, hnë wati nte nkeho Këlod ahnañ a.) ²⁹ Awa vële hwëtahnëk vëvë Antiyos va pëhnaledhëni ale-wo-le hnë vëhni njëdfahn ile mëkëf ÿa njëdfanahnini ndemahnini vële hwëtahnëk vëvë resiyo Yude va*. ³⁰ Umë ntiniho do njëdfanihëhni uyed rac Barënbabas gë Sol nji-nëhnenihëhni vicër va soñe vële hwëtahnëk Yude va.

12

Icëm Sak do ipëla Piyer

¹ Hnë wati rac, ahnañ ale waciko Eroñ Agëripa ÿa këm fo ntidëhëhniwo vëryampo vëvë cery sali vë Yerusalem va. ² Umë ndawëhnëka gë sëlame Sak, aheryu San. ³ Nuko watac nëñëkëhniwo wasëwif wã, awa hnë wati ambënt mburu kwëhn levir këm hna, më pëlayehnekë Piyer fëna. ⁴ Ga pëlayik Piyer më cëdëhnëka, do kwëtëhnahnëhni wakore wahnah wasodañe wahnah wahnah nëmpëtëlëndëni njëkandëniha. Ñadëho tufahna bulunda hna ge ndëcëk ambënt Pak ña.

⁵ Awa Piyer kaso hna kwëtiko, bare vëvë cery sali va muntadënihawo Wënu ña kwëlëkwël soñe lëwu ÿa.

* **11:29** 11.29 Vële hwëtahnëk vëvë resiyo Yude va wasëwif wã ye.

Itav Piyer

⁶ Hara umëd nte pëhnahnëko Erođ, ge pacëk, njohna Piyer kitinji tase bulunda ɲa, Piyer gë vankënca ñabëlehnihi gë wasodafe wahi. Yëbëlan lëw hni ndakëko wakwëd do vëyëka vëhi vëyëntaw va ale-wole yëwã lëwu hna nkeho haryënk w rënka kaso hna. ⁷ Tan, mëleka Ahwëhn karyëtahnëka kaso hna gë humpen hucankaf. Mëleka ɲa më ñakëka Piyer wabëv hna, nëgëta do ntehna: «Matëry ñap!» Awa vankënca va njolehn wëbák wadëwu hna.

⁸ Tac mëleka ɲa më ntehnëka: «Ñëbary ryl hu ɲa do afërya wapary hu ɲa.» Piyer më mawëhnëka do mëleka ɲa më nkwënëk: «Cudary cud cankaf hu ɲi do arëfe.» ⁹ Piyer më tëfëlehnëdëha hara yëtëna toña ye fop ile ntidëho mëleka ɲa: ntiyahnëkawo hudakery ye. ¹⁰ Umë ndëcënihëhni vëyëka vëryënk wëryënk w va, tac vëhigëna va do tëkëlehnëni haryënk w rënka waryëhwëra ile pabëlëni inaw ɲa. Rënka rac pidëtalehn umë fo haryënk w lëw hni. Cahnëlehnëni tondani ankaw, do tan mëleka ɲa tavëlehna.

¹¹ Awa Piyer më njavëtëk ile liyak ɲa do ntehn: «Tame, njëtëbu dus toña ye: Ahwëhn a payika mëleka lëwu ɲa, pehëto hn'imëk Erođ hna do gë fop wameh wante ñakëndëni ntiniho bulunda wasëwif wã.»

¹² Ga njavëtëk watac, më njik tere Mari, hnëmu San nte wacëde fëna Marëk hna. Vahnë vëyabah varëko hnam soɲe iyëfanëhn dëwu. ¹³ Më mbankëk rënka ɲa do aryokun ale waciko Rod më njijëk do tëya bi mo ye hnam. ¹⁴ Më njavëtëk hohna lëwu ha do, hnatah lëwu hna, tavëlehn pidëtëna, nkary bambery pëyahn: «Piyer ye! Për hna nke!»

¹⁵ Umë ntehnëniha: «Cenaki!» Bare njawëhëko paryi toña ye. Awa më ntehnëni: «Mëleka lëwu ɲa rëfëka nke.»

¹⁶ Piyer nkoko mbankënd. Ga pidëtëni rënka ɲa, nutëniha, pëmpëhnahnëkëhniwo. ¹⁷ Umë ndëkwanëkëhni gë wák ɲi ndemëhnani do tëfëtanëhni gante canika Ahwëhn a hnë kaso ka. Umë mbok ntehnëk kat: «Pëyaryina Sak gë vëyënta fu vëyëntaw va.» Tac më cahnëk nji sëñ ha wary.

¹⁸ Ga pacëk, uryënah sankaf yeho wasodafe hna; tëyëlëdënihi bi ne nke Piyer. ¹⁹ Erođ ntehnëko njëkëlehn, bare nuyilohna. Umë tëyëhnëkëhni vëyëka va do, kabi vëyëtëna hn'ile nke Piyer hna, më ntehnëk ndawini. Tac, Erođ më matëk Yude hna nji Sesare, hnam ñëwëko toye.

²⁰ Hara Erođ ntavëkawo đus gë vëvë Tir gë Sidon va. Vërac më maŵalëni soje njijëni nësëlëni. Nuŷaniho ten nkeni lawo gë Bëlasëtis, asankaf vëryokuŷ vëvë tere ahnaŵ va; tac më njini muntaniha Erođ mbokani nkeni yam kabi ile tokëđëni vankol vantëŵ hni ŷa fop nkal dëŵu hna matëđëho.

²¹ Hnë fac le cëbëniho hna, Erođ më ntiyak viŷi ucankaf va, ntaña tinki naŵ dëŵu hna do nësëhnëhni bulunda ŷa fop. ²² Bulunda ŷa cëmbëđënihawo, ndekatëndëni: «Had wën nësëđ, gena had ahnë!» ²³ Bare, wati rac dënk, mëleka Ahwëhn a tesëndanëkawo Erođ, kabi bësalaŵohna Wënu ŷa untënah ntëŵu ŷa. Awa më tokëniha vandur cëmëlehn.

²⁴ Hara wanës Wënu ŷa campëđëho g'ahawary nkal hna.

²⁵ Barë nabas gë Sol, ante puhnaniho đoku lëŵ hni Yerusalem ŷa, mbokaniho do njoryeryënihawo San nte ŵacëđëho fëna Marëk.

13

Barë nabas gë Sol tēhnayini soje payini

¹ Hnë cery sali vë Antiyos hna, nkeniho wakila gë vëharan wanës Wënu ŷa: Barë nabas, gë Simeŷo nte ŵacëđëho Avahnah, gë Lusiyus mbë Siren, gë Manaŷe arëfëlënta kobëri hn'utah Erođ Antipas, do gë Sol. ² Fac ryampo, wati nte cëmbëđënihawo Ahwëhn a do cuŷëđëniho, Iyir Ipacah iŷa më ntehnëkëhni: «Pitëryinëhni tame Barë nabas gë Sol soje đoku ile ŵacëbuhëhni ŷa.» ³ Awa ga cuŷëni do njëfa, umë tindënihëhni wëbák ŷa tavëlehnënihëhni njini gë đoku rac.

Barë nabas gë Sol Sipër hna

⁴ Koyëna payëkëhniwo Iyir Ipacah iŷa Barë nabas gë Sol; më njini ten Selusi hna. Hnam kayëniho sisikulu njini tinti mbë wov nte ŵacik Sipër. ⁵ Ga tēkëni Salamin hna, pëgwëlehnëni pëyahndëni wanës Wënu ŷa vacaliŷa wasëwif hna. San-Marëk fëna gë vëhni nkentiko do ndemadëhëhniwo.

⁶ Koyëna ndëcëtaniho tinti mbë wov ŷa fop hafo naŵ Pafos hna. Hnam, më tēkatëniha sëwif le ŵaciko Bar-Yesu. Ali mbilayo kavëla yeho do kila ntiyako. ⁷ Guverëner tinti ŷa Serëgiyus Polus maciko do Bar-Yesu lawo lëŵu yeho. Guverëner ŷa asan aritah yeho. Arac më macehnëkëhni Barë nabas gë Sol, kabi ñadëho nkwëry wanës Wënu ŷa. ⁸ Bare ambilayo Elimas, (macik koyëna kabi Elimas fëhnëtanëk ambilayo gë Wagërek ŷa) kasëkëhniwo memaŷëhnahna guverëner ŷa antë kwëtahn wanës Wënu ŷa. ⁹ Awa Sol, Pol macëđëho fëna, pëbëkawo Iyir Ipacah

ija, umë ntañëka ¹⁰ do ntehna: «Aroka vahnë! Afëbah wamër! Fatah Sintani! Ale yëwëk fop ile satëk! Guve tavëdu mpaÿëmpaÿehn toña ÿa soñe antë tëfëniha Ahwëhn a? ¹¹ Tame, nëpary: Ahwëhn a ndafëdëhi, mëpëdu do bokëdila ahnu humpen ulav ha hafo mbiÿ toyë.»

Wati rac tañ, vinkër Elimas va mëhwëryëlehn, nkelehn hn'umëd mbahnah do cahëtalehnëdëho gante-wo-gante, njëkëlehnanda ale hahëdëha. ¹² Guverëner ÿa, ga nuk ile liyak ÿa, kwëtahnëlehnëkawo Ahwëhn a Yesu; pëmpëhnahnëkawo ðus ikarañ nte karañiko soñe lëwu ña.

Ikaraj bë hn'ankol Antiyos mbë Pisidi

¹³ Ga ndëcëni hnam, Pol gë vërëfëlëntaŵu kayëlehnëni hnë sisikulu Pafos hna njini Perëg vë Pampëfili hna. Hnam San-Marëk tavëkëhniwo do mboka Yerusalem. ¹⁴ Bare vëhni, më matëni Perëg hna njini Antiyos mbë Pisidi hna. Hnam, hnë fac ntaŵëla hna, më tënkëni caliña wasëwif hna ntañani. ¹⁵ Ga karañik Sariya Moyis ÿa gë vëkayëte wakila va, vësankaf caliña va më payehnëk ntehnini: «Vëÿënta fu, ge kwëhnarun iñë ile hnësëdun mbara li soñe ahamënaÿehnahnu, kodun ahnësu tame.»

¹⁶ Awa Pol më matëk, ndëkwänëkëhni ndemëhnani do ntehn: «Bulunda vëva Isërayel do gë fop ŵuhnë vële lakëdëhu gë Wën vi, nëparyino! ¹⁷ Wën bulunda vëva Isërayel ña tëhnakëhni vacërakëlo fu vi njabënkëhniwo wati nte nkonihö hn'uhneh Espët hna, tac canikëhni hn'inji nkal gë fanka falëwu fa. ¹⁸ Hnë wabëhn wafëhw wahnah nduñënanëkëhniwo wula hna. ¹⁹ Tac, mbëvehnëkëhniwo wahnënk mbëd gë wahi wavë Kanan ŵa do njëdahni nkal dëw hni ña bulunda lëwu ÿa kwëhnëni. ²⁰ Wañi fop mbiÿëko le rëkëk wabëhn wakeme wahnah gë wafëhw imbëd (450) nuÿahnëndëni nkal tac.

«Ga ndëcëk watac, më njëdakëhni vësankaf vacërakëlo fu va hafo yamani kila ale ŵaciko Samiyel ña. ²¹ Awa, bulunda ÿa më tëyëni njëdayiniha ahnaŵ do Wënu ña më njëdakëhni Sol, aju Kis, avë hnënk Besame. Arac wabëhn wafëhw wahnah naŵëko hnë vëhni. ²² Wënu ña, ga ntihëtëka Sol, më ntika David ahnaŵ. Më ntehnëk soñe lëwu ÿa: “Nubuha David, aju Yese: aÿi asan ale hnëñahnëkowa ðus ye; ntid fop ile ÿadëfu ÿa.”

²³ «Hnë vutah David hna njëdakëhni Wënu ña bulunda vëva Isërayel va Afehët, gante nësëhnëkëhniwo ka, do afehët arac Yesu ye. ²⁴ Ani gë njihahnind Yesu ÿa, San ntehnëdëhëhniwo fop bulunda vëva Isërayel va nkwëcëtani vankeya vantëw hni va do njaryini. ²⁵ Wati nte nkëhnëko pu ðoku San ña, ntehnëdëho: “Mo hnaharun

yebu? Gela ale hnapëdun a. Biyëdina umë rëfidëho soje lëwu ya catëla dënk faryëtahnëwa wapary na.”

²⁶ «Vëyënta mën, wuhnë vutah Abëraham do wuhnë fop vële lakëdëhu gë Wën vi: soje lëw fu cañetik Wënu na wanj wanës ipëh. ²⁷ Vahnë vëvë Yerusalem va gë vësankaf vëlëw hni va vëyavëtëlawohna bi mo ye Yesu do vëwëryëlohnä wanës wakila wade haranjëde ntawëlawo-ntawëla na. Bare ante ndawëhnënihawo Yesu na wanës watac ntiyako: ²⁸ tëyënihawo Pilat ndawëhna mama nkonihö vëhnuyana toña ile ndawëhna hëdëniha. ²⁹ Ga ntini fop ile nësëko Vikerëh soje lëwu ya, umë cëlëndëniha kërëwa hna kwëtëniha hn'iyag. ³⁰ Bare Wënu na mbëhnëndanëka vësëm hna. ³¹ Tac, hnë wafac wayabah, Yesu tufëhna këhniwo vële lapëhnajëkawo kobëri Galile hafo Yerusalem va do ye tame wasefe walëwu haryënkw bulunda vëva Isërayel hna.

³² «Fuhnë dënk, Wanës Wakasëk watac yonëhnijirun: ile ntehnëko Wënu na ntinëhnëdëhëhni vacërakëlo fu ya, ³³ ntinëhnëkëfu tame fuhnë, vutah vuntëw hni va; umë ye ile mbëhnëndanëka Yesu vësëm yi. Kerik hnë Kayëte Wahnëw higëna hna nësëk soje rac ntehn:

«“Ajë mën yeru. Pëgw dol Rëm hu yebu.”*»

³⁴ Wënu na nësëko mbëhnëndanëdëfëha vësëm hna do nkal tokëdilahna muk. Koyëna nësëko:

«“Toña hnësëhnëdëmu, njëdadëmu ami dënk, vëyi vifërën vile vëyëd gante ntehnëbuhawo David ka.”*»

³⁵ Umë mbok ntehnëk kat hn'ikerëh kaŵary:

“Tavëdilihahna aryokuŋ hu, nkël yag hna.”*»

³⁶ Gena soje David nësëko. Umë, ndokuŋëko doku ile kwëtëhnahnëkawo Wënu na hafo puhna, tac cëmëko do darël warëmu hna mbañiko do nkëlëko. ³⁷ Bare soje ale mbëhnëndanëko Wën ya, arac gëlëna.

³⁸ «Awa, vëyënta mën, tëfëka ayëtu: Yesu ntik ile rëfëka aravëhna hniwo wameh hun na gante pëyahnëdëfun ki. ³⁹ Koyëna, ale-wo-le hwëtahnëka ya tavëhnëde wameh na. Itëf Sariya Moyis ya kodilohna nti rac. ⁴⁰ Awa, keharyin: antë nkewu ile kerëni wakila na:

⁴¹ «“Yëkëryin, wuhnë vële pëbëk iyaf, pëmpëhnahnëryiwu do cëmëryin! Nudun ntidëfu wati fu li doku ile worun kwëtahnakëndiluhna ge ahnë nësëhnakëndëhu!”*»

Koyëna nësëko Pol.

* **13:33** 13.33: Wahnëw 2.7 * **13:34** 13.34: Esayi 55.3 * **13:35** 13.35: Wahnëw 16.10 * **13:41** 13.41: Abakuk 1.5

⁴² Ante cahnëdëniho Barënabas gë Pol caliņa hna, ntehniniho mbokajëni ntaŵëla nte ryavid hna mbok nësëni soņe watac fo kat. ⁴³ Ga pitëlëni mbarëla hna, wasëwif wayabah gë vële salinjëntik caliņa wasëwif va tēfëlehnënihëniwo vëhni, Pol gë Barënabas. Vëhni, nësëhnëdënihëniwo do kamënaŷehndënihëniwo nko kahnëndanëniha Wënu ŋa g'idëma dëwu ŋa.

⁴⁴ Ntaŵëla nte ryaviko ŋa, vahnë vëvë naŵ va fop mbarëlëniho nëpa wanës Ahwëhn ŋa. ⁴⁵ Wasëwif wëryampo, ga nunihëni iŷi kore, pëbëkëhniwo iñëwary; umë nkwajëniha Pol do njewëniha.

⁴⁶ Pol gë Barënabas më ntehnënihëni g'ikwëtahn: «Tëfëkawo ahnësëhniwo wanës Wënu ŋa ŵuhnë ten. Bare kabi ŋwëyërun, tufahnërun koyëna tēfëluhna ahnuŷawu uwám usër ŵa. Tame njidëfun gë vële wok vëyena wasëwif. ⁴⁷ Wëlin gante ntehnëkëfuno Ahwëhn ka:

«“Ntimi humpen wayal ŵi, ayohahn Wanës Wakasëk ŋa soņe pehëtahnini vahnë va hafo hn'ile tēkwik d'uniŷa hna!”»

⁴⁸ Vële wok vëyena wasëwif va, ga nkwëryëni wanj wanësë, natëkëhniwo, pëgwëlehnëni cëmbëndëniha Ahwëhn a soņe wanës wadëwu ŋa. Fop vële rëfëka tēnkëni uwám usër hna kwëtahnëlehnëni.

⁴⁹ Wanës Ahwëhn a campëdëho hnë resiŷo rac fop. ⁵⁰ Bare wasëwif wëryampo cënkwenihëniwo vësëval vële lënënik vële salinjëko caliņa wasëwif, rëfëdëho wanës Wënu va, do gë vëvë karyënkwa naŵ va. Njonëhnnihëni vëhni, Pol gë Barënabas, uryënah sankaf do ntalehnënihëni ŷal hni hna. ⁵¹ Vësan vëhi va mbankaniho ivëd wapary wadëw hni ŋa tufahnahnëni vëwawëna, njilehnëni Ikoniŷum. ⁵² Bare ge vëvë Antiyos vële hwëtahnëk va ye, pëbëkëhniwo uhnatah do g'Iyir Ipacah iņa.

14

Pol gë Barënabas Ikoniŷum hna

¹ Ikoniŷum hna fëna, Pol gë Barënabas tēnkëniho caliņa wasëwif hna do nësëniho wanës wapacah hafo wasëwif wayabah gë vële wok vëyena wasëwif kwëtahnënihawo Yesu. ² Bare wasëwif wale wëŷëko vëhwëtahnëdina va cënkwëdënihëniwo vële wok vëyena wasëwif nahanëhnëdënihëni uweh fo vële hwëtahnëk va. ³ Pol gë Barënabas mbiŷëniho Ikoniŷum hna. Njawnëniho wanës wadëw hni ŋa, pëbëkëhniwo

ikwëtahn inja Ahwëhn hna. Ahwëhn a njëdädhëhniwo imëk ntindëni vifëmpëhnahnah do gë wëdahëse do koyëna njawënhëdëniho toña ile karañëdënihëhniwo vahnë soñe ifërën ile ntinëhëdëhëhni Wën vahnë vëlëwu va. ⁴ Vahnë vëvë naŵ va, nahan dëw hni ña nëmpëlëko: vëryampo gë wasëwif ŵa nkeniho, vëyëntaŵ va gë vëfayik va. ⁵ Wasëwif ŵa gë vële wok vëyena wasëwif va, do gë vësankaf vëlëw hni va, pëhwëtaniho ntinihëhni këm fo vëhni Pol gë Barë nabas do ndaŵënihëhni gë wëraka. ⁶ Bare vëhni, njëtandëni tuñ nkaryëlehnëni gë cape Lisëtër gë Derëb, hnë resiyo Likawoni hna, do gë caharaß lëwu ya. ⁷ Hnam fëna pëgwëlehnëni pëyahnëndëni Wanës Wakasëk ña.

Pol gë Barë nabas Lisëtër hna

⁸ Nkeho asan Lisëtër hna. Asan arac kwëlëkwël ntañadhëho, kabi vorovoro nkehawo wakwër ñi; koyëna nagiko, kobëri yasëlohna. ⁹ Ante nësëdhëho Pol ña, nëpadëho. Pol ntañëkawo do nuko kwëhna ikwëtahn njërënahni*. ¹⁰ Awa umë ndekahnëka: «Matëry, kahnëry!» Asan a ntoñalehn, kahn, pëgw njasënd.

¹¹ Kore ya, ga nuni ile ntiko Pol ya, umë ndekani gë wanës wabë nkal Likawoni ña: «Wamën ña mbacani vahnë do cëlini ya! fu li!» ¹² Umë macëniha Barë nabas «Sus†» do Pol «Herëmes», kabi Pol yeho ahnës wanës ya. ¹³ Asëna ava Sus ya, njojëkëhniwo wuhni wule hayëtik haryënk wërëka naŵ hna hn'ile nkeho caliña ntëwu hna: ñadhëniho gë kore ya cënanëhëhni sadëha vëhni Pol gë Barë nabas.

¹⁴ Bare ante njëtaniho vëfayik vëhi va, citëniho viyi vilëw hni va tufahnahnëni vëyadhëna koyëna do ntëfëni gë kore ndekahatëndëni: ¹⁵ «Wëlawa fu, tëfëluhna aliwu koyëna. Vahnë fo yebun, had wuhnë. Wanës Wakasëk ña yonëhniñirun, aravëtehniwu fop wa yi waravahn wahwëhn nafa këm wale sëmbëdun wi do asahëtauwu gë Wën paryi ka, hunte lik ambin ñi, g'inkal inji, wov yi gë fop ile yehëhna hnam ya. ¹⁶ Wati le ryëcëk ya, tavëkëhniwo wayal wi fop tëfëndëni vankaŵ vantëw hni va dënk. ¹⁷ Bare, tufahnëdhëho kwëlëkwël g'ipërëna nte ntidëho ña. Njëdadhëhu rëv ya do njëdadhëhu ibarëp roka yabah, maŵëryanëdhëhu ile rokëdun do pëbënëdhëhu walawary hun ŵa uhnatah.» ¹⁸ Wëlakënde ga nësëdhëniho aki vëfayik va ntakaryëkëhniwo tavëtehnihëhni kore ya cënahndëw hni sadëha ña.

* **14:9** 14.9 Do nuko kwëhna ikwëtahn njërënahni: Kode nkwëryi njërënahni ma pëhëtañi. † **14:12** 14.12 Sus gë Herëmes: Wamac waki hnë wamën Wagërek hna ye.

¹⁹ Hnë wati rac dënk wasëwif wâtiko Antiyos mbë Pisidi g'inaw̃ Ikonijum, cënkwënihëhniwo kore ya ntutëniha Pol gë wëraka soje ndawëniha. Ntiyahnëkëhniwo cëmëk awa më kuhëniha canëniha naw̃ hna. ²⁰ Bare ante kwërënihawo vële hwëtahnëk ña, matëko do mbokanti g'inaw̃. Ga pacëk më njini gë Barë nabas Derëb.

Iboka Antiyos mbë Siri ña

²¹ Pol gë Barë nabas pëyahneniwo Wanës Wakasëk ña Derëb hna. Hnam vëyabah kwëtahnënihawo Yesu. Tac mbokani Lisëtër, Ikonijum do gë Antiyos mbë Pisidi hna. ²² Njawënëni wasakahn vële hwëtahnëk va, kamënañëhniwëhni nkoni njawënëni kwëtahn inja do ntehnëdënihëhniwo: «Tëfëkëfu mbërayin ðus tënkahnin Naw̃ ambin hna.» ²³ Hnë cery sali-wo, tahnënihëhniwo vicër, do ga cujëni do njëfani, më kwëtehnahnëniha Ahwëhn a, umë ale kwëtahnëni ya. ²⁴ Tac më ndëcëni resiyo Pisidi hna, njini resiyo Pampëfili. ²⁵ Umë pëyahneni wanës Wënu ña inaw̃ Perëg hna, tac njilehnëni inaw̃ Atali.

²⁶ Hnam më kayëni sisikulu njini Antiyos mbë Siri, hn'inaw̃ nte kwëtiniho hnë wëbák Wën soje iyi ðoku ile puhnani tameki yi. ²⁷ Ga təkëni Antiyos hna, umë mbarënihëhni vëvë cery sali va fop tēfëtanënihëhni ile ntiyehnëkëhni Wënu ña fop, do gante pidëtëni rënka ikwëtahn ña soje vële wok vëyena wasëwif va, vëhni fëna kwëtahnahnëni. ²⁸ Pol gë Barë nabas ñëwëniho afo mbiy hnë vële hwëtahnëk vëvë Antiyos hna.

15

Nkwajëla soje háci ya

¹ Wati nte nkoniho Pol gë Barë nabas Antiyos hna vësan wâtëko Yude təkini hnam do pëgwëlehnëni karañëndënihëhni vële hwëtahnëk va ntehnëndëni: «Kodëluhna afëhëtiwu age káciluhna gante ntehnëk Sariya Moyis ka.» ² Pol gë Barë nabas nkwajëlëniho ðus gë vëhni soje watac. Awa umë pëhnani Pol gë Barë nabas do gë vahnë vëhañary vëvë Antiyos va njini Yerusalem tēyënihëhni vëfayik va gë vicër va soje watac. ³ Awa cery sali ya më payëkëhni njini. Më tēfëni hn'inkal Fenisi do gë Samari, tēfëtahëndëni gante kwëtahnëniha vële wok vëyena wasëwif va Ahwëhn a. Wakasëk watac natëdëhëhniwo ðus vële hwëtahnëk va fop. ⁴ Ante təkëni Yerusalem ña, vëvë cery sali va hacakëhniwo, gë vëfayik va do gë vicër va, do më tēfëtanënihëhni fop ile ntiyehnëkëhniwo Wënu ña.

⁵ Bare, wafarise wëryampo wale hwëtahnëntikawo Yesu va më ntehnënihëhni afo kácini vële hwëtahnëk do wok vëyena wasëwif va do ntehnëni ntënënëni Sariya Moyis ÿa fop.

⁶ Vëfayik va gë vicër va mbarëniho gwajëlëni soñe watac. ⁷ Ga gwajëlëni hafo mbiÿ, Piyer më matëk ntehn: «Vëÿënta mën, njëtërun mbiÿëk ga tëhnako Wënu ña fagant hun soñe fëyaŵëhni Wanës Wakasëk ña vële wok vëyena wasëwif va, nkwëryahnëni do kwëtahnëni. ⁸ Do Wënu ña, umë ale yëtëk iña vahnë ña, tufahnëk mawëkëhni vële wok vëyena wasëwif va kabi njëdfakëhni Iyir Ipacah iña gante njëdfakëfu fuhnë ki. ⁹ Dëbëndëlehnëlëfuhna vëhni gë fuhnë: vëhni fëna pacënëk wasakahn walëŵ hni ŵa kabi kwëtahnëni. ¹⁰ Awa tame, soñe ye fëgwëdfunëha Wënu ña g'ile ÿadfun aryibënduni vële hwëtahnëk va? Idib nte woyinëk mëkilënëhna ndibin ye, fuhnë gë warëm fu per! ¹¹ Gena bi fuhnë, kwëtahninëka Ahwëhn a Yesu, umë dënk, lik pehëtahninëfu? Awa, koyëna pehëtini vëhni fëna.»

¹² Awa, mbara ña fop ndemëhnaniho; Barënbabas gë Pol fo nëpadëniho ante tēfëtađëniho vifëmpëhnahnah gë wëdahëse wante ntiyehnëkëhniwo Wën hnë vële wok vëyena wasëwif hna. ¹³ Ga puhnani wanës ña, Sak më tebak ntehn: «Vëÿënta mën, nëparyino! ¹⁴ Simo Piyer tēfëtak gante paβëkëhniwo Wënu ña ryënkwëryënkŵ ÿa vëhni Korëney hna vële wok vëyena wasëwif va tëhnahn bulunda ile kwëhnëk. ¹⁵ Do wanës wakila ña tēfëlëk g'ile liyak ÿi, gante kerik ki:

¹⁶ «Awa Ahwëhn a më lehnëk: “Ge ndëcëk umë mbokajëdfëfu soñe vokaryu usank David ule yok ŵi, matëndëdfëfu vanihel vi do mbokaryëdfëfu hahnëndu. ¹⁷ Awa fop vële wok vëyena wasëwif va njëkëlendëniha Ahwëhn a; ha, fop wayal wale ŵacëfu hwëhnëŵëhni ŵa. Ami Ahwëhn a dënk hnësëk watac; ¹⁸ mbiÿëk ga njëtëndanëbuhëhni vahnë va vëÿin.”»

¹⁹ Sak më nkwënëk: «Soñe umë ye ntiyahnëko tēfëka tavin bërehn vële wok vëyena wasëwif hwëtahnëka Wën vi. ²⁰ Kerëhnënëfuni ntehninëhni antë tokëni faÿar sadëha, do asan g'asëval antë ndakëni ge vëÿëlëläna, do fëna ant'aroku faÿar ile wok kácina soñe cahna sat ÿa do ant'asewu sat. ²¹ G'ini karañ gwër nked kabi, kobëri wati warëm fu ÿa, nkeniho vële harañdëfëhëhniwo vahnë Sariya Moyis ÿa ankol-wo-nkol do hafo dol karañdëfe vacaliña hna hnë fac ntaŵëla-wo.»

Kayëte nte njëd'fanahnini vële wok vëyena wasëwif

²² Awa vëfayik va gë vicër va do gë vëvë cery sali va fop, pëhnaniho tëhnanihëhni vëryampo hnë vëhni do payënihëhni njintini Antiyos gë vëhni Pol gë Barënabas. Umë tëhnanihëhni vëhni Yuda, nte wacëdeho Barësabas fëna, gë Silas. Vëhni vëhi cery sali hna fop ntënëniho.

²³ Umë ntehnënihëhni njiryeryëyin aji kayëte:

«Vëyënta fu, wuhnë vële wok geluhna wasëwif do lëdëk nkol Antiyos, do gë waresiyo Siri gë Silisi va, fuhnë, vëfayik va gë vicër va, nkaÿirun.

²⁴ «Njëtabun vahnë vële wätëryik ÿal fu li mpaÿëmpaÿëhnënihu do pëmpëhnayëhnënihu gë wanës wadëw hni ña. Bare ñoñ payëryilëfunihna nësëhnënihu soje watac. ²⁵ Soje umë, fëhnahnëbun fuhnë fop rëhnafuni vahnë vële fayëryidëfun njiryini. Wëlawo fu wã, Barënabas gë Pol, nkeryidëni. ²⁶ Vële wafëk walawary walëw hni soje doku Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris. ²⁷ Awa payëryibunëhëhni vëhni Yuda gë Silas nësëhnënihu vëhni dënk ile herëbun hn'aji kayëte hna. ²⁸ Iyir Ipacah iña gë fuhnë dënk pëhnaabun ant'awëniwu dïb kawary ge gena vëÿin vile hwëhna nafa vi: ²⁹ ant'aroku faÿar sadëha; ant'asewu sat, ant'aroku faÿar ile wok kácina soje cahna sat ÿa; asan g'asëval antë ndakëni ge vëÿëlëläna. Ge keharun vëÿin fop cajëk. Arabi yam ÿa nke hnë wuhnë!»

³⁰ Tavëlehnini vële fayik va njini gë Antiyos. Ga tükëni mbarëpënihëhniwo bulunda vële hwëtahnëk va njëd'fanihëhni kayëte tac. ³¹ Karañiko kayëte ña do vahnë va fop natëkëhniwo gë ikamënaÿëhn inte kerëhniniho ña. ³² Yuda gë Silas, vële yeho wakila vëhni dënk, nësëhnënihëhniwo dus vële hwëtahnëk va soje kamënaÿëhnahnënihëhni do njawënënihëhni kwëtahn hna. ³³ Njëwëniho wafac hnam, tac vëyënta hni va më ndëwanëhnënihëhni nkaÿ përen, mbokahnëni gë vële fayëkëhniwo. ³⁴ [Wati kahnëta hna Silas pëhnako nko hnam.]

³⁵ Pol gë Barënabas woko Antiyos hna do karañëdënihëhniwo gë vahnë vëyabah vëhaÿary do pëyahnëdëniho wanës Ahwëhn ña.

Ipitël Pol gë Barënabas

³⁶ Ga mbiÿëk, Pol më ntehnëka Barënabas: «Bokafu njëkihni vëyënta fu va hnë wahnaw wale fëyahnahnik wanës Ahwëhn hna fop, njëkihni bi hak nkeni.»

³⁷ Barënabas ñadëho njoryeryëniha San nte wacëdeho Marëk; ³⁸ bare Pol cañahnëlawohna, kabi Marëk

tavëkëhniwo Pampëfili hna do golohna ntapëhnandëhni doku lëw hni hna. ³⁹ Nkwajëlëniho hafo pëmpëlëhni, më pitëlëni. Barë nabas më njoka Marëk kayëni hnë sisikulu njini Sipër. ⁴⁰ Pol, umë, më tëhnaka Silas do ga kwëtehnahnënihëhni vële hwëtahnëk Antiyos va hnë wëbák Ahwëhn hna, njilehnëni. ⁴¹ Umë tëfëni Siri gë Silisi do njawënehnëhëndënihëhni kwëtahn ija vële hwëtahnëk va.

16

Pol gë Silas do gë Timote

¹ Pol təkëko fëna Derëb hna tac Lisëtër hna. Hnam nkeho asan ale hwëtahnëk macënde Timote; hnëmu fëna kwëtahnëko. Umë sëwif yeho, bare rëmu gërek yeho. ² Vële hwëtahnëk vëvë Lisëtër gë Ikoniyüm va wapërën wayabah nësëdëniho soje Timote ya. ³ Pol ñadëho Timote ntapëhnahna. Awa më njoka. Umë kácehnëka, soje wasëwif wale yeho waresiyo warac wa, kabi fop njëtëniho rëmu gelohna sëwif. ⁴ Hnë vankol vante njihahnëdëniho hna fop, pëyadëhëhniwo vële hwëtahnëk va ile pëhwëtani ntini vëfayik gë vicër vëvë Yerusalem va do ntehnëdënihëhniwo mawëhnëni watac. ⁵ Awa vële hwëtahnëk va njawëdëniho kwëtahn hna do nkwënadëniho yabi na fac-wo-fac.

Ikaryëtahn Pol Tërowas hna

⁶ Pol gë Silas ñadëniho pëyahnëni wanës Wënu na hn'inkal Asi hna, bare Iyir Ipacah na mawëryanëlëhniwohna. Awa ndëcëtalehnëni yëbëlan Fërisi gë Galasi. ⁷ Ga təkëni ñarël Misi hna, umë përekëhni njini Bitini, bare Iyir Yesu na mawëryanëlëhniwohna. ⁸ Awa, më ndëcëni Misi njini inaŵ Tërowas. ⁹ Gumëd ga, Pol ikaryëtahn nuŵako: më nuka avë Masedëwan ga kahnëk. Më muntadëha aki: «Cabëry Masedëwan, yij aryemafu!» ¹⁰ Taŵ ga ndëcëk umë, më yëkëlehnëbun yifu gë Masedëwan, kabi pacëkëfuno Wënu na wacëkëfuno yonëhnëfuni Wanës Wakasëk na vëvë hnam va.

Ikwëtahn Lidi

¹¹ Kayëbunëho sisikulu Tërowas hna yilehnëfu satën fo gë Tinti Samotëras ka. Tac ga pacëk, më yibun Neyapolis. ¹² Ga matëbun hnam më yibun Filip, nkol resiyo ile yeho ryënkwëryënkwe vë Masedëwan, ile tampëk Rom. Wafac wayabah libunëho hn'inaw itac.

¹³ Hnë fac ntawëla hna, më sahnëbun naŵ hna yifu tëfary sën hna hn'ile nahabunëho nudëfun hn'ile caliñëdëni wasëwif hna. Ntañabunëho do nësëhnëdëfunëhëhniwo

vësëval vële varëko hnam va. ¹⁴ Aryampo hnë vësëval vërac Lidi maciko. Asëval ale ntakëdëho gë Wën yeho. Hn'inaw̃ Tiyatir matiko. Awaf wafand wavëntah* yeho. Asëval arac nëpadëhëfuno do Ahwëhn a pidëtëdëho sakahn hadëwu ha kolahn nkwëry do kwëtahn wanës Pol ña. ¹⁵ Njaryiko, gë vëvë tere lëwu va per. Tac më ntehnëkëfu aki: «Age paryi njavëtërun kwëtahnëbuha Ahwëhn a, yijën asëlu ÿal mën hna.» Do porosiñëdëhëfuno wawëfu.

Pol gë Silas hnë kaso vë Filip hna

¹⁶ Fac ryampo gante calinëde mbokëbunëho yindëfu, asëval aryokuñ më kacakëfu. Gë yine ile hnësendëhawo ile wok tëkina nkeniho do nuñandënihawo koryi yabah vële ndokuñëhnëdëho va gë wanës watac. ¹⁷ Pëgwëlehn tëfëlehnëndëfu, fuhnë gë Pol, ndekatënd: «Vëÿi vësan, vëryokuñëhn Wën Hunte Sëpëk Fop va ye! Ankañ nte yodf g'ipeh ña pëyadënihu!» ¹⁸ Wafac ntidëho koyëna. Awa Pol, ga cilëtak, më cahëtak ntehna yine ÿa: «G'uŵac Yesu Këris ŵa cahnëryehna aÿi asëval!» Do yine ÿa cahnëlehna tañ.

¹⁹ Vële ndokuñëhnëdëho va, ga nuni gona nuñahnëndëniha koryi, umë pëlanihëhni vëhni Pol gë Silas kuhënihëhni njiryeryënihëhni waÿëwa bulunda hna haryënkwa vësankaf nañ hna. ²⁰ Më ntehnëni: «Vëÿi vësan mpaÿëmpaÿehneni nañ fu ña. Wasëwif ye ²¹ do wënamu wakasëk karanëdënihëhni vahnë va, do fuhnë vële kwëhnëk Rom vi mawëryanilënëfuhna maŵin ma tëfin.»

²² Bulunda ÿa fëna ñadëniho ndafënihëhni. Awa, vëhitij va më ntihëtehnënihëhni viÿi va vëhni Pol gë Silas do ntehnëni ntampini. ²³ Ga ntampënihëhni ðus, umë cëdënihëhni do ntehnëniha ayëka ÿa njëkandëhni ðus. ²⁴ Ga tək ntehnëniha koyëna tuñ, ayëka ÿa më cëdëkëhni hn'acery mbë conk kaso ña do më ñwecëkëhni wakwër ña hnë wadëhwa.

²⁵ Ga ndëcak ga, Pol gë Silas njëfadëniho do njëwëdëniho cëmbahnëniha Wënu ña do vëramp vëÿëntaŵ va nëpadënihëhniwo. ²⁶ Pëgwëlehn ñënkand ðus nkal inji, do ñënkënd fëna kaso ÿa hafo wafida ŵa fop pidëtalehn do fop vankëncä vëramp va pëtalehnëhni. ²⁷ Ayëka ÿa më nëgak do, ga nuk warëncä kaso ŵa pidëtak, umë pëhwëtëk sëlame lëwu ÿa ñand ndëwa, kabï ntiyahnekawo vëramp va nkaryëni. ²⁸ Bare Pol më ndekak gë fanka falëwu fa fop: «Ant'aliya lavah! Fuhnë fop hnani nkebun!»

* **16:14** 16.14 Wafand wavëntah: Pand bëntah ña kambëk ntaŵi; vëntah ÿa dahëse inaw̃ ña ye. Gë watëvavu ña «pourpre» ma «violet» macic.

²⁹ Awa ayëka ÿa më tëyëk humpen, ntëfëk ßambery kaso hna mbalatënd ntakah ña, do nji ndëkwëhn haryënkw Pol gë Silas. ³⁰ Tac më canëkëhni do tëyëhni: «Vësan, ye rëfëka liwu fehëtahniwü?»

³¹ Umë ntëkwaniha: «Kwëtahnëryehna Ahwëhn a Yesu do pehëtëderu, gë tere hu ÿa per.» ³² Tac umë pëyaniha wanës Ahwëhn a, umë gë vële yeho tere va fop. ³³ Awa g'umëf ga wati rac dënk ayëka ÿa njiryeryëlehnhëni ndagëhni wasër wã. Tac njaryëlehni tañ umë gë vële kwëhnëk va fop. ³⁴ Tac më njokëhni vëhni Pol gë Silas gë ÿalu njëdahni ile tokëdëni. Aÿi asan gë tere lëwü ÿa fop pëbëkëhniwo uhnatah soñe ile kwëtahnëniha Wënu ña.

³⁵ Ga pacëk, vëhitiñ va payënihëhniwö vahnë ntehnëniha ayëka ÿa tavëhni. ³⁶ Ayëka ÿa më njijëk pëyahna Pol: «Vëhitiñ va payehniini ravu. Awa kodun asahnu ayiwu yam.»

³⁷ Bare Pol më ntehnëkëhni vële fayijiko va: «Fuhnë vële kwëhnëk Rom va ndafehnënihëfu ßulunda hna hara wahitñëlëfuhna do tac cëdehnënihëfu! Do tame ñandëni canënihëfu yëmëyëm? Watac gedina. Arabi njijëni vëhni dënk canënihëfu!»

³⁸ Vële fayijiko va më njini pëyanihëhni wañi wanës vëhitiñ va. Vëhni ntakëkëhniwo ante njëtaniho Pol gë Silas Rom kwëhnini ña. ³⁹ Awa umë njijëni muntani tavëhnënihëhni do më canënihëhni kaso hna këlatëndënihëhni cahnëni nañ hna. ⁴⁰ Ga rëk cahnëni kaso hna, Pol gë Silas më njini vëhni Lidi hna soñe nunihëhni vëyënta hni va do kamënaÿehnhënihëhni, tac njilehnhëni.

17

Pol gë Silas Tesalonik hna

¹ Ante ndëcëniho Amëfipolis gë Apoloni ña, Pol gë Silas tükëniho Tesalonik. Hnam kwëhnaniho wasëwif wã calija.

² Pol njiko calija hna, gante njehëka ka. Hnë vantawëla vatar mbarëdëniho nkwañëlëdëni soñe Vikerëh Wënu va gë vële yeho hnam va; ³ nkabëdëhëhniwo do tufëdëhëhniwo Arëhnayik a tëfëka korot do mbëhnëndani vësëm hna. Ntehnëdëhëhniwo: «Yesu nte fëyadëmu ñi ye Arëhnayik a.» ⁴ Vëryampo hnë vële hnëpadëho hna mañëniho wanës ña nkentëlehnhini gë Pol gë Silas. Koyëna nkeho fëna hnë vële wok vëyena wasëwif vëyabah, do lakëdëhëhniwo gë Wën ña, do gë vësëval vëyabah vële hwëhna nafa hn'inaw hna.

⁵ Bare wasëwif wã ñëwaryënihëhniwo rac. Awa më mbarëpënihëhni wafufafu wale yeho vankaw hna, matëndënihëhni wasëwif wëryampo do ñënkëni nañ

ija. Njilehnëni tere Yason hna njëkëlehnënihëhni vëhni Pol gë Silas soŋe njonihëhni haryënkw bulunda hna. ⁶ Bare kabi vërëkatëlëhni hna umë njonihä Yason gë vële hwëtahnëk vëryampo haryënkw vësankaf vëvë naŋ hna pëgwëlehnëni ndekandëni: «Vëyi vësan ñënkëni ðuniya ya fop, do tame tëkini hnani! ⁷ Anj Yason hacakëhni yalu hna! Vëyi vahnë fop nkwajëni sariya asankaf a, Sesar; ntehnëdëni nkehëhna ahnaŋ ahawary ale wacik Yesu.» ⁸ Wanj wanës mpaÿëmpaÿehnekëhniwo kore ya gë vësankaf vëvë naŋ va. ⁹ Yason gë vëyëntaŋ va tëfëkëhniwo cosënihëhni vësankaf va ani gë tavahnëndeni ya.

Pol gë Silas Bere hna

¹⁰ Mëdënd tuŋ vële hwëtahnëk va ndëcëtënihëhniwo vëhni Pol gë Silas njini Bere. Ga tëkëni, njilehnëni caliŋa wašëwif hna. ¹¹ Wasëwif wavë hnam wa hwëhnako nëf ntëbini wavë Tesalonik wa; tebaniho wanës Wënu ŋa g'imaŋa përen. Fac-wo-fac, kahnëndaniho ikaraŋ Vikerëh va njëkahnëni bi ile karaŋëdëhëhniwo Pol ya catëk. ¹² Hnë vahnë vërac wašëwif wayabah kwëtahnëniho, do hnë vële wok vëyena wašëwif vësëval vëryampo vële lënënik kwëtahnëniho fëna do gë vësan vëryampo.

¹³ Bare ante njëtaniho wašëwif wavë Tesalonik wa Pol mboko pëyahnënd wanës Wënu ŋa Bere hna, vëhni fëna njiniho hn'inaŋ tac cënkwendënihëhni do mpaÿëmpaÿehnëndënihëhni bulunda ya. ¹⁴ Vële hwëtahnëk va më cañëtëniha taŋ Pol gë vëyëntaŋ njini gë cape wov; bare Silas gë Timote nkolehnëni Bere hna. ¹⁵ Vële lapëhna kawa Pol va njiryeryënihawo hnë sisikulu hafo Aten hna. Tac mbokalehnëni gë Bere g'ipay Pol iba vëhni Silas gë Timote; pëyanihëhni tëfëlehnëniha ñap.

Pol Aten hna

¹⁶ Wati nte napëdëhëhniwo Pol vëhni Silas gë Timote hnë Aten hna, nuko ile lavëkawo ðus sakahn hadëwu hna: nkol ŋa waravahn fo fëbëko. ¹⁷ Nkwajëlëdëniho gë wašëwif wa do gë vële wok vëyena wašëwif lakëdëhëhniwo gë Wënu ŋa hnë caliŋa hna, do fac-wo-fac hnë vëyëwa bulunda hna, gë fop vële pankëlëdëniho va. ¹⁸ Vëhwëhn uyët vëryampo vële wacëde Wa-epikuren gë Wasëtowisen* pëgwëlehnëni vëhni fëna nkwajëlëndëni g'umë. Vëryampo

* **17:18** 17.18 Wa-epikuren ŋa gë Wasëtowisen ŋa: Wa-epikuren ŋa ntiyahnëkëhniwo ñoñ gena hafo ðuniya yi, Wën gelohna. Tëfëka natëfu ðuniya yi fo. Wasëtowisen ŋa, soŋe vëhni, itëf nahahn nte lik ðuniya yi fecehnëkëhni. Ñoñ baÿëmpaÿehnedëlihna hnë toña rac. Ntaŋary ðuniya yi yeho wën hudëw hni ha. Tëfëkawo ntini fop ile satëk ya. Wakore waki tak vëhwëtahnëlohna ibëhn vësëm ŋa.

tëyëdëniho: «Ye ñad nës ayi ayaŵënkah?» Vëyëntaŵ va më ntehnëni: «Ntiyak had soje wamënu wale wok yëtîlënëhna pëyahned». Nësëniho koyëna kabi Pol soje Yesu ya pëyahnedfëho do fëna soje ibëhn vësëm ña.

¹⁹ Umë njonihä karyënkw yëŵa ile wacëde Arewopas hna do ntehnëniha: «Nësëhnëryifu soje inji karañ kasëk. ²⁰ Nkwëryëndanëruhëfu ile wobun yëtëlëfuhna do ñadëfun dës yëtëfu bi ye ye umë.» ²¹ Tëyëdënihawo Pol koyëna kabi fop vëvë Aten va gë vëhneh vële lëdëntik hnam va fop nës gë nëpa wakasëk watëkwa watac ña fo pabëniho.

²² Awa, Pol më matëk haryënkw vahnë vële yeho hnë Arewopas hna do ntehn: «Vëvë Aten, nkwëryëbu vële lënënek dës waravahn yerun. ²³ Ante ndapëbuho nkol hun ñi yëkatëndu waravahn wasëvah hun wï, nufuho hnë ryampo ga kerik aki: “Wën le wok yëtina.” Awa, Wën le sëmbëdun hara yëtëluhna ya, umë ye ale yijëbu fëyaŵuna yi.

²⁴ «Uñi Wën, umë ye ale lik duniya yi gë ile yehëhna hnam ya fop do umë ye Ahwëhn ambin inji g'inkal inji. Umë, wëla acery ndampo nte mbëryëni vahnë gedilahnä gwër ntëdahn gante-wo-gante nayëk ka. ²⁵ Umë yëdadëhëhni vahnë va fop wayën wä do g'ile valëdëhëhni ya; balëlahna vahnë pabëniha ntinëhnëndëniha ile-wo-le ya. ²⁶ Hnë ahnë aryampo fo ntik wabulunda ña fop do kwëtëkëhni hnë nkal li fop. Umë dënk fëhnako watac kobëri ña: tëkwëndëlehnëk wayal wä do gë wëwati wale rëfëkawo ntëdëni hnam wä. ²⁷ Wënu ña ntik rac soje njëkëlehnahnëniha vahnë va. Wëla ntehni ntakaryëkëhni soje njëkëlehnëniha, mpëd nudëniha. Toña-toña ya Wënu ña ñaŵëtalahnä ahnë hnë fuhnë. ²⁸ Ha, “Umë lik njënëden, ñënkanden do nkeyin.” Do fëna had gante nësëni vëyëŵ vëryampo ki: “Paryi nke vutah vuntëwu va yebun.”

²⁹ «Awa, kabi vutah vuntëwu va yeyinëk, tëfëlahna nahayin Wënu ña mëntëlëni gë ravahn sanu, koryi ma taka, nte ntik ahnë gante nahak ka. ³⁰ Bare Wënu ña dëkwëna wati le nkonihö vëyëtëna vahnë gante ntënënedëniha ka, tame macëdëhëhni fop, hnë ile-wo-le hna, nkwëcëtani vankeya vantëw hni va. ³¹ Kahnëndëk fac ile kitinahnëdëhëhni g'ale tëhnaka vahnë va fop g'usatah. Aki tufëkëhni vahnë va fop ale ye ahitiñ arac a: mbëhnëndanëka vësëm hna!»

³² Ante nkwëryëniha Pol ga nësëk soje ibëhn vësëm ña, vëryampo njafañëdënihawo do vëyëntaŵ va ntehnëdëniho: «Nëpaferu ahnësëhnëfu soje waji nkaŵ kawary.» ³³ Awa cahnëko Pol hnam nji. ³⁴ Vëryampo hnë

vëhni kwëtahnënihawo do tëfëniha: hnë vëhni, nkeho Denis, (alënah yentiko umë fëna Arewopasit hna), g'asëval ale waciko Damaris, do gë vëhaŵary kat.

18

Pol Korent hna

¹ Ga ndëcëk umë, Pol matëko Aten hna do nji Korent hna. ² Hnam pankëlëniho sëwif le wacik Akilas; Pon nagiko, bare Rom hna ntëdëko hn'inkal Itali hna, do hnam matiniho takan g'asëvalu Përisil, kabi Këlod Sesar, asankaf a lehnëko wasëwif wã fop cahnëni hnam. Pol më njik hn'ile nkeni Akilas g'asëvalu hna do, ³ kabi vëhni vërar tak wasank wafand ntidëniho awa umë ñëwëntik ýal hni hna do ndampo fo ndokuñëdëniho. ⁴ Fac ntawëla-wo Pol tebadëho wanës ña caliña wasëwif hna nkwajëlëntëdeho do njawëredëho wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif maŵëni wadëwu ña.

⁵ Ga tëkini Silas gë Timote matini Masedëwan hna, Pol pëyahn wanës Wënu ña fo paßëko; tufëdëhëniwo wapacëk wasëwif wã Yesu ye Arëhnayik a. ⁶ Bare wasëwif wã ñwëyëhnënihawo do njewëndëniha. Më caŵëk ivëd ile ye viyi vilëwu va tufahnahnëhni vëwawëna do ntehn: «Ile ýad nkewu ýa wuhne dënk ýak; ami gentahnila. Tëk pëgw ýi wati hnë vële wok vëyena wasëwif hna njidëfu.»

⁷ Më matëk hnam njilehn hnë tere ale wacik Titiyus Yusëtis. Arac ntakëdëhawo gë Wënu ña do tere lëwu ýa ðarël caliña wasëwif hna nkeho. ⁸ Bare Kërisëpus, asankaf caliña ýa, kwëtahnënihawo Ahwëhn a umë gë vëvë tere lëwu va fop. Vëvë Korent vëyabah fëna kwëtahnëniho ante nëpanihawo Pol ña, maŵëniho njaryini.

⁹ Hnë umëd ndampo Ahwëhn a nësëhnëkawo umë dënk Pol hn'itufëhna, më lehnëkawo: «Antë ntaki, gory ahnësënd, antë aryemëhna! ¹⁰ Yëtëry g'ami nkeyik. Ahnë kodina ntiyi uweh. Bulunda yabah ile hwëhnëbu yehëhna hnë añi nkol.» ¹¹ Bëhn ryampo gë fagant bëhn ñëwëko Pol Korent hna karanatëndëhni vahnë va wanës Wënu ña.

¹² Wati nte nkeho Galiyo guverëner Akayi ña, wasëwif wã nkwëryëlëniho pëlanaha Pol njonaha kitiña hna. ¹³ Ntehnëni aki: «Ayi asan njëkëlehnëd maŵëhnëhni vahnë va cëmbëndëniha Wënu ña g'ankeya nte hnëmpëlëk gë Sariya Moyis ýa.»

¹⁴ Pol dëkwa ña pëhwëtaðëho ante ntehnëkëhniwo Galiyo wasëwif wã: «Wuhne wasëwif wi, nëpariyino! Ge ile mbañëk sariya Rom ntikënd ma men inë ile rëfëka kwëdähni, nëpakëndëbu wanës wadëw hun ña. ¹⁵ Bare

kabi soje nkwajëla wanës gë wamac soje ikwëtahn hun do gë wënamu hun ye, watac wadëw hun fo ye; ñađa yewu ahitiŋ waŋi!»¹⁶ Tac më ntakehni kitija hna.¹⁷ Awa vahnë va fop pëlalehnëniha Sosëten, Asankaf caliŋa ŋa, ndafëndëniha haryënkwa kitija hna, bare Galiyo ñoñ dehnëlähniwohna.

Pol mbokaf gë Antiyos

¹⁸ Ga ndëcëk watac Pol Korent hna nkoko afo mbiy. Tac më tavëkëhni vële hwëtahnëk va kayëlehn hnë sisikulu nji Siri, umë gë Përisil do gë Akilas. Matahnënd vampamb wov vë Sankëre hna, Pol kuntëciko nkaf ŋa, kabi ile kwëtëlëniho gë Wënu ŋa ntiyako.¹⁹ Ga təkëni Efes hna, Pol më tavëkëhni vële tēfëlëniho va, nji tēnk caliŋa hna, nkwajëlëndëni gë wasëwif wã.²⁰ Tëyënihawo ñëw hnam hafo mbiy, bare umë ñadilohna.²¹ Umë koyakëhni ntehnëhni mbokajëd ge Wënu ŋa mawëk. Awa, matëlehn Efes hna, kay sisikulu, nji.²² Ante təkëko Sesare hna, Yerusalem njiko ten nkaŷihni vëvë cery sali va, tac njilehn Antiyos vë Siri.

²³ Mbiyëko hnam, tac më mbokak tēfëhëk nkol ga nkol resiyo Galasi hna do gë Fërisi hna, kamënaŷehnëhëndëhni vële hwëtahnëk va.

Apolos Efes hna do gë Korent hna

²⁴ Sëwif ale wacik Apolos, ale hnagik Alekësandëri, rëkiko Efes hna. Hnë wati rac, asan aholah wanës do yëtëko Vikerëh yeho.²⁵ Karaŋiko nkaŷ Ahwëhn a, do kahnëndako dus, pëyahnëdëho do karaŋëdëhëhniwo vahnë va g'usatah soje Yesu ŷa. Bare yarya San ŷa fo njëtëko.²⁶ Pëgwëlehn nësënd g'ikwëtahn caliŋa wasëwif hna. Përisil gë Akilas, ga nkwëryëniha, umë njonihä gë ŷal hni pacënhëniha i karaŋ nkaŷ Wënu ŋa.

²⁷ Tac Apolos ñadëho nji Akayi. Vële hwëtahnëk va më kamënaŷehnëniha dus do kerëhnënihëhni vële hwëtahnëk vëvë Korent va kacaniha g'untënah. Ante təkëko hnam ŋa kwëhnanëkëhniwo nafa hnë vële ndemako Wën kwëtahnëniha va.²⁸ Tase bulunda ŷa fop nësëhnëdëhëhniwo gë toña facah wasëwif wale wajëtehnëdëhëhniwo va tufatëndëhni gë Vikerëh va Yesu ye Arëhnayik a.

19

Pol Efes hna

¹ Wati nte nkeho Apolos Korent ŋa, Pol më tēfëk resiyo hwëhn wahuŋ hna do tək Efes. Hnam tēkatëkëhniwo

vële hwëtahnëk vëryampo. ² Më tÿëkëhni: «Ante kwëtahnërunëho ña nuñarunëho bi Iyir Ipacah iña?»

Më ntëkwaniha: «Kobëri gwëryëlëfuhna ga nësëde soñe Iyir Ipacah.»

³ Pol më mbok tÿëkëhni: «Ijÿehne sifa yarya yaryirun awa?»

Më ntëkwaniha: «Yarya San ÿa.»

⁴ Pol më mbok ntehnëkëhni kat: «San njaryëkëhni vële wawëko nkwëcëtani vankeya vantëw hni va ntehnatëndëhni bulunda Isërayel ÿa kwëtahnëniha Yesu, ale rëfidëha ÿa.» ⁵ Ante nkwëryëniho wanës watac ña njaryiniho g'uwãc Ahwëhn a Yesu. ⁶ Pol tindëkëhniwo wëbák ña, Iyir Ipacah iña cëlëlehni hnë vëhni. Pëgwëlehnëni tañ nësëndëni vanësa vakawary do pëyahnëndëni wanës Wënu ña. ⁷ Vahnë vërac tëkëniho ipëhw gë vëhi.

⁸ Pol njidëho caliña wasëwif hna kwëlëkwël do hnë wadepera watar, nësëdëho g'ikwëtahn, pëyahnatënd Inaw Wënu ña do njawërdëho mawehnëhni vële hnëpadëhawo va. ⁹ Bare vëryampo ñoñ vëyadilohna nkwëryëni do ñwëyëniho vëhwëtahnëdina, wameh fo nësëdëniho soñe nkañ Ahwëhn a tase vahnë fop. Awa Pol më tavëkëhni nji, më njokëhni vële hwëtahnëk va do facwo-fac nkwajëlëdëniho gë vëhni hnë cery cankañ nte nkwajëlahnëdëniho Tiranus gë bulunda ÿa. ¹⁰ Watac wabëhn waki mbiyëko, hafo fop wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif lëdëko hnë resiyo rac ÿa kolëni nkwëryëni wanës Ahwëhn a.

Vutah vucan vumba Seva va

¹¹ Hnë wati rac Wënu ña ntiyehnëdëhawo Pol vifëmpëhnahnah vile nkok nahana ahnë. ¹² Koyëna nufëdëho wakantika gë wafand vunte ÿakëdëhawo va njonëhnëndëni vëres. Vërac njërëdëniho do wayine ña cahnëdënihëhniwo vahnë va.

¹³ Nkeniho fëna wasëwif wëryampo njidëniho wayëwa hna fop soñe ntandënihëhni wayine vahnë hna. Fac ryampo njawëreniho fëna ntanihëhni g'uwãc Ahwëhn a Yesu. Ntehnëdënihëhniwo: «G'uwãc Yesu, nte pëyahnëd Pol ña, ntehnëdërun: cahnëryin!» ¹⁴ Vutah imbëd gë vuki vumba Seva va, asankaf vësëna wasadëha wasëwif ÿa, lidëho koyëna. ¹⁵ Bare, ga nësëni koyëna, yine ÿa më ntëkwakëhni: «Yesu? Njëtëbuha. Pol, njëtëbu bi mo ye. Bare wuhnë, vëhni mo yerun?» ¹⁶ Asan ale pëlako yine ÿa ntoñanëlehnëhni do mëkëkëhniwo vëhni

fop, mbërehnëkëhni d'us, cahñëlehnëni nkaryëni hnë tere rac viyi këm fo do cërehnëkëhniwo d'us.

¹⁷ Fop vële lëdfëk Efes va njëtaniho watac. Wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif per ntakëkëhniwo do uŵac Ahwëhn a Yesu naŷëdfëho. ¹⁸ Vëyabah hnë vële hwëtahnëko hna njijëdfëniho putandëni tase vahnë fop wameh wante ntidëniho ŋa. ¹⁹ Vahnë vëyabah vële hwëhnako mbilayo njojëniho vëkayëte uyët mbilayo vantëŵ hni va, kovëni do pëdfëni tase vahnë fop. Vëkayëte vatac hnapul yabah yeho. ²⁰ Koyëna tufahnëdfëho Ahwëhn a fanka falëŵu fa. Wanës wadëŵu ŋa campëdfëho g'ahaŵary do hn'ile-wo-le tëkëko hna ntidëho d'oku lëŵu ŷa.

Iñañëna bulunda vë Efes

²¹ Ante ndëcëko watac ŋa, Iyir Ipacah iña pëhnaŷehñëkawo Pol tëf Masedëwan gë Akayi nji Yerusalem. Ntehnëdfëho: «Ge tëkëbu hnam afo yiwu Rom.» ²² Umë payëkëhni Masedëwan Timote gë Erasët, vësan vëhi vële ryemađëhawo va, bare umë dënk resiyo Asi hna nkoko hafo mbiyë.

²³ Hnë wati rac uryëñah sankaf yeho Efes hna soŋe Nkaŵ Ahwëhn a. ²⁴ Aryëhwar koryi ale ŵacik Demetëriyus, ryëhwarëdfëho vucery koryi vunte wëntëlëk gë cery wënu cankaf mba wënu wagërek ile ŵaciko Arëtemis* do vëryokuŋ vëlëŵu va nuŷadëniho hnapul yabah. ²⁵ Fac ryampo Demetëriyus mbarëkëhniwo vëryokuŋ vëlëŵu va fop gë vëryëhwarëntaŵu va, do ntehnëhni: «Vëŷënta mën, njëtërun iyi d'oku hnuŷahnëden hnapul yabah. ²⁶ Bare nurun ma nkwëryërun ile ryëcëtađ ŷa: ayi asan, Pol, pëyahnëd wamën wante ntidëni vahnë gena Wën paryi do mëkëd maŵëhnëhni watac vahnë vëyabah ani Efes li do resiyo Asi hna fop. ²⁷ ŷayah waŋi wanës wadëŵu ŋi gena d'oku fu yi fo përekanëd bare fëna këfëd cery wën cankaf mba Arëtemis, wën hucankaf fu ŋa. Koyëna kihñëd ntënah ale cëmbëdfëni Asi hafo duniya yi fop.»

²⁸ Ante nkwëryëni watac ŋa ntavëlehnëkëhniwo taŋ, pëgwëlehnëni ndekandëni: «Arëtemis mbë Efes naŷëk!» ²⁹ Ankol ŋa fop ñënkalehn. Vahnë va njolehnënihëhni Gayiyus gë Arisëtarëk, vësan vëhi vëvë Masedëwan vële tëfëlëniho Pol uyas va, ntëfaryini gë mbara ntëŵ hni. ³⁰ Pol ñadëho nji bulunda hna bare vële hwëtahnëk va vëŵaŵëlohna. ³¹ Vëryampo hnë vësankaf vëvë resiyo Asi

* **19:24** 19.24 Arëtemis: Wac wën asëval wagërek hwëhn yahey ŷa ye.

hna fëna, wëlawo walëwu wã, payehniniho këlaniha antë nji mbara hna.

³² Wati rac bulunda ÿa vëwlohna nëpalëndëni. Alewo-le haŵary ndekantëdeho do vëyabah hnë vëhni vëyëtëlohna dënk bi soŋe ye varëlik. ³³ Wasëwif wëryampo hnë vëvë bulunda hna payënihawo haryënkŵ bulunda hna ale waciko Alekësandër soŋe nkabahn ile liyak ÿa. Arac më njelak vák ÿa: ñadëho nësëhnëhni bulunda ÿa. ³⁴ Bare ante njavëtënihawo bulunda ÿa sëwif ye, vëhni fop ndekadëniho ndampo fo, uhnësë rac fo, ile yëhnëko tøk wawati wahi: «Arëtemis mbë Efes naÿëk!»

³⁵ Ga mbiÿëk asankaf ahigëna ÿa ndemëhnaÿëhnëkëhniwo bulunda ÿa do ntehn: «Vëvë Efes, mo wok yëtëna duniÿa li nkol Efes nji ye ante yëkad cery wën Arëtemis nji gë taka cëvah nte mëntëlëni sëlík g'ambin nji? ³⁶ Ahnë kofina nkŵaj. Awa tëtëka aryemëhnaŵu do ant'aliwu iñë hara nahaluhna. ³⁷ Njojërunëhëhni vëÿi vësan hnani, bare ñoñ vëlina ile wëk cery wën cankaf fu hna do vëyewëlahna fëna wën fu ña. ³⁸ Ge Demetëriyus gë vële ndokuñëlahnëdëni va kwëhnani ile pëyahnëdëni menëk ahnë, awa soŋe rac nkehëhna vakitiña gë vëhitiñ per; hnam tëtëka pëyahnëni. ³⁹ Do ge kwëhnarun wanës wakaŵary wante rëyëdun pëhwëtëden tase bulunda hna gë vële yëtëk sariya lëw fu va. ⁴⁰ Ge diyilënëhna wajira ntehnëdënehëfu ñañënayinëk soŋe ile liyak dol ÿi kabi kwëhnayilënëhna toña soŋe aji mbarëla, kodëlënëhna nësin ile liyëhnëkëfu rac ÿa.» Ante nësëko wañi wanës ña më ntehnëkëhni bulunda ÿa campëni.

20

Pol Masedëwan hna do gë Gëres hna

¹ Ante puko ñañëna ña, Pol mbarëkëhniwo vële hwëtahnëk va kamënaÿëhnëhni. Tac koyahni kahnëtalehn nji Masedëwan. ² Ga tøkëk hnam ndëcëtako resiÿo rac, nësëhnëkëhniwo d'us vële hwëtahnëk va, kamënaÿëhnañëhni do tøkëlehn Gëres, ³ do wadepera watar ñëwëko hnam. Wati nte ñadëho kay sisikulu nji Siri ña, njëtako wasëwif wã wëh ñadëni ntiniha. Awa më pëhnaç mboka gë cape Masedëwan. ⁴ Vëÿi vësan tëtëfëleniho: Sopater aju Pirus avë naŵ Bere, Arisëtarëk gë Sëkundus vëvë Tesalonik, Gayiyus mbë Derëb, Timote, do Tisik gë Tërofim vëvë resiÿo Asi. ⁵ Vëhni ryënkŵëhëko Tërowas hna napëhëdënihëfuno. ⁶ Fuhnë, hnam nkoçunëho hafo ndëc ambënt mburu kwëhn levir këm ña. Tac më hayëçun sisikulu Filip hna, yifu hnë

wafac imbëd rëfëlehnëfuni gë Tërowas hn'ile njibunëho lifu wafac mbëd gë wahi.

Pol ahnë mbëhnëndanëd Tëroyas hna

⁷ Samëdi g'anëka mbarëpëlëbunëho soje wubëlehnëfu mburu ña. ⁸ Pol nësëndëhëhniwo vële hwëtahnëk va hafo fagant mëhwëry hna kabi tëfëkawo nji ge pacëk. ⁹ Cery nte ye cëmët mbëryëh hna mbarëbunëho. Walampu wayabah fëdiko hnam. ¹⁰ Ajar nte waciko Utikus lañako fenetër hna. Nëhnëlehn wakwëd kabi wanës Pol ña njaryëko. Paco ndëtajëk etas rarëna hna njoj gëd. Vahnë më cëlëni matëndëniha bare cëmëko. ¹¹ Pol umë fëna më cëlëk nji muryahna do ntehn: «Ant'avalu, cëmëna!» ¹² Tac më vokabun yañ, do Pol nkubëlehn mburu ña, rokëfu do mbok pëgwëlehn nësëhnëndëfu hafo lav a pëhni, njilehn. ¹³ Jar ña afërën fo mënceryiko do watac njamëneko wasakahn vahnë fop.

Pol matëd Tëroyas hna nji Mile

¹⁴ Ante nkëhnëbunëho hahnëtafu ña Pol më lehnëkëfuno hayëfu sisikulu yifu Asos hn'ile tëfëkawo hnufëhëfuna hna kabi umë gë wapary ñadëho njas hafo hnam. ¹⁵ Ga tëkëhëkëfu Asos hna më yobunëha sisikulu hna yifu Mitilen. ¹⁶ Hnam, më vokëbun ryëcalëfu do rëkëfu ga pacëk haryënkwi Kiyu. Fac le voko tëki kat ña vok rëkëlehnëfu Samos, ga mbok pac Mile hna tëkëbunëho. ¹⁷ Pol pëhnako ndar Efes, soje antë mbiyë hnë resiyo Asi hna; ñankahnëkawo nji Yerusalem hna njanti ambënt nte wacik Pantëkot ña.

¹⁸ Mile hna payëkëhniwo Pol vahnë njini Efes macinihëhni vicër cery sali va njijëni. ¹⁹ Ante tëkini ña Pol më ntehnëkëhni: «Njëtërun gante nkeho nkeya mën ña wati le yelahninëko hna fop, tëk pëgw fac le rëkahnibuho resiyo Asi ña. ²⁰ Dokunëhëbuha Ahwëhn a hara nañënalama korotehnëniho wasëwif wã hafo howu dënk. ²¹ Njëtërun fëna ñoñ cowëluhna, pëyamu do karanëmu fop ile hwëhna nafa soje hun ña, tase vahnë fop do gë watere hun hna fëna. ²² Ntehnëdëfuhëhniwo fëna kwëläkwëlä wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif tëfëka nkweçëtani vankeya vantëw hni va do kwëtahnëniha Ahwëhn fu ña Yesu.

²³ «Tame wëli Yerusalem yidëfu kabi Iyir Ipacah ija forosinëdëho, bare yëtëla bi ye yid nkewo hnam. ²⁴ Ile pëyako Iyir Ipacah ija hnë vankol hna fop, umë fo yëtëbu: mbëradëfu do cëdëdëfu. ²⁵ Ami, mena ge cëmëbu ma

wowu hnë duniya li. Fuhnawu doku le kwëtehahnëko Ahwëhn a Yesu yi yadëfu: umë ye fëyahnu Wanës Wakasëk na Wënu na pehetëkefu ipërena dëwu na.

²⁵ «Njijëbuho fagant hun fop fëyahndu Inaw Wënu na, bare tame njëtëbu bokëdiluhna ahnuwuno. ²⁶ Soje umë fëyahndëmu dol karanëmu fop ile holëbu ya; ge ahnë njwëyk, umë yëtëk. ²⁷ Pëyamu fop ile ntehnëk Wën ntide ya; ñoñ cowëluhna. ²⁸ Keryaryin vankaf hun va, wuhnë dënk do gë fop vahnë vëvë cery sali vi, wuhnë vële ntik Iyir Ipacah vëhery had vëhery wape. Dënkwëtaryin, Aju Wënu na soje lëw hni ya ndehëtëk sat lëwu ya. ²⁹ Njëtëbu, ge gola hnani, vahnë vëyapah va njijëdëni yal hun li, do kaÿëhnahndëlihni. ³⁰ Nkëdëni vële wätëk hnë wuhnë dënk, nësëndëni wamër, nuÿahnënihëni vële rëkëd tëtëhëndënihëni. ³¹ Titënarayin dus! Dënkwëtaryin, hnë wabëhn watar, g'umëd gë g'anent, nkabëdëmuno alewo-le hnë wuhnë, wëla gë wankwën na.

³² «Tame Wënu na hwëtehahnëmu soje wanës wadëwu na ntihahn doku lëwu ya hnë wuhnë ndemaðëhu lewo-le ya. Kwëhna fanka naÿënahnu kwëtahn hna do maÿëryahnu fop hnapul ile kwëhnëni fop vële kwëhnëk va. ³³ Nadëwöhna koryi ma viyi vahnë vëhawary. ³⁴ Njëtërun wuhnë dënk nacëjac ntëmën na hnuÿahnëdëfunëho ile valëdëhëfuno ya, ami gë vërefal mën vi. ³⁵ Tufëdëmuno kwëlekwek, aki tëtëka aryokuëndu aryemahnuni vëhaÿëhna va. Dënkwëtaryin ile nësëko Ahwëhn a Yesu umë dënk: “Ile yëdahnëdu ya yabëka nafa gë ile hnuÿadu.”»

³⁶ Ante puhnak Pol wanës na, umë ndëkwëhnëk njëfani gë vëhni fop. ³⁷ Awa vëhni fop pëgwëhëni kondëni, muryalehëniha mbucëndëniha. ³⁸ Ile hoyëhnëkëhniwo dus ya umë ye ile ntehnëkëhniwo bokëdina nuniha. Tac ntapëhniha hafo sisikulu hna.

21

Pol Yerusalem hna

¹ Pitëlebunëho gë vële hwëtahnëk vëvë Efes va hayëlehnëfu sisikulu satënafu Kos; ga pacëk rëkëlehnëfu Rod, tac hafo Patara. ² Wati nte cëlëbunëho hnam na, tëkatëbunëhawo sisikulu le yidëho Fenisi. Hayëlehnëfu rac yifu. ³ Umë hñubun Tinti Sipër na naÿët g'irahahn, ryëcëlehnëfu rëfëfu gë cape Siri, rëkëlehnëfu Tir; hnam tëtëkawo cëlëndi ile ndibëko sisikulu ya. ⁴ Tëkatëbunëhëniwo hnam vële hwëtahnëk do umë yëwëbun wafac imbëd gë wahi gë vëhni. Iyir Ipacah na

hnësehnëkëhniwo vahnë vërac; më ntehnëniha Pol antë nji Yerusalem. ⁵ Bare pund tuŋ wafac imbëd gë wahi warac, ryëcalëlehnëfu nkaŵ ntëŵ fu ŋa. Vëhni fop, vësan gë vësëval gë vutah, më ntapëhnanihëfu hafo sahnëfu nkol ŋa. Tac më ryëkwëhnëbun tëfary wov hna yëfafuna Wënu ŋa. ⁶ Ante koyalëbun ŋa, më hayëbun sisikulu hna do vële hwëtahnëk va mbokalehnëni gë ŷal hni.

⁷ Ga mbokëbun wätëfu Tir hna gë sisikulu ŷa yilehnëfu Pëtolemayis, ŷaŷëfuni vëŷënta fu va hn'inaw̄ tac lifu fac ryampo gë vëhni. ⁸ Ga pacëk ryëcalëlehnëfu rëkëfu inaw̄ Sesare hna, sëlëfu tere Filip[☆], hnë ale haraŋëdëhëhniwo vahnë wanës Wën hna, umë yentiko hnë vësan mbëd gë vëhi vële rëhnayiko Yerusalem va. ⁹ Kwëhnaکہniwo vëryag vëhnaہ vële woko vëŷëlina. Pëyahndëfëniho wante nësëhndëfëhëhniwo Wënu ŋa had wakila.

¹⁰ Wafac wayabah libunëho hnam tëket asan ale waciko Agabus, mati Yude. Umë fëna had kila pëyahndëfëho ile nësëhndëfëhawo Wënu ŋa. ¹¹ Umë njijëk hn'ile nkebun hna, nuf ryl Pol ŷa ñëba wapary ŋi gë wëbák ŋi do ntehn: «Wëlin ile ntehnëk Iyir Ipacah iŋa: “Asan ale hwëhnek iŷi ryl ŷa, aki ñabëdëniha wasëwif wã Yerusalem hna, tac njëdahnëniha hnë vële wok vëyena wasëwif.”»

¹² Ante nkwëryëbunëho watac, fuhnë gë vële yebunëho hnam va, më hëlabunëha Pol antë nji Yerusalem. ¹³ Bare umë ntëkwakëfu: «Soŋe ye hodun do yëkëlehnëdun awoyehnnuno? Ami, pëhwëtabu ŷabiwu, do sëmu Yerusalem hna soŋe Ahwëhn a Yesu.» ¹⁴ Kabi kodilëfuhna woyehnfuhna më ravëbunëha do lehnëfu: «Awa arabi iña Ahwëhn a ntiya.»

¹⁵ Ga ntibun wafac hnam, më fëhwëtabun hahnëtalehnëfu yifu Yerusalem. ¹⁶ Vahnë vële hwëtahnëk vëvë inaw̄ Sesare va më ntapëhnanihëfu. Hnë ale wacik Mënason avë Sipër njonihëfuno, ŷaluhna tëfëkwawo sëlëfu. Asan arac, gë vële ryënkwëko kwëtahnëniha Ahwëhn va nkentiko.

Mbara Yerusalem ŋa

¹⁷ Ante tëkëbunëho Yerusalem ŋa vëŷënta fu va kanihëfuno g'uhnatah. ¹⁸ Ga pacëk, Pol gë fuhnë më yibun vëhni Sak hna. Hnam mbarëniho fop vëvë haryënkw cery sali va. ¹⁹ Pol nkaŷëkëhniwo umë tëfëtanëkëhni fop, ryampo ryampo, ile ntiko Wënu ŋa hnë doku lëw̄u vële wok vëyena wasëwif hna.

²⁰ Vëvë haryënkw va ga nkwëryëni watac, umë njëwëdëni icëmb Wënu ŋa do ntehnëndëniha Pol: «Aŷënta fu, nuru

☆ 21:8 21.8: Vantiyehn 6.5; 8.5-40

wasëwif wayabah kwëtahnëniha Yesu do g'ucatah tëfëdëni Sariya Moyis ÿa. ²¹ Wëlin wade hnësëde soñe lëw hu ÿa: karanëduhëhni fop wasëwif wale lëdfëk hnë vële wok vëyena wasëwif hna, soñe tavëni Sariya Moyis ÿa do antë kácehnënihëhni vutah hni va do antë mbok tëfëni namu wasëwif wã. ²² Awa ye rëfëka ntiyin? Pacëk njëtafëni njijëru ani. ²³ Soñe umë, diry ile lehnëferu ÿa. Vësan vëhnah yentik gë fuhnë, kwëryëhnëniha Wënu ña iñë. ²⁴ Yoryihni, afacënajü do asosahn soñe kwëtëla ntëw hni ña. Tac, ndirini vankaf va had dahëse puhnani kwëtëla tac. Koyëna vahnë va fop nudëni wante hnësëde soñe hu ña wamër fo ye, do nkoru ahwëtahn, wëjë dënk, Sariya Moyis ÿa. ²⁵ Bare soñe vële wok vëyena wasëwif do hwëtahnëk va kerëhnëbunëhëhni, fëyafuni wanës wante hahnëndëbun ña: Tëfëlahna tokëni faÿar sadëha, wasat, do fëna faÿar ile wok kácina soñe cahna sat ÿa, do asan g'asëval ntë ndakëni ge vëÿëlëläna.»

²⁶ Ga pacëk Pol më njokëhni vësan vërac njini soñe pacënajëni vëhni fop. Hnë wati rac më tënkëni selele Cery Wën Cankaf hna, pëyahnëni fac le puhand pacëna ña, gë fac le cënanëhnande sadëha ale-wo-le hnë vëhni ÿa.

Ipëla Pol ña

²⁷ Ante ñadëho pu wafac imbëd gë wahi wale sënande sadëha pacëna ña, wasëwif wale wätiko hnë resiÿo Asi më nuniha Pol Cery Wën Cankaf hna. Umë ntavëndanënihëhni kore ÿa fop pëlalehnëniha, ²⁸ ndekatëndëni: «Vëva Isërayel! Demaryinëfu! Wëliho ale haranëdëhëhni vahnë fop gante-wo-gante ile wok tëfëläna gë bulunda lëw fu ÿa, gë sariya lëw fu ÿa. Ndënikëhni dënk vële wok vëyena wasëwif Cery Wën Cankaf hna, do tonkënek iÿi ÿëwa sëvah!» ²⁹ Nësëdëniho koyëna kabi Tërofim mbë Efes nuniho ga tëfëläni gë Pol nañ hna do ntiyahnëkëhniwo bi ndënëka Cery Wën Cankaf hna.

³⁰ Nañ iña ñënkalehn fop do vahnë va nkaryini gante-wo-gante. Më pëlanaha Pol, kuhëniha, canëniha Cery Wën Cankaf hna, pidëlehnëni tañ warënka wã. ³¹ Wati nte ñadëniho ndawëniha Pol ña, pëyayiko asankaf wasodafë wavë Rom wã, fop vëvë Yerusalem va ñënkani. ³² Mbarëpëlehnëhni tañ wasodafë wã gë vësankaf vëlëw hni va nkaryëni gë kore. Vahnë va nundëniha tañ asankaf wasodafë wã gë wasodafë walëwu wã tavëlehnëniha gona ndafëndëniha Pol. ³³ Awa asankaf wasodafë ÿa më tëhaka, pëlaka do ntehn ñabi gë vankëncä vaki, tac më tëyëk bi hak macik do bi ye ntik. ³⁴ Bare kore ÿa wanës wanëmpëlah ndekadëniho hafo asankaf wasodafë

ÿa kolëlohna njët ile ye toña soñe wadëka wanëmpëlah watac. Umë ntehnëk njoyi Pol gë kañ wasodade. ³⁵ Ga tëkëk Pol rënka cery nte hwëhnako rënka le hayëde ÿa, wasodade wã njihnënihawo, kabi kore ÿa ñañënaniho, ³⁶ Ñadëniho ntojanëniha ndekatëndëni: «Daŵëryiyi!»

Inësa Pol ña

³⁷ Wati nte ñadëho ndëni Pol hnë kañ hna, më ntehnëka asankaf wasodade wã: «Kodëfu bi lehni iñë?»

Më ntëkwaka: «Kolëru wanës wagërek ña! ³⁸ Awa wëjë gelihna bi avë Esipët ale ÿañënaÿëhnëkëhniwo vahnë do njohni biÿëna gë lañ? Vëryaŵ vahnë, vësan wawuli wahnah yeho.»

³⁹ Pol më ntëkwaka: «Sëwif yebu. Tarës hnagibu, Silisi hna. Inaŵ dënah ðus ye. Këlami maŵëryanërye hnësëhnëwëhni bulunda ÿi.»

⁴⁰ Asankaf wasodade ÿa më maŵëryanëka. Awa më kahnëk rënka kañ hna do njelahni bulunda ÿa. Ndemëhnalehnëni tañ, umë ntehnëkëhni gë Wa-ebëre ña, wanës wasëwif ña:

22

¹ «Vëÿënta mën, nëparyin wanës wante ÿadëfu hnësu tame ayëtahnu dila iñë wëh.» ² Ga nkwëryëni Pol wanës wadëw hni ña nësëndëhëhni, ndemëhnaniho ntëbi nte njelakëhniwo ña. Më ntehnëkëhni: ³ «Sëwif yebu. Tarës hnagibu Silisi hna, bare Yerusalem li naÿëbu. Gamaliyel yeho aharañ mën a. Karañëkowo afo yëtu ðus sariya le njëdakëhniwo Wënu ña vacërakëlo fu va do kahnëndabuhu soñe Wënu ña had gante nkerun wühnë fop dol ki. ⁴ Mbërehnëbuhëhniwo vahnë vële rëfëdëho anj Nkaŵ Ahwëhn va hafo ryaŵëwëhni. Pëlayehnëbuhëhni vësan gë vësëval do sëdehnëwëhni kaso hna. ⁵ Asëna wasadëha asankaf aÿi gë fop kore vëvë haryënkwi vi kodëni nkenëhnëniho sede. Kerëhnënihowo vëkayëte yinenëhnëwëhni vëÿënta fu wasëwif wale lëdëk Damas do njibuho fëlaÿëwëhni vële rëfëdëho Nkaŵ Ahwëhn va ÿabiwëhni, wënceryiwëhni Yerusalem li soñe kwëdini vëhni fop.»

Pol pëyahned gante macëka Ahwëhn ka

⁶ «Ante njidëfuhu do tëhabuho Damas ña, lav a nkëhnëko tëk nkaf li, matëlehni tañ humpen hucankaf g'ambin njij cëpo penëleho. ⁷ Yolehnu nkal hna, wëryëlehnü kopa ga macëdëho: “Sol, Sol!” do më tëyëko: “Soñe ye vërehnëdëfu?”

⁸ «Më rëyëbuha: “Ahwëhn, mo yeru?”

«Awa më ntehnëko: “Ami, Yesu mbë Nasaret, nte vërehnëdu ña ye.”⁹ Vële rëfëlëbunëho va nuniho humpen ha, bare wawëryëlohna kopa le hnësëhnëdëhowo ÿa.

¹⁰ «Më rëyëbuha: “Ahwëhn ye rëfëko liwu?”

«Ahwëhn a më ntëkwako: “Matëry ayi gë Damas. Hnam pëyaderu ile rëfëka ali ÿa fop!”¹¹ Bare golëwohna hnundu: humpen hutac mëpënëkowow. Awa vëréfal mën va më pëlanio wák ÿi kahëniho hafo rëkëfu Damas hna.

¹² «Ale wacik Ananias yeho hnam. Asan arac ntakëdëhawo gë Wënu ña do Sariya Moyis ÿa tëfëdëho. Ipërëna dëwu fo nësëdëniho wasëwif wale lëdëko hnam va fop. ¹³ Umë njijëk tëkatëko, kahnëk ñarël mën do nteho: “Aÿënta mën, Sol, bokary ahnund!” Wati rac dënk hnulehnëwa Ananias hafo pac.

¹⁴ «Awa më ntehnëko: “Wën warëm fu ña mbiÿëk ga tëhnaki soje njëtëndani ile ñad ÿa, ahnuhahna ale satëk a do awëryahnënd kopa lëwu ÿa. ¹⁵ Sede lëwu ÿa yëdu haryënk wahnë hna fop, soje afëyahnëhni ile hnuru do wëryëru. ¹⁶ Tame, ye hnapëdu? Matëry, ahwëtahna Ahwëhn a, diry ayaryi do afacëni wameh hu ña.”

¹⁷ «Tac, umë vokajëbu Yerusalem li. Fac ryampo, ante njëfadëfuhö Cery Wën Cankaf hna, më hnubuha Ahwëhn a hn'ikaryëtah. ¹⁸ Më ntehnëko: “Cahnëry ñap Yerusalem li, kabi vële lëdëk hn'ani vi vëwawëdëna wante hnësëdu soje mën ñi.”

¹⁹ «Umë lëkwabuha: “Bare Ahwëhn, njëtëni njidëfuhö calija-wo-calija soje sëfehneÿëhni do ryafehneÿëhni vële hwëtahnëkino va. ²⁰ Do ante ndawëdëfo sede lëw hu ña, Ecen, hnam nkentibuhö ami dënk. Cañahnëkowow rac do ami yëkadëwo vëÿi vële ryawëdëhawo gë wëraka va.”

²¹ «Awa Ahwëhn a më ntehnëko: “Yiry, kabi cañëtëdëmi ñawët, hnë vële wok vëyena wasëwif!”»

Pol gë Kumanda vë Rom

²² Kore ÿa nëpadënihawo Pol hafo ante nësëko watac ña. Tac pëgwëlehnëni ndekandëni: «Dihëtëryina ñuniÿa li aÿi asan! Daÿëryina! Tëfëlahna nkonti ñuniÿa li!»

²³ Ñañënanioho, do citëni viÿi vilëw hni va, ntojëndëni nkal iña*. ²⁴ Awa asankaf wasodafë ÿa më ntehnëkëhni: «Dënëryina Pol kañ hna do alampuna, nësahn forosima; ñadëfu yëtu bi soje ye ndekandëni bulunda ÿi aki soje lëwu.» ²⁵ Ante ñabëdëfo ña, Pol tëyëkawo asankaf wasodafë ale yeho hnam ÿa: «Kodun bi alampuna ale kwëhnëk Rom ale worun kitiñëluhna ten?»

* **22:23** 22.23 Citëni viÿi vilëw hni va, ntojëndëni nkal iña: Namu le rufahnëd ntavah ntëw hni ña ye.

²⁶ Asankaf wasodäde ÿa, ga nkwëryëk watac, më njik pëyaka kumanda ÿa: «Njëtëru bi ile ÿadü ali ÿa? Aÿi asan ale kwëhnëk Rom ye.»

²⁷ Kumanda ÿa njilehn tañ vëhni Pol hna do tëya: «Pëyarye, paryi bi ale kwëhnëk Rom yeru?»

Pol më ntëkwaka: «Ha.»

²⁸ Kumanda ÿa më ntehnëka: «Ami cosahnëbu yabah yehahnu ale kwëhnëk Rom.»

Pol më ntëkwaka: «Ami, nagaryibu.»

²⁹ Vële ÿadëho ntampëniha Pol nësahn va tavëlehnëniha tañ. Kumanda ÿa ntakëkawo dus ante njëtëko ale kwëhnëk Rom ñabehnëk gë vankënca.

Pol haryënkw vëhitij vësankaf wasëwif

³⁰ Pacënd tun, Kumanda ÿa ñadëho njët facëk soñe wante ntehnëdëniha Pol wasëwif ni. Awa, më pëtehnëka do macehnëhni vësankaf vësëna wasadëha va do gë Mbara Vëhitij va fop, tac canehna tase vahnë fop.

23

¹ Pol më ntañëkëhni Mbara Vëhitij va do ntehnëhni: «Vëÿënta mën, gë hakili risah njasaryëbu haryënkw Wënu ña do ñoñ gena ile hnirandëbu hafo fac vë dol ÿi.»

² Hnë wati rac asëna wasadëha asankaf a Ananiyas më ntehnëkëhni vële kakëniho Pol va: «Dafëryina wës li!»

³ Awa Pol më ntehnëk: «Wëjë ndafëd Wënu ña, wëjë ale wëntëlëk gë mir le yerënik ÿi! Ntañaru ahitiño gante nësëk sariya ka, bare ntidü ile ñwëÿëk sariya ÿa: ntehnëru ryafiwu.»

⁴ Vële yeho ðarël Pol va më ntehnëniha: «Njëtëru bi njeÿëruha asëna wasadëha asankaf ava Wënu ña?»

⁵ Pol më ntëkwakëhni: «Vëÿënta mën, yëtaka asëna wasadëha sankaf ye. Toña ye, kerik kayëte Wën hna: “Yeÿëdilihahna ale ye asankaf bulunda hu ÿa.”»

⁶ Pol njëtëko vële yeho Mbara Vëhitij va fop vëryampo wasaduse yeho, vëÿëntaÿ va wafarise. Soñe umë ndekahnëko bulunda hna: «Vëÿënta mën, Farise yebu do wafarise ye warëm mën ÿa do soñe ikwëtahn fu vësëm va mbëhnëdëni hitiñandëbu.» ⁷ Ante nësëko watac ña, nkwañëla cankaf yeho yëbëlan wafarise ÿa gë wasaduse ÿa, do mbarëla ña pitëlëko nke wakore waki. ⁸ Koyëna nkeho kabi wasaduse ÿa vëhni lehnëko vësëm va vëvëhnëdëfina, do wamëleka gë wayine wayena, bare wafarise ÿa vëhni kwëtahnëniho watac fop.

⁹ Nkelehn sonko sankaf kore hna. Vëharañ sariya vëryampo hnë wafarise hna, matëniho conkëndëni dus,

ndekandëni: «Ñoñ nulëfuhna ile ntëntëk aÿi asan. Kod nke mpëd mëleka ma iyir hnësëhnëka.»¹⁰ Sonko ÿa njakëko hafo Kumanda ÿa ntaka antë citëlëniha Pol fagant lëw hni. Awa më ntehnëkëhni wasodafë walëwu wã canëniha Pol fagant lëw hni mbokaryëniha gë kanj.

¹¹ Ga mëdëk, Ahwëhn a njiko vëhni Pol hna ntehma: «Antë ntaki! Sede mën yeru ani Yerusalem li, ayenëhno fëna Rom hna.»

Pol urënd tëndënde

¹² Ga pacëk wasëwif wëryampo më nkwëryëlëni; ntëkëni haryënkwa Wën antë mbok tokëni do cenì hafo ndawëniha Pol.¹³ Vële wëryëlëko watac va ntëbiniho vahnë wafëhw wahnah.¹⁴ Më njini vësankaf vësëna wasadëha hna do gë vicër hna ntehnënihëhni: «Ntëkëbun bokëdëlëfuhna rokëfu ma sefu inë afo ryawëfuna Pol.¹⁵ Awa wuhnë, gwëryëlëryin gë Mbara Vëhitiŋ va, tëyëryina tame Kumanda ÿi mbok njonëhniwuna Pol, alehnuna ñadun afëcëtawu soŋe lëwu ÿa. Ge fuhnë ye pëhwëtabun ryawëfuna tëkahnind ani ÿa.»

¹⁶ Bare aju acëru asëval Pol umë nkwëryëk ga nësëde watac. Awa, më njik kanj hna pëyahna Pol.

¹⁷ Awa Pol më macëka asankaf wasodafë ryampo ntehma: «Yoryehna anjì jar Kumanda hna kabi inë hwëhn nafa ñad payahna.»¹⁸ Arac më njoka jar ña gë Kumanda do ntehma: «Pol, ale sëdika lehnëko yonëhniÿina anjì jar; inë ñad pëyaÿi.»

¹⁹ Kumanda ÿa më pëlaka jar ña vák ÿi canaryëka do tëya: «Ye ÿadu afëyawo?»

²⁰ Jar ña më ntëkwaka: «Wasëwif wã nkwëryëlëni tëyënihi ayonëhnihi Pol acahn Mbara Vëhitiŋ hna. Ntehnëdëni ñadëni pëcëtani soŋe lëwu ÿa wapacëk.

²¹ Bare antë alëkwahni. Ntëbini vësan wafëhw wahnah vële fëhwëtak ndawëniha va. Ntëkëni ñoñ vërokëdina, vësedina ge gena ndawëniha. Tame fop pëhwëtani; mawëhu ña fo napëdëni.»

²² Awa Kumanda ÿa më ntehnëka jar ña: «Antë afëyahna wëla aryampo wante fëyaruho ñi.» Tac tavëlehna mboka.

Pol Sesare hna

²³ Kumanda ÿa më macëkëhni taŋ wa-ofisiye waki walëwu do ntehnëhni: «Barëpëryinëhni wasodafë wakeme waki, gë wasodafë wahwëhn wafahnac wafëhw mbëd gë wahi do gë wakeme waki vëhwëhn viwëta. Pëhwëtani njini Sesare; kahnëta ña wëwati imbëd gë wahnah g'umëd ga ye.²⁴ Pëhwëtanëhnëryina Pol fëna wafahnac, ayowuna yam fo vëhni guverëner Felikës hna.»

25 Tac më kerëhnëka Guverëner ÿa aņi kayëte:

26 «Asankaf alënah Felikës, ami, Këlod Lisiyas yaÿëryidëhi.

27 «Asan ale yëđanahnëryidëmina aÿi wasëwif wã fëlakawo do ñadëniho ndawëniha. Awa më rëkibu gë wasodade mën wã lëcëbuha, kabi njëtabuho ale kwëhnëk Rom ye. 28 Ñadëfuho yëtu bi soņe ye ndëñanëniha wasëwif wã, awa umë yobuha Mbara Vëhitiņ ntëw hni hna. 29 Awa tëkatëbuho pëłaniha kabi dënënedëfina sariya lëw hni ÿa, ñoñ gena ile hode ndawãhni ma cëđahni. 30 Bare takan pëyayibu wasëwif wëryampo pëhwëtani soņe ndawëniha. Umë yëđanahnëryidëmina hara napëla mbiÿ, do njëtandanëbuhëhni wasëwif wã ÿal hu hna tëfëka pëyahneni ile lavëkëhni g'umë ÿa.»

31 Wasodade wã umë njiryeryëniha Pol g'umëd fo gë Antipatëris gante ntehniniho ka. 32 Ga pacëk, mbokalehnëni gë kaņ lëw hni, tavënihëhni vëhwëhn wafahnac va fo tëkaryëniha hafo vëhni Felikës hna. 33 Ante tëkëni Sesare ña, vëhwëhn wafahnac va më njëđaniha Felikës kayëte ña do njëđahnëniha Pol. 34 Guverëner ÿa, ga karanëk kayëte ña, umë tëyëka Pol bi avë resiÿo ÿëhne ye. Më ntëkwaka: «Avë Silisi yebu». 35 Awa Felikës më ntehnëka: «Nkwëryëđëmi ge tëkini vële yelëku va.» Tac më ntehnëk kwëti Pol cery cankaf Erođ hna, do njëkande.

24

Pol haryënkw Guverëner Felikës

1 Ante ndëcëko wafac imbëđ ña, asëna wasadëha asankaf, ale waciko Ananiyas ÿa, tëkëniho Sesare hna gë vicër do gë ale hnësëhnëđëhëhniwo vahnë ale waciko Terëtuyus, soņe pëyaniha guverëner ÿa ile ntik Pol ÿa. 2 Pol macijiko do Terëtuyus pëgwëlehn pëyahnenđ: «Alënah Felikës, ucankaf hu ña njonëhnikëfu yam hnëñah do hwëhna hakili hu ÿa gwëcëtëk viÿë viyabah nkal li. 3 Camehniru g'intawary pacah soņe fop vile hnuÿadëfun kwëlëkwël va, hn'ile-wo-le hna. 4 Soņe ant'avëÿehni hnani ÿa, muntadëmi aãaw g'ipërëna hu ña ahnëpa fu toye.

5 «Tëkatëbun aÿi asan alakah đus ye. Tënkëndëlehnëđëhëhni wasëwif wavë đuniÿa ÿi fop, do fëna asankaf vëřëfal Yesu mbë Nasaret ye. 6 Ñadëho dënk nti ile sëvak Cery Wën Cankaf hna, awa tac pëlabunëhawo.

7 [Ñadëfunëho hitiņëfuna gë sariya lëw fu ÿa, bare Kumanda ÿa, Lisiyas, më njijëk tebëfuna gë fanka. 8 Tac më ntehnëkëfu ÿal hu hna tëfëka yijëfu afëyayi ile ntikëfu

ÿa.] Ge tëyëruha, njëtëdu wëjë dënk wante hnësëbun ñi fop toña ye.»

⁹ Wasëwif wã njaŵënëniho ile nësëko ÿa ntehnëni: «Ha, ile nësëk ÿi fop toña ye.»

Idëkwa Pol ña

¹⁰ Awa Guverëner ÿa më ndëkwanëka Pol teba wanës ña. Tebalehn ntehn: «Njëtëbu wabëhn wayabah ye kobëri ga kitiñahnëdëfuhëhni vahnë va nkal li. Soje umë hnësándëbu g'ikwëtahn haryënk w lëw hu. ¹¹ Kodu ayëkëlehn wëjë dënk, dëbëna wafac pëhw gë wahi ga njihahniibu Yerusalem soje icëmb Wënu ña. ¹² Do ahnë nulohna ga conkëntëdëbu Cery Wën Cankaf hna ma ga matëndëdëfuhëhni vahnë ntini sonko vacaliña hna, do gë hn'inaŵ hna. ¹³ Do fëna vëyi vahnë ñoñ vëhwëhnana ile tufahnëdëni toña ye wanës wadëw hni ñi. ¹⁴ Bare wañi ye toña ÿa: Wën warëm fu ña ryokuñëhnëdëbu rëfatëndu Ankaŵ Ahwëhn a, nte ntehnëni gena catah ña; kwëtahnëbu ile-wo-le herik vëkayëte Sariya hna do gë vëmba wakila hna. ¹⁵ Inji kwëtahn hwëhnabu, vëhni fëna kwëtahn tac dënk kwëhnani, vëhni fop, vëli wameh gë vësatah per mbëhnëndanëdëni. ¹⁶ Soje umë ye hn'ile-wo-le nkebu hna njawërdëfë liwu kwëlëkwël ile satëk haryënk w Wën hna do gë vahnë hna.

¹⁷ «Ga mbiyëk wabëhn wayabah yijëla Yerusalem, umë vokajëbu yonëhniwëhni uryema koryi wasëwif wale hwëtahnëk wã do sanëhnëwa Wën mën ña sadëha. ¹⁸ Umë lidëfuhö ante tëkatënihoŵo selele Cery Wën Cankaf ña ante puhnadëfuhö pacëna ña; gelëfunohna gë kore, matëndëlëwö hna fëna sonko. ¹⁹ Bare wasëwif wëryampo wavë resiyo Asi wã hnam nkentiniho. Vëhni rëfakëha kahnëni haryënk w hu pëyahneni ile libu ÿa, ge nke ile lavëkëhni g'ami. ²⁰ Ma hnë vële ye hnani vi, ge nuko iñë wëh ile libu ante njoyibuho Mbara Vëhitiñ vëlëw hni hna, pëyah. ²¹ Kabi ntehnëbuho vahnë va mbëhnëdëni, soje rac hitiñahnëdunëho dol!»

²² Felikës njëtëko d'us Ankaŵ Ahwëhn a. Awa, umë karacëk kiti ÿa nkaŵ kaŵary ntehn: «Kitiñëdëmu ge Lisiyas njijëk.» ²³ Umë ntehnëka ofisiye le hwëtëhahnikawo Pol ÿa tëfëka njëkanda, bare ant'awëmaÿehna d'us, do ant'awëmaÿëhneni vëlëwu va njijëni ndemaniha.

Pol haryënk w vëhni Felikës gë Dërusi

²⁴ Ga ndëcëk wafac, Felikës tëkiniho g'asëvalu Dërusi, ale yeho sëwif ÿa. Umë payëhnëko njinëhni Pol do nëpakawo nës soje ikwëtahn Yesu Këris ña. ²⁵ Bare Pol, umë pëgwëk

nësënd gante tēfēka nke ahnē nējahna Wēnu ŋa g'umē, aŵēnk nkaf hu ŋa do gē kiti vahnē nte yejēk ŋa. Awa Felikēs ntakēlehna taŋ, mē ntehnēka: «Tame gwēr nke, soŋe dol ŷa! Ante njivēmadēho ŋa mbokēdēmi wāci.»²⁶ Felikēs ntiyahnēkawo fēna Pol njēdafēha koryi. Soŋe umē macehnahnēdēhawo wati-wati nēsēlëndēni.

²⁷ Wabēhn waki ryēcēko koyēna, tac Felikēs, Porēsiyus Fesētus, hnēmpētēkawo, bare kabi Felikēs, ñadēho wasēwif wā nējēhni g'umē, umē tavēka Pol kaso hna.

25

Pol haryēnkwa Fesētus

¹ Awa Fesētus tēkēko hnē resiyo Sesare, hn'ile nawēd hna, do wafac warar fo ntiko matēlehn hnam nji Yerusalem. ² Hnam vēsankaf vēsēna wasadēha va gē vicēr wasēwif va njijēniho pēyaniha ile ntik Pol ŷa. ³ Tac kēladēnihawo maŵēhnēhni njoyi Pol Yerusalem. Ñadēniho koyēna kabi wasēwif wēryampo pēhwētaniho ndawēniha Pol nkaŵ hna ge njiryeryēde gē Yerusalem. ⁴ Fesētus mē ntēkwakēhni: «Pol Sesare hna cēdik, do biyēdina ami dēnk mbokadēfu hnam.» ⁵ Mē mbok ntehnēkēhni kat: «Arabi vēsankaf hun va njijēni rēfēlēfu g'ami yifu gē Sesare. Njidēni pēyahnēni age iñē ŵeh ntik ayi asan!»

⁶ Fesētus mpēd wafac imbēd gē warar ma ipēhw ñēwēko Yerusalem hna, tac mē mbokak gē Sesare. Ga pacēk umē njik ntaña kitiŋa hna soŋe kitiŋa Pol do ntehn njoyi. ⁷ Ga tēkik Pol, wasēwif wale ŵatiko Yerusalem wā kwērēnihawo do nēsēni wanēs waŋayah wayabah, bare ñoñ vēhwēhnalohna ile rufahnēd wanēs wadēŵ hni ŋa toña ye.

⁸ Awa Pol, mē lehnēko: «Ñoñ ŋwēyēhnēla sariya wasēwif, do dila wameh Cery Wēn Cankaf hna, do dēntahnēlēwahna fēna asankaf a Sesar.»

⁹ Bare Fesētus ñadēho wasēwif wā nējēhni g'umē. Soŋe rac tēyahnēkawo Pol: «Ñadu bi ayi Yerusalem ahitiŋi hnam?»

¹⁰ Pol mē ntēkwaka: «Haryēnkwa kitiŋa Sesar hna kahnēbu do haryēnkwa hnaŋi kitiŋa tēfēko hitiŋiwu. Njētēru dus wējē dēnk ñoñ dilēwēhni hna bulunda wasēwif wī. ¹¹ Ge menēbu, ge ntibu ile rēfēko ryawāhniwu, ŋwēyēda icēm iŋi. Bare ge wante nēsēdēni vēyi ŋa kwēhnana nkaf, ahnē kwēhnana fanka njēdafahno hnē vēhni ndawēniho. Mēcabuha Sesar kitiŋēfu!»

12 Ga nësëk koyëna, Fesëtus më nulëni gë vëyab vëlëwu va, tac më ntëkwaka Pol ntehma: «Sesar wëcaru kitiŋi, awa njiŋu kitiŋu Rom hna.»

Pol haryënkw vëhni Agëripa hna do gë Berenis

13 Ga mbiyëk wafac toye, ahnaŋ a Agëripa g'acëru asëval ale waciko Berenis njiŋëniho Sesare, nkaŋiniha Fesëtus. 14 Kabi wafac wayabah ñadëniho ntini hnam Fesëtus më tÿëka ahnaŋ a soŋe Pol ŷa, ntehma: «Felikës asan aryampo ale sëdik taveryëkowa. 15 Ante njiŋuho Yerusalem ŋa, vësankaf vësëna wasadëha va gë vëvë karyënkw bulunda wasëwif va, njiŋëniho pëyaniho ile ntik ŷa do muntaniho hitiŋëwa ndaŋi.

16 «Bare umë lëkwabuhëhni: “Namu vë Rom ŷa mbañëk yëdahni ale sëdik hara nësana soŋe lëwu ŷa haryënkw vële sëdehnëka va.” 17 Awa tëfëlibunëho gë vëhni. Ntiŋuho ñap ga pacëk, më lañabu kitiŋa hna, do fayehnu njoji asan arac. 18 Vële sëdehnëkawo va tëkiniho bare ñoñ vëhnësëlohna, wëla uryampo wanayah wante hnahaŋuho ntik ŋa. 19 Soŋe ikwëtahn wasëwif nkwajëlëdëniho g'umë do gë soŋe ale wacëde Yesu. Asan arac cëmëk, bare Pol umë lehnëk mbëhnëk. 20 Kabi kodëwohna hitiŋu isifa wanës më rëyëbuha Pol bi ñad nji Yerusalem. Hnam kode kitiŋi. 21 Bare Pol pecehnëka mëcahna Sesar kitiŋa umë. Soŋe umë lehnahnëbu tavi kaso hna do njëkande hafo ante kodëfu yëdahnëwa gë vëhni Sesar ka.»

22 Awa Agëripa më ntehnëka Fesëtus: «Ami dënk ñakëndëbu wëryëwa aŋi asan.»

Fesëtus më ntëkwaka: «Acahn nkwëryëduha.»

23 Ga pacëk, kore yabah hacakëhniwo g'untënah Agëripa gë Berenis. Tënkëlahnëniho gë vësankaf wasodade wä do gë vële ŷak yëtik bulunda va bambery cery cankaŋ hn'ile nkwajëlëdëni asankaf gë vahnë ŋa. Awa Fesëtus më ntehnëk njoji Pol. 24 Ga tëkaryijik Fesëtus më ntehnëk: «Ahnaŋ Agëripa gë wuhnë vële yentik ani vi fop, wëliho soŋe aŋi asan njiŋahniho bulunda wasëwif wä fop pëyaniho Yerusalem hna do gë hnani, ndekatëndëni: “Aŋi asan tëfëlahna nkonti duniŷa li: tëfëka ndaŋi.” 25 Bare ami, ñoñ nula ile ntik hode ndaŋahni. Bare kabi umë dënk wëcaka Sesar, pëhnaŋu yëdanahnëwa nji kitiŋa Rom hna. 26 Ñoñ nula ile hodëfu herëhnëwa Sesar soŋe lëwu ŷa. Umë wacehnahnibuha karyënkw hun, do dënk haryënkwëhu wëjë, ahnaŋ Agëripa, soŋe tÿyi bi wanëhne wameh ntik wante herëndëbuha Sesar. 27 Ntiŋu koyëna kabi ntiyahnëko, njëdanahnihna Sesar do pëyahni ile cëdahnik ŷa, kwëhnana nkaf.»

26

Inësa Pol ña

1 Agëripa më ntehnëka Pol: «Tebary wanës ña ahnësa soje lëw hu ña.»

Awa Pol më ntëkwak g'ivák lëwu ña do nësa soje lëwu ña ntehn: 2 «Ahnaw Agëripa, dol natëko gante kolëbu hnësawu haryënkw lëw hu soje fop wanës wante nësëni wasëwif nta mën ña, 3 kabi njëtëru dus fop namu lëw hni ña do gë nkwañëla ntëw hni ña fop. Soje umë muntadëmi ahnëpawo g'iduñëna.

4 «Wasëwif wã fop njëtëni njasa mën ña kobëri utah mën hna; njëtëni gante nkebuho ka kobëri wapëgwa hna, fagant bulunda lëmën hna do gë Yerusalem hna. 5 Mbiyëk ga njëtëniho do kodëni nkeni wasefe mën, ge paryi ñadëni, gë vële ñak satëk, rëfëd namu wasëwif wapacëk va nkentibu: vëhni ye wafarise wã. 6 Do tame njojibu hnë kitiña, kabi kwëtahnëbu Wënu ña ntid ile nësëhnëkëhniwo vacërakëlo fu va. 7 Wahnënk ipëhw gë wahi Isërayel wã kwëtahnëni nudëni ga ntiyak watac, do soje rac ndokuñëhnëdëniha kwëlëkwël Wënu ña, g'umëd gë g'anent. Ha, ahnaw Agëripa, soje ikwëtahn tac pëlahnëniho wasëwif wã! 8 Wuhnë wasëwif wã, soje ye worun kwëtahnëluhna Wënu ña mbëhnëndanëdëhëhni vësëm va?

9 «Ami dënk nahabuho wëtaryu gë wafere wã fop uñac Yesu mbë Nasaret ña. 10 Umë libuho Yerusalem hna: vësankaf vësëna wasadëha va yëdäkowö fanka farac do cëdëbuhëhniwo vahnë Wën vëyabah; do ge ndawëdeniho cañahnëdëhowo. 11 Ndapëdëfuho vacaliña va vërehnëndëwëhni do yawërëndu ravëtehnëwëhni ikwëtahn dëw hni ña forosima. Ntavëdëhowo gë vëhni afo yindu vërehnindëwëhni vankol vakañary hna.

Gante kwëtahnëka Pol Ahwëhn a

12 «Koyëna fac ryampo Damas yidëfuho, gë fanka fale njëdanihowo vësankaf vësëna wasadëha va. 13 Ahnaw Agëripa, lav a nkëhnëko tük nkaf li, ante njidëfuho ña, do nuhuho humpen ga matik g'ambin. Humpen hutac ntëbëko lav wã. Umë njijëk penëkëfu gë vële rëfëlëbunëho va. 14 Njobunëho fuhnë fop do wëryëlehnu kopa ga ntehnëdëho gë wanës Wa-ebëre: “Sol, Sol, soje ye vërehnëdëfuho? Cërehnadu wëjë had yihni ile hasëd ryoko ile keryande.”

15 «Umë rëyëbu: “Ahwëhn, mo yeru?”

«Ahwëhn a më ntëkwako: “Ami, Yesu, nte vërehnëdu ña ye. 16 Matëry ahahn; tufëhnami soje aye aryokuñëhn mën, ayeahahn sedë mën, pëyaduhëhni vahnë va gante

nuruho dol ka do le ÿadëmi rufi ÿa fëna. ¹⁷ Keryëdëmi gë wasëwif wã do gë vële wok vëyena wasëwif hnë doku le fayëdëmi hna. ¹⁸ Payëdëmi ayi aÿesëhnëdëhni, ntihtëdëfuhëhni umëhwëry hna, mbokaryëdëfuhëhni gë humpen do ntihtëdëfuhëhni hnë imëk Sintani hna soÿe avokaryëhni gë Wën. Ge kwëtahnëniho ami, nuÿadëni itavëhn wameh wadëw hni ña do gë ÿëwã hnë vahnë vële hwëtahnëka Wën hna.”

¹⁹ «Ahnaw Agëripa, ñwëÿëda wañi wanës wante watik g'ambin ñi. ²⁰ Pëgw Damas, Yerusalem, Yude hna fop hafo vëvë wayal waÿëntaw va pëyabuhëhni tëfëka nkwëcëtani vankeya vantëw hni va, mbokani gë Wën do tufahnëni paryi nke nkwëcëtani. ²¹ Soÿe umë pëlahnëniho wasëwif wï Cery Wën Cankaf hna do ñadëniho ndawëniho. ²² Bare hafo dol Wënu ña ndemaðëho kwëlëkwël do hnani nkebu soÿe yëtëdanëwëhni cedeya mën ña vahnë fop, vële hwëhna nafa gë vële wok vëhwëhnana per. Ñoñ nësëda haÿary ge gena ile nësëdëniho tëkid hnë vëkayëte wakila gë Moyis ÿa fo ye. Umë ye: ²³ afo Arëhnayik a korot; umë yed ale ryënkweð mbëhn vësëm hna do tufëdëhëhni nkaw ipëh ña gë humpen hudëwu ha wasëwif wã do gë vële wok vëyena wasëwif.»

Pol ñad Agëripa kwëtahn

²⁴ Pol nkoko nësand ante ndekako Fesëtus ntehn: «Cenaki, Pol! Karañëru hafo cënaÿi!»

²⁵ Pol më ntëkwaka ntehn: «Alënah Fesëtus, cenalohna. Wanës toña do gë hakili fërën hnësëdëfu. ²⁶ Ahnaw Agëripa njëtëk wañi fop, soÿe umë hnësandëbu g'ikwëtahn tase lëwu. Pacëko njëtëk wañi fop kabi wañi diyana hn'ile nkok nuyina. ²⁷ Ahnaw Agëripa, kwëtahnëru bi wanës wakila ña? Ha, njëtëbu kwëtahnëru.»

²⁸ Agëripa më ntëkwaka Pol: «Ge nkoru ahnësëhnëndo ntiyahnëko biÿëdëna kwëtahnëdëfuha Yesu.»

²⁹ Pol më ntëkwaka: «Arabi nkekënd, mbiÿëk biÿëna! Wëjë, gë wuhnë vële hnëpaðëho dol vi, ndëwadëfu g'idema Wënu ña ayewu fop g'ami ki, bare hara vankëna këm!»

³⁰ Wati rac ahnaw a, gë Guverëner ÿa, gë Berenis do gë fop vële yentiko hnam va matëlehnëni. ³¹ Cahnëdëniho nësëlähatëndëni: «Aÿi asan ñoñ dina ile rëfëka ndawähni ma cëdähni.»

³² Agëripa më ntehnëka Fesëtus: «Aÿi asan kokënde tavi age mëcakëndilahna Sesar.»

¹ Ga pëhnayik hayëndifu hnë sisikulu yiryeryifu Itali, umë nufik Pol gë vësëdik vëhaŵary, kwëtehnikëhni ofisiye kore wasodafe Sesar Ogušet, ale wăcîk Yuliyus fëna.

² Arisëtarëk avë Tesalonik mbë Masedëwan yentiko gë fuhnë. Më hayëbun hnë sisikulu le hwëhniko hnë nkol mbë Adëramit do ŷadëho tëf wahnaŵ resiŷo Asi hna, yilehnëfu.

³ Ga pacëk më rëkëbun Sidon. Yuliyus, g'ufacah ntaŵary dëwu ņa, më tavëka Pol nji, njëkihni wëlawo walëwu ŵa nuŷahni ile valëka.

⁴ Ga matëbun hnam, umë yibun fagant wov hna. Kabi pankëlëdëfunëho gë sël ŷa, yilehnëfu gë cape Tinti Sipër.

⁵ Më rëfëbun darël Silisi gë Pampëfili rëkëlehnëfu Mir, resiŷo Lisi hna.

⁶ Hnam ofisiye wasodafe ŷa më nuk sisikulu le hwëhniko Alekësandëri ga njid Itali do më kayëndëkëfu.

⁷ Hnë wafac wayabah njidëfunëho wajira fo, do g'ambër cankaŵ tëkëbunëho darël hn'ankol nte wăcîk Kënid.

Hnë wati rac sël ŷa memaŷehnekëfuno yifu karyënkŵ, awa më rëfëbun Salëmone mbë Tinti Këret do ryëcalëfu gë cape inte hăkëdëhëfuno sël ŷa.

⁸ G'ambër cankaŵ ndëcëbunëho hnam rëkëlehnëfu, le macëde «Hahna Fërën», nte kakëni g'ankol Lase ņa.

⁹ Bare mbiŷëbunëho dŵus nkaŵ hna do pëgwëko ntakënd uyas fu ŵa, kabi fac le suŷahnëde ŷa* tëko ndëc.

Soŷe umë nkabëkëhniwo Pol ntehn: ¹⁰ «Vëŷënta mën, kamahnëbu uŵi yas kata fo yed karyënkŵ: sisikulu ŷi g'ile ndibëk per përekaŵ, do fëna fuhnë dënk kodën cëmin hnam.»

¹¹ Bare gena Pol kwëtahnëko ofisiye ŷa. Ayaryary sisikulu ŷa g'ahwëhn sisikulu ŷa yeho.

¹² Kabi sëla rac yivëlohna g'alu ga, vëyabah vëvë sisikulu va pëhnaniho njini hafo sëla, hnë Tinti Këret hna, ile wăcîko Fenikës, ge kodëni.

Hnam kodëniho cowani sël ŷa do ndëcëtëni alu ŷa.

Sël sankaf ŷa wov hna

¹³ Sël pëgwëlehn cëlënd wajira fo, do ntiyahnëkëhniwo kodëni ntini gante pëhwëtaniho ka.

Awa më matëndëni waryëhwëra wale hahnëndande sisikulu ŷa do kahnëtalehnëni nko tëfëndëni wov le ye Tinti Këret ŷa.

¹⁴ Bare biŷëna sël hwëhn fanka sankaf le wăcëde «Erakilona†», pëgwëlehn cëlënd gë fanka do

¹⁵ njoryaryëlehn sisikulu ŷa. Kodilohna mbok nji pankëlatëndëni gë sël ŷa awa umë ravëbun njofu.

¹⁶ Më rëfëbun gë wov fatinti fatoy fante wăcîk Koda hna. Tinti rac hăkëkëfuno toyë sël ŷa.

Hnam g'ambër cankaŵ mëkëbunëho ryojëfu fakulu fatoy fante fehände

* **27:9** 27.9 Fac le suŷahnëde ŷa: Gë sepëtambër ŷa ma okëtobër ŷa nked. Ge ndëcëk rac, uyas ŵa ntakëd. † **27:14** 27.14 Erakilona: Rëv sankaf le watid gë cape pëhna lav wăcîk koyëna.

fa hafo hayëndëfu sisikulu hna. ¹⁷ Ga kayëndëni sisikulu hna vëryokuŋ vëvë sisikulu va umë ntampaÿëni ñabëni waryeyët caharaß sisikulu ÿa. Tac kabi ntakëkëhniwo antë poha hnë nkërëyal bë wov Siyërët‡ hna, më cëlëndëni ryëhwa sankaf le ÿaÿëtëd iyanc sisikulu ÿa do tavëni sël ÿa njohni. ¹⁸ Ga pacëk, kabi nkoko mbërehnëndëfu sël rac, vëryokuŋ va më pëgwëni ntonjëndëni gë wov ile ndibëko sisikulu ÿa. ¹⁹ Fac rarëna hna umë mbokëni ntonjëni gë wov, vëhni dënk, viÿë vile yaryaryande sisikulu ÿa. ²⁰ Hnë wafac wayabah golohna nunde ulav wã gë wahol wã per, do sël ÿa nkoko cëlënd gë fanka hafo golëfunohna hwëtahnëfu pehedëfun.

²¹ Vële yeho sisikulu va mbiÿëkëhniwo rok roka ÿa. Awa Pol më matëk haryënk w lëw hni ntehn: «Vëÿënta mën, tëfëkawo ahnëpawuno, do antë kahnëtayin Këret hna hafo njijin nuÿayin iÿi kata. ²² Tame muntadëmu aÿabu wasakahn hun wã: wëla aryampo hnë wühnë cëmëdina; sisikulu ÿi fo fërëkad. ²³ Gumëd ga mëleka Wën hunte hwëhnëko, do ryokuŋëhnëdëfuha, njijakëh ²⁴ pëyawo: “Antë ntaki, Pol! Afo arëk haryënk w Sesar, do soŋe lëw hu Wënu ña pehëtaryëdëhëhni vële rëfëlërun vi fop.” ²⁵ Awa vëÿënta mën, ñabëryin wasakahn wã! Kwëtahnëbuha Wënu ña: gante pëyako ki, fop nked. ²⁶ Bare hnë tëfary Tinti tëfëka pohayin.»

²⁷ Fac hwëhn pëhw gë wahnah ÿa yeho ga njo-handëhëfuno sël ÿa wov Mediterane hna. Fagant g'umëd ga, vëryokuŋ vëvë sisikulu va ntiyahnëkëhniwo vambëŋ rëhabun. ²⁸ Umë ntonjëni ryeyët le ÿaŋande itëw wov ña; më tëkatëni tëw iŋa wametër wafëhw warar g'imbed gë wahi ye. Ante mbokëbun yifu ñawët toye ña, më mbok ntonjëni do tëkatëniho wametër wafëhw wahi g'imbed gë warar ye hnam. ²⁹ Ntakëkëhniwo antë sisikulu ÿa nkëw wëraka, më ntonjëni kamëhni waryëhwëra wahnah wale hahnëndande sisikulu wã do ñankahnëkëhniwo pac ñap. ³⁰ Hnë wati rac vëryokuŋ vëvë sisikulu va njëkëlëndëniho gante pehandëni; umë cëlëndëni fakulu fa gë wënka, ntini had waryëhwëra wã ñad cëlëndëni haryënk w sisikulu hna hara gante pehahnëdëni njëkëlehnëdëni. ³¹ Bare Pol më ntehnëka ofisiye wasodafe ÿa gë wasodafe walëwu wã: «Ge vëÿi vësan vëwontina sisikulu li, Wënu ña pehëtëdëlihna.» ³² Awa wasodafe wã më ntëpëtëni ryeyët ile fokahniko fakulu ÿa tavëlehnëni nji.

³³ Pacëlohna ten, muntatëhni Pol vëhni fop tokëni iñë. Më ntehnëkëhni: «Dol nke wafac pëhw gë wahnah ga

‡ 27:17 27.17 Siyërët: Umë wacëde iÿi wati Libi.

nkerun hn'ufëmpëhnahnah sisikulu li, do ñoñ tokëdïluhna.
³⁴ Awa ami kamënaÿehnédëmu aroku, ge ñadiluna asëmu. Yëtëryin, wëla ahné aryampo hnë wïuhnë cëvëdilahna imul ðampo.» ³⁵ Ga nësëko watac, më nufëk mburu, camehnëka Wënu ña tase vahnë fop, tac nkubëlehnëk do tok. ³⁶ Awa vëhni fop njawënantëlehnini do pëgwëlehnëni tokëntëndeni. ³⁷ Vahnë wakeme waki gë wafëhw imbëd gë wahi g'imbëd g'aryaw (276) yebunëho fop sisikulu hna. ³⁸ Ante tokëbunëho hafo fihnéfu ña, më ntonjëni roka ÿa gë wov ñaÿëtahnéni idïb sisikulu ña.

Ipërëka sisikulu ña

³⁹ Ikëd vambëñ nudëniho ante pacëko ña, bare wëla aryampo hnë vëryokuñ vëvë sisikulu va yavëtëlohna hn'ile nkebunëho hna. Umë pëhnani pohëni sisikulu ÿa hnam ge kodëni. ⁴⁰ Awa më pëtëni waryëhwëra wale hahnëndahnëde sisikulu ÿa tavëni wov hna; wati rac dënk pëtëlehnëni waryeyët wale ÿabahniko wadëhwa wade satënandeho sisikulu ÿa. Tac matëndëni ipand inte yiryeryëd karyënk w soñe sël ÿa peña, pabëni g'itëfary. ⁴¹ Bare sisikulu ÿa më njik pohak hnë yëbëlan wavënkwehn nkërëyal, tëryalehn hnam. Ankaf sisikulu ña më pohak ðus nkërëyal hna, kodïlohna mbok ñënkëlehna, tac wavonkëlo wënka, wahwëhn fanka ña, më nihëk sisikulu ÿa kamëhni. ⁴² Watac ga ntiyak, wasoðade wã ñadëniho ndawënihëhni vësëdik va, soñe ahné antë peh ge ndëfad wënka hna. ⁴³ Bare ofisiye ÿa ñadëho pehëta Pol awa më tavëtehnekëhni ile ñadëniho ntini ÿa; më ntehnëkëhni vële holëk wënka va ntëbani ndëfani ndanëni. ⁴⁴ Tac vëÿentañ wov pëlani vacal ma vanihel sisikulu va, tëfënihëhni. Koyëna ndanëniho vëhni fop yam fo hara ahné cëmëna.

28

Hnë Tinti Malët hna

¹ Ante ndanëbunëho fuhnë fop yam fo ña, më fëyayibun Tinti rac Malët macik. ² Vële lëdëk hnam va më kacanihëfu g'untënah cankaf; pëdëhnënihëfu hwëdëh hucankaf, kacahnënihëfu, kabi tëvëdëho do huji ha njoko. ³ Pol më mbarëpik kore wadëhwa, ntab hwëdëh hna, bare lën më cahnik yakah hna ñarëka vák li, nkolehna hnam. ⁴ Vëvë Tinti rac va, ante nuniha lën ÿa ga ntasad vák Pol hna, më ntehnëledëni: «Aÿi asan lëk aryaw vahnë ye. Pehik wov hna, bare Wënu ña ma wëna nkonti ðuniÿa li.» ⁵ Bare Pol më cëlëvëta lën ÿa hwëdëh hna do davëdïlawohna añar ña wëla toyë. ⁶ Ntiyahnëkëhniwo nudëniha tameki ga matëka vák ÿa ma njod cëmëlehn tañ, bare ante napëniho

hafo mbiȳ ŋa, nuniho ñoñ dilahna. Awa më nkwëcëtëni vinahan vidëw̄ hni va, ntehnëni Pol wën ye.

⁷ Wëhaÿ yeho darël hnam wale kwëhnëko asankaf Tinti ale waciko Pibëliyus. Më ntëvakëfu lëv sankaf hnë wafac warar. ⁸ Hara rëmu pad hna nkeho: ures yak mbahn tesëko do donk yaryaryëdëhawo fëna. Pol më njik njëka do tindëka wëbák ŋa, njëfanëka, njërënëlehna. ⁹ Ga ndëcëk umë vëres vëyëntaw̄ vëvë Tinti va fop njijëdëniho do vëhni fëna njërënëkëhniwo. ¹⁰ Umë njëdanihëfu untënah cankaf do, ante təkëko wati ile vokahnëdëfun gë wov ŋa, njëdanihëfuno ile valëkëfuno soŋe uyas wã fop.

Tëkëdëni Rom hna

¹¹ Ga nuÿabun wadepera watar hnam, më hayëbun sisikulu ile hwëhniko Alekësandëri hna, ile wacëdëho «Diyosëkur*», ile yeho hnë Tinti wati wëh hna fop. ¹² Rëkëbun Sirakis do ñëwëbunëho hnam wafac warar. ¹³ Tac vok ryëcalëlehnëfu rëkëfu hn'inaw̄ Regiyo. Ga pacëk, sël pëgwëlehn cëlënd, do hnë wafac wahi rëkëlehnëfu hnë sëla Pusol hna. ¹⁴ Vële hwëtahnëk rëkatëbunëho hn'inaw̄ tac. Umë tëyënihëfu yëwëfu gë vëhni soŋe wafac mbëd gë wahi. Tac ryëcalëlehnëfu gë wapary fo gë Rom ka. ¹⁵ Vële hwëtahnëk vëvë Rom va njëtaniho njijëbun, vëhni njijëdëniho hafo Saha Apiyus hna do hn'ile macëdë Vacery Vatar hna kacanihëfuno. Pol nundëhni tuŋ, më camehnëka Wënu ŋa do ñab g'ahaw̄ary sakahnë hadëwu ha. ¹⁶ Ante təkëbun Rom ŋa, më mawëryanik Pol ntëd hn'acery minu fo gë sofade ryampo njëkanda.

Ikaray Pol Rom hna

¹⁷ Ante ntiniho wafac warar ŋa Pol më payëhnëkëhni vësankaf wasëwif wavë Rom wã njijëni yalu hna. Ga mbarëni më ntehnëkëhni: «Vëyënta mën, mama nkobu dila wëh bulunda fu hna, do dila fëna ile hnëmpëlëk gë namu warëm fu yã, pëlayibuho Yerusalem hna do yëdahnïwu hnë wasofadë Rom. ¹⁸ Vahnë vërac, ante pëcëtanihowo ŋa, ñadëniho tavëniho kabi ñoñ vëhnulohna ile rëfëka ndawahnëniho. ¹⁹ Bare kabi wasëwif wã ŋwëyëni, më wëcahnëbuhä Sesar. Bare dila rac kabi ñadëfu lehnëwëhni wameh bulunda mën yã. ²⁰ Soŋe umë rëyahnëmu ayiju nulin do hnësëhnu; kabi soŋe ale napëdëniho bulunda vëva Isërayel do rëkik tame yã yabahnïbu gë vankëncä.»

²¹ Wasëwif wã më ntëkwaniha: «Wëla kayëte nte wätik Yude soŋe lëw̄ hu nuÿalëfuhna do la aryampo bulunda lëw̄

* **28:11** 28.11 Diyosëkur: Vëhi hnë wawën vëvë Gëres ye; vësëp vële heryidëhëhni vëyas hnë wënka wacik koyëna.

fu ŷa matina hatac njij pëyafu soŷe lëw̃ hu ile wok yivëna.
²² Bare ñadëfun ahnësëhnëfu wëjë dënk ile hnaharu ŷa, kabi njëtëbun gante-wo-gante nkeni vahnë vële hnësëd wameh soŷe Nkaŵ̃ nte rëfëdu ŷi.»

²³ Awa më kahnëndëni fac ile mbokëd mbarahnëni gë Pol ŷa. Fac rac njabiniho ntëbi haryënkwëryënkw tëkatëniha hn'ile ntëdëko hna. Kobëri g'acahnëfëd ga hafo g'anëka ga karanjëdëhëhniwo. Gë Sariya Moyis ŷa do gë Vëkayëte wakila ŷa nësëhnëdëhëhniwo Naŵ̃ Wënu ŷa do koyëna njawëredëho kwëtahnëniha Yesu. ²⁴ Bare vëryampo fo wawëko wante nësëdëho ŷa, vëyëntaw̃ va ŷwëyëniho vëhwëtahnëdina. ²⁵ Wati nte pitëlëdëniho ŷa, vëwëryëlëlohna yëbëlan lëw̃ hni. Awa Pol më ntehnëkëhni: «Iyir Ipacah iŷa toña nësëhnëkëhniwo vacërakëlo hun va hnë wës kila ale waciko Esayi hna ante ntehnëdëho:

²⁶ «“Yiryeyi alehnëhni iŷi bulunda:

Kodun awëryu dūs bare hara ñoñ yëtëluhna paryi;
 kodun ayëku dūs, bare hara nuluhna paryi.

²⁷ Paryi nke iŷi bulunda kambëkëhni vankaf va.

Ciŷani vanëf va

do ndëmëni soŷe antë vinkër vidëw̃ hni va nu,

antë vanëf vantëw̃ hni va nkwëry.

Ge gena umë njijakëndëni gë ŷal mën do
 tavëhnakëndëbuhëhni yërënëwëhni fëna!”☆»

²⁸ Pol më mbok ntehnëk: «Tëfëka ayëtu iñë ryampo: kabi koyëna nke, tame vële wok vëyena wasëwif va pëyayini wakasëk ipëh nte watik gë Wënu ŷa. Vëhni, nëpadëni wanës watac.»

²⁹ [Ga nësëk Pol watac, wasëwif wã kahnëtalehnëni nkwajëlëhatëndëni.]

³⁰ Wabëhn waki ntiko Pol cery nte cosahnëdëho nkehahn hna. Kacadëhëhniwo vële yijëdëho njëkëniha va fop.

³¹ Pëyahnëdëho Naŵ̃ Wënu ŷa do karanjëhnëdëhëniho soŷe Ahwëhn a Yesu Këris g'ikwëtahn yabah do hara memaŷehna.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Rom Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëk anji kayëte ante nkeho Korent hna wati yas rarëna doku lëwu ya yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'imbëd g'iryawë gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (56 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Nahan nte yak nëfak na tufahnëk hn'inji kayëte Këris ye ale yijëk njëdahn ipeh na vahnë va fop, wasëwif wa gë vële wok vëyena wasëwif. Nkabahnëd wapacëk Wënu na ye Wën ve duniya fop. Fop meninëk do kodënëhna tükënin icëmb Wënu na. Fop mbalëkëfuna afehët a do paß gë Këris fo Wënu na catahnëka gë fuhnë.

Pol nësëd fëna pañare bulunda lëwu, wasëwif wa, do hak nudëhëhni Wënu na. Wëlin yëb ryampo ile hnëfak: 1.16, 17 «Cëfëhnëdlohna fëyahnu Wanës Wakasëk na: fanka Wën fale pehëtahndëhëhni fop vële hwëtahnëd va ye, wasëwif wa ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. G'ikwëtahn na do soje ikwëtahn na Wanës Wakasëk na tufahnëd usatah Wënu na: gante kerik ka: "Ale satëk g'ikwëtahn nkod kwëlëkwël."»

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: ipeh, ikwëtahn, mbahn, wameh, asatah/ usatah, wasëwif, Ahwëhn Yesu, sariya.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1.1-17)

Vahnë va fop menëni (1.18-3.20)

Ikwëtahn Këris satënëdëha ahnë (3.21-5.21)

Icëmb pañare wameh do uwám gë Iyir Ipacah (6.1-8.39)

Vëva Isërayel gë Wanës Wakasëk (9.1-11.36)

Ankeya kasëk gë Këris ya (12.1-15.13)

Doku Pol (15.14-33)

Simpayi rëkwa (16.1-27)

Simpayi

¹ Ami Pol, aryokunëhn Yesu Këris, herëhnëryidëhu anji kayëte. Wënu na macëko yewu afayik alëwu, tëhnako soje fëyahndëdu Wanës Wakasëk wadëwu na.

² Wañi ye wante ntehnëko Wën njëdahnëd kobëri na. Watac pëyahndëniho wakila wadëwu na hnë Vikerëh Vipacah hna. ³ Soje Aju ya nësëd: g'ankeya ntëwu ahnë na, hnë hnënk Ahnaw a David nagiko; ⁴ bare gë cape Iyir Ipacah, tufahnëk gë fanka, ante mbëhnëndanik vësëm hna,

Aju Wënu ye, Ahwëhn fu Yesu Këris. ⁵ Gë umë nuŷabu uyëd yewu afayik soŷe untënah Këris ŋa, yohahnëwëhni vahnë vëvë wayal vi fop* kwëtahnëniha do maŷëhnëniha. ⁶ Hnë vërac nkentirun wühnë fëna, wühnë vële macëk Wën kwëhnaryu Yesu Këris.

⁷ Wühnë vële ye Rom vi herëhnëryidëfu, wühnë vële ñad Wën do macëk ayewu vëlëwu. Arabi Wënu ŋa Rëm fu ŷa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ŷa.

Pol ñad nji Rom

⁸ Ani gë fop, camehnëdëfuha Wënu ŋa, gë wac Yesu Këris, soŷe wühnë fop, kabi nësëde soŷe kwëtahn hun ŋa duniŷa li fop. ⁹⁻¹⁰ Wënu ŋa njëtëk toña hnësëdëfu, umë ale ryokuŷëhnëdëfu g'intawary fop pëyahh Wanës Wakasëk ŋa soŷe Aju ŷa. Njëtëk nahadëfu soŷe hun ŷa kwëlëkwël antewo-nte njëfadëfu ŋa. Tëyëdëfuha Wënu ŋa, ge maŷëk, ndemawo fere yihahnëryiwu tame ŷal hun hna. ¹¹ Paryi pëyadëmu përeko dus nulin, soŷe yonëhnëryiwu uyëd ryampo uva Iyir Ipacah iŋa nkwenahn yaŷ kwëtahn hun iŋa. ¹² Ile ŷadëfu hnësu ŷa, umë ye: nkelahnin më hodën ndemalënden hn'ikwëtahn fu hna.

¹³ Vëŷënta mën, ñadëfu ayëtu, pëhnabuho wahwënta wayabah yiryiwu yëkiwu, bare memako ha gaki. Ñadëfu doku mën ŷa kwëhna nafa ŷalun hna fëna, gante kwëhna nafa hnë vële wok vëyena wasëwif vëŷëntaŷ ki. ¹⁴ Tëfëko yiwu forosima hnë vële-wo-vële, vële hnëgak gë vële wok vëhnëgana, vële njabëk uyët gë vële nkok yaßëna. ¹⁵ Soŷe rac hwëhnahnëbu iŋi ña cankaŷ yonëhnëryiwu Wanës Wakasëk ŋa, wühnë vële lëdëk Rom vi fëna.

Fanka Wanës Wakasëk

¹⁶ Cëfëhnëdëlohna fëyahnu Wanës Wakasëk ŋa: fanka Wën fale pëhëtnëdëhëhni fop vële hwëtahnëd va ye, wasëwif wä ten, tac vële wok vëyena wasëwif va fëna. ¹⁷ G'ikwëtahn ŋa do soŷe ikwëtahn ŋa Wanës Wakasëk ŋa tufahnëd usatah Wënu ŋa: gante kerik ka: «Ale satëk g'ikwëtahn nkod kwëlëkwël.»[☆]

Vahnë va fop menëni

¹⁸ Paryi nke, ntavah Wënu ŋa cëlahnëŋa cëlahnidëhu soŷe vahnë vële wënek va do vële nënkwanëk g'umë. Gë vankeya vantëw hni va, memaŷëhnëni toña ŷa nti ile rëfëka ŷa. ¹⁹ Vëhni, ile kod njët ahnë hnë Wënu ŋa pacëkëhni kabi Wënu ŋa tufëkëhni. ²⁰ Kabi, kobëri ga ntihahnëk Wënu ŋa duniŷa ŷi, vankeya vantëwu vante wok

* 1:5 1.5 Vahnë vëvë wayal vi fop fëhnëtanëd vële wok vëyena wasëwif.

☆ 1:17 1.17: Abakuk 2.4

nudena va: umë ye fanka falëwu fale wok pudina muk fa do gë nkeya can kaf ntëwu ɲa. Viyë virac nude dus gë wafoku wante ntik ɲa. Awa vahnë va vëhwëhnadina toña le maŵëhnëdeni soɲe ile ntini ya. ²¹ Njëtëniha Wënu ɲa, bare vëlënëndilahnä do vësämehndëfilahnä gante tëfëka soɲe lëwu ka. Vinahan vidëw hni va goryeryëdina nafa, do hakili lëw hni hnënkwaŵ ya hn'umëhwëry hna ntabik. ²² Ntiyahnëkëhni kwëhnani uyët bare g'ahawäry nënkweðëni: ²³ pakëtëni humpen icëmb Wën hunte wok cëmëdina ɲa, nëmpëtëni gë waravahn vahnë vële sëmëd gë wusëry gë wule yasëd do gë vile huhad.

²⁴ Soɲe rac tavahnëkëhni Wënu ɲa hnë viyë vironkah hna, gante ñad walaŵary walëw hni ka, koyëna ntilëdëni vimbahn vidëw hni va usëfëhnah. ²⁵ Nkwëcëtëni toña soɲe Wënu ɲa gë wamër: umë ye ile ntik Wënu ɲa cëmbëdëni do ndokuɲëhnëdëni tavatëniha ale lika dënk, umë rëfëka cëmbënde kwëlëkwël! Amina.

²⁶ Soɲe rac tavahnëkëhni Wënu ɲa hnë iña nte sëfëhnëk hna. Vësëval vëlëw hni va nkwëcëtëni ndakëntal nte saɲëk ɲa: gë vësëvalëntahni ndakëdëni, ndakëntal nte wok tëfëlahna nke. ²⁷ Vësan va fëna koyëna ntidëni. Gona ndakëndëni gë vësëval, gë vësan ntahni ñalëdëni dus. Vësan va ntilëdëni viyë visëfëhnah do koyëna, nuɲadëni hnë vëhni dënk icos nte njojëk nkeya meh ntëw hni ɲa.

²⁸ Kabi ɲwëyëni vëyavëtëdëfilahnä Wënu ɲa, umë tavëkëhni hn'inahan meh tac, soɲe ntihahnëndëni ile wok tëfëlahna ntiyi. ²⁹ Mbahnëkëhni wasakahn wä do sifa rumpak fop fëbëkëhni, iwëh, iña le-wo-le, gë wayap, inëwäry ñadëni ryaw vahnë, conk gë vahnë, titahn vahnë, inëw vahnë, ³⁰ do menëlëndëni wamac; ñëwëniha Wënu ɲa, njewëdëni, naÿënadëni, bëntadëni, nuɲadëni wafere wä fop soɲe ntihahnëni wameh ɲa; vëwawëhnëdëfilëhniha vële hnagëkëhni. ³¹ Vëhwëhnana hakili, vëlidina ile nësëhnëdënihëhni vahnë ya, njapëni do kaÿëhnahnëdëfilëhniha gë vëyëntaw va. ³² Njëtëni dus kiti Wënu ɲa: vële lid koyëna va tëfëka cëmëni. Bare nkoni ntindëni koyëna do, kat, maŵëndënihëhni fëna vële fabëk rac fo va.

2

Kiti Wën

¹ Wëjë ale hitiɲëdëhëhni vëyëntaw vi, gante-wo nkeru ka, kwëhnadila toña le wawënderu. Ge kitiɲëdëhëhni vëyëntaw va do alitënd gë vëhni ka, wëjë dënk sëdad. ² Ha, njëtëbun Wënu ɲa gë toña ya kitiɲëdëhëhni vële

lid iyi sifa viye va. ³ Ntiyahneki bi pehedu kiti Wenu na, weje ale hitijedeheni veyentaŵ soŋe vile lidu weje fena va? ⁴ Njaferu bi iperena cankaŋ Wenu na, umē ale ryuñenanēhnēdēhi do nkok yancēna ntava dus? Yēteliha bi, Wenu na tufēdēhi pērena dēwu na do umē njodēhi awēcēt vankeya hu va? ⁵ Bare kambeki nkaŋ na, ñadila awēceta. Soŋe rac mbarēpađu ipiniŋ nte yak hnaŷēk hafo hnē fac le tufand Wenu na ntavah ntēwu na do gē kitin catah dēwu na ⁶ do cosēdēha ale-wo-le soŋe ile ntik ya. ⁷ Njedādēhēhni duniya le wok pudina vēle yēkēlehnēd kwēlēkwēl ntindēni ufērēn va do yēkēlehnēd koyēna icēmb iŋa, ntēnah uŋa do gē le wok gēlēdina. ⁸ Bare Wenu na tufēdēhēhni ntavah cankaŋ ntēwu na vēle fabēk soŋe lēw hni fo, wēyēk toña do maŷēhnēni ile wok catēna ya. ⁹ Icos vēle lid wameh va umē ye uŷeh gē uryēñah ŵa, wasēwif ŵa ten, tac vēle wok vēyena wasēwif va fēna. ¹⁰ Bare icos vēle lid fērēn va umē ye icēmb iŋa, ntēnah uŋa do gē yam ya, wasēwif ŵa ten, tac vēle wok vēyena wasēwif va fēna, ¹¹ kabi vahnē va fop kēñēlahnēni haryēnkŵ Wēn hna.

¹² Ha, fop vēle lid wameh hara vēhwēhnana sariya Moyis ya fēna cēmēdēni, wēla vēhwēhnana sariya rac. Do fēna vēle hwēhnaŋ sariya Moyis do ntini wameh va gē sariya rac kitijēdeni. ¹³ Kabi gena vēle nēŋahnēk nēpa sariya Moyis ya ntehnēd Wenu na catēni, bare vēle lid ile nēsēk sariya va ye. ¹⁴ Ge vēle wok vēyena wasēwif, vēhwēhnana sariya Moyis ya, ntidēni taŋ ile ntehnēk sariya rac ya, nke had bambery lēw hni nkehēhni, mama nkoni vēhwēhnahnēna. ¹⁵ Tufahnēdēni wadoku wante tēyēk sariya na walawary walēw hni hna kerik. Wahakili walēw hni ŵa seŋe watac ye, do vinahan vidēw hni va ntehnēdēhēhni wēli menērun ma wēli njivēnērun. ¹⁶ Waŋi fop nude dus hnē fac le kitijēdēhēhni Wēn vahnē gē Yesu Kēris fop ile soŵak hnē vēhni ya gante nēsēk Wanēs Wakasēk wante fēyahnēdēfu ki.

Wasēwif ŵa gē sariya Moyis

¹⁷ Awa, weje ale ŵacik sēwif, ikwētahn hu na hnē sariya Moyis hna nke do mbēntađu Wenu na hwēhneki; ¹⁸ njētēru ile ñad ya do sariya ya karaŋeki itēhna nte fērēnak ya; ¹⁹ ntiyahneki ahah vumēp yeru, humpen vēle ye hn'umēhwēry hna, ²⁰ aharaŋ vēle rumpak do ayētēndan vēle wok vēyētēna, kabi sariya ya tufēki wapacēk uyēt ŵa gē toña ya. ²¹ Awa weje ale haraŋdēhēhni veyentaŵ, karaŋadila bi weje dēnk? Ntehnēduhēhni veyentaŵ va antē nteni, soŋe ye ledu? ²² Wēje ale wēyēryanēdēhēhni vahnē va antē njēkēlehnēnihēhni vēsēval vēle yēlik, soŋe

ye lidu rac? Wëjê ale yewëk wamën wamër, soje ye ledu le ye vacery wantëw hni ya? ²³ Wëjê ale vēntaf kabi kwëhnaru sariya ya, njafañduha Wënu ña gante nkoru didila ile ntehnëk sariya lëwu ka! ²⁴ Vikerëh va pëyahnek wapacëk: «Soje hun ya njewahnëdëni wac Wënu ña vēle wok vēyena wasëwif va.»^{*}

²⁵ Ge mawëhnëru sariya ya, háci ya kwëhnak nafa; bare ge mawëhnëlihna sariya ya, had kácilihna nke. ²⁶ Do ge asan ale wok kácina mawëhnëk sariya ya, Wënu ña didilahna bi had ale hácik? ²⁷ Asan ale wok kácina mbahn dëwu, bare ge mawëhnëk sariya ya, kitiñëdëhi menëru, wëjê ale hácik do hwëhnak sariya le herik ya bare wok mawëhnëlihna. ²⁸ Gena ile hnuđe lidëha ahnë nke sëwif paryi, do gena fëna háci le kácik mbahn yi ye háci paryi ya. ²⁹ Bare, ile lidëha ahnë nke sëwif paryi ya, ile yeha bambery ya ye, ale hácik ntawary dëwu ña, háci le ntid Iyir Wënu ña, gena háci va sariya herik. Sëwif paryi nuñadina cëmb dëwu ña hnë vahnë, bare Wën hna nuñaf.

3

Vahnë va fop menëni haryënkW Wën hna

¹ Awa, ye kwëhnak sëwif ile nkoni vēhwëhnana vēyëntaw va? Ye nëfad háci ya? ² Ige sëwif ña njabëka hnëfak wã dus. Ule yak hwëhnak nafa ya, umë ye Wënu ña vēhni kwëtehahnëko wanës wadëwu ña. ³ Bare ge wasëwif wëryampo vēhahnëndana, umë memaýehñëdëha bi Wënu ña nko kahnënda? ⁴ Muk! Tëfëka njëti Wënu ña gë toña ntid le-wo-le ya, wëla ntehni vahnë va fop vēwër ye, gante nësëk vikerëh ki: «Soje njavëti catëru hnë wanës hu hna, do toña hwëhnađu ge kitiñëderu.»^{*}

⁵ Bare ge ntiden ile rumpak do umë tufahnëd Wënu ña catëk, ye rëfëka nësin? Wënu ña tumpak bi ge piniñëdëhëfu? (Anësa vahnë ña hnësëdëfu.) ⁶ Muk! Ge Wënu ña tumpakënd, hak kokënd kitiñ duniya yi?

⁷ Bare ge gë wamër mën ña cahnëd dus toña Wënu ña tufahnahni cëmb dëwu ña, awa soje ye wobu hitinjwu menëbu? ⁸ Soje ye kodëlënëhna ntehnin: «Dinëfu uweh cahnahni ufërën hnam»? Nkeni dënk vēle wërahñëdëhëfu, ntehnëndëni koyëna karanëdenëhëhni vahnë va. Bare vēle hnësëd watac vi tëfëkëhni kitiñini menëni.

Ale satëk gena

9 Awa ye rëfëkëfu nësin? Fuhnë wasëwif wï, ntëbinëkëhni bi vahnë vëyëntaŵ vi? Muk! Tëk tufahni wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif va fop imëk wameh hna nkeni. 10 Kerik wanës Wën hna:

«Ahnë asatah gena, wëla aryampo dënk;

11 wëla aryampo kwëhnahna hakili,
ma ale yëkëlehnëdëha Wënu ŋa.

12 Fop tavëni nkaŵ përen ŋa,
ndampo fo nufëni nkeya meh.

Ahnë didina fërën,
wëla aryampo dënk gena!»

13 «Wahohna walëŵ hni wã had wayag wale fidëtik nke,
waryëŵ walëŵ hni wã tokandënihëhni vahnë va.»

«Ile sahnëd wawës walëŵ hni wã had wanto lën nke.»

14 «Dëwan wëh fo fëbëk wawës walëŵ hni hna gë
wanës wagunkah.»

15 «Nkaryëdëni ñap soŋe ndawënihëhni vahnë;

16 hn'ile-wo-le ndëcëtani hna fop përekanëdëni do
yiwëhna fo tavëdëni hnam.

17 Vëyëtëna nkaŵ yam.»

18 «Dakëdëfilëhni hna gë Wënu ŋa.»*

19 Awa njëtinek fop ile nësëd sariya yi, soŋe vële rëfëka maŵëhnëni sariya rac va nësëd. Nke koyëna soŋe ahnë antë kwëhna toña le maŵëhnëde, do vahnë vëvë duniya vi fop njavëtini menëni haryënk wënu hna. 20 Ahnë gena ale ntehnëd Wënu ŋa catëk soŋe ile maŵëhnëk sariya ya; gë sariya ya njëtëndanëde wameh ŋa.

Ikwëtahn satënédëha ahnë

21 Bare tame, usatah Wënu ŋa tufëhna hara gena gë sariya ya. Sariya Moyis ya, umë dënk, gë wanës wakila ŋa pacënek watac. 22 Usatah Wënu ŋa aki tufëhna:

catahnëdëha gë vahnë va soŋe ikwëtahn dëŵ hni Yesu Këris ŋa. Ntinëhnëdëhëhni vahnë vële hwëtahnëka Këris

va fop, kabi vahnë va fop hëñëlahnëk haryënk wënu hna:

23 paryi nke, fop menëni do vëhodina tükëneni icëmb Wënu ŋa. 24 Bare Wënu ŋa, hn'ipëren dëŵu hna, catahnëdëha

gë vëhni, uyëd ule njëdëkëhni ye gë fere ipëh nte njojëk Yesu Këris ŋa. 25 Wënu ŋa cahnëka Këris ya sadëha

soŋe lëŵ fu pëhëtahnëfu wameh fu ŋa. Ndehëtëk sat lëŵu ya soŋe ipëh fop vële hwëtahnëd sadëha rac va.

Wënu ŋa ntiko rac soŋe tufahnëd catëko kobëri ŋa, ante nduñënanëkëhniwo vahnë va wameh wante ntidëniho.

26 Ntiko rac fëna soŋe tufahn icat dëŵu ŋa hnë iyi wati, soŋe nko cat do catënhni vële hwëtahnëdëha Yesu va.

* 3:18 3.18: Wahnëŵ 36.2

²⁷ Nkok bi awa ile hode mboki naŷenahni? Iŷehne sariya wemaŷehnekēfu naŷenayin? Sariya le rēyēd ntiyin iñē ŷa bi ye? Hali le rēyēd ikwētahn ŷa ye. ²⁸ Kwētahnēbun ahn'a soŷe ikwētahn dēwu ŷa catēnahnik haryēnkW Wēn hna, gena kabi ntīf ile ntehnēk sariya ŷa. ²⁹ Ma, Wēnu ŷa Wēn wasēwif fo bi ye? Gena bi fēna Wēn vēle wok vēyena wasēwif? Ha, Wēn vēle wok vēyena wasēwif ye fēna, ³⁰ kabi Wēn huɔampo fo ye. Umē satēnēdēhēhni vēle hácik va g'ikwētahn dēw hni ŷa do gē vēle wok vēhácina va fēna g'ikwētahn dēw hni ŷa. ³¹ Awa, umē pēhnētanēd bi, g'ikwētahn iŷa ntihetēden nafa sariya ŷa? Muk, gena koyēna! Njēdaɔenēha sariya ŷa nafa lēwu ŷa fop.

4

Gante kwētahnēkawo Abēraham Wēn

¹ Tame, ye rēfēka nēsin soŷe Abēraham ŷa, rēm sankaf fu ŷa? Ye nuŷak gē fanka lēwu fa fo? ² Ge ntehnik Wēnu ŷa catahnēka soŷe ile ntik ŷa, awa kwēhnak ile kod naŷenahn, bare kodina haryēnkW Wēn hna. ³ Vikerēh va mē lehnēk: «Abēraham mē kwētahnēka Wēnu ŷa do Wēnu ŷa soŷe rac catahnēka g'Abēraham.»[☆]

⁴ Ale ryokunēd nuŷaɔ icos; icos tac gena ile njēdik aki fo: ile rēfēka ye. ⁵ Ge ahnē ɔokunēɔina bare kwētahnata Wēn hunte lidēhēhni vēwen catēni va, hutac ntehnēɔ catēk kabi kwētahnēka. ⁶ David koyēna dēnk njēwēk soŷe uhnēfak ahnē ale ntehnēk Wēn satēk hara yēkēna ɔoku lēwu:

⁷ «Mbetani vēle ravēhnik
ile ntētēni ŷa
do sankēhnik wameh va!

⁸ Mbetak ale nkok ɔēkwēhnēna Ahwēhn a
wameh wadēwu ŷa!»[☆]

⁹ Uwī hnēfak vēle hácik va fo bi hwēhnēk ma gē vēle wok vēhácina per kwēhnēni? Takan nēsinēk: Wēnu ŷa catahnēka g'Abēraham soŷe ikwētahn dēwu ŷa. ¹⁰ Bare guve ntehnēko Wēnu ŷa catēk? Ante káciko ŷa bi nke ma ante nkoyiko kácina ŷa nkeho? Gena ante káciko ŷa, bare kácilohna ten! ¹¹ Kácahnēnde ŷa Wēnu ŷa catahnēkawo gē Abēraham kabi kwētahnēkawo. Tac Wēnu ŷa njēɔakawo dahēse ile yeho háci ŷa soŷe tufahnahn catahnēka g'umē. Koyēna Abēraham yeho rēm fop vēle hwētahnēka Wēn hara vēhácina soŷe Wēnu ŷa catahnahna gē vēhni fēna. ¹² Rēm vēle hácik yeho fēna. Dehnēla vēle hácik mbahn dēw hni fo, bare vēle rēfēɔ kwētahn nte kwēhnako rēm

[☆] **4:3** 4.3: Wapēgwala 15.6; Vēvė Galasi 3.6 [☆] **4:8** 4.8: Wahnēw 32.1-2

fu Abëraham ña: umë, kwëtahnëkawo Wënu ña ani gë kácahnënde.

Ile ntehnëk Wënu njëdahnëf

¹³ Wënu ña më lehnëkawo Abëraham gë vële hnagëlëd hnë vutah vuntëwu va vëhni lëwëf d'uniya yi. Bare Wënu ña dehnëlohna rac kabi Abëraham mawëhnëko sariya ya. Ntehnëko kabi Wënu ña catahnëkawo g'Abëraham soje ikwëtahn dëwu ña. ¹⁴ Ge vële wawëhnëk sariya fo hnuŷakënd inji ntëw, awa kwëtahn ña kwëhnana nafa do ile ntehnëko Wën njëdahnëf ya gokëndina. ¹⁵ Sariya ya ntavah Wënu ña njojëf; hn'ile nkok gena sariya idënt gedina.

¹⁶ Koyëna, ile ntehnëk Wën njëdahnëf ya kwëtahn fo njojëf nkehahn uyëf Wënu ña do pacëk vutah Abëraham va fop nuŷadëni, gena soje vële wawëhnëk sariya fo bare fëna vële hwëtahnëf gante kwëtahnëk Abëraham ka. Abëraham ye rëm fu ya fuhnë fop. ¹⁷ Gante pëyahnëk Vikerëh ka: «Ntimi Rëm wabulunda wayabah.»^{*} Rëm fu ye haryënkwa hnë Wën hunte kwëtahnëk ha, Wën hunte vëhnëndanëdëhëhni vësëm va do lid nke ile wok gena ya.

¹⁸ Abëraham, hnë wati le nkoko tëfëlahna kwëtahnëhna, kwëtahnëko. Umë nkehahnëk koyëna rëm wabulunda wayabah, gante ntehnëkawo Wën ka: «Vutah hu va njabëdëni.»^{*} ¹⁹ Ikwëtahn Abëraham ña ñaŷëta dilohna mama nkëhnëko tëka wabëhn keme do pacëkawo mbahn dëwu ña ntafëko dus do Sara, asëvalu, nagëdilohna. ²⁰ Nkoko kwëtahn do dilohna vïnanan viki ile ntehnëkawo Wën kobëri ña; ikwëtahn dëwu ña njawënédëhawo do cëmbëdëhawo Wënu ña. ²¹ Pacëkawo dus Wënu ña kod nti ile ntehnëka ya. ²² Soje rac Wënu ña catahnëka g'Abëraham. ²³ Bare waji wanës Wën «catahnëka g'Abëraham», gena soje lëwu fo herik. ²⁴ Kerik fëna soje lëw fu fuhnë vële rëfëka ntehninëfu catinëk, fuhnë vële hwëtahninëka Wën hunte wätëndëka hnë vësëm hna Yesu Ahwëhn fu ya. ²⁵ Wënu ña njëdahnëka cëm soje wameh fu ña do matëndëka soje catin haryënkwa lëwu.

5

Ige yam gë Wën

¹ Koyëna Wënu ña g'ikwëtahn fu ña catahnëka gë fuhnë do nkeyinëk yam gë Wënu ña g'ile ntinëhnëkëfu Ahwëhn fu ya Yesu Këris. ² Soje lëwu ya rëkahninëk, g'ikwëtahn ña, hn'ipërëna Wën le yehahninëk tame yi. Do ile hnatekëfu ya

^{*} **4:17** 4.17: Wapëgwala 17.5 ^{*} **4:18** 4.18: Wapëgwala 15.5

ikwëtahn nuŷa sah icëmb Wënu ŋa ye. ³ Do kat, natëdëhëfu wëla uryëñah fu hna, kabi njetëbun ryëñah wã iduñëna nagëd, ⁴ iduñëna ŋa ikahnënda ŋa nagëd do ikahnënda ŋa ikwëtahn nagëd. ⁵ Inji kwëtahn tokadilëfuhna, kabi Wënu ŋa campehnëk d'us iña dëwu ŋa wasakahn fu hna gë Iyir Ipacah inte njëdakëfu ŋa.

⁶ Nurun, ante nkoyinëko kwëhnayilënëhna ten fanka ŋa, Këris ŷa cëmëhnëkëhni vëwen va hnë wati le ñadëho Wën hna. ⁷ Ntakëk ahnë maŵ cëm soŋe ahnë asatah. Mpëd ahnë njawënakënd cëm soŋe ahnë afërën. ⁸ Bare Wënu ŋa tufëkéfu ŋahnëkéfu: Këris ŷa cëmëk soŋe lëw fu hara vëwen woyinëko.

⁹ Ge Wënu ŋa catahnëka gë fuhnë gë sat Këris ŷa hak nkođ pehëtëlëfuhna, gë umë fëna, ntavah Wënu ŋa? ¹⁰ Vëyëw Wën yeyinëko bare g'icëm Yesu ŋa ntikëfu wëlawo walëwu. Awa ge wëlawo walëwu yeyinëk, hak nkođ pehëtëlëfuhna g'uwám Aju ŷa. ¹¹ Do kat: natëkéfu gë Wënu ŋa kabi Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris konjëndëlehnëkéfu tame gë Wënu ŋa.

Adam gë Yesu Këris

¹² Soŋe ahnë aryampo fo tënkahnik wameh ŋa d'uniŷa li, umë ye Adam, do wameh ŋa yojëk cëm iña. Do cëm iña campëk hnë vahnë hna fop, kabi fop menëni. ¹³ Ani gë Wënu ŋa njetëndanahnënda sariya ŷa Moyis, wameh ŋa tëko nke d'uniŷa li. Bare, kabi sariya gelohna ten, Wënu ŋa dëkwëlohna wameh ŋa. ¹⁴ Bare, kobëri yamani Adam hna hafo va Moyis hna, icëm iña nawëko, wëla hnë vële woko vëwënëlohna had Adam, umë ale wëyëko dënënëdina wanës Wënu ŋa. Adam yeho icën ale rëfëkawo njij a.

¹⁵ Bare nëmpëlëk ile ntiko Adam ŷa gë uyëd Wënu ŋa. Ge uweh ahnë aryampo arac ntik cëmëni vahnë vëyabah, do kas përeña Wën njabëd d'ëcët soŋe vahnë vëyabah, gë uyëd ule watik hn'ipëreña ahnë aryampo ŷa, umë ye Yesu Këris. ¹⁶ Do uyëd Wënu ŋa mëntëlëna gë uweh ahnë aryampo wã. Ikitiŋ rëfëk uweh ryampo do ikitiŋ tac yod g'icëd vahnë; bare uyëd Wënu ŋa rëfika wameh wayabah do uyëd rac yod gë usatah. ¹⁷ Bare, ge cëm iña nawëk kabi ahnë aryampo fo lik uweh ryampo, awa do kas vële hnuŷad ipëreña yabah gë uyëd usatah wã, soŋe Yesu Këris ŷa fo nawandëni.

¹⁸ Awa, uweh ahnë aryampo yokëhni g'icëd vahnë fop. Ndampo fo nke fëna, doku satah ahnë aryampo yokëhni g'usatah vahnë fop, do kwëhnahnëni uwám paryi. ¹⁹ Koyëna, ahnë aryampo fo wëyëko dënënëdilahna Wënu

ɲa, do kore sankaf vahnë nkeni vēwēn. Ndampo fo nke, ahnë aryampo fo lēnēnēka Wēnu ɲa do kore vahnë vēyabah catēnēdeni.

²⁰ Sariya ŷa tēkiko soɲe nkwēnahn wameh ɲa. Tēk pēgw wati rac wameh ɲa nkwēnako, bare ipērēna Wēnu ɲa nkwēnako dēcēt. ²¹ Koyēna wameh ɲa naŵēko do njiryeryēdēhēhniwo vahnë va g'icēm. Ndampo fo nke, ipērēna Wēnu ɲa naŵēk soɲe catēnahnēhni vahnë va do njiryeryēhni g'uŵám usēr g'ikwētahn Yesu Kēris, Ahwēhn fu ŷa.

6

Had vēle sēmēk paɲare wameh

¹ Awa tame, ye rēfēka nēsini? Tēfēka bi nkoyin wameh hna nkwēnahn dūs ipērēna Wēnu ɲa? ² Muk! Gena koyēna! Nkeyinēk had vēle sēmēk paɲare wameh ɲa, awa hak kodēn nkoyin wameh hna? ³ Yētēluhna bi, fuhnë vēle yaryik soɲe nkentīnēfu gē Yesu Kēris vi fop, cēmēntīnēkēfu g'umē? ⁴ Awa gē yarya ŷa mbañaryinēkēfu g'umē nkentahnīnēfu cēm dēwū hna, soɲe fuhnë fēna nagīnēfu g'ahaŵary had gante mbēhnēndaniko Kēris gē fanka fasēmbik Rēm ka.

⁵ Ge aki nkentīnēkēfu g'umē g'icēm nte wētēlēk gē dēwū ɲa, nkentēdenēhēfu fēna g'umē g'ibēhn nte wētēlēk gē dēwū ɲa. ⁶ Yētēnēfu dūs waɲi: ahnë ale yeyinēko kobēri ŷa pakaryik kērēwa hna gē Kēris, soɲe iña meh mbahn ɲa antē goryery fanka hnë fuhnë do hara goyilēnēhna vēramp wameh, ⁷ kabi ale sēmēka pehētik, gona aramp wameh ɲa. ⁸ Ge cēmēlahninēk gē Kēris ŷa, awa kwētahnīnēk mbēhnēden fēna g'umē. ⁹ Njētīnēk dūs Kēris ŷa mbēhnēk do bokēdīna cēm: cēm iɲa goryeryēna fanka g'umē. ¹⁰ Ante cēmēko ɲa, do icēm dēwū ɲa pitēndēlehnēkēhni gē wameh ɲa, hwēnta ryampo fo pulehn; bare tame ante mbēhnēk ɲi, soɲe Wēnu ɲa nkef kwēlēkwēl. ¹¹ Koyēna nke, wūhnë fēna, hnë ige hun gē Yesu Kēris hna, diryin vankaf hun va had vēle sēmēk paɲare wameh ɲa do tame vēhnēk soɲe Wēnu ɲa.

¹² Awa antē wameh ɲa nko kwēhna fanka vimbahn hun vinte sēmēd hna, njohahnu iña meh dēwū hna. ¹³ Antē awo ahwētēhnahnu viŷē vimbahn hun va hnë dōku wameh hna had ile lihande ile rumpak. Bare yēdēhnaryin wūhnë dēnk Wēn hna had vahnë vēle vēhnēk do ahwētēhnahnuna viŷē vimbahn hun va had vile ryokūɲande iñē fērēn. ¹⁴ Wameh ɲa kodīna mbok ntiwū iñē, kabi gena sariya ŷa wok hnaŵēk hnë fuhnë bare ipērēna Wēn ye.

Hně đokuñěhn satah

¹⁵ Awa, tame lě, ye rěfěka něsin? Ntiden bi wameh kabi gena sariya ŷa wok hnaŵěk hně fuhně bare ipěrena Wěnu ŷa ye? Muk! Gena koyěna! ¹⁶ Njětěrun đus: ge ndokuñěhněđuněha ahně had věramp soje aŵaŵěhnahnuna, věramp ale ryokuñěhněđun a yerun — umě ye wameh wante yod g'icěm ŷa, ma imawěhn nte yod g'usatah? ¹⁷ Camehněryina Wěnu ŷa! Wuhně vēle yeho koběri ŷa věramp wameh, tame karaŷ nte haraŷiruněho ŷa hwěhněku do ŵawěntun gě walawary hun ŵa fop. ¹⁸ Pehětirun wameh hna do tame věramp usatah yerun. ¹⁹ Nėsěđěfu gě aněsa vahně soje ikihn vahně nte ŵatik hně mbahn hna. Koběri ŷa, viŷě vimbahn hun va ronkah gě ŷwěŷěhn Wěn hwětěhnahněruněho soje nke věramp vēlěŵ hni. Koyěna nke tame fěna, dihaněryiděn viŷě vimbahn hun va had věramp đoku ile satěk nte yoděhu gě fop ile ñad Wěn.

²⁰ Ante nkeruněho věramp wameh ŷa, soje satah ŵa afaya yeruněho. ²¹ Awa iŷěhne nafa hnuŷarun? Ńoň, ge gena sěfěhnah. Paryi nke, g'icěm njiryeryěđeruněho. ²² Bare tame, pehětirun wameh hna do věramp Wěn yerun; koyěna nafa ile yoděhu gě fop ile ñad Wěn ŷa kwěhnađun do watěkwa hna těnkěđun uwám usěr hna. ²³ Ha, icos nte cosahněđ wameh ŷa icěm iŷa ye; bare uyěđ ule maŵěryad Wěn aki fo ŷa, uwám usěr ŵa ye gě ige gě Yesu Kěris Ahwěhn fu ŷa.

7*Ige gě Kěris g'iñěl měntělěk*

¹ Věŷěnta měn, njětěrun đus ile ŷaděmu hněsěhnu ŷa, kabi njětěrun sariya ŷa: sariya ŷa, hně wati nte nkok cěměna ahně ŷa fo kwěhnađ fanka fa g'umě. ² Nke had asěval ale ŷělik, gě sariya ŷa mbarělehnini g'asanu wati nte nkok cěměna asanu ŷa. Bare ge asanu cěměk, ntihětik sariya ile varělehněkěhniwo ŷa. ³ Awa ge asěval nkeni g'asan ahaŵary hara asanu cěměna, ntehněđe meněk; bare ge asanu cěměk, sariya ŷa gona yěbėlan lěŵ hni. Kod nke asěval asan ahaŵary hara ñoň meněna.

⁴ Awa věŷěnta měn, koyěna nke soje hun ŷa fěna: g'ige hun gě Kěris ŷa, ŵuhně fěna cěmětirun soje sariya ŷa, pitělěrun: goryeryěna fanka hně ŵuhně. Koyěna kwěhnahnu ahaŵary, ale vēhněndanik ŷa, kwěhnahnin nafa soje Wěnu ŷa. ⁵ Ante nkoko těfěnden ikihn vahně nte ŵatik hně mbahn ŷa, ante ñěnkěđěho sariya ŷa, do fop ile liděněho ŷa g'icěm njoděhěfuno. ⁶ Bare tame,

ntihëtëbun sariya ÿa, kabi cëmëbun gë ile sëdëkëfuno ÿa. Awa kodëfun ryokunëhnëfuna Wënu ña hn'inaŵ kasëk Iyir Ipacah hna, hara gena hn'inaŵ cër sariya herik.

Sariya ÿa gë wameh ña

⁷ Awa tame, ye rëfëka nësin? Sariya ÿa bi ye wameh ña? Muk! Gena koyëna! Bare umë yëtëndanëko ile ye wameh ÿa. Yëtakënda iña meh iña ge sariya ÿa dehnakëndina: «Antë ahwëhna iña meh.»^{*} ⁸ Wameh ña, gë fere vakwëda va, ntik hnë ami sifa iña meh-wo. Kabi, ge sariya ÿa gekëndina, wameh ña iñë sëmah yekënd. ⁹ Kobëri ña, ante nkoko gena sariya ña, nkeya përen yebuho; bare ante nkwëryëbu vakwëda ña, wameh ña nagiko hn'ami, ¹⁰ do ami cëmëbuho. Koyëna, soje lëmën, akwëda, nte rëfëkawo nti antë sëmu ña, g'icëm njiryeryëkowo. ¹¹ Wameh ña, gë fere vakwëda va, tokakowo, do mëk ndaŵo.

¹² Koyëna sariya ÿa pacëk do vakwëda vantëŵu va pacëk, catëk do përenak. ¹³ Awa, iñë fërën kod bi nke ankaf icëm mën? Muk! Bare wameh ña iñë fërën nufëk ndaŵahno koyëna tufëhnaŵ wameh paryi ye; gë fere vakwëda va wameh ña nkwënaŵ me ña dëcët.

Wameh ña wëkëka ahn'a

¹⁴ Njëtëbun sariya ÿa Wënu hna matik, bare ami, nkeya mën ña hn'ikihn vahnë mbahn hna matik, nkebu had aramp ale ŵawëhnëd wameh.

¹⁵ Yëtëla ile lidëfu ÿi: dida le ÿadëfu liwu ÿa, bare ile ÿewëbu ÿa lidëfu. ¹⁶ Ge ntibu le wobu ñada ÿa, njavëtëdëfu gë watac sariya ÿa përenak. ¹⁷ Awa gena ami lid koyëna, bare wameh wante ye hnë ami ña liyehnëdëho. ¹⁸ Njëtëbu ifërën ÿa gena hn'ami, ñadëfu lehnu hn'ikihn mbahn mën hna. Iña di ifërën ña hnë ami nke, bare fanka fale lihahnëdëfu fa gena hnë ami. ¹⁹ Dida ifërën ile ÿadëfu bare wëh ile wobu ñada lidëfu. ²⁰ Ge ntibu ile wobu ñada ÿa awa gena ami wok lid koyëna, bare wameh wante ye hnë ami ña ye.

²¹ Kamahnëbu iÿin: ante-wo-nte ñadëfu liwu fërën ña, wëh yijëd hakili mën hna. ²² Gë ntaŵary fop ñadëfu sariya Wënu ña. ²³ Bare njëtëbu nkehëhna sariya haŵary hnë viÿë imbahn mën hna ile wëtaryëd sariya ile ñad hakili mën ÿa. Sariya rac liko aramp sariya wameh ile ye hnë ami ÿa. ²⁴ Meko dūs! Mo fehëtëdëho g'inqi mbahn nte yiryeryëdëho g'icëm? ²⁵ Arabi Wënu ña cëmbi gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa! Koyëna gë hakili mën ÿa hnë doku sariya

^{*} 7:7 7.7: Icahn 20.17; Divëta Sariya 5.21

Wën hna nkebu, bare g'ikihn mbahn mën ña, sariya wameh ña wãwëhñedëfu.

8

Fanka Iyir Wën le wëkëk wameh

¹ Awa tame, vële nkeni gë bëmënkël gë Yesu Këris va vëhitiñedena hafo piniñini. ² Kabi ge ahñë nkeni gë bëmënkël gë Yesu Këris, sariya lëwü ÿa, Iyir Ipacah nte yëdand uwám pary wã ye. Sariya rac pehëtëkëfu hnë sariya wameh do gë cëm hna. ³ Sariya Moyis ÿa kodilohna nti rac soñe ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn ña. Bare Wënu ña kolëko nti: payikawo Aju hn'imbahn nte mëntëlëniho g'iba vëwën va soñe pehëtëhni wameh ña. Koyëna Wënu ña kitiñëk wameh wante ye hn'ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn. ⁴ Ntik koyëna soñe icat nte tëyëk sariya ña padahn hnë fuhnë; gena ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn woyinëk rëfinëk bare Iyir Ipacah ña ye.

⁵ Vële rëfëd ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn va, vahnë vërac umë fo nahadëni, bare vële rëfëk Iyir Ipacah va ile ñad Yir ña nahadëni. ⁶ Ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn ña icëm inja ye; bare Iyir Ipacah inja uwám paryi gë yam ye. ⁷ Ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn ña ñewëka Wën; tëfëna sariya Wënu ña, kodina rac. ⁸ Wënu ña kodina nëñahna gë vële ye hn'ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn dëw hni hna.

⁹ Bare wuhnë, geluhna hn'ikihn tac; hnë Iyir pacah hna nkerun kabi Iyir Wën ña hnë wuhnë nke. Ale wok kwëhnana Iyir Këris ña ahñë rac Këris ÿa kwëhnelahna. ¹⁰ Bare ge Këris ÿa hnë wuhnë nke, paryi nke, vimbahn hun va cëmëk soñe wameh ña, bare kabi Wënu ña catahñëka gë wuhnë, Iyir ña uwám paryi njëdadëhu. ¹¹ Ge Iyir Wën, ale vëhnëndanëka Yesu ÿa, hnë wuhnë nke, arac njëdad fëna vimbahn hun vinte sëmëd vi uwám pary, g'Iyir dëwü nte ye hnë wuhnë ñi.

¹² Soñe rac ye, vëyënta mën, kwëhnayinëk inav, bare gena inav ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn ña hwëhnayinëk, nkehahnin gante ñad ka. ¹³ Ge ikihn vahnë nte wãtik hnë mbahn rëfëdun cëmëdun, bare ge, g'Iyir Ipacah inja, vankeya vameh mbahn hun va cëmëk, nuñadun uwám paryi wã. ¹⁴ Fop vële njasaryëd g'Iyir Wënu va vutah Wën ye. ¹⁵ Iyir nte hnuñarun ña gena iyir nte lidëhu vë ramp do mbok pëbënu ntakah; bare Iyir Ipacah nte lidëhu vutah Wën va ye. Do gë Iyir tac holinëk ndekahnëndena Wënu ña: «Apa, Rëm!»[☆] ¹⁶ Iyir Wënu

☆ 8:15 8.15: Wahnëw 44.22

ɲa umě dēnk gē iyir fu ɲa nkeni wasede, pēyahnēni vutah Wēn yeyinēk. ¹⁷ Ge vutah Wēn yeyinēk, awa ntēwētēdehnēhēfu gē Kēris ŷa; ge korotētīnēkēfu g'umě, nkentēdenēhēfu fēna g'umě hn'icēmb dēwu hna.

Icēmb nte yejēk

¹⁸ Pacēko horot lēw fu dol wī kodena mēntēndēlehnini gē icēmb nte ñad tufēfu Wēnu ɲi. ¹⁹ Vile ntik Wēn duniŷa vi fop ñankahnēkēhni Wēnu ɲa tufahnēhni vutah vuntēwu va. ²⁰ Iŷi duniŷa porosiŷēk njēt uryēñah sankaf. Gena umě ŷad watac; bare ale forosiŷēka ŷa ye. Bare nkoko ikwētahn: ²¹ ikwētahn tac, umě ye Wēnu ɲa fehētēd duniŷa ŷi dēnk hnē imēk nte yēlēnēd do lika aramp hna. Koyēna iŷi duniŷa nuŷantēde sah ige afaya nte sēmbik mba vutah Wēn.

²² Njētēbun dūs, ha gaki vile liyik va fop nkoni njēmēndēni do korotēndēni had asēval ale hnagēd. ²³ Bare gena ile liyik ŷi fo: fuhnē vēle rēk hnuŷayinēk Iyir Ipacah had sah ryēnkwēryēnk wuyēd va Wēn vi fēna, njēmēden bāmbery lēw fu napatēndena Wēnu ɲa pehēt vimbahn fu va fop, ntilehnēfu vutah vuntēwu. ²⁴ G'inap tac pehētīnēkēfu, bare nu ile hnapēden ŷa gona inap; mo wod napēnd ile nuf ŷa? ²⁵ Bare ge napēden ile wok nufelēnēhna ŷa, g'iduñēna napēden.

²⁶ Ndampo fo nke, Iyir Ipacah iɲa fēna ndemađēhēfu, kabi kwēhnayilēnēhna fanka. Kolilēnēhna iyēfa gante tēfēka ka; bare Iyir iɲa umě dēnk njēfanēhnēdēhēfuna Wēnu ɲa g'ikēla nte nkok kodina nēs wēla wēs ryampo. ²⁷ Do Wēnu ɲa, umě ale hnuđ vintaŷary va, njētēk ile tēyēd Yir ŷa. Iyir Ipacah iɲa, g'inahan nte mbankēni gē Wēnu ɲa, njēfanēdēhēhni vutah Wēn va.

²⁸ Njētēbun fēna Wēnu ɲa ntīd fop soɲe ufērēn vēle ŷahnēdēha va, vēle wācīk gante nke pēhna dēwu ka. ²⁹ Vēle njētēko kobēri va, tēko pēhna mbacēhni nkeni had Aju, soɲe Aju arac nke fatah fandēnk wēryēnk wuyēd hnē hnēnk yabah. ³⁰ Vēle pēhnanēhnēk koyēna va, macēkēhni fēna kwēhnēhni umě; vēle macēk koyēna va pēyahnēk fēna catēni; vēle pēyahnēk catēni va, njēđakēhni fēna sah icēmb dēwu ɲa.

Naŷ iɲahn Wēn

³¹ Ye hode mboki nēsi? Ge Wēnu ɲa fuhnē nkenēhnēk mo hod ntīfu iñē? ³² Wēla Aju ŷa dēnk ɲwēŷeryalahna njēđahnēka soɲe fuhnē fop, awa hak nkod yēđalēfuhna fop? ³³ Mo ryēkēd njohni hnē kitīɲa vēle tēhna Wēn va? Ahnē gena! Wēnu ɲa satēhnēd. ³⁴ Mo hod kitīɲēhni

hafo piniñehni? Ahnë gena! Yesu Këris ÿa cëmëk, tac kat, mbëhnëk! G'irëhw Wën nke do njëfanëdëhëfu. ³⁵ Mo hod ntihtëtëfu hn'injahn Këris hna? Weh wã bi ye? Ma uryeñah wã? Ma horot ile ntidënihëfu vahnë ÿa? Ma inte ña? Ma haÿëhnah wã? Ma ÿayah ÿa? Ma sëlame ÿa? ³⁶ Ile nësëk Vikerëh ÿa nkedëhëfu:

«Soje lëw hu ÿa, Ahwëhn, hnë fac hna fop njëkëlehnëdëbun ryawïfu.

Had wape wante ryawëde ntinihëfu.»^{*}

³⁷ Bare gë vile yedëhëfu vi fop, fuhnë wëkëk imëk cankañ ña g'ale ÿahnëkëfu ÿa. ³⁸ Pacëko dus ñoñ gena ile hod ntihtëtëfu hn'injahn dëwu hna: sëminëk cëmilënëhna, gena wamëleka ña ma vële nawëk va, gena ile ye gaki ÿi ma ile yejëk ÿa, gena wëfanka wã, ³⁹ gena ile ye yañ ÿa ma ile ye gëd ÿa, wëla ñoñ gena hnë ile ntik Wën hna fop, ñoñ gena ile hod ntihtëtëfu hn'injahn nte nkenëhnëkëfu Wën hnë Yesu Këris Ahwëhn fu ña.

9

Bulunda le tëhnak Wën

¹ Këris ÿa hwëhnëko, mërëda. Ile hnësëdëfu ÿi toña ye. Hakili mën, le nkwëryëlëni g'Iyir Ipacah ñi, yenëhnëko sedë toña hnësëdëfu: ² umë ye yiwëhnah sankaf fëbëko sakahn mën li do gë horot le wok pudina. ³ Ge ntehnakënde ge pitëlëbun gë Këris do ndëwano wëh, soje rac pehëtëdeni vële yebun hnënk va, awa ntikëndëbu koyëna! ⁴ Hnënk mën rac, bulunda Isërayel ÿa ye: vëhni ntik Wënu ña vutahu, tufëkëhni naÿ dëwu ña, vëhni hwëhnëk vakwëtëla va, gë sariya ÿa, gë icëmb paryi ña do gë ile ntehnëk njëdadëhëhni ÿa. ⁵ Vëhni, hnë warëm wasankaf hna matini, Abëraham gë Isak gë Sakob, do hnë vëhni nagik Këris ÿa g'ankeya ntëwu ahnë, umë ale ye Wën Hunte Sëpëk Fop ale sëmbik kwëlëkwël. Amina!

⁶ Dehnëla wanës Wënu ña diyana. Gena vële hnagik Isërayel va fop ye bulunda Isërayel paryi; ⁷ do gena kabi hnë hnënk Abëraham hna nagini nkehahnëni fop vutah Abëraham paryi. Wënu ña më lehnëkawo Abëraham: «Gë Isak nuÿaduhëhni vutah vunte lehnëmi yëdadëmini va.»^{*} ⁸ Umë fëhnëtanëd: gena vutah vunte hnagik hnë iña ahnë va ye vutah Wën paryi. Vunte ntehnëko Wën njëdahnëdëhëhni va fo ye vuntëwu paryi. ⁹ Wëlin gante ntehnëkawo Wën ka: «Mbokajëdëfu bëhn hnë iÿi wati dënk do tëkatëdëfuha asëval hu Sara nuÿaka facan.»^{*}

^{*} 8:36 8.36: Wahnëw 44.22

^{*} 9:7 9.7: Wapëgwala 21.12

^{*} 9:9 9.9:

Wapëgwala 18.10

¹⁰ Do kat: Rebeka fëna vucëp vuki nagëko, rëm sankaf fu ÿa Isak yeho rëm hni ÿa. ¹¹⁻¹² Wënu ña pëyakawo Rebeka: «Fandënkwëryënkwa fa ndokuñëhnëdëha aheryu.»^{*} Ha, pëyakawo hara vutah va vëhnagilohna ten do vëlilohna ten ufërën ma uñeh. Umë ye soñe ile pëhnako Wënu ña nkehahn gante nke itëhna dëwu ka: gena gë wadoku ahnë bare gë Wënu ña, ale wacëdëhëhni vahnë ÿa. ¹³ Gante nësëk Vikerëh ka: «Sakob ÿahnëdëfuho, bare Esawu ñewëbuhawo.»^{*}

¹⁴ Awa ye rëfëka nësin? Wënu ña catëna bi? Muk!
¹⁵ Kabi umë lehnëkawo Moyis: «Kaÿëhnahnëdëhoña ale fërëko do fërënanëña ale fërëko.»^{*} ¹⁶ Awa itëhna Wënu ña gena hnë ile ñad ahnë ma hnë ile ntid, bare Wën hna nke, umë ale haÿëhnahnëdëha ÿa. ¹⁷ Vikerëh hna Wënu ña më lehnëka Farawo ÿa, Ahnaw Esipët ÿa: «Ntimi Farawo ÿa rufahnahnu fanka mën fa hnë wëjë do soñe wac mën wa njëtëndanini nkal li fop.»^{*} ¹⁸ Koyëna nke, Wënu ña kaÿëhnahnëdëha g'ale ñad-wo, do kambën ankaf ale ñad-wo.

Ntavah ña g'ikaÿëhnahn Wën

¹⁹ Ntehnëdëbu mpëd: «Wënu ña soñe ye niradëhëhni vahnë va? Ahnë kodina ñwëÿ ile ñad ÿa.» ²⁰ Bare, mo yeru awa wëjë, añëÿahn ile ntik Wën ÿa? Iñë ile liyik ÿa tëyëdëha bi ale lika ÿa: «Soñe ye liruho aki?» ²¹ Aÿahan a kodina bi ñahan, hnë ntil ndampo, peya ndampo soñe wëbal wadënah ña, kigëna ña ante ryokuñahnëdë fac-wo-fac?

²² «Awa, ndampo fo nke: Wënu ña, ante ñadëho tufahn ntavah ntëwu ña do njëtëndanëhni vahnë va fanka falëwu fa, nduñënanëhnëkëhniwo dus ten vële rëfëkawo nuÿani ntavah ntëwu do mbëvëni va. ²³ Ntiko koyëna soñe njëtëndanëhni uvetak sankaf cëmb dëwu ña vële ye had vapeya ikayëhnahn dëwu, pëhwëtanëhnëkëhni kobëri ña icëmb tac, ²⁴ wëla fuhnë vële macëk Wën hnë wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif hna fëna. ²⁵ Wënu ña pëyahnëk watac hnë kayëte kila ale waciko Ose:

«Bulunda ile woko gena lëmën ÿa, macëdëfu “Bulunda lëmën.”^{*}

Bulunda ile wobuho ñahnëda ÿa, macëdëfuhëhni
 “Bulunda ile ÿahnëdëfu.”

²⁶ Do hn'ile ntehniniho:
 “Geluhna bulunda mën”,

^{*} **9:11-12** 9.11-12: Wapëgwala 25.23 ^{*} **9:13** 9.13: Malasi 1.2-3 ^{*} **9:15** 9.15: Esekiiyel 33.19 ^{*} **9:17** 9.17: Icahn 9.16 ^{*} **9:25** 9.25: Ose 2.25

hnam dënk rëkëde macëndeni vutah vumba Wën paryi
ÿa.»[☆]

²⁷ Kila ale waciko Esayi ÿa fëna pëyahneko soje ßulunda
Isërayel ÿa:

«Wëla vahnë vëva Isërayel va njabëni hafo ntëbëni
nkërëyal bë tëfary wov ñi,
vëryampo fo fehëtëde hnë vëhni.

²⁸ Kabi ile nësëk Ahwëhn a ntid fop nkal li do ñap.»[☆]

²⁹ Esayi nësëko fëna kobëri ña:

«Ge Wën Ahwëhn Fanka ÿa tavëhnakëndilëfunihna vutah
vundampo,
had Sodom gë Gomor mëntëlakënden.»

Vëva Isërayel gë Wanës Wakasëk

³⁰ Awa, ye rëfëka nësin? Vële wok vëyena wasëwif,
do woko vëyëkëlehnëna icat haryënkW Wën va, nuÿani
cat tac, nte watik hn'ikwëtahn ña ye. ³¹ Bare ßulunda
Isërayel ÿa njëkëlehnëdëniho mawëhnëni sariya ÿa soje
catënëhni do vëhnuÿalona. ³² Soje ye nkoni vëhnuÿana?
Kabi vëyëkëlehnëna g'ikwëtahn ña, gë wadoku wadëw hni
njëkëlehnëni. Nkëwëni taka nte hëfëd. ³³ Umë nësëk Wënu
ña hnë viji Vikerëh:

«Yëkëryin, kwëtëbu hn'inaw Siÿo hna taka nte wëwëde,
taka nte hëfëd.
Bare ale hwëtahnëka
yëtëdinahna muk usëfëhna.»

10

¹ Vëyënta mën, ile ÿabu ÿandu ntawary mën hna umë
ye vëva Isërayel va pehëtini, do umë rëyëdëfëfuha Wënu
ña wayëfa mën hna. ² Kodëfu yenëhnëwëhni sede wañi:
vële hahnëndak d'us soje Wën ye, bare kahnënda dëw
hni ña gena g'uyët. ³ Vëyëtëna icat nte watik Wën hna
do icat dëw hni ña dënk njëkëlehnani. Koyëna, vërefëna
ankaw icat Wënu ña. ⁴ Këris ÿa tëkaryëk hn'ile tëkwëk hna
sariya Moyis ÿa, soje rac ye ale-wo-le hwëtahnëka Wën ÿa
catahnëdëha g'umë.

Ipehët Wën soje vahnë fop

⁵ Wëlin ile kerëk Moyis soje icat inte watic hnë sariya
ña: «Ale lik ile ntehnëk sariya ÿa nuÿad uwám paryi wä.»[☆]

⁶ Bare wëli ile hnësik soje icat nte watic hn'ikwëtahn
ña: «Ant'alehna: “Mo hayëd g'ambin?”» (umë ye, soje
cëlëndehna Këris ÿa). ⁷ «Ant'alehna fëna: “Mo sëlëd
duniÿa vë gëd hna?”» (umë ye, soje matëndehna Këris ÿa

☆ **9:26** 9.26: Ose 2.1 ☆ **9:28** 9.28: Esayi 22.23 ☆ **10:5** 10.5: Soje Walevi
18.5

vësëm hna). ⁸ Wëlin ile nësëk Vikerëh va: «Wanës Wënu ña ðarël hu nke, wës hu hna gë ntaŵary hu hna.»[☆] Wanës watac wëba kwëtahn ña ye; umë harañëdëfunëhëhni vahnë va. ⁹ Ge nësëru gë wës hu ÿa Yesu ye Ahwëhn a, do ahwëtahnu ntaŵary hun hna Wënu ña mbëhnëndanëka, pehëtëderu. ¹⁰ G'intawary kwëtahnëde do Wënu ña catahnëdëha; gë wës ÿa pëyahnëde ikwëtahn ña do Wënu ña pehëtëd. ¹¹ Vikerëh va më lehnëk: «Ale-wo-le hwëtahnëka ÿa yëtëdinahna muk usëfëhnah.»[☆] ¹² Kabi wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif fop këñëlahnëni Wën hna: Ahwëhn aryampo fo kwëhnani vëhni fop, njëdadëhëhni viyë viferën vilëwu va fop vële wëcadëha va. ¹³ Vikerëh va më lehnëk: «Ale-wo-le wëcadëha Ahwëhn a pehëtëde.»[☆]

¹⁴ Bare hak mëcadëniha ge vëhwëtahnëlahna? Do hak kod kwëtahnëniha ge vëwëryëna soñe lëwu? Do hak nkwëryëdëni soñe lëwu ge ahnë gena ale fëyadëhëhni? ¹⁵ Do hak nkedëni vële fëyahnëd ge vahnë vëfayina? Do fëna ntehnik Vikerëh hna: «Nkwamëni njëkini ga njijëdëni vële yojëd Wanës Wakasëk ña!»[☆]

¹⁶ Bare fop vëŵawëna Wanës Wakasëk ña. Umë nësëk kila Esayi ntehn: «Ahwëhn, mo hwëtahnëk Wanës Wakasëk wante fëyahnëdëfun ña?»[☆] ¹⁷ Awa, ikwëtahn ña hnë Wanës Wakasëk wante wëryëde hna matid, do wañi wëba Këris ña ye. ¹⁸ Awa tëyëdëfu: Wasëwif wã vëwëryëna bi wañi wanës wakasëk? Nkwëryëni dënk! Vikerëh va pëyahnëk:

«Hohna lëw hni ÿa nkwëryëde nkal hna fop,
do wanës wadëw hni ña njik hafo hn'ile tëkwik ðuniyã
hna.»[☆]

¹⁹ Mbokëbu rëyëndu kat: Bulunda Isërayel ÿa vëwëryëlohna ðus bi? Awa wëli ile ntehnëko ten Moyis ÿa: «Wënu ña më lehnëk: “Ntidëmu aÿewaryuni vële wok vëyena yamani paryi va, ntidëmu ntavu gë yamani le wok kwëhnana hakili ÿa.”»[☆]

²⁰ Do Esayi pëyahnëko wanës Wënu ña:
«Vële woko vëyëkëlendilohna va hnuko,
tufëhnabu hnë vële woko vëryälëdilohna.»[☆]

²¹ Bare soñe bulunda Isërayel ÿa, Wënu ña më lehnëk:
«Fac-wo-fac njelabu wëbák mën ña
soñe hacawëhni bulunda le wëyëhnëk do wajëk ÿi.»[☆]

☆ **10:8** 10.8: Divëta Sariya 30.12-14 ☆ **10:11** 10.11: Esayi 28.16 ☆ **10:13** 10.13: Sowel 3.5 ☆ **10:15** 10.15: Esayi 52.7 ☆ **10:16** 10.16: Esayi 53.1
☆ **10:18** 10.18: Wahnëw 19.5 ☆ **10:19** 10.19: Divëta Sariya 32.21 ☆ **10:20** 10.20: Esayi 65.1 ☆ **10:21** 10.21: Esayi 65.2

11

Wënu ɲa dalëlihna bulunda Isërayel

1 Awa tëyëdëfu: Wënu ɲa ntakëhni bi bulunda lëwu ŷa? Muk! Gena koyëna! Ami dënk avë bulunda Isërayel yebu, fatah Abëraham do hnë hnënk Besame nkentibu.

2 Wënu ɲa dalëlihna bulunda lëwu le tëhnako kobëri ɲa. Dënkwëtaryin ile nësëk Vikerëh ŷa hn'ile mëhnadëho Eli haryënk Wën hna soɲe Isërayel: 3 «Ahwëhn, ndawënihëhni wakila hu ɲa do mbëvehnëni hn'ile cënade wasadëha hu wã: ami fo wok do njëkëlehnëdëni ndawëniho.» 4 Do ye ntëkwakawo Wënu ɲa? «Pehnabuhëhni vësan wawuli mbëd gë wahi (7,000) vële wok vëryëkwëhnëna haryënk wën le wãciko Bal.»*

5 Tame, koyëna dënk nke, nkoni vahnë toyë vële tëhna Wënu ɲa g'ipërëna dëwu ɲa. 6 Ge g'ipërëna dëwu ɲa tëhna këhni awa gena soɲe wadoku; ge gena umë përeña Wënu ɲa gekëndina ipërëna paryi.

7 Awa ye pëhnëtanëd? Ile njëkëlehnëdëniho bulunda Isërayel ŷa vëhnuŷana; vële tëhnako Wënu va fo hnuŷako. Vëyëntaw va kambëniho vankaf va, 8 gante pëyahnëk Vikerëh ki:

«Hafu iŷi wati, Wënu ɲa pidëkëhni wahakili wã;
 puvëkëhni vinkër va antë nundëni
 do vanëf va antë nkwëryëndëni.» *

9 David fëna nësëk:

«Arabi roka lëw hni ŷa nke urënd lëw hni, ile hod këfëhni
 do nuŷani ile rëfëkëhni ŷa.

10 Arabi mëpëni, antë mbok nuni. Arabi kuyani
 kwëlëkwël.»*

11 Awa tëyëdëfu: Ante nkëwëniho wasëwif ɲa soɲe njoni kwëlëkwël bi yeho? Muk! Gena koyëna! Bare soɲe ile ntëntëni ŷa nuŷahnëni vële wok vëyena wasëwif va ipëh ɲa. Koyëna bulunda wasëwif ŷa ñëwaryënihëhniwo.

12 Idënt dëw hni ɲa njojëk nafa sankaf soɲe ðuniŷa ŷi fop, do iyo dëw hni ɲa mbetandanëkëhni vële wok vëyena wasëwif va. Awa ante padëd imat wasëwif soɲe ipëh dëw hni ɲa tac njabëd dëcët nafa ŷa!

Ipëh vële wok vëyena wasëwif

13 Wuhnë vële wok geluhna wasëwif vi lehnëdëfu tame: afayik vële wok vëyena wasëwif ŷa yebu, do njawëñëbu iŷi ðoku mën. 14 Mpëd kabi koyëna ntidëfu ñëwaryëdëniho vële yebun hnënk vi pehahnëni vëryampo. 15 Wënu ɲa ante ntakëhniwo wasëwif ɲa njojëkëhniwo vahnë vëvë ðuniŷa

* 11:4 11.4: 1 Vëhnaŷ 19.10,18 * 11:8 11.8: Divëta Sariya 29.3 * 11:10 11.10: Divëta Sariya 29.3; Esayi 6.10; 29.10

vi nënjëlëni. Awa ge Wënu ɲa mbokaryikëhni wasëwif wã, gedina bi had vësëm vëhnëk?

¹⁶ Ge sah ryënkwëryënk w mburu ɲa Wënu ɲa yëfayik, fop ile wok ýa fëna pacëk. Ge vënkahn atëh ɲa Wënu ɲa yëfayik, wahní wã fëna pacëk. ¹⁷ Bulunda Isërayel ýa had oliviye nte fëlik ante lëpëtik wahní wëryampo nke. Wëjë, had oliviye mbë fëk nkeru, do cokiru hnë wahní wale wok hn'atëh nte fëlik hna. Tame nuýantëderu uryav ule wãtid hnë vënkahn atëh nte fëlik hna. ¹⁸ Awa antë ahnaýëna haryënk wahní wale lëpëtik hna. Do ge ñadu ahnaýëna, dënk wëtary gena wëjë ryibëk vënkahn vi, umë ryibëki!

¹⁹ Ntehnëdu: wahní warac ntëpëtik soje sokahníwu ami hn'ile nkeho hna. ²⁰ Toña ye! Ntëpëtini kabi vëhwëtahnëna; do wëjë, soje kwëtahn hu ɲa sokahníru hnam. Umë antë nti hafo ahnaýënanand! Bare tëfëka ntaki dus. ²¹ Kabi ge Wënu ɲa tavëna wahní wavë tēh pëlik wã, tavëdilihna wëla wëjë.

²² Awa nahary soje ipërëna gë wayap Wënu ɲa: njapëk gë cape vële yok do përena gë wëjë. Bare hafo awo hnë përena dëwu hna, ge gena umë wëjë fëna ntëpëtëderu had hni. ²³ Bare ge fac ryampo wasëwif wã ma wëni kwëtahnëni, Wënu ɲa mbokaryëd fëhëhni hn'ile nkeniho hna kabi kod. ²⁴ Wëjë hn'atëh mbë fëk nte woyik pëlina ntëpëtijiru. Wëla tëfëlëna, cokiru hn'atëh nte fëlik; do kas wahní paryi wëva atëh pëlik va cokëde hn'atëh nte ntëpëtahníko hna.

Bulunda Isërayel ýa fop pehëtëdeni

²⁵ Vëýënta mën, ñadëfu ayëtu ile so wiko kobëri ýa, soje antë ntiyahnu vahnë vële hwëhnak uyët yerun: vëryampo hnë bulunda Isërayel hna kambëkëhni vankaf va. Umë mbiýëd hafo fop vële rëfëka matini hnë wabulunda wañënta wã va njijëni hnë Wën hna. ²⁶ Koyëna bulunda Isërayel ýa fop pehëtëdeni, gante nësëk Vikerëh ka:
«Afehët a Siýo matid,

ntihëtëd ile ntëntëni hnënk Sakob ýa.

²⁷ Wëlin kwëtëla nte hwëtëlëdëfun gë vëhni ɲa,
ge nti hëtëbu wameh wadëw hni ɲa.»[☆]

²⁸ Kabi wasëwif wã ɲwëýëni Wanës Wakasëk ɲa, më nkehahnëni vëýëw Wën do umë njonëhniku, wuhnë vële wok geluhna wasëwif, nafa; bare soje itëhna vahnë Wën, nkok ñandëhni ha gaki soje vacërakëlo vëlëw hni va. ²⁹ Wënu ɲa bidina muk ile njëdahnëk ýa do tavëdilhëhni hna fëna vële macëk va. ³⁰ Kobëri ɲa, ma wëhnëlnunawohna Wënu

☆ **11:27** 11.27: Esayi 59.20; Wahnëw 14.7

ŋa; bare tame kaŷëhnahnëka gë wũhnë, kabi wasëwif wã vëwawëhnëlawohna. ³¹ Ndampo fo nke, tame wasëwif wã vëwawëhnëna soŋe Wënu ŋa kaŷëhnahn gë wũhnë; koyëna vëhni fëna kodëni nuŷani tame ikaŷëhnahn Wënu ŋa. ³² Wënu ŋa ntikëhni vahnë va fop vëramp inwëŷëhn dëwu soŋe tufahnëhni vëhni fop kaŷëhnahn dëwu ŋa.

Wënu ŋa naŷëk

³³ Wënu ŋa naŷëk dʒus! Yasery lëwu ŷa g'inahan dëwu ŋa uvetak ye do tëwëk dʒus! Ahnë kodina njët ile pëhnaŋ ŷa ma ile ñaɗ nti ŷa. ³⁴ Gante nësëk Vikerëh ki:

«Mo yëtëk nahan Ahwëhn a?

Mo hoɗ nke ayab alëwu?»

³⁵ «Mo ryënkwek yëɗëka Wënu ŋa iñë,
cosahna soŋe uyëɗ rac?»*

³⁶ Fop hnë umë matid, soŋe lëwu nkehahnëk le-wo-le ŷa do fop umë hwëhnëk. Arabi cëmbënde kwëlëkwël! Amina.

12

Ankeya kasëk gë Këris ŷa

¹ Awa, vëŷënta mën, kabi aki tufahnëk Wënu ŋa ipërëna dëwu ŋa soŋe lëw fu ŷa, awa muntadëmu iŷin: yëɗaryina mbahn hun ŋa had sadëha (le woyik dawina), facah, le hnëŋëɗëha. Umë yed dokuŋ Wën përen nte ryokuŋëhnëɗunëha ŋa. ² Ant'arëfu vankeya iŷi duniŷa ŋi; tavëryina Wënu ŋa mbacëndu g'igwëcët wahakili hun. Koyëna kodun ayëtu ile ñaɗ ŷa: ile fërënak, ile hnëŋahnëka, gë ile wok gojëlahna iñë.

³ G'uyëɗ fërën le njëɗëko Wënu ŋi, ntehnëɗëmu wũhnë fop: ant'afëlawu vankaf hun va ntëbi ile yerun ŷa. Bare ale-wo-le arabi kitiŋa umë dënk gante nke ka, gante nke sah lëwu ikwëtahn nte njëɗëka Wën ka. ⁴ Ale-wo-le hnë fuhnë, hn'imbahn ndampo hna kwëhnaŋ viŷë viyabah, bare viŷë virac vëvankëna doku. ⁵ Ndampo fo nke, fuhnë vële yabinëk vi, mbahn ndampo liyinëk g'ige bëmënkël gë Këris ŋa, do ndampo fo nkeyinëk had viŷë vile ye hn'imbahn ndampo. ⁶ Do Wënu ŋa njëɗëkëfu ale-wo-ale ile wok mëntëlëna gë va aŷëntawu. Ge aryampo hnë fuhnë uyëɗ pëyahn wanës Wën nuŷak, tëfëka nti gante nke ikwëtahn ka. ⁷ Ge ahaŷary uyëɗ doku kwëhnaŋ, tëfëka ndokuŋ. Ale hnuŷak uyëɗ karan vahnë, tëfëka karanëhni vahnë va. ⁸ Ale hnuŷak uyëɗ kamënaŷëhn vahnë, tëfëka kamënaŷëhnëhni. Ale yëɗahnëɗ hnapul lëwu, tëfëka njëɗahn g'intawary pacëk. Ale ye haryënkwa,

* 11:35 11.35: Sob 41.3

tëfëka kamëna. Ale ryemađëhëhni vëhaÿëhnaĥ va, tëfëka nti g'uhnataĥ.

⁹ Iña hun ña tëfëka nke paryi. Ñewëryin wëĥ wã, paĕëryin ile yivëk. ¹⁰ Ñahnëlëryin g'intawãry fop had vële ĥwëtahnëka Wën. Dënkewëryin alënënu viÿëntawã va. ¹¹ Dokunëhnëryina Ahwëhn a g'iyoh hara yambëluĥna, do gë hnataĥ ntawãry fop. ¹² Natëryiwu soĵe ile napëđfun ÿa; yawënarayin horot hna; goryin awuntanduna Wënu ña kwëlekëwël. ¹³ Demaryinëhni vëÿënta hun hn'ikwëtahn hna wëbal wadëw hni hna; arabi nëĵahnu kaca vëhneh ña.

¹⁴ Dëwanëhnëryindënëhni vële vërehëđëĥu va; đëwanëhnëryindënëhni fëren hara gena uwëĥ. ¹⁵ Natëntëryiwu gë vële natëk va; kontëryin gë vële ĥof va. ¹⁶ Gwëryëlëryin yëbëlan hun. Ant'ahnaÿënanadu, ßare ñaryin imawã vundoku vutoy va. Antë ntiyahnu vahnë vële ĥwëhnaĥ uyët yerun.

¹⁷ Ant'awëcaguna ale liku wëĥ. Kamënarayin alindu fëren ile saĵahnëkëhni vahnë fop. ¹⁸ Yëkëlehnëryin awëryëlu gë vahnë va fop ĥafo hn'ile tëkwëk fanka hun hna. ¹⁹ Vëÿënta mën vële ÿahnëbu, ant'awëcagëndu, ßare tavëryina Wënu ña nkwëcanëhnu gë ntavah ntëwu ña. Kabi Vikerëĥ hna Ahwëhn a Wënu ña më lehnëk: «Ami ĥwëhnëk igwëcan ña! Ami sosëđ.»[☆] ²⁰ Bare:

«Age ale ÿewëki ÿa inte yoka, yëđaryehna tok;
ge wënka yoka, yëđaryehna ciya;
kabi ge koyëna ntiđu, nkeđ ĥad waÿehn ĥwëđëĥ
varëpëru nkaf ntëwu hna.»[☆]

²¹ Antë awawã mëki uwëĥ wã. Bare gery ale wëkëk uwëĥ wã g'ufëren wã.

13

Imawëhn vësankaf vëvë nkal

¹ Ale-wo-le tëfëka maŵëhnëhni vësankaf vëvë nkal va, kabi ucankaf-wo gë Wën matik; Wënu ña yëdadëhëhni cankaf nte naŵëni ñi. ² Awa, ge ahnë ñwëÿëđ maŵëhnëhni vësankaf va, ile kahnëndëk Wënu ña ñwëÿëhnëk do kitinëđe. ³ Vële lid fëren va dakëđilëhniĥna gë vëĥitiĥ, vëwen va ntakëđëhëhni. Age ñađu antë ntakini vësankaf va, awa diry ifëren do cëkwaryëđëniĥi. ⁴ Vësankaf va đoku Wën ntiđëni soĵe hnëfak lëw ĥu wã. Bare ge uwëĥ liru, tëfëka ntaki, kabi gena aki fo nkeni vësankaf: kwëhnani fanka soĵe kwëđëniĥa ale lik wëĥ. Doku Wën

ntidëni tufahnahnëni ntavah ntëwu ña soje ale lid wëh a.
⁵ Soje umë ye tëfëka maŵëhnini vësankaf va, gena kehahni
 ntavah Wënu ña fo bare fëna nkehahn wahakili hun wã
 yam.

⁶ Soje rac ye fëna sosahnëdun ÿatëtanke, kabi vële
 sosëde vi, doku Wënu ña ntidëni koyëna. ⁷ Cosëryina ale-
 wo-le ile hwëhnanërunëha ÿa: ÿatëtanke ÿa gë kayëte
 nkwafo ña ale rëfëka asosuna ÿa, maŵëhnëryina ale rëfëka
 aŵaŵëhnuhna do dënëneriyina dus ale rëfëka alënënuna
 ÿa.

Iñahn vëÿëntaŵ

⁸ Antë ahwëhnanuna ahnë inav, ge gena inav ñahnël nte
 rëfëka ahwëhnawu yëbëlan hun ña. Ale ÿahnëdëhëhni
 vëÿëntaŵ va maŵëhnëk sariya ÿa fop. ⁹ Njëtërun vakwëda
 va: «Ant'aryaŵa ahnë; ant'ayëkëlehna asëval ahaŵary;
 ant'ale; ant'ahwëhna iña meh»*, gë vañëntaŵ va fop. Vatac
 hn'aña kwëda mbarëlek: «Iñahnëryehna aÿënta hu ÿa had
 wëjë dënk.»* ¹⁰ Ale ÿahnëdëha aÿëntaŵu ÿa didilahn
 wëh; awa ñahn ña ye imawëhn sariya ÿa fop.

Pëhwëta itëk Këris

¹¹ Njavëtërun wati le yehahninëk ÿi: wati le
 hnëgahnëdun ÿa tëkëk, kabi wati nte kwëtahninëkawo
 Këris takan ña, ipëh ña nkoço ñaŵ, bare tame tëhadën
 inji pëh. ¹² Umëd ña dëc ña nke, fac ÿa tëhajëk. Tavëñëfu
 viÿë vile lide hnë mëhwëry va do cudanëfu viwëta vile
 wëtande hnë humpen. ¹³ Kwëhnanëfu nkeya përen, gante
 canjëk g'anent ka. Kehanëfu tok dëcët do ice uñen dëcët;
 ðak gë ale-wo-ale do antë kwëhnayin nkeya cëfëhnah; antë
 conkënden do antë ñëŵaryëndenëhni vëÿënta fu. ¹⁴ Bare
 cudaryina Yesu Këris, do antë ahwëtu vinahan hun va fop
 hn'ikihn vahnë nte wëatik hnë mbahn hna.

14

Antë ahitiña aÿënta hu

¹ Kacaryina ale wok yaŵëna dus kwëtahn dëwu ña,
 do antë awajëlëndu soje nahan dëwu ña. ² Aryampo
 ntiyahnëka kod tok le-wo-le ÿa, bare aÿëntaŵ, ale wok
 kwëhnana kwëtahn yaŵah a, tokëdina faÿar. ³ Ale rokëd
 le-wo-le ÿa tëfëlahna njafa ale wok tokëdina ÿa. Do ale
 wok tokëdina le-wo-le ÿa antë kitiña ale rokëd a, kabi
 Wënu ña kacaka umë fëna. ⁴ Mo yeru, wëjë, ahitiñahna
 aryokuñ ahnë ahaŵary? Ge kahnëndak ma ge kahnëndana,

* 13:9 13.9: Icahn 20.13-17; Divëta Sariya 5.17-21; Matiye 19.18 * 13:9 13.9:
 Soje Walevi 19.18

umë hayu ale ndokunëhnëda ye. Do nkod kahnënda kabi Ahwëhn a kod ndemahna nko kahnënda.

⁵ Aryampo nahad, wafac wëryampo ýak yabëka nafa ýa gë waýëntaŵ ŵa. Aýëntaŵ a nahad, fop ndampo fo nke. Ale-wo-le tēfēka njēt wapacēk do njawēn ile nahad ýa. ⁶ Ale fitēndēlehnēk wafac a, ahnē arac Ahwēhn a ntinēhnēk. Ale rokēd le-wo-le ýa, arac fēna Ahwēhn a ntinēhnēd, kabi camehnēdēha Wēnu ŋa soŋe rokētok lēwu ýa. Ale wok tokēdīna le-wo-le ýa, umē fēna soŋe Ahwēhn a ntid, do umē fēna Wēnu ŋa camehnēd. ⁷ Wēla aryampo hnē fuhnē gena dūniýa li soŋe lēwu dēnk do wēla aryampo cēmēdīna soŋe lēwu dēnk. ⁸ Ge nkeyinēk dūniýa li, soŋe Ahwēhn a yeyinēk, do ge cēmēden, soŋe Ahwēhn a sēmēden. Koyēna, cēminēk ma cēmilenēhna, Ahwēhn a hwēhnēkēfu. ⁹ Paryi nke, Kēris ýa cēmēk do mbēhnēk vēsēm hna soŋe nkehahn Ahwēhn vēsēm gē vēle wok vēsēmēna. ¹⁰ Bare wējē, soŋe ye hitiŋēduha aýēnta hu ýa? Do soŋe ye yafēruha? Yidēlēnēhna bi fuhnē fop kitija Wēn hna? ¹¹ Kabi kerik:

«Ami, Ahwēhn paryi ýa, ntēkēbu,
vahnē va fop ndēkwēhnēdēni haryēnkŵ mēn
do fop pēyahndēni Wēn yebu.»*

¹² Koyēna, ale-wo-le hnē fuhnē njid nēsēhna Wēnu ŋa umē dēnk fop ile ntik ýa.

Antē aliyehna aýēnta hu uŵeh

¹³ Awa tavēnēfu kitijēlēnden. Keharyin dūs ant'ayēdu iñē hn'ankaŵ aýēnta hun hna ile kod nkēŵ ma ntiyehna wameh. ¹⁴ Njētēbu, ñoñ gena ile vañik soŋe toki, ñoñ tonkēna; Ahwēhn a Yesu njētēndanēko wapacēk. Bare ge ahnē nahak ntehn iýin mbañik, awa mbañik soŋe lēwu. ¹⁵ Age ndēnhnantuha aýēnta hu ýa ile rokēdu, golihna arēf iŋahn ŋa. Ant'ayonēhnehna ibēv soŋe le rokēde ale cēmēhnēk Kēris ýa! ¹⁶ Ile saŋahnēku ŵuhnē ýa tēfēlahna njonēhnihi veyēntaŵ va nēsahnēndēni wameh. ¹⁷ Inawŵ Wēnu ŋa gena hnē ile rokēde gē ile sedē; hnē icat gē yam do g'uhnatah hna nke ile hnuýade hnē ige g'Iyir Ipacah ŋa. ¹⁸ Ale ryokunēhnēka aki Kēris ýa, Wēnu ŋa nēŋēdēha g'umē do vahnē va cēkwaryēdēniha.

¹⁹ Awa yēkēlehnēnēfu ile yojēd yam do ile ryemađēhēfu fuhnē fop naýin kwētahn hna. ²⁰ Antē pērēkanin dōku Wēnu ŋa soŋe ile rokēde. Paryi nke ñoñ bañina, bare yivēna toki iñē ge njoyendēha ahnē hnē wameh. ²¹ Ile yivēk ýa, umē ye ant'asem faýar do ant'ase uñen do arav fop ile hod njoyehna aýēnta hu ýa. ²² Age kwētahnēru wañi,

* **14:11** 14.11: Esayi 49.18; 45.23

kwëtary wëjê dënk haryënk Wën hna. Nëfaka ale wok kitinadina menëk hnë ile-wo-le ntid hna! ²³ Ale hwëhna vinahan viki sojê ile tokëf ÿa, ntik wëh, kabi didina gante nke kwëtahn dëwu ka. Do ge diyilënëhna fop gante nke kwëtahn ka, wameh lifen.

15

Yëkëlehn ile hnëjêkëhni vëyëntaw

¹ Fuhnë vële yawinëk hn'ikwëtahn va, tëfëkëfu nduñënanëhni vële wok vëyawëna va, do antë njëkëlehnënden ile hnëjêkëfu. ² Afo ale-wo-le hnë fuhnë njëkëlehnënd ile hnëjêdëha aÿëntawu ÿa sojê hnëfak lëwu wã, sojê ndemahna naÿ hn'ikwëtahn hna. ³ Kabi, wëla Këris ÿa yëkëlehnëlohna ile hnëjêdëha umë dënk. Gante ntehnëk Vikerëh ka: «Wayew vële yewëdëhi va ami njohahnëk.»^{*} ⁴ Fop ile heriko kobëri ÿa, karanahnëfu heriko, sojê njëdafu kamëna do g'iyawëna, kwëhnahnin kwëtahn. ⁵ Arabi Wënu ña, umë ale yëdahnëd kamëna do g'iyawëna ña, njëdu ahwëhnawu nahan ndampo fo gë itëf ankeya Yesu Këris ña. ⁶ Koyëna, fop ndampo fo gë hohna ryampo fo, cëmbëdunëha Wënu ña, Rëm Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris.

Wanës Wakasëk sojê wabulunda fop

⁷ Awa, kacalëryin, gante kacaku Këris ka, sojê icëmb Wënu ña. ⁸ Paryi pëyadëmu, Këris ÿa njijëko sojê nke aryokunëhn wasëwif njawahn ile ntehnëko Wën ntinëhnëdëhëhni vacërakëlo vëlëw hni ÿa do tufahn koyëna Wënu ña kahnëndak. ⁹ Njijëk fëna sojê vële wok vëyena wasëwif va cëmbëniha Wënu ña sojê ikaÿëhnahn dëwu ña, gante pëyahnëk Vikerëh ka:

«Sojê umë sëmbandëmi vële wok wasëwif hna,
do njëwëdëfu untënah wac hu ña.»^{*}

¹⁰ Pëyahnëk fëna:

«Wabulunda, natëryiwu gë bulunda ile tëhna Wënu ña!»^{*}

¹¹ Do kat:

«Cëmbëryina Ahwëhn a, wuhnë wabulunda ñi fop,
arabi wabulunda ña fop cëmbëniha!»^{*}

¹² Kila Esayi fëna umë lehnëk:

«Ale hnagëde hnë hnënk Yese njijëd,
umë matëd sojê nke asankaf wabulunda ñi,
do wabulunda ñi umë kwëtahnëdëni.»^{*}

^{*} 15:3 15.3: Wahnëw 69.9 ^{*} 15:9 15.9: 2 Samiyel 22.50; Wahnëw 18.50

^{*} 15:10 15.10: Divëta Sariya 32.43 ^{*} 15:11 15.11: Wahnëw 117.1 ^{*} 15:12 15.12: Esayi 11.10

13 Arabi Wënu ɲa, umë ale yëdahnëd ikwëtahn ɲa, pëbënu uhnatah do gë yam g'ikwëtahn nte hwëtahnërunëha ɲa. Koyëna Iyir Ipacah ɲa pëbënëdëhu dëcët ikwëtahn ɲa gë fanka falëwu fa.

Doku Pol

14 Vëyënta mën, ami dënk pacëko wuhnë përenarun d'us. Njëtërun fop ile rëfëka njëti ʒa do mëkëdun ayabëlëndu. 15 Kerëhnëmu ani kayëte catën fo soɲe ryënkwëtehnaunu viyë viyabah vile rëkërun aʒëɲawu va. Kerëbu koyëna kabi Wënu ɲa, g'ipërëna dëwu ɲa, njëdako 16 yewu aryokunëhn Yesu Këris soɲe wabulunda wale wok vëyena wasëwif ɲa. Doku vësëna wasadëha lidëfu, ipëyahn Wanës Wakasëk Wënu ɲa. Do koyëna wabulunda wante wok vëyena wasëwif va nkedëni sadëha ile hnëɲahnëka Wën do pacënëk Iyir Ipacah ɲa.

17 Kabi gë Yesu Këris nkebu, kodëfu hnaʒënaʒ gë doku ile linëndëbuha Wën ʒa. 18 Ge ndëkëdëfu hnësu iñë, umë ye soɲe ile ntik Yesu Këris gë ami njohahnihni vële wok vëyena wasëwif ntënënenëndëniha Wënu ɲa. Ntik rac gë wanës mën ɲa do gë ile lidëfu ʒa, 19 gë fanka viyë vifëmpëhnahnah do gë wëdahëse, gë fanka Iyir Wënu ɲa. Koyëna, pëyahnëbu Wanës Wakasëk Këris ɲa, gante-wo-gante pëgw Yerusalem hafo resiʒo Iliri hna. 20 Ufër mën sankaf wã, umë yeho kwëlëkwël fëyahnu Wanës Wakasëk ɲa ile nkok yëtina ten uʒac Këris hna fo. Ñadëwöhna fuhnawu ibëry cery nte pëgwëk ahnë ahaʒary. 21 Gante nësëk Vikerëh ka ntibu:

«Vële woko vëyëtana soɲe lëwu va njëtafëni,
do vële woko kobëri vëwëryëna ga nësëd va
nkwëryëdëni.»*

Pol ñad nji Rom

22 Doku rac wëmaʒehnëdëho kwëlëkwël yiryiwu ʒalun hna. 23 Bare tame, goryaryëla doku hnë wãʒi waresiʒo. Hnë wabëhn wayabah, ñadëfuhö yiryiwu yëkiwu 24 do ñadëfu liwu rac ge njidëfu gë Esëpañ. Ñadëfu hnuwu ge ndëcëdëfu do aryemawuno yihahnu hn'ɲi nkal, ge tëkëbu hnuʒawu uhnatah soɲe ñëwëlahn gë wuhnë ɲa ten. 25 Bare Yerusalem yidëfu ten soɲe ryokunëhnëwëhni vahnë vële macëd Wën vëlëwu va, vële yehëhna hnam ʒa. 26 Kabi, vële hwëtahnëk vëvë Masedëwan va gë vëvë Akayi va pëhnani mbarëni koryi soɲe vëhaʒëhnah vële hwëtahnëk Yerusalem va. 27 Vëhni fo fëhna ndëmanihëhni, bare, toña toña ʒa, inav inte kwëhnanëhnënihëhniwo ye. Age

* 15:21 15.21: Esayi 52.15

wasëwif w̃a mbankëni gë vële wok vëyena wasëwif va uyëd Wënu ɲa, awa, vële wok vëyena wasëwif va fëna tëfëkëhni mbankëni hnapul lëw̃ hni vë duniya ya gë wasëwif w̃a. ²⁸ Age puhnabu iyi doku do ge njëdahnëbu ile varëpik ya, cabëryidëfu gë ýalun ge njidëfu gë Esëpañ. ²⁹ Do njëtëbu ge njiryibu ýal hun hna, gë fop idëwa Këris tëkëryidëfu.

³⁰ Bare wëli ile hëladëmu ya, vëyënta mën, g'uw̃ac Ahwëhn fu ya Yesu Këris g'inahn inte njëdahnëd Iyir Ipacah ɲa: mëtëntëryin g'ami, ayëfanduna Wënu ɲa soɲe lëmën ya. ³¹ Yëfanëhnëryino fehu hnë vahnë vëvë Yude vële wok vëhwëtahnëna vi; do idema inte yinenëhnëdëfuhëhni vahnë vële macëd Wën vëlëwu vëvë Yerusalem va kacani g'uhnatah. ³² Koyëna, ge Wënu ɲa maw̃ëk, kokëndëbu yiju ýalun hna g'uhnatah do yinëgawu hnë w̃uhnë toyë. ³³ Arabi Wënu ɲa, ale yëdahnëd yam a, nke gë w̃uhnë fop. Amina.

16

Pol nkaýëdëhëhni wëlawo walëwu

¹ Kwëtehnahnëmuna Febe, aýënta fu asëval ale ryokuñëd hnë cery sali vë Senkëre ya. ² Kacaryina g'uw̃ac Ahwëhn a had gante kacade ale kwëhnëk Ahwëhn a, do demaryina hnë le-wo-le mbalëdëha gë w̃uhnë hna. Kabi ndemakëhni umë dënk vahnë vëyabah do ndemako ami dënk.

³ Gaýëryinëhni vëhni Përisëka gë Akilas, vëréfal mën hnë doku Yesu Këris hna. ⁴ Vëhni vëhi, nkwa fëniho vinta w̃ary vidëw̃ hni va soɲe lëmën. Gena ami fo rëfëka samehnëwëhni bare fëna fop vacery sali vële wok vëyena wasëwif vi. ⁵ Gaýëryinëhni fëna vële varëlëd soɲe icëmb Wën tere lëw̃ hni va. Gaýëryina fëna lawo mën Epayinet, umë ale ryënk wëk hwëtahnëka Këris ya Asi hna. ⁶ Gaýëryina Mari, umë ale ryokuñëhneku dús. ⁷ Gaýëryinëhni vëhni Andëronikus gë Yuniyas, vëhni vële ye wahnënk mën do sëdëlehni bunëho. Vële yëtik hnë vëfayik ye do vëhni ryënk wëk hwëtahnëka Këris ya g'ami.

⁸ Gaýëryina Ampëliyatus, ale ýahnëbu hnë Ahwëhn hna. ⁹ Gaýëryina Irëbe, aryokuñënta fu hnë doku Këris hna, do gë lawo mën Sëtakis. ¹⁰ Gaýëryina Apeles, umë ale rufahnëk wëdahëse soɲe ikwëtahn dëwu Këris ɲa. Gaýëryinëhni vahnë vëvë tere Arisëtobul va. ¹¹ Gaýëryina Erodiyo, mbaý mën ɲa. Gaýëryinëhni vahnë vëvë tere Narësis vële hwëtahnëka Ahwëhn va. ¹² Gaýëryina Tërifën gë Tërifos, vësëval vële ryokuñëhne dëfëha dús Ahwëhn va, do g'alënah mën a Perësis, asëval aha w̃ary ale ryokuñëhneka kat Ahwëhn a dús. ¹³ Gaýëryina Rufus,

ale tëhna Ahwëhn, gë hnëmu ale ye fëna had hnëm mën. ¹⁴ Gaÿëryina Asinkërit gë Fëlegon gë Erëmes gë Patërobas gë Erëmas do gë vëÿënta mën vële nkeni va. ¹⁵ Gaÿëryina Filolog gë Yuli gë Nere g'aheryu asëvalu gë Olimpas do gë fop vële hwëtahnëk nkeni gë vëhni va.

¹⁶ Gaÿëlëryin g'injahn nte rufande vëÿënta hna. Fop vacery sali Këris ña nkaÿëdënihu.

Siyab rëkwa

¹⁷ Vëÿënta mën, këladëmu, keharyinëhni vële ñwëÿëk ikarañ inte harañirun ña do koyëna fitëndëlehnëdëhëhni vële hwëtahnëk va kore kore do rëndëndëhëhni watënd. Ñawëtaryinëhni, ¹⁸ kabi iÿi sifa vahnë vëryokuñëhnedilahna Këris Ahwëhn fu ÿa, bare inte dëw hni ndokuñëhnedëni! Gë wanës wanëñah do wapëren wadëw hni ña, tokadënihëhni vahnë vële wok vëritëna va. ¹⁹ Wuhnë, vahnë va fop njëtani soje imawëhn hun Ahwëhn ña. Awa, nëñëko gë wuhnë, bare ñadëfu ayewu vëÿët soje idi fëren wã, do ant'ayewu vëÿët soje wameh ña. ²⁰ Wën hunte yëdahnëd yam ña biÿëdina wëÿëhnedëha Sintani kuyët wapary hun hna! Arabi ipërëna Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris nke gë wuhnë.

²¹ Timote, arëfëlënta mën doku ÿa, nkaÿëdëhu, gë vambaÿ mën va Lusiyus gë Yason do gë Sosipatëros.

²² (Do ami, Terëtiyus, ale herëhnedëha Pol añi kayëte, nkaÿëryidëmu g'uwac Ahwëhn a.)

²³ Gayiyus nkaÿëku. Ami, Pol, ÿalu hna nkebu do hnam mbarëlëdëni vële hwëtahnëk va fop. Erasët, ahwët koryi naw ÿa, gë aÿënta fu ÿa, Karëtus, nkaÿënihu.

²⁴ [Arabi ipërëna Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris nke gë wuhnë fop. Amina.]

Icëmb tëkwa

²⁵ Cëmbëryina Wënu ña! Umë hwëhna fanka ÿawëhnu kwëtahn hna, gë Wanës Wakasëk wante harañëdëfuhëhni vahnë ña g'ipëyahn soje Yesu Këris ña. Umë tëfëlëk g'ile yëtëdanëd wante kahnëndëk Wën, sowiko kwëlëkwël kobëri ña. ²⁶ Bare tame, cowëtik gë vëkayëte wakila va gante nke iña Wënu ile ye kwëlëkwël ka. Umë fop soje vahnë va kwëtahnahnëniha Yesu do mawëhnedëniha ye. Do koyëna njonëhneñhni uyët rac wabulunda wabë duniÿa ñi fop.

²⁷ Cëmbëryina Wënu ña, umë ale hwëhna yasery ÿa fop! Umë hwëhnek kwëlëkwël icëmb iña g'uwac Yesu Këris wã! Amina.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Korent Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol vëvë cery sali mbë Korent ña kerëhnëk inji kayëte hnë uyas lëwü rarëna hna hnë bëhn wafëhw imbëd gë wahnah ma hnë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd (54 gë 55) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Apëyahnek Wanës Wakasëk ña nkol tac hafo vahnë va kwëtahnëni. Wabëhn imbëd ryëcëk ani gë kerahnënd inji kayëte (Vantiyehn 18.1-8).

Korent nkol nte hwëhna nafa yeho wati afayik Pol ña. Nkol nkwafa gwaf yeho nte ye gë cape wov le wacik Mëditerane Akayi hna, nte kwëhnëko Rom. Tënk g'icahn vahnë vëhnëmpëlah ña njabëko. Umë liyëhnëk bulunda le hwëhna ikwëtahn nëmpëlah. Viñi vinahan vinëmpëlah fop vërendëhëhniwo vële hwëtahnëka Yesu va. Kerëhnëniha Pol gë warëy bi ye rëfëka tëfëni fagant wënamu wante hwërëkëhni ña. Pol pëyayiko fëna wafëmpëhnahnah wahaŵary soñe uwám cery sali ña. Soñe wañi fop nësëd hnë inji kayëte.

Wëlin wanës waŵaŵ wakwëhn nafa hn'ñi kayëte: Këris, Ahwëhn, vahnë, wanës, mbahn, yir, asëval, uyët, nafa, ñuniÿa, asan.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi g'icëmb (1.1-9)

Ipitël vële hwëtahnëk (1.10-4.21)

Ankeya meh hnë cery sali (5.1-6.11)

Ikwëhna ankeya nte ñaŵ Ahwëhn (6.12-11.34)

Vile njëfahnëd Iyir Ipacah (12.1-14.40)

Ibëhn Yesu Këris gë vësëm va (15.1-58)

Idema soñe vële hwëtahnëk (16.1-4)

Pol ñaŵ ñji uyas (16.5-12)

Wanira gë simpaÿi (16.13-24)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, Wënu ña, g'iña dëwü ña, macëko yewu afayik Yesu Këris ÿa. Ami gë Sosëten aÿënta fu ÿa, ² herëhnëryidëhu, wühne bulunda va Wën, le lëdëk Korent vi, wühne vële kwëhnëk Wën g'ikwëtahn hun Yesu Këris ña do wacik ayewu vëfacah do gë fop vële ye gante-wo-gante yëfaŵ g'uŵac Ahwëhn fu ÿa, umë ye Yesu Këris, ale ye Ahwëhn hni do ye Ahwëhn fu fëna. ³ Arabi Wënu ña

Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa.

Ifërën le hnuÿade hnë ibëmënkël fu gë Këris

⁴ Camehnëdëfuha kwëlëkwël Wën mën ña soje hun, soje ifërën ile njëdaku hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris ña. ⁵ Hnë ibëmënkël hun g'umë ña Wënu ña njëdaku fop uvetak wã, uvë fop le hnësëdun ÿa do gë uvë uyët wã fop. ⁶ Nësëhnirun pañare Këris ÿa, do watac kwëhnak wënkahn hnë wühnë. ⁷ Awa tame uyëd va Wën wëla uryampo gojëluhna, wühnë vële hnapëd g'uÿankahnah iboka Ahwëhn fu ña Yesu Këris hn'ile tufahnëd fop icëmb dëwu ña. ⁸ Umë yawënedëhu hafo watëkwa hna, soje antë aworyaru iñë ile rumpak hnë fac le mbokajëd hna. ⁹ Wënu ña, ale wãcëku ayelahnu g'aju Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa, kahnëndak soje ile nësëk ÿa.

Ipitël vële hwëtahnëk

¹⁰ Vëÿënta mën, këlamu g'uwãc Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris: mawälëryin, wühnë fop, antë afitëlu vukore vukore; gwëryëlëryin, ahwëhnawu hakili ryampo fo gë nahan ndampo fo. ¹¹ Vëÿënta mën, nësëbu wañi kabi vahnë vëvë tere Këlowe fëyako wühnë conkëdun yëbëlan hun. ¹² Gena bi hnë wühnë aryampo ntehnëk: «Ami, arëfal Pol yebu»; aÿëntaŵ: «Ami, arëfal Apolos yebu»; ahaŵary: «Ami, arëfal Piyer yebu»; do ahaŵary kat: «Ami, arëfal Këris ÿa yebu»? ¹³ Ntiyahnëku bi Këris ÿa pitëlëk? Pol bi sëmëk kërëwa hna soje hun ÿa? G'uwãc Pol wã bi njaryirun? ¹⁴ Camehnëbuha Wënu ña kabi ahnë yaryëla hnë wühnë ge gena Kërisëpus gë Gayiyus. ¹⁵ Koyëna ahnë kodina ntehn g'uwãc mën njaryik. ¹⁶ Toña ye, njaryëbuhëhni fëna vëvë tere Sëtefanas va, bare dehnëla njaryëbuha ahnë ahaŵary. ¹⁷ Këris ÿa payëlohna yaryëndu vahnë: ipëyahn Wanës Wakasëk payëko, do yëkëlehnëdëwohna hnuÿaŵu wühnë gë wanës wanëñah, kabi ñadëwohna lihëtu nafa icëm Këris kërëwa hna.

Këris tufahnëd yasery gë fanka Wën fa

¹⁸ Paryi nke, pëyahn icëm Këris hnë kërëwa hna wanës wanënkawah ntini vële rëfëk nkawë ibëv va. Bare soje fuhnë vële rëfëk nkawë ipëh va, fanka Wën fa tufahnëd. ¹⁹ Wënu ña më lehnëk wanës wadëwu hna:

«Mbëvandëbu yasery vële hwëhnak yasery iÿi duniÿa vi do kwëtahnëdã nëf hakili vële hwëhnak hakili va.»^{*}

²⁰ Awa, ye kodëni mbok nësëni vële hwëhnak yasery va gë vëharan sariya va gë vëholah wanës vële ye duniÿa vi? Wënu ña tufahnëna bi yasery iÿi duniÿa

^{*} 1:19 1.19: Esayi 29.14

ÿi wacenak ye? ²¹ Vahnë va, gë yasery ÿa lëw hni ÿa fop vëyavëtëna Wën kwëhñak fop yasery ÿa. Soñe rac, Wënu ña hnëñahnëkawo soñe pehëtëhni vële hwëtahnëk wanës wadëwu wante fëyahnëdëfun do ye wacenak soñe vëyëntañ ña. ²² Wasëwif wã tufini viyë vifëmpëhnahnah tëyëdëni do vële wok vëyena wasëwif va yasery njëkëlehnëdëni. ²³ Bare fuhnë, Këris ÿa cëmëk hnë kërëwa hna fëyahnëden: soñe wasëwif wã wanës wante wok vëhodina kwëtahnëhni muk ye do vële wok vëyena wasëwif va ntiyahnëkëhni wacenak ye. ²⁴ Bare soñe vële macëk Wën va, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif per, Këris ÿa tufahnëd fanka Wën fa gë yasery Wënu ña. ²⁵ Ile pëhwëtak Wën pehëtahnëhni vahnë do ye wacenëk soñe vëryampo, yasery le lëbëk yasery vahnë vi ye; ha, ikihn Wënu ña yak yawëk gë fanka vahnë va.

²⁶ Vëyënta mën, naharyin bi sifa ahnë mo yerunëho ante macëkuno Wënu ña: vëyabëlohna hnë wuhnë vële hwëhñak yasery, vële hwëhñak fanka ma vële hnagik hnë watere wadëhñah. ²⁷ Wënu ña, ile fëlayik hnë duniyã had ucenëk ña, umë tëhñak mpaÿëmpaÿehñahnëhni vële hwëhñak yasery va; do ile fëlayik hnë duniyã hihñëk ÿa umë tëhñak Wënu ña mpaÿëmpaÿehñahnëhni vële hwëhñak fanka va; ²⁸ tëhñakëhni vële wok vëhwëhñana, yafik ma fëlayik hnë duniyã had ile wok kwëhñana nafa ÿa soñe përekanahn ile liyik hwëhñ nafa ÿa. ²⁹ Wënu ña ntik koyëna soñe ahnë antë kol naÿënanand haryënkwlëwu. ³⁰ Gë Këris ÿa tufëkëfu Wënu ña yasery yalëwu ÿa: g'umë catënekëfu, umë lidëhëfu nkeyin vëfacah do pehëtëdëhëfu wameh hna fop. ³¹ Do koyëna nke, ntiyahn wanës vikerëh ña: «Age ahnë ñad naÿëna, arabi naÿëna soñe ile ntinëhñëka Ahwëhñ a.»^{*}

2

Wanës soñe ipak Këris

¹ Vëyënta mën, ante njiryibuho ÿal hun soñe fëyawu toña soñik Wënu ña, njiryilëwohna gë wanës wadakah nkwëryi ma g'uyët iÿi duniyã. ² Pëhnabuho antë yëtëndanu inë ge gena Yesu Këris, do g'ile ntinëhñëku g'icëm dëwu hnë kërëwa hna. ³ Soñe umë ye, ami, gë fanka këm njiryibuho do mbalëdëfuho ntakah ña. ⁴ Gante karañëdëmuno soñe awëcëtahnu vinahan va gelohna wanës waceryah vahnë bare fanka Iyir Ipacah fa rufëhñadëho wapacëk hnë wante hnësëdëmuno hna, ⁵ soñe ikwëtahn hun ña antë kaya hnë yasery vahnë, bare hnë fanka Wën hna.

^{*} 1:31 1.31: Seremi 9.24

Usery ule w̄atik hnë W̄ën

⁶ Awa, ile harañdëfuhëhni vahnë ÿa usery ye soñe vële wëryëk dus viÿë W̄ën va. Bare gena yasery iÿi duniÿa ÿi, uva vëhwëhn fanka hnaÿëk gaki vi do vëvëd vi. ⁷ Fuhnë, usery W̄ën ule coÿëhnini vahnë va fëyahndëfun. Nkehahnënd duniÿa ÿi W̄ënu ña tëko pëhna ile ntid soñe nkentinëfu hnë icëmb dëÿu hna. ⁸ Wëla fanka ryampo vë iÿi duniÿa yëtëna umë. Ge njëtakëndëni, vëfakehnakëndilahna Ahwëhn icëmb a. ⁹ Vikerëh va më lehnëk:

«Ile nkok nuna inkër
gë ile nkok gwëryëna vanëf
do gë ile nkok nahana ahnë,
irac W̄ënu ña vële ÿahnëdëha va ntinëhnëk.»^{*}

¹⁰ Bare W̄ënu ña njëtëndanëkëfu gë Iyir Ipacah iña.

Iyir Ipacah iña njëtëk fop, wëla ile pëhna W̄ën ÿak soÿik dus ÿa. ¹¹ Mo hod njët fop soñe ahnë, ge gena iyir dëÿu ña fo? Ndampo fo nke, Iyir W̄ënu ña fo yëtëd fop soñe W̄ënu ña. ¹² Fuhnë, iyir nte nuÿayinëk ña gena ibë iÿi duniÿa, bare W̄ën hna matik, njëtahnin ile njëdëkëfu W̄ën g'ipëreña dëÿu ña. ¹³ Ile harañdëfëhëhni vahnë va matina hnë yasery vahnë, bare gante karañdëfëhëfu Iyir W̄ën ka harañdëfëhëhni vële hwëhnak Iyir tac va. ¹⁴ Ale wok kwëhnana Iyir W̄ënu ña, maÿëdina ile w̄atik g'Iyir W̄ën: wanënkwah ye soñe umë, kodina njët watac, kabi g'Iyir ña fo kode njavëti usery W̄ënu ña. ¹⁵ Ahnë ale hwëhnak Iyir W̄ënu ña kod kitij fop, bare umë, ahnë kodina kitija. ¹⁶ Vikerëh va më lehnëk:

«Nke bi ahnë ale yëtëk inahan Ahwëhn W̄ënu ña? Nke bi
ale hod nkabahn iñë?»^{*}
Bare fuhnë njëtinëk inahan dëÿu ña kabi kwëhnayinëk iba Këris ña.

3*Vëryokujëhn W̄ën*

¹ Vëÿënta mën, ami mëkëla hnësëhnu had vahnë vële hwëhnak Iyir W̄ënu ña yerun bare nësëhñëmu had vële ye hn'ikihn vahnë nte w̄atik hnë mbahn, had vële wok ten vunul hn'ikwëtahn dëÿ hni Këris hna. ² Ikaraj inte harañëmu ña had wambël yëdëmu asewu nke, gena roka paryi, kabi mëkëdilunohna awëryu ikaraj dakah. Do ha gaki mëkëdiluhna, ³ kabi hn'ikihn vahnë nte w̄atik hnë mbahn hna worun arëfëndu. Ñëÿary yehëhna yëbëlan hun do konkëdun. Awa tufahnëdiluhna vahnë vëvë iÿi

^{*} 2:9 2.9: Esayi 64.4 ^{*} 2:16 2.16: Esayi 40.13

đuniŷa yerun, ankeya vahnë fo hwëhnarun. ⁴ Age aryampo hnë wuhnë ntehnëk: «Arëfal Pol yebu» do aŷentaŷ: «Arëfal Apolos yebu», didiluhna bi sifa ahnë-wo?

⁵ Mo ga ye Apolos? Do mo ye Pol? Vëryokuŷëhn Ahwëhn a fo yebun, vële lik hafo ahwëtahnuna umë. Ale-wo-le hnë fuhnë đoku ile njëđfaka Ahwëhn a fo ntid: ⁶ Ami, pëlëbu atëh űa, Apolos umë rurëk, bare Wënu űa hnëpëndanëk. ⁷ Ale fëlëđ ŷa gë ale rurëđa vëhni vëyena ñoñ. Wënu űa ye fop, umë ale hnëpëndanëka. ⁸ Ale fëlëk ŷa gë ale rurëđ a këñëlahnëni do Wënu űa cosëđëha ale-wo-le soŷe đoku ile ntik ŷa. ⁹ Vëryokuŷëhn Wën yebun do wuhnë ye ikaŷ Wënu űa.

Cery Wënu űa yerun fëna. ¹⁰ Gë uyëđ ule njëđëko Wënu űa, ndokuŷëbu had avëry vacery aholah đus. Ntibu sah ryënkwëryënk wë ŷa do ahaŷary matënd. Bare afo ale-wo-le nti wajira gante mbëryëđ ka! ¹¹ Ahnë kodina nti sah ryënkwëryënk wë haŷary ge gena ile rëk ye ŷa, umë ye Yesu Këris dënk. ¹² Vëryampo sanu mbëryandëni hnë sah ryënkwëryënk wë rac ma koryi ma kat wëraka wahwëhn nafa; vëryampo gë wadëhwa mbëryëđëni ma idël ma kat gë lury. ¹³ Bare đoku ale-wo-le ŷa nude wapacëk hnë fac kiti hna. Fac rac Wënu űa gë hwëđëh tufahnëđ gante nke đoku ale-wo-le ŷa. ¹⁴ Ge ahnë mbëryëk ile nkok kodina përekan hwëđëh ha, ahnë arac nuŷad icos. ¹⁵ Bare, ale űagaryëk đoku ŷa, ahnë arac nuŷadina icos; umë dënk pehëtëde, bare had hwëđëh hna dënk ndëcëtak.

¹⁶ Yëtëluhna bi, Acery Wën Cankaf űa yerun do Iyir Wënu űa hnë wuhnë ntëđëk? ¹⁷ Awa, ge ahnë përekanëk Acery Wënu űa, Wënu űa përekanëđëha ahnë arac kabi Cery Wënu űa cëvak. Do wuhnë ye Acery tac.

¹⁸ Antë ahnë toka umë dënk: ge aryampo hnë wuhnë ntiyahnëka ahwëhn yasery ye đuniŷa li, arabi maŷa antë nteni nënkwëk soŷe Yesu ŷa. Ge koyëna nke nuŷad usery paryi. ¹⁹ Paryi nke, yasery vahnë vëvë iŷi đuniŷa vi wanënkwah ye haryënk wë Wën hna. Vikerëh va pëyahnëk: «Wënu űa pëlacëhëhni vëseryah va gë titëna dëw hni űa.»^{*} ²⁰ Më lehnëk fëna: «Ahwëhn a njëtëk inahan vëseryah va, njëtëk kwëhnana nafa.»^{*} ²¹ Awa, ahnë tëfëlahna naŷënanđ soŷe vahnë kabi wuhnë hwëhnëk fop: ²² nke Pol ma Apolos ma Piyer^{*} ma đuniŷa ŷi ma ige đuniŷa li ma icëm iŷa ma ile ye gaki ŷi ma ile yejëk ŷi, fop wuhnë hwëhnëk; ²³ do wuhnë Këris ŷa hwëhnëku do Këris ŷa Wënu űa hwëhnëka.

^{*} 3:19 3.19: Sob 5.13 ^{*} 3:20 3.20: Wahnëw 94.11 ^{*} 3:22 3.22 Piyer: Sefas kerik hnë Wagërek hna.

4

Vëfayik Këris

¹ Awa, pëlaryinëfu, ami g'Apolos, had vëryokujëhn Këris, vële hwëtehahnëk watoña wacoŵik Wën soje karajini vahnë. ² Ale kwëtehahnëk Këris iñë, ahnë arac tufahn ikahnënda fo yade. ³ Soje lëmën ya, tana gena ge wuhnë pëcëtaďunëho ma ge vëhaŵary pëcëtaďëniho. Do fëna pëcëtaďa nkaf mën ŋa. ⁴ Ntiyahnëko ile hnirandëbu gena, bare umë tufahnëďina catëbu. Ahwëhn a fëcëtaďëho bi catëbu. ⁵ Soje umë ye, antë ñankahnu ahnësu ile nkeni vëyënta hun; napëryin Ahwëhn a tëki. Ha, Ahwëhn a, umë dënk sanëď humpen hna le soŵik hn'umëhwëry hna do njëtëndanëď fop ile ye hnë wasakahn vahnë ya. Awa, Wënu ŋa cëkwaryëďëha ale-wo-le gante nke ile rëfëka ka.

⁶ Vëyënta mën, ge nësëbu soje Apolos gë ami ya, ahnëgahnu ye, aŷëŋahnu hnë fuhnë: ge ďëcëtëďiluhna vile herik wanës Wën hna awa wëla aryampo hnë wuhnë bëntaďina soje aryampo do mbana aŷëntaŵ a. ⁷ Wëjë, ye hoďu alëbëhni vëyëntaŵ va? Ile hwëhnaru yi fop gena bi Wënu ŋa yëďaki? Kabi aki nke, soje ye hnaŷënaďu had yëďiluhna?

⁸ Ntiyahnëku təkërun ahnuŷawu fop ile yadun ya, təkërun avetawu, vëhnaŵ yerun hara fuhnë gelëfuhna. Ge paryi nkekëndun vëhnaŵ awa fuhnë fëna nawëntakëndëbun gë wuhnë! ⁹ Ntiyahnëko Wënu ŋa fuhnë vëfayik vi ntik vërëkwa va, had vële hitiŋik soje ndaŵini nkebun. Ha, had vële yafaŋëďe haryënkw wamëleka gë vahnë fop hna. ¹⁰ Fuhnë pëlayibun had nënkwebun soje Këris ya, bare wuhnë pëlarun vankaf hun va had vëseryah va fop soje Këris ya; yaŵëlëfuhna, bare wuhnë njaŵërun; ntënëbirun, bare fuhnë njafibun! ¹¹ Hafo gaki, nkoďun horotëndëfu inte ŋa gë iyo wënka ŋa, nkwëhnalëfuhna viyi, këm fo ntidebun, ki fo njasëlendëbun do ¹² ndokujëďëfun ďus hnuŷahnëfu ile rokëďëfun ya. Age ahnë njewëkëfu, ifërën ryëwanëhnëďëfunëha; age ahnë koroteyehnëďëhëfu, nduñënaďëfun; ¹³ age ahnë mehnëďëhëfu, g'untënah ntëkwadëfun. Hafo gaki vahnë va pëlanihëfu had iñë hayah, ile sanik hnë iyi ďuniya.

¹⁴ Gena soje sëfëhnanu herëndiďëmu aki, bare soje yabahnu ye, kabi vutah mën vunte yahnëbu ďus yerun. ¹⁵ Hnë ibëmënkël hun gë Këris hna, wëla ntehnakënde vahnë hafo wawuli pëhw (10,000) hwëhnakëndun vële haraŋëďëhu, rëm ryampo fo hwëhnarun: ami ye rëm hun ya kabi njonëhnimu Wanës Wakasëk ŋa, wante lik

ayewu gë Yesu Këris. ¹⁶ Awa, këlamu tēfëryin nkeya mën ña. ¹⁷ Do soñe rac fayëryidëfuhä Timote, fatah mën fante ÿahnik do hahnëndak soñe Ahwëhn a. Age tēkërik ndënkwëtehndëfuhu ankeya mën nte rëfandëbuha Yesu Këris. Umë harañdëfuhëhniwo vahnë gante-wo-gante hnë vacery sali hna fop.

¹⁸ Vëryampo hnë wühnë naÿënadëni, nahadëni yiryida soñe yëkiwu. ¹⁹ Biÿëdina njryidëfu, ge Ahwëhn a maÿëk. Awa wati rac gena wanës vëÿi vële hnaÿënad ñi fo yëtëdëfu bare bi kwëhnani fëna fanka Iyir Ipacah iña! ²⁰ Ha, toña ye, ge ahnë hnë Inaÿ Wënu hna nke, ahn'a rac tufahnëdina gë wanës fo, bare gë fanka tufahnëd. ²¹ Awa, ye fecehnëku? Yiryiwu gë wagus ma gë intawary ipëbah iña do gë iyamah bi?

5

Ankeya meh hnë cery sali

¹ Nkwëryëde gante-wo-gante, nke ÿal hun hna ale lid wameh wanayah dus. Wëla hnë vële wok vëyëtëlahna Wën paryi va gena ale lid koyëna. Ha, nkwëryëbu aryampo hnë wühnë gë asëval rëmu ÿa ndakëdëni! ² Do nkorun ahnaÿënanu! Tëfakëhu ayewu hnë uyiÿëhnañ sankaf do ntayi fagant hun ahnë arac! ³ Ami, imbahn mën iña ñawëtaku bare iyir mën ña gë wühnë nkentik. Do tēkëbu hitiñëwa menëk ale lik koyëna ÿa had hnam nkentiibu. ⁴ Age mbarëlërun, gë wühnë nkentëdebu g'iyir mën iña do Ahwëhn fu ÿa Yesu tufëdëhëfu fanka falëwu fa. G'uÿac Ahwëhn fu ÿa Yesu ⁵ daryina aÿi asan ñi tēfëlehnënda Sintani hafo tav ikihn vahnë nte watik hnë mbahn hna soñe pehëtahni hnë fac le mbokajëd Ahwëhn hna.

⁶ Inaÿëna hun ñi cañëna wëtöye! Njëtërun dus: «Levir toye, matëndëd farin fa fop.» ⁷ Awa, pacënarayin! Tavëryin viÿë viÿeh vile lidunëho kobëri va do aÿëcëtauwu ayewu vahnë vëhasëk had farin fale wok kwëhnana levir. Ile ye toña ÿa, tēkëruna ayewu. Këris ÿa, fape sali Pak fu ÿa, njëdahniko had sadëha, ⁸ awa dinëfu ambënt ña gë vamburu vante wok kwëhnana levir: genëfu vahnë vëhwëhn toña gë walawary wafacah. Nkwëcëtënefu vankeya va; antë nko ntinden ÿeh ma ndakëntal nte nkok ñadina Wën.

⁹ Hnë kayëte mën dënkwëryënkwa hna keryëhneriyidëmuno ant'ahwëhnalü hayu gë vëhwëhn nkeya meh va. ¹⁰ Age nësëbu wanji nësëla afitëlu gë fop vële hwëhnañ nkeya meh hnë iÿi duniÿa vi: gë vahnë vële lid ndakëntal meh gë fop vële nkok gedina viÿë gwër gë fop vële va do gë fop vële sëmbëd wamën wamër. Age

gena umë tēfakēha asahnu duniya li! ¹¹ Ile yadēfuhō lehnu ya umë ye: vahnë vële lid ndakēntal meh, ma vële nkok gedina viyë gwër, ma vële sēmbēd wamēn wamēr, ma vële yewēd vële ryēwēd, ma vële led. Tēfeluhna dēnk avanku wēla roka sifa vahnë vërac.

¹² Ami bi hitiñēdēhēhni vële wok vëhwētahnēlahna Yesu Kēris va? Hali gena koyēna! Bare vële vankērūn cery sali va, wūhnë rēfēka ayēkalēndu sojē fērēn cery sali ŋa. ¹³ Vële wok vëhwētahnēlahna Yesu va, vëhni Wēnu ŋa hitiñēdēhēhni. Awa had gante kerik wanēs Wēn ka: «Daryina aŋen a fagant hun.»[☆]

6

Sonko yēbēlan vële hwētahnēk

¹ Age aryampo hnë wūhnë takēlēkēhni g'ale mbankēni ikwētahn, hak kof ndēk tēya ale wok yētēna sariya Wēn kitiñēhni hara gena aŋēntaŋu ale mbankēni ikwētahn?

² Yētēluhna bi vële vankēk ikwētahn va kitiñēdēnihēhni duniya yi fop? Awa ge wūhnë rēfēka ahitiŋu duniya yi, sojē ye ye kodiluhna ahitiŋu viyë viroy va vële ye yēbēlan hun va? ³ Yētēluhna bi kitiñēdenēhēhni wamēleka ŋa do kas viyë vivë iyi duniya vi!

⁴ Awa age kwēhnarun ile hitiñēlēdun yēbēlan hun sojē viyë vivë iyi duniya va, sojē ye rēyēdunēhēhni vahnë vële wok veyētēna wēba Kēris ŋa nkeni vëhitiŋ yēbēlan hun? ⁵ Wante hnēsēdēfu ŋi tēfakēha cēfēhnu. Gena bi hnë wūhnë wēla ahnë aryampo ahwēhn usery ale hod kitiŋ yēbēlan vële hwētahnēk?

⁶ Tēyēdēfu, caŋek bi vële vankēk ikwētahn kitiñēlēndēni g'aŋēntaŋu, do kat haryēnk w hnë vëhitiŋ vële nkoni vëvankēna ikwētahn?

⁷ Wēla kitiñēl yēbēlan hun ŋa dēnk, tufahnēd fop pērēkak yēbēlan hun. Sojē ye ye pecehnēdiluhna aryuñēnawu wameh wante liderun? Sojē ye ye pecehnēdiluhna aravuni vahnë va nteni ile hwēhnērūn ya? ⁸ Bare wūhnë dēnk lid wēh do led, do vële vankērūn ikwētahn va dēnk lidun koyēna!

⁹ Njētērūn wapacēk vële lid wameh va vëhnuyādina yēwa hnë Inaw Wēn hna. Antē mpaŋēmpaŋawu: gē vahnë vële lid ndakēntal meh gē fop vële sēmbēd wamēn wamēr gē vësan veyēlah ma vësēval veyēlik vële yēkēlehnēdēhēhni vëhawary, gē vële ryakēd gē vësanēntahni ma vësēvalēntahni dēnk ¹⁰ gē vële va, gē vële yad dēcēt hnapul, gē vële sed dēcēt uñen, gē vële yewēdēhēhni veyēntaŋ, do gē wabandi, veyi vahnë

vėhnuŷadına ŷėwa hn'Inaw Wėn hna! ¹¹ Wėlin aki nkeniho vėryampo hnė wuhnė kobėri ŋa. Bare, kabi g'Ahwėhn fu ŷa Yesu Kėris nkerun, Iyir Wėnu fu ŋa njaryėku wameh ŋa, ntik kwėhnu Wėnu ŋa, do Wėnu ŋa catahnėka gė wuhnė.

Ikwėhna ankeya nte űad Ahwėhn

¹² Vėryampo ntehnėdėni: Fop maŷėryayik. Ha, bare gena fop hwėhnak nafa soŋe ahn'a. Ha, toűa ye fop maŷėryayik bare űwėŷėbu yewu aramp sifa ile-wo-le. ¹³ Ntehnėdun fėna: «Roka ŷa soŋe idonk ŋa ye do idonk iŋa soŋe roka ŷa ye.» Ha, toűa ye do Wėnu ŋa tėkwehnėd iŋi donk gė iŷi roka hnė fac ryampo. Bare mbahn ahnė ŋa diyina soŋe ntind ndakėntal nte nkok űadına Wėnu ŋa: vimbahn fu va Ahwėhn a hwėhnėk do umė ye Ahwėhn vimbahn fu va. ¹⁴ Wėnu ŋa mbėhnėndanėka Ahwėhn a do mbėhnėndanėdėhėfu fėna gė fanka falėwu fa. ¹⁵ Yėtėluhna bi vimbahn hun va nke had imbahn Kėris ŋa? Awa, nufėdėfu bi iűė ryampo hn'imbahn Kėris hna soŋe liwu hn'imbahn asėval ale wafėd nkaf ntėwu? Muk, gedına koyėna! ¹⁶ Yėtėluhna bi asan ale ryakėk g'asėval ale wafėd nkaf ntėwu ŋa vėhni vėhi tak aryampo fo nkedėni? Ha, Vikerėh va mė lehnėk: «Vėhni vėhi tak aryampo fo nkedėni.»[✧] ¹⁷ Ndampo fo nke, ale nkeni gė Ahwėhn a aryampo fo nkeni gė umė.

¹⁸ Garyėryindėn ndakėntal űėl kėm! Wameh wakawary wante-wo ntik ahnė ŋa bėvehnėdilahna. Bare ndakėntal nte wok űadına Wėn umė mbėvehnėd mbahn iŋa dėnk. ¹⁹ Yėtėluhna bi mbahn hun ŋa ye cery Iyir Ipacah? Wėnu ŋa njėdakuna do hnė ale-wo-le nke. Koyėna gena wuhnė hwėhnėk vankaf hun va. ²⁰ Wėnu ŋa yabah cosahnėk ntaŷėtahnu. Awa kwėhnaryin ankeya nte űad Ahwėhn ŋa!

7

Soŋe iűėl

¹ Tame, ntėkwadėfu wante herėhnėryirunėhowo ŋa: Ha, pėrėnak soŋe asan a antė ndakėni g'asėval. ² Bare soŋe kehahni ankeya nte nkok űadına Wėnu ŋa, asan-wo pecek kwėhnahna asėval ale nkeni gė umė fo, asėval-wo fėna kwėhnahna asanu. ³ Asan a tėfėlahna űwėŷa uryak asėvalu, do asėval a fėna tėfėlahna űwėŷa uryak asanu. ⁴ Asėval a kodına nti imbahn dėwu ŋa gante-wo űad ka: mbahn dėwu ŋa, asanu hwėhnėk. Ndampo fo nke, asan a kodına nti imbahn dėwu ŋa gante-wo űad ka: mbahn dėwu ŋa, asėvalu hwėhnėk. ⁵ Antė aŷėŷėlėndu, ge

[✧] 6:16 6.16: Wapėgwala 2.24

gena nkwëryëlërun soŋe asuŋu ayëfahnuna Wënu ŋa dūs. Bare tēfëlahna mbiy dūs, ge gena umë dakëna aresawu; Sintani kod njëkëhnanhu ntiyehnu ile mbañëk Wënu ŋa. ⁶ Wante hnësëhnëmu ŋi, dehnëluhna aliwu forosima, bare ge ñadun kodun aliwu. ⁷ Ñakëndëbu dūs vësan va fop nkeni vësëval këm, g'ami ki; bare ale-wo-le uyëd minu nuŋak Wën hna, aryampo kod nko asëval këm, ayëntaŋ a kod ñël.

⁸ Awa, vële wok vëyëlëna va do gë vësëval vële cëmaryëk vësan va ntehnëdëfuhëhni: antë ayëlëlu fecek soŋe hun ŋa, g'ami ki. ⁹ Bare ge kodiluhna aryuñenawu, ñëlëlëryin; kabi ayëlëlu fecek g'ile ñad ndawu ipërel.

¹⁰ Awa, soŋe vële yëlëlek va, Ahwëhn a hnësëhnëdëfëhëhni, gena ami: asëval a tēfëlahna mbëmba. ¹¹ Bare ge mbëmbak, antë mbok ñëli. Age ñad ñëli tēfëka mbokalëni g'asanu. Do asan a fëna tēfëlahna mbamba asëvalu.

¹² Tame, ge ale hwëtahnëka Yesu kwëhnaka asëval ale wok kwëtahnëhna, do ge asëval arac ñad nkolahnëni g'umë, tēfëlahna mbamba. Waŋi, ami dënk hnësëk, gena Ahwëhn a. ¹³ Do ge asëval ale hwëtahnëka Yesu kwëhnaka asan ale wok kwëtahnëlahna do ge asan arac ñad nkolahnëni, awa asëval a tēfëlahna mbëmba. ¹⁴ Nësëdëfu waŋi kabi asan ale wok kwëtahnëlahna Yesu ŋa, soŋe asëvalu ale hwëtahnëka ŋa tēhahnëka Wënu ŋa. Ndampo fo nke, asëval ale wok kwëtahnëlahna Yesu ŋa, soŋe asanu ale hwëtahnëka ŋa tēhahnëka Wënu ŋa. Ge gena umë, vutah hun va nkekëndëni had vële ronkëk, hara ile ye toña ŋa tēhahnëniha Wënu ŋa.

¹⁵ Bare, ge ale wok kwëtahnëlahna Yesu ŋa ñad pitëleni g'ale ñëlëleni ŋa, kod nji. Wati rac, ale hwëtahnëka Yesu ŋa, asan a ma asëval a, ñoñ gona ile yabëlehnëkëhni; Wënu ŋa ñad nkeyin yam. ¹⁶ Wëjë asëval ale hwëtahnëka Yesu ŋa, yëtëlina ge kodu afehëta asan hu. Do wëjë asan ale hwëtahnëka Yesu ŋa, yëtëlihna ge kodu afehëta asëval hu.

Imaw ile njëdfahnëk Ahwëhn

¹⁷ Awa, ahnë antë njëkëlehn nkwëcët ile njëdfaka Ahwëhn a, gante nkeho ka ante macëkawo Wënu ŋa. Umë ye ile lehnëdëfuhëhni vacery sali va fop. ¹⁸ Age asan ale rëk hácik macëk Wënu ŋa, nko koyëna. Age ahaŋary ale wok kácihna macëk Wënu ŋa, nkonti koyëna. ¹⁹ Háciru ma kácilihna umë kwëhnana nafa. Ihwëhn nafa ŋa, umë ye maŋëhn Wënu ŋa. ²⁰ Ha, ale-wo-le tēfëka nko gante nkeho ka ante macëkawo Wënu ŋa. ²¹ Aramp bi yeruho ante macëkino Wënu ŋa? Antë nkehahnahni soŋe rac; bare

ge nuŷaru rënka ayehahn afaya, antë ntënti. ²² Yëtëryin, aramp ale macëk Ahwëhn a afaya paryi nke kabi Ahwëhn a pehëtëka. Ndampo fo nke, ale yeho afaya do macëk Këris ŷa, aramp Këris paryi ye. ²³ Wënu ŋa gë yabah ntawëtëku. Awa antë ayewu vëramp vahnë. ²⁴ Ha, vëŷënta mën, alewo-le tēfëka nko haryënkW Wënu ŋa gë hn'ile nkeho hna ante macëkawo ŋa.

Soŋe vële wok vëŷëlëläna

²⁵ Awa, soŋe vële wok vëŷëlëläna va, ile ŷadëfu hnësu ŷi gena Ahwëhn a lehnëko hnësu, bare nahan mën ŋa yëdadëmu. Ahwëhn a kaŷëhnahnëka g'ami: ntiko ale hode kwëtahni. ²⁶ Soŋe wahorot wavë gaki wï, wëli ile hnahabu ŷa: nëfak soŋe alewo-le nko gante nke ka. ²⁷ Nëlëru bi? Awa antë ayëkëlehn afitëlu. Nëlëlihna bi? Awa antë ayëkëlehna asëval. ²⁸ Bare ge nëlëru, gena wëh; do ge aryag nëlëk, gena wëh. Bare vële ŷëlëläk va wahorot kwëhnadëni d'uniŷa lëw hni hna, do ami ñadëfu wëmaŷehnu antë nkewu.

²⁹ Vëŷënta mën, wëli ile ŷadëfu hnësu ŷa: wëwati toye fo wojëkëfu; tēk pëgw iŷi wati, vële ŷëlëk va tēfëkëhni nkeni had vëŷëlëna, ³⁰ vële hod va nkeni had vëyiwëhnëna, vële ryasëd va nkeni had natëlëhni hna, do fëna vële lawëd va nkeni had gena vëhni hwëhnëk ile ntawëni ŷa. ³¹ Vële ŷad dëcët viŷë iŷi d'uniŷa vi tēfëkëhni nkeni had vële wok gona ñandëni, kabi viŷë iŷi d'uniŷa ŷi ndëcëd.

³² Nësëbu vëŷin kabi ñakëndëbu ant'ahwëtu nahan dëcët. Ale wok nëlëna ŷa, viŷë Ahwëhn va nahad, nëŋa Ahwëhn a njëkëlehnëd. ³³ Bare ale ŷëlëk ŷa, viŷë d'uniŷa va nahad, nëŋa asëvalu njëkëlehnëd, ³⁴ do koyëna cahëlehnik yëbëlan wëhayu wahi. Asëval ale wok nëlëna ŷa ma aryag ale wok yëtëlina vësan nahad viŷë Ahwëhn va. Arac ñad nke ava Ahwëhn a hn'ile ntid do nahad hna fop; bare ale yëlika viŷë d'uniŷa va pabëd, nëŋa asanu njëkëlehnëd. ³⁵ Soŋe ufërën hun lehnëdëmu waŋi, gena soŋe wëmaŷehnahnu; ñadëfu arëhnawu ile fecek ŷa, alihahnu ile ñad Ahwëhn a fo.

³⁶ Tame, ge jar ñankahnëka dëcët gë aryag ale kwëhnëk a, ntiyahneka kodina mbok nduñëna, awa tēfëka nti gante ñad ka; tēfëka nëla. Age koyëna ntik gena wëh. ³⁷ Bare ge jar ŋa pëhnaK wapacëk sakahn lëwu hna soŋe antë nëla, do kahnënda hnë rac, hara porosiŋ iña do mëk nduñëna, jar tac fëna ntid fërën. ³⁸ Koyëna ale ŷëlëka aryag ale kwëhnëk ŷa ntik fërën, bare ale wok tēkëna njëta asëval ŷa, umë lik le ŷak sanëk ŷa.

³⁹ Ge asëval a ñëlik kodîna pitëlëni g'asanu hnë d'uniÿa lëw hni hna fop; bare ge asanu cëmëk, kod ñëlëni g'ale ñad a, bare gë ale hwëtahnëka Ahwëhn a fo. ⁴⁰ Bare, ge gante nke ka nkok, natëdëha dus. Koyëna nahabu, do ntiyahnëko kwëhnabu, ami fëna, Iyir Wënu ña.

8

Faÿar wasadëha wën ile wok gena paryi

¹ Yëkënefu tame soÿe faÿar fale sënahnîk sadëha wën ile wok gena paryi: soÿe watac, toña ye, gante nësëdun ka, fuhnë fop kwëhnayinëk uyët. Uyët rac lidëha ahn'a kumand. Bare iña ña njawëned ikwëtahn ahnë! ² Ge ahnë ntiyahnëka padëka uyët, ahnë arac tëfëka njët nkojëka yabah. ³ Bare ge ahnë Wënu ña ñahnëd, Wënu ña njëtëdëha ahnë arac do gwërënkëdëha.

⁴ Awa, soÿe itok faÿar fale sënahnîk sadëha wën le wok gena paryi ÿa: Njëtinëk dus wën ule wok gena paryi ÿa kwëhnana nafa d'uniÿa li; ha, Wën hudampo fo ye, hukawary gena. ⁵ Paryi nke, vëryampo ntehnëdëni nkeni wamën ambin hna do gë nkal li. Toña ye cape ntëw hni nkeni wamën wayabah do gë vëhwëhn vëyabah. ⁶ Bare soÿe lëw fu ÿa, Wën hudampo fo ye, Rëm ale lik ile-wo-le ÿa do soÿe ntiden ile hnëjëdëha umë ÿa yeyinëk; do fëna Ahwëhn aryampo fo yehëhna, umë ye Yesu Këris, gë umë nke ile-wo-le ÿa ha, soÿe ile ntik ÿa yehahninëk.

⁷ Bare gena vahnë fop yëtëk iÿi toña! Vëryampo njehëkëhniwo njëfa wën ile wok gena paryi ÿa do hafo gaki, ge tokëni faÿar sadëha wamën watac, do ntiyahnëdëhëhni faÿar farac tonkënedëhëhni haryënkW Wën hna kabi imëk uyët ulëw hni wã yabëna. ⁸ Gena ile rokëde ÿa lid Wënu ña nëñahna gë fuhnë: age tokinëk ma tokilënëhna umë ñaÿëtëdîna ma gwënëdîna nafa lëw fu haryënkW Wën hna.

⁹ Bare, fop ile lidun ÿa, diryin wajira, antë ige afaya hun nte lihahnëdun viÿë ña, antë ntiyehnëhni uweh vële mbak ikwëtahn va. ¹⁰ Age ale mbak ikwëtahn hnuki, wëjë ale yëtëk toña ÿa, ga tokëdu ile sënahnîk sadëha wën ile wok gena paryi ÿa, përedilahna bi tok umë fëna? ¹¹ Koyëna uyët hu wã mbëvehnëdëha ale mbak ikwëtahn aÿi, umë ale cëmëhnëk Këris ÿa! ¹² Ge aki menëdun soÿe vëÿënta hun va aWayëmpayehnënduni soÿe ikwëtahn nte vakëhni ña, Këris ÿa dënk horotehnëdun gë wameh hun ña. ¹³ Soÿe umë ye, ge soÿe le rokëdëfu faÿar fale sënahnîk sadëha wën ile wok gena paryi ÿa ntiyehnëdëha aÿënta mën wameh, bokëfa roku muk faÿar farac, soÿe antë liyehnëwã wameh.

9

Pol yëkëlehnëdina ile rëfëka Afayik

1 Tëyëdëmu: Gela bi afaya, koda bi liwu ile yadëfu ya? Gela bi afayik? Nulëwahna bi Yesu Ahwëhn fu ya? Gena bi soje doku mën ya wawëhnerunëha Ahwëhn a. ² Wëla ñwëyëni vëryampo vëyavëtëdilojna afayik, wuhnë mëmë mawërunëho. Imaw hun Ahwëhn ña rufahnëd afayik paryi yebu.

³ Wëlin gante ntëkwadëfuhëhni ka vële fërëkanëd wac mën va: ⁴ tëfëlëfuhna bi ile rokëdëfun do sedëfun soje doku fu yi? ⁵ Tëfëlëfuhna bi hwëhnafun a sëval ale hwëtahnëka Këris ya ntapëhnandëfu, had gante ntidëni vëfayik vëyëntaw gë vëvë tere Ahwëhn do gë Piyer fëna ki? ⁶ Hnë vëfayik hna fop ami gë Barënas fo bi rëfëkëfu ryokuñëfu doku hawany hnuñahnëfu ile rokëdëfun ya?

⁷ Mo lopëde codade do cosand umë dënk? Mo fëlëd atëh hara tokëdina? Do mo heryëdëhëhni wusaw hara cedina wambël wadëw hni ña? ⁸ Ile ntidëni vahnë kantëm ya hnësëhnëmu soje wëryëndanahnu ile lehnëdëmu ya, do sariya Moyis ya fëna nësëd watac. ⁹ Kabi kerik hnë sariya rac: «Ge yihni ya ndokuñëd ant'arëmpuna wës ya soje antë tokënd roka ya.»^{*} Wënu ña wuhni wi fo bi kwëtahnëk anëf? ¹⁰ Gena bi soje fuhnë nësëk? Ha, soje lëw fu herik wanji wanës. Ale yamëd a g'ale varëpëd a ndokuñëdëni kabi njëtëni nuñadëni sah lëw hni ya. ¹¹ Nadëbun hnë wuhnë ifërën Iyir Ipacah ña, awa ge mbarëpabun viryampo hnë ile hwëhnerun hnë duniya li, ndëcëtëbun bi ile sanëk ya? ¹² Ge vëryampo tëfëkëhni nuñani hnë le hwëhnerun yi, do kas fuhnë tëfëkëfu lëbëfuni vëhni! Bare dilëfuhna koyëna. Nduñënadëfun fop, soje antë nti vahnë va ñwëyëni Wanës WakasëkKëris ña.

¹³ Njëtërun wapacëk vële ryokuñëd Cery Wën Cankaf va, Cery Wën Cankaf ña ryavëdëhëhni; ha, vële sënad wasadëha hn'ile cënade sadëha hna nuñadëni sah lëw hni ya hnë sadëha rac. ¹⁴ Ndampo fo nke, Ahwëhn a nësëk soje vële fëyahnëd Wanës Wakasëk ña nuñahnëdëni ipëyahn tac ile tokëdëni ya.

¹⁵ Bare ami, ñoñ yëkëlehnëla hnë watac fop, do kerëda soje ile rëfëko rac; sëmu fecehnëko gë liwu watac! Ahnë dihëtëdilojna ile hnañënayendëho ya. ¹⁶ Ami, gena soje hnañëhahnëndu fëyahnëdëfu Wanës Wakasëk ñi, Wënu ña liyëndëho: meko ge pëyahnëla watac. ¹⁷ Ge ami dënk rëhna kënd iji doku, tëfakëho hwëhnañ icos; bare gena

^{*} 9:9 9:9: Divëta Sariya 25.4

cēmēndēni gante-wo-gante wula hna afo nkoni vēhi fo hnē vēle wātiko Esipēt va.☆

6 Waņi tēfēka njetēndanēfu soņe antē tēfēlehnēnden iņa meh had gē inte tēfēlehnēdēniho vēhni ki. 7 Ant'asēmbēndu ile wok gena wēn paryi, had gante ntidēniho vēryampo hnē vēhni ki. Vikerēh va nēsēk: «Bulunda ŷa ntaņaniho soņe tokēni do ceni, tac matēlehnēni soņe nēhēni.»☆ 8 Antē ntinden fēna ndakēntal nte ņewēk Wēnu ņa, had gante ntidēniho vēryampo hnē vēhni ka, soņe rac vahnē wawuli wafēhw wahi gē warar (23,000) njonihō cēmēlehnēni hnē fac ryampo fo.☆ 9 Antē pēgwina Ahwēhn a had gante ntidēniho vēryampo hnē vēhni ka, soņe rac walēn ŷarēkēhniwo cēmēlehnēni.☆ 10 Ant'awēhnandu had gante ntidēniho vēryampo hnē vēhni ka, soņe rac mēleka icēm ņa mbēvehnēkēhniwo.

11 Vēŷin nkehēhniwo vacērakēlo fu va do kerik soņe kolin njetin, fuhnē vēle rēhayinēk wapuya duniŷa vi. 12 Awa, ale liyahnēka njawēk hn'ikwētahn hna nti wajira soņe antē njo. 13 Fop wadēñah wante yedēhu ņa rac yedēhēhni vēŷentaŵ va fēna. Wēnu ņa kahnēndak, tavēdīlūhna aryēñehniwu ntēbi ile worun mēkēdīlūhna aryuñēnawu. Ge ndēñerun, Wēnu ņa njedādēhu fanka fa aholahnu aryuñēnawu hafo pu.

14 Soņe umē, wēlawo mēn wale ŷahnēbu dūs, garyēryin waravahn wamēn wale wok gena paryi! 15 Nēsēndēmu had vēle hwēhnak hakili; yēkēryin wūhnē dēnk wante hnēsēhnēmu ņi. 16 Ankēlēwa nte ryēwayik nte sēmbandenēha Wēnu ņa, gena bi, ge cehandēn uñen uņa, ndēnkwētēndēhēfu sat Kēris ile ryehētik soņe lēw fu ŷa do rac mbarēpēdēhēfu gē umē? Gena bi, ge tokēden mburu ņa ndēnkwētehnēdēhēfu imbahn Kēris nte wubēlehnik soņe lēw fu ŷa, do rac mbarēpēdēhēfu gē umē? 17 Mburu ndampo fo yehēhna. Awa, fuhnē vēle yabinēk vi, imbahn ndampo fo yeyinēk, kabi hnē mburu ndampo tac fo kwēhnantīnēkēfu sah.

18 Yēkēryinēhni bulunda Isērayel ŷi: vēle rokēd faŷar sadēha va vēvarēpēlēdīna bi gē Wēn hunte linēhnik sadēha rac? 19 Ye pēhnētanēd wanēs mēn ņi? Pēhnētanēd bi faŷar fale sēnahnik sadēha wēn ile wok gena paryi fi gē ravahn lēwu ŷi kwēhnak nafa? 20 Hali! Nēsēbu koyēna kabi wasadēha warac wayine sēnanēnde, gena Wēn do ņada avarēpēlu gē wayine. 21 Kodīlūhna asehahnu nkēlēwa Ahwēhn ņa do asehahnu fēna nkēlēwa wayine ņa;

☆ **10:5** 10.5 Vaker 14.29-33 ☆ **10:7** 10.7 Icahn 32.1-6 ☆ **10:8** 10.8: Vaker 25.1-18 ☆ **10:9** 10.9: Vaker 21.6

kodiluhna aroku ile varëpëlendëhu g'Ahwëhn a aroku fëna ile varëpëlehnëdëhu gë wayine ña. ²² Ma iñewary Ahwëhn ña bi ýaden matëndin? Fuhnë bi lëbinëka fanka fa?

Ntiyi fop soje tufahnahni inaÿ Wën

²³ Vëryampo ntehnëdëni: «Fop mawëryayik.» Ha, bare gena fop hwëhnak nafa soje ahn'a. Fop mawëryayik, bare gena fop yawënëd ikwëtahn vahnë. ²⁴ Ahnë antë njëkëlehn nafa lëwu, bare njëkëlehn nafa vëÿëntaÿ va.

²⁵ Kodun aroku fop ile wafëde saha hna, hara tÿëlehnaluhna; ²⁶ Vikerëh va më lehnëk: «nkal inji gë ile yehëhna hnam ÿa fop Ahwëhn a hwëhnëk». ²⁷ Awa, ge ale wok kwëtahnëlahna Yesu wacëku roka ÿalu hna do aÿaÿu ayiwu, tokëryin fop ile yëdaderun ÿa, hara tÿëlehnaluhna. ²⁸ Bare ge ahnë ntehnëku: «Faÿar fale sënahnik wamën wale wok gena paryi ye», ant'aroku, soje ale fëyaku ÿa ñëwahna yam hakili ÿa. ²⁹ Nësëda wanji soje wuhnë, bare soje ale yëtëndanëdëhu ÿa hnësëdëfu. Didä hnë ige afaya mën ile kod ahawary nëwahñendo. ³⁰ Age camehnëbuha Wënu ña soje ile rokëdëfu ÿa, tokëda tase ahnë ale hod nëwo soje rac.

³¹ Awa, ge tokëdun ma cedun ma ge ntidun ile-wo-le ÿa, diryin fop soje arufahnahnu inaÿ Wënu ña. ³² Ant'aliwu ile hëfëdëha ahnë wameh hna, nke sëwif ma ale wok gena sëwif ma avë cery sali Wën. ³³ Diryin g'ami ki: njawëredëfu soje vahnë va fop nëñahnëhni g'ami hnë ile lidëfu hna fop; yëkëlehnëda nafa mën dënk, bare nafa vahnë fop yëkëlehnëdëfu, soje pehëtahni.

11

¹ Tëfëtalahnëryino, gante tëfëtalahnëdëfuhä ami dënk Këris ki.

Asan g'asëval hnë Cery Sali

² Cëkwaryëmu soje ile ryënkwëtañunëho hnë ile-wo-le ÿi, do ile yawënërun wante harañëmu ñi.

³ Awa, ñadëfu ayëtu iÿin: Këris ÿa ye asankaf vësan fop ÿa, asan a ye asankaf asëvalu ÿa, do Wënu ña ye asankaf Këris ÿa. ⁴ Awa age asan njëfad ma nësëhnëdëhni vahnë wanës Wën hara cënkak nkaf ña, arac Këris, asankaf alëwu ÿa, kihñëdë. ⁵ Do age asëval a njëfad ma hnësëhnëdëhëhni vahnë wanës Wën hara cënkana nkaf ña, arac asanu ÿa kihñëdë. Had ale huntëcik nkaf ña nked. ⁶ Age asëval cënkadina nkaf ña, awa karëti! Bare cëfëhnëdëha soje karëti ma kuntëci. Awa, vësëval va

* **10:26** 10.26: Wahnëw 24.1; 50.12; 89.12; Divëta Sariya 10.14

tëfëkëhni cënkandëni. ⁷ Asan a, umë tëfëlahna cënkand nkaf ɲa kabi umë gë Wënu ɲa mëntëlëni, tufahnëd icëmb Wënu ɲa. Bare asëval a, hnë umë tufëhnađ icëmb asanu ɲa. ⁸ Njëtërun gena asan a hnufik asëval hna, bare asëval a hnufik asan hna. ⁹ Do Wënu ɲa gena asan a ntiko soɲe asëval a bare asëval a ntiko soɲe asan a. ¹⁰ Soɲe umë ye, asëval a tëfëka cënkand soɲe tufahn hn'ucankaf asanu hna nke, do soɲe wamëleka wante yëkëd ɲa.

¹¹ Bare haryënkwa Ahwëhn hna, asëval a kodina nke asan këm do asan a fëna kodina nke asëval këm. ¹² Ha, asëval, g'imbahn asan ɲa ntika Wënu ɲa, do asan a, asëval hnagëdëha do umë fop gë Wën matik.

¹³ Yëkëryin wühne: canëk bi soɲe asëval nke cënkand këm ge njëfadëha Wënu ɲa hn'ile ntide sali hna? ¹⁴ Do fëna, gena bi, vahnë va fop anjëtëni asan tëfëlahna tav nkaf ntëwu ɲa imul hafo njaɓa d'us. ¹⁵ Bare age soɲe asëval a ye, uhnatah ye age njabëka, kabi Wënu ɲa njëdaka asëval imul yaryah soɲe nke acënkand ntëwu. ¹⁶ Bare age ahnë ñad nkwajëlënti soɲe waji, ntëkwadëfunëha kwëhnalëfuhna namu haɓary soɲe rac, vacery sali Wën va fop fëna wahwëhnana!

Roka Ahwëhn a

¹⁷ Tame ñadëmu hnësëhnu wakaɓary wante wodëmu cëkwaryëdiluhna. Paryi nke, wahambar hun wã yiryeryëdiluhna haryënkwa, bare hamëhni njiryeryëdëhu. ¹⁸ Ryënkweyënkwa ya ten, nkweryëbu age mbarërun, gweryëlëdiluhna yëbëlan hun, do ntiyahneko wëdampo toña ye. ¹⁹ Afo nke watac yëbëlan hun njavëtahni vële hahnëndak paryi va. ²⁰ Awa age mbarërun fop, wëla ntiyahnu Roka Ahwëhn a rokëdun, gena umë, ²¹ kabi age tokëdun, nëhëtađun aravuni vëyëntaɓ va, umë lid afo vëryampo nko njohni inte ɲa, vëyëntaɓ va pihnëni do ndëwëni. ²² Kwëhnaluhna bi watere hn'ile tokëdun do cedun? Soɲe ye yafanëdun Cery Sali Wënu ɲi? Soɲe ye yađun asëfëhnanuni vële wok vëhwëhnana iñë vi? Ye hnapëdun hnësëhnu? Tëfëka bi sëkwaryu? Hali, hnë waji cëkwaryëdiluhna muk!

²³ Awa, ikaraɲ inte hnuɓajëbu Ahwëhn hna yëtëndanëmu: Ahwëhn a Yesu, hn'umëd unte njëdahniko hna, nufëko mburu, ²⁴ camehnëka Wënu ɲa, umë nkubëlehnëk do ntehn: «Iyin mbahn mën inte yëdahnëdëfu soɲe hun ɲa ye. Diryindën aki aryënkwëtahneđuno.» ²⁵ Ga puhnani roka ya, Ahwëhn a umë nufëk nkëlëwa ñen waresen ɲa do ntehn: «Ani nkëlëwa uñen ye dahëse akwëtëla kasëk mba

Wën nte ýabik gë sat mën ile ryehëtëde soje hun. Ante-wo-nte cedun g'ankëlëwa tac ña, diryindën aki aryënkwëtahñënduno.»²⁶ Ante-wo-nte tokëdun aji mburu do cedun g'aji nkëlëwa ña, icëm Ahwëhn ña fëyahñëdun koyëna, hafo mbokaj.

²⁷ Soje umë ye, ale rokëd mburu Ahwëhn a ma sed g'ankëlëwa ntëwu hara dënënëna ýa, ahñë arac menëk soje imbahn do gë sat Ahwëhn a. ²⁸ Awa ale-wo-le hnë wuhnë tēfëka pëcëta nkaf ntëwu ña ten ani gë tokahnënd aji mburu ma cehahnënd aji nkëlëwa; ²⁹ kabi age ahñë tokëk do ce, hara yavëtëna imbahn Ahwëhn ña ye, ahñë arac ntavah Wën njëkëlehnad. ³⁰ Soje umë ye vëyabah hnë wuhnë tesëni do vëhwëhnana fanka, do vëyabah cëmëni. ³¹ Bare age pëcëtađen vankaf fu va, Wënu ña kitiñëdñilëfuhna. ³² Bare age Ahwëhn a kitiñëdñëhëfu do kwëdëndëfu, soje antë cëdñëfu gë dñuniya ýi ye.

³³ Awa, vëýënta mën, age mbarëlerun soje roka ýa, napëlëryin. ³⁴ Age ahñë inte ña dñus njoka, ýalu hna tēfëka tok njintahnënde ga mbara. Koyëna, age mbarërun, Wënu ña kitiñëdñiluhna.

Soje wante wojëk ña, age njijëbu pëhwëtëdëfu ami dënk.

12

Vile njëdahnëd Iyir Ipacah

¹ Tame vëýënta mën, soje vile njëdahnëd Iyir Ipacah inja ýadëfu hnësëhnu ayëtu ile ye toña ýa soje virac. ² Njëtërun, ante nkorunëho yëtëlunahna Yesu ten ña, cëmbëdunëho wamën wante wok gena paryi, do wok kodina dënk nës, hara kodiluhna ayawëñawu. ³ Soje umë lehnandëmu: Ale hnësëd g'Iyir Wënu ña kodina ndëwana Yesu wëh, do ge ahñë gena g'Iyir Ipacah inja kodina ntehn Yesu ye Ahwëhn a.

⁴ Awa, vile yëdahnëde va nëmpëlëk, bare Iyir Ipacah ña fo yëdahnëd. ⁵ Uyëd ule ryonkuñahnëdehn wã nëmpëlëk, bare Ahwëhn arac fo ryokuñëhnëde. ⁶ Wënu ña vile ntid va nëmpëlëk, bare Wën hutac fo lid virac fop hnë vahnë hna fop. ⁷ Ale-wo-le nuýad uyëd wã tufahnahn Iyir Ipacah ña hnë umë nke, soje ifërën vahnë fop. ⁸ Iyir ña njëdadëha aryampo nësënd gë hakili, do aýëntaw Iyir tac fo njëdadëha nësënd gante nke ile njëtëk ýa. ⁹ Iyir tac fo njëdadëha ahawary ikwëtahn yawah dñus, Iyir dñampo tac njëdadëha aýëntaw njërënëndëhni vëres. ¹⁰ Njëdadëha aýëntaw kat ntind viyë vifëmpëhnahnah, ahawary kol nësënd wanës Wënu ña, ahawary kat kol njavëtënd ile watik hn'Iyir Ipacah tac dënk ýa gë ile wok matina hnam ýa, ahawary kol

nësënd vanësa vante wok yëtina do aÿëntaŵ kol tēkētēnd vanësa vatac. ¹¹ Waŋi fop, doku Iyir dampo tac fo ye; njēfadēha gante ñađ ka ale-wo-le uyēđ minu.

Viÿē viyabah hn'imbahn ndampo

¹² Awa, Kēris ŷa gē imbahn nte hwēhnak viÿē viyabah mēntēlēni. Viÿē virac fop, mama njabahnēk, hn'imbahn ndampo fo nke. ¹³ Ha, fuhnē fop njaryinēkēfu soŋe nkeyin mbahn ndampo fo g'Iyir Ipacah ndanko: nke sēwif gē ale wok gena sēwif ma aramp gē ale wok gena aramp. Wēnu ŋa njēđakēfu Iyir ndampo tac.

¹⁴ Imbahn iŋa gena iñē ryampo fo kwēhnak, viyabah ye. ¹⁵ Age ifary ŷa ntehnakēnd: «Kabi gela vák, gentila mbahn hna», awa, soŋe umē gentina bi imbahn hna? ¹⁶ Do age nēf ŋa ntehnakēnd: «Kabi gela inkēr, gentila hn'imbahn», awa, soŋe umē gentina bi mbahn hna? ¹⁷ Age imbahn iŋa fop inkēr fo yekēnd, hak kokēnd nkwēryēnd? Do ge anēf fo yekēnd, hak kokēnd tehēnda viÿē va? ¹⁸ Bare gena koyēna: mbahn ŋa kwēhnak viÿē viyabah va do Wēnu ŋa ntik ile-wo-le ŷa gante ñađ ka. ¹⁹ Vák ŷa fo gena imbahn! ²⁰ Awa mbahn ndampo fo ye bare viÿē viyabah yehēhna.

²¹ Inkēr iŋa kodina ntehna vák ŷa: «Balēlohna gē wējē», do nkaf ŋa fēna kodina ntehnēhni wapary ŋa: «Balēlohna gē ŵuhnē!» ²² Wēla viÿē vivē mbahn vile wok kwēhnana fanka va, kwēhnak nafa; ²³ do vile ŵek va, virac lēnēnēđen ntēbi vēÿēntaŵ va. Vile wok tēfēlahna nuyi va ŷak fabinēk đus, ²⁴ hara viwamah va balēlahna umē fop. Wēnu ŋa ntik mbahn iŋa soŋe ntēnēni viÿē vēŵeh va. ²⁵ Koyēna, viÿē vēvē mbahn va ndemalēđ, pitēlēđina. ²⁶ Age iñē ryampo korotēđ, viÿēntaŵ va fop rēkēđ korotētēndeni; age iñē ryampo cēmbik, viÿēntaŵ va fop natētēđehēhni.

²⁷ Wuhnē, cery sali ŋa, imbahn Kēris ŋa yerun, do ale-wo-le hnē ŵuhnē iñē ryampo ye hnē mbahn tac. ²⁸ Koyēna nke cery sali hna, Wēnu ŋa vēfayik va ntik vēryēnkewēryēnkew, vēhigēna va vēle nēsēđ wanēs Wēn do vērarēna va vēharaj vahnē; tac, nkeni vēle liđ vifēmpēhnahnah, gē vēle hođ njērēnēndēnihēhni vēres, gē vēle ryemadēhēhni vahnē do gē ige asankaf do kat hnēsēđ vanësa vante wok yëtina. ²⁹ Fop vēyena vēfayik, fop vēyena vēle nēsēđ wanēs Wēnu. Fop vēharajēđilēhni hna vahnē, fop vēlidina viÿē vifēmpēhnahnah. ³⁰ Fop vēhwēhnana uyēđ soŋe njērēnēndēnihēhni vahnē, fop vēhnēsēđina vanësa vante wok yëtina, do fop vēhodina tēkētēni vanësa vatac. ³¹ Awa, yēkēlehnēryin ahwēhnawu vile njēđahnēđ Iyir Ipacah iŋa vile ŷak nafa va.

Tame tufëdëmu gante ntide ka viyë vile lidfun va soje përenahn fop.

13

Ijahñ ña

¹ Age nësëbu vanësa vahnë ña do gë wëbfa wamëleka ña dënk, hara ñahnëlëwëhñihna vëyënta mën va, wanës mën ña wanësa warali fo ye. ² Age nuñabu uyëd soje hnësëndu wanës Wën do yëtu fop ile soñik ÿa do hwëhnañ fop uyët wã, do age kwëhñabu ikwëtahn cankañ holahnu wëku fakëtu wahuñ wï, hara ñahnëdëwëhñihna vëyënta mën va, ñoñ gela. ³ Age njëdabuhëhni hnapul mën ÿa fop vëhañhnañ va do yëdahn mbahn mën inja pëdï hafo sëmu hara ñahnëdëwëhñihna vëyënta mën va, umë ñoñ nëfadilohna.

⁴ Ale ÿahnëdëhëhni vëyëntañ va nduñënañ do pacëdëha ntañary inja. Nëwaryëdina, nañënañina do kumadina fëna. ⁵ Ale ÿahnëdëhëhni vëyëntañ va didina inë ile sëfëhñëk, njëkëlehnëdina nafa lëwu, davëdilahna ñap do dënkwëtañina uwëh ile ntiyiko. ⁶ Natëdilahna age ntide ile rumpak, bare natëdëha age ntide ile satëk. ⁷ Ale ÿahnëdëhëhni vëyëntañ va tavëhñëd fop do kwëtahnëd fop do ntiyahnëdëha fop canjëd do nduñënañ fop.

⁸ Ijahñ ña tëkwëdina muk. Fac ryampo uyëd wanës Wën wante nësëdëni vahnë ndëcëd, do uyëd vanësa vante wok yëtina tëkwëd, do gë uyëd uyët wã ndëcëd. ⁹ Tame, uyët fu wã padëna do wanës Wën wante nësëden padëna; ¹⁰ awa age tëkik fac ile padëd fop ÿa, ile wok padëna ÿa godina. ¹¹ Ante nkobuho fatah ña, had fatah nësëdëfuho do had fatah nahadëfuho do toña fatah hwëhñabuho; bare tame nañëbu, tavëbu fop ankeya vutah ña. ¹² Dol nudelënëhna wapacëk viyë va, had hn'anjëka nihah nuden, bare wati yejëk, nuden wapacëk. Hnë iñi wati, yëtëla fop, bare wati yejëk, njëtëdëfuha Wënu ña wapacëk had gante njëtëko Wën ki.

¹³ Awa viyë virar vi yed kwëlëkwël: ikwëtahn gë itamahn do gë injahn; bare injahn ña ye ile ÿak nëfak ÿa.

14

Soje wanës wante wok yëtina

¹ Awa yëkëlehnëryin ayewu vële ÿahnëdëhëhni vëyëntañ. Yëkëlehnëryin fëna vile njëdahnëd Iyir Ipacah ña, do pecendiwu uyëd ahnësëndu wanës Wën. ² Ale hnësëd vanësa vante wok yëtina gena vahnë nësënd bare Wënu ña ye. Ahnë gwëryëhñëdilahna; Iyir Ipacah ña

tëkëd pëyahënd vijë vile soŵik. ³ Bare ale hnësëd wanës Wënu ɲa, vahnë va nësënd soɲe njaŵahn hn'ikwëtahn dëŵ hni hna, soɲe nirahni do mbosëvosehnëhni. ⁴ Ale hnësëd vanësa vante wok yëtina va umë fo yaŵënaɖ, bare ale hnësëd wanës Wënu ɲa njaŵënëd ikwëtahn vëvë cery sali ɲa fop. ⁵ Ndëwadëfu aholu ahnësëndu ŵuhnë fop vanësa vante wok yëtina, bare ile ŷabu ŷandu ðus ŷa umë ye aholu ahnësëndu wanës Wënu ɲa. Ale hnësëd wanës Wënu ɲa ŷak yabëka nafa ŷa gë ale holëk vanësa vante wok yëtina va, afo ge ahnë kod tëkët wante nësëd ɲa soɲe njaŵahn ikwëtahn vëvë cery sali va.

⁶ Awa tame, vëyënta mën, age njijëbu ŷal hun hna do nësëhnëndu vanësa vante wok yëtina fo, ye hnëfandanëdëmu age gwëryëdanëdiluhna toña soŵik ile njëtëdanëk Wën ma gwënëɖa uyët hun ŵa ma nësëɖa wanës Wën ma kat karaɲëdiluhna iñë? ⁷ Koyëna nke fëna soɲe vile yaŵande va, gante nke takëralu ma itëmp ki: age këm fo tëmpëɖe itëmp iɲa, hak kode njëti gante tëfëka nkaŵi? ⁸ Do age lënkŵ ŷa kwëhnana kopa facah, mo yëtëd soɲe ile lënkŵik ŷa? ⁹ Wuhnë fëna, age nësëdiluhna wanës wante wëryëɖe, hak kode njëti wante hnësëɖun ɲa? Sël fo yed wanës hun ɲa! ¹⁰ Pacëk wanës wayabah wanëmpëlah yehëhna ðuniŷa li, do ule-wo-le ŵa nke ile pëhnëtanëd. ¹¹ Awa, age gwëryëɖa wanës ale hnësëhnëdëho ŷa, ahneh ale hnësëhnëdëho ŷa yebu, do umë ahneh mën ye. Gwëryëɖilëfuhna. ¹² Soɲe umë ye, kabi ñadun ðus uyëɖ Iyir Ipacah ɲa, yëkëlehnëryin ten njabu uyëɖ ule ŷaŵënëd cery sali ɲa fop.

¹³ Soɲe umë ye, ale hnësëd vanësa vante wok yëtina ɲa tëfëka munta uyëɖ soɲe kol tëkëtëhni wante nësëd ɲa. ¹⁴ Age gë vanësa vante wok yëtina njëfadëfu, ntaŵary mën ɲa njëfad, bare hakili mën ŷa yojëɖina ñoñ. ¹⁵ Awa, hak ntide? Gë ntaŵary mën iɲa njëfadëfu, bare njëfadëfu fëna gë hakili mën ŷa; njëŵëɖëfu gë ntaŵary mën iɲa, bare njëŵëɖëfu fëna gë hakili mën ŷa. ¹⁶ Age camehnëɖuha Wënu ɲa ntaŵary hu hna fo, ale yintik do wok yëtëna wanës watac, yëtëna ile hnësëɖu ŷa. Awa, hak kod ntëkwand «Amina» iyëfa camehn hu ɲa? ¹⁷ Wëla ntehi, iyëfa camehn hu ɲa përenak ðus, yaŵënëna ikwëtahn ahnë arac.

¹⁸ Camehnëbuha Wënu ɲa soɲe ile nësëɖëfu vanësa vante wok yëtina, nësëɖëfu lëbu ŵuhnë fop. ¹⁹ Bare, hnë mbarëla vële hwëtahnëka Yesu hna, pecehnëko hnësu wanës imbëɖ wante hoɖe nkwëry soɲe haraɲahnëŵëhni vëhaŵary, gë ile hnësëbu wanës wawuli wante wok yëtina.

20 Vëÿënta mën, ant'anahandu had vutah. Age soŋe wameh ŋa ye, geryin had vunul, bare soŋe viÿë viÿëntaŵ va fop geryin vicër. 21 Wëlin ile nësëk Vikerëh ÿa: «Ahwëhn a më lehnëk, gë viÿë vahnë vële hnësëd uŵi hnës uhneh ñadëfu hnësëhnëwëhni iÿi bulunda, gë wës ahneh ñadëfu hnësëhnëwëhni, bare vëhnëpadilohna.»*

22 Ndanko fo nke, age ahnë nësëd vanësa vante wok yëtina, umë dahëse ye soŋe vële wok vëhwëtahnëna va kabi Wënu ŋa yëtëndanëd'ilëhnhina iñë; bare umë kwëhnana nafa soŋe vële hwëtahnëk va. Do age ahnë nësëd wanës Wënu ŋa, dahëse soŋe vële hwëtahnëk ye kabi Wënu ŋa njetëndanëd'ëhëhni iñë, bare umë kwëhnana nafa soŋe vële wok vëhwëtahnëna va. 23 Tac age wühnë vële hwëtahnëk va mbarërun, do wühnë fop afëgwëlehu ahnësëndu vanësa vante wok yëtina, do age vëhaŵary vële wok vëhwëtahnëna rëkëk hn'ile nkerun hna, vëlehnëd'ilëhnhina bi wühnë cenaku? 24 Bare ge wühnë fop wanës Wën nësëdun hn'imbarëla hna do tëket ahaŵary ale wok kwëtahnëna ten, awa, fop wante nkwëryëd ŋa pacënëndëha umë aŵen ye, pëcëtaf nkaf ntëwu ŋa, 25 do njetëd ile soŵik sakahn lëwu hna, awa, ndëkwëhnëd yëka ÿa nkal hna do cëmbëdëha Wënu ŋa ntehn: «Ha, paryi nke, Wënu ŋa fagant hun nke!»

Ile yed hnë mbarëla

26 Awa, vëÿënta mën, age mbarërun ye rëfëku aliwu? Ale-wo-le tëfëka nti ile njetëka Iyir Pacah ŋa: age iyëw ye njëw, age ikaraŋ vëÿëntaŵ va ye karaŋëhni, age iyëtëndan iñë ye njetëndan, age inës vanësa vante wok yëtina ye nës, age kat itëkët vëÿëntaŵ va wante hnësëde ŋa ye tëkëtëhni. Arabi umë fop ntiyi soŋe njaŵahnëni vahnë hn'ikwëtahn hna. 27 Age vahnë ñadëni nësëni vanësa vante wok yëtina, vëhi, ma antë ntëbini vërar, kodëni nësëni aryampo aryampo do nke ale rëkëtëd wante nësëdëni ŋa. 28 Age ale hod tëkët gena, ndemëhnani, antë nësëni: nësëhnëniha Wënu ŋa wahakili walëw hni hna fo.

29 Age vële nësëndëhëhni vahnë wanës Wën va ye, vëhi ma vërar nësëni do vëÿëntaŵ va pëcëtani wante nësëdëni ŋa. 30 Bare ge Wënu ŋa nësëhnëka ahnë ahaŵary, ale hnësakënda tëfëka ndemëhna. 31 Ha, wühnë fop kodun ahnësëndu wanës Wën, bare aryampo aryampo, soŋe vahnë va fop ñëgahnëni do nirayini. 32 Vële hnësëd wanës Wën va tëfëkëhni keryani soŋe antë ndëcëtëni wanës

* 14:21 14.21: Esayi 28.11-12

ņa. ³³ Koyëna nke kabi Wënu ņa ñadina ge vahnë va vëlënëndina ile tantëk ÿa; umë yam ñad.

Ha, koyëna ntide hnë fop vacery sali hna. ³⁴ Soje vësëval va, tëfëlëhni hna ñawëndëni hnë vëmbarëla hna: vëwawëryanina ñawëndëni; tëfëkëhni ntënënënihëhni vëyëntaw va, gante nësëk sariya Wën ka. ³⁵ Ge mbalëkëhni soje pacënëhnini inë tëyënihëhni vësan hni watere hna. Cañëna asëval ñawënd hnë mbarëla hna.

³⁶ Hnë mbarëla hun hna bi matik wanës Wënu ņa? Hnë wuhnë fo bi tükëk? ³⁷ Ge ntiyahnëka ahnë nësëd wanës Wën, ntiyahnëka kwëhna Iyir Ipacah inja, tëfëka njët ile herëndëmu ÿi Ahwëhn hna matik soje awawëhnu. ³⁸ Ge ahnë pabëna, Wënu ņa fëna pabëdilahna ahnë arac.

³⁹ Awa, vëyënta mën, yëkëlehnëryin ten ahnësëndu wanës Wën do nt'avañëhnuni vahnë va soje antë nësëndëni vanësa vante wok yëtina. ⁴⁰ Bare fop tëfëka ntiyi cañ gante tëfëka ka.

15

Ibëhn Yesu Këris

¹ Vëyënta mën, ndënkwëtehnëdëmu Wanës Wakasëk wante fëyamu ñi. Nëparun g'uhnatah do yawënërun. ² Gë waji pëhëtëderun, ge njawënërun gante pëyamu ki; ge gena umë kwëtahn hun ņa sël fo ye.

³ Tëfëtanëmu ile hnuÿabu ami dënk ÿa, ihwëhn nafa ryënkwëryënkw ÿa: Këris ÿa cëmëk soje wameh fu ņa, gante pëyahnëko Vikerëh ka. ⁴ Kwëtiko hn'iyag do mbëhnëndaniko hnë fac rarëna hna, gante pëyahnëko Vikerëh ka. ⁵ Piyer* ndënkwëko karyëtahn, tac vëfayik pëhw gë vëhi va fop. ⁶ Tac, ntëbi vahnë wakeme mbëd (500) karyëtahnëkëhniwo ndampo fo. Vëyabah hnë vërac nkoni, vëryampo fo sëmëk. ⁷ Tac, karyëtahnëkawo Sak fëna, do kat vëfayik va fop. ⁸ Karyëtahnëkëhniwo vëhni fop, tac, ga mbiÿëk, karyëtahnëgëkowo ami ale ye had fatah fante hnagik hnë wati le nkok tükëlahna. ⁹ Ha, ami ÿak vak vëfayik hna. Tëfëlohna dënk wäcindewu afayik, kabi korotehnëbu cery sali Wënu ÿa. ¹⁰ Bare, Wënu ņa, g'ufërën lëwu wä, njëdëko yewu afayik, do tavëlohna nafa këm. Ndokuñëbu d'us ntëbini vëfayik vëyëntaw vi fop; bare gena ami dënk ryokuñëk, ufërën Wën ale ye hnë ami ÿa ye. ¹¹ Awa, nke ami ma vëhawary, ile fëyahnëdëfun ÿa Wanës Wakasëk ņa ye do watac ye wante hwëtahnërun ņa.

Ibëhn vësëm

* 15:5 15.5 Piyer: Sefas kerik hnë Wagërek hna.

¹² Age pëyahnedëfun Këris ÿa mbëhnëk awa hak kod ahnë hnë wuhnë ntehn vësëm va vëvëhnëdina? ¹³ Ge vësëm va vëvëhnëdina, awa Këris ÿa fëna bëhnëna; ¹⁴ do ge Këris ÿa bëhnëna, Wanës Wakasëk wante fëyahnebun do kwëtahnerun ña kwëhnana nafa. ¹⁵ Do kat, ile fëyahnedëfun soje Wënu ña wamër ye kabi pëyahnedëfun mbëhnëndanëka Këris ÿa hara bëhnëndanëlahna ge vësëm va vëvëhnëdina. ¹⁶ Ha, ge vësëm va vëvëhnëdina, awa Këris ÿa fëna bëhnëna. ¹⁷ Do ge Këris ÿa bëhnëna, kwëtahnhun ña kwëhnana nafa, do gë wameh hun ña nkorun. ¹⁸ Do fëna vële hwëtahneka Këris do sëmëk va mbëvëni kwëlëkwël. ¹⁹ Ge soje iÿi duniÿa ÿi fo hwëtinëk ikwëtahnfu ña hnë bëmënkël fu gë Këris hna, awa fuhnë yeyinëk vële yëkëde had vële ÿak haÿëhnëk duniÿa li.

²⁰ Bare gena koyëna, Këris ÿa mbëhnëk! Umë ryënkwëk vëhnëk hnë vële sëmëk hna, soje vësëm vëÿëntaŵ va fëna mbëhnëntahnini. ²¹ Ahnë ryampo fo yojëk icëm ña, do ahnë ryampo fo yojëk ibëhn ña. ²² Ha, vahnë va fop cëmëdëni kabi Adam ye rëm sankaf lëŵ hni ÿa, do vahnë vële kwëhnëk Këris va fop mbëhnëdëni. ²³ Bare ale-wo-le, ge tëkëk wati lëŵu ÿa, mbëhnëd: Këris ÿa ryënkwëk vëhnëk, tac ge mbokajëk vële kwëhnëk va mbëhnëdëni. ²⁴ Tac wapuya duniÿa ña rëkid, do Këris ÿa tëkwehnëdëhëhni fop wayine wante hnaŵëk duniÿa ñi do wëkëkëhni vahnë va gë fanka. Awa tac mbësahna ucankaf ña Wënu ña Rëm ÿa. ²⁵ Ha, afo Këris ÿa naŵ hafo hale këfëdëhëhni Wën vëÿeŵ vëlëŵu va fop kuyët wakwer wadëŵu hna. ²⁶ Icëm ña ye aÿeŵ arëkwa ale rëkwehnëde ÿa. ²⁷ Ha, Wënu ña fop kwëtëkëhni gëd wakwer Këris hna. ✱ Pacëk ge ntehnik «fop», gena soje Wënu ña hnësëde, umë ale yëdaka fop Këris ÿa. ²⁸ Ha, Wënu ña yëdädëha Aju ÿa ucankaf ña fop. Ge Aju ÿa njëdayik ucankaf ña, awa umë dënk hn'ucankaf Rëmu hna nked. Koyëna, Wënu ña fo yed ahnaŵ hnë fop.

²⁹ Ge ibëhn gekëndina, awa vële yaryëde soje vësëm va, ye hnëfadëhëhni? Ge ibëhn gekëndina, awa soje ye njaryëdëni soje lëŵ hni? ³⁰ Do fuhnë dënk soje ye wafëden nte-wo-nte ña walawary walëŵ fu ŵa? ³¹ Vëÿënta mën, paryi nke fac-wo-fac paβëlëdëfun icëm ña: paryi nke fëna natëko soje ile ntik hnë wuhnë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa. ³² Efes hna, mëtëbun gë vahnë vële ye wulaŵ paryi. Ge soje watoña vahnë fo yekënd, ye hnëfakëndëho? Ge vësëm va vëvëhnëdina, awa tokënëfu do ceyin, kabi acahn cëmëden. ✱

³³ Kwëtëryin hakili: vëřefal vëwëh va pëřekanëdëñihëhni vahnë vëřerën va. ³⁴ Bokanëryin vinahan vipërën hun va do ant'avok awënu! Nkeni hnë wuhnë vële wok vëyëtëna Wënu ŋa. Nësëdëfu wañi do tëfakëha cëfëhnu.

Imbahn vële vëhnëk

³⁵ Bare ahnë kod tëy: «Hak mbëhnëdëni vësëm va? Iyëhne sifa mbahn kwëhnađëni?» ³⁶ Gante nënkweru ka! İle hnađëru ŋa kodina pëhn ge cëmëna ten. ³⁷ Do ye hnađëdu? Nađëdila atëh nte fëhniđ ŋa, uyëc fo hnađëdu, mpëd uyëc antimp ma uyëc hnëda hařary. ³⁸ Tac, Wënu ŋa njeđadëha uyëc wã imbahn nte ñađ ŋa; uyëc le-wole wã, mbahn dëwu ŋa kwëhnađ. ³⁹ Imbahn mëntëlëna g'iñëntař: imbahn ahnë ŋa soņe ahnë ye, İba wulař ŋa soņe wulař ye, İba wusëry ŋa soņe wusëry ye do İba wuwis ŋa soņe wuwis ye. ⁴⁰ Nkehëhna fëna viyë g'ambin vi do gë nkal vi; humpen viyë vimbë ambın va nëmpëlëk gë vimbë nkal vi. ⁴¹ Humpen ulav wã gë ulepera wã do gë wahol wã nëmpëlëk; la hnë wahol hna dënk, wahumpen walëř hni wã nëmpëlëk.

⁴² Koyëna, ge vësëm va mbëhnëni, mbahn dëw hni ŋa mëntëlëđina g'inte kwëhnaniho ŋa. Age mbahn İja mbañik, had uhnëda İle nađik, nkëlëđ, bare ge mbëhnëk, kodina mbok nkël. ⁴³ Age mbahn İja mbañik gwamëna, bare ge mbëhnëk gwamëk. Ge mbahn İja mbañik kwëhnana fanka, bare ge mbëhnëk njaβëka fanka. ⁴⁴ Ge mbahn İja mbañik, mbahn ahnë fo ye, bare ge mbëhnëk, imbahn kwëhn İyir İpacah ye. Ha, ge mbahn ahnë nke, nke fëna mbahn kwëhn İyir İpacah. ⁴⁵ Vikerëh wanës Wënu ŋa më lehnëk: «Adam, ahnë aryënkwerëyënkw a, ale yëđayik njeñënd yeho.» Bare Yesu, nte ye Adam tëkwa ŋa, ale yëđanëđ İyir nte yëñëndanëđ vëyëntař ye. ⁴⁶ Imbahn kwëhn İyir ŋa dënkwidina, İba ahnë ŋa fo ryënkwid, tac imbahn kwëhn İyir ŋa do njiđi. ⁴⁷ Wënu ŋa g'İnkal ŋi ñahanëkawo ahnë aryënkwerëyënkw a bare ahigëna ŋa g'ambin matik. ⁴⁸ Vahnë vëvë nkal vi gë ale ñahanëko Wën g'İnkal ŋa mëntëlëni, do vahnë vële yid g'ambin va gë ale watik g'ambin mëntëlëđëni. ⁴⁹ Do ndampo fo nke gante mëntëlëk imbahn fu g'İba ale yahanik g'İnkal ki, koyëna fëna mëntëlëđ imbahn fu ŋa g'İba ale watik g'ambin ka ge mbëhñinëk.

⁵⁰ Vëyënta mën, wëli wante hnësëhnëdëmu ŋa: vimbahn fu vimbë nkal vi kodina nkenti Nař Wënu hna; İle yëlëđ ŋa kodina nkenti hnë İle wok gëlëđina hna. ⁵¹ Njetëndanëdëmu İle sořik: cëmëđelëñëhna fop, bare fuhnë fop nëmpëtëđenëhëfu; ⁵² umë ñap ntiyađ, hnë soņe

aryëm aÿesëlehn taŋ fo, ge nkwëryik idënkwa tëkwa hna. Ge ntënkwik, vësëm va mbëhnëdëni soŋe antë mbok cëmëni do fuhnë fop nëmpëtëdenëhëfu. ⁵³ Imbahn nte yëlëf ɲa tëfëka mbaci ile wok gëlëdina, imbahn nte sëmëf ɲa tëfëka nëmpëti g'ile wok cëmëdina. ⁵⁴ Ge imbahn nte yëlëf ɲa nëmpëti g'inte wok gëlëdina ɲa, imbahn nte sëmëf ɲa nëmpëti g'inte wok cëmëdina, awa tac ntiyaɗ wanës wante herik ɲa: «Icëm ɲa mbëvehnik; Wënu ɲa məkëka.»^{*}

⁵⁵ «Icëm, ne nke imëk hu ɲa?

Icëm, ne nke rovahn ile rohahnëdu ɲa?»^{*}

⁵⁶ Rovahn icëm ɲa, wameh ɲa ye, do fanka wameh ɲa, sariya ɲa ye. ⁵⁷ Cëmbënëfuna Wënu ɲa, umë ale yëɗaɗëhëfu imëk hnë wameh g'icëm hna g'Ahwëhn fu ɲa Yesu Këris.

⁵⁸ Awa, vëyënta mën vële ɲahnëbu, yaŵënaryin, ant'aholiwu aÿënkëlehniwu, kahnëndaryin ðus kwëlëkwël hnë waɗoku Ahwëhn hna. Njëtërun ambër nte yedëhu hnë waɗoku Ahwëhn ɲa geɗina muk nafa këm.

16

Koryi soŋe cery sali mbë Yerusalem

¹ Tame, soŋe koryi ile varëpëde soŋe vële hwëtahnëk vëvë Yerusalem va: diryindën wuhnë fëna had gante nkabëbuhëhni vëvë vacery sali wavë Galasi ki. ² Hnë dimasi-wo, ale-wo-le hnë wuhnë pit ɲalu hna ile məkëf ɲa; antë hnapiwu rëkiwu mbarëpahni. ³ Koyëna, ge tëkiɓu, payëɗëfuhëhni vële rëhnarun va njiryeryëni koryi ile varëpërun ɲa gë Yerusalem gë kayëte nte rufahnëd vëhni mo nkeni. ⁴ Age ami rëfëka yintiwu fëna, tëfëlëdëfun gë vëhni.

Ile ñaɗ nti Pol

⁵ Njidëfu Masedëwan, ge ndëcëbu hnam njiryidëfu gë ɲal hun. ⁶ Nëwëdëfu ɲal hun hna mpëd hnë wati huji hna fop. Koyëna, ge yiɲa yëbu, koɗun aryemawuno soŋe ryëcalu nkol kaŵary. ⁷ Aɲa nkaŵ, ñada ryëcalu aki fo, pëhnaɓu mbiyëlahnin gë wuhnë, ge Ahwëhn a maŵëk. ⁸ Bare Efes li nkodëfu hafo ambënt Pantëkot ɲa tëki, ⁹ kabi ifiɗa fiɗëtak ðus ðoku mën hna, bare vëyëw va njabëni fëna ðus.

¹⁰ Ge Timote nehahnëryiku, kwëtëryin hakili antë memahna hnë wuhnë. Doku Ahwëhn ɲa ndokuɲëɗ, had ami. ¹¹ Awa, ahnë antë njafaɲa. Arabi mbokaj gë yam ɲal mën li. Napëɗëfuhëhni umë gë vëyëntaŵ va.

^{*} 15:54 15.54: Esayi 25.8 ^{*} 15:55 15.55: Ose 13.14

¹² Awa tame, ge soje aŷenta fu Apolos ye, kamenaŷehnēbuha dus njiryini gē vēŷenta fu va ŷal hun hna, bare maŷena la toye njiryi gaki; njiryid ge njivēmaka.

Watēkwa

¹³ Kwētēryin hakili: yaŷenēryin ikwētahn Kēris ŋa, kamēnaryin do yaŷēryin. ¹⁴ Diryindēn le-wo-le ŷa g'ɪŋahn.

¹⁵ Njētērun tere Sētefanas ŷa yeho vēryēnkwēryēnk Akayi* hna vēle hwētahnēko va, do ndokuŋēndēnihēhniwo dus vēle hwētahnēk va. Awa, njēfadēmu, vēŷenta mēn: ¹⁶ maŷēndinēhni viŷē vahnē do gē fop vēle mbēralandēni doku rac va.

¹⁷ Natēko gante njijēni vēhni Sētefanas gē Forētunatus do gē Akayikus ki kabi ndemaniho ile wojēkowo rēfēkawo alinēhnuno ŷa, ¹⁸ do njawēnaŷehnēniho gante njawēnaŷehnēnihu ŷuhnē dēnk ki. Awa dēnēnēryinēhni sifa vēŷi vahnē.

¹⁹ Vēvē vacery sali wavē Asi† va nkaŷēnihu. Akilas gē Pērisēka do gē vēle varēlēd ŷal hni va nkaŷēnihu g'uŷac Ahwēhn a. ²⁰ Fop vēŷenta fu vēle ye ani va nkaŷēnihu. Gaŷēlēryin g'ɪŋahn nte rufande vēŷenta hna.

²¹ Ami Pol herēk iŷi simpaŷi gē vāk mēn ŷi dēnk.

²² Ale-wo-le wok ŋadilahna Ahwēhn a, ndēwani uŷeh. Ahwēhn, yij!

²³ Arabi idēwa Ahwēhn fu ŷa Yesu nke gē ŷuhnē.

²⁴ Nahnēmu ŷuhnē fop g'uŷac Yesu Kēris ŷa.

* **16:15** 16.15 Akayi: Resiŷo nte nkehahnēk nkol Korent ŋa ye. † **16:19** 16.19 Asi: Gena nkal can kaf nte ŷacik iŷi wati koyēna ŋi bare resiŷo vē hnam ye.

Kayëte kigëna nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Korent Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol cery sali mbë Korent ña kerëhnëk inji kayëte kigëna, wati nte nkeho Masedëwan hna hnë bëhn wafëhw imbëd' g'imbëd' ma hnë bëhn wafëhw mbëd' g'imbëd' gë ryaw' (55 gë 56) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Pol pëmpëhnahnëkawo nkwëryëla ntëw'u ña gë vële hwëtahnëk vëvë Korent va antë nko nëfa. Atufahnëd hnatah lëw'u w'a soñe imawëhn ntëw' hni ña. Nësëd soñe wameh wante kitinjëk kayëte ndënkwëryënk'w ntëw'u hna do g'idëkwa catah ntëw' hni ña; nkabahnëk soñe ile nkok yina njëkihni ÿa; kamënaÿehnëdëhëhni vëvë Korent va mbarëni koryi ndemahnënihëhni vëvë cery sali mbë Yerusalem ña hnë uhorot lëw' hni hna; Pol nkwëryëk vëryampo hnë vëhni vëwawëna soñe ile ntiyak had afayik do tëfëka pacëna.

Pol nësëd hnë inji kayëte soñe yas rarëna lëw'u ile ñad njihahn njëkihni vëvë Korent va (12.14; 13.1).

Wëlin wanës wadaw' wakwëhn nafa hn'ïñi kayëte: d'oku, Pol, wanës, fanka, toña, ikwëtahn, iyir.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi gë cëmb (1.1-11)

Pol nkwëcëtëk ile ñadëho nti ÿa (1.12-2.17)

Soñe kwëtëla kasëk (3.1-7.1)

Uhnatah Pol (7.2-16)

Uhwëhna nëf (8.1-9.15)

Idëkwa Pol soñe vële hnëwëdëha (10.1-11.15)

Horot ile yehaw' Pol ÿa (11.16-12.21)

Siyab rëkwa Pol (13.1-14)

¹ Ami Pol, afayik Yesu Këris ÿa yehahnëbu kabi Wënu ña ÿak koyëna. Gë aÿënta fu ÿa, Timote, nkebun. Kerëhnëryiderun w'uhnë vëvë cery sali Wën nte ye Korent ñi do gë fop vële hwëtahnëka Yesu hn'inkal Akayi va fop. ² Arabi Wënu ña, Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa!

Pol camehnëdëha Wënu ña

³ Cëmbënëfuna Wënu ña, Rëm Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris, Rëm fu le fëbëka kayëhnahn ña, ale hamënaÿehnëdëhëfu kwëlëkwël! ⁴ Kamënaÿehnëdëhëfu hnë horot fu hna fop soñe mëkin fuhnë fëna kamënaÿehninëhni fop horot hna, njëdayinëhni ikamëna nte hnuÿayinëk fuhnë dënk hnë

Wën hna. ⁵ Do gante korotëntederun d'us wahorot Këris wã, koyëna fëna Këris njëdadëhëfu ikamënaÿehn yabah. ⁶ Age korotëdëfun, soÿe ahnuÿahnu ikamënaÿehn ña ye do gë ipëh inja; ge kamënaÿehnbun, soÿe ahnuÿahnu ikamënaÿehn nte yawënaÿehndëhu ye gante korotërun gë fuhnë ki. ⁷ Ikwëtahn fu soÿe hun ña njawëk. Ha, njëtëbun gante nkentëderun hnë horot lëw fu ka, nuÿantëderun fëna kamënaÿehn nte hnuÿadëfun hna.

⁸ Ha, vëÿënta fu, ñadëfun ayëtu horot sankaf ile ryuñënaabun hn'inkal Asi hna: horot fu ÿa ntënekëfuno d'us, ntëbëkëfuno fanka, ntiyahnëkëfuno dënk cëmëdëfun. ⁹ Ha, ntiyahnëkëfuno idaw fu ña fëhnayik. Nkeho koyëna soÿe antë hwëtahn fu vankaf fu va dënk, bare Wën hunte wätëndëdëhëhni vësëm ña fo hwëtahnëbunëho. ¹⁰ Umë fehëtëkëfu inÿi cëm do mbokëd pëhëtëfu kat; ha, pacëkëfu nkod pëhëtëndëfu. ¹¹ Wuhnë fëna ndema'dunëhëfu fac-wo-fac g'iyëfa hun ña. Koyëna, nuÿadëfun Wën hna ufërënak lëwu wã soÿe iyëfa nte njëfanëhnënihëfu vahnë vëyabah na do vëyabah camehndëfëniha Wënu ña soÿe ufërënak ule njëd'akëfu ÿa.

Pol nkwëcëtëk ile ñadëho nti ÿa

¹² Wëlin ile hnatëndanëkëfu ÿa: vinahan fu va ntañak soÿe ile yasëbun d'uniÿa li, do kas hnë wuhnë. Njasëbun gë ipacëna do gë toña nte wätik hnë Wën; gena gë uyët vahnë, bare g'ipërëna Wënu ña nke. ¹³⁻¹⁴ Vile ÿaderun afëyayiwu ÿa umë herëhnëryiderun, gena ihawary. Gaki nkwëryërun wëdampo do ntiyahnëko ile wëryëdun padëd fac ryampo. Koyëna natëdëhu gë fuhnë had gante natëdëhëfu gë wuhnë ki hnë fac Ahwëhn a Yesu.

¹⁵ Kwëtahnëbuho watac do soÿe umë ñadëfuhö yiryiwu wahwënta wahi ÿal hun hna, soÿe natu g'ahawary. ¹⁶ Ñadëfuhö rëfëryiwu ÿal hun hna age njidëfu gë Masedëwan, tac ge matibu hnam, ÿalun hna ñadëfuhö vokaju. Tac ge matëbu ÿalun hna ñadëfuhö arye-mawuno fere yiwu Yude. ¹⁷ Ante pëhna'buho watac ña, ntiyahnëkuno bi waki'nah ye? Wante fëhna'dëfu ña nahan vahnë fo bi ye, vële nësëd: bi «ha» bi «hali» ndampo fo?

¹⁸ Wënu ña umë dënk njëtëk wapacëk: wante hnesënderun ña gena «Ha» do «Hali» ndampo fo. ¹⁹ Aju Wënu ña, Yesu Këris, ale fëyahnëbun ami gë Silas do gë Timote ÿalun ÿa yijëlohna soÿe ntehn «Ha» do «Hali» ndampo fo. Wadëwu ña, «Ha» fo yeho. ²⁰ Yesu ye «Ha» fop wante nësëko Wënu ña ntid. Awa ge muntadën gë wac Yesu ntehnëdën «Amina», cëmbahnina Wënu ña. ²¹ Do Wënu ña

umë dënk yawënedëhëfu gë wuhnë, hnë bëmënkël fu gë Këris hna. Wënu ña, umë dënk rëhnaکہfu, ²² iyavëta lëwü yëdakëfu, Iyir Ipacah, nte kwëtëk ña vintaŵary fu hna, nke dahëse ile rufëdëhëfu paryi nuŷaden viŷë vile ñad njëdafu va.

²³ Awa age nurun ga nkobu bokala gë Korent kabi kaŷëhnahnëko gë wuhnë ye. Arabi sëmu ge mërëdëfu! Wënu ña ye sedë ntaŵary mën ña. ²⁴ Yëkëlehnëlëfuhna yefu vësankaf hun, alehniwu gante ntidun kwëtahn hun ña. Ikwëtahn hun ña njawëk! Bare ñadëfun ryokuñëntifu soje uhnatah hun wã.

2

¹ Soje umë ye, pëhnaŷu antë vokaryiwu gë ŷal hun, antë voku yiŷëhnëndanu. ² Age njiŷëhnëndanëmu, mo yëdadëho uhnatah wã? Vële yiŷëhnëndanëŷu va bi?

³ Soje ile herëhnahnëmuno koyëna ŷa: ñadëwohna, ge tøkëryifu, njiŷëhnëndanëniho vële rëfakëha njëdaniho uhnatah wã. Pacëko: ge natëko, wuhnë fëna natëdëhu fop.

⁴ Yëtëryin, gë wako mën ña kerëhnëmuno, sakahn mën ha pëbëkawo yiŷëhnah g'ufëmpëhnahnah. Keryëhnëluhna soje yiŷëhnëndanu, ntiŷu rufahnu iña cankaŷ dŷus nte hwëhnaŷu soje hun ña.

Itavëhn aŷen

⁵ Age ahnë likawo aŷëntaŷu lavah, gena ami ntiko, kode ntehnï wuhnë fop ntiko. Gena soje ŷayëndanu hnësëhnëmu watac, toña ŷa dënk ye. ⁶ Soje ahnë arac, ikwëd vëŷëntaŷu va gwër nkedëha.

⁷ Tame tëfëku aravëhnuna do ahamënaŷëhnuna, soje antë pëba uyiŷëhnah sankaf dëcët. ⁸ Awa tëyëdëmu, tufëryina ñadunëha. ⁹ Wëlin soje ile herëhnahnëmuno: ñadëfuho yëkëhnahnu soje yëtu bi maŷëhnëdun fop wante lehnëderun ña. ¹⁰ Ge tavëntunëha ahnë, tavëndëŷuha ami fëna. Do ami, ge tavëhnëŷu —ge nke iñë ile rëfëka ravëhnu — soje hun ŷa ravahnëdëfu haryënkŷ Këris hna, ¹¹ soje antë Sintani nuŷa rënka ile tokandëhëfu. Njëtinëk dŷus vinahan vidëwü va.

Pol Tërowas hna

¹² Ante tøkëŷuho Tërowas soje fëyahnu Wanës WakasëkKëris ña, Ahwëhn a pidëtëhnëkowo nkaw soje lihahnu. ¹³ Bare ndëñëŷuho dŷus, kabi tëkatëlëŷawöhna hnam Tit, arëfëlënta mën a. Soje rac koyabuhëhniwo vëvë Tërowas va yilehnu Masedëwan hna.

¹⁴ Arabi cëmbi Wënu ña! Mëkëden fop kabi gë Këris nkeyinëk kwëlëkwël. Paŷ gë fuhnë Wënu ña

njëtëndanëdëha Këris hn'ile-wo-le hna, had datikola ile rehëd gante-wo-gante. ¹⁵ Ha, tehëden had datikola hnëjah Këris ÿa soñe icëmb Wënu ña fagant vële rëfëk nkañ nte yiryeryëd g'ipeh ka do gë vële rëfëk nkañ nte yiryeryëd g'icëm ka. ¹⁶ Soñe vëryañ, rehërya icëm ye ile yiryeryëd g'icëm; vëÿëntañ va, rehërya uwám ye ule yiryeryëd g'uwám usër. Awa mo rëfëka nti ÿi sifa ðoku? ¹⁷ Fuhnë gelëfuhna had vëyabah vële wafëd wanës Wën ki. Hali! Wënu ña fayikëfu awa toña hnësëdëfun tase lëwu hnë ibëmënkël fu gë Këris.

3

Soñe kwëtëla kasëk

¹ Awa, ntiyahnëku bi itufëhna vokëbun rufëhnandëfu gë watac? Mbalëkëfu bi, had gë vëÿëntañ ki, vëkayëte vante yëtahnëdunëhëfu fuhnë gë vëÿëntañ? ² Wuhnë dënk ye kayëte ntëw fu tac nte herik hnë wasakahn fu hna, nte kodëni vahnë va fop njëtëni do karañëni. ³ Ha, pacëk kayëte nte kerëk Këris ña yerun do hnë ðoku lëw fu hna ntihahnëk watac. Gena gë ihera kerik bare gë Iyir Wën hunte wok cëmëdina nke; kerina hnë wëraka, bare hnë wasakahn vahnë hna kerik.*

⁴ Pacahnëkëfu wanj haryënk Wën hna, soñe Këris ÿa. ⁵ Diyahnëlëfuhna kodëfun lifu inë fuhnë fo, bare g'idëma Wënu ña wëkahnëbun lifu ile lidëfun ÿi. ⁶ Umë wëkahnëbun yefu vële hnësëd soñe kwëtëla kasëk ña. Kwëtëla tac, matina Sariya Moyis ÿa, bare hn'Iyir Ipacah hna matik. Sariya Moyis ÿa g'icëm njiryeryëd, bare Iyir Ipacah ña uwám wã njëdahnëd.*

⁷ Hnë wati Sariya Moyis hna Wënu ña tufahnëdëho untënah ntëwu ña g'untancah canka. Yëka Moyis ÿa ntancëdëho ðus afo vëva Isërayel va vëhodilohna ntañëniha, bare untancah tac mbiÿëdilo. Ge paryi sariya ÿa kwëhnako untënah ñi mama nkehahnëko ðoku lëwu ÿa iyiryery vahnë g'icëm, ⁸ do kas untënah ðoku Iyir ña kwëhnadina rëkwëlehna! ⁹ Ha, ge ðoku sariya le yojëd ntavah Wënu ña kwëhnak untënah ña awa untënah nte kwëhnak ðoku Iyir nte satëned ña lëbëk ðus. ¹⁰ Do haryënk hnë inji danc ntënah canka, danc ntënah sariya ÿa goryeryëna nafa. ¹¹ Ge vëÿi vërac vile wok biÿëna va njabëkawo ðus ntënah ña, awa vile viÿëd va lëbëka ntënah ña.

¹² Awa kabi ikwëtahn hwëhnayinëk hnë ðoku Iyir Ipacah li, gë afaya sankaf nësëden. ¹³ Didëlënëhna had Moyis, umë

ale sēnkadēho yēka ŷa memaŷehnahnhēni vēva Isērayel va antē nuni yēka lancah lēwu ŷa lakēnde lancah rac biŷēdina. ¹⁴ Ntidēniho koyēna kabi wahakili vēva Isērayel va pidako, do cēnkan tac nkok hafo dol ge karanjēdēni Vikerēh Vicēr na. Ante maŷēhnēdehnēha Kēris ŷa fo ntihētađ anj cēnkan. ¹⁵ Ha, gē dol nte-wo-nte karanjēdēni vēva Isērayel vēkayēte Moyis va, iñē sankēđ wahakili walēw hni wā. ¹⁶ Bare ge ahnē gwēcetak tēfa Ahwēhn a ntihētēhnēde cēnkan ŷa. ¹⁷ Awa, Ahwēhn a, umē hwēhna Iyir ŷa; do hn'ile nke Iyir Ahwēhn hna, hnam nke ige afaya ŷa. ¹⁸ Do fuhnē fop, kabi wayēka fu wā cankētak, nuden do tufahnēden hnē vankeya fu hna untēnah Ahwēhn ŷa. Awa Iyir Ahwēhn a vacēdēhēfu, ntidēhēfu nkeyin gante nke umē ka, g'untēnah nte wēnađ kwēlēkwēl.

4

Hnapul vē g'ambin hnē vapeya intil

¹ Awa, yambēdilēfuhna kabi Wēnu ŷa, g'ikaŷēhnahn dēwu ŷa, kwētehnañkēfu iŷi đoku. ² Tavēbun vankeya vacēfēhnah vante soŷaryēdēfunēho, iñē gena ile lidēfun rokahnēfuni vahnē do tumpēdilēfuhna wanēs Wēnu ŷa; bare toña ŷa yētēndanēdēfun wapacēk do koyēna njēkēlehnēdēfun hnuŷafu ikwētahn vahnē va fop haryēnk Wēn hna. ³ Ge Wanēs Wakasēk wante fēyahnēdēfun ŷi cēnkak hnē vēryampo, hnē vēle rēfēk nkaŷ nte yiryeryēđ g'icēm ka fo nke koyēna. ⁴ Vēhni vēhwētahnēna kabi Sintani, wēn iŷi đuniŷa, mēpēndanēk wahakili walēw hni wā. Koyēna vēhodina nuni humpen Wanēs Wakasēk wante rufahnēđ ntēnah Kēris ŷa, ale ye aŷētēlēnta Wēnu ŷa. ⁵ Gena soŷe lēw fu dēnk fēyahnēdēfunēhēni vahnē va, bare soŷe Yesu Kēris Ahwēhn a ye; ge fuhnē ye, gelēfuhna Ahwēhn a, vēryokujēhn hun fo yebun soŷe Yesu ŷa. ⁶ Wēnu ŷa mē lehnēko: «Arabi humpen ha ntanc fagant hn'umēhwēry hna!» Do umē dēnk lancēndanēk humpen hudēwu ha hnē wasakahn walēw fu hna, soŷe njētahnin untēnah ntēwu nte lancēđ hnē yēka Kēris hna.

⁷ Bare iŷi hnapul, hnē vapeya intil nke, umē fēhnētahnēđ fuhnē ye, gante njētande iŷi fanka sankaf ile lēbēk fop matina ŷal fu, bare hnē Wēn hna dēnk matik. ⁸ Ndēñehniŷun gante-wo-gante, bare ŷwēŷehñēdēlēfuhna; mpaŷēmpaŷēndēbun đus, bare cilētađilēfuhna; ⁹ koroteyehñēdēbun, bare Wēnu ŷa tavēdilēfuhna; kēfēdēbun, bare mēkēdēlēfuna ryawīfu. ¹⁰ Kwēlēkwēl njoyinēk hnē vimbahn fu hna icēm Yesu

na, soŋe uwám lěwu ŵa tufěhnahn fěna hně vimbahn fu hna. ¹¹ Pabělēdēfun icēm na kwēlēkwēl soŋe Yesu ŷa, soŋe nuhahni uwám Yesu ŵa hně vimbahn viděw̄ fu vinte rēfeka cēm va. ¹² Koyēna icēm ina hně fuhně ndokuŋēf, bare uwám ŵa hně w̄uhně ndokuŋēf.

¹³ Vikerēh hna kerik: «Kwētahnēbu, soŋe umě hnēsahnēbu.»^{*} Fuhně fěna sifa ikwētahn tac hwēhnaŋun do soŋe rac hnēsēdēfun. ¹⁴ Ha, njētēbun Wēn hunte vēhnēndanēka Ahwēhn a Yesu mbēhnēndanēdēhēfu fuhně fěna gē Yesu do kwētēdēhēfu gē w̄uhně dārēl lěwu. ¹⁵ Fop ile horotēdēfun ŷa, soŋe nafa hun ye, soŋe ipērēna Wēnu na nkoŋ campēnd vahně hna, do koyēna icamehn nte camehnēde Wēnu na nkwēnaŋ soŋe icēmb dēwu na.

Icēmb nte yejēk na puđina

¹⁶ Soŋe umě ye yambēdilēfuhna. Wēla imbahn fu na pērēkand toye toye, ntaŵary fu na fac-wo-fac kasēkaŋ. ¹⁷ Horot fu vē gaki ŷi kihnēk ge mēntēndēlehnini gē icēmb nte hnuŷaden na, kabi horot rac hnuŷahnēden inī cēmb yabah nte wok puđina. ¹⁸ Awa, fuhně yēkēlehnēdilēfuhna ile hnuŋe, ile wok nuŋena yēkēlehnēdēfun, kabi ile hoŋe nuyi ŷa biŷēđina đus, bare ile wok nuŋena ŷa nkoŋ kwēlēkwēl.

5

¹ Imbahn nte hwēhnayinēk nkal li, had usank ule fērēkaŋ fac ryaw̄ ye. Bare njētīnēk, ambin hna, kwēhnayinēk acery nte woŋ kwēlēkwēl. Wēnu na lik, gena vahně. ² Do tame, ŋēmēden, kabi űankahnēkēfu cuđayin mbahn ambin na, nte yeŋ cery fu na. ³ Koyēna lakēnde pitēlin g'imbahn fu na đuniŷa li tēkatēđelēnēfuhna naŋ fo kabi cuđayinēk mbahn mbē g'ambin na. ⁴ Ha, mpēd ante ŷēwahninēk hn'usank hna, ŋēmēden had idīb dēnah ryībinēk. Gena kabi űaden cuđētayin imbahn fu űi bare pecehnēkēfu cuđayin mbē ambin na, soŋe mbahn nte wok cēmēđina na kohn mbahn nte sēmēđ na. ⁵ Wēnu na dēnk ye ale fēhwētaryēkēfu soŋe rac. Njēdakēfu Iyir Ipacah ina had sah ryēnkwēryēnkw hně viŷe vile kwētēhnēkēfu hna.

⁶ Koyēna, pēbēkēfu kwēlēkwēl ikwētahn na. Njētēbun ge hn'imbahn hna nkoŋun lēđēfu, tēhayilēnēhna idēđ Ahwēhn hna. ⁷ Ha, g'ikwētahn na njasēdēfun, gena gē inu. ⁸ Pēbēkēfu ikwētahn na do pecehnēkēfu ravēfu inī mbahn do yifu lēđēfu dārēl Ahwēhn a. ⁹ Bare ile ŷađēfun ryēnkwēryēnkw ŷa umě ye, nēŋahna gē fuhně wofu hně inī mbahn ma ravēfu. ¹⁰ Fac yeŋ fuhně fop tēfeka kahnin

^{*} 4:13 4.13: Wahnēw̄ 116.10

kitiŋa Këris hna soŋe kitinŋ fu. Koyëna ale-wo-le nuŋad icos ile ndokuŋek ŷa hnë duniŷa lëwu hna nkal li, nke ifëren ma iwëh.

Doku ikonjëndëlehn

¹¹ Idak gë Ahwëhn a vintaŵary fu hna nke, soŋe rac njëkëlehnëden maŵëhnëniha vahnë va. Wënu ŋa njëtëkëfu wapacëk, do ntiyahnëko wühnë fëna, hnë walawary hun hna, njëtërunëho wapacëk. ¹² Ñadilëfuhna nke had itufëhna vokëbun rufëhnandëfu, bare ñaderun ayëdayiwu ile hodun asamehnañdunëfu, aholahnu alëkwanduni vële naŷënaryëd hnë ile hnuđe fo hara gena ile ye ntaŵary hna. ¹³ Ge had cenakëfu nkebun, soŋe Wënu ŋa ye; bare ge gë hakili ntibun, soŋe hun ŷa ye. ¹⁴ Inahn Këris ŋa liyëhnëdëhëfu, kabi pacëkëfu waji: Këris cëmëk soŋe fuhnë fop, awa koyëna, fuhnë fop cëmëntinëkëfu gë umë. ¹⁵ Cëmëk soŋe fuhnë fop, koyëna godelënëhna njëkëlehnënden hnëŋah lëw fu fo, bare rëkëde njëkëlehnënden hnëŋah ale sëmëk soŋe lëw fu ŷa do vëhnëk vësëm hna.

¹⁶ Soŋe umë ye gona njëkënde ahnë gante njëkëdëha duniŷa ki. Wëla kobëri ŋa njëkëbunëha Këris ŷa gante njëkëka duniŷa ki, tame gona njëkënde koyëna. ¹⁷ Awa, ge ahn'a gë Këris ŷa nkeni, ahnë ahasëk ye: vantiya vacër va ntihëtik, vantiya vakasëk va ye. ¹⁸ Umë fop Wënu hna matid, umë ale honjëndëlehnëkëfu gë umë g'uryema Këris wä do hwëtehnahnëkëfu doku ikonjëndëlehn ŋa. ¹⁹ Ha, Wënu ŋa honjëndëlehnëkëhni vahnë va g'umë hn'ibëmënkël fu gë Këris, tavëhnëkëhni wameh wadëw hni ŋa. Do payëkëfu soŋe pëyahnin konjëndëlehn tac. ²⁰ Awa gë wac Këris ŷa payibun do g'uryema Wënu ŋa nësëdëfun had umë dënk wacëdëhu. Awa, këlayirun g'uŵac Këris ŷa, maŵëryin ahonjëndëlehnëniwu gë Wënu ŋa. ²¹ Këris kwëhnalohna wameh, bare ntibëko wameh fu ŋa soŋe fuhnë vële yeyinëk g'umë va, Wënu ŋa catahna gë fuhnë.

6

¹ Këladerun, fuhnë vële ryokuŋëhnëdëha Wën gë wühnë, antë ahnëhahnu uyëd ule hnuŷarun gë Wënu ŋa. ² Wënu ŋa më lehnëk:

«Hnë wati le rëhnabu hna, maŵëbu uyëfa hu wä,

hnë fac peh hna, njijëbu ryemaŷi.»[☆]

Awa tame, wëli wati ile maŵahnëd Wën iyëfa vahnë ŋa; wëli fac peh ŋa.

³ Ñadilëfuhna lifu iñë le hođ menehna ahnë hn'ikwëtahndëwu hna soje antë kwëhna ile nëwëdëhëfu hnë đoku lëw fu hna. ⁴ Bare, fuhnë ñadëfun rufënafu hnë ile-wo-le hna had vëryokujëhn Wën paryi. Koyëna đuiñënadëfun g'ikamëna cankaf wahorot wã, wadënah ña do wëwati wahambah wã; ⁵ vandaf va, icëd iña, iñañëna vahnë ña; wadoku wadakah ña, wãnk wakwëd ña do roka ýa; ⁶ G'usatah wã njasëdëfun, g'uyët wã, g'iduñëna ña, do g'ipërenä ña. Iyir Ipacah ña gë fuhnë nkentik, iñahn fu ña paryi nke, ⁷ pëyahnëdëfun toña ýa do Wënu ña njëdadëhëfu fanka soje đoku rac. Iwëta fu ýa idi ile satëk ýa ye. ⁸ Vahnë va ntënënedënihëfu, viýë cëfëhnanëdënihëfu; vëýëntaw ntehnëdënihëhni vahnë wanës wapëren soje fu ýa, viýë wameh. Pëlanihëfu vëwër, bare toña ýa hnësëdëfun; ⁹ had vële nkoni vëýëtëna pëlanihëfu, bare njëtënihëfu đus; had vële lakurëk pëlanihëfu, bare wëli, uwám hna fo nkobun; koroteyehn koroteyehnëdënihëfu, bare vëhodina ndawënihëfu; ¹⁰ njiwëhnëndanëdënihëfu, bare vëhnatah fo yëbun kwëlëkwël; kaýëhnëbun bare mbetëndanëdëfunëhëhni vahnë vëyabah; ñoñ kwëhnalëfuhna, bare kwëhnañun ile-wo-le ýa.

¹¹ Wuhnë vëýënta fu vëvë Korent, pacënanirun, pidëtëhnirun wasakahn fu wã. ¹² Tufirun iña fu ña fop, bare wuhnë tufëlnëfuhna iña hun ña. ¹³ Nësëhnëdëmu had vutah mën: pidëtëhnëryinëfu, wuhnë fëna, wasakahn hun wã!

Itëhna ale rëfëka aýëlëlu

¹⁴ Antë avanku kwëtëla gë vële wok vëhwëtahnelahna Këris va. Ye kod mbankëni vësatah va gë vële wok vëlënënëna saryiya Wënu ña? Hak kod humpen ha mbankëni gë umëhwëry ña? ¹⁵ Këris ýa kod bi canjëni gë Sintani? Ale hwëtahnekä Këris ýa kod bi tëfëlëndëni gë ale wok kwëtahnelahna ýa? ¹⁶ Ye mbankëni Cery Wën Cankaf ña gë wamën wamër ña? Fuhnë, acery Wënu paryi ña yeyinëk gante nësëk Wën ka:

«Hnë vëhni ntëdëdëfu do gë vëhni rëkëdëfu yasëntëdewu,

Wën lëw hni ýa yedëfu do vëhni ßulunda mën nkedëni.»[☆]

¹⁷ Soje umë ntehnëk Ahwëhn a:

«Cahnëryinëhni vële wok vëýëtëlohna vi do aýawëtañuni. Antë aýaku ile ronkëk haryënk w mën do ami, kacadëmu.»[☆]

[☆] **6:16** 6.16: Soje Walevi 26.12; Esekijel 37.27 [☆] **6:17** 6.17: Esayi 52.11; Esekijel 20.34,41

18 «Rëm hun yedëfu, do wuhnë vutah mën yedfun, nësëbu ami, Ahwëhn Fanka Fop.»[☆]

7

1 Wëlawo mën vële ýahnëbu ðus, wañi fop Wënu ña fuhnë ntehnëk ntinëhnëd. Awa pacënanëfu fop ile ronkënëd mbahn ña do gë ntawary ña. Dënënënfuna Wënu ña do genëfu had umë dënk gante-wo ka.

Uhnatah Pol

2 Pidëtëhnëryinëfu wasakahn hun wã. Ahnë dëntahnëlëfunahna, ahnë dawëlëfuhna, ahnë tokalëfunahna, ahnë nufëhnëlëfuhna ile kwëhnëk. ³Nësëla wañi soñe sëdãhnu. Rëkëbu hnësu: hnë wasakahn fu hna nkerun kwëlëkwël lakënde sëmëfu. ⁴Ikwëtahn cankaf hwëhnabu soñe hun ýa, naýënadëfu ðus soñe hun ýa. Wëla hnë horot fu hna pëbëko ikamënaýehn ña do kobëko hnatah wã.

⁵Kobëri ante tëkëbunëho Masedëwan hna, wëla toye yinëgalëfunohna. Sifa wadëñah ña fop fankëlëbunëho: vankwajëla caharaß fu, gë vantakah wasakahn fu hna. ⁶Bare Wën hunte hamënaýehnëdëhëhni vële silëtak va, kamënaýehnëkëfuno g'itëk Tit ña. ⁷Do gena itëk dëwu ñi fo likëfu koyëna, bare ikamënaýehn nte njëdakëfu ñi fëna natëndanëkëfu. Pëyakëfu gante ñankahnëku soñe avok ahnuwuno. Pëyakëfu soñe uyiwëhnah lëwun wã, do ikahnënda hun soñe mën a do soñe umë ye uhnatah mën wã nkwënak ðus.

⁸Ha, lakënde ge njiwëhnëndanëmu gë kayëte nte herëhnmuno ña, curala soñe rac. Curabuho kobëri ña kabi kamahnëbuho njiwëhnëndanëmuno fambëd gë kayëte tac, ⁹bare tame, hn'uhnatah hna nkebu. Gena uyiwëhnah hun wï hnatëndanëko, bare kabi uyiwëhnah rac lik avacu vankeya hun va. Wënu ña ýadëho koyëna, do aki fuhnë ñoñ diyiluhna wëh. ¹⁰Uyiwëhnah ule ñad Wënu ña lid mbacëni vahnë va vankeya vantëw hni va soñe Wënu ña kol pehëtahneni do curadelënëhna soñe yiwëhnah rac. Bare uyiwëhnah vë ðuniýa ýi, ile wok didina vahnë va mbacëni vankeya va, icëm njojëd. ¹¹Yëkëryin uyiwëhnah ule ñad Wënu ña ile nagëhnëku ýa: gante ñankahnëkuno asahnu hn'uwëh rac hna, tëyërunëho aravëhniwu kabi cilëtarunëho wëh rac, ntakëkuno gë ntavah Wënu ña, g'ufër sankaf ña ñankahnëkuno ahnuwuno, g'ikahnënda soñe mën a, do canërunëha awen a! Hnë wañi, tufahnërun gentahniluhna. ¹²Awa ge kerëhnëmu, gena soñe ale lik

[☆] 6:18 6.18: 2 Samiyel 7.14; 8.4

ŵeh, gena fëna soŋe ale liyik a, bare soŋe ayëtahnu wapakë haryënkW Wën hna ikahnënda nte hwëhnarunëho soŋe lëw fu ŷa ye. ¹³ Rac ye ile hamënaŷehnekëfu ŷa.

Do fëna, uhnatah ule kwëhnako Tit wã, kabi wuhnë fop tisëndanërunëha, natëkëfu g'ahaŵary. ¹⁴ Ani gë njihahnëryind Tit ŷal hun hna naŷëna buho ðus haryënkW lëwu soŋe hun ŷa do cëfëhnanëlunohna. Kwëlëkwël toña hnësëhnëðerunëho do wante hnësëbunëho soŋe hun ŷa haryënkW Tit hna tufëhna toña ye fëna. ¹⁵ Do koyëna iña dëwu soŋe hun ŋa nkwënaðëho ante ndënkwëtaðëho imawëhn nte wawëhnerunëhawo wuhnë fop ŋa, gë gante kacarunëhawo g'untënah do gë ntakah ka. ¹⁶ Natëko kabi kodëmu hwëtahnu g'afërën.

8

Uhwëhna nëf

¹ Vëŷënta fu, ñaðëfun ayëtëndaniwu gante tufahnëk Wën ipërëna dëwu hnë vacery sali wavë Masedëwan hna. ² Wadëñah wayabah ðus yehëhni vële hwëtahnek va bare uhnatah lëw hni sankaf wã njabëko. Do njëdahnëniho g'uhwëhna nëf cankaŷ, mama kaŷëhnañëniho ðëcët. ³ Sede yebu, vëhni njëdahnëni ile kodëni njëdahnëni ŷa, hafo ðëcët, mama nkobunëho tëyëlëfunihna iñë. ⁴ Muntanihëfu ðus g'idëñan cankaŷ untënah soŋe ndemantinihëhni vële hwëtahnek vëvë Yerusalëm va. ⁵ Ntini ntëbi ðënk gante nahabunëho ka: njëdëhnanani vëhni ðënk ten Ahwëhn hna, tac gë fuhnë, gante ñað Wën ka. ⁶ Soŋe rac ye muntabunëha Tit mbokary ŷal hun hna, soŋe puhna ðoku ile pëgwëko ŷa. ⁷ Njabëku ile-wo-le ŷa: kwëtahnerun, kolërun wanës, njëtërun viŷë Wën va do këbënarun kwëlëkwël soŋe aryokuŋu. Do iña nte rufirunëho ŋa fëbëku. Awa, soŋe ðoku rac tufëhnaŷyind fëna njabëku nëf ŋa ðus. ⁸ Porosiñëluhna aliwu watac, bare ikahnënda nte kwëhnani vëŷëntaŷ ŋa yëtëndanëðëmu soŋe arufahnu, gë vëhni ka, toña iña hun ŋa. ⁹ Njëtërun ipërëna Ahwëhn fu ŋa Yesu Këris: mbetako, bare soŋe hun ŷa, ahaŷëhnaŷ ntiyako, soŋe ahnuŷahnu fop hafo pad.

¹⁰ Nahan mën ŋa hnësëhnëðëmu hnë waŋi: ŷanko wuhnë ryënkWëko aŷandu alinëhnuni vëvë Yerusalem vële hwëtahnek va do fëna wuhnë ryënkWëk linëhnëkëhni. ¹¹ Awa, tëfëka afuhnawu tame, g'iña përen, nte hwëhnarunëho ante pëhnarunëho aliwu ŋa ðënk, gante mëkëðfun ka. ¹² Age njëdahnëðë gante mëkëðë ka g'iña ŋa Wënu ŋa maŷëð. Tëyëna ile wok mëkëðëna. ¹³ Gena ahaŷëhnaðëhniwu wuhnë tac avetaŷëhnuni vëhaŵary,

bare soŋe ahëñelahnu wũhnë fop ye. ¹⁴ Dol ýi, kodun ahnufu ile yabëku ýi soŋe mbalëtahñeni vëhaŵary. Ge fac ryampo wũhnë fëna nkojëku iñë, vële njabëf va ndemagëdënihu. Koyëna fop këñelahñëdun. ¹⁵ Had gante kerik hnë Vikereh Wënu ka: «Ale vankëtëko dŵs ýa nuýalohna dëcët. Ale vankëtëko toye ýa ñoñ gojëlawohna.»^{*}

Tit gë vëřëfëläntawũ

¹⁶ Arabi cëmbi Wënu ŋa, umë ale lik hnë ntaŵary Tit hna ikahnënda soŋe hun g'idëmën ka. ¹⁷ Ante tëyëbunëhawi njiryi njëkiwu ýal hun hna, Tit maŵëko. Toña toña ýa umë dënk rëko pëhna njiryi g'uhnatah sankaf. ¹⁸ Payëbunëha gë aýënta fu ale hwëhñak uŵac fëřën hnë vële hwëtahnëk hna fop soŋe dŵku fëřën lëwu ipëyahñ Wanës Wakasëk ŋa. ¹⁹ Vële hwëtahnëk va dënk rahnëka njinti gë fuhnë soŋe yoryifu Yerusalem hna idëma nte varëpik ŋa soŋe icëmb Ahwëhñ ŋa. Koyëna, tufahnëdëdun ikahnënda fu ŋa. ²⁰ Ntidëdun gante nkodëdun gwëryahnëdëlëfuhna wanës wameh soŋe iýi koryi yabah ile hwëtehñahnibun ýi. ²¹ Njëkëlehnëdëdun soŋe lifu ufëřën gena haryënkwi Wën hna fo bare haryënkwi vahnë va fëna.

²² Gë vëhni payaryëbunëha Tit. Umë fëna ahahnëndak ye. Rac hñudëdun kwëlëkwël hnë fop wante ntid ŋa. Do kat, kwëtahnëku dŵs, soŋë rac ikahnënda dëwu ŋa nkwënak. ²³ Tit, umë, arëfëlänta mën a ye do g'umë ndokuñëdëdun fagant hun. Vëhaŵaryi vi, vëhni cañëtini vëvë vacery sali va ntini dŵku rac soŋe icëmb Këris ŋa. ²⁴ Tufëryinëhni ñadunëhëhni dŵs, njëtahnëni vëvë vacery sali va toña hwëhñabun soŋe wapëřën wante hnësëhñëdëřun ŋi.

9

Wënu ŋa ñadëha ale yëdahnëd g'uhnatah

¹ Bërakëndëwõhna herëhnu soŋe uryema ule njëdanahnëdëni vële hwëtahnëka Këris vëvë Yerusalem va. ² Njëtëbu ikahnënda pëřën hun ŋa. Wapëřën fo hnësëdëfë soŋe hun ýa hnë vëvë Masedëwan hna. Ntehnëbuhëhni: «Vële hwëtahnëk vëvë Akayi va kobëri ýanko kahnëndani njëdahnëni.» Ikahnënda cankañ hun yënkëkëhni vëyabah hnë vëhni. ³ Cañëtëryibuhëhni vëyënta fu vi soŋe ndëmanihu ahëbënahnu gante nësëbu ka. Koyëna nudëni ile hñayënahñëbu soŋe hun ýa do watac gelohna nafa këm. ⁴ Ñadëlëfuhna rëfëläryifu gë vëvë Masedëwan va arëkatiwu hara pëhwëtaluñna, wati rac

^{*} 8:15 8.15: Icahn 16.18

ikwëtahn nte hwëhnabun soje hun ña usëfëhnah fu yed, nësëdena dënk usëfëhnah hun wã. ⁵ Soje rac hnahahnëbu tēfëka tēyini vëyënta fu vi ndënkwëryini gë yal hun soje pabëndani uyed ule lehnërunëho yëdahnëdun wã. Koyëna uyed wã këbënayik do njëtëde ile yëdahnik gë uhwëhna nëf ye gena g'ufëredel.

⁶ Wuhnë dënk njëtërun waji: ale hnadëk toye fo yã toye fo mbarëped do ale hnadëk yabah yã yabah mbarëped. ⁷ Ale-wo-le tēfëka njëdahn ile pëhna hntawary dëwu hna, hara curana ma nti g'ufëredel. Wënu ña ñahnëdëha ale yëdahnëd g'uhnatah. ⁸ Wënu ña kwëhna fanka soje njëdawu fop wasifa viyë vifëren va, ahwëhna kwëlëkwël fop ile valëku yã hafo kobu soje alihahnu vantiyehn. ⁹ Akerik:

«Njëdadëhëhni g'uhwëhna nëf vëhaÿëhnah va, ipërëna dëwu ña mbiyëd kwëlëkwël.»*

¹⁰ Wënu hunte yëdadëhëhni uhnëda vële hnadëd va do gë roka ile tokëdëni vahnë va, njëdadëhu wuhnë fëna ile valëku yã do nkwënëd soje ipërëna hun ña ntëw had atëh. ¹¹ Wënu ña mbetëndanëdëhu hnë le-wo-le hna soje aholahnu arufahnëdu kwëlëkwël uhwëhna nëf hun ña; koyëna vëyabah camehnëdëniha Wënu ña soje uyed hun ule nuÿadëni hnë fuhnë wi.

¹² Uwi yed ntid viyë vëhi: ndemaðunëhëhni vële hwëtahnëk vëvë Yerusalem va, njëdadunëhëhni ile wojëkëhni yã, do camehnëdëniha Wënu ña g'intaawary fop. ¹³ Wati nte nudëni uyed sankaf ule yëdarunëhëhni cëmbëdëniha Wënu ña soje imawëhn hun Wanës Wakasëk wëba Këris ña nte rufahnërun g'uhwëhna nëf hun wã soje lëw hni gë vahnë fop. ¹⁴ Do njëfadënihu g'iña canka soje ipërëna canka nte njëdëku Wënu ña. ¹⁵ Arabi cëmbi Wënu ña soje uyed lëwu wi ule wok kodena ñanji!

10

Idëkwa Pol soje vële hnëwëdëha

¹ Ami Pol —ale lehnëde aryem yebu ge haryënkw hun nkebu, bare ge ñawëtamu ñoñ cowëda ile yadëfu hnësu yã — këladëmu g'iyam do gë ipërëna Këris ña, ² Muntadëmu ant'ahnësehnuno gë wayap ge haryënkw hun nkebu! Njapënanëdëfuhëhni vële lehnëd njasa duniya yasëden. ³ Paryi nke vahnë fo yeyinëk, bare gante mëtëdëfun ka gena had gante mëtëdëni vahnë. ⁴ Viwëta vile wëtanden va gena viva vahnë, bare fanka falëw fu fa Wën hna

* 9:9 9:9: Wahnëw 112.9

matik soje mbëvehnahn fop vile yawënad haryënkW Wënu va. Mbëvehnëdëfun vinahan vimeh va, ⁵ gë fop ile wëmaÿehned vahnë va njëtëniha Wënu ña. Ñadëfun wëcëtëfu wahakili vahnë va soje mawëhnahnëniha Këris ÿa. ⁶ Wati nte padëd imawëhn hun ña, tac këbënadëfun finiñëfu fop inwëÿëhn ña.

⁷ Yëkëryin viÿë vi gante nke ka. Ge nke ale pacëk Këris hwëhnëka, tëfëka njët wapacëk wañi: Këris hwëhnëkëfu fuhnë fëna g'umë ki! ⁸ Ahwëhn a njëdäkëfu imëk ña soje ayawënahniwu hn'ikwëtahn hun hna, gena soje afërëkaniwu. Soje rac ye cëfëhnëdïlohna naÿënaw. ⁹ Ñada ntiya had ñadëmu lakënewu gë wante herëndidëmu ñi. ¹⁰ Vëryampo ntehnëdëni: «Wañi wanës Pol ntënëk do njawëk, bare ge fagant lëw fu nke, kihnek do wante nësëd ña kwëhnana nafa.» ¹¹ Arabi vële hnësëd aki va njëtëni wapacëk iÿin: gante nkebun hnë wanës wante herëndiderun ñawët ki, koyëna nke dëfun fëna hn'ile lidëfun hna ge təkëryifun ÿal hun hna.

¹² Dëkëdïlëfuhna hëñëndëlehna fu ma dënk wëntëndëlehna fu gë vahnë vële ÿak hnaÿënad vëhni dënk vi. Añëña ntiyadëni vëhni dënk ñëñahnëni do mëntëndëlehna gë vëhni dënk. Vëÿi vahnë wahwëhnana hakili. ¹³ Bare fuhnë, naÿënadïlëfuhna hafo ryëcëtëfu rëkwëlehna ÿa; doku ile njëdäkëfu Wënu ña hnaÿënanëdëbun, dëcëtëdïlëfuhna rëkwëlehna dëwu ÿa, do doku rac yokëfu hafo ÿal hun hna. ¹⁴ Ge yiryekëndïlëfuhna ÿal hun hna, vëryampo kokënd ntehnëhni ndëcëtëbun virëkwëlehna va soje ile hnaÿënderun ÿa. Bare njëtërun dënk fuhnë ryënkwëko rëkëryifu ÿal hun hna gë Wanës Wakasëk wëba Këris. ¹⁵ Dëcëtëdïlëfuhna rëkwëlehna fu ÿa: naÿënadïlëfuhna soje wadoku vëhawary. Bare ñadëfun ikwëtahn hun ña nkwëna, do koyëna ikaÿ dokuña fu ña nkwënad g'ahawary, hnë wuhnë, bare hara dëcëtëdïlëfuhna hn'ile kahnëndëhni bun rëryëfu hna. ¹⁶ Wati rac kodëfun fëyahnëfu Wanës Wakasëk ña hnë waresiÿo wale ye yankwët ÿal hun hna. Ñadïlëfuhna ryokuñëfu ile pëgwëni vëÿëntaw do hnaÿënahndëfu wadoku wante ntini ña.

¹⁷ Age ahnë ñad naÿëna, arabi naÿëna soje ile ntinëhnëka Ahwëhn a.* ¹⁸ Mo rëfëka naÿëna? Gena ale sëkwaryëd nkaf ntëwu ña, bare ale cëkwaryëd Ahwëhn a ye.

* **10:17** 10.17: Seremi 9.22; 1 Vëvë Korent 1.31

11

Pol gë vëfayik vëwër va

¹ Arabi aryuñënanëhnuno toye hnësëhnu had asenak. Ha, nduñënanëryino! ² Iñewary can kaf inte w̄atik hnë Wën hwëhna bu soje hun ÿa. Asan aryampo fo yëkëhnëmuna, umë ye Këris, do ñadëfu rëkaryu hnë umë had aryag afacah ale wok yëtëna ten asan. ³ Bare ntakëko vinahan vipërën hun va përekani, do cabëtehnirun soje ant'awoŵu aŷahnuna Këris ÿa g'intawary fop, had gante tokakawo lën Ev ka gë warit walëwu w̄a. ⁴ Ge ahnë njijëk pëyandu wëba Yesu haŵary hara gena soje Yesu nte fëyayirun, wëba iyir kaŵary nte hnëmpëlëk gë nte hnuŷarun ñi, do wëba Wanës Wakasëk wakawary wante hnëmpëlëk gë wante hnësëhnirun ñi, nduñënahnedun d̄us watac. ⁵ Bare vële lirun had vëfayik vësankaf vi ntiyahneko ñoñ vëlëbëlohna. ⁶ Kod nke kolëla d̄us wanës ña, bare ge uyët Wënu ña ye, kwëhna bu. Tufëderunëho wapacëk kwëlëkwël, hnë fop ile lidëfunëho hna.

⁷ Ntëntëbu bi kabi mbanabu ami dënk soje lënëhnu w̄uhnë ante njëtëdanëdëmuno Wanës Wakasëk Wënu ña hara tëyëluhna asosuno iñë? ⁸ Maŵëbu hnapul vëvë hnë vacery sali vakaŵary soje wëbal mën ña, soje holahnu ryokuñëhnu w̄uhnë. ⁹ Do hnë wati nte nkebuho hnë w̄uhnë ña, ñoñ tëyëluhna nte mbalëkowo ña, kabi vëŷënta mën vële w̄atiko Masedëwan va njonëhninihowo fop ile valëdëhowo ÿa. Nwëŷëdëfuho kwëlëkwël soje yewu idib hun do nkobu wëŷëndu. ¹⁰ Hnë Akayi li fop ahnë kodina ntihët ile naŷëhnahnëdëfu ÿi. Gë toña Këris ile ye hnë ami ÿa, kodëfu lehnu toña ye. ¹¹ Soje ye lidëfu waji? Kabi ñahnëd̄iluhna bi ye? Hali, Wënu ña njëtëk ñahnëdëmu! ¹² Ile lidëfu ÿa nkodëfu lindu soje vële ŷahnëd̄ hnënda naŷëhnahnëndëni hëñëlëlahnëfu gë fuhnë, vahnë vërac antë nuŷani. ¹³ Vahnë vërac ntiyani had vëfayik Këris hara vëwër ye, vëryokuñ vëroka vahnë fo. ¹⁴ Do umë gena ile fëmpëhnahnëk, kabi Sintani umë dënk ntiyako mëleka humpen. ¹⁵ Awa ge vëryokuñ vëlëwu va ntiyani had vahnë vësatah, umë gena fëmpëhnahnah. Bare wapuya wadëw hni ña mef had gante tëfëka d̄oku lëw hni ka.

Horot ile yehawo Pol

¹⁶ Mbokëmu rëfëtanëhnëndu: antë ahnë ntiyahna asenak yebu. Ma awa, ge had ale cenak yëkibu, maŵëryin koyëna nkebu soje holahnu hnaŷënahnu toye, ami fëna. ¹⁷ Wante hnësëdëfu ñi, gena wante w̄atik hnë Ahwëhn hna, bare had senëk nësëdëfu. Bare pacëko kwëhna bu ile

hodëfu hnaÿënahnu. ¹⁸ Awa kabi vëyabah wadëw hni ña naÿënahnedëni, ami fëna naÿënahntëdëfu. ¹⁹ Wuhnë vële ÿak ritëk vi nduñënanëhnedunëhëhni dus vësenak va! ²⁰ Nduñënadun alindewu had vëramp, arokan-dewu, arokëhndewu hnapul hun ÿa, do njafanëndënihu do ndafëndënihu wayëka hna. ²¹ Tavëndinëfu ge kwëhnalëfunohna fanka ile lihanderun koyëna!

Bare, ile-wo-le ndëkëko ahnë naÿënah, ndëkëdëfu ami fëna. Nurun, tame nësëdëfu had senëk. ²² Wa-ebëre ye? Ami fëna, Ebëre yëfu. Vëva Isërayel ye? Ami fëna, ava Isërayel yëfu. Vële hnagik hnë hnënk Abëraham ye? Ami fëna, hnë hnënk Abëraham nagifu. ²³ Vëryokuñëhn Këris ye? (Wëlin mbokëdëfu hnësu had senëk paryi!) Ami ye aryokuñëhn Këris ale lëbëkëhni vëhni ÿa. Ndokuñëbu lëbëwëhni vëhni, cëdëbuho lëbëwëhni vëhni, ndafëbuho lëbëwëhni vëhni do nkwafe'dëfuho ntaŵary mën ña kwëlëkwël lëbëwëhni vëhni. ²⁴ Wasëwif wã nstampëniho wahwënta mbëd (5) nte-wo-nte ña vantamp wafëhw warar g'imbëd gë wahnah (39) va fop. ²⁵ Wahwënta warar (3) vëvë Rom va ndafëniho dus, hwënta ryampo ntutëbuho gë wëraka; wahwënta warar (3) përekaryëkowo wasiskulu wã hnë wov hna do hwënta ryampo ntibu anent gë umëd ndampo wënka hna. ²⁶ Hnë yasëlehn mën yabah hna, pankëlëdëfunëho wati-wo-wati wañayah hnë wasën hna, gë wabandi ña, gë hnënk mën wasëwif ña, gë vële wok vëyena wasëwif va, gë watenda ña, gë vankor vacankaf va, gë wawov wã, do gë hnë vëyënta mën wamër hna. ²⁷ Ntibu wadoku wadakah dus do nkwanakadëhowo dus wakwëd ña. Njodëhowo inte ña gë wënka per do wahwënta wã cuñëdëfuho fërëfel. Njodëhowo huji do nuÿadëwohna viÿi vile sënkadëfu. ²⁸ Do nkwenëdëfu hnë watac uryëñah mën soñe vële hwëtahnëk va fop. Umë hnahadëfu fac-wo-fac. ²⁹ Ge ahnë nambëk fanka, ami fëna njëta'dëfu kwëhnala fanka. Ge ahnë tavëk ikwëtahn ña, umë njakënëdëho sakahnëha dus, ami.

³⁰ Ge tëfëko hnaÿënañ, gë inamb fanka mën ña naÿënadëfu. ³¹ Wën, Rëm Ahwëhn fu Yesu, umë ale sëmbede kwëlëkwël ÿa, njëtëk mërëda. ³² Ante nkebuho hnë Damas hna, guverëner ava ahnañ ale waciko Aretas ÿa, kwëtëkëhni viyëka warënka tenda hna njëkande soñe pëlahno. ³³ Bare hnë kankel njëbëbuho do saniwu hnë fenëtër mir le heceko tenda hna, do pehëbuhawo.*

12

* 11:33 11.33: Vantiyehn 9.23-25

Hudakery Pol g'ulëmpëhn

¹ Awa afo hnaÿënowu, mama nkok kwëhnana nafa. Ha, ñadëfu hnësu soje vile nuÿehnëko Ahwëhn a hnë hudakery, visowik vile njëtëndanëko hnë ntaŵary mën. ² Njëtëbuha asan ale yeho arëfal Këris, tëkëk wabëhn ipëhw gë wahnah (14), kobëri ga kayëndëka Wënu ña hafo hnë yaŋ hn'ambin hna. Bi g'imbahn dëwu per ma mbahn këm nkeho? Ye yëtëbu? Wënu ña fo yëtëk. ³⁻⁴ Njëtëbu aÿi asan kayëndiko hn'ile nkeho Wën hna bare yëtëla bi g'imbahn dëwu ña per nkeho ma hali. Wënu ña fo yëtëk. Hnam ambin hna, aÿi asan nkwëryëko wanës wante soŵiko kobëry, ile nkok ahnë tëfëlahna tëfëta. ⁵ Naÿënëdëfu iÿi sifa ahnë, bare ge soje lëmën ÿa dënk ye naÿënarÿëdä ñoñ, ge gena ikihn mën ña. ⁶ Ge ñakëndëbuho hnaÿënaŵ gekënda senëk, kabi toña ÿa fo hnësakëndëbu. Bare kehadëfu hnaÿënaŵ soje ahnë antë kwëtahno ntëbi ile nuđ lidëfu ÿa ma nkwëryëd wante haraŋëdëfuhëhni vahnë va.

⁷ Awa, soje antë vëntaŵ soje viÿë visowak vifëmpëhnahnah vile njëtëndanëko Ahwëhn va, wëmak sankaf njëdako had ulëmpëhn hnë mbahn mën hna, afayik Sintani dënk ye, memaÿëhnahno antë vëntaŵ. ⁸ Muntabuha Ahwëhn a wahwënta warar ntihëtëhno iÿi wëmak. ⁹ Më ntehnëko: «Kwëlëkwël, ufërën mën wä gwër nkedëhi: hn'uhihnah hu hna tufëhnađ wapacëk fanka mën fa.» Awa kabi koyëna nke tame mbëntadëfu g'intawary fop soje kihn mën ñi, đanko fanka Këris fa ntëdahn hnë ami. ¹⁰ Awa, soje rac ye natëko gë kihn mën ñi gë wayewë ña gë wadëñah ña gë wahorotehn wä do gë vifëmpëhnahnah va, waŋi nkeho kabi maŵëhnëbuha Këris ÿa. Ge kihnëbu, hnë wati rac njawëdëfu.

Pol pëmpëhnahnëka soje vëvë Korent

¹¹ Nësëbu had senëk, bare wühnë forosiŋëko. Wühnë rëfëkawo asëkwaryuno kabi ñoñ vëlëbëlohna vële lirun vëfayik vësankaf hun vi, lakënde gela ñoñ. ¹² Ante nkebuho fagant hun ña ntibuho g'iduñëna cankaŵ sifa wëdahëse do gë vifëmpëhnahnah fop wante rufahnëd wapacëk afayik yebu. ¹³ Ye linëhnëbuhëhni vacery sali vëñëntaŵ va wobu dinëhnëluhna wühnë, ge gena ile wobuho gela idifë hun? Tavëhnëryino idëntahn tac nte lëntahnëmu!

¹⁴ Wëlin pëhwëtabu hnehëryiwu ÿal hun hna rarëna ÿa, do ñada yewu idifë hun. Gena koryi hun ÿadëfu, wühnë ye! Gena fatah fa hwëtëhnëdëhëhni koryi vële hnagëka va, bare vële hnagëkëhni vutah va rëfëkëhni kwëtëhnëndënihëhni koryi vutah vuntëw hni va. ¹⁵ Ge ami

ye, njëdahnëdëfu g'intawary pacah fop ile hwëhnabu ya, do njëdëhnadëfu ami dënk soje vintaŵary hun va. Ge yaŵu yaŵu, wuhne ŵayëtëdun bi ina hun soje mën ya?

¹⁶ Njëterun dënk, ami geluwõhna idib hun. Bare mpëd nkeni vële lehnëd tokamu, tëndëhnëmu gë wamër mën na! ¹⁷ Yëkëryinëhni vële fayibuho va, tokëhnëmu bi hnapul hun ya bëb hn'aryampo hnë vahnë vërac? ¹⁸ Muntabuha Tit njiryi gë yalun do payëryibuha aÿenta fu aryampo g'umë. Tit tokëhnëku bi hnapul? Ami g'umë tefëlëryilëfuhna bi hn'ankaŵ ndampo g'ikahnënda ndampo?

¹⁹ Mpëd ntiyahnëku, hnë wati le haranjëderunëho li fop, toña lëw fu ya fo bi yëkëlendëbunëho haryënkŵ hun? Haryënkŵ Wënu hna nësëdëfun had vële vëmënkëlëk gë Këris do umë fop soje ayawënahniwu ikwëtahn hun hna lidëfun, wuhne vële yahnëbun dus. ²⁰ Ntakëko yiryiwu rëkatu gante nkobu ñada do rëkëryiwu gante nkorun ñadiluhna ka. Ntakëko antë yiwu rëkatu sonko gë ñëwaryël gë vantawah va gë ipitël vukore vukore gë inëwël gë inaÿënalahn do gë nkwërëla këm. ²¹ Ha, ntakëko ge mbokëbu yiryiwu, Wënu mën na cëfëhnëndano haryënkŵ hun do hnuÿawu hnë vëyabah ile yiwëhnëndanëdëho kabi nkoni menëndëni gë kobëri ka, vëravëna ronkah lëw hni gë ndakëntal nte ñëwëk Wënu na do gë itëf wiwëh vile ñad imbahn dëw hni.

13

Siyab rëkwa Pol

¹ Rarëna ya yaäëfu hnehëryiwu gë yal hun. Kerik: «Gë vahnë vëhi ma vërar kitiŵëde ile yelëku ya.»*

² Ante nehëryibuho higëna na niraŵuhëhniwu vële lidëho wameh kobëri va. Do tame, gola yal hun hna, bare mbokëbu hnësëhnëryindu: ge mbokëbu yiryiwu, kaÿëhnahnëdiloŵna gë vëhni do gë vëÿëntaŵ va fop. ³ Ge ñadun ile rufahnëd Këris ya hnësëd bëb hn'ami, nuÿadun. Këris ya gena fanka këm gë cape hun, bare tufahnëd fanka falëwu fa hnë wuhne. ⁴ Paryi nke, ante pakiko kërëwa hna, tufahnëloŵna fanka, bare mbëhnëk gë fanka Wënu fa. Do fuhnë fëna fanka këm yëfun had gante nkeho umë ka. Bare nudun ga kwëhnabun fëna fanka Wënu fa.

⁵ Yëkaryin wuhne dënk, pëcëtaryin bi ikwëtahn na nke hnë wuhne. Pacëk bi Yesu Këris hnë wuhne nke? Mpëd ñoñ gena ile rufahnëd rac. ⁶ Bare ntiyahnëko, pacëk, hnë fuhnë nke. ⁷ Muntadëfunëha Wënu na soje antë aliwu inë wëh.

* 13:1 13.1: Divëta Sariya 19.15; Matiye 18.16

Gena soŋe rufahnahnēfu doku fu ŷa hnē w̃uhnē padēk bare alihahnu ifērēn ye, wēla ntehni nēsēde fuhnē dilēfuhna doku fērēn. ⁸ Ńoñ mēkēdilēfuhna lifu ile hnēmpēlēk gē toña ŷa, ge gena yiryeryēfu haryēnkwa. ⁹ Natēdēhēfu nte-wo-nte nkoḅun kwēhnalēfuhna fanka ŋa do hara w̃uhnē njaŵērūn. Do muntadēfun ahahnēndawu hafo le tēkwēk hna. ¹⁰ Kerēndidēmu ante nkok ŋaŵēlinēk ŋi kabi ņaḍa yapēnawu ge tēkēryibu hnē w̃uhnē. Ahwēhn a njeḍako ucankaf ŋa soŋe yaŵēnahnu ikwētahn hun ŋa gena soŋe vēvehnahnu.

¹¹ Awa tame, vēyēnta mēn, geryin uhnatah hna. Yēkēlehnēryin ahahnēndawu, kamēnaŷehnelēryindēn do gwēryēlēryin. Geryin hnē yam hna, do Wēn iña ŋa gē yam ŷa gē w̃uhnē nkeḍ.

¹² Gaŷēlēryindēn gē iñahn inte rufande vēyēnta hna. Fop vēle hwētahnēka Wēn va nkaŷeryidēnihu.

¹³ Arabi Ahwēhn a Yesu Kēris ndēwanu. Arabi Wēnu ŋa pēbēnu g'iñahn dēw̃u ŋa do Iyir Ipacah ŋa nti avēmēnkēlu w̃uhnē fop.

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Galasi Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol herëhnëkëhni vacery sali vante ye Galasi va inji kayëte yëbëlan bëhn wafëhw wahnah g'imbëd' gë warar gë bëhn wafëhw imbëd' g'imbëd' (48 gë 55) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Pol njihahnëko vankol Galasi va soje karanjehni Wanës Wakasëk ña. Ntik rac fagant vële ye wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif do vëyabah kwëtahnëniha Yesu.

Ante kërënak Pol ña, biÿëna dënk vëryampo njijëni pëyanihëhni vële hwëtahnëk va tëfëka kacini had gante tëyëk sariya Moyis soje Wënu ña mawëhni. Ga nkwëryëk Pol ga nësëde watac kerëk anji kayëte. Nësëd' gë wanës wayaŵah soje pacënhëhni vëvë Galasi va afo ikwëtahn ntëw hni Yesu ña hoɔ' pehëtëhni. Ntehnëkëhni Wënu ña mawëko Abëraham cat haryënk w lëw'u ani gë kacahnënde ÿa. Afo ikwëtahn ña hoɔ' ntiha ahnë asatah haryënk w Wënu ña, do rac hoɔ' njiryerya ahnë a nuÿa uwám ule hnënjëdëha Wënu ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn' inji kayëte: Sariya Moyis gë Wanës Wakasëk, vëfaya gë vëramp, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-5)

Paryi Pol afayik ye do ile nësëk ya toña ye (1.6-2.21)

Sariya ma ikwëtahn (3.1-4.7)

Uryëñah Pol soje vëvë Galasi (4.8-20)

Soje Agar gë Sara (4.21-31)

Igo afaya (5.1-15)

Imbahn gë Iyir (5.16-6.10);

Wanës watëkwa (6.11-18).

Simpaÿi

¹⁻² Ami Pol herëhnëryidëhu anji kayëte, wühnë vëvë vacery sali vambë Galasi vi. Yesu Këris gë Wën Rëm le vëhnëndanëka vësëm ÿa rëhnako, matina hnë vahnë, gena gë fere ahnë liko afayik. Nkaÿëryidërun, ami gë vëÿënta mën vële yebun ani vi fop:

³ Arabi Wënu ña, Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa! ⁴ Ahwëhn a njëdahnëk ntaŵary dëw'u ña soje cosahnahn inav wameh fu ña. Koyëna ntihtëkëfu hnë imëk meh iÿi duniÿa vë gaki ÿi,

gante ñadëho Wën Rëm fu ka. ⁵ Arabi cëmbënde Wënu ña kwëlëkwël! Amina.

Wanës Wakasëk wëdampo fo

⁶ Ami pëmpëhnahnëko soje gante njancërun aravuna Wën ki! Macëku gë ipërëna Këris ña, bare wuhnë, tavërun Wanës Wakasëk wadëwu ña, wakaŵary hnëpaɗun. ⁷ Do ile ye toña ŷa, umë ye wakaŵary gena. Vahnë fo ŷaɗ nkwëcëtëni Wanës Wakasëk Këris ña do waŷëmpaŷehnéɗëhu. ⁸ Awa ge ahnë yijëk pëyahnënd Wanës Wakasëk wante hnëmpëlëk gë wante fëyayirun ñi, wëla nke aryampo hnë fuhnë vëfayik hna ma wëla nke dënk mëleka ile watik g'ambin, arabi ndëwani wëh! ⁹ Tëkëmu fëyaŵu do mbokëbu rëfëtanëhnëndu tame: ge ahnë pëyaɗëhu Wanës Wakasëk wanëmpëlah gë wante wawërun ñi, arabi ndëwani wëh!

¹⁰ Tame maŵëhnëniho vahnë bi yëkëlehnëɗëfu? Ma Wënu ña ŷaɗëfu maŵëhno? Vahnë bi yëkëlehnëɗëfu nëŷahnëhni g'ami? Ge vahnë rëkakëndëbu yëkëlehnëndu ha gaki, nëŷahnëhni g'ami, gekënda aryokuŷëhn Këris ŷa.

Wënu ña tëhnaka Pol nke afayik

¹¹ Vëŷënta mën, ñaɗëfu ayëtu wapacëk: Wanës Wakasëk wante hnësëhnëɗëmuno ña matina hnë vahnë. ¹² Gena ahnë yëɗako ma haraŷëko, bare Yesu Këris yëtëndanëko.

¹³ Nkwëryërun ga nësëɗe gante nkeho nkeya mën ña ante nkobuho hnë ikwëtahn wasëwif ña. Njëtërun gante koroteyehnéɗëfuho ɗus cery sali Wënu ŷa do njëkëlehnëɗëfuho rëkwehnu ka. ¹⁴ Hnë wati rac, ntëbëbuhëhniwo hnë ikwëtahn wasëwif hna vëjarënta mën wasëwif vëyabah. Ha, njaŵënëbuho namu warëm fu wã. ¹⁵ Bare Wënu ña tëhnakowo kobëri nte nkobuho nagila ña do, g'ipërëna dëwu ña, macëko soje ryokuŷëhnëɗëŵa. Do ante tëkëko wati ña, ¹⁶ nëŷëkawo njëtëndanowa Aju soje yiwu fëyaŵëhni vële wok vëyena wasëwif va. Awa, hnë wati rac wëla aryampo tëyëlëwawohna nkabo ile rëfëko liwu ŷa. ¹⁷ Wëla Yerusalem hna dënk yilëŵohna soje hnulëfu vële ryënkwëko nkeni vëfayik va. Bare taŷ njibuho Arabi hna, tac vokaŵ Damas.

¹⁸ Tac, ante ndëcëko wabëhn watar ña, njibu Yerusalem soje yëtëlëfu gë Piyer, do wafac ipëhw g'imbed ŷëŵëlahnëbunëho. ¹⁹ Hnë wati rac nulëwaŵohna afayik ahaŵary; Sak fo nubuho, aheryu Ahwëhn a. ²⁰ Ile herëndëmu ŷi toña ye, gena wamër. Wënu ña seɗe ye. ²¹ Ga matëbu hnam umë yibu hnë waresiŷo Siri do Silisi hna. ²² Hnë wati rac fop vëvë vacery sali vambë Yude va

vëyëtelowohna. ²³ Wanës ña fo nkwëryëdëniho ga nësëde: «Ale horoteyehnedëhëfuno ÿa, fëyahned tame ikwëtahn nte njawërdëho tëkwehn ña», ²⁴ do cëmbëdënihawo Wënu ña soñe lëmën ÿa.

2

Pol gë vëfayik vëÿëntaw va

¹ Tac, ga ndëcëk wabëhn ipëhw gë wahnah (14), më vokabu Yerusalem gë Barënabas; njobunëhawo Tit fëna. ² Mbokabunëho kabi Wënu ña yëtëndanëkowo yiwu. Hnam, hnë humbar hunte varëbunëho fuhnë fo, nësëhnëbuhëhniwo vële fëlayik had vësankaf cery sali va Wanës Wakasëk wante fëyadëfuhëhni vële wok vëyena wasëwif va. Ñadëwöohna doku ile libu kobëri ÿa hafo dol ÿi nke nafa këm. ³ Tit, nte yebunëho ña, mama nkeho gërek, porosiñilohna dënk soñe káci. ⁴ Nkwajëla soñe háci ÿa nkeho kabi vële wok vëhwëtahnëna paryi rënkëko fagant fu. Njijëniho njëkëtehnani njëtahnëni gante ntidëni ntihëtahnëni ige afaya fu ka nte hnuÿabun hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris ña; ñadëniho mbok ntinihëfu vëramp sariya. ⁵ Bare maÿwëntëfuniwohna vëÿi vahnë, wëla wati ryampo, soñe nko ayawëñëhnañiwu toña Wanës Wakasëk ña.

⁶ Age vële fëlayik had vësankaf cery sali va ye, ile nkeniho ÿa kwëhnana nafa soñe lëmën kabi Wënu ña yëkëdina ile nke ahnë. Vëÿi vahnë vëwëñëhnelohna ñoñ ile harañdëfuhëhni vahnë. ⁷ Nuni Wënu ña payëkowo yiwu fëyaÿëhni Wanës Wakasëk ña vële wok vëyena wasëwif va, gante payëkawo Piyer pëyahni wasëwif ka. ⁸ Ale lika Piyer afayik wasëwif, umë liko ami fëna afayik vële wok vëyena wasëwif. ⁹ Sak gë Piyer do gë San, vële fëlayik had vësankaf cery sali va, njavëtëni doku ile kwëtëhnañëko Wën ÿa; më njelëhnëñihëfu wëbák ña fëlalëfu ami gë Barënabas tufahnahnëni nkehahn dahëse maÿal yëbëlan fu. Koyëna, maÿalëbunëho fuhnë fop soñe fuhnë yifu gë vële wok vëyena wasëwif, vëhni njini gë wasëwif. ¹⁰ Iñë ryampo fo ye ile tëyëñihëfuno ÿa: umë ye ryënkwëtandëfuni vëhaÿëhnañ vëvë cery sali lëw hni va, do ami fëna umë ÿankahnëkowo lindu.

Pol niradëha Piyer

¹¹ Bare ante tëkëko Piyer Antiyos ña, nirabuhawo satën fo, kabi ntëntëdëho. ¹² Ani gë tëkahnëndëni vële payëko Sak va, vële yaÿwëñëk namu háci va, Piyer gë vële wok vëyena wasëwif va tokëlahnedëniho; bare ga tëkëni

vërac, pëgwëko pitandëhni, golohna tokëlahnëndëni, kabi ntakëkawo. ¹³ Wasëwif wayëntaŵ wale hwëtahnëkawo Yesu ŵa tëfaryënihawo Piyer hnë nkeya meh ntëŵu hna, hafo Barënbabas fëna tëfënti nkeya tac!

¹⁴ Bare ga nuŵu vërefëna toña ile karanjêd Wanës Wakasëk űa, nirabuhawo Piyer tase vahnë fop lehnëŵa: «Ge wëjê ale ye sëwif űa, nufëru nkeya vële wok vëyena wasëwif va, awa hak kodu aforosinjëndëhni vële wok vëyena wasëwif va nufëni nkeya wasëwif?»

¹⁵ Fuhnë, wasëwif hnaginëkëfu, geyilënëhna vële wok vëyena wasëwif, geyilënëhna vëŵen. ¹⁶ Njëtinek wapacëk, Wënu űa dehnëdilahna ahnë catëk kabi maŵëhnëk sariya Moyis, bare ntehnëdëha catëk kabi kwëtahnëka Yesu Këris. Fuhnë fëna gë ikwëtahn Yesu Këris űa njavëtinëkëfu catinëk gena g'imawëhn sariya Moyis. Toña ye, Wënu űa dehnëdilahna wëla aryampo catëk kabi maŵëhnëk sariya Moyis űa.

¹⁷ Bare ge kwëtahninëka Yesu Këris soje ntehninëfu catinëk, do njavëtate vëŵen yeyinëk had vële wok vëyena wasëwif va, umë ntehnëde bi Këris űa liyehnëdëhëfu wameh? Muk! ¹⁸ Age mbokanëbu sariya Moyis le ravëbu űa, ntiyadëfu ale wok tëfëna sariya. ¹⁹ Toña ye sariya űa njonëhniko icëm. Cëmëbu soje lëŵu. Do tame ntidëfu fop ile hnënjëdëha Wënu űa. Gë Këris űa cëmëlahnëbun kërëwa hna. ²⁰ Nkobu yënëdu, bare gena ami wok yënëd, Këris űa yënëd hnë ami. Tame, nkeya mën mba vahnë űa, ankeya kwëhn g'ikwëtahn Ajë Wënu űa ye, umë ale űahnëko do yëdahnëk ntaŵary dëŵu űa soje lëmën. ²¹ Dihëtëda nafa ile ntinëhnëkëfu Wënu űa. Toña ye, ge sariya űa satënëd, awa icëm Këris űa kwëhnana nafa!

3

Sariya ma ikwëtahn

¹ Wuhnë vëvë Galasi vi, nambërun hakili! Mo ga havëku? Tufëmu wapacëk Yesu Këris pakiko hnë kërëwa hna! ² Uŵi rëy fo űadëfu alëkwawuno: g'imawëhn sariya űa bi nuŵarun Iyir Wënu űa ma g'ikwëtahn Wanës Wakasëk űa nke? ³ Hak kodun ahnambu hakili aki? G'iyir Wënu űa pëgwërunëho; tame ñadun bi afuhnawu gë wëfanka hun ŵa dënk? ⁴ Ile hnurun do yëtërun űi fop, kwëhnana bi nafa? Diyahnëlohn koyëna nke! ⁵ Gena bi Wënu űa njëdaku Iyir űa do ntid hnë űuhnë viűë vifëmpëhnahnah? Soje ile ŵawëndun sariya űa bi ntid virac, ma kabi Wanës Wakasëk űa hwëtahnërun?

Ahnë catëdina gë sariya

⁶ Yëkëryina Abëraham: «Më kwëtahnëka Ahwëhn a Wënu ña do Ahwëhn a Wënu ña soñe rac catahnëka g'Abëraham.»^{*} ⁷ Awa, tëfëka ayëtu iyin: vële hwëtahnëka Wën va fo ye vëva Abëraham va. ⁸ Do fëna Vikerëh va mbiyëk ga nësëk, Wënu ña catahnëdëha gë vële wok vëyena wasëwif va soñe ikwëtahn dëw hni ña. Soñe umë ye, pëyahnik Vikerëh hna Wënu ña ntehnëkawo Abëraham kobëri fo: «Soñe hu ña ndëwadëfuhëhni wabulunda ña fop.»^{*} ⁹ Awa, vële hwëtahnëk va, Wënu ña ndëwadëhëhni had gë Abëraham ale hwëtahnëko ka.

¹⁰ Fop vële ntiyahnëk sariya ña catënëdëhëhni va hn'idëwan meh Wënu ña nkeni, kabi kerik hnë Vikerëh hna: «Meka ale wok tëfëdina kwëlëkwël fop ile herik kayëte sariya hna.»^{*} ¹¹ Do tëk pac, sariya ña catënëdina ahnë haryënk Wën hna. Vikerëh va nësëk: «Ale satëk g'ikwëtahn nkod kwëlëkwël.»^{*} ¹² Bare sariya ña nëmpëlëk g'ikwëtahn ña. Vikerëh va më lehnëk: «Ale lik ile ntehnëk sariya ña, nuñad uwám paryi wã.»^{*} ¹³ Këris ña cosahnëk soñe pehëtahnëfu hn'idëwan meh Wën nte njojëk sariya ña; mañëk nke idëwan meh Wën nte rëfëkawo nuñayin ña. Vikerëh va pëyahned: «ale-wo-le hanjëde hn'atëh* hna ale ryëwanik wëh ye.» ¹⁴ Rac nke koyëna soñe vële wok vëyena wasëwif va nuñantahnini gë Yesu Këris idëwan përen nte ntehniko Abëraham njëdäde ña. Awa g'ikwëtahn ña, nuñaden Iyir Ipacah nte ntehnëk Wën njëdahnëd ña.

Sariya gë ile ntehnëk Wën njëdädeha Abëraham

¹⁵ Vëyënta mën, yëkënëfu ile ryëcëtað hnë duniya li: ge ahnë a kahnëndëk akwëtëla soñe wadëwu ña gante canjëk ka, ahnë kodina nkwaj watac ma nkwën inë. ¹⁶ Awa, Wënu ña ntehnëko ntinëhnëdëha Abëraham viyë viferën do gë ale hnagëde hnë umë ña.^{*} Vikerëh va dehnëna: «gë vële hnagëde hnë umë va», had wëjë lehnëk vahnë vëyabah ye, bare «ale hnagëde hnë wëjë», umë fëhnëtanëd aryampo fo ye: umë ye Këris ña. ¹⁷ Awa, ile hnësëhnëdëmu ña, umë ye: Wënu ña gë Abëraham kahnëndëko akwëtëla ntëwu ña ten, tac, ante nuñako kwëtëla ña wabëhn wakeme wahnah gë wafëhw warar ña (430), tëkiko sariya Moyis ña. Bare wëla toyë kodina ñañët nafa akwëtëla ña do ntiñët ile ntehnëkawo Wën Abëraham ña. ¹⁸ Ge gë sariya ña nuñadë

^{*} **3:6** 3.6: Wapëgwala 15.16 ^{*} **3:8** 3.8: Wapëgwala 12.3; 18.18; 22.18 ^{*} **3:10**

3.10: Divëta Sariya 27.26 ^{*} **3:11** 3.11: Abakuk 2.4 ^{*} **3:12** 3.12: Soñe Walevi

18.5 ^{*} **3:13** 3.13 Ale-wo-le hanjëde hn'atëh: Mëntëndëlehnik gë kërëwa ña.

(Divëta Sariya 21.22-23) ^{*} **3:16** 3.16: Wapëgwala 12.7

děw ŋa, awa godina gē ile ntehnēkawo Wēn Abēraham ŋa. Bare gena koyēna. Soŋe akwētēla ŋa njēdēka Wēnu ŋa Abēraham dēw ŋa.

¹⁹ Awa, ye yeho doku sariya Moyis ŋa? Nkwēniko soŋe vankeya vameh vahnē hafo tēki ale hnagēde hnē hnēnk Abēraham ŋa. Soŋe lēwu ŋa ntiko Wēnu ŋa ile ntehnēkawo Abēraham ŋa. Iyi sariya, wamēleka yētēndanēkawo Moyis do umē yeho ahnēsēhn vahnē ŋa. ²⁰ Bare ante kwētēlēdēniho Wēnu ŋa gē Abēraham ŋa, Wēnu ŋa balēlawohna gē ahnēsēhn; paryi nke Wēnu ŋa, umē fo hahnēndēko.

²¹ Tame, sariya Moyis ŋa nkwaŋek bi ile ntehnēka Wēn Abēraham ŋa? Muk! Ge sariya ile kahnēndēk Wēn gē Moyis ŋa kokēnd njēdahni vahnē va uwām paryi wā, awa ahn'a ntehnēde sariya ŋa koŋ catēna. ²² Bare gena rac. Vikerēh va tufahnēd duniŋa ŋi fop hnē imēk wameh hna nke soŋe Wēnu ŋa ntihaŋ ifērēn ile ntehnēkawo Abēraham ntiēhnēdēhēhni vēle hwētahnēka va soŋe ikwētahn dēw hni Yesu Kēris ŋa.

²³ Ani gē tēkahnindo Kēris ŋa, umē ale rēfēko kwētahnin, sariya ŋa likēfuno vēramp, hafo hale njētēndaninēkēfu ikwētahn tac. ²⁴ Koyēna sariya ŋa yeho had ayēka fu ŋa hn'inkaw ŋe faŋarēkēfu Kēris hna, catēnahninēfu g'ikwētahn. ²⁵ Tame, Kēris tēkik, tēfēka kwētahnina; goyilēnhna hn'iyēka sariya hna.

²⁶ Fop vutah Wēn yerun soŋe ikwētahn hun Yesu Kēris ŋa. ²⁷ Wuhnē fop njaryirun tufahnahni gē Kēris ŋa nkerun, umē sudarun. ²⁸ Tame wuhnē fop aryampo yerun hn'ibēmēnkēl gē Kēris. Soŋe umē ye sēwif ma ale wok gena sēwif gona, aramp ma ale ye afaya gona, asan ma asēval gona. ²⁹ Do ge Kēris ŋa hwēhnēku, awa vēva Abēraham va yerun do nuŋadun idēw ŋa gante ntehnēk Wēn ka.

4

Vutah Wēn

¹ Awa, ile hnēsēhnēdēmu ŋa, umē ye: ge ale rēfēka ntēw ŋa fatah fo wok, umē vēhnēmpēlēna gē aramp, mama nkehahnēk umē ale hwēhnēk fop ŋa. ² Tēfēka ma wēhnēhni vēle wēnkēka umē gē vilēwu va hafo tēk wati ile kahnēndēk rēmu ŋa. ³ Koyēna nke soŋe lēw fu ŋa fēna. Kobēri ŋa had vutah nkeyinēko, wēnamu wavē duniŋa wī likēfuno vēramp. ⁴ Bare ante tēkēko wati le kahnēndēk Wēn ŋa, payikawo Aju: naga asēval, do ma wēko nke hnē imēk sariya Moyis hna. ⁵ Njijēko soŋe pehētēhni vēle tampēko sariya va, do kolahnin nkeyin vutah Wēn. ⁶ Soŋe

tufahnahn vutah vuntěwu yerun, Wěnu ŋa cañetik Iyir Aju ŋa walaŋary walěw fu hna, Iyir nte ryekayehněděhěfu: «Apa! Rěm měn!» ⁷ Koyěna, ale-wo-le hně wuhně gona aramp, bare fatah Wěn ye; do kabi vutah vuntěwu yerun, Wěnu ŋa njědadžěhu iděw nte ŋarunjik soje vutah vuntěwu va.

Uryěňah Pol soje vevě Galasi

⁸ Koběri ŋa, yětělunawohna Wěnu ŋa do věramp waměn wale wok gena waměn paryi yeruněho. ⁹ Bare tame njětěruněha Wěnu ŋa, do Wěnu ŋa yětěku ntěbu dus. Awa, hak kodun avoku aŋaŋěhněndu wěnamu wale wok kwěhnana iměk gě nafa? Věramp vėlěw hni bi ŋadun avokawu? ¹⁰ Ntěněnerun dus wafac wěryampo gě wadepera wědampo gě wěwati wěryampo do gě waběhn wědampo!* ¹¹ Nkehahnahněko antě amběr měn ŋa nke nafa kēm soje lěw hun ŋa!

¹² Věyěnta měn, kělamu geryin afaya had ami; gena bi gwęcětabu yewu had wuhně, vėle wok geluhna hně sariya hna? Koběri ŋa ŋoň diluhna ile lavěko. ¹³ Njětěrun, soje ile resěbuho ŋa wohahněbuho ŋal hun hna tac fěyawu Wahnės Wakasěk ŋa ryěnkŋwěryěnkŋ ŋa. ¹⁴ Imbahn měn ŋa gwamělohna njěki, bare kehalunohna, kayahněluhna fěna g'ami. Bare kacaruněhowo had mėleka Wěn ma had Yesu Kěris děnk. ¹⁵ Natěkuno dus! Koděfu hněsěhnu uŋi cedeya: ge kokěnduněho alokětawu vinkěr hun vi ayědawuno, ntikěnduněho. Ye lě fėlaku tame? ¹⁶ Aŋew hun bi yebu kabi toňa ŋa fěyadžěmu?

¹⁷ Vahně vėle waŋěmpaŋenděhu vi ŋaděni dus nuŋanihu, bare iňa děw hni ŋa yivěna. Pitěndělehněnihěfu ŋaděni soje ayehahnu gě vėhni. ¹⁸ Njivěk iňa dus ŋa ge fěrěnak ŋadu. Do iňa tac nte hwěhnaruněho nte nkelahniněko ŋa těfěka aworyeru kwělěkwěl. ¹⁹ Vutah měn, mbokěbu horotěndu g'ahaŋary soje hun ŋa, had asěval hnagěd, hafo pac paděku nkeya Kěris ŋa. ²⁰ Ňakěnděbu dus nkelahnin hně iŋi wati soje hněsěhnu něsa njamah. Pěmpěhnahněko dus soje hun ŋa.

Soje Agar gě Sara

²¹ Pěyaryino, wuhně vėle pecehněk ayewu hně iměk sariya Moyis vi, gwěryědřiluhna bi ile kerěk Moyis ŋa? ²² Hně kayěte wanės Wěn hna kerik: «Aběraham vucan vuki nuŋako: fěndampo gě Agar nte yeho aramp ŋa, fěňěntaŋ fa gě Sara nte yeho asěvalu ŋa.»

* **4:10** 4.10 Pol nėsěd soje viyě vile ntiděniho wasěwif ŋa do vile wok těfělannahna maŋěni vevě Galasi va.

²³ Fandënkwëryënkwa fa hnë ñña asan g'asëval nagiko, bare fakigëna fa soñe ile nësëko Wënu ña nagahniko.

²⁴ Watac nke ile pëhnëtanëd: vëyi vësëval vëhi, had vakwëtëla vaki nkeniho. Agar ye had kwëtëla mbë Kuñ Sinayi ña, hn'ile njëd'akawo Wënu ña sariya ña Moyis. Umë hnagëd'ëhëhni vëramp va. ²⁵ Agar ye Ikuñ Sinayi nte ye Arabi ña. Do fëna umë fëhnëtanëd inaw' Yerusalem bë tame ñi. Umë aramp ye gë vële lëdëk hnam va had gante nke Agar gë vutah vuntëwu va. ²⁶ Bare Yerusalem vë g'ambin ña gena aramp do umë ye hnëm fu ña. ²⁷ Vikerëh va pëyahnëd: «Natëryiyi, wëjë asëval ale wok kwëhnalihahna fatah!

Dekary uhnatah wã, wëjë ale wok yëtëlihna ulav donk hnag!

Wëjë ale ravik a, vutah hu va yabëd' d'us ntëbini vutah asëval ale hwëhnaka asan.»

²⁸ Do wuhnë, vëyënta mën, vutah Wën yentirun had Isak, gante ntehnëkawo Wënu ña Abëraham ka. ²⁹ Awa fante hnagiko hnë ñahnël asan gë asëval, këm fo ntidëhawo fante hnagiko gë Iyir Wënu ña, do koyëna nkok ha gaki.† ³⁰ Awa, ye ntehnëk Vikerëh va? Më lehnëk: «Daryehna asëval aramp ayi g'aju, kabi aju asëval aramp ayi tëfëlahna nuñanti idëw' ajë asëval ale wok gena aramp ayi.»‡ ³¹ Awa, vëyënta mën, fuhnë geyilënëhna vutah asëval aramp, vutah asëval ale ye afaya ña yeyinëk.

5

Igo afaya

¹ Soñe ige afaya ña pehëtëkëfu Këris ña. Awa, yañwënyarin! Antë añawu avokawu añabiwu gë vankëncu utamp!

² Nëparyino! Ami, Pol, ntehnëdëmu: ge háci ña hwëtahnërun, awa Këris ña bokëdina kwëhna nafa soñe hun. ³ Do mbokëdëfu hnësëhnu wapacëk: asan alewo-le ñad káci, sariya ña fop rëfëka ntënën. ⁴ Wuhnë vële yëkëlehnëd' asatu haryënkwa Wën hna gë sariya ña, pitëlerun gë Këris ña; goryaryëluhna ile njëd'akuno Wën hnë Këris ña. ⁵ Bare fuhnë, Wënu ña hwëtahnëbun ntid' sat fu haryënkwa lëwu; napëd'ëfun rac gë idëma Iyir Ipacah ña. ⁶ Ale ye hnë bëmënkël gë Yesu Këris hna, kácik kácina umë kwëhnana nafa! Ihwëhn nafa ña, umë ye: ikwëtahn nte rufahnik g'iñal ña ye.

† **4:29** 4.29 Awa fante hnagiko hnë ñahnël asan gë asëval, këm fo ntidëhawo fante hnagiko gë Iyir Wënu ña, do koyëna nkok ha gaki. Soñe ile ryëcëtak fagant Isëmayel gë Isak rëfëtayik ani. (Wapëgwala 21.9) ‡ **4:30** 4.30 Yëkëryin iji yëb Wapëgwala. 21.10

⁷ Gwër kahnëtarunëho! Awa mo yëdëhnëku nkaw̃ ña soñe memaÿehnahnu arëfu toña ÿa? ⁸ Ile porosiñëdënihu vahnë ÿi matina hnë Wën le rëhnaku hna! ⁹ Ntehnëde: «Levir toyë matëndëd fop ile hnëgwik ÿa!»^{*} ¹⁰ Ami, Ahwëhn a njëdako ikwëtahn soñe hun ÿa: pacëko nahadun gë ami ki. Awa ale-wo-le waÿëmpaÿendëhu ÿa, piniñëde, gante-wo nke ka. ¹¹ Do ami, vëÿënta mën, tëfëka kácini catahnëni bi woñu harañëndëwëhni vahnë va? Ge koyëna nkekënd, gokënda horotehnëndewu? Wati rac vahnë va davakëndilëhnihu g'ami kabi rëkakëndëwohna fëyahnëndu Këris ÿa cëmëk kërëwa hna. ¹² Vële waÿëmpaÿendëhu soñe háci va arabi ntëpëtani fop vëhni dënk!

¹³ Wuhnë, vëÿënta mën, macirun soñe ayewu afaya, bare inji ge afaya, antë njëdäwu fere alihahnëndu ile ñad ikihn vahnë nte wätik mbahn hna! Geryin vëryokunëhnël gë iña ña. ¹⁴ Sariya Moyis ÿa fop hn'añi kwëdä fo pankëlëk: «Ñahnëryehna aÿënta hu ÿa had wëjë dënk.»^{*} ¹⁵ Bare ge ñarëlëdun do asemëlëndu, awa kwëtëryin hakili, ge gena umë mbëvehnëdëdun.

Imbahn gë Iyir

¹⁶ Awa wëli ile lehnëdëmu ÿa: tavëryina Iyir Ipacah ña njasary duniÿa hun ÿa, koyëna, tëfëdilu hna ile ñad ikihn vahnë nte wätik mbahn hna. ¹⁷ Viña vitac wëtëd g'ile ñad Iyir Ipacah ña, do Iyir Ipacah ña mëtëdëni g'imbahn ña; ñewëlëni dus, soñe umë ye kodiluhna aliwu ile ÿadun ÿa. ¹⁸ Bare ge Iyir Ipacah ña yasaryëdëhu, goluhna hnë imëk sariya hna.

¹⁹ Tëk nunde dus ile ntiyehnedëhëfu ikihn vahnë nte wätik mbahn hna: ndakëntal nte ñewëk Wën gë nkeya kayah do gë tonkah, ²⁰ icëmb ile wok gena wën paryi, gë akavëla, gë iñew vëÿënta hni, gë wasonko, gë iñewary, gë iyap, gë iña dëb vëÿëntaw̃, gë icënkwendëlehn do pitëndëlehn vahnë; ²¹ iña ile kwëhnëni vahnë, use uñen dëcët, itok dëcët do viÿë vihaw̃ary vile wëntëlëk gë viÿë ki. Awa tame kwëtëryin hakili soñe wañi gante nësëhnëmuno kobëri ka: vële lid koyëna va vëhnuÿadina ÿëwa Inaw̃ Wën hna.

²² Bare wëli ile nagëd Iyir Ipacah ña ahnë hna: iña ña ye, gë uhnatah w̃a, gë yam ÿa, gë duñëna ña, gë iguk ntaw̃ary ña, gë ikwëhna nëf ña do gë ikwëtahn ña, ²³ ipërëna ña do gë ipëla nkaf ña. Sariya ÿa ñewëlëhnihu vële ye aki va! ²⁴ Vële kwëhnëk Yesu Këris va pakëni kërëwa hna fop ikihn vahnë nte wätik mbahn hna gë fop viña

^{*} 5:9 5:9: Matiye 13.33 ^{*} 5:14 5.14: Soñe Walevi 19.18

viděwu va. ²⁵ Age gě Iyir Ipacah ƚa njēnēden, maŵēnēfu njasaryēndēfu. ²⁶ Antē naŵēnanden soƚe viŷē vile wok kwēhnana nafa! Antē conkēnden! Antē iñēwary nke yēbēlan fu!

6

Idemal

¹ Vēŷenta mēn, ge ahnē pēlayik ga ntētēd, ŵuhnē vēle njasaryēd Iyir Wēn va bokaryēryina hn'ankaw ōpērēn hna; bare tēfēka nke gē wanēs wanēƚah. Kwētēryin dūs hakili, antē aŵawū yēkēhnahn ƚa ŵuhnē fēna. ² Demalēryindēn ŵuhnē fop: do koyēna, maŵēhnēdun sariyaKēris ŷa. ³ Age ahnē ntiyahnekā iñē nke, awa gel iñē, nkaf ntēwu ƚa dēnk tokak! ⁴ Arabi ale-wo-le pēcēta wapacēk gante ntid ka doku ile kwētehahnēka Wēnu ƚa. Ge nēƚahnēka gē watac, awa tēfēka nēƚahna minu fo, hara mēntēndēlehnēna g'ile ntidēni vēŷēntaŵ va. ⁵ Ha, ale-wo-le sah lēwu ŷa rēfēka nti.

⁶ Arabi ale haraƚēde wanēs Wēnu ƚa caha ale haraƚēdēha ŷa fop ifērēn ile kwēhnak ŷa.

⁷ Antē arokayiwu: Wēnu ƚa yafaƚēdena. Ahn'a ile nađēk ŷa mbarēpēd. ⁸ Ale hnađēk soƚe natēndan ile hihnēk mbahn dēwu hna, ahnē arac icēm iƚa mbarēpēd; bare ale hnađēk soƚe hnatah Iyir Ipacah ƚa, ahnē arac uwām sēr ŵa mbarēpēd. ⁹ Dindēnēfu ufērēn hara cilētayilēnēhna; kabi ge cilētayilēnēhna, mbarēpēden ge wati ŷa tēkēk. ¹⁰ Awa, hnē wafac wale wokēfu duniŷa li, dokuƚēnēfu soƚe ufērēn vahnē fop, do kas soƚe vēle vankinēk kwētahn va.

Wanēs watēkwa

¹¹ Tame, yēkēryin viƚi viker vicankaf, gē wēbāk mēn ƚa dēnk kerēhnēryidēmu!

¹² Vēle forosiƚēdēhu aháciwu va, vahnē vērac ñađēni naŷēnahnēndēni háci hun ŷa. Iryampo le ñađēni ŷa, umē ye: kehahnēni antē korotehnini soƚe ikaraƚ vahnē icēm Kēriskērēwa hna. ¹³ Vēle forosiƚēdēhu aháciwu va vēŵawēhnēna vēhni dēnk sariya Moyis ŷa! Naŷēnahnēndēni fo ñađēni aháciwu. ¹⁴ Ge ami ye, icēm Ahwēhn fu Yesu Kēris kērēwa hna fo hnaŷēnahnēdēfu; kabi, rac liko had viŷē vivē duniŷa vi cēmēk soƚe lēmēn, do ami fēna, had cēmēbu soƚe viŷē vi duniŷa vi. ¹⁵ Háciru kácilihna umē fop kwēhnana nafa! Ihwēhn nafa ŷa, umē ye arabi Wēnu ƚa ntifu g'ahawary. ¹⁶ Soƚe Isērayel ŷa, bulunda Wēn ŷa gē fop vēŷēntaŵ va, ŵuhnē vēle rēfēd

iŷi siyab va, arabi Wënu ŋa mawëryanëhnu yam ŷa gë
kaŷëhnahn dëwu ŋa.

¹⁷ Tame, antë ahnë mbok njonëhne ryëñah, kabi vandag
vante hnuŷabu soŋe Yesu va yeho mbahn hna.

¹⁸ Vëŷënta mën, arabi ipërëna Ahwëhn fu ŷa Yesu Këris
nke gë wëhnë! Amina.

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Efes Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol hërëhnëkëhni anji kayëte vële hwëtahnëk hnë nkol Efes hna. Bare vikerëh vicër vindawë hn'inji kayëte nësëna soñe Efes. Mpëd umë ÿak kayëte ñi cahini vëvë vacery sali vajabah vamb nkal Asi Toy va fop. Anjiko Efes hna wati nte njasëdëho nkaŵ ntëŵu kigëna ña (Vantiyehn 18-20) do wati nte mbokako rarëna ña añëŵëko hnam wabëhn watar. Akerëk mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa).

Pol kerëk anji kayëte gante ndënkwëtehnañdëhëhni vële hwëtahnëk va bi vëhni mo yeyinëk paß gë Këris. Fop kayëte ñi nësëd ibëmënkël fu gë Këris ña do karanëdëhëfu ibank nte rëfëka kwëhnalın gë umë. Iyir Ipacah ña ryemađëhëfu ñahnëlënden do maŵëhnëlënden: ten ŵasëwif ŵa gë vële wok vëyena wasëwif, tac yëbëlan fop vële hwëtahnëk hnë cery sali va, yëbëlan vësëval gë vësan hni, vutah gë warëm hni do gë vëramp gë vële hwëhnëkëhni.

Pol nësëd soñe doku Sintani ale yëkëlehnëd tavëtehnëni vahnë va inji bëmëkël. Akaranëdëhëfu hak mëtaryëden iyï wët hn'ile njëdäđëhëfu Wën viŵëta: toña, usatah, fanka pëyahn Wanës Wakasëk, ikwëtahn, ipëh. Antëhnëdëhëfu njëfayin wati-wo-wati.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: uyas, ile soŵiko, fanka.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaŷi (1.1-2)

Ibëmënkël wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif Këris hna (1.3-3.21)

Ibëmënkël bulunda vële hwëtahnëk hna (4.1-6.9)

Ibëmënkël vële hwëtahnëk

Wët ikwëtahn (6.10-20)

Simpaŷi rëkwa (6.21-24)

Simpaŷi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris kabi Wënu ña ÿak koyëna, kerëhnëdëmu ŵuhnë vëfacah do vële

hahnëndahnëka Yesu Këris: ² Arabi Wënu ña, Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa!

³ Cëmbënëfuna ale ye Wën gë Rëm Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris! G'ibëmënkël fu gë Këris ÿa ndëwak vintawary vidëw fu va gë fop wadëwara wadëwu wade wätik mbin hna.

⁴ Ani gë ntihahnënd duniÿa ÿa Wënu ña rëko tëhnafu, g'ibank fu gë Këris, d'anko nkehahnin vëfacah do vële wok vëhwëhnana dahëse wëh haryënkw lëwu.

Hnë inahn hna, ⁵ rëko tëhnafu nkeyin vërahu gë fere ibank fu gë Yesu Këris. Rac ye ile ñadëho Wënu ña do pëhnako nti ⁶ d'anko cëmbinëhna soje ipërëna camah dëwu nte njëdakëfu aki fo hn'ibëmënkël fu g'Aju aÿahnik a! ⁷ Hn'ibëmënkël fu hna gë umë, gë sat lëwu ÿa pëhëtinkëfu, tavëhnnëkëfu wameh fu ña. Aki Wënu ña tufahnëk had gante naÿëk ipërëna dëwu ka. ⁸ Njëdakëfu d'us ipërëna tac do ntik rac gë fop yasery do hakili fërën. ⁹ Ha, njëtëndanëkëfu ile ñadëho ÿa, ile sowiko ÿa, ile pëhnako, hnë përeña dëwu hna, nti hnë Këris hna. ¹⁰ Ile pëhnako ÿa ntiyëhnëd ge wati ÿa padëk: rac ye ñarëp hnë asankaf aryampo fo, Këris, fop vile yehëhna mbin hna do nkal hna.

¹¹ Hnë ibëmënkël fu hna gë umë, nuÿabun lëw fu ÿa, gante pëhnako Wën ka. Rëkëd ntind fop kabi pëhnako do ñak koyëna ¹² d'anko icëmb ntëwu ña njëwi soje fuhnë vële ryënkwëk hwëtahnëka Këris va.

¹³ Wuhnë fëna, ante nkwëryërun wanës toña ña, Wanës Wakasëk wante fehëtëku ña, kwëtahnërunëha. Hnë ibëmënkël hun hna gë umë, wuhnë fëna njëdayirun iyavëta ile ntëhnëkuno njëdadëhu ÿa, iyavëta rac ye Iyir Ipacah ña. ¹⁴ Umë ye sah ryënkwëryënkw hnë idëw nte hnapëden hafo nuÿayin fop ile ntehnëko Wënu ña njëdadëhëfu. Iÿin fop soje icëmb ntëwu ña njëwi ye.

Iyëfa Pol soje vëvë Efes

¹⁵ Soje rac ye, ami fëna, kobëri ga nkwëryëbu ga nësëde soje ikwëtahn hun ña hnë Ahwëhn fu Yesu do inahn hun vëfacah fop ña, ¹⁶ camehnëdëfuhä kwëlëkwël Wënu ña soje hun ÿa. Anahadëmu wayëfa mën hna. ¹⁷ Tëyëdëfuhä Wën Ahwëhn fu Yesu Këris ÿa, Rëm le hwëhnëk icëmb ña, njëdawu iyir yasery g'itufëhnahn nte yëtëndanëdëhuna Wënu ña. ¹⁸ Tëyëdëfuhä ntancën wahakili hun wä gë humpen Iyir Ipacah ña, soje ayëtu itama nte njëdaku imac ntëwu ña, g'uvetak icëmb ntëw dëwu ña, antëw nte cahëdëhu gë vëfacah vëyëntaw va, ¹⁹ do gë fanka samah lëwu soje fuhnë vële hwëtahnëk va. Fanka farac ye fale ²⁰ vokaryika Këris fagant vësëm do ntañënda farëhw lëwu

hně mbin hna, ²¹ cěpěk inaw̃ ŋa fop, cankaf, fanka, gě fop uwěka do fop wamac wale hode maci hně iyi duniya bare fēna duniya ile yejěk yi. ²² Ha, Wēnu ŋa hwětěk fop hně wakwēr Kēris hna. Umě ale sěpěk fop, Wēnu ŋa njědahnēka nke nkaf Cery Sali ŋa. ²³ Věle hwětahněk va ye mbahn Kēris ŋa, do Kēris hně vēhni ntěděk; padēnēkēhni fop, umě ale fadēnēd fop.

2

Uwám ule njědahnēd Kēris

¹ Do wuhně, kobēri ŋa mawěhnēluhnahna Wēnu ŋa, walaw̃ary hun w̃a cēmēko soŋe wameh hun ² wante yasahnēdunēho kobēri ŋa. Atěfētalahnēdun vantiyehn vahně vēle ye duniya li. Amawěhnēdunēhawo asankaf wafanka waw̃eh wale ye ambin. Ayi asankaf ye iyir meh ale ryokunēd aki hně vēle wok vēw̃awěhnēdilahna Wēn va. ³ Fuhně fop nkeyinēko had vēhni, ankentinēkēfuno gante ñad ikihn vahně nte w̃atik hně mbahn ka, antidenēho gante ñad vimbahn fu ka do wahakili walēw̃ fu ka. Soŋe ile yeyinēko ya, akēbēnayehninēkēfuno korotin kitin Wēnu ŋa had vēyēntaw̃ va.

⁴ Bare Wēnu ŋa, soŋe ikaŷēhnahn cankaf ntēwu ŋa g'inhahn cankaf nte ŋahnēkēfu, ⁵ fuhně vēle sēmēko gě wadēt wadēw̃ fu ŋa, njědakēfu uwám w̃a gě Kēris ya — ipērēna Wēnu ŋa fehētēku. ⁶ Hn'ibēmēnkēl fu gě Yesu Kēris hna, mbēhnēndehnekēfu ndampo fo do ntañēndēkēfu mbin hna. ⁷ Koyēna ntik dānko tufēhni vahně vēvēcahn va ipērēna camah g'uhnēfak ule kwēhnahnēkēfu hn'ibēmēnkēl fu gě Yesu Kēris. ⁸ Kabi, g'ipērēna Wēnu ŋa pehētirun, gě fere ikwētahn hun. Rac matina hně wuhně, uyēd Wēnu ŋa ye. ⁹ Rac matina hně vantiyehn, dānko ahnē antē kumanēnd. ¹⁰ Ha, umě yahanēkēfu; hn'ibēmēnkēl fu gě Yesu Kēris, antikēfu dānko ntihahnin vantiyehn vapērēn vante kēbēnanēhnēkēfuno kobēri ŋa Wēnu ŋa, dānko njasēnden koyēna.

Fop mbēmēnkēliněk gě Kēris

¹¹ Soŋe rac, dēnkwētaryin waŋi: kobēri ŋa, wuhně vēle wok geluhna wasēwif hnagihna; wasēwif w̃a macēdēnihu vēle wok «vēhácina» vēhni mēcadēni vēhácik soŋe ile ntik wák ahnē mbahn dēw̃ hni hna. ¹² Hně wati rac ŋawērēnēhawo Kēris, gentahnilunohna gě bulunda Isērayel ya, vēhneh yerunēho hně vakwētēla gě Wēnu ŋa, nkerunēho duniya li gě itamahn kēm do gě Wēn kēm.

¹³ Bare gaki, soŋe bëmënkël hun gë Yesu Këris ŷa, wũhnë vële yeho kobëri ŋa ŋawët, sat Këris ŷa paŋëndajëku.

¹⁴ Ha, umë dënk ye yam lëw fu ŷa: mbëmënkëndëlehnëkëhni wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif. Apërëkanëk kece ile fitëndëlehnëkëhniwo ŷa: kece rac ye iñewël. Gë sadëha mbahn dëwu ŋa ¹⁵ sariya ŷa g'ile tÿyëk ŷa gë vakwëda vantëwu va goryaryëlohna nafa. Antik aki gante kod ntihahn hnë umë wasëwif wã do vële wok vëyena wasëwif, ahnë hasëk aryampo fo, do koyëna nti yam ŷa, ¹⁶ do konjëndëlehnëhni gë Wënu ŋa vëhni vëhitak hnë mbahn ndampo fo, g'icëm ntëwu kërëwa hna do koyëna ndaw ñewël ŋa. ¹⁷ Anjijëk pëyawu yam ŷa wũhnë vële ŷawëko va gë vële rëhako va per. ¹⁸ Kabi, hnë bëmënkël fu g'umë hna, fuhnë fop, wasëwif gë vële wok vëyena wasëwif, kodën pëŋayinëhna Rëm ŷa, hnë Yir ndampo fo.

¹⁹ Aki, goluhna vëhneh ma vële ryëcalëd; bare nken-tahnirun hnë bulunda vëfacah hna, wũhnë ye tere Wënu ŋa. ²⁰ Nkerun cery yëryik do vëfayik va gë wakila ŋa ye sah ryënkwëryënkw ŷa, do Yesu Këris umë dënk taka ndënkwëryënkw ye. ²¹ Hnë umë cery ŋa fop njawënad do matëndad nke cery pacah hnë Ahwëhn. ²² Hn'ibëmënkël hun hna g'umë, wũhnë fëna, nkerun ndampo fo cery nte yëryëde soŋe ayewu ŷëwã Yir Wënu ŋa.

3

Doku Pol paß gë vële wok vëyena wasëwif

¹ Soŋe rac njëfadëfuha Wënu ŋa, ami Pol, ale sëdik kabi doku Yesu Këris ŷa lidëfu, danko ryemahnu wũhnë vële wok geluhna wasëwif. ² Akwëtahnëbu paryi nkwëryërun doku ile kwëtehnañëko Wënu ŋa liwu, hnë fërënak lëwu hna, gante kod ntinëhnañu ile ñad ŷa. ³ Ha, Wënu ŋa pidëtëko vinkër va soŋe njëtëndano ile ñad nti sowïk ŷa, had gante kerëhnëmu ki gë wanës wante wok yaßëna. ⁴ Age karanjërun rac, kodun ahamahnu hafo bi ne njëtëbu ile sowïko do ntik Wënu ŋa Këris hna. ⁵ Kobëri ŋa, Wënu ŋa tufëliwõhna vahnë va iŷin ile sowïko. Bare gaki antik Iyir ŋa tufëhni vëfayik vëfacah vëlëwu va do gë wakila wadëwu ŋa. ⁶ Wëli ile pëhnëtanëk viyë vile sowïko va: gë fere Wanës Wakasëk ŋa, vële wok vëyena wasëwif va kwëhnani antëw ndampo fo gë wasëwif wã, nkeni mbahn ndampo fo do nkentahnini ndampo fo hnë ile ntehnëko ntinëhnedëhëhni hn'ibëmënkël ntëw hni gë Yesu Këris hna.

⁷ Wënu ŋa, hnë ufërënak lëwu hna, g'antiyehn fanka falëwu fa, njëdako yewu aryokunjëhn Wanës Wakasëk.

⁸ Ami, ale ŷak vak hně fop vēfacah hna, nuŷabu untěnah fěyaŷuhni vēle wok vēyena wasěwif va uvetak va Kěris le wok puđina ⁹ do yětěndaněŷěhni vahně va fop gante ntiŷehněđ Wěnu ŷa viŷě vile pěhnako nti do soŷiko koběri kantěm hně umě, ale liko fop vile ye va. ¹⁰ Do ntik rac, đanko, gě fere cery sali ŷa, fop vēle hwěhnak cankafo do ŷěka ambin hna měk njetěni usery Wěn gě fop wasifa walěŷu ŷa. ¹¹ Hně vēŷin fop těfěk nahan mbě kantěm ntěŷu nte ntiŷehněk hně Yesu Kěris Ahwěhn fu ŷa. ¹² Hn'ibēměnkěl fu gě Kěris, gě fere ikwětahn fu hně umě, koden pějayiněhna Wěnu ŷa g'iděkěna fop. ¹³ Soŷe waŷi fop, muntaděmu, antě aresaŷu wahorot wale horotěđefu soŷe hun; umě ye icěmb hun ŷa.

Uyěfa soŷe vēvě Efes

¹⁴ Soŷe rac ye anděkwěhněđefu haryěnkŷ Wěn Rěm, ¹⁵ ale yěđahněk ŷac watere wabě g'ambin gě nkal. ¹⁶ Ha, atěyěđefuha njaŷěnu gě fanka mbery hun hna gě fere Iyir ntěŷu ŷa, had gante naŷěk uvetak icěmb ntěŷu ŷa. ¹⁷ Koyěna, Kěris ntěđěk hně wasakahn hun hna gě fere ikwětahn ŷa, afělu vėnkahn hun va do ayěru fop uwám hun ŷa hn'ijahn hna, ¹⁸ akwěhnadun aki fanka aŷěryahnu, gě fop vēfacah va, ile ye iyank, iyáry, iyih do itěŷ ijahn Kěris ŷa. ¹⁹ Ha, ayětu ijahn Kěris ŷa nte ryěcětađ fop uyět, đanko ayewu vēfadah had gante paděk Wěn ka.

²⁰ Wěnu ŷa, gě fanka falěŷu fale ryokujěđ hně fuhně, kod nti ntěbi vile ryěyěđeněha va ma vile hnahaden va, ²¹ icěmb ŷa nke gě umě hně cery sali do hně Yesu Kěris hna, soŷe walape ŷa fop, dol do gě kantěm. Amina.

4

Imac bēměnkěl hně cery sali

¹ Soŷe fop vēŷin đěnk, ami, ale sěđik kabi đoku Ahwěhn a liděfu, ankaŷětađěmu: yasěryin had gante macěku Wěn ayasěndu. ² Geryin vēle wok vēhumadına, vėnėŷah do vēryuňěnak; měnkŷělěryin ijahn hna. ³ Kaměnaryin aworyeru bēměnkěl nte ŷatik Yir hna gě fere yam ŷa. ⁴ Mbahn ndampo fo do gě Yir ndampo fo yehěhna, do fěna Wěnu ŷa macěku ahwěhnawu tama ndampo fo; ⁵ Ahwěhn aryampo fo, ikwětahn ndampo fo, yaryi ryampo fo; ⁶ Wěn hu đampo fo do Rěm fop, ale sěpěk fop, fagant fop do hně fop.

⁷ Ale-wo-ale nuŷak ipěrěna Wěnu ŷa had gante yěđahněk Kěris ka. ⁸ Soŷe umě ye ntechnik Vikerěh hna:

«Kayëk yan,
anjokëhni vëfëlayik,
njëdfakëhni wayëdf vahnë va.»[☆]

⁹ «Kayëk», ye pëhnetanëk, ge gena cëlik fëna hafo gëdf nkal li? ¹⁰ Ale sëlik ÿa, ye ale hayëk cëmët fop vambin vi, ðanko pëbënahf fop. ¹¹ Do wayëdf wale njëdfakëhni vahnë va ye: vëfayik, wakila, vëfëyahf Wanës Wakasëk, vëharaf do vële herydëhëhni vële hwëtahnëk, ¹² ðanko këbënahninëhni vëfacah va gante ntihahnëdëni ðoku sojë njawënahneni mbahn Këris ña, ¹³ hafo mëkin tëkënin bëmënkël kwëtahn hna fop ndampo fo do hnë uyët Ajë Wënu ña, untaf hn'ikwëtahn, do inaÿ padah Këris.

¹⁴ Aki goðenëhna had vutah, vunte mpaloyëdf wavonkëlo wënkä do vile këryëdf sël fop wasifa karëña, vunte tokani vahnë va sojë cëvehnënihëhni hn'idënt. ¹⁵ Bare, ge nësëbun toña ÿa g'itufahf ñahnël ña, anayëðen hnë fop ðanko mëntëlahnin gë Këris, ale ye nkaf cery sali nte ye mbahn dëwu. ¹⁶ Hnë umë, mbahn ña fop kahnëk do mbëmënkëlëk ðus g'uryema wasokël wale njëdayik. Aki ge cape-wo-cape nke gante tëfëka ka, mbahn inja fop naÿëdf do njawënað hnë injahf hna.

Uwám hasëk hnë Këris

¹⁷ Wëlin doliÿi ile lehnëmu do muntamu gë fanka wäc Ahwëhn: antë avok ayasu had gante njasëdëni vële wok vëyena wasëwif: vinahan vidëw hni va kwëhnana nafa. ¹⁸ Vinahan umëhwëryah kwëhnani, do vëhneh nkeni hnë uwám Wën hna, kabï wahakili walëw hni wä pidak do kambëkëhni vankaf. ¹⁹ Vintaŵary vidëw hni va nke had wëbák wadëndah, ndakëdëni gë ale-wo-ale do njëdëhnani sifa fop vantiyehf vameh.

²⁰ Bare wühne, gena aki ñëjarun ayëtuna Këris, ²¹ ge paryi nke nkwëryërun ga nësëde wadëwu, do karanjirun ikaraf nte rëfëlëk gë toña nte ye hnë Yesu: ²² ha, kobëri ña, pëbëkuno viña toka nte fërëkahnëdëhu, bare, ile yerunëho kobëri ÿa, tëfëka asudëtawu had viÿi visër. ²³ Afo wahakili hun wä gë wasakahn hun wä nkwëcëta, ²⁴ do ayewu vahnë vëhasëk had gante cudarun viÿi vihasëk ki. Ahnë ahasëk arac Wënu ña ñahanëka mëntëlëni g'umë hn'usatah gë hn'ufacah ule wätik toña hna.

²⁵ Sojë rac, cudëtaryin wamër ña: ale-wo-ale nësëhnënda toña ÿa aÿëntaw ÿa, kabï mbahn ndampo fo yentahninëkëfu. ²⁶ Ntavëku bi? Antë aliwu wameh; ntavah hun ña tëfëka njam ani gë njohan lav wä[☆] ²⁷ sojë antë

ayëdawuna Sintani ŷa fere fale mëkahnëdëhu. ²⁸ Arabi ale ŷa antë mbok nte; dokunëd gë wëbák wadëwu ŋa dënk soŋe nuŷahn ile njëdafëha ale ye hnë uval hna. ²⁹ Antë cahn hnë wës hun wanës wameh, nësëryin wante ryemafëhëhni vëŷëntaŵ wëbal wadëw hni hna, soŋe ntihahn ufërën hnë vële hnëpadëhu va. ³⁰ Antë ayëwëhnehnuna Iyir Ipacah nte njëdaku Wënu ŋa had yavëta ile rufahnëd pehëtëderun Fac Fehëta hna. ³¹ Antë ahwëtawu hnë wasakahn hun wameh wante liyirun ŋa. Antë ntavëndu, njabu sakahn, ayewëndu; vëŷin fop tëtëka asudëtawu, gë fop wasifa wayap. ³² Tufëhnaryin vëyivah ale-wo-ale gë aŷëntaŵ, kwëhnaryin ntaŵary përen; tavëhnëlëryindën, had gante tavëhnëku Wën hnë Këris.

5

Umëhwëry do Humpen

¹ Ha, tëtëtalahnëryina Wënu ŋa, kabi vutah vunte ŷahnik yerun; ² yasëryin g'ŋahn had gante ŋahnëkëfu Këris ka do umë dënk njëdëhnak soŋe fu, had uyëd do sadëha ile hwëhnak icëv nte nëŋëdëha Wënu ŋa. ³ Wënu ŋa hwëhnëku, tëtëlahna dënk nkwëryi ga nësëde viŷë vëryampo fagant hun: ndakëntal meh ŋa, fop ile wok pacëna, uval dëcët. ⁴ Tëtëlahna fëna nkwëryi wanës wante sëfëhnayehnédëhu, wanës wanënkwah, ma wanës watonkah. Waŋi fop kwëhnana ŷëŵa ŷal hun hna. Bare tëtëka awëryëhniwu icamehn Wën. ⁵ Nkwëryëryin dūs: vële lid ndakëntal meh va, ma vële lid vironkah va, ma vële mbalëk dëcët va —vëhni, ŋahnënihëhni wamën wamër — vëhni vëhnuŷantëdena ntëw Inaŵ Këris do Wënu ŋa. ⁶ Ahnë antë tokawu gë wanës wante wok kwëhnana nafa: watac ye wante jojëd ntavah Wënu ŋa hnë vële wok vëŵaŷëhnëdilahna va. ⁷ Antë ayentahniŵu gë vëhni.

⁸ Kobëri ŋa umëhwëry yerunëho; tame hn'ibëmënkël hun gë Ahwëhn humpen yerun. Yasëryin had vutah humpen; ⁹ do vantëwël humpen ha ye: ufërën, usatah, gë toña. ¹⁰ Kamënaryin ayëtu ile hnëŋëdëha Ahwëhn a. ¹¹ Vantëwël umëhwëry kwëhnana nafa; antë ayentahniŵu; tufahnëryin. ¹² Wante ntidëni cowäryëdëni ŋi cëfëhnëk nësi; ¹³ bare fop vile rufahnik gë humpen ha cowëtak, ¹⁴ kabi fop vile sowëtik va humpen ye. Soŋe umë ye ntehnik:

«Nëgary, wëjë ale ryakëk,
matëry fagant vësëm,
do Këris ntancënëdëhi.»

¹⁵ Yasëryin wajira gë vankeya hun va; antë ayewu vële wok vëseryëna bare geryin vëseryah; ¹⁶ Balëtahnerÿin mpëd nte njëdfaku Wënu ña, kabi wafac wale yehahninëk wï mek. ¹⁷ Awa, antë ayewu vële hnambëk hakili, bare kamënarÿin ayëtu dus ile ñaryaryëdfëhëfu Ahwëhn a. ¹⁸ Antë aryëwu, umë yodëhu ayegahnu vëyeyar, bare geryin vële pëbëk Iyir Ipacah ña. ¹⁹ Kamënaÿehnelëryin gë wahnëw wale watik hnë Vikerëh hna, wahnëw sali wasëvah, wahnëw wale njëdfaku Iyir ña; yëwëhnëryina do cëmbëryina Ahwëhn a gë fop ntawary hun ña. ²⁰ Camehnëryina Wënu ña Rëm ÿa wati-wo-wati do soñe ile-wo-ile gë wac Ahwëhn fu Yesu Këris.

Nkwëryëla mbë tere

²¹ Mawëhnëlëryin ale-wo-ale, wuhne vële lënënekä Këris va.

²² Vësëval, mawëhnëryinëhni vësan hun had gante mawëhnërunëha Ahwëhn ka. ²³ Ha, asan a ye asankaf asëval a, had gante nke Këris asankaf cery sali, umë ale fehëtëd cery sali nte ye mbahn ntëwu. ²⁴ Had gante cery sali ña mawëhnëdëha Këris ka, vësëval va fëna mawëhnëdënihëhni vësan hni va hnë fop.

²⁵ Vësan, ñahnëryinëhni vësëval hun va had gante ñahnëk Këris cery sali ka do njëdfëhnak umë dënk soñe lëwu; ²⁶ añak aki pacëna gë wënka do gë wanës nkehahn afacah; ²⁷ añak aki njoj cery sali ña haryënk w lëwu hnë igwam dëwu hna fop: nte wok kwëhnana dahëse wëh, nte wok kwëyana, nte wok kwëhnana ile wëntëlëk gë virac. Añak cery sali ña pac hara kwëhnana ile keyande. ²⁸ Asan a aki tëfëka ñahna asëvalu ÿa, had gante ñahnëk mbahn ntëwu ña dënk. Ale ÿahnëka asëvalu ÿa, ñëhnak umë dënk. ²⁹ Ahnë gena ale ÿewëk mbahn ntëwu ña, bare ndavëdëha, do pëladëha, had gante ntid Këris cery sali ka ³⁰ kabi mbahn ntëwu yentahninëkëfu. ³¹ «Soñe umë ye, asan a tavëdëhëhni rëmu gë hnëmu nkeni g'asëvalu fo, do vëhni vëhi tak aryampo fo nkedëni.»* ³² Hnë wanës watac cowak toña sankaf: ntehnëbu waji nësëd soñe Këris do gë cery sali ña. ³³ Gante-wo ka, ale-wo-ale hnë wuhne ñahna asëvalu had umë dënk, do asëval a ntënëna asanu.

6

Vutah gë warëm hni do gë wahnëm hni

¹ Vutah, mawëhnëryinëhni warëmun gë wahnëmun hn'ibëmënkël g'Ahwëhn, kabi watac satëk.

* 5:31 5.31: Wapëgwala 2.24

2-3 «Dënënëryihni rēmuh gē hnēmuh gante nuŷandu uhnatah do wafac waŷaryah nkal li.»[☆] Rac ye akwēda ndënkwëryënkw nte lehnëkëfu ale wāwëhnëk nuŷad ufërën.[☆] 4 Wūhnë, warëm, antë alavëbehnuni vutah hun, bare kwëdëryinëhni hn'usatah do hn'uhnira le wätik hnë Ahwëhn hna.

Vëramp gë vële hwëhnëkëhni

5 Vëramp, mawëhnëryinëhni vële hwëhnëku nkal li g'untënah do g'ibal, gë ntaŷary pacah, had Këris ryokuñëhnëdun; 6 Dokuñëryin, hara gena had vële yëkëlehnëd vahnë va nëñëhni gë vëhni ma kabi njëkaderun, bare had vëramp Këris, vële lid gë vintawary vidëw hni ile ñad Wënu ña. 7 Dokuñëhnëryinëhni gë ntaŷary përen, had Ahwëhn a dënk ryokuñëhnëdun, gena vahnë. 8 Njëterun ale-wo-ale lik ufërën, Ahwëhn a mbësadëha, nke aramp ma gena aramp. 9 Do wūhnë, vëhwëhn hni, diryënëhni koyëna vële ryokuñëhnëdëhu va. Tavëryin dakëna: njëterun, ale hwëhnëku ŷa, wūhnë gë vëhni, mbin hna nke do dëbëndëlehnëlihna vahnë va.

Wët Ikwëtahn

10 Soñe fuhnahnu, yëkëlehnëryin fanka hun fa hnë fanka ŷaŷah Ahwëhn hna. 11 Cudaryin viwëta Wënu ña soñe aholu ayawëhawu hnë warënd Sintani hna. 12 Kabi gena vahnë wëtaryëden, bare wafanka wayir waŷeh hnë mbin hna, gë vësankaf, gë wafanka do gë vële hwëhnëk duniŷa wëhwëryah. 13 Soñe umë ye, tëfëka asudaŷu viwëta Wënu va fop, d'anko aŷëkawu hnë fac ile njihahnid wëh hna do, age puhnarun rac, awowu ahahnëndawu. 14 Kahnëndaryin, ñëbaryin toña ŷa had rylil sah li, cudaryin usatah wä had cud mëta wët nte huvëd sakahn; 15 do përyaryin had wapary iña afëyahnu Wanës Wakasëk yam ŷa. 16 Nufëryin kwëlëkwël kaka ikwëtahn ña, umë ryemadëhu aryipehnu fop wëca wante pëdëk Sintani. 17 Nuŷaryin ipëh Wënu ña nte ye had apënkwyëhwëra do wanës Wënu ña had sëlame le njëdahnëk Iyir Ipacah iña. 18 Tëyëryina Wënu ña hnë wayëfa hun hna. Ha, yëfaryindën wati-wo-wati, gë uryema Iyir iña. Antë ahnamawu do kahnëndaryin kwëlëkwël. Yëfaryin soñe bulunda Wënu ña fop, 19 soñe ami fënali: arabi wanës ña nke hnë wës mën soñe fëyahnu hara dakëlohna hn'ile soŷik hnë Wanës Wakasëk hna. 20 Acëdibu kabi ale fëyahned Wanës Wakasëk wac Wën hna yebu. Yëfaryin

danko wěku fěyahnu Wanēs Wakasěk ŋa, hara dakēlohna, gante tēfēka ka.

Simpaŷi rēkwa

²¹ Ńadēfu ayētu wūhnē fēna, ile fabiko ŷa do ile lidēfu ŷa; Tisik, aŷēnta fu ale ŷahnik, aryokunēhn Ahwēhn a ale hahnēndak, njētēndanēdēhu fop. ²² Soŋe umē fayēryidēfuha pēyawu bi hak nkoḅun do mbosēvosehnu.

²³ Arabi Wēnu ŋa Rēm fu ŷa do Ahwēhn fu Yesu Kēris njēdanihēhni fop vēŷēnta fu va yam ŷa do g'ihahn, gē kwētahn ŋa. ²⁴ Arabi Wēnu ŋa ndēwahni fop vēle ŷahnēka Ahwēhn fu Yesu Kēris va g'ihahn nte wok cēmēdina!

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Filip Wade yehëhna hnë inji kayëte

Filip nkol nte hwëhna nafa mbë Masedëwan ye. Afayik Pol njiko hnam wati nte njasëdëho nkañ ntëwu kigëna ña. Apëyahnek Wanës Wakasëk ña nkol tac hafo vahne va kwëtahnëni do cery sali ña ntiyak. Njëkëryin Kayëte Vantiyehn Vefayik hna 16.11-40.

Pol, gë Timote ñarël lëwu, kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk vëvë Filip va wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ña) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ña). Vahnë vëvë nkol Filip va mbarëniho wayëd do njëdaniha aryampo hnë vëhni, Epafërodi, soje njëdahnä Pol. Awa, Pol kerëhnëkëhni soje camehnëhni do kamënañëhni. Apacëhnëhni gante nke ka do natëka hnë Këris hna mama nkehahnëk hnë kaso. Añad kamëñëhni tëtëlahnëniha Këris do natëhni hnë fop.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïni kayëte: itama, nahan, ikwëtahn, uhnatah, Këris, uhorot.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpañi, Icamehn gë iyëfa (1.1-11)

Soje ye natëka Pol mama cëdahnik (1.12-30)

Geryin had Këris (2.1-18)

Vëhni mo ye Timote gë Epafërodi (2.19-30)

Usatah paryi wã Wën hna matik (3.1-4.1)

Wanira watëkwa (4.2-9)

Pol camehnëdëhëhni vëvë Filip va (4.10-20)

Simpañi rëkwa (4.21-23)

Simpañi

¹ Ami Pol, gë Timote, vëryokuñëhn Yesu Këris, herëhnëryidëhu, wuhnë fop vëfacah Yesu Këris vële ye hnë nkol nte wacik Filip ña, vëvë haryënkwa hnë cery sali do gë vëyohal va: ² Arabi Wënu ña, Rëm fu ña g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ña!

Iyëfa Pol soje vëvë Filip

³ Camehnëdëfuha Wënu ña nte-wo-nte nahadëmu ña. ⁴ Fop wawati wale yëfanëhnedëmu wã wuhnë fop, ntidëfu kwëlëkwël g'uhnatah, ⁵ kabi ndënkwëtaðëfu cape nte

hnufërun ña hnë pëyahñ Wanës Wakasëk hña kobëri fac ryëñkwëryëñkw hña hafo iÿi wati; ⁶ apacahnëko dëñk, ale fëgwëk hnë wuhnë añi ntiyen nëfak tëfalëd gante padënëd fac ile njihahnid Yesu Këris ÿa.

⁷ Catanëko gante kwëhnahnëbu vinahan vitac soñe hun ki, kabi kwëtamu ntawary mën li. Wuhnë fop nkentah-nirun hnë ufërën Wën hña g'ami dëñk lakënde yewu kaso hña ma lëkwanduwëhni vële ÿewëd Wanës Wakasëk ña, tufëdëfuhëhni wañi wanës toña ye. ⁸ Ha, Wënu ña ye sedë mën: ñahnëmu dñs wuhnë fop g'inahn nte watik hnë Yesu Këris ña.

⁹ Wëlin uyëfa mën wã: Arabi inahn hun ña naÿ gë hawary pëba uyët do gë hakili, ¹⁰ gante kodun ahëncëtëlehñahnu ile fecek ÿa. Aki pacëdun do kwëhnadiluhña ile heyanderun soñe fac ile njihahnid Këris ÿa, ¹¹ do pëbu vantëwël usatah ule watik hnë Yesu Këris, soñe icëmb do wahnëw Wënu ña.

Pol kaso hña do iyi haryëñkw Wanës Wakasëk

¹² Vëyënta mën, ñadëfu ayëtu ile rëkiko ÿa ñaÿëtëna iyi haryëñkw Wanës Wakasëk ña bare ankwënëk. ¹³ Koyëna fop vële yëkadëho hnë tere asankaf hña, do hn'ile-wo-le hña, njëtëni acëdibu soñe ile ryokuñëhnëdëfuhä Këris ÿa. ¹⁴ Vëyabah fagant vëyënta fu va, gante nudëniho kaso ka, nuÿani tama hnë Ahwëhn hña: tac nkwënakëhni kamëna soñe pëyahñëhni wanës Wënu ña hara dakëlëlihña.

¹⁵ Toña ye vëryampo fagant lëw hni pëyahñëdëniha Këris ÿa g'inëwary do gë dobël, bare vëryampo pëyahñëdëniha Këris ÿa gë nahan përen. ¹⁶ Vëhni, ile ntidëni ÿa, hn'inahn hña matid, njëtëni nkebu ani soñe rufahnu Wanës Wakasëk ña toña ye, ¹⁷ vëyëntaw va pëyahñëdëniha Këris ÿa gë hakili dobël, vinahan vindëw hni va pacëna; nahadëni nkwënëhnëniho idën vankëñca mën va.

¹⁸ Mena! Vinahan vidëw hni va kod cat ma tumpa, gante-wo ka Këris ÿa pëyahnik, do natëko. Nkod natëndo fëna, ¹⁹ kabi njëtëbu wapuyalahña pëhëdëfu, gë wayëfa hun wã do gë uryema Iyir mba Yesu Këris ña. ²⁰ Napëdëfu dñs do pacahnëko ñoñ cëfëhnëdiloñña, bare g'itama fop, dol had kwëlëkwël, uwám mën hña ma cëm mën hña tufahnëdëfu inaÿ Këris ña mbahn mën hña. ²¹ Soñe mën a, uwám wã Këris ye do cëm hña nuÿadëfu ntëbi. ²² Bare ge nkobu duniÿa li kodëfu liwu doku ile yëdanëd vantëwël vapërën. Yëtëla ile rëhnadëfu. ²³ Andoÿibu vacape vaki: ñadëfu hërënawu iÿi uwám soñe yefu gë Këris, do rac fecekëndëho dñs; ²⁴ bare soñe hun ÿa, apecek woñu mbahn hña. ²⁵ Kabi apacahnëko rac, njëtëbu nkodëfu. Nkontëdëbu gë wuhnë

fop ayihahnu haryënkw do ahwëtahnu g'uhnatah. ²⁶ Aki boka mën ña fagant hun lid nëñu g'ahawary gë Yesu Këris soñe mën.

²⁷ Gante-wo nke ka, yasëryin gante tëyëk Wanës Wakasëk woba Këris ka. Koyëna, age njiryibu yëkiwu ma ge yiryila wëryu nkorun ahahnëndawu hnë iyir ndampo fo, do mëтарыëfun ndampo fo gë ntaŵary tac fo soñe ikwëtahnte watik hnë Wanës Wakasëk. ²⁸ Antë aravu vëwëтары hun ntakënanihu hnë ñoñ: nkehnëhnëdëhëhni dahëse ile rufahnëd mbëvëdëni, g'ile rufahnëd wuhnë pehëtëderun; do watac matid hnë Wën hna. ²⁹ Soñe Këris ÿa, njëdaku wuhnë gena bi ahwëtahnuma fo bare fëna ahorotu soñe lëwu. ³⁰ Ha, dolëma, had gante njëtërun ki, nkentahnirun uwët rac ule hnurunëho wëтарыëdëfuho kobëri ña do wobu wëtahñendu wi.

2

Geryin had Yesu

¹ Ibëmënkël hun gë Këris ña kamënaŷehñëdëhu bi? Inahn dëwu ña njawëñëdëhu bi? Nkentahnirun bi g'Iyir Ipacah ña? Kwëhnarun bi wasakahn wafërën do kayehñahñëdëhu bi gë vëÿëntaŵ va? ² Ge paryi nke, awa padëñëryin uhnatah mën wã: kwëhnaryin nkwëryëla përen, kwëhnaryin inahn ndampo fo, ntaŵary ndampo fo, nahan ndampo fo. ³ Antë aliwu inë gë hakili dobël ma gë bëntary; bare diryin gë bana, pëларыñëhni vëÿënta hun va had vële lëbëku. ⁴ Ale-wo-ale antë njëka umë fo bare njëkëhni vëÿëntaŵ va fëna.

⁵ Kwëhnaryin nahan fagant hun gë mba Yesu Këris ka:
⁶ Ile nke Wënu ña Yesu Këris rac nke,
 yëkëlehñëna nko këñëlahñëni gë Wënu ña.
⁷ Bare, akoŷahnëk umë dënk hnë fop vële kwëhnako va
 do nufëk ankeya aryokun.
 Antiyak ahñë, njavëtik had ahñë;
⁸ umë dënk vanak, maŵëhnëka Wënu ña hafo cëm,
 cëm kërëwa hna.
⁹ Soñe umë ye Wënu ña kayëndëka yan ÿëŵa yihnah ðus
 do njëdahnä uŵac ule lëbëk fop wamac
¹⁰ ðanko, gë wãc Yesu ÿa, fop waho wã ndëkwëhn,
 mbin hna, nkal li do gë gëd nkal li,
¹¹ do fop waryëw wã nës
 Yesu Këris ye Ahwëhn a; koyëna cëmbëde Wënu ña
 Rëm ÿa.

Dancëryin had humpen ðuniŷa li

¹² Aki, vēyahnik mēn, wūhnē vēle wāwēhnēk kwēlēkwēl tase mēn, gwēnēryin hamēhni mēn; dokujēryin g'untakah do g'untēnah sojē ayasaryu g'afērēn ipeh hun ŋa. ¹³ Ha, Wēnu ŋa lid hnē wūhnē mbalu do aliwu ile nēṅjēdēha ŋa.

¹⁴ Diryin fop hara ŋakēŋakēluhna, hara gwajēlēluhna, ¹⁵ sojē antē ahwēhnawu ile heyanderun do antē ayentahniwū hnē wameh, vutah Wēn vunte wok vēhwēhnana dahēse wēh fagant bulunda vēwen do vērumpak. Antancērun fagant lēw hni had wahayalin humpen hnē duniŋa li, ¹⁶ wūhnē vēle hwēhnak Wanēs uwám va. Ge koyēna ntirun, toŋa hwēhnadēfu sēkwaŋu hnē fac ile mbokahnid Kēris, kabi dokujēla do korotēla aki fo. ¹⁷ Do lakēnde sat mēn ŋa tēfēka ndehēti ntapēhnahn ikwētahn hun ŋa had sadēha ile sēnandunēha Wēnu ŋa, umē ye doku ikwētahn hun ŋa, natēko do nkoḏ natēndo ndampo fo gē wūhnē. ¹⁸ Koyēna fēna wūhnē, nēṅjēryiwu do natēryiwu ndampo fo g'ami.

Timote gē Epafērodi

¹⁹ Atamabu hnē Ahwēhn fu Yesu, payēryidēfuha biṅjēdina Timote, gante kamēnaŋehnahndēho ami fēna wakasēk wante wēryēdēfu sojē hun ŋa. ²⁰ Umē fo ye ale yebun nahan ndampo do ale ryēñēk paryi sojē hun. ²¹ Vēṅjēntaw va fop wadēw hni fo nuḏēni, gena wēba Yesu Kēris ŋa. ²² Bare umē, njetērun tufēhnak ahahnēndak: andokujēk g'ami had fatah darēl rēmu sojē Wanēs Wakasēk ŋa. ²³ Awa, umē hnahaḃu fayēryiwa ge nubu wapacēk. ²⁴ Pacahnēko Ahwēhn hna ami fēna njiryidēfu biṅjēdina ŋal hun hna.

²⁵ Bare ntiyahnēko tēfēka fayēgēryiwa Epafērodi aṅjēnta mēn, arēfēlēnta mēn hnē doku do hnē wēt, ale fayirun ŋa sojē ndokujēhnēndo kabi hnē uval hna nkebu. ²⁶ Pērēka mbok hnuwū wūhnē fop do ndēñēko kabi njetarun ures lēwu wā. ²⁷ Toŋa ye atesēko, do pēṅako g'icēm; bare Wēnu ŋa kaṅēhnahnēka g'umē, do gena g'umē fo, bare gē ami fēna, sojē antē nkwēnawo ṅiwēhnah. ²⁸ Awa payēryidēfuha g'uñakahnah yabah sojē natahnu ge nurunēha do ṅaṅjētawo ṅiwēhnah wā. ²⁹ Yotoyenēryina hnē Ahwēhn hna g'uhnatah padah; dēnēnēryinēhni iṅi sifa vahnē, ³⁰ kabi sojē doku Kēris ŋa ŋadēho cēmahn; kēbēhnako njēdahn uwám lēwu wā sojē nēmpētu hnē doku ile worun koḏiluhna alinēhnuno wūhnē dēnk.

3

Usatah paryi va Wēn

¹ Fuhnahnu, vēyēnta mēn, natēryiwu soṅe bēmēnkēl hun gē Ahwēhn a. Memadīlohna vok herēhnēryiwu ile rēkēbu herēhnu yā, soṅe hun yā umē fecek kabi keryēdēhu. ² Keharyinēhni vēle lid wameh ṅa, waṅi wabe, vēle fērēkahnēd mbahn va gē hāci! ³ Ha, fuhnē yeyinēk vēhācīk paryi, fuhnē vēle sēmbēdēha Wēnu ṅa g'uryema Iyir ntēwu ṅa, ambetaden soṅe Yesu Kēris do kwētilēnēhna tama ntēw fu ṅa hnē vantiyehn mbahn.

⁴ Paryi nke, ami, kwēhnaḅu toña ramahnu hnē vantiyehn mbahn mēn hna fēna; ge ahnē haṅary ntiyanēka kod tama hnē vantiyehn mbahn hna, ami, kwēhnaḅu toña lēbēwa: ⁵ kācīḅu hnē fac hwēhn mbēd gē warar hna, avē hnēnk Isērayel yēbu, avē ncēma Besame yēbu, Ebēre yēbu, nagēniho Wa-ebēre; sariya hna, Farise yēbuho; ⁶ kahnēnda cankaḅ mēn hna, ale vērehnēdēho cery sali yēbuho; hnē uwām usatah ule rēkatēde sariya hna, ale wok kwēhnana ile keyande yēbuho. ⁷ Antiyahnēkowo nuḃaḅu, ḅare gaki, soṅe Kēris yā, tēkatēḅu inamb ye. ⁸ Ntēbi rac, tēkatēḅu fop had inamb d'arēl ile yāk nēfak, rac ye iyēt Yesu Kēris ṅa, Ahwēhn mēn a. Soṅe lēwu yā, maṅēḅu nambu fop do tēkatēḅu fop had ronk, d'anko hnuḃaḅuḅa Kēris yā ⁹ do rēkatiwu hnē ibēmēnkēl gē Kēris. Usatah ule hwēhnaḅu karyēnkḅ Wēn hna matina hnē ile libuho ami dēnk kabi ntēnēnēḅu sariya yā, ḅare hn'ikwētahn Kēris hna matik. Usatah urac Wēn hna matik gē fere ikwētahn ṅa.

¹⁰ Ha, fop ile yādēfu yā, yētēwa Kēris yā ye, gē fanka ibēhn dēwu ṅa, gē gentahn hnē wahorot walēwu hna, do yewu had umē hnē cēm ntēwu hna, ¹¹ aki kodēfu ramahnu nkentēdeḅu fagant vēvēhn.

Igaryēhn ile rēfēka tēkēnin

¹² Dehnēla tēkēnēḅu iḃin fop ma padēḅu, ḅare atēfēlehnēdēfu fēlaḅu irac, kabi soṅe rac ye Yesu Kēris pēlako ami dēnk. Age Yesu Kēris pēlako, soṅe rēfēlehnahnu hafo fēlaḅu ami dēnk ile fadēk. ¹³ Vēyēnta mēn, nahala tēkēnēḅu. Bare ryampo fo ye ile lidēfu yā: ndēnkḅēdēfu ile ye kamēhni yā do hamēnawu rēkēnu ile ye haryēnkḅ mēn yā, ¹⁴ do nkaryēdēfu cape g'ile yēkēlehnēdēfu ka soṅe hnuḃahnu cos nte macaryēdēhēfu Wēnu ṅa hnē Yesu Kēris tebayin yaṅ.

¹⁵ Age nkeyinēk vahnē vēlafah kwētahn hna, inḃi nahan rēfēka kwēhnayin; do ge vēryampo hnē wūhnē nahadun minēmin, Wēnu ṅa pacēnēhnēdēhu fēna soṅe rac. ¹⁶ Gante-wo ka, hnē yēb ile tēkinēk hna, yasēnēfu hnē nkeya tac fo.

17 Věyěnta mën, tēfētalahnēryino, wūhnē fop. Pēcētaryinēhni vēle rēfētalahnēk nkeya ntēw̄ fu ŋa. 18 Anēsēhnēdēm̄u kantēm, bare gaki mbokēdēfu hnēsū gē wako: nkeni vēyabah vēle liyađ vēyēw̄ kērēwa Kēris g'ile pēhnētanēk ŷa. 19 Wapuyala wadēw̄ hni ŋa, ibēv iŋa ye, w̄n hudēw̄ hni ha đonk dēw̄ hni ŋa ye, mbēntaryēdēni ile rēfēka cēfēhnayehnehni ŷa, vēhni vēle hwēhna hñē vintaŵary vidēw̄ hni hna viyē vēvē nkal. 20 Bare, vēvē naŵ ambin yeyinēk, do napēdenēha afehēt avē hnam, Ahwēhn a Yesu Kēris. 21 Umē vacēf vimbahn vikaŷēhna vidēw̄ fu soŋe mēntēndēlehna hñē gē mbahn cēmbik ntēw̄u ŋa. Antid rac gē fere fanka fale wēkēfahnēdēha fēna kwēt fop hñē cankaŋ ntēw̄u hna.

4

1 Věyěnta mën, wūhnē vēle ŷahnēbu đus, ñadēfu vok hnuw̄u! Uhnatah mën ŵa do ipēnkŵ imēk mën ŋa yerun! Věyahnik mën, koyēna tēfēka ahahnēndawu hn'ibēmēnkēl hun gē Ahwēhn a.

Wanira watēkwa

2 Kēladēfuha Evodi, do kēladēfuha Sintik nkwēryēlēni đus hn'ibēmēnkēl dēw̄ hni gē Ahwēhn a. 3 Do wējē, arēfēlēnta paryi, tēyēdēm̄i, yij aryemahni nkwēryēlēni vēyi vēsēval, kabi gē ami ndokuŋēlahnēbun soŋe Wanēs Wakasēk ŋa, ndampo fo gē Kēlema do fop vēryokuŋēntal mën va, vēle herik ŵac hñē kayēte uwām* hna.

4 Natēryiŵu hn'ibēmēnkēl hun g'Ahwēhn a wati-wo-wati; ndivētađēfu, natēryiŵu. 5 Arabi vahnē va fop njavētēni iguk sakahn hun ŋa. Ahwēhn a pēŋajēk. 6 Antē pēmpēhna hñu ñoñ; bare, gante-wo ka, gē wayēfa ŵa, g'ikēla ŋa do gē camehn Wēnu ŋa, yētēndanēryina fop Wēnu ŋa. 7 Do yam Wēnu ŋa, nte lēbēk fop ile kođ njet hakili, keryehnēf vintaŵary hun do vīnahan hun hn'ibēmēnkēl hun gē Yesu Kēris.

8 Ile wojēk ŷa, vēyěnta mën, wēlin ile rēfēka afa bēndahnu ŷa: fop ile ye toña ŷa, fop ile rēfēka ntēnēni ŷa, ile satēk ŷa, ile facēk ŷa, ile rēfēka ŋahni ŷa, ile rēfēka cēmbi ŷa. Ha, ge nke iñē ile hñēfak do ge nke iñē ile rēfēka cēkwēni vahnē naharyin rac. 9 Ndiryin fop ile yēŋarun ŷal mën hna, hnuŷarun ŷal mën hna, wēryerun ŷal mën hna, hnurun ŷal mën hna, do Wēn le yēđadēhu yam ŷa nkeđ gē wūhnē.

Icamehn Pol vēvē nkol Filip

* **4:3** 4.3 Kayēte uwām: Rac ye hn'ile kerini wamac vēle hnuŷađ uwām usēr ŵa.

¹⁰ Anuŷabu uhnatah cankaf hn'ibēmēnkēl mēn gē Ahwēhn a kabi tame mbokērun afabuno. Ha, ñadunēho afabuno bare kwēhnalunohna fere arufuno. ¹¹ Gena uval hnēsēdēho; hali, ñēŋabu ŷēwu uhnatah hna hwēhnabu ma kwēhna. ¹² Njētēbu gante nkođēfu hnē uval hna ma yab hna. Hnē fop do gante-wo-gante, ñēŋabu yewu afihnah ma ale njok inte, yewu ale njabēk ma ale mbalēk. ¹³ Mēkēđēfu fop hn'ibēmēnkēl mēn gē Kēris umē ale yēdadēho fanka falēwu fa.

¹⁴ Bare caŋēndanērun ayentahniwu cape uhorot mēn wi. ¹⁵ Wuhnē vēvē nkol Filip, njētērun, ante kērēnabu Masedēwan hna, hnē mpēd nte pēgwēbu fēyahnēndu Wanēs Wakasēk ŋa, cery sali-wo demalohna gē wayēđ, ge gena wuhnē fo, ¹⁶ wuhnē vēle yēđanahnikowo, ntēb hwēnta ryampo, ile valēkowo ŷa wati nte nkebuho Tesalonik hna dēnk. ¹⁷ Gena bi wayēđ yēkēlehnēđēfu hnuŷawu; bare njēkēlehnēđēfu Wēnu ŋa ndēwawu g'ahaŷary soŋe uyēđ hun ŵa. ¹⁸ Yētēryin nuŷabu fop vēle yēđanahnēryirunēho va do hnē yab hna nkebu; apēbēko, kobēri ga tebabu uyēđ ule yēđajērūnēha Epafērodi ŵa, sadēha ile maŵēk Wēnu ŋa do nēŋēđēha ŷa, had datikola ile nēŋēka rehērya. ¹⁹ Wēn mēn ŋa kwēhna uvetak samah. Hnē Yesu Kēris hna ntihētēđ wabal hun ŋa.

²⁰ Cēmbēnēfuna Wēnu ŋa Rēm fu ŷa dol do gē kantēm! Amina.

Simpaŷi rēkwa

²¹ Gaŷēryinēhni vēfacah hnē Yesu Kēris va. Vēŷēnta fu vēle ye g'ami va gaŷēnihu. ²² Fop vēfacah va gaŷēnihu, kas vēvē tere Sesar va. ²³ Araŷi ipērēna Ahwēhn fu Yesu Kēris ŋa nke gē vintaŷary hun va!

Kayëte nte kerëhnëkëhni Pol vëvë Kolos Wade yehëhna hnë inji kayëte

Nkol nte wacëde Kolos ña ñawëläna g'ankol Efes ña hnë Asi Toy hna (nte wacëde iÿi wati Turëki). Afayik Pol kerëk mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaw ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa). Yina nkol Kolos (Vëvë Kolos 2.1) bare ale hwëtahnëk yeho hnam macënde Èpafëras (Vëvë Kolos 4.12). Umë sampehnëk Wanës Wakasëk ña do fëgwëk Cery Sali ña hnam (Vëvë Kolos 1.7). Ga ndëcëk wabëhn kore Epafëras njiko njëkehna Pol kaso hna pëyahna vëharan wamër va Cery Sali hna nkeni. Ankabahnëdëni tëfi vile wok tëfëlanana toki, tëfi ntawëla ña, háci ÿa, gë vantiyehn ikwëtahn kawary g'icëmb wamëleka gante nëgahnëdëha Wënu ña gë vëhni. (Vëvë Kolos 2.16-18). Pol kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk ye Kolos va tufahnëni soje ye mehahnëk viji vinahan: Këris ye fop ile valëkëfu ÿa! Fop vile ÿad nkwëna hnë vile ntik Këris kërëwa va wamër ye. Këris ntik fop ile rëfëka ÿa soje ipëh fu ña g'icëm ntëwu do g'ibëhn ntëwu ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïni kayëte: fop, ile soÿik ÿa, yasery, bëmënkël fu hnë Yesu.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1.1-2)

Pol camehnëdëha Wënu ña do njëfanëhnëdëhëhni vëvë

Kolos va (1.3-14)

Ahnë gë antiyehn Këris (1.15-23)

Uwët afayik Pol (1.24-2.19)

Uwám hasëk gë Këris (2.20-3.17)

Vankeya soje watere (3.18-4.6)

Simpayi rëkwa (4.7-18).

Simpayi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris ÿa kabi Wënu ña ÿak koyëna, do gë Timote, aÿënta fu, herëhnëdëhu, ² ÿuhnë vëÿënta fu vëvë Kolos va, vëfacah do vëhahnëndak hn'ibëmënkël fu gë Këris hna: Arabi Wënu ña Rëm fu ÿa ndëwaÿu do njëdaÿu yam ÿa.

Iyëfa Pol soŋe vëvë Kolos

³ Acamehnëdenëha kwëlëkwël Wënu ŋa, Rëm Ahwëhn fu Yesu Këris ŷa, hnë wayëfa fu soŋe hun ŷa, ⁴ kabi nkwëryëbun ga nësëde ikwëtahn hun Yesu Këris ŋa do g'ijahn hun fop vëfacah va. ⁵⁻⁶ Ante təkək ŷal hun wanës toña, Wanës Wakasëk, wati ryënkwëryënkw ŷa, njëtarun Wënu ŋa kwëtək hn'ambin hna ile ramahnërun ŷa; ikwëtahn hun ŋa do ijahn hun ŋa hn'itama tac matik. Ha, hnë duniŷa li fop waŋi Wanës Wakasëk kwëhna wadëwel do wok sampëd. Koyëna ntid fagant hun kobëri fac le wëryërun do yëtërun ipërëna Wënu ŋa gë toña lëwu ŷa fop. ⁷ Epafëras, lawo lëw fu do aryokuŋental aŷahnik fu, umë ale haraŋëku, andokuŋëhnëdëhu had aryokuŋëhn Këris ahahnëdak. ⁸ Njëtëndanëkëfu ijahn nte njëdaku Iyir Ipacah ija.

⁹ Wëlin soŋe ye, cape lëw fu ŷa, kobëri fac le wëryëbun paŋare hun ŷa, tavëlëfuhna iyëfan hun ŋa. Tëyëdëfunëha Wënu ŋa danko pëbahnu uyët ile ñad ŷa gë fere fop useryah wä do gë hakili nte njëdaku Iyir ntëwu ŋa. ¹⁰ Koyëna kodun ayasu had gante tëfëka njasënd aryokuŋëhn Ahwëhn ka do aliwu fop vële hnëŋëdëha va. Alëwu fop wasifa vantiyëhn vapërën had atëh nte lëwëd vantëwel vapërën do njëtëdunëha Wënu ŋa gë hawäry. ¹¹ Tëyëdëfunëha kwëlëkwël njawënu hnë fop gë fanka samah falëwu fa danko awëkawu fop gë dũñëna. ¹² Camehnëryina g'uhnatah Wënu ŋa Rëm ŷa, ale lik aholu ahnuŷawu sah hnapul va vëfacah hn'ile kwëtëhnëku humpen hna. ¹³ Ankëcëkëfu hnë fanka imëhwëry hna do pakëtëfu hnë naŵ Ajë aŷahnik alëwu; ¹⁴ hnë umë apëhëtinëkëfu, wameh fu ŋa tavëhninëkëfu.

Ahnë gë antiyëhn Këris

¹⁵ Aju ale nuđe ŷa ye aŷëntëlënta Wën hunte woyik nuđëna, ale ryënkwëk hnagik hnë fop vile liyik va. ¹⁶ Ha, g'umë Wënu ŋa ntik fop, hnë mbin hna do hnë nkal li, vile hnuđe gë vile woyik nuđëna: wafanka wale ye mbin hna, vësankaf vële lañak tinki unaw ntëw hni, do vëvë haryënkw gë vële hwëhna ucankaf. Umë liyëhnëk fop do soŋe lëwu, ¹⁷ do umë ye haryënkw fop; fop pëlalëk hnë umë ¹⁸ do umë ye ankaf cery sali, nte ye mbahn ntëwu. Umë ye wapëgwala, aryënkw nagi fagant vësëm, danko nkehahn avë haryënkw hnë fop, ¹⁹ kabi nëŋëka Wënu ŋa ile nke ŷa fop ntëd hnë Aju hna. ²⁰ Gë fere Aju ŷa, Wënu ŋa ñak konjëndëlehn fop g'umë hnë nkal li do hnë mbin hna. Antik yam ŷa gë sat Aju ŷa hnë kërëwa hna.

²¹ Wuhnë, kobëri ña gelunohna gë Wënu ña, vëyëw vëlëwu yerunëho soñe fop wameh wante hnahadunëho do lidunëho ña. ²² Bare gaki, Wënu ña gë umë gë icëm Aju ña, ale sëmëk hnë mbahn ntëwu ahnë hna ðanko mëk tufahnu vëfacah konjëndëlehnëku fo haryënkw lëwu dënk, ale wok kwëhnana dahëse wëh, do ile keyande këm. ²³ Bare tëfëka awowu vëyaawah hnë ikwëtahn hna, soñe antë ayaawëtawu hnë tama Wanës Wakasëk hna wante wëryërun, wante pëyayini vahnë vëvë ðuniya vi fop do, ami Pol, yehahnëbu aryokunëhn.

Uwët afayik Pol

²⁴ Tame natëko ile horotëdëfu soñe hun yi, kabi padënëdëfu aki mbahn mën hna ile wojëk hnë wahorot Këris hna, soñe cery sali nte ye mbahn ntëwu. ²⁵ Wënu ña ntiko aryokunkëhn cery sali. Ha, akwëtehnahnëko iyi ðoku soñe hun: tëfëka fëyaawu Wanës Wënu ña fop. ²⁶ Wañi Wanës yabahnëd vile cowinihoko kobëri ña fop vanjeh, bare tame tufëkëhni vëfacah vëlëwu va. ²⁷ Añak njëtëndanëhni gante naÿëk ka uvetak viyë vile sowik, vile ye hnë ile pëhwëtanëhnëkëhni vële wok vëyena wasëwif: Këris hnë wuhnë. Hnë umë nke tama hun ña ayentahniwu Naw Wën hna.

²⁸ Awa, Këris fëyaadëfunëhëhni vahnë va fop. Niradëfunëhëhni do karanëdëfunëhëhni gë fop yasery, ðanko nkehahnëni vëhnaÿah hnë ibëmënkël dëw hni gë Këris. ²⁹ Soñe idi iyin fop ya lidëfu ðoku hambah ðus do wëtëdëfu gë fanka samah ile watik hnë Këris do hn'ami dokunëd.

2

¹ Ñadëfu ayëtu gante kambëk ka iyi wët ile wëtëdëfu soñe hun, soñe vëvë Lawodise, do soñe vëhaawary, wuhnë fop vële wok nulunohna muk gë vinkër vidëw hni va. ² Ntidëfu aki ðanko kamënaÿehnahni wasakah walëw hni hna, mbëmënkëlahnëni hn'injahn hna. Do koyëna, pëbahnëhni g'itama nte njëdahnëd hakili paryi, hnë uvetak lëwu hna fop, do koyëna njëtahnëni ile nkoko mawëryalohna Wën kobëri ña njëti: ile sowiko, rac ye Këris. ³ Hnë umë cowik fop hnapul yasery gë uyët. ⁴ Nësëdëfu wañi soñe ahnë antë tokaawu gë wanës wanëñah. ⁵ Lakënde gentila gë wuhnë, ntaawary mën a gë wuhnë nkok. Anatëko gë wuhnë gante mënkwerun g'afërën ndampo fo do nkorun ayaawu hnë kwëtahn hun Këris hna.

Uwám paryi hnë ibëmënkël gë Këris

⁶ Aki, kabi maŵarunëha Yesu Këris had Ahwëhn, yasëryin ndampo fo gë umë. ⁷ Pëlëryin vënkahn hun va hnë umë do yërëryin fop uwám hun ŵa hnë umë. Goryin ayawëntiwu g'ahaŵary hn'ikwëtahn gante ñañëndirun ka do asamehnënduna kantëm Wënu ña.

⁸ Kwëtëryin hakili ahnë antë pëlayehnu hnë warënd wanës wante rokad do wok kwëhnana nafa do hwëhna yasery ahnë fo: wante watik hnë wënamu vahnë, wante watik hnë wafanka wavë duniya, do wok matina hnë Këris. ⁹ Fop ile ye hnë Wën hna ntëdëk mbahn Këris hna ¹⁰ do hnë ibëmënkël hun gë Këris hna padëku fop, umë ale ye ankaf ucankaf do fop wafanka. ¹¹ Akácirun hnë ibëmënkël hun gë umë, háci ile wok diyina gë vák ahnë bare háci ile watik hnë Këris ya ye ile lihëtëdëhu ikihn vahnë nte watik mbahn hna. ¹² Ha, gë yary ya, ambañirunëho gë Këris, do fëna gë umë, amatëntirunëho hnë icëm hna kabi akwëtahnërun hnë fanka Wënu fa fale watëndëka Këris cëm hna.

¹³ Do ŵuhnë, vële yeho vësëm soñe wameh hun ña do ile worun káciluhna mbahn hna ma hnë Këris hna, Wënu ña njëdaku uwám ndampo fo gë Këris. Atavëhnëkëfu wameh wadëw fu ña fop, ¹⁴ apëhwécëk kayëte hn'ile kerik wahnaf fu do yiryeryëkëfu gë sariya. Antihëtëk wati nte pakëk kayëte wahnaf fu hnë kërëwa Këris. ¹⁵ Ntihëtëk ucankaf wayir do gë wafanka wayir wañeh, acëfëhnañëkëhni tase vahnë fop, akahëkëhni had vëfëlayik hnë ambënt soñe imëk Aju.

¹⁶ Aki, antë aŵaŵu ahnë kitiñu soñe vile rokëdun ma sedun, soñe vambënt sali, soñe ulepera hasëk ma fac ntaŵëla. ¹⁷ Iyin fop ye cën ile rëfëka tëki, bare ile ye toña ya watic gë Këris. ¹⁸ Antë aŵaŵu vahnë vële ñahnëk bana dëcët, do icëmb wamëleka, vahnë vële hwëtëk d'us hakili hnë hudakery hudëw hni, ntehnënihu ntëntërun. Vahnë vërac nañënadëni gë vinahan ahnë fo. ¹⁹ Vëhni, vëwona mbëmënkëlëni gë Këris, ale ye ankaf cery sali, nte ryavëd do vëmënkëlehnëk fop mbahn gë wasokël do g'ile sokëndëlehnëk wañëc, do Wënu ña hnañënd mbahn tac.

Uwám hasëk gë Këris

²⁰ Kabi cëmërun gë Këris, pitëlërun gë wafanka wavë duniya. Bare, antidun had uwám hun ŵa nkok hnë wafanka wavë duniya. Soñe ye ŵawëhnërun wañi wasariya: ²¹ «Antë ahnuf iyin! Antë aryah iyin! Antë añak iyin!»? ²² Vëyin fop apud g'ibalëtahn: vëyin dënk ye vakwëda do akarëña vahnë! ²³ Toña ye, wañi wasariya mëntëlëk gë yasery: cëmbinëhna Wënu ña gante ñadën ka, mbanayin do koroteyehnin mbahn. Bare, wañi wasariya

gena iñë, soñe natëndan ikihn vahnë nte w̄atik mbahn hna fo ye.

3

¹ Mbëhnëntirun gë Këris, awa yëkëlehnëryin viyë vëvë mbin va, hn'ile nke Këris hna, ntañak farëhw Wën hna; ² naharyin viyë vile ye ambin va hara gena vëvë nkal vi. ³ Ha, acëmërun, do uwám hun w̄a cowík gë Këris hnë Wën hna: ⁴ fac le cahnahnid Këris ÿa, umë ale ye uwám hun w̄a, tac w̄uhnë fëna, cahnëntëdërun gë umë hnë cëmb ntëwu hna.

⁵ Dañehnëryin vile ye hnë w̄uhnë kwëhnëk nkal ñi: ndakëntal meh, ile wok pacëna, iña nte sëfëhnëk, viña vimeh mbahn do íbal dëcët ña, ile ye icëmb wamën wamër. ⁶ Wëlin vëyin ryojëd untavah Wënu ña, ⁷ wëli hak njasëdunëho kobëri ña, wati nte nkerunëho koyëna ña. ⁸ Bare dol ÿi, tavëтарыin vëyin fop: untavah, yab sakahn, wasifa wayap, wayeñ, wanës wacamah wante sahnid hnë wës hun. ⁹ Antë a wërëhnënlëndu, kabi acudëtarunëha ahnë asër a, gë vantiyehn vantëwu va, ¹⁰ do cudarunëha ahnë ahasëk a. Wënu ña, ale ñahanëk a, kwëlëkwël nëmpëtëdëha mëntëlëni, gante njëtandëha paryi. ¹¹ Gaki, vëwona wasëwif ma vële wok vëyena wasëwif, vële hácik do vële woyik vëhácina, vëhneh, vële wok vëhnëgana, vëramp, vële ye afaya, bare Këris ye fop do hnë fop.

¹² Awa, w̄uhnë, vahnë vële tëhñak, pacënëk, ñahnëk Wënu ña, cudaryin vinta w̄ary vipëbah kañëhnahn do iguk, íbana, ipërëna do g'íduñëna; ¹³ mäkëhnëläryin do, ge ahnë kwëhnanëka añëntaw̄ vile curandëha, tavëhnëläryin; had gante tavëhnëku Ahwëhn ki, w̄uhnë fëna, diryin koyëna. ¹⁴ Do kas, ñahnëläryin: ñahn ña ye ile vëmënkëlehnëd paryi.

¹⁵ Arabi yam va Këris ÿa nañ hnë vinta w̄ary hun hna; Wënu ña macëku hnë mbahn ndampo fo soñe iñi yam. Camehnëryindëna kwëlëkwël. ¹⁶ Arabi unës Këris w̄a ntëd fagant hun hnë fop uvetak lëwu w̄a: karañëlëryin do niralëryin gë vëyënta hun va g'ufëbah usery; yëwëhnëryina Wënu ña, gë fop sakahn hun ha, icamehn hun gë wahnëw̄ wale w̄atik hnë Vikerëh hna, gë wahnëw̄ sali wasëvah, do gë wahnëw̄ wale njëdaku Iyir ña; yëwëhnëryina do cëmbëryina Wënu ña gë fop nta w̄ary hun ña. ¹⁷ Fop vile hodun ahnësu ma aliwu, diryin g'u w̄ac Ahwëhn a Yesu, asamehñatënduna Wënu ña Rëm ÿa gë fere Yesu.

18 Vësëval, maŵëhnëryinëhni vësan hun, had gante tēfëka ka hn'ifëmënkël hun gë Ahwëhn hna.

19 Vësan, ŋahnëryinëhni vësëval hun do antë ayapënanëhnuni.

20 Vutah, maŵëhnëryinëhni hnë fop warëmun gë wahnëmun, wëli ile hnëjêdëha Ahwëhn a.

21 Warëm, antë alavëndanuni vutah hun, g'antë tesani.

22 Vëramp, maŵëhnëryinëhni hnë fop vële hwëhnëku va nkal li. Dokujëhnëryindënëhni, hara gena had vële yëkëlehnëd vahnë va nëjëhni gë vëhni ma kabi njëkaderun, bare dokujëhnëryindënëhni gë vintawary vipacah kabi ntënënerunëha Ahwëhn a. 23 Gante-wo nke doku hun ka, diryin g'intawary përen, had sojë Ahwëhn a, hara gena sojë vahnë, 24 ayëtatü nuŷadun Ahwëhn hna, had cos, intëw nte kwëtëhnëkëhni bulunda Wë. Ale hwëhnëkëfu ŷa, Këris ye; umë ryokujëhnëdun. 25 Ale rufëhnak catëna ŷa, acosahnëd sojë rumpak lëwu ŷa, Wënu ŋa dëbëndëlehnëdilihna vahnë va.

4

1 Wuhnë, vëhwëhn vëramp, pëларыinëhni vëramp hun va gante catëk ka do gante cajëk ka. Dënkwëtaryin wuhnë fëna kwëhnarunëha ale hwëhnëku ambin hna.

Wanira

2 Kahnëndaryin uyëfa hna; kwëtëryin hakili hnë uyëfa hna do camehnëryina Wënu ŋa. 3 Ndampo fo, yëfaryin fëna sojë fu gante pidëtëhnahnëdëhëfu Wënu ŋa rënkä ŷa danko fëyahnefu viyë vile soŷik vëva Këris va, sojë ile sëdahnibu ŷi. 4 Yëfaryin fëyahnu wapacëk had gante tēfëka hnësu ka. 5 Yasëryin gë yasery cape gë vële wok vëhwëtahnëlahna Këris; balëtahnëryin mpëd nte njëdaku Wënu ŋa. 6 Arabi wanës hun ŋa ntapëhnaŷi kwëlëkwël g'ufërën, nëj had wanjiry liyik, do aholu idëkwa ale-wo-le gante tēfëka ka.

Simpaŷi rëkwa

7 Tisik, aŷënta fu ale ŷahnik, aryokujëhn do aramp Ahwëhn a ale hahnëndak, njëtëndanëdëhu fop sojë mën a. 8 Sojë umë fayëryidëfuha pëyawu bi hak nkoŷun do mbosëvosehnu. 9 Onesim, aŷënta fu ahahnëndak do aŷahnik fu, lapëhnaryidëha; avë ŷal hun ye. Anjëtëndaŷëhnëdënihu fop wante ryëcëtaf ani ŋa.

10 Arisëtarëk, ale sëdëlahnibun ŷa, nkaŷëryidëhu, tac gë Marëk, alintëra Barënas. Tëkërun ahnuŷawu wayab sojë Marëk: ge njirik ŷal hun hna, kacaryina g'afërën.

11 Yesu, ale wacëde Yusëtis, nkaŷëryiku fëna. Fagant

vële ryokuněď g'ami va soŋe Inaŵ Wënu ŋa, vëhni fo ye wasëwif; vëhni mbosëvosehnëniho đus. ¹² Epafëras avë ŷalënta hun ŷa nkaŷëryiku; aŷi ayohal Yesu Këris tavëďina uŵët uyëfa soŋe hun ŷa, đanko awoŵu vëŷaŵah, vële lafëk hn'ikwëtahn, vële ramahnëď paryi fop vile ñaď Wën va. ¹³ Ambësadëfuha uŋi cedëya, đokunëhnëďëhu đus, soŋe vële hwëtahnëk vëvë Lawodise do soŋe vëvë Iyerapolis. ¹⁴ Lik, lawo fu ayen, do gë Demas nkaŷënihu. ¹⁵ Gaŷëryinëhni vëŷënta fu vëvë Lawodise va do gë Nimëfa do bulunda ile varëpëlëď cery ntëŵu hna soŋe iyëfa.

¹⁶ Ge karaŋërun aŋi kayëte, diryin fere karaŋi fëna hnë cery sali mbë Lawodise. Karaŋëgëryin, ŷal hun hna, kayëte nte herëhnëbuhëhni vëvë Lawodise va.

¹⁷ Pëyaryina Arësip kwët hakili hnë đoku ile nuŷak hnë Ahwëhn hna, đanko padënah n g'afërën.

¹⁸ Ami, Pol, kerëhnëďëmu gë vák mën iŷi simpaŷi: Dënkwëtaryin vankënca mën va. Arabi Wënu ŋa ndëwaŵu.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Tesalonik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol, gë Silas do gë Timote, Korent hna kerëni anj kayëte mpëdara yëbëlan bëhn wafëhw wahnah gë imbëd gë wahnah gë bëhn wafëhw imbëd gë wahi (49 gë 52) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Pol yankëtahnëk Tesalonik wati yas higëna lëwü ÿa. Nkol ña Masedëwan hna nke nte kwëhnëko naw mbë Rom ña, tëfary wov, nkol gwafa. Bulunda wasëwif wã njabëniho. Wasëwif wayabah vëwawëlohna karañ Pol ña do antaniha nkol hna (Vantiyehn 17.1-9). Bare Cery Sali ña pëlëk vënkahn va do njawënak. Timote njankëtahnëkëhni vële hwëtahnëk va, mbarëpëla vële wok vëyena wasëwif do gë wasëwif wale hnëmpëtak nkeni vële hwëtahnëka Këris.

Timote wadëw hni ña njonëhnika Pol Korent hna do hnam kerëhnënihëhni anj kayëte. Hnë anj kayëte Pol njëtëndanëkëhni hnatah lëwü soje ikahnënda nte tu-fahnëni vële hwëtahnëk Tesalonik va hnë njasa ntëw hni gë Këris. Wëlakënde horot hna nkok njawëni.

Pol kamënaÿehnëdëhëhni. Atac ikarañ njëdand pañare vësëm do iboka Këris ña (4.13-5.11). Njëdahnëd simpaÿi do wahnira watëkwa.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inja kayëte: wanës, ikwëtahn, injahn, uhorot, fac, vëÿënta, vësëm, yam.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1)

Gante kwëtahnëni vëvë Tesalonik va (1.2-3.13)

Ankeya nte ñad Wën (4.1-12)

Ibëhn vësëm gë fac Ahwëhn a (4.13-5.11)

Siyab rëkwa gë simpaÿi (5.12-28)

Simpaÿi

¹ Ami Pol gë Silas do gë Timote herëhnëryidëhu, wühnë vëvë cery sali vë Tesalonik le kwëhnëk Wën Rëm ÿa do gë Ahwëhn a Yesu Këris: Arabi ipërëna gë yam ÿa nke gë wühnë.

Ikwëtahn vëvë Tesalonik

² Kwëlëkwël camehnëdëfunëha Wënu ña soje hun fop ÿa do njëfanëderun nte-wo-nte njëfadëfun ña.

³ Ndënkwëtađëfun kwëlëkwël haryënkwa Wënu Rëm fu hna vantiyehn vante watik hn'ikwëtahn hna, wadoku wante

ŵatik hn'ijahn hna do gë iduñëna nte ŵatik hn'itamahn hun pab g'Ahwëhn fu Yesu Këris. ⁴ Vëÿënta mën, vële ñahnëk Wënu, njëtinek Wënu ña rëhnaku ⁵ kabi Wanës Wakasëk ña pëyayiluhna gë wanës ñi fo, bare gë fanka fa, g'Iyir Ipacah ña do g'ikwëtahn ipadah ña. Njëtërun gante nkeho vankeya fu va fagant hun hna; soje ufërën hun yeho. ⁶ Wuhnë vërefëtalahn fu yerun do gë vërefëtalahn Ahwëhn a yerun; nuÿarun wanës ña hnë wati horot hna, gë uhnatah ule ŵatik hn'Iyir Ipacah hna. ⁷ Koyëna nkerun vële tëfëtalahnëdëni vahnë vële hwëtahnëka Këris va Masedëwan hna gë Akayi hna. ⁸ Ýal hun hna wanës Ahwëhn a campik gena Masedëwan hna gë Akayi hna fo, bare ikwëtahn hun Wënu ña njëtik gante-wo-gante. Awa, balëlēfuhna hnësëfu watac. ⁹ Vahnë va fop tëfëtafëni gante kacarunëhëfuno ka ante njiryibunëho ýal hun hna do gante tavërunëho waravahn aryokunëhnënduna umë ale ye Wënu paryi, ¹⁰ do ahnapënduna Aju ale ŵatid' g'ambin ýa. Ajë arac, umë ye, Yesu nte mbëhnëndanëk Wënu hnë vësëm hna, do fehëtëkëfu hn'ikitiñ Wënu nte yejëk ñi.

2

Doku Pol Tesalonik hna

¹ Vëÿënta mën, njëtërun, ŵuhnë dënk, ante njiryibunëho ýal hun hna gelohna uhnëfak këm! ² Njëtërun, Filip hna korotehnibunëho ten do njewëdëbunëho rëkahnindëfu ýal hun hna. Bare Wënu ña njawënkëfuno wasakahn ŵa soje ahnësëhnahniwu Wanës Wakasëk ña mama mëtaryandëbunëho dús. ³ Wac ule ŵacëbunëhëhni vahnë va matina hn'idënt, ma hnë vinahan vide wok pacëna, do yëkëlehnëdiléfuhna rokafuna ahnë! ⁴ Hali! Gante ñad' Wënu ka nësëdëfun. Wënu ña catahnëka gë fuhnë, umë hwëtehnahnëkëfu fëyahnëfu Wanës Wakasëk ña. Yëkëlehnëléfuhna vahnë nëñahnëhni gë fuhnë, Wënu ña nëña gë fuhnë ýadëfun, umë ale fëcëtaf walawary fu ŵa. ⁵ Njëtërun kobëri dehnëléfuhna wanës wapërën ahnëñënahniwu, do ijahn fu ña gelohna soje hnuÿahnëfu hnapul, Wënu ña sede ye. ⁶ Yëkëlehnëléfuhna icëkwary ahnë, icëkwary hun ma icëkwary vëÿëntaŵ. ⁷ Kokëndëbunëho arufiŵu ucankaf fu ña, fuhnë vëfayik Këris va, bare nëñëbabunëho fagant hun, had hnëm nte fabëkëhni vutah vuntëwu. ⁸ Soje ijahn nte hwëhnabun ýal hun hna, kahnëndabunëho, gena ayëdäyiwu Wanës Wakasëk Wënu ña fo, ayëdäyiwu fëna vintaŵary fu va. Ha, ijahn dëw fu soje hun ña nkwënako dús!

⁹ Věyēnta mēn, ndēnkwētadun doku ŷakah fu ŷa gē ambēr fu ŷa. Ndokuŋēdēfunēho g'umēd gē g'anent, soŋe antē yefu warib hun ga karaŋēderunēho Wanēs Wakasēk Wēnu ŷa. ¹⁰ Nkeya catah do caŋah hwēhnabunēho hnē wūhnē vēle hwētahnēk hna. Ńoñ gena ile hodefun hnirayifu, wasede warac yerun do Wēnu ŷa fēna sede ye. ¹¹ Njētērun fēna, (ale-wo-le hnē wūhnē) ntiyirunēho ndampo fo gante nkeđ rēm gē vutah vuntēwu ka. ¹² Kamēnaŷehnirun do njawēnaŷehnirun, tēyirun gē fanka ayewu gante ñad Wēn ka umē ale wācēdēhu hn'Inaŷ dēwu do gē hnē icēmb dēwu hna.

¹³ Do fēna, soŋe rac samehnēdēfunēha Wēnu ŷa kwēlēkwēl soŋe iyin: ante karaŋiderunēho wanēs Wēnu ŷa, nēpadunēho do had wanēs Wēn mawērunēho; mawēlunohna had wanēs vahnē. Ha, paryi nke Wēn hna matik do ndokuŋēd hnē wūhnē, vēle hwētahnēk vi. ¹⁴ Ha, vēyēnta mēn, tēfētalahnērūnēhēhni vēvē vacery sali Yude va, vēle kwēhnēk Wēn hwētahnēka Yesu Kēris va. Vahnē vēvē nkal hun va korotehnēnihu, had gante korotehnēnihēhni wasēwif ŷa vēvē vacery sali vatac. ¹⁵ Wasēwif ŷi ryawēka Ahwēhn a Yesu gē wakila ŷa, do fuhnē korotehnēnihēfu. Vēlidina ile hnēŋēdēha Wēnu ŷa do vēyēw vahnē va fop nkeni, ¹⁶ kabi memaŷehnēdēnihēfu antē hnēsēhnēfuni vēle wok vēyena wasēwif va wante fehētēdēhēhni ŷa. Koyēna padēnēŋa padēnēdēni wameh wante ntidēniho kobēri ŷa. Bare ntavah Wēnu ŷa tēk njohahnēhni.

Iña Pol mbok nuhni vēvē Tesalonik

¹⁷ Věyēnta mēn, ge fuhnē ye, tēfēkawo aravētayiwu fampēd; paryi nke goylēnēhna nulēnden, bare wasakahn fu hna tavēlilēnēhna! Pērēkēfu đus gē wūhnē do ntibun fop soŋe avok ahnuhahniwu. ¹⁸ Awa pēhnabunēho yiryifu ayēkijiwu, do ami dēnk Pol, pēhnabuho wahwēnta wayabah, bare Sintani memaŷehnēkēfu. ¹⁹ Ye ye itamahn fu ŷa, uhnatah fu ŷa, dahēse imēk idēw fu ŷa ge gena wūhnē? Do soŋe hun ŷa cēkwadēfun haryēnk Ahwēhn fu Yesu ge mbokajēk. ²⁰ Ha, wūhnē ye icēmb fu ŷa g'uhnatah fu ŷa.

3

¹ Soŋe rac ye, kabi cilētabunēho napi ŷa, umē caŋahnēkēfu wofu fuhnē fo Aten hna, ² do cañētēryibunēha Timote, aŷēnta fu ŷa do ye aryokuŋēnta Wēn hn'ikaraŋ vahnē Wanēs WakasēkKēris ŷa. Payēryibunēha soŋe njawēnaŷehnu do kamēnaŷehnu hn'ikwētahn hun hna,

³ soje antë ahnë cilëta horot ile liderun ÿa. Njëtërun wuhnë dënk, iÿi sifa horot tëfëka nkefu. ⁴ Ante nkebunëho ÿal hun ña pëyayirunëho nuÿaden wahorot wasankaf, do umë yehu, njëtërun d'us. ⁵ Soje rac fayëryibuha Timote, kabi cilëtabuho nap inja, njiryi pëcëtaj soje ikwëtahn hun ña. Ntakëkoŵo Sintani njëkëhnahnu do d'oku sankaf fu ÿa fop nke nafa këm.

⁶ Tame Timote mbokajëk, tëfëtanëkëfu wanës wakasëk wanëñah soje ikwëtahn hun ña g'inahn hun ña. Ntehnëkëfu wapërën ryënkwëtafunëhëfu do përekü gë fuhnë had gante përekëfu gë wuhnë ka. ⁷ Soje rac ye, vëÿënta fu, hnë uryëñah fu hna fop gë horot fu ŵa, ikwëtahn hun ña kamënaÿehnekëfu. ⁸ Tame tisëkëfu kabi nkorun ahambënewu Ahwëhn hna. ⁹ Hak ga tëfëkëfu samehnëfuna Wënu ña, soje uhnatah sankaf ule yëdafunëhëfu haryënkw lëŵu ÿi? ¹⁰ G'umëd gë g'anent njëfadëfunëha gë idëñan soje maŵëryanëfu mbok nulin do fadënëfu ile wojëk hn'ikwëtahn hun hna.

¹¹ Arabi Wënu ña umë dënk, Rëm fu ÿa, gë Ahwëhn fu Yesu pidëtëhnënihëfu nkaŵ ña paß gë ÿal hun! ¹² Arabi Ahwëhn a nkwënëndu inahnël hun ña hafo kob do g'inahn vahnë fop ña, gante nke inahn nte hwëhnabun soje hun ña. ¹³ Arabi njawën koyëna wasakahn hun ŵa hnë icat nte wok kwëhnana ile hniraderun haryënkw Wën Rëm fu ÿa, hnë fac le mbokahnid Ahwëhn fu ÿa Yesu gë fop vëlëŵu va!

4

Ankeya nte ñad Wën

¹ Awa koyëna, vëÿënta fu, ñëjarun hnë fuhnë ankeya nte rëfëka ahwëhnawu nëñahna Wënu ña gë wuhnë. Do tac dënk hwëhnarun. Bare tëyëderun do nkabëderun, g'uŵac Ahwëhn a Yesu, yiryin haryënkw fo! ² Kabi njëtërun siyab ule yabirun Ahwëhn Yesu hna matik.

³ Ile ñad Wën ÿa, rac ye: ayehahnu vēfacah do ahehawu fop ndakëntal meh ña. ⁴ Ale-wo-le hnë wuhnë njët mënkw mbahn dëŵu ña hn'ufacah, do hn'untënah.* ⁵ Ant'aŵaŵu iña meh ña mëku, had vēle wok vēyëtëlahna Wën vi. ⁶ Hnë wañi, ahnë tëfëlahna nti ile wënedëha aÿëntaŵu ale hwëtahnëka Wën, ma tokahna. Tëkëfun ahnësëhniwu do pëyayirun g'afërën: Ahwëhn a korotehnëdëhëhni vēle lid rac va. ⁷ Wënu ña macëlëfuhna soje ndëkarënden g'ale-wo-ale, bare soje nkeyin vēfacah macëkëfu. ⁸ Soje rac

* **4:4** 4.4 Ale-wo-le hnë wuhnë njët mënkw mbahn dëŵu ña hn'ufacah, do hn'untënah. Kofë nkwëryi fëna ñëña ñëwëlahn gë asëvalu ma ñëña had gante ntide ahnuÿahn asëval.

ye, ale wěyěk inji gab ɲa, gena ahnē ɲwěyēhnēk, Wēnu ɲa ɲwěyēhnēk, umē ale yēɖadēhu Iyir Ipacah ɲa.

⁹ Soɲe ɲahnel ɲa vēyēnta mēn, balēluhna aherēhniwu, kabi Wēnu ɲa ɲaɲēndēku gante ɲahnēlēɖun ka.

¹⁰ Ha, ɲahn tac ye nte rufahnēɖun hnē vēvē Masedēwan va fop, vēle hwētahnēka Wēn. Bare vēyēnta fu, kamēnaɲehnedērun aliwu ntēbi koyēna.

¹¹ Yēkēlehnēryindēn ayewu yam, paɖēryin wadēwun fo do arokēndu ɲacēɲac hun ɲa fo, had gante ntehnirunēho ka.

¹² Koyēna vēle wok vēhwētahnēlahna Wēn va ntēnēndēni nkeya hun ɲa, do kat antē aramahnuni vēyēnta hun.

Ibēhn vēsēm gē fac Ahwēhn a

¹³ Vēyēnta fu, ɲadēfun ayētu toɲa ɲa soɲe vēle sēmēk va, soɲe antē ahwēhnawu yiwēhnah gē vēyēntaɯ ki vēle wok vēramahnēna vi. ¹⁴ Age kwētahnēbun Yesu cēmēko do mbēhn, kwētahnēbun fēna Wēnu ɲa mbarēɖēhēhni gē Yesu fop vēle hwētahnēɖēha do cēmatēni va. ¹⁵ Wēlin wante fēyaderun ye wanēs wante karaɲēkēhniwo Ahwēhn ɲa vahnē va: vēle yeyinēk vi wod vēsēmēna mbokahnind Ahwēhn a, vēryēnkwēhnēɖilēhniha vēle sēmēk va. ¹⁶ Fac rac, cēlid Ahwēhn a umē ndēnk w'ambin, gē kopa le w'acēɖ, gē kopa asankaf wamēleka, do gē kopa lēnk Wēn ɲa. Vēle sēmēk g'ikwētahn Kēris va ryēnkwēɖ mbēhnēni. ¹⁷ Tac fuhnē vēle woyinēk cēmilēnēhna wati rac va, nufēdenēhēfu gē vēhni hnē vēɲar ɲjiyin pankēlin g'Ahwēhn a g'ambin, do koyēna g'Ahwēhn a nkeɖen kwēlēkwēl. ¹⁸ Awa ale-wo-le kamēnaɲehna aɲēntaɯ ɲa gē waɲi wanēs.

5

Ikwēt hakili hn'inap Ahwēhn hna

¹ Vēyēnta fu, soɲe yamani ɲa gē wati ɲa, balēluhna aherēhniwu. ² Njētērun wapacēk wuhnē dēnk fac Ahwēhn a tēkid had gante tēkid ale ɲa g'umēɖ. ³ Ge vahnē va ntehnēɖēni: «Fop yam fo ye, ntakah gena!» Awa hnē wati rac ile vēvehnēɖēhēhni ɲa naɲētēɖēhēhni had lav ɖonk hnag asēval, do la aryampo kodina peh. ⁴ Bare wuhnē, vēyēnta mēn, geluhna hn'umēhwēry hna, do iɲi fac kodina naɲētu had ale. ⁵ Wuhnē fop vutah humpen yerun, vutah fac. Gena umēɖ hwēhnēkēfu, ma umēhwēry. ⁶ Awa antē ndakin wakwēɖ had gē vēyēntaɯ ki, bare ɲesēnēfu do kwētīn hakili. ⁷ Vēle ryakēɖ wakwēɖ va, g'umēɖ ga ndakēɖēni do vēle ryēwēɖ va, g'umēɖ ga ndēwēɖēni. ⁸ Bare fuhnē, vēvē g'anent vi, kwētēnēfu hakili: cuɖanēfu

g'ikwětahn ɲa do g'ɲahn ɲa had gë viyi viwëta, do g'apënk wëta nte ye itamahn ipëh ɲa.

⁹ Wënu ɲa tēhnalēfuhna nuɣayin ntavah ntēwu ɲa, bare nuɣayin ipëh ɲa gë Ahwēhn fu ɣa Yesu Këris. ¹⁰ Soɲe fu ɣa cēmëk Këris nkehahnin gë umë, sēmīnëk cēmīlēnēhna. ¹¹ Awa, kamēnaɣehnlēryindën do yawēnlēryin hn'ikwětahn hna, had gante rēkërun alindu ki dënk.

Siyab rēkwa gë simpaɣi

¹² Vëyënta fu, tēyēderun waɲi: dēnēnēryinēhni vële ryokunēd, vële vërad dūs soɲe hun, vële yëkadēhu do yabēdēhu hn'ibēmënkël hun g'Ahwēhn. ¹³ Dēnēnēryinēhni dūs do aɣanduni dūs soɲe doku le ntidēni ɣa. Geryin yam yëbëlan hun.

¹⁴ Vëyënta fu, mbokēderun aɯuntayiwu iɣin: niryindēnēhni vële hëmak va. Kamēnaɣehnlēryindēnēhni vële yamëk va, demaryindēnēhni vële nkok yabëna fanka hn'ikwětahn va, duñēnanēhnlēryindēnēhni vahnë va fop. ¹⁵ Kwëtëryin hakili, antë ahnë nkwëcaga ale lika uweh! Yëkēlnēryindën kwëlëkwël alindu fërën, yëbëlan hun do gë vahnë va fop.

¹⁶ Geryin kwëlëkwël hn'uhnatah hna. ¹⁷ Yëfaryindëna Wënu ɲa kwëlëkwël. ¹⁸ Camehnlēryindëna fale-wo-fale fa. Rac ye le napēd hnë wuhnë vële vēmënkëlëk hnë Yesu Këris va.

¹⁹ Ant'aɯēmaɣehnnuna Iyir Ipacah doku lëwu hna; ²⁰ ant'ayafu wanës wakila ɲa. ²¹ Pëcëtaryin fop watac do kwëtaryin ile fërënak ɣa; ²² keharyin weh-wo-weh.

²³ Arabi Wënu hwēhn yam ɣa nti ayewu vële padëk ufacah; arabi hakili hun ɣa gë ntaɯary hun ɲa do gë vimbahn hun va nko pad, hara kwēhnana ile nirande hafo hnë fac le njiɣēd Ahwēhn fu Yesu Këris hna. ²⁴ Wën le wacëku ɣa kahnëndak: ntid rac.

²⁵ Vëyënta fu, wuhnë fëna yëfanēhnlēryindēnefu. ²⁶ Gaɣëryinēhni vële hwëtahnëka Yesu va g'ɲahn nte rufande vëyënta hna.

²⁷ Tëyēdëmu g'uɯac Ahwēhn a, arabi aɲi kayëte karanēhnini fop vëyënta fu va.

²⁸ Arabi ipërëna Ahwēhn fu Yesu Këris ɲa nke gë wuhnë!

Kayëte kigëna mba Pol nte kerëhnëkëhni vëvë Tesalonik Wade yehëhna hnë inji kayëte

Kayëte kigëna mba vëvë Tesalonik va nëmpëlëna dus gë ndënkwërënkwa. Inji kayëte fëna vëhni Pol gë Silas do gë Timote matik wati nte nkeniho Korent hna mpëdara yëbëlan bëhn wafëhw wahnah g'imbëd gë wahnah gë bëhn wafëhw imbëd gë wahi (49 gë 52). Pol camehnëdëha Wënu na soje ile nkoni kahnëndani harënkwa wahorot hna. Kamënaÿehnëdëhëhni tëfëni nkaŵ nte tëhnani hnë Këris na do kamënaÿehnëdëhëhni ntini fop vantiyehn vante watik hn'ikwëtahn hna.

Vële hwëtahnëk va fop ßoka Ahwëhn a napëdëni do Pol pacëhnëndëhëhni iÿin diyana ten. Pol ndëkwëtehnëdëhëhni wëdahëse wante ryënkwëhnið ifoka Këris na. Ani g'umë, had fuhnë, macinëkëfu nufin nkaf ðoku hnë ðuniÿa li.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: aÿënta, Pol, ifoka, kayëte, yam, ikwëtahn, fanka, satah, Ayapah, ðoku.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Ahwëhn a njijëd kitin ðuniÿa ÿi (1.3-12)

Ile ryënkwëhniðëha mbokahnind Ahwëhn a (2.1-12)

Iyaŵ hn'ikwëtahn (2.13-17)

Pol tÿëd wayëfa (3.1-5)

Imac ðoku na had Pol (3.6-15)

Iyëfa gë simpaÿi (3.16-18)

Simpaÿi

¹ Ami Pol gë Silëve* do gë Timote herëhnëryidëhu, wuhnë vëvë cery sali vë Tesalonik le kwëhnëk Wën Rëm fu ÿa do gë Ahwëhn a Yesu Këris. ² Arabi Wënu na Rëm fu ÿa do gë Ahwëhn a Yesu Këris njëdënihu ipërëna gë yam ÿa!

Ahwëhn a njijëd kitin ðuniÿa ÿi

³ Vëÿënta fu, tëfëkëfu samehnëndëfuna kwëlëkwël Wënu na soje hun. Umë sanah ye, kabi ikwëtahn hun na nayi na nayëd, do inahnël nte hwëhnarun na gwëna na nkwënað.

⁴ Soje rac, cëkwaryëderun hnë vacery sali vakawary vëmbe Wën hna. Ha, njawënërun do kwëtarun ikwëtahn hun na la gante korotehnedërun ki do ðuñënaðun hnë

* **1:1** 1.1 Silëve: Ale wacik Silëve ÿa wacik fëna Silas hnë kayëte 1 Vëvë Tesalonik hna.

vambër vasiyamah. ⁵ Vëyin fop fëhnëtanëd kiti Wënu ña satah ye, gante nuhanderun had vële tëfëk Inaw Wënu ña, soje rac horotahnëdun.

⁶ Paryi nke, Wënu ña catëk: horot cosëdëhëhni vële horotehnëdëhu va ⁷ do njinëgehnëdëhu wühne vële horotëd vi, do fuhnë fëna. Watac nked ge Ahwëhn a Yesu matini g'ambin gë wamëleka wadëwu wakwëhn fanka ña; ⁸ hnë fagant hwëdëh hucankaf njijëd, do pinijëdëhëhni vële wok vëyëtëdilahna Wën va do wok vëwawëhnëdina Wanës Wakasëk Ahwëhn fu Yesu ña. ⁹ Ibëv kwëlëkwël ña yed icos dëw hni ña gë ñawëta Ahwëhn ña do gë ñawëta icëmb fanka falëwu fa, ¹⁰ ge njijëk hnë fac rac soje cëmbëniha do naÿënëniha vële kwëhnëk do hwëtahnëka umë va. Wuhnë dënk gë vëhni nkentëderun, kabi kwëtahnërun wante rëfëtanëhnirun ña.

¹¹ Soje rac ye, yinëgadilëfuhna iyëfan hun ña. Njëfadëfunëha Wën fu ña gante ntihandëhu vële tëfëk uÿac lëwu ña ile macëku. Njëfadëfunëha arabi, gë fanka falëwu fa, ndemawu aliwu fop iña përen ña gë fop ntiyëhn nte watik hn'ikwëtahn hna. ¹² Koyëna, uÿac Ahwëhn fu ña Yesu ntënënde soje hun ña do wühne ntënënderun soje lëwu ña gante nke ipërëna Wën fu gë Ahwëhn a Yesu Këris.

2

Ile ryënkwëhnidëha iboka Ahwëhn a

¹ Awa, vëyënta fu, soje iboka Ahwëhn fu ña Yesu Këris, g'ibarël fu ñarël lëwu, muntaderun: ² ge ahnë ntehnëku fac Ahwëhn a tëkik, nt'awawu ahnë mpaÿëmpaÿëhn wahakili hun ña ma ntakënewu gë wante watik hn'iyir ma hnë wanës ma hnë kayëte, lakënde ntehnëhni ÿal fu matik. ³ Antë awawu ahnë tokawu gë sifa wamër-wo; kabi ani gë tëkahnind ÿa afo iyahëta cankaf Wënu ña nke ten do Ayapah a tufëhna, Ajë ibëv ña, ⁴ ale humad ntehn umë lëbëk fop ile wacik wën ÿa ma sëmbëde ÿa. Ndëkënad dënk umë ntaña hnë Acery Wën Cankaf hna mëca ntehn umë ye Wënu ña. ⁵ Dënkwëta diluhna bi nësëhnëmuno wañi ante nkobuho hnë wühne ña? ⁶ Do tame njëtërun dus ile wëmaÿëhnëka gante nkod tufëhnana hafo ge tükëk wati le hahnëdik ÿa. ⁷ Fanka Ayapah le sowak ÿa doku ÿa nkehahnëk; bare ale wëmaÿëhnëka ÿa nkod memaÿëhn hafo ge cähëtik. ⁸ Awa, Ayapah a tufëhna, umë ale ndawëd Ahwëhn a Yesu gë sël wës lëwu ÿa, g'icëmb nte lapëhnajëka itëk dëwu ña. ⁹ Fanka Sintani fa yiyëhnidëha Ayapah a Mbëvehnëdëha; tufahnëd vantiya vante-wo-vante vakwëhn fanka, viÿë vifëmpëhnahnah gë

wëdahëse soŋe tokahnëhni vahnë va. ¹⁰ Gë sifa vankeya vameh va fop, tokadëhëhni vële sëvëd va. Cëvëdëni kabi vëhacana iŋahn toña le fehëtakëndëhëhni ÿa. ¹¹ Soŋe rac, Wënu ŋa njëdanahnikëhni fanka fale rokad, umë feñëdëhëhni kwëtahnëni wamër ŋa. ¹² Awa, fop vële wok vëhwëtahnëna toña va, bare ÿad wameh va, kitiŋëdëni menëni.

Iyaŵ hn'ikwëtahn

¹³ Vëÿënta fu, ge fuhnë ye, tëfëkëfu samehnëndëfuna kwëlëkwël Wënu ŋa soŋe hun ÿa, wuhnë vële ŋahnëk Ahwëhn. Wënu ŋa tëhnaku ayewu vëryënkwëryënk wële fehëtëde gë Iyir nte facënëd do gë ikwëtahn hnë toña hna. ¹⁴ Wënu ŋa macëku hn'iŋi peh gë Wanës Wakasëk wante haraŋirun ŋa; soŋe ahnuÿahnu icëmb Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Awa, vëÿënta fu, yaŵënyarin do kwëtaryin ikaraŋ nte haraŋirun gë wanës ŋa ma gë wante herëhnirun ŋa. ¹⁶ Arabi Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris umë dënk do gë Wënu ŋa Rëm fu ÿa ale ÿahnëkëfu do yëdakëfu g'ipërëna dëwu ŋa, ikamënaÿehn nte wok puđina do g'itamahn gwamah soŋe ile përenak, ¹⁷ njawënyayehn wasakahn wã do njëdawu fanka aholahnu alindu do ahnësëndu kwëlëkwël ile nëfak.

3

Pol tëyëd wayëfa

¹ Awa vëÿënta fu, watëkwala ŋa, yëfanëhnëryindënëfu, soŋe wanës Ahwëhn ŋa camp ñap do ntënëni, had gante nkeho hnë wuhnë ki. ² Yëfaryindëna fëna Wënu ŋa pehëtëfu gë vahnë vëwëh do gë viyapah va, kabi gena vahnë va fop wãwëd kwëtahnëni. ³ Bare Ahwëhn a kahnëndak. Njawënedëhu do keryëdëhuna Awëh. ⁴ Wëlin itamahn nte hwëhnaŋun hn'Ahwëhn hna soŋe wuhnë: ntidun le lehnirun ÿa do nkorun alindu. ⁵ Arabi Ahwëhn a pabary wasakahn hun wã g'iŋahn Wënu ŋa do g'iduñëna nte njëdahnëd Këris ŋa.

Imac d'okuŋa had Pol

⁶ Vëÿënta fu, ntehnëderun, g'uŵac Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris, ŋawëtaryinëhni fop vëÿënta fu vële hëmak va do hwëhnaŋ nkeya nte wok tëfëlëna gë ikaraŋ nte haraŋëbunëhëhni ŋa. ⁷ Wuhnë njëtërun d'us gante tëfëku arëfëtalahnunëfu ka: këmalëfunohna ante nkeŋunëho gë wuhnë ŋa; ⁸ ahnë-wo muntalëfunawohna ile rokëdëfun, bare hnë horot hna do gë hn'ambër hna, g'umëd gë g'anent, ndokuŋëbun soŋe antë yefu id'ib ahnë hnë wuhnë. ⁹ Age ntibun waŋi, gena kabi tëfëlëfuhna aryemawunëfu,

bare ntibun koyëna aharañahniwu nkeya nte rëfëku arëfëtalahnëndu. ¹⁰ Ha, ante nkebunëho ýal hun ña, ntehnirunëho: «Ale wok ñadina ndokuñ ýa tëfëlahna tok fëna.»

¹¹ Ntehnëdëfun waji kabi nkwëryëdëfun ga nësëde, nkeni hnë wuhnë vëhëmak, ñoñ vëlidina ge gena le wok gena wadëw hni. ¹² Vële ye koyëna va, ntehnëdëfunëhëhni do kamënaýendëfunëhëhni g'uwac Ahwëhn Yesu Këris: tëfëka ndokuñëndëni yam do tokëndëni ñacëñac ntëw hni ña. ¹³ Bare wuhnë, vëýënta mën, antë njambu uli ufërën wã. ¹⁴ Age ahnë ñwëýëk wante herëbun hn'ani kayëte ña, kamahnëryina do aýawëtawuna, soñe cëfëhna. ¹⁵ Antë aliwuna aýëw, bare ahnirawuna had aýënta hun.

Iyëfa gë simpaýi

¹⁶ Arabi Ahwëhn yam ýa, njëdëndu umë dënk yam ýa kwëlëkwël do fale-wo-fale nke fa! Arabi Ahwëhn a nke gë wuhnë fop! ¹⁷ Ami Pol, gë wëbák mën ña dënk kerëhnëryidëmu iýi simpaýi. Aki kerëdëfu wac mën ge puhnabu vëkayëte mën va fop do aki nke kerëh mën. ¹⁸ Arabi ipërëna Ahwëhn fu ýa Yesu Këris nke gë wuhnë fop!

Kayëte ndënkwëryënkw mba Pol nte kerëhnëka Timote Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëhnëka Timote vëkayëte vaki do anj ye ndënkwëryënkw ña. Pol kerëk inji kayëte mpëdara hnë bëhn wafëhw mbëd g'iryaw g'imbëd (65) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa, Masedëwan hna.

Timote asan ale hwëtahnëka Yesu Këris yeho. Hnëmu ÿa Gërek yeho do rëmu ÿa sëwif yeho. Matiko hnë nkol Lisëter hna (Vantiyehn 16.1) do nke lawo paryi Pol hnë doku lëwu vacery sali hna. Atëko njasëndëni gë Pol do Pol macëdëha aju hn'ikwëtahn hna. Umë wogëko gë Pol bare Pol tamahnëkawo dus. Pol tavëka Timote Efes hna soñe karanjëhni vëvë cery sali va.

Soñe ile kerëhnanëka inji kayëte ña umë ye, kafi nkeni vëryampo vële haranjëdëhëhni vile wok gena toña va. Anahadëni viyë vile ye duniÿa vi mek do kodena njiyi g'ambin afo gë uyët ile soñik do g'ikeha inëlël gë virokëtok viryampo. Pol ntehnëk, fop vile ntik Wën va nkwanëk do ndënkwëtehnëdëha Timote karanjëndëhni watac vacery sali va.

Kayëte ntëwu ña nësëd viyë vërar: wahnira vële hwëtahnëk va, vëvë haryënkwa vële hwëtahnëk va gë Timote dënk.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: ikwëtahn, cery sali, duniÿa, ikaranj, Sintani, doku, vësëval, vësan, toña.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Kwëtëryin hakili gë vële haranjëdëhëhni vahnë wamër va (1.3-20)

Ikaranj soñe iyëfa do vëvë haryënkwa cery sali (2.1-4.16)

Ile rëfëka ntini vële hwëtahnëk va (5.1-6.2)

Uwët fërën (6.3-19)

Simpaÿi rëkwa (6.20-21)

1-2 Timote, ami Pol herëhnëryidëhi. Wënu ña Afëhët fu ÿa gë Yesu Këris itamahn dëw fu ña vëhni lehnëko yewu afayik Yesu Këris ÿa do wëjë ye fatah mën paryi hnë ikwëtahn hna. Arabi Wën Rëm ÿa gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa njëdënihi ipërëna, ikayëhnahn gë yam ÿa!

Kwëtëryin hakili gë vële haranjëdëhëhni vahnë wamër va

³ Gory Efes hna, had gante ntehnëmino ani gë yihahnëryindu gë Masedëwan ka, kabi nkeni hnam vële harañëdëhëhni vahnë wamër ña; dehnëryihni tavëni. ⁴ Dehnëryihni tavëni itëfëta wëhnantul wahwëhn nafa këm g'idëkw vimbañ vacërakëlo vële wok vëfudina. Umë gwajëtël fo njojëd, yiryeryëdina gë ikarañ Wën ile liyað hn'ikwëtahn hna. ⁵ Ge ntehnëmi ali koyëna soñe nañëni iña nte wëatik hnë sakahn facah hna gë inahan ipërën do g'ikwëtahn paryi ye. ⁶ Vëryampo tavëni nkañ tac do tëfëni vankwajëla vakwëhn nafa këm. ⁷ Vëharañ sariya Wën ñadëni nkeni, bare vëyëtëna ile nësëdëni ña, vëyëtëna fëna iñë ile njawëneni paryi ñi.

⁸ Ha, njëtëbun sariya ña përenak, ge ntiyinëk gante tëfëka ka. ⁹ Tëfëka njëti iñin: sariya ña gena vësatah linëhnik. Soñe vële wok vëwawëhnëdina gë vële wok vëlënënëdina sariya ña, vële wok vëhwëhnana ikwëtahn gë vële wëned va, vële wok vëlënënëdilahna Wën gë vile facëk va, vële ryawëdëhëhni warëm hni ma wahnëm hni, vëryañ vahnë vëhawary fëna, ¹⁰ vële lid ndakëntal nte ñewëk Wën gë vësan vële ryakëd gë vësanëntahni, vële wafëdëhëhni vëramp, vële wëred, vële ye wasefe hnë wamër do gë fop vële hwëhna nkeya meh, vile hnëmpëlëk gë ikarañ catah ña linëhnik. ¹¹ Ikarañ tac tëfëlëk gë Wanës Wakasëk wante hwëtehnaniðu, wante wëatik hnë Wën hunte lënënik, hunte sëmbik.

Icamehn soñe ipërëna Wën

¹² Camehnëbuha Yesu Këris Ahwëhn fu ña, umë ale yëdako fanka fa: ha, Ahwëhn a nuko kahnëndabu, umë tëhnako liwu doku lëwu ña, ¹³ mama nkehahnëbuho kobëri ña añew alëwu, ahorotehn do ayapah. Bare kañëhnahnëkawo g'ami, kabi kwëtahnëlewawohna do yëtëlëwohna ile lidëfuho ña. ¹⁴ Ha, ipërëna Ahwëhn fu ña njabëkowo, nuñabuho ikwëtahn ña do gë inahn nte hwëhnayinëk, vankinëk gë Yesu Këris.

¹⁵ Wëlin wanës toña wante rëfëka kacahnini vahnë fop: Yesu Këris njijëk duniña li soñe pehëtëhni vëwen. Do ami añen asankaf yebu. ¹⁶ Bare wëli soñe ile kañëhnahnëka g'ami: Yesu Këris wawëk tufahn hn'ami, añen asankaf a, iduñëna ipadah idëwu ña. Koyëna dahëse iduñëna dëwu yebu soñe vële hwëtahnëdëha va, gante nuñahnëdëni uwám usër wä.

¹⁷ Arabi untënah gë icëmb

nke g'ahnañ avë kantëm, gë Wën hunte wok cëmëdina, hunte wok nuðena, hunte wok mëntëlëntina, dol gë kantëm! Amina.

¹⁸ Timote, ajë mën, ntehnëmi ali fop wanës watac wante hwëtehnahnëmi, rëfëlëk gë wanës wante fëyahniko kobëri ña soñe lëw hu ÿa. Wanji wanës njawënëdëhi do kodu awwët uwët fërën wã; ¹⁹ kwëtary ikwëtahn hu ña do g'inahan ipërën hu ña. Vëryampo tavëni watac do koyëna përekanëni ikwëtahn dëw hni ña. ²⁰ Hnë vahnë vërac nkentiniho Imene gë Alekësandër; vëhni njëdahnëbuhëhni gë Sintani. Koyëna, ñëñadëni antë mbok njewëniha Wënu ña.

2

Ikaraj soñe iyëfa

¹ Awa ryënkwëryënk wã ten, ntehnëmu awwuntanduna Wënu ña, ayëfanduna, ahëlanduna soñe vëyënta hun va do asamehnënduna soñe vahnë va fop. ² Tëfëka ayëfanëhnënduni vële hnawëk gë fop vësankaf va gante nkohahnëden yam, tana këm, kahnëndahnin hnë Wën gë njasa ntënah. ³ Irac ye ile fërënak do hnëñëdëha Wënu ña, Afëhët fu, ⁴ ale ÿad vahnë va fop pehëtini do njëtëntini toña ÿa.

⁵ Ha, Wën hudampo fo ye,
do fëna aryampo fo ye yëbëlan Wënu ña gë
vahnë va:

asan ye, Yesu Këris,

⁶ umë ale yëdahnëk ntawary dëwu had icos soñe pehëtëhni
vahnë va fop.

Rac ye ucedëya nte liyiko wati le pëhnayiko hna ⁷ do soñe rac, Wënu ña hahnëndëko had afëyahn gë afayik harañëndëwuhni, vële wok vëyena wasëwif, ikwëtahn ña gë toña ÿa. Toña ÿa nësëdëfu, mërëdã.

⁸ Awa ñadëfu vësan va fop njëfandëni gante-wo-gante, njelëndëni wëbák wapacah g'ambin, ntavah këm gë sonko këm.

Ikaraj soñe vësëval hnë cery sali

⁹ Koyëna soñe vësëval va fëna, ñadëfu cudandëni gante canëk ka, hara vëryëcëtahnëna, tëfëlahna ntiyandëni viji soñe tufëhnahnëndëni. Antë ndayëndëni vandaña vantakah, do antë kayëtandëni gë sanu, ma wanjere, ma viji vile hambëka ntaw. ¹⁰ Bare tëfëka tufahnëndëni iyiv dëw hni ña hnë vantiyehn vapërën gante canjëkëhni vësëval vële lehnëd Wën tëfalëdëni.

¹¹ Asëval a tëfëka ñëñand yam fo do gë imawëhn padah.
¹² Mawëryanëlëwahn asëval karaña, ma mëka asan; tëfëka ñëw yam. ¹³ Kabi Adam ryënkwicko ñahani, tac Ev.
¹⁴ Do fëna gena Adam tokako Sintani, bare asëval a yeho,

afo nti ile mbañeko Wënu ña. ¹⁵ Bare pehetède hn'uhnag hna, ge njawënek ikwëtahn ña, ge ñña ña, g'ufacah wã, ge ntid' g'useryah.

3

Vësankaf cery sali

¹ Wëlin wanës toña: ge ahnë njëkëlehnëd nke avë karyënk w cery sali, doku fëren ye ile njëkëlehnëd yi. ² Awa umë tēfēka nke ahnë asatah, nke asan asēval aryampo fo, ale fēlak nkaf ntēwu do seryēk, ale lēnēnēde, holēk kaca vahnē do hod karanjēhni vahnē. ³ Tēfēlahna nke aryēw ma ale wētētēde bare tēfēka nke ale nkukēk sakahn do wok yēkēlehnēdina sonko; antē ñahn dēcēt koryi. ⁴ Tēfēka nke ale holēk mēnk w tere lēwu ña do mēnk wēhni vutah vuntēwu hn'ima wēhn, g'untēnah fop. ⁵ Age ahnë a kodina mēnk w tere lēwu ña dēnk, hak kod paβ cery sali Wënu ña? ⁶ Tēfēlahna nke ale hwētahnēk takan, soje antē pēba ina yēna do njo hn'ikitij tac fo ge Sintani. ⁷ Tēfēka kwēhna untēnah ge vēle wok vēyentina cery sali soje antē njafini do antē njoni hnē warēnd Sintani hna.

Vëyohal cery sali

⁸ Vëyohal hnē cery sali va fēna tēfēkēhni nkeni vēsan vēle lēnēnik do wok vēhwēhnana wanës waki. Tēfēlēhni hna dēcētandēni uñen ña ma njëkëlehnēndēni koryi ge wafere wa wēh wã fop. ⁹ Tēfēkēhni vahnē vērac kwētani, ge hakili facah, toña le yētēdanik hn'ikwētahn hna. ¹⁰ Tēfēka pēcētayi fēna wapacēk soje njētahni bi vēhwēhnana ile nirandēni, tac kodēni nkeni vēyohal cery sali.

¹¹ Vēsēval va* fēna tēfēkēhni nkeni vēle lēnēnik do tēfēlahna nēwēndēnihēhni viyētahni, vēle yētēk nkaf ntēw hni do hahnēndak hn'ile-wo-le hna.

¹² Vëyohal cery sali va tēfēkēhni ale-wo-le nke asan asēval aryampo fo do tēfēkēhni nkeni vēle holēk mēnk w vutah vuntēw hni va ge tere lēw hni ña. ¹³ Vēle lid' g'afērēn doku lēw hni hnē cery sali hna ntēnēnēdēni do nu yādēni itama can kaf hn'ikwētahn nte ye hnē Yesu Kēris.

Gante na yēk ikwëtahn ka

¹⁴ Kerēndidēmi waji, mama nahandēbu yiryiwu yēkiyi hara bi yēna. ¹⁵ Koyēna, ge yinkaryila, njētēdu gante tēfēka nke njasa hu ña hnē tere Wēn hna. Iyi tere, cery sali mba Wēn paryi ye nte hagētēd do famētēd toña ña. ¹⁶ Ha, pacēk, ufēmpēhnah ile yētik hn'ikwētahn hna na yēk: Tufēhnako hn'imbahn,

* 3:11 3.11 Vēsēval va: Kode nkwēryi fēna «vēsēval hni va» ye.

tufëhnako asatah g'Iyir,
 nuniha wamëleka ña,
 pëyahniko hnë vële wok vëyena wasëwif,
 kwëtahniko ðuniya li,
 do kayëndiko yañ gë icëmb.

4

Vëharan wamër

¹ Iyir ña nësëk wapacëk: hnë vampëd vatëkwa hna, vëryampo tavëdëni ikwëtahn ña. Wayne wade rokadëhëhni tëfëdëni gë ikarañ nte wätik hnë Sintani. ² Vahnë vële hurubak, vëwër, vële yëtëdu vintaŵary vidëw hni va gona këncëtelehnënd yivah gë wëh, wënehnëdëhëhni gë wanës wadëw hni ña. ³ Mbañëndënihëhni vahnë va antë ñëlëländëni, do antë tokëndëni viyë viryampo. Bare Wënu ña ye ale lik a vëyin fop soñe vële hwëtahnëk, yëtëk toña va, tokëdëni camehnatëndëniha Wënu ña. ⁴ Ha, fop ile ntik Wën ya përenak do ñoñ gena ile sanëde ge tebađen camehnatëndënehna. ⁵ Wanës Wënu ña gë wayëfa wä pacënëf vëyin fop.

Ayohal afërën

⁶ Karañeryindëhni wañi fop vële hwëtahnëk va. Koyëna nkedu ayohal afërën ava Yesu Këris ale ryavik gë wanës ikwëtahn do gë ikarañ catah nte rëfëru gë ikahnënda. ⁷ Bare cañëтары wëhnantul wakwëhn toña këm, wale hnëmpëlëk g'ikwëtahn. Ñëñary awo ale hahnëndak hn'ikwëtahn Wën hna. ⁸ Yakën imbahn nëfak bare gena hnë vile-wo-vile; bare ikahnënda hn'ikwëtahn Wënu ña nëfak soñe fop. Kabi hnam nke ile ntehnëk Wën ntinëndëhëfu ya hnë iyi ðuniya gë ile yejëk per.

⁹ Wëlin wanës toña wante rëfëka kacani vahnë fop: ¹⁰ Ndokuñëden ðus do mëtëden, kabi ale ye Wënu paryi ña ramahninëk, umë ale ye Afëhët vahnë fop ya, do kas vële hwëtahnëka va.

¹¹ Iyin ye ile rëfëka aharañëndëhni do alehnëhni vahnë va ntindëni.

¹² Ahnë tëfëlahna njafi kabi fatah woru; bare wëjë gery ale tëfëtalandëni vële hwëtahnëk, gë wanës hu ña, gë nkeya hu ña, gë inahn hu ña, gë ikwëtahn hu ña do gë ufacah hu wä. ¹³ Rëkahnëryindu ya, pabëry ikarañ Wanës Wënu ña hnë bulunda hna, ahamënañëhnëndëhni do aharañëndëhni. ¹⁴ Antë aryënkwa avalëtahn uyëd va Iyir Ipacah le ye hnë wëjë hna. Nuñaruho rac ante nësëniho wakila do tindënihino vicër wëbák ña.

¹⁵ Yaŵënëry iŷin fop, paßëry gë fanka hu fa fop iŷi doku gante kodëni vahnë va fop nuni unji karyënkŵ hu ŋa. ¹⁶ Keryëry nkaf hu do g'ile haraŋëd'uhëhni vahnë ŷa. Kahnëndary hnë vëŷin fop. Ge koyëna ntiru, pehëtaðu wëjë dënk gë vële hnëpaðëhi per.

5

¹ Antë ahnirahna g'inañëna acër. Gabëryinda had rëmuh, vëjar va had vëhery hu, ² vanëm va had wahnëmuh, vucëval va fëna had vëhery hu, g'ipacëna padah.

Vësëval vële cëmaryëk vësan

³ Paßëryihni g'untënah vële cëmaryëk vësan, vële ye paryi vëhni fo va. ⁴ Ge ale cëmaryëk asan a kwëhna këhni vutah ma vutah vunte nagëni vërahu, tëfëkëhni vutah vutac ñëŋani gante tufahnëdëni ten ikwëtahn dëw hni ŋa hnë watere wadëw hni hna, cosënihëhni vële hnagëkëhni va, kabi umë ye ile hnëŋëdëha Wënu ŋa. ⁵ Ale cëmaryëk asan a, ale ye minu fo ŷa, Wën hna kwëtëk itama dëwu ŋa fop; hnë iyëfa gë ikëla hna nkeð, g'umëd gë g'anent. ⁶ Bare ale cëmaryëk asan a ale yëkëlend ile hnëŋëdëha fo asëm ale wok yasëd ye. ⁷ Waŋi fëna tëfëka aharaŋëndëhni soŋe ahnë antë kwëhna ile niradëhëhni. ⁸ Age ahnë paßëlëhni hna hnënk lëwu ŷa, do kas vëvë tere lëwu va, njahëtak ikwëtahn ŋa. Ahnë arac mek ntëbi dënk ale wok kwëtahnëna.

⁹ Maŵëry ahera asëval ale cëmaryëk asan a hnë kayëte vësay hna ge tëkëka wabëhn wafëhw imbëd gë ryaw (60) do ŷëliko hwënta ryampo fo. ¹⁰ Tëfëka njëtëhni vifërën vile ntid va: kwëda përën nte kwëdëkëhniwo vutah vuntëwu, kaca ntënah nte kacadëhëhniwo vëhneh, igwiyët wakwër wante nkwiyëtëdëhëhniwo vële hwëtahnëk, idema nte ndemaðëhëhniwo vële yiwëhnëk do lidëho gë uyoh fop vantiyehn vapërën va.

¹¹ Bare antë aherëhni vësëval vële cëmaryëk vësan, vële wok vëryag fo va; kabi ge iña dëw hni ŋa kumpëtëkëhni g'ile kwëtëlëntiniho gë Këris, rëkëdëni ñandëni ñëlini. ¹² Awa koyëna kitinëdëni menëni, kabi vëyaŵënëna wante ntehnënihawo Këris ŋa. ¹³ Do kat, ñëŋadëni nkeni vëhëmak, njasëdëni tere gë tere. Gena vëhëmak fo nkeni bare nësënkëni do paßëdëni ile wok gena wadëw hni; vëhodina pëlani waŵës walëw hni. ¹⁴ Soŋe rac ñadëfu mbok ñëlini vësay vëryag va, nagënihëhni vutah, paßëni watere wadëw hni ŋa soŋe vëyëw fu va antë nuŷani wameh wante ntehnëdënihëfu. ¹⁵ Kabi vësay vëryampo tavëni nkaŵ catah tëfëniha Sintani.

¹⁶ Age asëval ale hwëtahnëk kwëhnaکہہنی vële cëmaryëk vësan tere lëwu hna, tëfëka ndemandëhni antë nkeni dîb cery sali ڤا. Koyëna cery sali ڤا kod ndemandëhni vële ye paryi minëhni va.

Vële ye haryënkw cery sali

¹⁷ Vële ye haryënkw cery sali do wënkweď g'afërën đoku lëw hni ڤا, tëfëکہہنی wasos wahi, do kas vële hwëhnaکہہنی wadoku wadënah hn'ipëyahnan wanes gë ikaraڤ vëyënta hni. ¹⁸ Kabi Vikerëh va më lehnëk: «Ge yihni ڤا ndokunëď ant'arëmpuna wës ڤا soڤe antë tokënd roka ڤا.»[☆] Do kat: «Aryokuڤ a tëfëka cosi.»[☆] ¹⁹ Antë aŵawëhn ahnë nësënd wameh soڤe ale ye ankaf cery sali, ge vëhi ma vërar vëyena waseďe soڤe watac. ²⁰ Niraryehna tase vahnë fop ale wëneď a soڤe vëyëntaw va ntakahnëhni antë ntigëni koyëna.

²¹ Wëlin ile wüntadëmi ڤا haryënkw Wënn hna gë Yesu Këris do gë haryënkw wamëleka Wënu ڤا: mawëhnëry waڤi fop, diriyihni fop ndampo fo hara dëbëndëlendilihëhnhna vahnë va.

²² Antë ñankahni arinda ahnë wëbák ڤا, alihna avë haryënkw cery sali. Antë ayentahni wameh vëyëntaw ڤا. Gory afacah.

²³ Tavëry ice wënkwa fo bare ceryind fëna uñen toyë soڤe lav đonk hu ڤi do gë itesënk hu ڤi.

²⁴ Wameh vëryampo nude wapacëk ani gë kitinahnëndeni ڤا dënk; wëba vëyëntaw ڤا nude ge kitinini. ²⁵ Do fëna, vantiyehn vapërën va nude wapacëk, do vante wok nuyina taڤ va kodina nko cowã.

6

Vëramp

¹ Vële ye hn'utamp va, tëfëکہہنی njëđaniہہنی ntënah padah vële hwëhnaکہہنی va, soڤe antë ahnë njew uŵac Wënu ڤا g'ile haraڤëđenëہہنی vahnë ڤا. ² Vële hwëhnaکہہنی vësan kaf vële kwëtahnëka Wënu ڤا, vahnë vërac tëfëلہہنیhna njafëni can kaf ntëw hni ڤا kabi vëyënta hni ye. Bare tëfëکہہنی ndokunëہہndëniہہنی ntëbi kabi vële hnuŷad ufërën ŵa hnë đoku lëw hni vële hwëtahnëk ye do vëyahnik Wënu ڤا. Watac rëfëka aharaڤëndëhni vahnë va do alehnëndëhni ntindëni.

³ Age ahnë karaڤëđëہہنی vahnë wakawãry, ge mawëna wanes wapacah wëba Ahwëhn fu Yesu Këris ڤا do ge mawëna ikaraڤ nte rëfëلëk gë ikwëtahn ڤا, ⁴ ahnë arac inaŷëna ڤا fëbëka, ñoñ yëtëna. Iña ڤa kobëka gwajëtël gë

sonko soŋe wanës. Hnam matidëha iñewary gë wasonko do gë nës wameh soŋe vēyëntaŋ, vikamahna vimeh, ⁵ wasonko wale wok puđina yëbëlan vahnë vēle tumpak wahakili, wok vēyëtëna toña. Ntiyahnekëhni ikwëtahn Wënu ŋa fere fale hnuŋahnëde hnapul ye.

⁶ Paryi nke, ikwëtahn Wënu ŋa hnapul sankaf ye ge neŋjekëfu g'ile hwëhnayinëk ŋa. ⁷ Ñoñ yojilënëhna hnë iŋi đuniŋa, do fëna ñoñ kodelënëhna njoyin. ⁸ Awa ge kwëhnayinëk ile rokëden gë viŋi vile liyaden, umë gwër nkedëhëfu. ⁹ Vële yëkëlend uvetak va njëkëhnahnëđeni, warënd wã pëladëhëhni, viña wanënkwah do wadakëmak ntabëđëhëhni vahnë gë ibëv do janáma hna. ¹⁰ Ha, ankahn wameh wayabah, iña đëcët koryi ŋa ye. Vëryampo njëkëlehnëni rac đëcët, soŋe rac ŋawëtani ikwëtahn ŋa do njoyajëni vēhni dënk wahorot wayabah.

Uwët fërën

¹¹ Awa, wëjë ale kwëhnëk Wën, garyëry vēyin fop. Yëkëlehnëry usatah, ikahnënda gë Wënu ŋa, ikwëtahn ŋa, iŋahn ŋa, iduñëna ŋa, do gë iguk sakahn. ¹² Mëtëry uwët fërën ikwëtahn ŋa. Pëлары uwám usër ule wacahniru wã, ule yavëtëru hale ntiru ipëyahn përen ikwëtahn hu ŋa tase wasede wayabah. ¹³ Tase Wën ale yëdahnëđ uwám hnë fop do gë tase Yesu Këris ale rufahnëko ucedeya g'ipëyahn përen haryënkwa Pos Pilat, kwëtehahnëđëmi: ¹⁴ yaŋwënerý akwëđa, nte hnuŋaru ŋa, g'ufacah, idënt këm, hafo mbokaj Ahwëhn fu Yesu Këris. ¹⁵ Mbokajëđ hnë wati le kahnëndëk Wën hna,

ale lënënik,
ale wëkëk fop,

Ahnaŋ vēhnaŋ ŋa do Ahwëhn vēhwëhn ŋa.

¹⁶ Umë fo ye ale wok cëmëđina ŋa.

Hnë humpen hunte woyinëk tēkēnēđelēnēhna ntēđëk.

Ahnë nulahna do ahnë kodina nuhna.

G'umë nke ntënah ŋa gë fanka fa kantëm! Amina.

Ile nkabini vēvetak

¹⁷ Awa wëba vēvetak hnë đuniŋa li, dehnëryihni antë naŋënanđëni do antë kwëtëni itamahn đëw hni ŋa hnë wavetak le fuđ, bare hnë Wën hna, umë ale vetëdayehnëđëhëfu hnë ile-wo-le ŋa, soŋe natahnëfu.

¹⁸ Kwëtehahnëryihni ntindëni vantiyehn vapëren le yed hnapul lëw hni, kwëhnani nëf, cahëlëndëni gë vēyënta hni ile kwëhnani ŋa. ¹⁹ Koyëna kwëtađëni hnapul fërën le viyëđ soŋe acahn lëw hni gante kodëni kwëhnani uwám paryi wã.

Simpaŷi r kwa

²⁰ Awa, w j  Timote, yaŷ n ry d s ile hw tehnaħniru ŷa. Kehary fop wan s wakw hn nafa k m do wok t f l na g'ikw tahn  a do g  wasonko wan nkwah wale ŷatik hn'ile mac d ni v ryaŷ «Uy t». ²¹ V le hnaħak kw hnani uy t rac, tav ni nkaŷ ikw tahn  a.

Arabi ip r na W nu  a nke g  ŷuhn .

Kayëte kigëna mba Pol nte kerëhnëka Timote Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Pol kerëhnëka kayëte kigëna Timote, «ajë mën ale ÿahnëbu hn'ikwëtahn». Mpëd Pol cëdik Rom hna (1.8, 17), yëbëlan bëhn wafëhw mbëd g'iryaw̃ g'imbëd g'iryaw̃ gë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw̃ g'imbëd gë warar (66 gë 68) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa. Kayëte nte hamënayend ye. Pol njëtëk gojëlahna d'us cëmahn. Ñad kamënaÿehna Timote nko kahnënda hnë vakarañ Vikerëh hna, lakënde haryënkwa hambah hna do horot hna do vakarañ wamër. Andënkwëtehnëdëha uyëd Wënu ña nte nuÿak ña wati le tindëkawo Pol wëbák ña, uyëd ule rëfëka mbalëtahn soñe d'oku lëwü ÿa hnë vacery sali hna. Pol njëdaka fëna Timote siyab lëwü ÿa dënk hnë wapuhnala kayëte hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: d'oku, ikahnënda, fanka, uyëd, toña, dënkwëta, wanës, ayohal.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Ikamënaÿehn hn'ikahnënda (1.3-18)

Sodafë Këris (2.1-13)

Ayohal afërën, ayohal Ahwëhn (2.14-26)

Wafac warëkwa (3.1-17)

Pëyahn Wanës Wën (4.1-8)

Wanira watëkwa do gë simpaÿi rëkwa (4.9-22)

Simpaÿi

¹ Ami Pol, ale ye afayik Yesu Këris kabi Wënu ña ÿak koyëna, soñe pëyahn uwám ule ntehnëko Wën njëdadëhëhni vahnë vële hwëtahnëka Yesu Këris va, ² kerëhnëryidëmi Timote, fatah mën fante ÿahnëbu hn'ikwëtahn. Arabi Wën Rëm ÿa do gë Yesu Këris Ahwëhn fu ÿa njëdënihi ipërëna gë ikaÿëhnahn do gë yam.

Ikamënaÿehn hnë kahnënda

³ Camehnëdëfuhä Wën hunte ryokuñëhnëdëfu g'inahan pacah, had vacërakëlo mën, nahadëmi g'umëd gë g'anent nte-wo-nte njëfadëfu ña. ⁴ Ndënkwëta dëfu wankwën hu ña, do ñankahnëko d'us vok hnuÿi pëbahno uhnatah wä.* ⁵ Ndënkwëta dëfu ikwëtahn hu paryi nte kwëhnaniho ten vëhni hnëmuh sankaf Lowis gë hnëmuh Ënis ña. ⁶ Soñe rac ryënkwëtehnahnëdëmi wanji: ya wënerÿ d'us uyëd Wën

* 1:4 1.4: Vantiyehn 20.37

le hnuɣaru ante tindemino wɛbák ɲa. ⁷ Kabi Iyir ante njɛɔakɛfu Wɛnu ɲa nambɛna fanka, Iyir nte yabɛnɛɔfɛhɛfu fanka ye gɛ ɲahn do gɛ iyɛt vankaf fu.

⁸ Awa antɛ cɛfɛhni soɲe aye sede Ahwɛhn fu ɣa, ma ami ale sɛɔik soɲe lɛwu yi. Bare korotɛntɛryi g'ami soɲe Wanɛs Wakasɛk ɲa alihahnɛnd fanka fale njɛɔaki Wɛnu ɲa, ⁹ umɛ ale fehɛtɛkɛfu do wacɛkɛfu nkeyin vɛfach. Gena soɲe ifɛrɛn ile lidɛn ɣa, bare ipɛhna dɛwu ɲa dɛnk ye gɛ ipɛrɛna dɛwu ɲa. Ipɛrɛna tac, nte yɛɔayinɛkɛfuno hnɛ Yesu Kɛris kobɛri wapɛgwa hna, ¹⁰ tame tufahniko g'icahn Afehɛt fu ɲa, Yesu Kɛris. Umɛ rɛkwehnɛk fanka icɛm fa do, gɛ Wanɛs Wakasɛk ɲa, njɛtɛndanɛk uwám paryi g'uwám usɛr. ¹¹ Do soɲe iyi ɔoku Wanɛs Wakasɛk tɛhnako Wɛn yewu afɛyahn, afayik do aharaɲ, ¹² do soɲe rac horotahnɛɔfu aki. Bare cɛfɛhnelohna, kabi njɛtɛbu hnɛ ale kwɛtɛbu ikwɛtahn mɛn ɲa do pacɛko kwɛhna fanka njaɔwɛn ile kwɛtehna hna ɣa hafo hnɛ Fac Kiti hna.

¹³ Yaɔwɛnɛryi ɔus wanɛs toɲa wante wɛryɛru hnɛ ɣal mɛn ɲi, hnɛ ikwɛtahn do gɛ hn'ɲahn nte ye hn'ibɛmɛnkɛl gɛ Yesu Kɛris hna. ¹⁴ Keryɛryi ɔus, gɛ idɛma Iyir Ipacah nte ye hnɛ fuhnɛ ɲa, wapɛrɛn wante hwɛtehna niru ɲi.

¹⁵ Njɛtɛru vɛvɛ Asi va fop tavɛniho, hnɛ vɛrac nkentiniho Fijel gɛ Erɛmojen.

¹⁶ Arabi Ahwɛhn a kaɣɛhna hna gɛ tere Onesifor ɣa, kabi umɛ njaɔwɛnɛnɛɔfɛhoɔo wati-wo-wati, do cɛfɛhnelawohna g'ami ale sɛɔiko ɣa; ¹⁷ bare ante njijɛko Rom ɲa, njɛkɛlehnɛkowo gante-wo-gante hafo nuwo. ¹⁸ Arabi Ahwɛhn a ndemahna nuɣa ikaɣɛhna hna Wɛnu ɲa hnɛ Fac Kiti hna. Njɛtɛru alɛbɛhni vahnɛ va fop gante ndemako ka hnɛ nkol Efes hna.

2

Sofaɔe Kɛris

¹ Awa wɛjɛ, ajɛ mɛn hn'ikwɛtahn, njɛkɛlehnɛryind ayawɛnand g'ipɛrɛna nte ye hn'ibɛmɛnkɛl gɛ Yesu Kɛris. ² Do wante haraɲɛmi tase waseɔe wayabah, kwɛtehna hna nɛryihni vahnɛ vɛle hahnɛndak, vɛle seryɛk do hoɔ vɛhni dɛnk karaɲɛnihɛhni vɛhaɔary. ³ Korotɛntɛryi g'ami had sofaɔe fɛrɛn va Yesu Kɛris. ⁴ Sofaɔe le ye hnɛ ɔoku, ge ñaɔ nuɣa icamehn asankaf alɛwu ɣa, kwɛtahnɛɔina nɛf viɣɛ vivɛ ɔuniɣa vi. ⁵ Ale lobɛlɛɔ koɔina nuɣa ge dɛnɛnɛna sariya do bɛl ɲa. ⁶ Ayam ale horotɛk ɔoku ɲa rɛfɛka tok ten le njamɛk hna. ⁷ Naharyi ɔus wante hnɛsɛhnɛmi ɲi, do Ahwɛhn a ntɛɔ awɛryi fop.

⁸ Dënkwëtaryehna Yesu Këris avë hnënk Ahnaŵ David, ale vëhnëndaniko hnë vësëm, had gante karajëd Wanës Wakasëk wante fëyahnedëfu ŋi. ⁹ Soje waŋi Wanës Wakasëk horotëdëfu do ñabibu dënk gë vankënca had aŵen. Bare wanës Wënu ŋa ñabina! ¹⁰ Soje rac ryuñëhnedëfu fop, nuŷahnëni vële tëhna Wën va fëna ipëh nte ye hnë ibëmënkël fu gë Yesu Këris ŋa gë icëmb nte wok pudina ŋa.

¹¹ Wëlin wanës toña ŋa:

«Age cëmëntinëkëfu hn'ikwëtahn Këris hna,
kwëhnantëdenëhëfu fëna uwám ŵa g'umë.

¹² Ge nduñënayinëk,
naŵëntëdenëhëfu g'umë.

Ge njahëtayinëka
umë fëna njahëta dëhëfu.

¹³ Ge fuhnë kahnëndayilënëhna,
umë nkoŋ kahnënda
kabi kofina njahëta umë dënk.»

Ayohal afërën

¹⁴ Dënkwëtehnëryindëhni vahnë va waŋi fop do gabëryihni gë fanka haryënk Wën hna antë conkëndëni soje wanës. Wasonko warac kwëhnana nafa, ge gena mbëvehnëhni vële hnëpaŋ va. ¹⁵ Kamërary aye ahnë ale lid fërën do cëkwa Wënu ŋa, ale wok cëfëhnedilahna gë doku lëŵu ŷa do fëyahned' g'usatah toña wanës Wënu ŋa. ¹⁶ Kehary fop wanës wakwëhn nafa këm do wok tëfëlëna g'ikwëtahn ŋa, kabi vële yehahnëk watac ŋa naŵëta dëniha g'ahaŵary Wënu ŋa. ¹⁷ Wanës wadëŵ hni ŋa had hajëhn hacër nkeŋ. Hnë vahnë vërac nkentini Imene gë Filet. ¹⁸ Naŵëtani toña ŷa. Vëhni lehnëd Wënu ŋa tək mbëhnëndanëfu vësëm hna do koyëna, tavëtehnëdënihëhni vëryampo ikwëtahn dëŵ hni ŋa. ¹⁹ Bare Wënu ŋa njawënekëhni vahnë vëlëŵu va had sah ryënkwëryënk cery nte njëryëk. Waŋi wanës herik hnë rac: «Ahwëhn a njëtëkëhni vëlëŵu va», do kat: «Ale-wo-le fëyahnek Ahwëhn a hwëhnëka, tëfëka tav wameh ŋa.»

²⁰ Hn'acery nkwamah hna, gena viliyara vante ryëhwarik gë sanu ma gë koryi fo ye hnam, nke fëna vante fërik wadëhwa ma ŷahanik g'intil. Vëndampo soje vële lënënik va ye, vëŷëntaŵ soje vële wok vëlënëhina va ye. ²¹ Awa ge ahn'a pacënak gë fop wameh ŋa, gë viliyara vële lënënik mëntëndëlehnëdëni. Apacënik, nëfa soje Ahwëhn a, pëhwëtik nti fop doku fërën.

Ayohal Ahwëhn

²² Garyëry fop iña meh nte ye hn'ujar hna; yëkëlehnëryind usatah wã gë ikwëtahn ña gë inahn ña do gë yam ÿa, aye gë fop vële wëcadëha Ahwëhn g'intawary pacah va. ²³ Bare kehary vankwajëla vante wok kwëhnana nafa va. Njëtëru sonko fo nagëd. ²⁴ Ayohal Ahwëhn a tëfëlahna nke ale sonkëntëde, tëfëka nke ale ÿahnëkëhni vahnë va fop, do kwëhna uyëd ikarañ vahnë do nke ale ryuñënad wameh wante ntehnëde ña. ²⁵ Tëfëka karañëndëhni wajira vële wajëtendëha va, mpëd Wënu ña gwëcëtëd wahakili walëw hni wã soñe njëtahnëni toña ÿa. ²⁶ Koyëna wahakili walëw hni wã mbokad cat do cahnëdëni hnë urënd Sintani nte likëhni vëramp, ntihahnëni iña dëwu.

3

Wafac warëkwa

¹ Yëtëry waji: hnë wapuya duniÿa hna, nked uhorot usankaf. ² Vahnë va vankaf vantëw hni fo ñadëni, ñandëni koryi, mbëntandëni, naÿënanëni do njewëndëniha Wënu ña, vëwawëhnëdëfilëlihna vële hnagëkëhni va, vësamëhnëdëfilëhniha, vëlënënedëilahna Wënu ña. ³ Njapëdëni, vëhwëhnadëna kaÿëhnahn, nësëndëni wameh vahnë, vëwëkëdëna wankaf vantëw hni, mbahnëdëhëhni walaÿary do ñewëdëni ufërën ÿa. ⁴ Nkedëni vëroka vëÿënta hni, rëkëdëni ntiyarëndëni ilewo-le do naÿëna ña kwëyëndanëdëhëhni. Uhnatah lëw hni fo rëkëdëni ñandëni gena Wënu ña. ⁵ Ntiyëhnadëni had vële hahnëndak soñe Wënu ña, bare njahëtafëni fanka ikwëtahn fa. Nãwëtaryihni vële ye koyëna va.

⁶ Vëryampo hnë vëhni ntidëni fere hafo tënkëni hnë watere do maÿëhnëdënihëhni vësëval vële pëbëk wameh do wasifa iña meh fop hahëdëhëhni. ⁷ Kwëlëkwël njëkëlehnëdëni ñëñani bare vëhodëna tëkëneni muk uyët toña wã. ⁸ Had gante nkwajëtehnënihawo Moyis, Sanes gë Sambëres, koyëna vëÿi vahnë nkwajëtehnëni toña ÿa. Vahnë vëhwëhn hakili rumpak ye do ikwëtahn dëw hni ña yaÿëna. ⁹ Bare vëyidëna ñawët, kabi vahnë va fop kamahnëdëni hnamb hakili lëw hni wã, had gante nkeho soñe vëhni Sanes gë Sambëres ka.

¹⁰ Bare wëjë, njëtëru dus ikarañ mën ña, njasa mën ña, vile fëhnabu va, ikwëtahn mën ña, iduñëna mën ña, inahn mën ña, ikahnënda mën ña. ¹¹ Njëtëru dus gante mbërehniÿu ka do gante korotëÿu ka Antiyos hna gë Ikoniÿum hna do gë Lisëtër hna. Ha, paryi nke

mbërehnibu dus, bare Ahwëhn a pehëtëko hnë waji fop.✱
¹² Fop vële ýad tēfalēndēniha Yesu Kēris va korotēndēni.
¹³ Bare vahnë vëweh va gë vēsihna va nkođēni tēwadēni
 kwēlēkwēl hnë wameh hna. Tokađēnihēhni viýēntaŵ va do
 tokađēni vēhni fēna. ¹⁴ Awa wējē, yaŵēnēry dus ile ýējaru
 ýa gë ile ŵawēru g'ipacahn. Njētēruha ale ýaŋēndēki ýa.
¹⁵ Ha, njētēru Vikerēh Vipacah va kobēri hn'utah hu hna;
 kođ njēdaýi yasery le yodēhi g'ipeh g'ikwētahn hnë Yesu
 Kēris. ¹⁶ Wēnu ŋa lik hafo fop Vikerēh va nke wanēs
 wadēwu. Nēfak soŋe karaŋahnini vahnë va, nirahnini,
 catēnahnini do kwēđahnini hn'usatah. ¹⁷ Koyēna vahnë
 vēva Wēn va kwēhnađēni wēka fadah soŋe ntihahnēni fop
 vantiyehn vapērēn.

4

Pëyahh Wanēs Wēn

¹ Tēyēđēmi gë fanka fa, haryēnkW Wēn hna do haryēnkW
 Yesu Kēris ale hitiŋēđēhēhni vële wok vesēmēna gë
 vële sēmēk per, ge mbokajēk kahnēnd inawđ dēwu ŋa:
² pëyahhēry wanēs Wēnu ŋa, pëyahhēry lakēnde gena wati
 ile tēfēka hna; niraryind, ŋañēnaryind, kamēnaýēhnēryind
 do karaŋēryindēhni g'iduñēna cankaŋ. ³ Wati rēkid, vahnë
 va vëwođina ñandēni nēpa karaŋ pacah ŋa. Iña dēw hni
 ŋa fo pabēđēni. Mēcađēnihēhni kore vēharaŋ vële rēkēđ
 nēsēndēni wante hnēŋēđēhēhni fo. ⁴ Ciŋađēni vanēf va
 soŋe antē nkwēryēni toña ýa do ciŋētani nkwēryahnēni
 wamēr ŋa. ⁵ Bare wējē, kwētēry hakili hnë vile-wo-
 vile hna. Duñēnary horot ŵa, diry đoku afēyahh Wanēs
 Wakasēk ŋa, padēnēry dus đoku le njēđaki Wēnu ŋa.

⁶ Kabi ami yēđahnēna yebu ntaŵary mēn ŋa had sadēha
 do biýēđina cēmēđēfu. ⁷ Mētēbu uŵēt fērēn ŵa, puhnabu
 idobēl iŋa, njawēnēbu kwētahn ŋa. ⁸ Tame buña imēk iŋa
 napēđēho: apēnkW imēk nte njēđadēho Ahwēhn hnë Fac
 Kitiŋ hna ye do gena ami fo, bare soŋe fop vële ýahnēđ
 iboka dēwu ŋa ye.

Wanira watēkwa

⁹ Diry fere ayij ñap arēkato. ¹⁰ Demas tavēko, kabi iýi
 đuniýa tēfēk; Tesalonik njik. Kēresen umē Galasi njik do
 Tit Dalēmasi njik. ¹¹ Lik fo wolahnēbun. Yoja Marēk,
 kabi kođ ndemawo hnë đoku Wēn hna. ¹² Tisik, umē Efes
 sañētēbuha. ¹³ Ge njijēđu yonēhne cud kwēhn huji nte
 ravēhēbuho Tērowas hna vēhni Karēpus hna; yoryaj fēna
 vëkayēte va, do dēnk vante herik hnë wayand va.

✱ 3:11 3.11: Vantiyehn 13.1-14.28

¹⁴ Alekësandër aryëhwar a ntikoŵo ntavah yabah. Bare Ahwëhn a cosëdëha doku vantiyehn vantëŵu va. ¹⁵ Keharyehna wëjê fëna umë! Kabi nkwajëdëho dus wanës fu ŋa. ¹⁶ Ahnë demalowohna ante nësadëfuho hnë kitija hna, fop tavënihowo. Arabi Wënu ŋa antë cosëhni doku vantiyehn vantëŵ hni va! ¹⁷ Bare Ahwëhn a ryemakoŵo do njëdakoŵo fanka falëŵu fa. Awa koyëna kolëbuho fëyahnëndu Wanës Wakasëk ŋa gë fanka, do fop vële wok vëyena wasëwif va nkwëryëdëni. Do Ahwëhn a pehëtëko hnë wës vësëhn hna. ¹⁸ Ahwëhn a fehëtëko hnë wameh hna fop do pehëtëdëho ndëno hn'inaw dëŵu ibë g'ambin hna; cëmbëndënëfuna kwëlëkwël! Amina.

Simpaŷi rëkwa

¹⁹ Gaŷëhëhni Përisëka gë Akilas do gë tere Onesifor ŷa. ²⁰ Erasët Korent hna nkok. Do tavëbuha Tërofim Mile hna kabi tesëko.

²¹ Yij ñap ani gë tëkahnind wati wëh ŷa. Ebul gë Pudën gë Linus gë Këlodiya do gë fop vëyënta fu va nkaŷëryidënihi.

²² Arabi Ahwëhn a nkenti gë wëjê! Arabi ipërëna dëŵu ŋa nke gë wühnë fop! Amina.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëka Tit Wade yehëhna hnë inji kayëte

Tit, ale wok gena sëwif, arëfëlënta Afayik Pol hnë doku hna yeho. Pol kerëk inji kayëte ndampo fo gë kayëte ndënkwëryënkw mba Timote ña, mpëd hnë bëhn wafëhw imbëd' g'iryaŵ g'imbed' (65) hna ga ndëcëk hnagi Yesu ña. Mpëd Masedëwan hna nkeho do Tit hnë tinti mbë wov le ñak naÿëk do wacik Këret vë Gëres hna, nkeho. Pol hnam tavëkawo soñe tëhnahni vëvë haryënkw fagant vële hwëtahnëk. Had kayëte ndënkwëryënkw mba Timote hna, Pol ankeya nte rëfëka soñe ayehahn avë haryënkw nësëd. Ankaband gante tëfëka ntiyini vëharan wamër va. Do nësëd hak tëfëka karanjini anceh-wo-nceh hnë cery sali hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'ïñi kayëte: toña, tëfëka, ikaran, wanës, ikwëtahn, nkeya, satah, Afehët, ipërëna.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Pol Tit kerëhnëd' (1.1-4)

Doku Tit hnë Tinti Këret hna (1.5-9)

Vëharan vëwër va (1.10-16)

Ikaran anceh-wo-nceh hnë cery sali (2.1-16)

Ankeya vële hwëtahnëk (3.1-15)

Pol Tit kerëhnëd'

¹ Ami Pol, ayohal Wën do afayik Yesu Këris herëd anj kayëte. Wënu ña hwëtahnahnëko yojëwëhni hnë kwëtahn hna vële tëhna va do yëtëndanëwëhni toña le rëfëlëk gë ankeya nte nëñëdëha. ² Toña rac njëtëndanëdëhëhni nuñani uwám usër. Wënu ña, ale wok mërëdina, ntehnëk njëfadëhëfu uñi wám usër kobëri wapëgwa hna. ³ Wën Afehët alëw fu gë wanës wadëwu ña njëtëndanëk, hnë wati le tëfëkawo hna, hnë wafay wale hwëtahnahnibuho wã pëyahnëbuho gante ntehnëkoŵo ka.

⁴ Tit, wëjë herëhnëryidëfu, ajë mën paryi hnë ikwëtahn nte varëlehnëkëfu hna: Arabi Wënu ña Rëm ña gë Yesu Këris Afehët fu ña ndëwanihi do njëdënihi yam ña.

Doku Tit Tinti Këret hna

⁵ Tavëmi Këret hna soñe afadën doku le wojëk ña. Hnë cery sali-wo, kwëtëryihni vicër had gante ntehnëmino ka. ⁶ Avë haryënkw a tëfëka cat do ñëla asëval aryampo fo, vutahu va tëfëkëhni nkeni vële hwëtahnëk, do tëfëlahna njëtahnini had vële hwëhna nkeya meh, ma ñwëyëhnëndënihëhni vële hnagëkëhni va. ⁷ Kabi ale ye

ankaf hnë cery sali hna, umë hwëtehna hnik viyë Wën va, tēfēlahna kwēhna ile nirade, tēfēlahna njafēhni vëyēntaŵ va, antë njanca ntavah, antë nke aryëŵ, antë njap, antë njëkēlehnēnd hnapul gë rumpak. ⁸ Tēfēka kol kaca vëhneh ŋa do ñand ile yivëk yā, kwēhna hakili, cat, do pac, njët nkaf ntëŵu ŋa. ⁹ Tēfēka njawēn ðus wanës wacatah ikwētahn ŋa, wante rēfēlëk gë wante karanjēdēni vahnë ŋa. Koyēna kod kamēnaŷehndēhni vëyēntaŵ va gë ikaranj pacah nte karanjēdēhēhni ŋa do tufēhni vële wajēdēha va idēt dēŵ hni ŋa.

Vëharan vëwër

¹⁰ Ha, vahnë vëyabah vëlēnēndēna, do dēnk hnë wasëwif vëryaŵ vële hwëtahnëka Këris va. Tokadēnihēhni vahnë va gë wanës wadëŵ hni wakwēhn nafa kēm ŋa. ¹¹ Afo aryemēhnayehndēhni, kabi fop cëvëd ikwëtahn dēŵ hni hnë watere wadaŵ. Ile wok canēna yā karanjēdēnihēhni soŋe nuŷahnēni hnapul le wok pacēna. ¹² Aryampo hnë vëhni, kila lëŵ hni, lehnëk: «Vëvë Këret va vëwër kwëlëkwël ye, wulaŵ wuyapah, vëhëmak vële hnahađ roka fo ye.» ¹³ Do fop ile nësëd yā toña ye. Soŋe umë ye ninaryihni g'inañēhahn, kwēhnahnēni ikwëtahn catah, ¹⁴ soŋe antë nko tēfēni wēhnantul wasëwif wale wok gena toña do gë vakwëda vahnë vële ravëk toña. ¹⁵ Ge walawāry hni ŵa gë vinahan hni va pacëk ile-wo-le ntidēni yā ifacah yed; bare ñoñ pacēna hnë vële wok vëfacēna va do wok vëhwëtahnēna va. Wahakili walëŵ hni ŵa gë vinahan vidëŵ va ni va përekak. ¹⁶ Ntehnēdēni njëtēniha Wënu ŋa, bare gante ntidēni ki gwajētehnēdēniha. Vahnë vëweh ye do vële wëyēndēha do kodina ntini iñë fërën.

2

Ikaranj anceh-wo-nceh hnë cery sali

¹ Bare wëjē, karanjeryind g'ile rēfēlëk gë ikaranj catah ŋa. ² Dehnëryihni vicër va njëtēni vankaf vantëŵ hni va, nkeni vële lēnënik, vële seryëk, vële yawëk hn'ikwëtahn hna, hn'injahn hna do hn'iduñēna hna.

³ Vanëm va fëna, dehnëryihni kwēhnani vankeya vahnë vëfacah. Tēfēlëhniha nëwëndēni do antë dëcētandēni uñen ŋa. Tēfëkēhni njēfahnēndēni siyab fërën; ⁴ tēfëkēhni ñanjēndēnihēhni vësëval va ŋahnēnihēhni vësan hni gë vutah hni, ⁵ nkeni vële seryëk do facëk, pañēni watere wadëŵ hni ŋa; nkeni vële fërënak do maŵēhnēnihēhni vësan hni, soŋe antë ahnë kol njeŵ wanës Wënu ŋa.

⁶ Vëjar va fëna gabëryihni gante nkehandëni vëseryah. ⁷ Hnë ile-wo-le, gery wëjë dënk ale rëfëtalahnëde gë viyë vifërën vile lidfu va. Afo nke ikaraŋ toña do iceryah, ⁸ wanës hu ŋa nke wacatah wante wok kodena nkwaji, soŋe cëfëhnahnëhni vële wajëtehnëdëhi va kabi vëhnuŋana wëla uweh ule nësëdëni soŋe lëw fu.

⁹ Vëramp va tëfëkëhni maŵëhnënihëhni vële rampëkëhni va hnë ile-wo-le hna, njëkëlehnëni ntindëni vile hnëŋëdëhëhni. Tëfëlëhnihma nkwajëtehnëndënihëhni ¹⁰ ma ntehnënihëhni. Afo tufahnëndëni kwëlëkwël ikahnënda padah, gante ntënëhahnëdëni fop ikaraŋ Wën Afëhët fu ŷa.

¹¹ Ha, Wënu ŋa tufahnëk ipërëna dëwü, hn'ile matik ufeh soŋe vahnë fop. ¹² Inji përerëna karaŋëdëhëfu tavin ile wok dënënedëfina Wën do iña viyë vëweh duniŷa, më hoden njasënden, hnë wati vë gaki yi, uwám hwëhn toña, g'usatah, do hahnëndak haryënkW Wën hna, ¹³ napatënden g'itama fac le ryëwayik, do cahnahñifu icëmb Wën sankaf fu, Afëhët fu, Yesu Këris. ¹⁴ Njëdahnëk ntaŵary dëwü ŋa soŋe fu, pehëtahnëfu hnë fop wameh hna. Ñadëho ntifu bulunda facah, bulunda le kwëhnëk umë, le hahnëndaf kwëlëkwël soŋe idi viyë vifërën.

¹⁵ Watac ye wante rëfëka aharaŋëhni vahnë va, soŋe ayabëhni ma ahnirahni g'untënah hu ŋa fop. Wëla aryampo antë njafaŋi.

3

Ankeya vële hwëtahnëk

¹ Dënkwëtehnëryihni vahnë vële hwëtahnëk va fop tëfëkëhni maŵëhnënihëhni vëvë haryënkW va do gë vësankaf nkal va. Tëfëkëhni maŵëhnënihëhni do këbënani ntindëni fop vile ye vifërën va. ² Antë njewëndëni do kehani antë conkëndëni, bare përerëni do tufahnëndëni kwëlëkwël sakahn hagukah gë cape vëyënta hni fop.

³ Fuhnë fëna, kobëri ŋa wadëhn yeyinëko, maŵëhnëdëlënaŵohna Wënu ŋa, hn'idënt hna nkeyinëko do vëramp iña meh ŋa fop. Nkeyinëko hn'ankeya meh do hnë uñëwary. Vahnë va ñewënihëfu do ñewëlinëko fuhnë dënk. ⁴ Bare, ante tufëhnako ipërëna g'ijahn Wën Afëhët fu ŷa, ⁵ pehëtëkëfuno, gena soŋe vifërën visatah vile liyinëko va, bare soŋe kaŷëhnahn dëwü ŋa ye. Pehëtëkëfu gë yarya hnagi hasëk ŷa do g'Iyir Ipacah nte yëdäkëfu ankeya kasëk ŋa. ⁶ Wënu ŋa, gë uhwëhna nëf lëwü wã, njëdëkëfuna inji Yir Pacah gë fere Yesu Këris Afëhët fu ŷa; ⁷ koyëna, catënëkëfuno gë ipërëna dëwü ŋa danko

nuŷayin uwám usër ule hnapëden wã had idëw. ⁸ Waŷi wanës toña ye do ñadëfu ayawën dus më kahnëndadëni fop vële hwëtahnëka Wën va hnë vantiyehn vapërën hna. Umë ye ile fërënak do hwëhnak nafa ŷa soŷe vahnë fop.

⁹ Bare kehary vankwajëla vanënkwah gë idëkw vacërakëlo gë wasonko do gë vankwajëla soŷe sariya, kabi watac wanësar fo ye do kwëhnana nafa. ¹⁰ Ale fitëndëlehnëdëhëhni vahnë ŷa, yëdaryehna uhnira ryënkwëryënkw, ge mawëna, niraryehna higëna, ge ņwëŷëk, daryehna. ¹¹ Njëteru, iŷi sifa ahnë arumpak ye do ge nkok menënd, tufand umë dënk wënad.

¹² Wati nte payendidëmina Arëtemas ma Tisik, yij ñap arëkato Nikopolis hna, kabi hnam pëhnabu liwu aryaf a. ¹³ Pëhwëtanëhnëryihni dus uyas wã vëhni Senas ahitiŷ a gë Apolos, soŷe antë nkojëhni iñë. ¹⁴ Tëfëka vëlëw fu va fëna kahnëndani hnë uli fërën wã, soŷe pabëni wëbal wante nëfahnëdëhëhni vahnë va do koyëna vëyodina uwám uheyah.

¹⁵ Fop vële yebun g'ami va nkaŷëryidënihi. Gaŷëhëhni vële ŷadëhëfu hn'ikwëtahn hna. Arabi ipërëna Wënu ņa nke hnë wëhnë fop.

Kayëte mba Pol nte kerëhnëka Filemon Wade yehëhna kayëte Pol

Afayik Pol herëhnëka Filemon inji kayëte mpëd wati nte nkeho hnë kaso mbë Sesare (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë warar gë bëhn wafëhw imbëd g'imbëd gë warar (53 gë 58) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa) ma hnë kaso mbë Rom (yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë bëhn wafëhw imbëd gë ryaŵ gë wahi (60 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ŷa). Filemon ahnë afërën yeho Kolos hna, do vële hwëtahnëk va mbarëpëlëdëniho ŷalu hna (yëb 2). Kwëhnakëhniwo vëramp, had gante nkeho vankeya vantëŵ hni kobëri ka, do aryampo ŷa Onesim maciko.

Onesim nkaryëkawo ale hwëhnëkawo ŷa (do mpëd ntenëhnëkawo fëna, yëkëryin yëb 8) do ga mbiyëk pankëlëni gë Pol kaso hna. Kwëtahnëlehn Wanës Wakasëk do ndokuñëhnënda Pol. Pol ñahnëkawo ðus bare cañahnëlahna kwëtahna, kabi gante nke sarya ka, Filemon hwëhnëka.

Atac umë mbokënanëka Filemon g'inji kayëte, gë Tisik fëna ale yiryëryëd kayëte ñi gë Kolos, do atëyëka Filemon tebahna had aÿëntaŵ hnë Këris hna. Age gena umë kokënd njëdahna uhorot sankaf kabi nkaryëka ale hwëhnëka ŷa. Pol wajira fo nësëhnëdëha Filemon, hara porosinjëlahna ñoñ, bare akamënaÿëhnëdëha Filemon maŵa Onesim g'injahn, umë ntehnëka kwët ŵac lëŵu hna age Onesim nkonëhnahnëka iñë cosëdëha, tac ndënkwëtehnata Filemon nkonëhnahnëka Pol uwám lëŵu ŵa, umë ale yëdaka Wanës Wëkasëk ña.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Këris, Onesim, aÿënta, Ahwëhn, wanës, injahn.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi 1-3

Pol kerëhnëka Filemon 4-7

Uryëy Pol soje Onesim 8-21

Simpaÿi rëkwa 22-25.

Pol kerëhnëka Filemon

¹ Ami Pol herëhnëdëhi wëjë Filemon. Cëdibu kabi ðoku Yesu Këris lidëfu. Gë aÿënta fu Timote nkebun. Nkaÿëderu wëjë, lawo fu aÿahnik do aryokëñëntal fu, ² gë aÿënta fu, asëval ale ŵacik Apiya, gë Arësip arëfëlënta fu wët hna, do gë cery sali nte varëpëlëd hnë tere hu hna. ³ Arabi Wënu ña,

Rëm fu ÿa g'Ahwëhn a Yesu Këris ndëwanihu do njëdënihu yam ÿa!

⁴ Age nahami, Filemon, wayëfa mën hna, camehnëdëfuha kwëlëkwël Wën mën ña, ⁵ kabi nkwëryëdëfu ga nësëde soñe ñahn hu ña do soñe ikwëtahn nte hwëhnaru paß gë Ahwëhn Yesu do paß gë fop vëfacah. ⁶ Njëfadëfuha Wënu ña nti ikwëtahn hu, nte vankëntiru gë fuhnë ña, kwëhna vantëwel vapërën ðanko ayëtëntahni viÿë viferën vile hwëhnayinëk hnë uwám fu hna gë Këris. ⁷ Aÿënta mën, ñahn hu ña njëdako uhnatah yabah do kamënaÿehn, kabi mbosëvosehneru wasakah n vëfacah.

Uryëy Pol soñe Onesim

⁸⁻⁹ Soñe ñahn tac, mama kwëhnahnëbu, hnë Këris, fop afaya lehni ile rëfëka ali, pecehnëko rëyi rac g'untënah. Had gante nkebu ki, ami Pol, acër, do kas gaki fëna asëdik kabi ðoku Yesu Këris lidëfu, ¹⁰ muntadëmi soñe ajë mën, ale hnagëbu hnë kaso hna, Onesim*. ¹¹ Umë ale woko yohëna kobëri ña, njohalëkëfu gaki, wëjë g'ami.

¹² Mbokaryëryidëfuha, umë ale ye had ntaÿary mën dënk. ¹³ Ami, ñakëndëbu hwëtaÿa ðarël mën, soñe ndemando gë ðac hu hnë kaso hn'ile nkebu soñe Wanës Wakasëk. ¹⁴ Bare ñoñ ñala liwu hara maÿëlihna, ðanko ufërën hu ða paß g'ami antë mëntël g'ile forosiñik, bare nke afaya fo. ¹⁵ Mpëd Onesim fëna gontilohna gë wëjë soñe wati ryampo ðanko avësahnihna soñe kantëm, ¹⁶ bokëdëliya avësayihna had aramp, bare pecehna aramp, had aÿënta aÿahnik. Anahnëbuha ðus, bare wëjë, tëfëka aÿahna ntëbi: aÿahna had ahnë do aÿahna had ale hwëtahnëka Këris!

¹⁷ Awa, age pëlaruho had aÿënta hu hn'ikwëtahn hna, kacaryehna had ami ye. ¹⁸ Do ge ntëntahnëki ma ge nkonëhnahnëki iñë, kwëtëry ðac mën. ¹⁹ Ami, Pol, akerëbu gë vák mën dënk: ambësadëmi ami dënk; ñaða ryënkwëntehni wëjë fëna nkonëhnahnëruho iñë do wëjë dënk ye iñë rac! ²⁰ Ha, aÿënta mën, dinëhnërye iÿin hnë Ahwëhn hna; bosëvosehnëry ntaÿary mën hnë ibëmënkël fu gë Këris! ²¹ Apacahnëko ntidu ile rëyëmi ÿa hnë ñi kayëte, anjëtëbu ntidu ntëbi rac.

²² Gë wañi, pëhwëtanëhnërye ÿëÿa, kabi tamabu, soñe wayëfa hun ða, mbësahnëdëbu. ²³ Epafëras, ale sëdëlahnibun soñe ðoku Yesu Këris ÿa, nkaÿëki. ²⁴ Marëk, Arisëtarëk, Demas do Lik, vëryokuñëntal mën fëna, nkaÿënihi.

²⁵ Arabi Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris ndëwaÿu.

* **1:10** 1.10 Onesim fëhnëtanëk «ayohah».

Kayëte soje vë-ebëre Wade yehëhna hnë inji kayëte

Inji kayëte wasëwif vële hwëtahnëka Yesu Këris herëhnik. Ale herëk a yëtina, bare njëtëk d'us Vikerëh va kabi nësahnëk d'us Vikerëh vi soje nkabahn bi mo ye Këris. Inji kayëte kerik yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'iryaw' gë bëhn wafëhw imbëd gë wahnah g'imbëd (60 gë 95) ga ndëcëk hnagi Yesu ya.

Vële ryënkwëko kwëtahnëni va mbërehnëniho hafo njëkëlehnëni co'wani. Soje rac kerëhnanëkëhni a'yi ahnë inji kayëte d'anko gante kamënahndëdëni nko njawëneni, antë tavëni nka'w ikwëtahn na.

Wati vacërakëlo va, Wënu na ntik ikwëtëla gë bulunda lëwu ya. Tëhnakëhni vësëna wasadëha do tëyëk wasadëha. Antëhnëkëhni ge ahnë ntik u'wëh, tëfëka njëdahn intaw' soje sadëha ya, do Wënu na tavëhnëdëha ahnë arac. Inji kayëte nësëk pa'jare ikwëtëla kasëk na nte ntik Wën gë vahnë vële hwëtahnëka Aju va. Ntëbëk ndënkwëryënk'w na. Kabi ile ntinëhnëkëhni Yesu Këris vahnë va had Ajë Wën, ntëbëk ile ntini vëhni Moyis, gë vacërakëlo vë'yëntaw' va. Yesu ye fape Wën fa ale sëna'yik soje fop wameh vahnë na. Umë ye fëna asëna wasadëha asankaf ale rënkëk hnë wayë'wë wasëvah w'a ambin hna. Ale-wo-le hwëtahnëk ya bokëna mbala cënana nta'w sadëha soje wameh wadëwu. Wënu na tavëhnëdëha wameh wadëwu na.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Wën, sadëha, wameh, Këris, Asëna wasadëha asankaf, wanës, kwëtëla, sariya, Ahwëhn, Abëraham, doku, ikwëry, Ajë, ikwëtahn, wayë'wë wasëvah w'a.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wënu na nësëhnëkëfu pa'b g'Aju (1.1-4)

Yesu cëpëkëhni wamëleka na gë Moyis (1.5-3.6)

Wënu na njinëgend bulunda lëwu ya (3.7-4.13)

Yesu, Asëna Wasadëha Asankaf a (4.14-8.13)

Kwëtëla cër gë kasëk (9-12)

Nkeya nte nënëdëha Wën (13.1-19)

Iyëfa gë simpa'yi (13.20-25)

Wënu na nësëhnëkëfu pa'b g'Aju

¹ Kobëri na, Wënu na nësëhnëkëhniwo wahwënta wayabah gë sifa gë wasifa vacërakëlo va pa'b gë wakila na.

² Bare gaki, hnë wafac warëkwa li, gë fere Aju nësëhnëkëfu. Gë fere umë Wënu ña ntik d'uniya yi, do umë tëhna Wënu ña kwëhn viyë vi fop. ³ Ayi Ajë ye idanc cëmb Wënu ña do hnë fop viyë hna tufahnëd paryi ile nke Wënu ña. Pëlad d'uniya yi d'us gë fanka uhnës lëwu wa. Ante ntinënkëhni vahnë va sadëha soje tavëhnahnini wameh ña, ntañak mbin hna farëhw Wën hwëhn fanka hna.

Aju ya cëpëkëhni wamëleka

⁴ Koyëna Wënu ña ntik Aju cëpëhni wamëleka ña, had wac le njëdaka ya cëpëk walëw hni wa.

⁵ Gena bi Wënu ña dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Ajë mën yeru. Pëgw dol Rëm hu yebu.»[☆]

Dehnëlahna fëna la mëleka ryampo:

«Rëm yenëhnëdëfuha do Ajë yenëhnëdëho.»[☆]

⁶ Bare nte payika Wënu ña d'uniya li aryënkwi nag i ya, ntehnëk:

«Fop wamëleka Wënu ña tëtëka cëmbëniha.»[☆]

⁷ Soje wamëleka ña Wënu ña ntehnëk:

«Ntidëfuhëhni wamëleka ña sëla,

ha, wale ryokujëhnëdëho wa humpen hwëdëh.»[☆]

⁸ Bare soje Aju ya ntehnëk:

«Wën, ucankaf hu ña mbiyëd kwëlëkwël.

Anawëhnëdëfuhëhni bulunda hu ya g'ucatah,

⁹ añahnëru ile satëk ya, añëwëru wëh wa.

Soje umë ye Wënu ña, Wën hu ha,

tëhnaki do natëndanëki ante turëki wagu ña nkaf li.

Pecehnëka gë wëjë gë vërëfal hu va.»[☆]

¹⁰ Wënu ña ntehnëk fëna:

«Wapëgwalahna, wëjë, Ahwëhn, yahanëk nkal ña,

wëbák hu ña lik mbin ña.

¹¹ Vëyin fop mbëvëd, bare wëjë, nkontëderu kwëlëkwël.

Ambin ña g'inkal ña përekad had viyi vësër,

¹² apiyëdëfuhëhni had cud cankaf;

ha, ankwëcëtëdeni had vëyi.

Bare wëjë, nkontëderu kwëlëkwël arac fo,

do uwám hu wa pučina.»[☆]

¹³ Wënu ña dehnëlahna la mëleka ryampo:

«Yij alaña g'irëhw mën,

hafo hale këfëdëfuhëhni vële yëwëki va haryënkwi hu.»[☆]

☆ 1:5 1.5: Wahnëw 2.7 ☆ 1:5 1.5: 2 Samiyel 7.14 ☆ 1:6 1.6: Divëta Sariya 32.43 ☆ 1:7 1.7: Wahnëw 104.4 ☆ 1:9 1.9: Wahnëw 45.7-8 ☆ 1:12 1.12: Wahnëw 102.26-28 ☆ 1:13 1.13: Wahnëw 110.1

14 Wamëleka ɲa wayena bi fop wayir wale yohalëdëha Wënu ɲa? Wënu ɲa fayëkëhni ndemanihëhni vële rëfëka nuɲani ipeh ɲa had ntëw.

2

Wanës wante hod pehëtëfu

1 Soɲe umë ye tëfëka kwëtin hakili gë haɯary hnë wanës wante wëryinëk ɲa danko antë kërënannden toye toye. 2 Wanës wante njëdahnik Wënu ɲa paɓ gë wamëleka ɲa tufëhna toña. Vële wok vëlënënëna do wok vëwawëhnëna va nuɲadëni ile rëfëkëhni ɲa fop. 3 Awa, fuhnë, hak tëfëka kehaɲin iɲi horot age ɲwëyinëk iɲi peh cankaɲ? Iɲi peh, Ahwëhn a ryënkwek pëyah. Tac vële wëryëk ga nësëde va tufënihëfu paryi toña ye. 4 Wënu ɲa nkwënëk cedeya ntëw hni ɲa gë wëdahëse, fop wasifa vifëmpëhnah, do gë wayëd Iyir Ipacah wante cahëdëhëhni vahnë had gante ɲad ka.

Ale yiryeryëdëhëfu g'ipeh

5 Soɲe duniɲa le yejëk ɲi hnësëdëfun. Gena wamëleka njëdak Wënu ɲa ucankaf hnë duniɲa rac. 6 Sëñ ryampo hnë Vikerëh hna ahnë yëdahnëk uɲi cedeya:

«Ye nke ahn'a soɲe aryënkwehahna?

Ma ajë ahn'a soɲe afabahna?

7 Kwëtëruha gëd wamëleka hna wati ryoy ryampo, cankëruha icëmb g'untënah,

8 kwëtëru fop gëd wakwer wadëwu hna.»*

Gante kwëtëd fop Wënu ɲa gëd ucankaf ahnë hna, rac fëhnëtanëk ñoñ tavëna ile wok gena gëd ucankaf ntëwu hna. Bare fuhnë nuyinëhna ten fop mañëhnëka. 9 Bare kamahnëbun waɲi: Yesu kwëtiko gëd wamëleka hna wati ryoy ryampo, bare gaki, acankik icëmb g'untënah kabi korotëk hafo cëm. Aki paɓ g'ipërëna Wënu ɲa, cëmëk soɲe vahnë va fop.

10 Wënu ɲa lik duniɲa ɲi, do fop umë hwëhnëk. Ñak vërahu vëyabah nkentahnini hnë icëmb ntëwu hna. Caɲahnëka padëna paɓ gë uhorot wã, umë rëfëka pidëtëhnëhni vutah vuntëwu va nkaɯ ipeh ɲa. 11 Yesu facënëdëhëhni vahnë va wameh wadëw hni hna do vële facëhnik va fop Rëm ryampo nkeni g'umë. Soɲe umë ye Yesu cëfëhnëlahna macëhni vëheryu gë vicëru. 12 Ntehnëk:

«Pëyadëfuhëhni vëhery mën va wãc hu wã;

fagant vële hwëtahnëk hna cëmbëdëmi.»*

13 Do fëna:

«Kwëtëdëfu tama mën ña hnë Wën hna.»

Do kat:

«Bëlihëfu, ami gë vutah vunte njëdakowëhni Wënu ña.»[☆]

¹⁴ Kabi vutah vutac iÿin kwëhnani ndampo fo —mbahn gë sat— Yesu, umë fëna, ntiyak ahnë had vëhni. Koyëna, g'icëm dëwu ña, mëk përekan fanka Sintani fa, umë ale wënkwek fanka icëm ña, ¹⁵ do mëk pehëtëhni vële yeho vëramp hnë uwám lëw hni hna fop kabi ntakëkëhniwo g'icëm ña. ¹⁶ Ha, pacëk gena wamëleka ndemađ, bare vutah Abëraham gë vërah hni. ¹⁷ Soñe rac ye tëfëkawo mëntëlënti gë vëheryu va hnë fop, đanko nkehahn asëna wasađëha asankaf ale pëbëk kaÿëhnahn do hahnëndak đoku Wën hna, do kođ njëdahn sađëha le tavëhnahnëđeni bulunda ÿa wameh wadëw hni. ¹⁸ Ha, kabi Yesu korotëk umë dënk yëkëhnahn hna, kođ ndemahni vële yëkëhnahnik va.

3

Yesu ntëbëka Moyis

¹ Awa, vëÿënta mën vëfacah, yëkëryina Yesu, wuhnë vële macëk Wën. Umë ye ale payik Wën do ye asëna wasađëha asankaf hn'ikwëtahn nte fëyahnëden. ² Wënu ña tëhnaka soñe iÿi đoku do kahnëndako, had gante nkeho Moyis hnë cery Wën hna fop.[☆] ³ Ale yëryëk cery ntënënik ntëbi cery ña dënk. Aki Yesu rëfëka nuÿa untënah ntëba Moyis. ⁴ Cerywo-cery ahnë yëryëk, bare Wënu ña ye ale yëryëk fop ÿa. ⁵ Moyis, cape ntëwu ña, kahnëndako hnë fop cery Wën hna, gante nkeho aryokuñ ale hwëtëhnahnik cedëyahñ ile ntehnëđ Wënu ña hnë wati le yejëk. ⁶ Bare Këris, cape ntëwu ña, kahnëndak hnë cery Wën hna, gante nke Ajë ale hwëtik nkaf. Do cery ntëwu ña yeyinëk, ge kwëtayinëk idëkëna dëw fu ña do mbëntaryin itama fu ña.

Wënu ña njinëgehnëđ bulunda lëwu

⁷ Soñe umë ye, had gante ntehnëk Iyir Ipacah ka:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ña,

⁸ antë afidü sakahn hun ha,
had kobëri ka ante ntancëntirunëho ña,

wati rac, wula hna, njëkëhnahnërunëhawo.»[☆]

⁹ Do Wënu ña nkok ntehnënd:

«Hnam njëkëhnahnëniho vacërakëlo hun va

do nuni ile libuho ÿa ¹⁰ hnë wabëhn wafëhw wanah hna (40).

Soñe rac ntavëko gë vëhni do ntehnëbu:

“Ntawary ntëw hni ña pitad g'ami kwëlëkwël.

Vëyëtëna nkaw̃ mën ña.”

11 Hnë ntavah mën hna, akwëryëbu:

“Vëyëtëdina muk yinëga mën ña!”[☆]

12 Vëyënta mën, kwëtëryin hakili fagant hun ahnë ntë kwëhna ntaŵary meh nte wok kwëtahn hna, nte liyehnëdëha tav a Wën hunte wok cëmëdina. 13 Bare, facwo-fac, kamënaŷehnelëryin wati le nkok mbiŷëd ile macëk Vikerëh vi «dol», danko ahnë-wo-ahnë antë pid sakahn lëwu kabi tavëk wameh ña tokahna. 14 Ha, vërefal Këris yeyinëk ge kwëtayinëk paryi hafo wapuyala hna tama nte hwëhnayinëko wapëgwalahna. 15 Had gante ntehnik ki:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ña,

antë afidü sakahn hun ha,

had kobëri ka ante ndáncëntirunëho ña.»[☆]

16 Mo wëryëk do ryáncëntik? Vële canëko Moyis Esipët va ye. 17 Mo lavëndanëka Wënu ña wabëhn wafëhw wanah (40)? Vële wënëk va do sëmëk hnë wula hna ye.

18 Wënu ña nkwëryëk: «Vëyëtëdina muk yinëga ntëwu ña.» Vëhni mo kwëryëhnëk? Vële ñwëŷëhnëkawo va ye.

19 Tac kamahnëbun vëŷin: vëwëkëna njëtëni yinëga Wënu ña kabi vëhwëtahnëna.

4

1 Awa, kwëtëryin hakili, hnë wati le kodën njëtën yinëga nte njëdëdëhëfu Wënu ña, ahnë antë tak! 2 Pëyayinëkëfu uwi hnës hasëk yinëga nte pëhwëtanëhnëkëfu Wënu ña, had gante pëyayiniho vacërakëlo fu va. Bare uhnës ule nkwëryëni wã nëfalihna kabi vëvëmënkëlëna hn'ikwëtahn gë vële hnëpak va. 3 Fuhnë vële hwëtahninëk va njëtëdën yinëga ña, had gante ntehnëk Wën ka:

«Kwëryëbu hnë ntavah mën hna:

“Vëyëtëdina muk yinëga mën ña!”[☆]

Aki nësëk Wënu ña ayëkat puhnako doku lewu ŷa kobëri wapëgwala duniŷa hna, 4 kabi nësik hnë Vikerëh hna soŷe fac hwëhn mbëd gë wahi ŷa: «Awa hnë fac hwëhn mbëd gë wahi hna Wënu ña tiwako.»[☆] 5 Do ani fëna nësëk kat: «Vëyëtëdina muk yinëga mën ña.»[☆]

6 Awa, nkoyik maŵëryanini vëryampo njëtëni yinëga ña do vële ryënkwëk hnuŷak Wanës Wakasëk wã vëyëtëna yinëga ña kabi vëwawëhnëna. 7 Soŷe umë ye Wënu ña mbok kwëtëhnëhni fac, do macëka «Dol». Ga mbiŷëk dús, nësëk rac gë wës David ŷa, had gante rëk kerik ki:

«Dol, ge nkwëryërun kopa Wënu ña,

[☆] 3:11 3.11: Wahnëw̃ 95.7-11 [☆] 3:15 3.15: Wahnëw̃ 95.7-8 [☆] 4:3 4.3: Wahnëw̃ 95.11 [☆] 4:4 4.4: Wapëgwala 2.2 [☆] 4:5 4.5: Wahnëw̃ 95.11

antë afidū sakahn hun ha.»[☆]

⁸ Paryi, ge Yosuwe njokëndëhëhniwo bulunda ŷa hnë inji yinëga, Wënu ŷa nësakëndilohna soŷe fac haŷary kamëhni rac. ⁹ Awa, umë fëhnëtanëk tiŷa bulunda Wënu ŷa nkok. ¹⁰ Ale yëtëk yinëga nte pëhwëtanëhnëkëfu Wënu ŷa, njinëgak umë fëna doku lëŷu hna had gante njinëgak Wënu ka hnë doku lëŷu. ¹¹ Kamënanëfu njëtin yinëga tac danko ahnë antë njo soŷe injwëŷ maŷëhn had vacërakëlo fu ka.

¹² Ha, Wanës Wënu ŷa kwëhna uŷam ŷa do pëbëka fanka fa. Ntëpëtëd ntëbi sëlame hwëhn waŷëkan wahi. Tënkëdëhëfu hafo pitëndëlehn ntaŷary ŷa gë yir iŷa, wasokël ŷa gë sevul waŷëc ŷa. Kitiŷëd vinahan gë viŷa wasakahn fu ŷa. ¹³ Wënu ŷa nuŷ fop. Fop vile ntik va coŷëtak haryënkŷ lëŷu, umë rëfëka pëyayin fop ile liyinëk ŷa.

Yesu, Asëna Wasadëha Asankaf

¹⁴ Koyëna, kabi kwëhnayinëka asëna wasadëha asankaf ale ryëcëtak vambin va, Yesu, Aju Wënu ŷa, yaŷënënefu ile hwëtahnënik ŷa. ¹⁵ Asëna wasadëha asankaf ale hwëhnayinëk a njëtëk dūs kihn dëŷ fu ŷa. Njëkëhnaŷ had fuhnë, hnë fop viŷë vi, bare umë menëna. ¹⁶ Pëŷanëfu g'idëkëna tinki Wën hn'ile nke ipërëna ŷa danko nuŷahnin kohnëcan do tëkatın ipërëna nte ryemaŷëhëfu wati nte mbalëdëhëfu ŷa.

5

¹ Asëna wasadëha asankaf-wo tëhnaŷik faŷant vahnë va, akwëtëhnaŷik nëmpëtëhni vahnë va haryënkŷ Wënu ŷa. Njëdahnëd wayëd walëŷ hni ŷa gë wasadëha waleŷ hni ŷa soŷe wameh ŷa. ² Kabi kihnëk umë dënk kod tufëhni iguk sakahn vële wok vëyëtëna ñoŷ do sëvëd. ³ Soŷe ikihn tac, tëfëka cëna wasadëha soŷe wameh wadëŷu ŷa ndampo fo gë wameh bulunda ŷa.

⁴ Ahnë kodına njëdëhna untënah nke asëna wasadëha asankaf. Wënu ŷa ŷacëd soŷe rac, had gante macëka Aron. ⁵ Ndampo fo nke soŷe Këris ŷa. Gena umë yëdëhnaŷ untënah nke asëna wasadëha asankaf. Nuŷak gë Wënu ŷa ale lehnëk:

«Ajë mën yeru.

Pëgw dol Rëmuŷ yëbu.»[☆]

⁶ Ntehnëk seŷ ryaw:

«Asëna wasadëha yeru soŷe kantëm,
had Melëkiseŷek.»[☆]

⁷ Hnë wati nte nkeho nkal li, gë kopa sankaf do gë wankwën Yesu njëdaka ale hod pehëta icëm ña wayëfa do waŵunta. Wënu ña nkwëryëhnëka soje maŵëhn ntëŵu ña. ⁸ Ajë Wënu ña ye, toña ye, bare hnë wahorot walëŵu hna fop mëkëk njët maŵëhn ña. ⁹ Do aki, ante təkëk fadah hna nkenëhnëkëhni vële wawëhnëka va hayalin ipëh kantëm. ¹⁰ Ha, Wënu ña wacëka nke asëna wasadëha asankaf had Melëkisedek.

Kehanëfu antë tavin ikwëtahn fu ña

¹¹ Kwëhnayinëk yabah ile hnësëden soje rac, bare ntakek nkabahn, kabi nkwëryëdïluhna ñap. ¹² Wati ña gwërënkehuno ile yehahnakëndunëho vëharan! Bare doliyi, mbalëku aharañiwu g'ahawary karëña ndënkwëryënkW Wanës Wënu ña. Kodïluhna aroku roka yaŵah, wambël valëku. ¹³ Ale wok sef wambël fo nke had fanul. Yëtëna ten ile satëk hn'uwám hna. ¹⁴ Vicër va roka yaŵah tokëdëni, njëtëni këncëtëlehn ile yivëk g'ile wëk kabi ntidëni rac kwëlëkwël.

6

¹⁻² Aki, antë nkohahnin karëña nte ryënkwiñkëk yëñayinëk soje Këris: rac ye ikwëtahn Wënu ña do itav nkeya nte yod g'icëm; karëña wayaryi gë tind wëbák ña; ibëhn vësëm gë kiti Wën le wok pudina. Ha, antë mbokahnin inï karëña ndënkwëryënkW, bare yinëfu cape g'ikarëña nte rëfëka acër. ³ Wëlin ile liden ña, age Wënu ña maŵëryanëkëfu.

⁴⁻⁶ Gena bi kodëna mbok njoyini g'igwëcët higëna nkeya ntëŵ hni, vële hnuŷak fac ryampo humpen Wën ha, do ryahëk uyëd ambin, hnuŷak sah hnë Iyir Ipacah, rëkatëk gante njivëk Wanës Wën do yëtëk fëna fanka duniya le yejëk yi, bare mbokanëni nkeya cër ntëŵ hni ña? Nke had, soje lëŵ hni dënk, mbokaryëdëniha Ajë Wënu ña kërëwa hna do cëfëhnaŷëhnëniha bulunda hna.

⁷ Ante cek nkal inja wëñka rëv le rëk rëvëdëha ña do pëhnëndan wanëda wante nëfadëhëhni vëyam va, nuŷad dëwara Wënu ña. ⁸ Bare ge pëhnëndanëk wadëmpëhn do dël meh, kitiñik kwëhnana nafa, këbënanik dëwara wëh, do patand gë hwëdëh.

⁹ Bare wuhnë, vëyahnik mën, age nësëfun aki, apacahnëkëfu gë cape përen nkerun, rac ye ipëh ña. ¹⁰ Wënu ña catëk; dëñkwëdina vantiyëhn hun va do inahn nte rufahnërun cape wac lëŵu ga ndokuñëhnëdunëhëhniwo kobëri ña vëfacah va, do iyi wati fëna. ¹¹ Ñadëfun paryi ale-wo-le tufahn ikamëna tac fo hafu pu danko fop

itamahn hun ña ntiya. ¹² Ñadilëfuna ayewu vëhëmak, bare tëfëtalahnëryinëhni vële hnuÿad, g'ikwëtahn do g'iduñëna, had ntëw ile ntehnëk Wën njëdadëhëhni ÿa.

Ile ntehnëk Wënu ña njëdadëhëhni vahnë va tokadilëhnihna

¹³ Ante ntehnëko Wënu ña inë ntinëhnëdëha Abëraham, kwëhnalaŵohna ahnë ale ÿak naÿëk ale kwëryahnëd, awa, më kwëryahnëk umë dënk ¹⁴ ntehn: «Ha, pëbënëdëmi idëwara do njabënëdëmi.»^{*} ¹⁵ Abëraham nduñënako nap do nuÿako ile ntehnëkawo Wënu ña.

¹⁶ Vahnë va kwëryahnëdëni wac ale lëbëkëhni vëhni dënk. Kwëry ña tëkwenëd gwajëtël ña fop. ¹⁷ Fëna Wënu ña, pacënëhnëkëhni g'ikwëry vële lëwëd ile ntehnëkëhniwo ÿa; ñak tufëhni ipëhna tac gwëcëtafina muk. ¹⁸ Aki, gë vantiyehn vaki vatac vante wok gwëcëtafina nkok kodina mër Wënu ña, njonëhnikëfu kamënaÿëhn camah, fuhnë vële rënkayinëka va, soje pëlahnin d'us tamahn nte ye haryënk'w fu. ¹⁹ Tamahn tac nkenëhnëkëfu had nkahn uwám lëw fu; njaŵëk d'us, kodena nkëci, do tamahn tac ndëcëk pand d'ëndah^{*} mbë rënka ña hafo hn'ile cëvak hna, ²⁰ hn'ile ndënkwëhnëkëfu Yesu hna, umë ale ye gaki asëna wasadëha asankaf soje kantëm had Melëkisedek.

7

Melëkisedek, Ahnaŵ do Asëna Wasadëha

¹ Aÿi Melëkisedek, ahnaŵ avë nkol Salem do asëna wasadëha Wën Hunte Sëpëk Fop ÿa ye. Njik pankëlëni gë Abëraham, nte mëncidëho gë wët le mbëvehnëkëhniŵo vënaŵ, do Melëkisedek ndëwaka. ² Do fëna, Abëraham më njëdaka ryampo hnë pëhw fop ile nuÿako wët hna. Melëkisedek fëhnëtanëk «ahnaŵ usatah», do fëna ahnaŵ Salem yeho, umë fëhnëtanëk «ahnaŵ yam». ³ Kwëhnana rëm, kwëhnana hnëm, kwëhnana hnënk, kwëhnana wapëgwala soje wafac walëw'u, kwëhnana puyala soje uwám lëw'u. Had Aju Wënu ña, nkođ asëna wasadëha soje kantëm.^{*}

⁴ Yëkëryin inaÿ Melëkisedek ña! Lakënde Abëraham acërakëlo alëw fu ÿa, njëdaka ryampo hnë ipëhw ile nuÿako wët hna. ⁵ Sariya Moyis ÿa ntehnëkëhni vële ye vësëna wasadëha va hnënk Levi hna tebani ryampo hnë ipëhw vile nuÿadëni vëÿënta hni va, vële yentahnik hnënk Abëraham hna fëna. ⁶ Bare Melëkisedek, ale wok

^{*} 6:14 6.14: Wapëgwala 22.16-17

^{*} 6:19 6.19: Soje Walevi 16.2; Lik 23.45

^{*} 7:3 7.3: Wapëgwala 14.18-20

gentahnina hnë hnënk Levi hna, nuŷak vák Abëraham hna ryampo hn'ipëhw ile nuŷak ŷa do ndëwaka Abëraham, ale ntehnëko Wën njëdaf iñë.* 7 Do nkwajëla këm, ale hnaŷëk a ryëwadëha ale vak a. 8 Cape ndampo, vutah Levi vële hnuŷad ryampo hn'ipëhw viŷë va, vële sëmëd ye; cape ñëntaŷ ña, Melëkisedek, ale hnuŷak sah rac ŷa, cëmëna, had gante cedeyahnik ki. 9-10 Gena bi Levi mbahn Abëraham hna nkoko, wati nte pankëlëniho Abëraham gë Melëkisedek ña? Awa, kodë nësi, lakënde Levi, ale hnuŷad ryampo hn'ipëhw hna, njëdaka Melëkisedek ryampo hn'ipëhw hna.

Yesu had Melëkisedek

11 Sariya le njëdayik bulunda ŷa pëlalëk gë doku sadëha mba hnënk Levi ŷa. Age ufadah ŷa ntikënde gë doku hnënk Levi ŷa, iŷihne uval yekënd fëna ntiyi asëna wasadëha ahawary hnë hnënk Melëkisedek hna, hara gena hnënk Aron ŷa? 12 Do ge sifa ile nke asëna wasadëha ŷa nkwëcëtak sariya ŷa fëna tëfëka nkwëcëti. 13 Kabi Ahwëhn fu ŷa, ale hnësahnik waŷi ña, hnënk hawary nkentahnik, do ahnë hnë hnënk rac dokuŷëna muk had asëna wasadëha. 14 Njëtinek fuhnë fop, Ahwëhn fu ŷa hnënk Yuda matik, do muk Moyis dehnëna asëna wasadëha nked hnë iŷi hnënk. 15 Wëlin ile facënek wante rëk hnësihnëk ñi: asëna wasadëha ale yijëk ŷi mëntëlëni gë Melëkisedek. 16 Gena asëna wasadëha had gante ntehnëk sariya ŷa soŷe vutah Levi bare kabi kwëhna fanka uwám ule wok kodena mbëvehni. 17 Unj cedeya mbësayik: «Nkeru asëna wasadëha soŷe kantëm,

had Melëkisedek.»*

18 Cape ndampo, sariya sër ŷa ntihëtik kabi kwëhna lohna fanka do kodilohna ntinënefu ile valëkëfu 19 kabi sariya ŷa ñoñ yona hnë ufadah hna. Gë cape ñëntaŷ, tufinëkëfu tamahn nte fecehnëka ñëntaŷ, nte fëŷahnëdenëha Wënu ña.

20 Ntëbi umë, nkehëhna ikwëry. Vëyëntaŷ va nkeni vësëna wasadëha ikwëry këm. 21 Bare ale hnësahnëden ŷa ye asëna wasadëha g'ikwëry kabi Wënu ña ntehnëka:

«Ahwëhn a Wënu ña nkwëryëk,

do gwëcëtëdina nahan ntëŷu ña:

“Nkeru asëna wasadëha

soŷe kantëm.”*

22 Soŷe rac, Yesu ye ale lik kwëtëla nte ye fagant Wënu ña gë fuhnë; tac fecek gë ñëntaŷ.

* 7:6 7.6: Wapëgwala 12.2-3

* 7:17 7.17: Wahnëw 110.4

* 7:21 7.21:

Wahnëw 110.4

23 Njabëniho vësëna wasadëha va kabi cëm ija memaÿehnëkëhni nkohahnëni doku lëw hni hna; 24 bare Yesu, kabi nkod soÿe kantëm, nke asëna wasadëha avë kantëm. 25 Soÿe umë ye kod pehëtëhni dol gë kantëm vële fëÿadëha Wënu ña paß g'umë. Kabi uwám lewü wã puðina, nkod soÿe kantëm njëfanëhni.

26 Aki Yesu ye asëna wasadëha ale rëfëkëfu ÿa: afacah, dënt këm, ale wok menëna, ale fitik gë vëwën va, ale hayëndik yaÿ cëp ambin. 27 Balëlahna njëdahn fac-wo-fac wasadëha, had vësankaf vësëna wasadëha vëÿëntaÿ ka, ten soÿe wameh wadëwu, tac soÿe wameh bulunda ÿa ntik rac hwënta ryampo fo gë yëdëhna dëwu ña dënk do rac gwër nke soÿe kantëm. 28 Sariya ÿa tëhnakëhni vësankaf vësëna wasadëha fagant vahnë vële hihnëk; bare ale ntik Wën asëna wasadëha asankaf g'ikwëry nte rëfidëha sariya ÿa, Aju ÿa dënk ye, apadënik soÿe kantëm.

8

Yesu, asankaf vësëna wasadëha fu

1 Wëlin ile ÿak nëfak ÿa hn'ile ÿadëfun hnësëfu ÿa: iÿi sifa asëna wasadëha asankaf hwëhnayinek. Ntañak mbin hna, farëhw tinki Wën hwëhn fanka hna. 2 Ntid' doku lëwu ÿa hn'ile cëvak hna, hn'usank paryi nte kahnëndëk Ahwëhn a, gena gë wëbák vahnë.

3 Asëna wasadëha asankaf-wo tëhnayik soÿe njëdahnënd wayëd wã gë wasadëha vahnë; afo alëw fu ÿa fëna kwëhna ile njëdahnëd. 4 Age Këris nkal hna nkokënd, gekëndina asëna wasadëha, kabi nkeni vësëna vële yëdahnëd wayëd had gante tëyëk sariya Moyis ka. 5 Usank le ndokuÿëhnëdëni ÿa iwëntëlënta do cën usank vë ambin ÿa ye. Ante ñadëho Moyis pëgw yëry sank wã, Wënu ña pëyaka: «Yëkëry, ntidu fop had gante nke sifa vile rufiru kuÿ vi.»* 6 Bare gaki, doku le nuÿak Yesu ÿa cëpëk doku lëw hni ÿa, kabi umë ye arëkëtelehn kwëtëla nte lëbëk dus ñëntaÿ ña, nte hahnëndik hnë ile ntëhnëkëhniwo Wën ntid' ÿa kabi rac lëbëk fop. Bare gaki, ile ntehnëk Wën ntid' ÿa fecek. Rac lik doku asëna wasadëha le nuÿak Këris ÿa cëpëk fop wayëntaÿ wã had gante nke ikwëtëla, le nke Këris arëkëtelehn hna, nte lëbëk ndënkwëryënk wã ña.

7 Age kwëtëla ndënkwëryënk wã kwëhnakëndina ile keyande, balakëndilëfuhna nëmpëti gë haÿary. 8 Bare soÿe walënt bulunda lëwu ÿa keyahnëdëhëhni Wënu ña do ntehn: «Ami Ahwëhn a ntehnëbu: «Wafac wã nkejëk hn'ile ntidëfu kwëtëla kasëk

* 8:5 8.5: Icahn 25.40

gë bulunda Isërayel ÿa
do gë bulunda Yuda ÿa.

⁹ Gedina had kwëtëla
nte libuho ña gë warëm hni
fac le hnufibuhëhniwo ÿa
yiryeryëwëhni ñawët nkal mbë Espipët ña.

Kabi vëlënëna
kwëtëla mën ña,
ami fëna tavëbuhëhni.»

¹⁰ Ahwëhn a nkwënëk:
«Wëlin kwëtëla nte hwëtëlahnëdëfun
gë bulunda Isërayel ÿa
ga ndëcëk wafac warac;
kwëtëdëfu sariya mën ÿa
hnë vinairen vidëw hni hna
do kerëdëfu hnë vintawary vidëw hni hna.

Nkedëfu Wën hudëw hni,
do nkedëni bulunda mën.
¹¹ Ahnë bokëdina karanj a avë yalëntaw
ma aÿëntawu, ntehn: “Yëtëryehna Ahwëhn a!”
kabi fop njëtëdëniho,
pëgw vutoy hafo vëhnaÿah.

¹² Tavëhnëdëfuhëhni ile ntidëni wok catëna ÿa
do bokëda ryënkwëtaw wameh wadëw hni ña.»*

¹³ Ante macëd Wënu ña inji kwëtëla «kasëk», ntik
ndënkwëryënkw ña goryeryëna nafa. Do ile sërëk ÿa do
wok goryeryëna nafa ÿa, godina.

9

Kwëtëla cër gë kasëk

¹ Kwëtëla ndënkwëryënkw ña kwëhnako wasariya gante
tëfëka njëfaniha Wënu ña do kwëhnako fëna hn'ile ñak
cëvak nkal li. ² Usank wã pëhwëtiko bambery; cape
ndënkwëryënkw ña wacik Yëwa Sëvah, hn'ile nkeho iyul
walampu, tabali ÿa gë vamburu hwëhn sadëha ÿa per.
³ Tac, hamëhni ipand dëndah kigëna hna nke cape higëna
nte wacëde Yëwa le Yäk Sëvak, ⁴ ile hwëhnako tabali hn'ile
pëdëde iduf inja do ipër inja sanu fo yehawo gë kwëni
kwëtëla nte yehawo ipër inja sanu ña; hnë umë peya sanu
nte hwëtahnik mburu nte wacik man, gë ryoko Aron nte
hnëpëdëho ña do wëraka hn'ile kerik kwëtëla ña.* ⁵ Yanj
kwëni hna nkeniho wamëleka wante wacik waseruben
wante rufahnëd Wënu ña hnam nke. Kuvëniho g'icën
vampaw vantëw hni va hn'ile tavëhnëdëho wameh hna.
Bare gena gaki tëfëka nkabahn.

* 8:12 8.12: Seremi 31.31-34 * 9:4 9.4: Icahn 16.13-15,31

⁶ Ga pëhwëtik fop, vësëna wasadëha va tënkdëniho kwëlëkwël hnë cape ndënkwëryënkwa hna soje padënahneni doku lëw hni ya. ⁷ Bare, hnë cape higëna hna, asëna wasadëha asankaf a fo rënkëd hnam hwënta ryampo fo bëhn hna. Afo njo sat ntaw cënahnsadëha soje wadënt wadëwu na gë wadënt bulunda ya wante ntini hara vëyëtëna. ⁸ Iyir Ipacah na tufahnëk aki nkaw nte rënkahnëde wayëwa wasëvah hna tufahnina, wati le nkok dihëtina usank ryënkwëryënkwa wa. ⁹ Virac rufahnëd ile ryëcëtaf gaki yi. Wayëd gë wasadëha wale njëfadëniha Wën kodina pacën hakili vële yijëd cëmbëniha koyëna va. ¹⁰ Wasariya soje mbahn fo ye: virokëtok, visece, do igwiyëta wëbák ge wakwer. Vëyin fop nkod hafo Wënu na nkweçët.

Sadëha Këris ya

¹¹ Bare Këris njijëk had asëna wasadëha asankaf viyivah vile rëk yijëk vi. Njijëk paß g'usank ile yak fadëk do lëbëka nafa yëntaw na do le nkok dina vak ahnë. Umë fëhnëtanëk kwëhnëna duniya le liyik yi. ¹² Gena gë sat va wahotohn gë vuñihni, bare gë sat lëwu wa dënk tënkahnëk hwënta ryampo fo hnë wayëwa wasëvah hna, do nuñahnëkëfu ipëh soje kantëm. ¹³ Kabi ge sat wahotohn wa, wëdahni na nte cëlëvini vahnë va ma ibëhn yank nte pihini vële ronkëk va pacënëdëhëhni vimbahn va, ¹⁴ wahwënta wayëhw ga sat Këris ya ntëbëk rac! Këris, paß g'Iyir kwëhn kantëm na, njëdëhna umë dënk gë Wën had sadëha le wok kwëhnana dahëse wëh, pacënëd hakili lëw fu ya ðanko vantiyëhn fu antë njofu g'icëm soje njohalahninëhna Wën hunte wok cëmëdina.

¹⁵ Wëlin ile nkehahnëk Këris, umë fo, arëkëtëlehn fagant fu gë kwëtëla kasëk na, ðanko vële macëk Wën va nuñani ntëw vë kantëm nte ntehnëk njëfadëhëhni vëlëwu va. Icëm ile valëkëfu ya ntiyak. Icëm ntëwu na pehëtëkëhni vahnë va wameh wante ntini wati kwëtëla ndënkwëryënkwa na.

¹⁶ Hn'ile-wo-le nke wanës watëkwa hna tëfëka tufahni ale liyëhnëk a cëmëk. ¹⁷ Wanës watëkwa na mañik-wo hara icëm liyak; kwëhnana fanka age ahwëhnu ya cëmëna. ¹⁸ Tac fëna akwëtëla ndënkwëryënkwa na dënk cëbilohna bi hara turina gë sat. ¹⁹ Moyis pëyakëhniwo ten fop bulunda ya vakwëda va fop hnë sariya hna. Tac nufëk sat vuni va gë wahotohn wa, gë wënkwa, gë fani atëh nte wacik isop, gë wuñahn ife wante vëntënik. Cëlëvëk kayëte sariya na do fop bulunda ya ²⁰ do ntehnatënd: «Iyin ye sat kwëtëla nte ntehnëku Wënu na alënnë.»^{*} ²¹ Moyis cëlëvëko fëna

^{*} 9:20 9.20: Icahn 24.8

gë sat sank w̃a do fop viyë vile valëtahnik soje wasadëha gë wayëfa vahnë. ²² Gante nke sariya ka, viyë viyabah gë sat pacënëde, do wameh ña tavëhnëde afo ge sat rurayik. ²³ Koyëna tēfēka pacēni viwëntēlēnta vile ye ambin va gë wasadëha bare tēfēka vile ye ambin va dēnk pacēni gë wasadëha wale ŷak fecek.

Itēnk Kēris g'ambin

²⁴ Kēris tēnkēna hnë wayëw̃a wasëvah wale ntini vahnë, wale ye wëntēlēnta wavë paryi w̃a. Hnë mbin hna dēnk tēnkëk, hn'ile tufëhna gaki haryēnk Wēnu ña soje lēw̃ fu. ²⁵ Do tēnkēna njēdēhna umë dēnk wahwēnta wayabah, had asēna wasadëha asankaf ale rēnkēd bēhn-wō-bēhn hnë Yēw̃a le Ñak Cēvak hna gë sat le wok gena lēw̃u. ²⁶ Ge gena umë, tēfakēndēha korot wahwēnta wayabah kobēri wapēgwala duniỹa hna. Toña ŷa, gaki karyētajēk hwēnta ryampo fo, wapuya wati hna, soje tēkwehn wameh ña gë yēdēhna dēw̃u ña had sadëha. ²⁷ Fop vahnë vi tēfēkēhni cēmēni hwēnta ryampo fo, do kitiyēhni Wēnu ña. ²⁸ Koyëna fēna, Kēris ŷa njēdahnik sadëha hwēnta ryampo fo soje ntihēt wameh vahnë. Mbokēd karyētaj higēna, gena mbok ntihēt wameh, bare pehētēhni vēle hnapēdëha g'iduñēna kēm.

10

Sadëha ryamboli le fehētēd

¹ Sariya Moyis ŷa cēn vifērēn vile yejēk vi fo ye; gena paryi viyë virac. Soje rac wasadëha wale yēdahnēde bēhn-wō-bēhn w̃a, wale ye kwēlëkwēl warac fo w̃a, mēkēdina padēn ipacēn vēle fēñadëha Wēn va. ² Age vēle yēdadëha iŷi sifa wasadëha Wēnu ña pacēnakēndeni soje kantēm wameh wadēw̃ hni ña, vēvokakēndina ndēñēni soje wameh wadēw̃ hni ña, do vēvokakēndina cēnani sadëha soje wameh ña. ³ Bare bēhn-wō-bēhn, waŷi wasadëha ryēnkwētehndēhēhni vahnë va wameh wadēw̃ hni ña, ⁴ kabi sat wēdahn̄i ña gë wahotohn w̃a kodina ntihēt wameh ña.

⁵ Soje rac, ante tēnkëk Kēris duniỹa hna, ntehnëk:

«Ñalihna wasadëha do wayēd,
bare ntinēhneruho mbahn.

⁶ Nējahnēlihna sadëha wulaw̃ wale fēdik cēna sadëha hna do wasadëha soje wameh ña.

⁷ Tac ntehnëbu: “Wēli, Wēn mēn, njijēbu ami dēnk, soje liwu iña hu ña, gante kerik ka pañare mēn ŷa

hnë Kayëte Pacah hna."✠»

⁸ Më ntehnëk ten: «Ñalihna do nëñahnëlihna wasadëha, la wayëd, la wulaw̃ wale fëdik cëna sadëha hna, la sadëha soñe wameh ña.» Bare wayi wasadëha cënyayik gante ntehnëk sariya ka. ⁹ Do mbok nkwën: «Wëli, Wën mën, njijëbu ami dënk, liwu ile ÿadu ÿa.» Ntihatëk ryënkwëryënkw ÿa soñe kahnëndahn higëna ÿa. ¹⁰ Yesu Këris ntik iña Wënu ña; njëdahnëk mbahn dëwu ña hwënta ryampo soñe fop, do aki pacëninëkëfu wameh ña.

¹¹ Asëna wasadëha-wo kahnëd fac-wo-fac soñe doku lëwu ya; njëdahnëd kwëlëkwël wasadëha warac fo, wante wok kodina ntihatëk muk wameh ña. ¹² Bare Këris njëdahnëk sadëha ryampo fo soñe wameh ña, do rac soñe kantëm, tac ntañak farëhw Wën hna. ¹³ Kobëri wati rac, napëd Wënu ña këfëhni vëyëw̃ vëlëwu va haryënkw lëwu.✠ ¹⁴ Gë sadëha ryampo ntik nkeni vahnë vëfadah soñe kantëm vële ye nkaw̃ pacën.

¹⁵ Rac ye ile cedeyahnëdëhëfu Iyir Ipacah ña, umë fëna. Ntehnëk ten:

¹⁶ «Ahwëhn a pëyahnëk: "Wëlin akwëtëla nte hwëtëlahnëdëfun gë vëhni hnë wafac wale yejëk, kwëtëdëfu wasariya mën hnë wasakahn walëw̃ hni hna do kerëdëfu vinahan vidëw̃ hni hna."»

¹⁷ Nkwënëk fëna: «Bokëda ryënkwëtawu wameh wadëw̃ hni ña g'ile nkoni vëlënënëna sariya ÿa.»✠

¹⁸ Age itavëhn wameh ña nkehëhna bokëdëna ntiyi sadëha soñe wameh.

Pëñanëfuna Wënu ña

¹⁹ Vëyënta mën, aki, gë sat Yesu ÿa kodën tënkin g'idëkëna hnë wayëw̃a wasëvah hna. ²⁰ Pidëtëhnëkëfu nkaw̃ kasëk nte yiryeryëd g'uwám pab g'ipand dëndah nte ye rënka hna, rac ye mbahn ntëwu ña dënk. ²¹ Kwëhnayinëka asëna wasadëha asankaf ale hwëtik nkaf cery Wën hna. ²² Awa, pëñanëfuna Wënu ña gë ntaw̃ary catah do g'ikwëtahn padah, g'idëñ soñe wameh wadëw̃ fu ña pacënik do g'imbahn nte yaryik gë wënka wapacah. ²³ Njawënëñëfu dūs tama nte sedeyanden ña, kabi Wënu ña nkok kahnënda hnë ile ntehnëkëfu hna. ²⁴ Yëkëñëfu dūs hak tëfëka kamënaÿëhnëlin dānko tufahnin injahn do ntiyin ufërën. ²⁵ Antë tavin vambara vantëw̃ fu va had

✠ **10:7** 10.7: Wahnëw̃ 40.7-9 ✠ **10:13** 10.13: Wahnëw̃ 110.1 ✠ **10:17** 10.17: Seremi 31.33-34

gante tëk ntindëni vëryampo. Hali! Kamënaÿehnelënefu do fëna gë hawary ante nudun pënjajëd Fac Ahwëhn a.

26 Ge nkoyihnëk menënden wakwëhna mpër njëtatën toña ÿa, sadëha ile hocf ntihtë wameh watac godina. 27 Ile wojëdëhëfu ÿa napin g'untakah kiti Wënu ña do hwëdëh hucankaf hunte vëvend vëÿewë vëlëwu va. 28 Ale wok maÿëhnëna sariya Moyis ÿa ndawik kayëhnahn këm ge nkeni vëhi ma vërar vële sedeyahnëk idënt ntëwu ña.*

29 Ale yafëka Aju Wënu ña tëfëka uhorot ule hambëk ntëbi ryënkwëryënkwi ÿi, umë ale yafëk sat kwëtëla nte pacënahnik ña, do yewëk Iyir nte ye hayalin ipërëna.

30 Anjëtinëka ale lehnëk a: «Ami hwëhnëk igwëcan ña! Ami sosëd», do lehnëk kat: «Ahwëhn a hitiñëd bulunda lëwu ÿa».* 31 Age Wën hukantëm ña pëlaka ahnë, antakëmak d'us!

32 Dënkwëtaryin wafac waryënkwëryënkwi ÿa, nte nuÿarunëho humpen Wën hunte fehnëkuno ha: akorotërunëho d'us, mëkarunëho wët hambah. 33 Mpëd ampëd njewëderunëho do ntiyirunëho këm fo tase bulunda fop, mpëd ampëd ankentahnirun uhorot ale liyiko koyëna ÿa. 34 Korotëntirun had cëdarirun wuhne fëna do, wati nte tebirun viÿë hun va maÿërun gë hnatah, kabi njëtërun kwëhnarun hnapul le fecek do vëÿëd kwëlëkwël.

35 Awa, antë aravu itama hun ña: kwëhna buña sankaf. 36 Iduñëna valëku d'anko alihahnu ile ñad Wënu ña tac nuÿadun ile ntehnëku ÿa. 37 Ha, akerik hnë Vikerëh hna: «Hnë wati ryoy,

ale yijëd ÿa ani nked, biÿëdina. 38 Ale satëk g'ikwëtahn nkod kwëlëkwël, bare ge mbokak kamëhni, nëñëd'ilo hna g'umë.»*

39 Geÿilënëhna vële vokađ hamëhni do vëvehnëde. Vële hwëtahnëk yeyihnëk, do pehëtëdenëhëfu.

11

Antiÿehn Ikwëtahn

1 Ye ga ye ikwëtahn ña? Umë fëhnëtanëd tamarun nuÿadun ile hnapëdun ÿa, tamahnërun paryi ile worun nudiluhna. 2 Soñe ikwëtahn vacërakëlo va, Wënu ña nësëk wapëren pañare lëw hni.

3 G'ikwëtahn ña, njëtinëk Wënu ña, gë wanës wadëwu ña, ntik d'uniÿa ÿi, aki vile hnuđen vi w'atik hnë vile woyik nudëna.

* 10:28 10.28: Divëta Sariya 19.15

* 10:30 10.30: Divëta Sariya 32.35-36

* 10:38 10.38: Abakuk 2.3-4

⁴ G'ikwëtahn ña, Abel cënaka Wënu ña sadëha fërën ile lëbëk va Kaÿe ÿa. Soñe rac, nuÿak ucedeya nte lehnëk acatëk, do Wënu ña nësëk wapërën pañare uyëd lëwu ÿa. G'ikwëtahn ña, Abel nkok nësënd lakënde gante cëmëk ki.*

⁵ G'ikwëtahn ña, Enok nufik antë njët cëm iña do bokina nuyi, kabi Wënu ña nufëka; ani gë nufahnënda ÿa, nuÿako ucedeya Wënu ña nëñahnëka g'umë.* ⁶ Do ahnë kodina nëñahna gë Wënu ña ge kwëhnana ikwëtahn. Ale fëjadëha Wënu ña tëfëka kwëtahn iÿin: Wënu ña nke do mbuñadëhëhni vële yëkëlehnëdëha va.

⁷ G'ikwëtahn ña, Nowe ntik sisikulu ÿa soñe pehëtahn tere lëwu ÿa. Ntakëkawo gë Wën ña ante njëtëndanëkawo ile woko nuyina ten ÿa. Koyëna Nowe tufahnëk d'uniÿa ÿa tëfëka mbëv do tac umë ye ale lëwëd usatah ule hnuÿadë soñe ikwëtahn.*

⁸ G'ikwëtahn ña, Abëraham maŵëhnëk imac iña do njik cape nkal nte rëfëka nuÿa had ntëw ña, do njiko hara yëtëna bi ne njid. ⁹ G'ikwëtahn ña, ñëwëko had ahneh hnë nkal nte ntehnëkawo Wën njëfadëha. Ntëdëniho hnë wasank, umë gë Isak gë Sakob, vëhni vële ntehnëko Wën njëfadëhëhni ile njëfadëha Abëraham ÿa. ¹⁰ Kabi Abëraham napëdëho nkol nte yëryik hn'ile njawëk d'us, nte njëryëk Wënu ña dënk had gante ñad ka.*

¹¹ G'ikwëtahn ña Abëraham g'asëvalu Sara mëkëniho nuÿaniha fatah, mama ndëcahnëkëhniwo wabëhn ña do Sara mëkëna nag. Apacahnëkawo Wënu ña ntid ile ntehnëkawo ÿa.* ¹² Aki pëgw asan aryampo fo, ale rëk təkëk cëm iña, nagëhni kore wahnënk had wahol hnë ambin, ma had nkërëyal mbë tëfary wov.*

¹³ Hnë ikwëtahn hna, acëmëni vëhni fop, hara vëhnuÿana ile ntehnëkëhniwo Wënu ña njëfadëhëhni ÿa, bare nuni ñawët do natëkëhniwo, pëyahnëni vëhni dënk vëhneh do vëyas nkeni hnë d'uniÿa li. ¹⁴ Vële hnësëd koyëna va tufahnëni wapacëk nkal njëkëlehnadëni soñe lëw hni. ¹⁵ Age rëkakëndëniho nahandëni hn'ile matiniho hna, nuÿakëndëniho wati le mbokahnëdëni hnam. ¹⁶ Bare, nkal nte yak nëfak njëkëlehnëdëniho, nkal mbë g'ambin. Soñe umë ye Wënu ña cëfëhnëlahna maci Wën hudëw hni; akëbënanëkëhni nkol.

¹⁷ G'ikwëtahn ña, Abëraham, këbënaako njëfadhna aju Isak sadëha nte njëkëhnahnëkawo Wënu ña. Abëraham, ale ntehnëk Wën njëfad iñë, këbënaako njëfadhna aju

* **11:4** 11.4: Wapëgwala 4.3-10 * **11:5** 11.5: Wapëgwala 5.24 * **11:7** 11.7: Wapëgwala 6.13-22 * **11:10** 11.10: Wapëgwala 12.1-5; 23.4; 35.12,27 * **11:11** 11.11: Wapëgwala 18.11-14; 21.2 * **11:12** 11.12: Wapëgwala 22.17

ryamboli ÿa. ¹⁸ Soŋe lëwü ÿa ntehnëka Wënu ŋa: «Gë Isak nuÿaduhëhni vutah vunte lehnëmi yëfadëmini va.»[☆]
¹⁹ Bare nahadëho, lakënde aju cëm, Wënu ŋa mëkëd mbëhnëndana; Wënu ŋa mbësaka aju ÿa, had ale vëhnik do rac ye dahëse ile yijëd ÿi.[☆]

²⁰ G'ikwëtahn ŋa, Isak ndëwakëhni Sakob gë Esawu soŋe ile yijëd ÿa.[☆]

²¹ G'ikwëtahn ŋa, Sakob, nte ñadëho cëm ŋa, ndëwakëhni fop vutah Yosef va. Ryoko lëwü ÿa ñayëlahnëko do cëmba Wënu ŋa.[☆]

²² G'ikwëtahn ŋa, Yosef, ga pëŋako g'icëm, nësëko soŋe icahn bulunda Isërayel ÿa Esipët hna do nkabahn paŋare waÿec walëwü wã.[☆]

²³ G'ikwëtahn ŋa, rëmu gë hnëmu Moyis cowënihawo wadepera watar nte nagiko ŋa, kabi nuniho igwam fatah fa do dakëlëliwöhma gë sariya ahnaŵ a.[☆]

²⁴ G'ikwëtahn ŋa, Moyis, ga nayëk, koÿahnëko antë nko macënde fatah aryagu Faraŵo ÿa. ²⁵ Atëhnako korotënti ndampo fo gë bulunda Wënu ŋa g'ile nked hnë uhnatah wameh ile wok biÿëdina.[☆] ²⁶ Nahadëho ge ñëwëk had Këris, rac fecek gë hnapul Esipët ÿa fop, kabi vinkër vidëwü va ile mbuñade ÿa fo nudëho. ²⁷ G'ikwëtahn ŋa, kërënako Esipët hna hara dakëlana g'intavah ahnaŵ a do nkoko kahnënda had asan ale hnuðëha Wën hunte wok nudena ÿa. ²⁸ G'ikwëtahn ŋa, ntiÿehnek Pak ÿa do cëlëven sat ÿa warënka vacery hna ðanko Avëvehn a antë ñakëhni vutah vucan vundëkwëryënk wëva Isërayel va.[☆]

²⁹ G'ikwëtahn ŋa, bulunda Isërayel ÿa ndanëtako wov vëntah ÿa had nkal kankah; vëvë Esipët va, nte njëbajëniho ŋa, kohnëkëhniwo wënka ŋa.[☆]

³⁰ G'ikwëtahn ŋa, vëva Isërayel va nkwayaniho wafac mbëd gë wahi kece Seriko ÿa do njoko.[☆]

³¹ G'ikwëtahn ŋa, Rahab ale wafad a, cëmëntina gë vële wëÿëhnëkawo Wën va, kabi njotoÿehnekëhniwo yam fo vëyëkëtehna vëva Isërayel va.[☆]

³² Do ye hodëfu hnësu kat? Wati ÿa nkojëdëho soŋe hnësaŋnu woða Sedëwo gë Barak gë Samëson gë Sefëte gë David gë Samiyel do gë wakila wakaŵary. ³³ G'ikwëtahn ŋa, vëhni mëkëni wahnawë wã, ntiÿehneni usatah, nuÿani ile ntehnëko Wënu ŋa ntid, ñabëni wawës wabësëhn,

☆ **11:18** 11.18: Wapëgwala 21.12 ☆ **11:19** 11.19: Wapëgwala 22.1-10

☆ **11:20** 11.20: Wapëgwala 27.27-29 ☆ **11:21** 11.21: Wapëgwala 27.39-40

☆ **11:22** 11.22: Wapëgwala 50.24-25; Icahn 13.19 ☆ **11:23** 11.23: Icahn 2.1-2

☆ **11:25** 11.25: Icahn 2.11-15 ☆ **11:28** 11.28: Icahn 12.1-42 ☆ **11:29** 11.29:

Icahn 14.21-31 ☆ **11:30** 11.30: Yosuwe 6.1-20 ☆ **11:31** 11.31: Yosuwe 2.1-23

³⁴ ndipehnëni fanka hwëdëh fa, pehëni yëkan sëlame ÿa, kihnëniho bare njawëni, ntakemaniho wët hna, ntanihëhni wasodafe wahneh wã.

³⁵ G'ikwëtahn ña, vësëval va mbësayinihëhni vësëm vëlëw hni va pab g'ibëhn ña. Vëryampo koroteyëhniniho hafo cëm hna, aŋwëÿëni pehët ña ðanko tékëntahnini hnë bëhn nte fecek hna. ³⁶ Vëryampo fëna mëkani waryas do idaf gë wus, vëÿëntaw va ñabiniho do ntoÿëni gë kaso. ³⁷ Andawëni gë wëraka, acapini gë haha; acëmëni gë wataw wasëlame; njasarëdëniho cudatëni vacud wayand wape gë wahnankal, akaÿëhnëniho, koroteyëhniniho, ntiyiniho këm fo; ³⁸ duniÿa ÿa tëfëlana iÿi sifa vahnë! Anjasarëdëniho gë wula do gë wahuŋ, hnë wakary do vankëd vambë nkal.

³⁹ Vëhni fop, mama nuÿani ucedeya përen soŋe ikwëtahn dëw hni ña, vëhnuÿana ile ntehniniho nuÿadëni ÿa. ⁴⁰ Kabi Wënu ña këbënanëkëfu ile ÿak fecek, tëfakilahna padëhnini hamehni fu.

12

Wënu ña Rëm fu ÿa

¹ Aki, kabi iÿi kore wasede wasankaf kwërënihëfu, dihëtanëfu, fuhnë fëna, fop vile lënëk vi do wameh wante wëmaÿëhnëdëhëfu njihahnin haryënk wëni! Kamënanëfu nkaryin igary nte hwëtëhninëkëfu ña. ² Yëkëndënefuna Yesu, umë ale ye hayalin ikwëtahn ña do fadënëd rac. Nduñënak korot kërëwa hna hara yëkëna usëfëhnah soŋe uhnatah ule kwëtëhniko wã, do gaki, ntañak farëhw Wën hna. ³ Ha, naharyëndëna Yesu ðanko imbër ña g'icilëta ña antë mëku. Vëwën va ñewënihawo, bare nduñënak hnë fop.

⁴ Hnë imëтары hun wameh hna, cëvehnëluhna ten sat lëw hun. ⁵ Ndënkwerun bi uhnira ule njëdaku Wënu ña had vutah vuntëwu:

«Ajë mën, age Ahwëhn a kwëdëki, kwëtëry hakili!
antë asilëta age curëdëhi!

⁶ Kabi Ahwëhn a kwëdëdëha ale ñahnëk a,
ndafëdëha ale njavëtëk had aju.»*

⁷ Soŋe ahwëdahniwu tëfëka aryuñëyawu hnë wahorot hna. Wënu ña pabëdëhu had vijë. Nke bi ajë ale nkok kwëdëdina rëm ÿa? ⁸ Age kwëdiluhna had gante kwëdëni fop vutah vuntëwu va, vutah inca yerun gena vijë paryi. ⁹ Nuÿayinëkëhni warëm nkal li soŋe kwëdënihëfu, do ntëneninëkëhni. Tëfëlëfuhna bi mawëhninëhna g'ahawary Rëm wayir wã nuÿahnin uwám wã? ¹⁰ Warëm fu soŋe

wati kwëdënihëfu, gante nke vinahan vidëw hni ka. Bare Wënu ña, soñe uhnëfak lëw fu ÿa, kwëdëdëhëfu ðanko nketahninëfu fuhnë fëna hnë ufacah lëwu hna. ¹¹ Paryi, wati nte kwëdëderu ña, nëñëdilihna, bare njiwëhnëdu. Bare ge ndëcëk rac, vële hnuÿađ uwi sifa kwëda do lid gante tëfëka ka nuÿađëni usatah gë yam ÿa.

¹² Soñe rac, njawënerëyin wëbák hun wante vërak ñi do waho hun wale valëđ wi! ¹³ «Soñe wakwër hun ña, ndirëyin vankaw vacatah,»* ðanko vëreyah va antë teyëni g'ahawary bare njërëni.

Uhnira vële wok vëhwëtahnéna

¹⁴ Yëkélehnëryin ayewu yam gë vahnë va fop, do ayewu vëfacah; ufacah këm ahnë nudilahna Wënu ña. ¹⁵ Kwëtëryin hakili, ahnë antë tak ipërëna Wënu ña, antë pëhn nkahn gunkah nte waÿëmpaÿëhnëđ bulunda ÿa gë wanto wadëwu ña. ¹⁶ Antë nkeni vële lid ndakëntal meh ma vële yafëk ile sëvak ÿa, had Esawu, umë ale, soñe hnëhët ryampo fo, wafëk carani ntëwu ña. ¹⁷ Njëtërun ðus, ga ndëcëk rac, ante ñađëho nuÿa ðëwara le rëfëkawo nuÿa vëhni rëmu hna, acañëtayiko. Nuÿalohna fere nkwëcëtah nte ile ntiko ÿa, lakënde gante njëkélehnëko gë wako ki.*

¹⁸ Pëñaluhna kuñ nte hode ñaki had bulunda Isërayel. Nuni hnam, Kuñ Sinayi, hwëdëh hunte hëvëđ, umëhwëry ucamah, viñar vëmëhwëryah, gë sël sankaf. ¹⁹ Nkwëryëni kopa lënkwa, do kopa wanës. Bulunda Isërayel le wëryëko iÿi kopa ÿa muntani antë mbok nësëhnëhni iÿi kopa. ²⁰ Vëwëkana iÿi sariya: «Ale ÿakëk inji kuñ, lakënde nke intaw, ndawëde gë wëraka.»* ²¹ Ile hnuđëho ÿa ntekëmako hafo Moyis ntehn: «Antakëko do mbalëđëfu.»*

²² Bare Kuñ Siÿo* ña fëñarun do gë nkol Wën hunte wok cëmëđina, Yerusalem mbë ambin gë mbara wawuli wamëleka wadëwu wale natëk. ²³ Pëñarun hn'ile mbarëpëlëni vutah Wën vële ryënkwiik hnagik do herik wamac ambin hna. Pëñarunëha Wënu ña, ale hitiñëđ ðuniÿa ÿi fop. Pëñarunëhëhni wayir vahnë vësatah vële fadënik. ²⁴ Pëñarunëha Yesu, ale ye arëkëtelehn yëbëlan Wënu ña gë fuhnë soñe cëbahn kwëtëla kasëk, do pëñarun sat le sëlëvik ÿa nësëđ ile fecek g'iva Abel ÿa*.

²⁵ Kwëtëryin hakili soñe antë awëÿu ahnëpaÿuna ale hnësëđ a! Nirakëhniwo bulunda Isërayel ÿa, bare ñwëyëni vëhnëpađilahna, vëfehëlohna uhorot ule rëfëkëhni wä.

* **12:13** 12.13: Wanira 4.26 * **12:17** 12.17: Wapëgwala 25.29-34; 27.30-40

* **12:20** 12.20: Icahn 19.12-13 * **12:21** 12.21: Divëta Sariya 9.19 * **12:22** 12.22 Siÿo fakun ye Yerusalem hna hn'ile nke Cery Wën Cankaf hna. * **12:24** 12.24: Wapëgwala 4.10

Do fuhnë, pehdëfëlnëhna g'ahawary ge niyahnihnëka ale hniradëhëfu ambin hna. ²⁶ Kobëri ña, kopa lëwu ÿa mbalehnëko nkal inji. Dol, ntehnëkëfu waji: «Hwënta ryampo kat mbokëdëfu valehnu gena nkal inji fo bare ambin ñi fëna.»^{*} ²⁷ Waji wanës «hwënta ryampo kat» fëhnëtanëk viyë vile ÿahanik vi, hode mbalehni vi godina danko nkohahn viyë vile wok kodena mbalehni vi.

²⁸ Koyëna, kabi nuÿaden inaw nte wok kodena mbalehni, camehnënefuna Wënu ña do dokujëhnënefuna gante nënjëdëha ka, g'untënah do g'untakah. ²⁹ Kabi Wën fu ha hwëdëh hunte vëvehnëd ye.

13

Nkeya nte nënjëdëha Wën

¹ Goryin aÿahnëlu gë vëyënta hun va. ² Antë aryënkwo yotoyehn vëhneh va, kabi vëryampo, ge ntini rac, njotoÿehnnënihëhni wamëleka ña hara vëyëtëna. ³ Dënkwëtaryinëhni vële sëdik va, had wuhnë fëna cëdaryirun gë vëhni, do gë vële horotëntëde va fëna, kabi wuhnë fëna, kwëhnarun mbahn.

⁴ Vahnë va fop tëfëkëhni ntënëni iñël ña do ipad vële yëlëlek va fëna pac. Wënu ña kitiñëdëhëhni vële lid ndakëntal meh gë vësan vëyëlah ma vësëval vëyëlik vële yëkëlehnëdëhëhni vëhawary.

⁵ Antë injahn koryi ña ndënkware vanjasa hun va; natëryiwu g'ile hwëhnarun ÿa, kabi Wënu ña ntehnëk umë dënk:

«Hali, tavëdila,
dënkwëdila!»^{*}

⁶ Soñe umë ye kodën nësin gë tama:
«Ahwëhn a yijëd ndemaÿo, ñoñ dakëdilo hna.

Ye kodëni ntiniho vahnë va?»^{*}

⁷ Dënkwëtaryinëhni vële yenëhnëkuno haryënkwo va, fëyakuno wanës Wënu ña. Naharyin gante nkeniho ka do vile watik hnë uwám lëw hni hna do tëfëtalehneryin ikwëtahn ntëw hni ña. ⁸ Yesu Këris arac fo ye yëhno gë dol, do nkod koyëna kantëm.

⁹ Antë aravu arokayiwu gë fop wasifa vakarëña vanëmpëlah. Njivëk vambery va njawëninëfu g'ipërëna Wënu ña; bare sariya soñe uryav wã ndemadilihna vële rëfëdëha va. ¹⁰ Kwëhnaÿihnek hn'ile cënade sadëha, do vësëna vële ryokujëd sank hna tëfëlihna tokëni ile watik hnam ÿa.

^{*} **12:26** 12.26: Ase 2.6 ^{*} **13:5** 13.5: Yosuwe 1.5; Divëta Sariya 31.6,8 ^{*} **13:6** 13.6: Wahnëw 118.6

11 Ani, asëna wasadëha asankaf yojëd sat wulaw hne wayëwa wasëvah hna soje tavëhn wameh na, do vimbahn wulaw warac pëdëde kamëhni ryaha hna. 12 Soje rac ye Yesu fëna cëmëk kamëhni nkol hna, danko pacënah bulunda ya gë sat lëwu ya dënk. 13 Awa, cahnënefu pankëlin g'umë hamëhni ryaha hna, do dïbënefu usëfënah nah ryampo fo g'umë. 14 Kabi kwëhnayilënëhna gëd ani nkol nte viyëd kwëlëkwël; nte yijëd na yëkëlehnëden.

15 Paß gë Yesu, yëdanëfuna Wënu na kwëlëkwël icëmb had sadëha, umë fëhnëtanëk wanës vële yavëtëdeha g'Ahwëhn. 16 Antë aryënkwu idi ufërën wã gë cahël ile hwëhnarun ya, wëli sadëha le hnënjëdëha Wënu na. 17 Ma wëhnëryinëhni vëvë haryënkw hun va do dënënerinëhni. Njëkadëni vinta wary hun nketëni vahnë vële rëfëka tëfëtanëniha Wënu na doku lew hni ya. Tac, age ma wëhnërunëhëhni, ntidëni doku lew hni ya g'uhnatah, genëhnëdilihna idib, rac demadiluhna.

18 Yëfaryindëna Wënu na soje fu. Apacahnëkëfu ñoñ kwëhnalëfuhna ile heyandebun. Njëkëlehnëdëfun lifu fop g'afërën. 19 Ile rëyëdëmu ntëbi ya ayëfa wu danko yiju ñap yal hun.

Iyëfa gë simpa yi

20 Wën hwëhn yam ya kayëndëka fagant vësëm hna Ahwëhn fu ya Yesu Këris, umë ale ye aheryëherya asankaf wape na. Do sat sadëha lëwu ya nuyanëkëfu kwëtëla nte viyëd soje kantëm. 21 Arabi unji Wën nti mëkin ntiyin fop ile fërënak danko padënin iña dëwu na! Arabi nti hnë fuhnë, paß gë Yesu Këris, ile hnënjëdëha ya! Cëmb inja nke gë Yesu Këris soje kantëm! Amina!

22 Vëyënta mën, tëyëdëmu, ma wëryin g'iduñëna wanji wanës wante hamëna yëhnëd; yabena.

23 Yëtëryin, a yënta fu ya Timote tavik. Age njjek ñap, njryidëfun gë ami ayëkijiwu.

24 Ga yëryinëhni vëvë haryënkw hun va gë vëfacah va fop. Vëyënta fu vëvë Itali va nka yënihu.

25 Arabi ipërëna Wënu na nke gë wuhnë fop!

Kayëte mba Sak Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña tufëhnana bare namu cery sali ña ntehnëk Sak, aheryu Yesu, herëhnëkëhni vële hwëtahnëk sampëk ðuniya li. Akerëk mpëd yëbëlan bëhn wafëhw imbëf gë bëhn wafëhw imbëf gë ryaw gë wahi (50 gë 62) ga ndëcëk hnagi Yesu ya. Hnë kayëte hna, wanira wayabah njëfahnëf gante nkehahnëfëni vële hwëtahnëk haryënkW Wënu ña gë vëyëntaw va. Yëb le hnëfak ye iyï: «Ahnë ntehnëf mpëd: “Wëjë, kwëhnaru ikwëtahn, ami viyë vifërën lidëfu. Tufërye bi hak kodu ahwëhna ikwëtahn hara didila fërën! Ge ami ye, gë ile lidëfu ya tufëfëmi ikwëtahn mën inja.”»

Sak wëdahëse hnë uwám vë fac-wô-fac mbalëtahnëd soñe karañahnëhni karañ nte wok dakëna nkwëry: Sisikulu, pahnac, hwëdëh.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: kwëtahn, vëyënta, sariya, iña ðuniya, hakili, hwëdëh, wameh, vëvetak/vëhaÿëhna, ryëw.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpayi (1.1)

Yawënyarin hnë haÿëhna g'uvetak (1.2-11)

Ile watik hnë Wën gë ile wok matina hn'umë (1.12-3.18)

Iña ðuniya, iñew Wën (4.1-17)

Unira vëvetak (5.1-6)

Duñëna gë iyëfa (5.7-20)

Simpayi

¹ Vëyënta mën, nkaÿëfëmu ðus. Ami Sak, aryokuñëhn Wën do gë Ahwëhn a Yesu Këris, herëhnëryidëhu, wuhnë, bulunda Wën le sampëk hnë ðuniya yi fop*.

Yawënyarin

² Ntehnëfëmu, ge nkedëhu sifa uryëñah wã fop, pëlaryin had uhnatah sankaf; ³ njëtërun, ge ikwëtahn hun ña njawënañ hn'uryëñah le yedëhu hna nkwënëfëhu kamëna ña. ⁴ Age kamëna hun ña padëk nkedun vësatah ðus, vëhwëhn wëh këm, do ñoñ gojëdiluhna.

⁵ Age ahnë hnë wuhnë nkojëka hakili ya, tëfëka tëya Wënu ña, do umë njëdafëha, kabi njëdafëhëhni vahnë va fop gë uhwëhna nëf hara nahalehna. ⁶ Bare ahnë

* **1:1** 1.1 Bulunda Wën le sampëk hnë ðuniya yi fop: Sak ntehnëk, vële rëfëfëha Ahwëhn a ye wahnënk pëhw gë wahi wavë Isërayel.

arac tēfēka tēy g'ikwētahn Wēn hara gwajēlehnana, kabi ale wajēlehnak a gē ifonkēlo wēnka wov nte matēndēk sēl do peñēlehnēd gante-wo-gante mēntēlēni. ⁷ Sifa ahnē arac antē mbēra naha nuḡaḡ iñē Ahwēhn hna. ⁸ Ale wajēlehnaf ye do kahnēndafina kwēlēkwēl hn'ile ntid hna fop.

Haḡēhnah g'uvetak

⁹ Arabi aḡēnta mēn ale haḡēhnēk a nata kabi matēndik haryēnkW Wēn hna, ¹⁰ do avetak a nata ge Wēnu ḡa ḡnoyēka. Ndēcēd gante caḡēd wapētel ki. ¹¹ Ulav ḡa pēhniḡ, yakah lēwu ḡa hankēnēd; ufētel ḡa njoḡ do idēl iḡa godina nkwam. Koyēna nkeḡ soḡe avetak a fēna, nambēde fagant doku lēwu hna.

Ile ḡatik hnē Wēn gē ile wok matina hn'umē

¹² Mbetak ale hamēnak hn'uryēñah hna, kabi ge mēkak, nuḡaḡ uwám usēr ule ntehnēk Wēn njēdafēhēhni vēle ḡahnēka va.

¹³ Ge ahnē njēkēhnahnik, antē ntehn Wēnu ḡa yēkēhnahnēdēha, kabi Wēnu ḡa koḡena njēkēhnahni menēhni, do umē dēnk yēkēhnahnēdina ahnē. ¹⁴ Ale-wo-le njēkēhnahnik ge mbēnakēfu do pēlayinēkēfu g'iña fu ḡa dēnk. ¹⁵ Tac iña ḡa nkeḡ had idonk asēval, do ḡeh nagēd; do ge ḡeh ḡa naḡēk hafo pad, icēm nagēd.

¹⁶ Vēḡēnta mēn, vēle ḡahnēbu dūs, antē mpaḡēmpaḡawu: ¹⁷ fop uyēd yivah ḡa, fop buña wamah ḡa g'ambin matik; hnē Wēnu le ye Rēm Wahumpen hna matik. Umē gwēcētadina had icēm nte pakētēlehnēd ulav. ¹⁸ Wēnu ḡa ntik naginēfu g'ahaḡary gē wanēs toña wadēwu ḡa, nkehahnin vēryēnkWeryēnkW hnē ile ntik hna fop.

Idi wanēs Wēn

¹⁹ Vēḡēnta mēn, vēle ḡahnēbu dūs, tēfēku ayētu iḡin: ale-wo-le tēfēka njanc nēpa ḡa, bare antē njanc nēs iḡa do dav iḡa; ²⁰ kabi ntavah ahnē nagēdina le satēk haryēnkW Wēn hna. ²¹ Soḡe mē ye, tavēryin fop ile ronkēnēd ḡa do gē fop le wēnēdēha ahnē ḡa. Kacaryin g'uhnatah wanēs wante taḡēk Wēn hnē ḡuhnē ḡa, kabi kwēhnak fanka soḡe pēhēt vintaḡary hun va.

²² Antē nēḡu nēpaḡi fo, bare diryin le nēsēd ḡa, ge gena umē ḡuhnē dēnk rokaḡ vankaf hun va. ²³ Ale hnēpad wanēs ḡa do didil ile nkwēryēd ḡa, nke had ale yēkaḡ hnē njēka: ²⁴ ge puhnak yēka ḡa, njid do ndēnkWēd taḡ gante nke ka. ²⁵ Bare ale fēcētad gē yasery sariya satah le yēdafēhēfu ipēh ḡa, natēlahna soḡe nēpa tac ndēnkW taḡ, bare ntid le nēsēd ḡa. Awa, ahnē arac nēfadēha hnē ile ntid hna fop.

²⁶ Age ahnë ntiyahnëka Wënu ña nëñëka gë umë do mäkëna pëla wës lëwu ña, tokak nkaf ntëwu ña dënk: ile liyahnëka kwëhnana nafa. ²⁷ Wëlin ile hnëñëdëha ðus Wënu ña, Rëm ña: ipaß vukëryëm gë vësëval vële cëmaryëk vësan hnë uyiwëhnah lëw hni hna do kehayi viyë vivë ðuniya vi antë tonkënefu.

2

Idëbëndëlehn vahn

¹ Vëyënta mën, wuhne vële hwëtahnëka Ahwëhn fu asëmbik a, Yesu Këris, antë alëbëndëlehnënduni vahnë va. ² Mëntëk had inji tëfëta: asan avetak, ale liyak anënk sanu gë viyi viwamah, njijëk hn'ile mbarërun hna do ahañëhnah ale liyak viyë viwëh fëna njintëlehniji hnë mbara tac. ³ Ge kacarunëha ale sudak viyi viwamah ayi do alehnuna: «Dañary ani, laña lënah li», do hañëhnaha ntehnëdunëha: «Wëjë, gory ahahn» ma «Dañary nkal li», ⁴ awa ge koyëna ntidun, ntëbëndëlehnëdunëhëhni vahnë va do g'intawary meh kitijëdunëhëhni.

⁵ Nëparyin, vëyënta mën, vële ñahnëbu ðus: gena bi Wënu ña tëhnakëhni vëhañëhnah vëvë ðuniya vi soñe mbetahnëni kwëtahn hna do nuñani sah Inaw nte ntehnëk njëdadëhëhni vële ñahnëka va. ⁶ Bare wuhne, mbanëdunëhëhni vëhañëhnah va! Gena bi vëvetak va vërehnëdëhu do yodëhu vakitiña hna? ⁷ Vëvetak va yewëd wac fëren le njëdaku Wënu ña.

⁸ Awa, ntidun le sañëk ge mañëhnërun sariya Inaw Wënu ña gante kerik ka: «Ñahnëryehna añënta hu ña had wëjë dënk.» ⁹ Bare ge ntëbëndëlehnëdunëhëhni vahnë va, uweh lidun, mañëhnëluhna iyi sariya, awa ntavah Wënu ña cëlahnëdëhu. ¹⁰ Ge ahnë mañëhnëna akwëda ndampo sariya ña, lakënde mañëhn vañëntaw va, ntëntahnëk sariya ña fop. ¹¹ Gena bi Wënu ña umë lehnëk: «ant'ayëkëlehna asëval ahañary.» Ntehnëk fëna: «Ant'aryaña ahnë.» Awa wëla yëküluhna asëval ahañary, aryañata ahnë, mañëhnëlihna sariya ña.

¹² Awa, ile-wo-le hnësëdun ña do lidun ña yëtëryin kitijëdërun gë sariya ile fehëtëd vële wawëhnëka va. ¹³ Hnë fac kiti hna, Wënu ña kañëhnahnëdilahna gë ale wok kañëhnahnëdilahna gë vëyëntaw va; kañëhnahn ña yawëk gë ikiti ña.

Ikwëtahn gë ile lide

¹⁴ Vëyënta mën, ye nëfadëha ahnë ge ntehnëk: «Kwëhnañu ikwëtahn», ge tufahnëdina gë ile ntid ña? Sifa

ikwëtahn tac, kod bi pehëta? ¹⁵ Age ntehnik aÿënta fu aryampo wok kwëhnana viÿi vile ntiyađ ma le tokëđ wafac wã fop, ¹⁶ ye hnëfađëha ge ntehnërunëha: «Yiryeyi yam; cudary do tokëry afo afihñ», ge yëđalunahna ile valëka ÿa? ¹⁷ Koyëna nke soŋe kwëtahn iŋa: ge tufahnina g'ile liđe ÿa, ikwëtahn cëmah ye.

¹⁸ Ahnë ntehnëđ mpëđ: «Wëjë, kwëhnaru ikwëtahn, ami viÿë viferën liđeфу».

Tufërye bi hak kodu ahwëhna ikwëtahn hara didila fërën! Ge ami ye, gë ile liđeфу ÿa tufëđëmi ikwëtahn mën iŋa. ¹⁹ Kwëtahnëru Wën hudampo fo yehëhna? Caŋëk đus! Wayne ŋa fëna kwëtahnëni hafo mbalëndëni.

²⁰ Wëjë iŋi ntëhn! Ñadila bi ayët toña ÿa? Ikwëtahn ŋa kwëhnadina nafa ge diyina ile rufahnëđ! ²¹ Wënu ŋa hak njavëtëka acërakëlo fu ÿa Abëraham catëk? Gena bi soŋe ile ntiko ÿa ye, ante njëđahnëkawo aju Isak hn'ile cënade sadëha hna?☆ ²² Nuru, ikwëtahn dëwu ŋa gë ile ntik ÿa tëfëlëni do ile ntid ÿa fadëndanëk ikwëtahn dëwu ŋa. ²³ Koyëna ntiyako ile nësëko Vikerëh va: «Abëraham kwëtahnëkawo Wënu ŋa do soŋe rac Wënu ŋa pëlakawo umë catëk.» Do lawo macëkawo. ²⁴ Awa nurun, Wënu ŋa gë ile ntid ahnë ÿa njavëtëđëha ahnë arac catëk, gena g'ikwëtahn iŋi fo.

²⁵ Koyëna nkeho soŋe Rahab ÿa fëna, asëval ale wafëđëho nkaf ntëwu ŋa. Wënu ŋa njavëtëkawo catëk soŋe ile ntiko ÿa ante kacakëhniwo vahnë vëva Isërayel vële fayiko va do ndemahni tëfëni nkaŵ kaŵary.☆ ²⁶ Awa, ge ahn'a gona njënënd cëmëk, ndampo fo nke, ikwëtahn nte wok tufëhnadina ŋa cëmëk.

3

Ipëla wës

¹ Vëÿënta mën, antë ayabu vëharan vahnë, kabi njëtërun fuhnë vële haraŋëđëhëhni vahnë vi, yapënahneđe kitin hna ntëbini vëÿëntaŵ vi. ² Fuhnë fop ntëntëđëfun đus. Age ahnë nësëđ hara dëntëđina, ahnë arac catëk, mëkëđ pëla nkaf ntëwu ŋa hnë le-wo-le hna. ³ Gena bi karafe liđenëhëhni wafahnac wã soŋe maŵëhnahnëndënihëfu? Koyëna kodën njërëkëtëlehñin vimbahn vidëw hni va fop. ⁴ Ma kat, naharyin wakulu ŋi: la naÿ đus do sël hwëhn fanka peñëndëhni, gë fandëhwëra fatoy njiryeryëđe gante ñade ka, do njid hn'ile ñad ale yaryaryëđ hna. ⁵ Ndampo fo nke soŋe ryëw ÿa fëna; iñë ile vak đus ye hn'imbahn

☆ 2:21 2.21: Wapëgwala 22.1-19 ☆ 2:25 2.25: Yosuwe 2

hna, bare naŷenad do caned wanēs wacankaf. Yēkeryin, fakwēdēh toye kod pēd fēk sankaf! ⁶ Awa, ryēw ŷa gē hwēdēh mēntēlēni. Duniŷa wameh ye hn'imbahn fu hna, tonkēnēd imbahn űa fop. Pēdēd duniŷa lēw fu ŷa fop gē hwēdēh hunte watik janāma hna.

⁷ Vahnē va kodēni ntini maŷēhnēnihēhni wulaw ŷa gē wusēry ŷa gē ile huhad do gē ile ye wov hna. ⁸ Bare ryēw ŷa, ahnē kodina nti maŷēhn! Inē wēh le wok nēwēdina muk yam ye, do pēbēka wanto. ⁹ Gē ryēw ŷa njēwēden icēmb Ahwēhn a, Rēm fu ŷa, bare fēnali gē umē ndēwanēdenēhēhni wameh űa vahnē vēle ntik Wēn mēntēlēni gē umē va. ¹⁰ Wanēs icēmb do idēwan wēh sahnēd hnē wēs ryampo fo. Vēyēnta mēn, tēfēlahna nke koyēna. ¹¹ Hayalin hante sanēd wēnka wanēűah gē waűaűah gena. ¹² Vēyēnta mēn, anuŷ kod bi ntēw wacalav? Acalav fēna kod bi ntēw wanuŷ? Ndampo fo nke, hayalin wēnka waűaűah fēna kodina njalēn wēnka wanēűah.

Soűe hakili

¹³ Nke bi hnē wūhnē ale liyahnēka kwēhnak hakili? Arabi tufahnēnd hakili lēwu ŷa gē viŷē vifērēn vile ntid g'ibana va. ¹⁴ Bare ge inēwary gē inā dēb vēyēntaw űa fēbēku wasakahn hun hna, bokawo ahnaŷēnandu, ahnēsēndu koyēna ile hnēmpēlēk gē toűa ŷa. ¹⁵ Iŷi sifa hakili cēlidina g'ambin; ibē nkal ye, iba vahnē, gē Sintani dēnk. ¹⁶ Toűa ye le nke inēwary gē inā dēb vēyēntaw űa, hnam nked fop vankeya vameh va do yam godina. ¹⁷ Bare ahnē ale hwēhnak hakili vē g'ambin ŷa ahnē afacah ye ryēnkwēryēnkw ŷa, tac űad yam ŷa do nēűēk nkenti, pēbēka kaŷēhnahn gē viŷē vifērēn, dēbēndēlehnēdīlēlihna vahnē va, do tokadīlēlihna. ¹⁸ Vēle ŷad yam va, gē yam ŷa campehnēdēni usatah ŷa caharaű lēw hni, had uhnēda, do satah ŷa mbarēpēdēni.

4

Iűa duniŷa, inēw Wēn

¹ Ne matid wasonko ŷa gē wamēt űa yēbēlan hun? Inā nte wētēd hn'imbahn hun hna matid. ² űadun inē, bare kodīluhna ahnuŷawu, awa pēhwētaḍun aryaŷuna ahnē; pērēku g'inē ahnē, bare kodīluhna ahwēhnawu, awa afēgwēlehnu sonko do gē uŷēt. Nuŷaluhna ile ŷadun ŷa, kabi muntalunahna Wēnu űa. ³ Do la aŷuntawu, nuŷadīluhna, kabi kēm fo muntadun: alihahnu inā hun űa fo rēyēdun. ⁴ Tavērunēha Wēnu űa! Yētēluhna bi inā viŷē iŷi duniŷa ŷi iyeŷ Wēn ye? Ale ŷad nke lawo duniŷa

ÿa aÿew Wën ntiyađ. ⁵ Gena aki fo nësarëđ Vikerëh vi: «Wënu ña ñad đus iyir nte ntik hnë fuhnë ña.» ⁶ Tac Wënu ña njivëk đus hnë fuhnë. Soje umë Vikerëh va më lehnëk: «Wënu ña ñewëkëhni vële hnaÿënađ va, bare tufëđëhëhni ipëreña dëwu ña vële vanad va.»^{*}

⁷ Awa, banaryin Wën hna; ñwëÿëhnëryina Sintani do nkaryëđëhu. ⁸ Tëharyina Wënu ña do tëhadëhu. Pacënaryin wëbák ña, wuhnë vëwen vi; pacënaryin vinahan hun va, wuhnë vële wajëlehnad vi! ⁹ Yahnaryin, geryin hnë wakwëy, do koryin; arabi waryas hun wã mbaca wako, do hnatah hun wã mbaca yiwëhna. ¹⁰ Banaryin haryënkwa Ahwëhn hna do naÿëneđëhu.

Soje ikitiÿ aÿëntawu

¹¹ Vëÿënta mën, ant'alehnëländu wameh. Ale lehnëka wameh aÿëntawu ma hitiñëka ÿa, ahnë arac sariya Wënu ña ntehnëk do kitiñëk. Wati rac, ahitiñ sariya ÿa ntiyak, gena ale wawëhnek. ¹² Wënu ña yëđahnëk sariya ÿa do umë fo ye ahitiñ a; umë fo hođ pehëta ahnë ma mbëvehna. Awa wëjë ale hitiñëđëha aÿënta hu ÿi, mo liyahnëki yeru?

Soje inaÿëna

¹³ Tame, nëparyino, wuhnë vële lehnëđ: «Dol ma acahn njidëfun hnë iñi naŵ, bëhn lidëfun hnam, igwaf rëkëđëfun wafëndëfu do nuÿadëfun koryi.» ¹⁴ Wuhnë, yëtëluhna bi hak nkeđ đuniÿa hun ÿa acahn! Had fëcahnunt fante sahnëđ do ndëcëlehn tañ nkerun. ¹⁵ Wëlin ile rëfëku ahnësu ÿa: «Ge Ahwëhn a mawëk, cëmëđilëfuhna do ntidëfun iÿin gë ÿin.» ¹⁶ Bare hali, wuhnë naÿënađun gë wanës wacankaf. Iÿi sifa naÿëna fop yivëna wëla toye.

¹⁷ Awa ge ahnë njëtëk gante ntide ufërën ka do dil, wameh ntik.

5

Unira vëvetak

¹ Tame, nëparyino, wuhnë vëvetak vi! Koryin do yahnaryindën soje wameh wante ÿad njohahnu ña! ² Paryi nke hnapul hun ÿa nkëlëđ do viÿi hun va tokëđëni vamaÿ. ³ Sanu hun ÿa gë koryi hun ÿa nkal fërëkanëđ do nkal tac rëkendëhu; tokëđ vimbahn hun va had hwëđëh. Hnë wapuya đuniÿa hna mbarëparun hnapul.^{*} ⁴ Nwëÿërun cosëđilunihna vële ryokuñëhnëku wëhaÿ hun va. Rumpah sankaf ye! Wadëka vëvarëp roka hun va tëkëk hafo vanëđ Wën Ahwëhn Fanka hna. ⁵ Hnë uvetak sankaf gë fop ile hnëñëđëhu nkerun nkal li. Konënarun had wusaw soje fac

^{*} 4:6 4.6: Wanira 3.34 ^{*} 5:3 5.3: Matiye 6.19-20

ile ndawahnëdëni ŷa. ⁶ Kitiŷerunëhëhni vële wok vëlina iñë va do ndawëhnërunëhëhni; vëyaŷënanëluhna.

Duñëna gë iyëfa

⁷ Awa, vëyënta mën, duñënyin hafo Ahwëhn a mbokaj. Yëkëryina ayama gante nduñënaď ka napatënd nkal iña njivënehna uhnëďa ŷa do nuŷa roka yabah le mbarëpëď: njëtëk tëtëka tèv hafo sama ŷa pu. ⁸ Duñënyin ŷuhnë fëna; yaŷënyin đus, kabi Ahwëhn a mbokajëď biŷëďina!

⁹ Vëyënta mën, antë aŷëhnandu soŷe Wënu ŷa antë kitiŷu. Tëkik, rënka hun hna nke! ¹⁰ Vëyënta mën, đënkwëtaryinëhni wakila wante hnësëďëho g'uŷac Ahwëhn ŷa: tëtëtalahnëryin iduñëna dëŷ hni hnë horot hna. ¹¹ Ntehnik nëfakëhni vële yaŷënak horot hna. Nkwëryërun ga nësëďe soŷe iduñëna yaryah iba Sob ŷa^o, do njëtërun le njëďaka ŷa Ahwëhn a wapëta hna. Ahwëhn a kaŷëhnahnëďëha đus do kwëhna nëf.

¹² Dënkwëtaryindën waŷi, vëyënta mën: antë alëkëndu gë ambin ŷi ma g'inkal iŷi, ma gë sifa ntëka-wo. Ge ha ye, dehnëryin, «Ha» ge hali ye, dehnëryin «Hali» fo, soŷe antë kitiŷu Wënu ŷa.

¹³ Nke bi hnë ŷuhnë ale horotëď? Arabi muntand. Nke bi ale natëk? Arabi njëŷënd icëmb Wënu ŷa. ¹⁴ Nke bi ale resëk hnë ŷuhnë? Arabi macëhni vëvë haryënk wery sali va; vërac njëfanëďëniha turatëndëniha wagu nkaf hna g'uŷac Ahwëhn a. ¹⁵ Iŷi sifa njëfa nte liyik g'ikwëtahn ŷa, pehëtëďëha ares a: Ahwëhn a matëndëďëha, do wameh wante ntik ŷa tavëhnëďe. ¹⁶ Awa putaryin wameh hun ŷa yëbëlan hun, do yëfanëhnëläryindën, soŷe ayërenahniwu. Iyëfa ahnë asatah a kwëhna fanka đus. ¹⁷ Eli ahnë gë fuhnë ki yeho: njëfako g'ikwëtahn soŷe antë tèv, do tëvelohna hnë wabëhn watar gë fagant bëhn. ¹⁸ Tac më mbok njëfa kat; awa më tëvek do sama ŷa më njivëk đus.

¹⁹ Vëyënta mën, ge aryampo hnë ŷuhnë tavëk nkaŷ toña ŷa do ahawary mbokaryeta, ²⁰ yëtëryin iŷin: ale vokaryika aŷen hnë nkaŷ përen hna, pehëtëďëha icëm iña do tavëhnëďe wameh wayabah.

Kayëte ndënkwëryënkw mba Piyer Wade yehëhna kayëte Piyer

Piyer afayik Yesu Këris yeho. Yesu macëkawo wati nte pëladëhëhniwô wëÿis ña. (Lik 5.1-11; Matiye 4.18-22) Wati rac Simo macëdeho. Ahwëhn a Yesu nkwëcëtëkawo wac ÿa Simo maca Sefas (San 1.42), umë fëhnëtanëk taka (gë watëvav ña, «pierre»).

Wati nte ndokuñëdëho Yesu ña, Piyer ñarël lëwû nkeho kwëlëkwël. Mama nkehahnëko rac, anjahëtakawo Ahwëhn a wahwënta warar, gante ntehnëkawo Yesu ka ani gë pëlahnënde ÿa. Ankentahniko hnë viyary vëryënkwëryënkw g'iyag nte pëyayiniho ibëhn Yesu ña do, ga ndëcëk watac, nkoko kahnënda hnë pëyahn Wanës Wakasëk hna.

Ntiyahnëkëfu paryi Piyer Rom hna nkeho ga cëmëk Afayik Pol hnë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw gë warar ma bëhn wafëhw imbëd gë ryaw gë wahnah (63 gë 64) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa.

Piyer kerëhnëkëhniwo kayëte ntëwû ña vële hwëtahnëk ye hnë vankol imbëd vambë Asi Toy hn'ile macik gaki Tirëki hna. Andënkwëtehnëdëhëhni wayëhw nuÿani hnë Këris hna do kamënaÿehnehni fëna maÿëhnëniha Wënu ña paß gë wahorot do ibërehn soje ikwëtahn ntëw hni Këris ña.

Piyer tëyëdëhëhni fëna ntënënelëni: ale-wo-ale paß gë vësankaf va, vëryonkuñ va paß gë vële hwëhnëkëhni, vësëval va paß gë vësan hni, do vësan va paß gë vësëval hni.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'iñi kayëte: uhorot, imawëhn, wameh, iyir.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Itama g'imac njasa pacah (1.3-2.3)

Itaka nte yënëd gë ñulunda le rëhnayik (2.4-12)

Imawëhn (2.13-3.7)

Uhorot lakënde alind ufërën (3.8-22)

Itav wameh do ñemal (4.1-11)

Mbetani vële horotëd had Këris (4.12-19)

Vicër gë vële hahnëndak va (5.1-11)

Simpaÿi rëkwa (5.12-14)

Simpaÿi

¹ Ami Piyer, afayik Yesu Këris ÿa, herëhnëryidëhu wuhne vële tëhna do ye vëhneh sampëk hnë wayal Pon gë Galasi gë Kapados gë Asi do gë Bitini vi. ² Wënu ña Rëm ÿa

tèhnaku had gante njètëko kobëri ka; gë Iyir Ipacah ña pitirun soñe lëwu. Ha, tèhnaku ðanko aŵaŵëhnahnuna Yesu Këris do pacënahnu g'icëlëvahn sat lëwu ÿa.

Arabi ipërëna ña gë yam ÿa nkwënawu ðus!

Itama nte wok cëmëdina

³ Cëmbënëfuna ale ye Wën gë Rëm Ahwëhn fu ÿa Yesu Këris: hnë ikayëhnahn cankaf ntëwu hna, anagëkëfu g'ahaŵary g'imat Yesu Këris fagant vësëm, soñe nuÿayin itama nte wok cëmëdina, ⁴ do soñe nuÿayin intëw intë wok bëvëdina muk, tonkëdina, do igwam ntëwu ña cëvëdina. Irac kwëtëhnëku mbin hna, ⁵ wuhnë vële keryëd gë fanka falëwu fa, gë fere ikwëtahn soñe ipëh nte fëhwëtak tufëhna wati rëkwa hna. ⁶ Soñe umë pëbëryiwu uhnatah ŵa, lakënde soñe wati roy tëfëka ahoroteyehniwu gë fop wasifa wayëkëhnahn. ⁷ Iÿi horot tufahnëd ikwëtahn hun ña paryi nke. Sanu ÿa kode përëkani, bare hwëdëh hna nude bi nkwamëk. Aki fëna ikwëtahn hun ña le ÿak hnëfak gë sanu ÿi njëkëhnahnik hnë fop wasifa wahorot hna, soñe njëtahni njawëk. Tac fac le mbokajëd Yesu Këris ÿa, gë fere ikwëtahn hun ña nkeð idëwan, icëmb do idënën. ⁸ Nahnërunëha hara nulunahna, gaki kwëtahnërunëha hara nulunahna, do uhnatah hun ŵa camëk hafo le nkoyik kodena tëfëtayi gë wanës, ⁹ kabi tükën ña rëkënedun ile njëkëlehnëd ikwëtahn hun ña: umë ye ipëh walawary hun ŵa.

¹⁰ Kobëri ña, wakila Wënu ña njëkëlehnëni paryi nuni hak Wënu ña pëhëtëdëhëhni vahnë va. Apëyahnëniho soñe inji pëh nte njëdädehu Wën. ¹¹ Wakila watac njëkëlehnëni njëtëni guve do hak ntiyað irac. Iyir Këris ña hnë vëhni nkeho, do pëyahnëko kobëri ña wahorot wale rëfëkawo nuÿa Këris ña do g'icëmb intë rëfidëha ña. ¹² Wënu ña njëtëndanëkëhni wañi wanës gena soñe lëw hni dënk, bare soñe hun yëdahnik. Doliÿi vëfëyahn Wanës Wakasëk ña nësëhnënihu watac gë Iyir Ipacah nte yëdahnijik ambin ña. Do wamëleka ña dënk ñadëni ðus njëtëni rac.

Imac njasa pacah

¹³ Soñe umë ye, naharyin ile rëfëka aliwu ÿa, nëgaryin do kwëtëryin fop tama hun ña hnë uyëd ipëh nte yëdaderun fac le mbokajëd Yesu Këris ÿa. ¹⁴ Maŵëhnëryina Wënu ña had vutah vupërën: Ant'arëfu viña vimeh wabë kobëri ña, wati nte nkorunëho yëtëluhna toña ña. ¹⁵ Bare had gante pacëk ale wacëku ka, wuhnë fëna geryin vëfacah hnë fop

vankeya hun hna, ¹⁶ kabi kerik: «Geryin vēfacah, kabi ami pacēbu.»[☆]

¹⁷ Hnē wayēfa hun hna, macēdunēha «Apa» ale hitiņēd ale-wo-le ile ntik ŷa hara dēbēndēlehnēlihēhniha vahnē va. Soņe rac ye, geryin vēlēnēn Wēn, wati le yehahnērun nkal li. ¹⁸ Ankeya nte hnuŷarun gē vacērakēlo hun vi yiryeryēdina karyēnk. Bare njetērun, Wēnu ņa cosahnēk icos cankaŷ soņe pehētahnu hnē aņi sifa nkeya. Dinahna gē viŷē vile fērēkaŷ, had sanu ma kori. ¹⁹ Bare pehētēku gē sat fērēn Kēris ŷa, umē ale ye had fape fante wok kwēhnana dahēse wēh do ņoñ nudena ile wek. ²⁰ Wēnu ņa tēhnakawo ani gē ntihañdēnd duniŷa ŷi, atufahnēka gaki hnē waŷi wawati wale ye warēkwa, soņe hun. ²¹ Wuhnē, paŷ gē Kēris kwētahnērunēha Wēnu ņa, umē ale vēhnēndanēka fagant vēsēm do yēdaka icēmb; aki kwētēdun ikwētahn hun ņa do itama hun ņa Wēn hna.

²² Maŷēhnērun toña ŷa do koyēna pacēnērun vintaŷary hun va, alihahnu iņahnēl catah vēŷēnta hun. ņahnēlēryin dūs gē vēŷēnta hun gē ntaŷary hun fop. ²³ Nagirun hnē uwām hasēk, ule wok matina hnē uhnēdā ule fuŷ bare ule wātik hnē uhnēdā ule wok cēmēdina: Wanēs Wēn wabē kantēm. ²⁴ Kabi,

«Mbahn ņi nke had dēl,

do fop icēmb dēwu ņa had ufētel dēl;

dēl ņa kankēd do ufētel ulēwu wā njod;

²⁵ bare unēs Ahwēhn a nkoŷ kantēm.»[☆]

Uwī nēs, Wanēs Wakasēk wante fēyayirun ye.

2

¹ Doliŷi caņētaryin fop ile wēk; antē arokaŷuna ahnē, antē ayewu vēhurubak, antē ayewu vēŷēwary, antē ahnēsu wameh vēŷēntaŷu. ² Had fanul, ŷalēryiŷu wambēl wapačah wante ryavēd ntaŷary danko, g'umē, ahnaŷēntiŷu hn'ipeh hna, ³ kabi, had gante nēsēk vikerēh ka: «andahērun gante nēņēk Ahwēhn ka.»[☆]

Itaka nte yēnēd gē bulunda le rēhnayik

⁴ Pēharyina Ahwēhn a Yesu. Umē ye itaka inte yēnēd. Vahnē va caņētaniha, bare Wēnu ņa tēhnaka, do nkwa mahnēkawo. ⁵ Wuhnē fēna, nkerun had wēraka wale yēnēd wale yēryahnik cery nte nkehahnēk Iyir Ipačah, soņe ayehahnu bulunda fačah vēsēna wasadēha, soņe asēnahnu wasadēha gante ntehnēku Iyir ka, do Wēnu ņa tebaŷ soņe Yesu Kēris. ⁶ Ha, ntehnik hnē Vikerēh hna: «Wēli, atēhnaŷu itaka nte hnēfak

☆ **1:16** 1.16: Soņe Walevi 19.2 ☆ **1:25** 1.25: Esayi 40.6-8 ☆ **2:3** 2.3: Wahnēw 34.9

do kwëtëbu hn'inaw̃ Siŷo hna taka ndënkwëryënkw.
Ale hwëtëk ikwëtahn ntëwu ɲa hnë ŷalu
yëtëdīnahna muk usëfëhnah.»[☆]

⁷ Soŷe w̃uhnë vële hwëtahnëk, untënah. Bare soŷe vële
wok vëhwëtahnëna va,
«Itaka inte cañëtaniho vëvëry vacery ɲa
vacak ye tame inte mbëryahnëk Wënu ɲa cery ntëwu
ɲa fop.»[☆]

⁸ Do fëna ntehnik:
«Taka nte nkëwëdëni vahnë,
taka nte hëfëd.»[☆]

Nkëwëdëni vahnë vërac kabi vëwawëhnëna wanës Wënu
ɲa do koyëna nuŷadëni ile pëhwëtaniniho ŷa.

⁹ Bare w̃uhnë, bulunda ile rëhnayik yerun, vësëna
wasadëha ahnaŷ, bulunda facah, vahnë vële kwëhnëk
Wën. Atëhnaku soŷe afëyahnu vantiyehn vacamah
vante ntik, umë ale w̃acëku asahnu mëhwëry hna,
arëнку humpen hucamah hudëwu. ¹⁰ Kobëri ɲa,
gelunohna bulunda, bare gaki bulunda Wën yerun; kobëri
ɲa yëtëluohna ikaŷëhnahn Wën, bare gaki nuŷarun
ikaŷëhnahn ntëwu.[☆]

¹¹ Vëŷënta mën, w̃uhnë vële ŷahnëbu d̃us, w̃uhnë vële
ye vëhneh nkal li, vële ryëcalëd, nkaŷëtam, tavëryin viña
vimeh mbahn vinte w̃ëtaryëd ntaŷary hun. ¹² Kwëhnaryin
n̄jasa përen fagant vële wok vëhwëtahnëlahna Këris;
koyëna, lakënde mërahnëndënihu, ntehnëndëni vëwen
yerun, afo n̄javëtëni vantiyehn vapëren hun va do
cëmbëdëniha Wënu ɲa fac le n̄jijëd hna.

Imawëhn vësankaf

¹³ Soŷe Ahwëhn a, maŷëhnëryina asankaf-wo-asankaf:
ahnaŷ ale ye nkaf vësankaf fop, ¹⁴ do waguverëner
vële payëk va soŷe korotehnëhni vële wënëd va do
cëkwaryënihëhni vële lid ufëren va. ¹⁵ Kabi ile ñad
Wënu ɲa ye, vantiyehn hun vapëren va remënayehnekëhni
vëhnënkwah vële wok vëyëtëna iñë. ¹⁶ Geryin vahnë
vële ye afaya, bare paya hun ɲa antë coŷ wameh wante
lidun ɲa; geryin vëramp Wën. ¹⁷ Dënëneriyinëhni vahnë
va fop, ɲahnëryinëhni vëŷënta hun hn'ikwëtahn hna,
maŷëhnëryina Wënu ɲa, dënëneriyina ahnaŷ a.

Imawëhn vëryokuɲ

¹⁸ Vëryokuɲ, maŷëhnëryinëhni vahnë vële
ryokuɲehnedëhu, do dënëneriyinëhni, gena vële fërenak
do ryuñënanëdëhu fo, bare gë vële fërekak per. ¹⁹ Toña ye,

☆ **2:6** 2.6: Esayi 28.16 ☆ **2:7** 2.7: Wahnëw̃ 118.22 ☆ **2:8** 2.8: Esayi 8.14

☆ **2:10** 2.10: Ose 1.6,9; 2.1,23,25

ge mëkarun wahorot wale wok tēfēluhna, do ryuñēnarun soṇe idēnēn Wēn, rac ye nēfak paryi ŷa. ²⁰ Injēhne cēmb yehēhna ge duñēnarun daf soṇe ile wēnerun ya? Bare ge duñēnarun wadaf ṇa soṇe ufērēn ile lirun ŷa, nēfak paryi ye haryēnkwa Wēn hna. ²¹ Gena bi rac macēku Wēnu ṇa? Kabi Kēris fēna korotēk soṇe hun; atufēku nkaŵ ṇa dānko arēfu vacēbētel vantēŵu va.

²² «Umē dina la uŵeh ryampo,

wēla hwēnta ryampo tokana ahnē.»^{*}

²³ Umē ale ŷēŵik, maŵēna njewēg, hnē horot lēŵu hna nēsēna ntini wēh, bare kwētēk tama ntēŵu ṇa hnē Ahitiṇ asatah hna; ²⁴ umē ale, hnē mbahn dēŵu hna, ndibēk wameh wadēŵ fu ṇa kērēwa hna, dānko tavahnin wameh fu ṇa, do nkehahnin hnē uwām satah; umē ye ale sēreṇnik soṇe njērahnin. ²⁵ Akwēyērunēho had wape, bare gaki mbokajērun gē cape aheryēherya, ayaw ŵalawāry hun.

3

Vēsēval va gē vēsan va

¹ Wuhnē vēsēval va fēna, tēfēka aŵawēhnēnduni vēsan hun. Ge ntirun koyēna, vēryampo hnē vēhni, lakēnde vēhwētahnēna Wanēs Wēnu ṇa, ge njēkēni vankeya hun va, akwētahnēdēni. Do fop iŷin wēla nēsēluhna, ² kabi nudēni gante pacēk vankeya hun ka do tufahnēd untēnah.

³ Ant'aryēñu igwamēna mbahn, had ryaŷ mul, ma liya wēkayēt sanu, do cuḍa viŷi vēhambah ntaŵi. ⁴ Hali, gwam hun ṇa tēfēka nke mbē bambery ntaŵary hun hna, mbē hakili hnēṇah do hwēhn yam. Iŷi sifa gwam pērēkadina muk, do kwēhna vēhni Wēn hna nafa sankaf. ⁵ Kobēri ṇa aki kayētadēniho vēsēval vēfacah vēle hwētēko tama dēŵ hni ṇa Wēn hna: ntēnēnēdēnihēhniwo vēsan hni.

⁶ Aki nkeho Sara. Ntēnēnēkawo Abēraham; macēdēhawo Ahwēhnu. Wuhnē fēna nkeḍun had Sara ge ntirun ufērēn hara ṇoñ dakēluhna.

⁷ Wuhnē vēsan va fēna, pabēryinēhni ḍus vēsēval hun va do geryin ndampo fo, dēnkwētaryindēn fanka hun fa kēñēlahnēna gē fanka falēŵ hni fa. Dēnēnēryinēhni, nuŷadēni had ŵuhnē uwām sēr le njēḍand Wēn. Diryin koyēna dānko wayēfa hun ŵa antē mbok memaŷehni.

Uhorot lakēnde alind ufērēn

⁸ Wēlin uhnēs rēkwa lēmēn: kwēhnaryin fop nahandampo fo, do gwēryēlēryin fēna. Nahnēlēryin ntēwēlēŵun had vahnē hun; geryin vahnē vēhnēṇah, do banaryin haryēnkwa vēŷēnta hun va. ⁹ Ge ahnē ntiku uŵeh,

^{*} 2:22 2.22: Esayi 53.9

antë aliguna uweh; ge ahnë njewëku antë ayewëguna. Dëwanëhnëryindëna kwëlëkwël, kabi soje rac macahnëku Wënu ɲa, danko ndëwahnu.

¹⁰ «Ale ɲad ɲahn uwám

do nuɲa wafac wafërën

tëfëka mëk ryëw lëwu hnë inës wameh

do wës lëwu gë wanës wante rokad,

¹¹ ndarënd uweh wã do ntind ufërën,

ɲjëkëlehn yam ɲa do tëfëlehn g'intawary ntëwu fop.

¹² Ahwëhn a keryëdëhëhni vësatah va,

do vanëf vantëwu va hnëpad wayëfa walëw hni wã;

bare yëka Ahwëhn a niɲahnëkëhni vële lid wëh soje antë nke aɲëw alëw hni.»[☆]

¹³ Mo lidëhu uweh ge kahnëndarun idi ufërën wã?

¹⁴ Lakënde ahnuɲawu wahorot kabi ufërën lidun, mbetadun. Antë ntaku gë ahnë, do antë pëmpëhnanu.

¹⁵ Bare ntënëhëryina hnë wasakahn hun hna Këris had Ahwëhn a. Ge ahnë tÿëku, këbëharyin ayabahnu itamahn nte hwëhnarun ɲa.

¹⁶ Bare diryin wajira fo do g'untënah, g'ikwëhna nahan përen, danko vële hnësëd uweh soje nkeya përen hun gë Këris ɲa cëfëhnëhni soje ile njewënihu ɲa.

¹⁷ Ha, ge Wënu ɲa ñad, apecek ahorot hnë wapëren wante lidu ɲa g'ile horotëdu hnë wameh wante lidu ɲa.

¹⁸ Këris umë dënk korotëk hafo cëm hwënta ryampo fo soje wameh ɲa fop; umë ale wok menëna, acëmëk soje vahnë vëwen va.

Ntiko koyëna danko njiryeryahnu gë Wën. Paɓ g'imbahn ntëwu ɲa ndawiko bare paɓ g'iyir ɲa mbokaryijik wám hna.

¹⁹ Do njiko had iyir pëyahni imëk ntëwu ɲa wayir wale sëdiko kaso hna, ²⁰ vële woko vëwawëhnelahna Wënu ɲa kobëri ɲa, ante tufahnëdëho duñëna ntëwu ɲa wati nte ntidëho Nowe sisikulu ɲa.

Vahnë vële fehëntiko wënka va vëyabëlohna, mbëd gë vërar fo nkeniho.

²¹ Wanj wënka yeho had yarya le fehëtëdëhu gaki ɲa. Iyi yarya, gena idag ronk mbahn. Hali, dahëse ye le rufahnëd mëta imac Wën g'inahan përen.

Rac fop ntiyad gë fere bëhn Yesu Këris, ²² umë ale hayëk ambin do lañak farëhw Wën hna. Wamëleka ɲa, gë vësankaf va, gë fop vëyi vëyëntaw vële hwëhna fanka ambin hna mawëhñëniha.

4

Itav wameh

¹ Atac, kabi Këris korotëk mbahn ntëwu hna, wuhnë fëna, kwëhnyarin nahan ndampo fo gë umë. Gena bi

[☆] 3:12 3.12: Wahnëw 34.13-17

ale horotëk mbahn ntëwu hna ravëk wameh ña ² ðanko, hnë wafac wale wojëka wã nkal li, uwám lëwu wã nke gante ñad Wënu ka, do tav wëbal wameh wëba vahnë? ³ Gwërënkehu wati idi had gante ñadëni ntini vahnë vële wok vëyëtëlahna Këris va: aki fo nkeyarëdëni, tëfëdëni wëbal wameh, andëwëdëni, atokëdëni dëcët do cedëni dëcët uñen ðulunda hna, cëmbëdëni waravahn wasëfëhnahnah. ⁴ Gaki, kabi goluhna arëfëlëndu, gë vële wok vëhwëtahnëna va, hnë vankeya vameh dëcët hna, apëmpëhnahnëkëhni, do anjwëdënihu. ⁵ Bare afo nkabahnëni haryënkW Wën hna wante ntini ña. Akëbënak kitiñëhni vële wok gë vële sëmëk per. ⁶ Soje umë ye vësëm va fëna pëyayini Wanës Wakasëk ña. Akitiñini paß g'imbahn ña had vahnë va fop, bare gaki kodëni nkeni paß g'Iyir ña had Wënu ña.

Gante tëfëka ndemalëndëni vële hwëtahnëk va

⁷ Wapuya duniya ña pëñajëk! Soje rac, tëfëka ayewu vëseryah, do nëgëtëryin wahakili hun wã ðanko aholu ayëfahnëndu. ⁸ Ile yãk nëfak ya, ñahnëlëryin dus, kabi iñahn ña tavëhnëd wameh wayabah. ⁹ Yotoyehnlëryin hnë watere hun hna g'uhnatah. ¹⁰ Wënu ña njëdaku wafere aryemalëndu gë vëyënta hun va. Geryin had vëryokun vëfërën vële hoð paßëni wayëd wanëmpëlah Wën. ¹¹ Age ahnë nësëd, wanës wadëwu ña nke wëba Wën; ge ahnë ndemaðëha aýëntaw, uryema lëwu wã nke gë fop fanka fale njëdaka Wën fa, ðanko, paß gë Yesu Këris, Wënu ña cëmbi hnë fop, umë ale hwëhnëk icëmb do imëk soje kantëm. Nke koyëna!

Mbetani vële horotëd had Këris

¹² Vëyahnik mën, antë pëmpëhnahnu gante njëkëhnahnëderun gë wahorot wahambah ki. Antë ahnahawu wañi tëfëlahna tëki. ¹³ Bare natëryiwu kabi nkentahnirun uhorot Këris hna, ðanko fac le nuhandëni vahnë icëmb ntëwu ña natahnu paryi. ¹⁴ Mbetarun ge njwëdëderun kabi vërefal Këris yerun, kabi Iyir icëmb, Iyir Wënu ña, hnë wuhnë nke. ¹⁵ Ahnë-wo-ahnë hnë wuhnë antë korot kabi aryañ vahnë, ale ma awen ye, ma kabi ale yentahnik wëba vëyëntaw ye. ¹⁶ Bare ge ahnë korotëd kabi kwëtahnëka Këris, antë cëfëhna; hali, camehna Wënu ña fo had gante ntehnëdëni vahnë ka ava Këris ye.* ¹⁷ Wati kitiñ ña tëkik, do pëgwëhnahnëkëhni vahnë Wën va. Do ge pëgwëhnahnëkëfu, hak puhnaðëhëhni vële wëyëk

* 4:16 4.16: Vantiyehn 11.26

vëhwëtahnnëna Wanës Wakasëk Wënu ña? ¹⁸ Had gante nësëk Vikërëh ka:

«Ge ipëh vësatah va ntakek,
hak nkedëhëhni vëyapah va
do vëwen va?»[☆]

¹⁹ Koyëna, vële horotëd kabi mañëhnnëni iña Wënu ña njëdaniha añahan ahahnëndak a vintañary vidëw hni va, do nkod ntindëni ufërën wã.

5

Vicër gë vële hahnëndak

¹ Doliyi vicër vile ye fagant hun va hnësëhnnëdëfu. Ami dënk acër yëbu had wuhnnë; sede yëbu hnë wahorot Këris hna, do nkentahnëdëfu hnë icëmb nte rufande. Wëlin wante rëyëdëmu ña: ² Keryëryin ntega nte kwëtehahnëku Wënu ña, ayëkanduni hara gena forosima, bare afaya fo, had gante ñad Wënu ka, gena soñe avetahnu, bare kabi ñadun paryi. ³ Antë aryëcëtahnni ucankaf hun ña vahnë vële hwëtehahnirunëhëhni va bare diryin gante tëfëtalahnëdënihu ntega ka. ⁴ Do ge Asankaf vëheryëherya va karyëtajëk, njëdadëhu pënkwa ahnañ, nte wok përekadina, soñe imëk.

⁵ Koyëna fëna, vëjar, dënëneriyinëhni vicër va. Do wuhnnë fop, hnë nëñëla hun hna, cudaryin ibana, kabi Vikërëh va ntehnëk:

«Wënu ña ñëwëkëhni vële hnañënad va, bare tufëdëhëhni përena dëwu ña vële vanad va.»[☆]

⁶ Awa, banaryin haryënkwa fanka sankaf Wënu ña, d'anko nañënahnu hnë wati le tëhna hna. ⁷ Do tavëryin gë umë fop wafëmpëhnañah hun wã, kabi pabëku.

⁸ Nëgaryin, do kwëtëryin hakili! Kabi añëw hun a, Sintani ña, yasëlehnëd had vësëhn ile ryekad, yëkëlehnëd ale tokëd. ⁹ Kahnëndaryin, yañëaryin hnë ikwëtah hna, kabi njëtërun vële hwëtahnnëk nkal li fop va iyi horot nudëni vëhni fëna.

¹⁰ Wahorot hun wã biyëdina. Wën, ale hwëhnnëk vifërën fop, macëku soñe ayentahniwu hn'icëmb ntëwu kantëm hna kabi mbëmënkëlërun gë Yesu Këris. Umë dënk matëndëdëhu, njawënnëdëhu, njëdadëhu fanka fale hamëhnañëhnnëdëhu fa do kodëluhna ahëfiwu. ¹¹ Arabi imëk ña nke gë umë soñe kantëm! Nke koyëna.

Simpayi rëkwa

¹² Silëve* ryemako herëhnëryiŵu inji kayëte. Ge ami ye, aŷënta fu ahahnëndak ye. Kamënaŷehnëmu, do pëyamu rac ye ipërëna paryi Wënu ŋa. Yaŷënaryin hnë inji përeña.

¹³ Vële hwëtahnëk ye Babilon va nkaŷëryinihu, Wënu ŋa tëhnakëhni had ŵuhnë. Ajë mën hnë kwëtahn hna Marëk nkaŷëryiku fëna. ¹⁴ Gaŷëryinëhni vële hwëtahnëka Yesu va g'ijahn nte rufande vëŷënta hna. Nuŷaryin yam ŷa, ŵuhnë vële kwëhnëk Këris va fop!

* **5:12** 5.12 Silëve wacik fëna Silas.

Kayëte kigëna mba Piyer Wade yehëhna hnë inji kayëte

Afayik Piyer ña herëk inji kayëte wati nte kobëko gë icëm ntëwu (mpëd yëbëlan bëhn wafëhw imbëd g'iryaw g'imbëd gë bëhn wafëhw imbëd g'iryaw g'imbëd gë wahnah (65-69) ga ndëcëk hnagi Yesu ÿa). Kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk va bare yëtëlëfuhna bi ne nkeniho. Niradëhëhni soñe vëharaj wamër va. Andënkwëtehnëdëhëhni gante nkwënëdëni ikwëtahn dëw hni ka do ikwëtahn dëw hni ña kahnëk hn'ile njawëk. Yesu mbokajëd do atëfëkëhni kahnëndani hnë umë.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: gë fere, kila, vëharaj wamër, iyët.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-2)

Gante tëfëka nkeni vële kwëhnëk Këris va (1.3-11)

Kahnëndaryin hnë vile harajirun hna (1.12-21)

Soñe vële harajëd wamër va (2.1-22)

Paryi Yesu mbokajëd (3.1-18)

Simpaÿi

¹ Ami, Simo Piyer*, aryokujëhn do afayik Yesu Këris, herëhnëdëhëhni aki vahnë vële njëd'ak Wën ikwëtahn nte hëñëk gë ntëw fu ña. Usatah Yesu Këris, umë ale ye Wën fu do Afëhët, yëdaku inji kwëtahn.

² Arabi yam ÿa g'ipërëna Wënu ña nkwënawu d'us, gë fere iyët Wënu gë Yesu Ahwëhn fu ÿa.

Imac do itëhna Wën

³ Gë fanka falëwu fa Wënu ña njëd'akëfu fop ile valëkëfu ÿa soñe nkehahnin gante ñad ka. Antik rac gë fere uyët ule hwëhnayinëk soñe lëwu, umë ale wacëkëfu gë icëmb do g'ipërëna camah ntëwu ña. ⁴ G'icëmb do g'ipërëna tac Wënu ña anjëd'akëfu viÿë vihnëfak gë vifërën had gante ntehnëko kobëri ka. Antik gë fere vëÿin, soñe afëhëtahniwu hnë viña vimeh iÿi d'uniÿa vile fërëkahnëdëhëhni vahnë, do ayentahniwu ile nke Wënu ña.

⁵ Soñe umë ye kamënyin awënu kwëtahn hun hna ipërëna camah; hnë ipërëna camah hna gwënëryin uyët Wënu ña; ⁶ hnë uyët Wënu hna gwënëryin imëk vankaf hun; hnë imëk vankaf hun hna gwënëryin iduñëna; soñe

*

1:1 1.1 Simo Piyer: hnë vëkayëte vëndaw Simo wacik Simeÿo.

icũñena ña gwẽneryin nkeya nte ñad Wẽnu ña; ⁷ hnẽ nkeya nte ñad Wẽnu ña gwẽneryin ñahnẽl hun ña; hnẽ ñahnẽl hun hna gwẽneryin ñahn Wẽnu ña. ⁸ Kabi, ge kwẽhnarun vañi vankeya, do ge pẽlẽk vẽn Kahn va hnẽ wũhnẽ, antẽwẽdfun vifẽrẽn do ndokunẽdfun ñus do iyẽt hun Ahwẽhn fu Yesu Kẽris nkwẽnad. ⁹ Bare ale wok kwẽhnana vañi vankeya va, nke had ale wẽpẽk; nudina ñus. Andẽnkwek Wẽnu ña njaryẽka wameh wabẽ kobẽri ña.

¹⁰ Soñe rac ye, vẽyẽnta mẽn, kamẽnaryin aliwu imac gẽ itẽhna Wẽnu ña njawũ g'ahawary hnẽ wũhnẽ. Kabi ge ntirun koyẽna, yodiluhna muk hnẽ wameh hna. ¹¹ Aki Wẽnu ña kacadẽhu g'afẽrẽn Nawũ nte wok pudina muk mba Ahwẽhn fu do Afehẽt fu Yesu Kẽris hna.

Vẽle hnuk icẽmb Kẽris

¹² Soñe rac ye, lakẽnde ayẽtu vẽyin fop, do fẽna ahahnẽndawu hnẽ toña le weryẽrun yi, nkodẽfu ryẽnkwehẽndu kwẽlẽkwẽl. ¹³ Catanẽko, age cẽmẽla, andẽnkwehẽndẽfẽmu soñe woũu vẽnẽgak. ¹⁴ Kabi njõtẽbu biyẽdina cẽmẽdfẽfu, had gante tufẽko Ahwẽhn fu Yesu Kẽris. ¹⁵ Bare ntidẽfu fop soñe woũu aryẽnkwehẽndu kwẽlẽkwẽl vẽyin age cẽmẽbu.

¹⁶ Ante pẽyaỹirunẽho ña Ahwẽhn fu ya Yesu Kẽris mbokajẽd gẽ fanka, gena wẽhnantul wahnahar nẽsẽhnirunẽho. Bare nubun inaỹ ntẽwu ña gẽ vinkẽr vintẽwũ fu va. ¹⁷⁻¹⁸ G'umẽ nkebunẽho kun paca hna, wati nte ntẽnẽnkawo do cẽmbehnẽkawo Wẽnu ña Rẽm ya. Wati rac, hnẽ Icẽmb Camah ntẽwu hna, Wẽnu ña nkweryẽndanẽka kopa lẽwu ya, ntehn: «Ayi ajẽ mẽn ye ale yahnẽbu ñus. Hnẽ umẽ natẽdfẽho.»* Do kopa rac, fuhnẽ dẽnk nkweryẽbun matind ambin.

¹⁹ Do fẽna, tamahnẽdfẽfun g'ahawary wanẽs wakila Wẽnu ña. Anjivẽndẽfun ge kwẽtarun vintawary hun hna, kabi nke had lampu le fẽdik hnẽ umẽhwery hafo Fac ya tẽki, do Kẽris, ikol sampẽrẽnkoli ña, põtẽn wasakahn hun wa. ²⁰ Ani gẽ iyin fop, njõteryin ñus: wanẽs wakila hnẽ Vikerẽh hna matina vinahan vidẽwũ hni hna dẽnk. ²¹ Kabi pẽgw kobẽri ña, wanẽs Wẽnu ña matina hnẽ ahnẽ. Bare Iyir Ipaca ña lidẽhẽhni vahne va nẽsẽni wanẽs wante watik Wẽn hna.

2

Vẽharan wamẽr

* **1:17-18** 1.17-18: Matiye 17.1-5; Marẽk 9.2-7; Lik 9.28-35

¹ Kobëri ña, hnë bulunda Isërayel hna nkeniho wakila wamër. Aki fëna, vëryampo matëdëni fagant hun, do ntehnëdëni vëharan ye, bare ile karanëdënihëhni vahnë va gena toña. Nësëhnëdënihu wajira fo wamër wante sëvehnëdëf vahnë, do ñwëyëdëniha Aharan ale sosahnëk wameh wadëw hni. Soñe umë ye icëv ntëw hni ña tëkid ñap, do vëhni lik. ² Vëyabah tëfëdënihëhni hnë ndakëntal meh, antidënihëhni vahnë va njewëni nkaw toña ña. ³ Do injahn dëw hni kori ña ntid nësëndëni paß gë wuhne wëhnantul wale ntini vëhni dënk, danko tokanihu. Bare ambiyëk ga cëbik kiti lëw hni ña, napëdëfina, do biyëdëfina bëv dëw hni ña tëkid!

⁴ Njëtërun, Wënu ña kaÿëhnañlahna gë wamëleka wante wënëk ña, bare ntabëkëhni hnë umëhwëry vë janáma*, ñabehnëkëhni gë vankënca hafo fac kitin ña. ⁵ Kaÿëhnañlahna gë duniya sër ña, bare atëvehnëko wënka wacankaf hafo wac wã kohnëhni fop vële wok vëlënëñlahna Wën va. Nowe, umë ale fëyaðëhëhniwo vahnë ile satëk, gë vahnë mbëd gë vëhi vëyëntaw fo fehëtiko.☆ ⁶ Akitinëk fëna vankol, Sodom gë Gomor; apëdëk vankol vatac hafo nko bëhn fo. Iyi dahëse vahnë vële wok vëlënëñlahna Wën va ye, soñe tufini ile hnapëdëhëhni ña.☆ ⁷ Bare pehëtëka Lot, umë ale yeho ahnë asatah. Lot nudëhëhniwo vahnë vëvë vankol vatac vële wok vëlënëñëna sariya ña do lidëho ndakëntal meh, do mbërehnëdëhawo d'us hnë ntawary ntëwu hna. ⁸ Ha, ayi asatah, ale yeho fagant lëw hni, nudëhëhniwo do nkwëryëdëhëhniwo fac-wo-fac, ntawary catah ntëwu ña korotëdëho soñe vantiyehn meh vante nkok ñadina sariya va.☆ ⁹ Vëyin rufahnëd Ahwëhn a njëtëk gante pehëtëdëhëhni hnë uhorot vële wawëhnëdëha va, do njëtëk gante tavëdëhëhni vële wok vësatëna va koteyëhnañini fac kitin hna, ¹⁰ kas vële rëfëd viña vimëh mbahn vinte ronkëñdëhëhni, do yëwëk ucankaf.

Vëharan wamër va tamani dëcët, dakëdilëlihna njewënihëhni vële ye ambin cëmb hna. ¹¹ Wëla wamëleka wante lëbëkëhni imëk gë fanka fa waryëkënalohna njewënihëhni haryënkwa Ahwëhn a. ¹² Bare vëyi vahnë, had wulaw wahnënkwa nkeni, wale hnagik soñe pëlayini do ndawini fo. Njewëdëni ile nkoni vëyëtëna do had wulaw, vëhni fëna ndawëdëni; ¹³ aki uhorot cosëdëni soñe fop ile koteyëhnañini viyënta hni va. Rëk

* **2:4** 2.4 Janáma: Gë wagërek ña janáma wacik Tarëtar. ☆ **2:5** 2.5: Wapëgwala 6.1-9.28 ☆ **2:6** 2.6: Wapëgwala 19.1-35 ☆ **2:8** 2.8: Wapëgwala 19.1-19

tëkatëndëni uhnatah lëw hni g'idi wabal wameh wadëw hni g'anent pir tase vahnë fop; g'uhnatah ntidëni ile rokad ge njini vambënt hun hna; wëdahëse waweh nkeni wale ronkënëf. ¹⁴ Fop vinahan vidëw hni va soje vësëval ye. Vëravëdina idi wameh na, do tokaďënihëhni vële wok vëyawënëna nkaw Këris na. Vësan vële rëk mbalëf dëcët ye. Vëhni Wënu na ndëwanëhnëkëhni wëh! ¹⁵ Atavëni nkaw catah na do cëvëni. Nkaw Balam, ajë Bosor ya, tëfëni, umë ale yaďëho cosi soje ntihahn wameh na.*
¹⁶ Bare curiko soje wameh watac: fali fale wok kodina nës nësahnëkawo gë kopa ahnë, soje tavëtehna kila Balam waŋi wanëkwah wante ñadëho nti ŋi.*

¹⁷ Vële haraŋëďëhëhni vahnë wamër va, had wahayalin waguhah nkeni; had viŋar vinte campehnëk sël wëh nkeni fëna. Wënu na pëhwëtanëhnëkëhni yëwa hn'ile mëhwëryëk dus hna. ¹⁸ Nësëďëni wanës wante wok kwëhnana nafa, do mbalëtahnedëni viňa vimeh vimbahn gë ndakëntal meh soje tokanihëhni vële sahnik takan va fagant vële wok lëďëk wameh hna. ¹⁹ Ntehnëďënihëhni kodëni nkeni afaya do vëhni dënk vëramp iňa inte vëvehnedëhëhni nkeni. Kabi ale-wo-ale nke aramp iňë ile wëkëka. ²⁰ Vahnë va pëhëtini hnë viyë vëvë nkal vile ronkënëf vi kabi njëtëniha Afehët a, Ahwëhn fu Yesu Këris. Bare, ge viňa vimeh vimbahn vambë kobëri va mbok pëlahni do mëkëhni, wapuyala wadëw hni na meď ntëbi gante nkeho wapëgwala ka. ²¹ Pecehnakëndëhëhniwo vëhni antë njëtëni nkaw catah iňa, g'ile njëtëďëni do niyahnëni kwëďa pacah nte karaŋiniho na. ²² Ile rëkatëkëhni yi tufahnëk ile nësëko ya toňa ye: «Ive ya mbokëf tok ile nkurëk ya»; do iŋin fëna: «Mpëhëmpëh na ge njaryik mbokëf kërëŋëta wadaď hna.»*

3

Ahwëhn a njijëf

¹ Vëyahnik mën, wëlin kayëte kigëna nte herëhnëmu na. Hnë vakitak, ndënkwëtehnëďëmu wante haraŋirunëho na ďanko hnëgët hnë wahakili hun hna nahan catah. ² Dënkwëtaryin wante nësëni kobëri na wakila wapacah na, gë kwëďa Ahwëhn a, Afehët a inte karaŋënihu vëfayik hun va.

³ Yëtëryin ten waŋi: hnë wafac warëkwa hna, vahnë yijëf ndasëni viyë vëva Wën va. Viňa vimeh vidëw hni va liyehnedëhëhni rac. ⁴ Ndasëďënihu ntehnatëndëni: «Yesu

dehnëna bi mbokajëd? Ne lë nkeha? Warëm fu wã cëmëni, bare ñoñ gwëcëtana kobëri ga ntihahnik nkal ñi!» ⁵ Bare nkehëhna ani iñë ile ndënkweni wakwëhnampër: kobëri ña, Wënu ña g'uhnës lëwü ntik ambin ña g'inkal ña. Pitëndëlehnëk nkal ña gë wënka ña, do gë fere wënka ntik nkal ña. ⁶ Do fëna gë fere wënka watac macënëk do mbëvehnëk nkal mbë kobëri ña. ⁷ Uwï hnës dënk va Wën penak ambin g'inkal mbë gaki ñi soje hwëdëh ha njij pëd vëyi vi. Ambin ña g'inkal ña kwëtik hafo fac kitij ña nte mbëvehnëdëni vëyëw Wën va.

⁸ Bare, wuhnë, vëyahnik mën, nke iñë ryampo ile wok tēfëlahna aryënkwu: soje Ahwëhn a, fac ryampo nke had wabëhn wuli, do wabëhn wuli nke had fac ryampo.*

⁹ Vëryampo ntehnëdëni Ahwëhn a ñapëk gë idi ile nësëk ña, bare gena rac. Anduñënanëhnëkëfu, kabi ñadina wëla aryampo mbëv. Hali, ile ñad ña ale-wo-ale tav wameh wadëwu ña.

¹⁰ Fac le mbokahniđ Ahwëhn fu ña nañëtëdëhëfu had ale. Fac rac, kopa samah wëryëde, ambin ña namb ña nambëde, do viyë vile yehëhna hnam va mbëvehnëde. Nkal ña gë fop vile yehëhna va kitijëdëni.

¹¹ Kabi aki mbëvehnëde fop viyë vi, awa doliyi yëkëryin đus hak nkeđ uwám hun wã! Tëfëka afacu do ahwëhnawu nkeya nte ñad Wënu ña, ¹² g'inaf fac Wënu ña, g'idi fëna fop soje tēki kobëri fo. Fac rac hwëdëh ha mbëvehnëd ambin ña, do fop viyë vëvë yañ vi casëd. ¹³ Bare Wënu ña nësëk mbiyëk antiđ ambin kasëk, nkal kasëk, do usatah fo yed hnam. Rac hnapëden.

¹⁴ Awa, vëyahnik mën, soje umë ye, kabi fac rac napëdun, diryin fop soje ayewu haryënk Wën hna vahnë vële wok vëhwëhnana dahëse wëh, vahnë vële wok vëhwëhnana ile nirađeni, vahnë vële hwëhna yam.

¹⁵ Kwëtaryin iyin vankaf hun hna: soje iduñëna Ahwëhn a hoderun afehëtaryiwu, had aýënta fu Pol, g'usery ule njëđaka Wënu ña, nësëhnëku vëkayëte vantëwu hna.

¹⁶ Koyëna nësëk fëna hnë fop vëkayëte vantëwu hna. Nke viyë vële lakëk gwëry vëkayëte vantëwu hna, do vahnë vële wok vëyëtëna iñë, do ikwëtahn dëw hni ña yañëna, kumpëtëdëhëhni, had gante ntidëni ka hnë Vikerëh viñëntaw ka. Aki mbëvëdëni vëhni dënk.

¹⁷ Vëyahnik mën, wuhnë dënk, tame njëtërun waji. Awa, soje umë kwëtëryin hakili, đanko antë ayentahniwu hnë idënt vëyëw Wënu va do aki do đanko antë cëvaryu iyañ ikwëtahn hun ña. ¹⁸ Bare nañëryin g'ahañary hnë ipërëna

* 3:8 3.8: Wahnëw 90.4

g'iyët Ahwëhn a, Afehët fu Yesu Këris hna. Arabi kwëhn
icëmb ña gaki do gë kantëm! Amina.

Kayëte ndënkwëryënkw mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ɲa tufëhnana bare namu cery sali ɲa ntehnëk Afayik San herëk. Kerëk yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë wahi do gë bëhn keme (70 gë 100) ga ndëcëk hnagi Yesu. Kerëhnëkëhni vële hwëtahnëk do waÿëmpayehnik gë vakaraɲa vakawary, ñad ɲawëtëhni gë ikwëtahn paryi Këris ɲa. Kerëhnëkëhni soɲe kamënaÿehnehni do nko mbëmënkëlëni vëhni do nkoni kahnëndani gë Yesu Këris. Rac tëfëka ntini g'iña vëÿëntaŵ. Tëfëka fëna njolaryëni vinahan vinte wok gena toña do kehani wameh ɲa.

Inji kayëte nësëd soɲe bëmënkël nte rëfëka kwëhnani vële hwëtahnëk va gë Yesu Këris, do gë bëmënkël ntëw lëw hni; nke hnë humpen hna kabi Wënu ɲa humpen ye. Ge ñadëni ntini rac tëfëkëhni njasëni hnë ikwëda injahn hna. Vëÿëw Këris va ye vëwër vële yahëtak Yesu ye Këris ÿa do paryi njijëko hn'imbahn. Bare vële hwëtahnëk va tëfëka kwëhnani nkeya vutah Wën paryi injahn hna. Afo mëkëni këncëtëlehnëni dënt ɲa gë toña ÿa. Ikwëhn Wënu ɲa fëhnëtanëk ɲahnihnëk, kabi Wënu ɲa injahn ye. Ikwëtahn ye imëk ɲa.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: Toña, duniÿa, vutah, injahn, humpen, wameh, akwëda, uwám.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Wënu ɲa humpen ye (1.1-2.6)

Akwëda kasëk (2.7-17)

Vële ÿëwëka Këris va gë vutah Wën va (2.18-3.10)

Injahnël ntëw lëw fu (3.11-24)

Gante njavëtëde Iyir Wën (4.1-6)

Wënu ɲa injahn ye (4.7-21)

Imëk fu hnë duniÿa li (5.1-21)

Kayëte ndënkwëryënkw nte njëdahnëk San

¹ Kerëhnëryiderun soɲe Wanës, wante yëdahnëd uwám paryi. Ani nkeho kobëri hnë wapëgwa hna. Nkwëryëbun do nufun gë vinkër vidëw fu va dënk, njëkëbun wapacëk do ñakëbun gë wëbák wadëw fu ɲa. ² Ha, uwám rac tufëhnak. Nufun, wasefe walëwu wã yebun do pëyaderun uwám usër ule yeho gë Rëm ÿa do ule rufëhnakëfu. ³ Ile hnuhun do wëryëbun ÿa umë ye ile fëyaderun ÿi gante koden mbëmënkëlin hn'ikwëtahn hna, ndanko fo; do

ibëmënkël fu ña ibëmënkël gë Rëm ña ye do gë Aju Yesu Këris. ⁴ Kerëhnëryiderun wañi soñe uhnatah fu wã padahn.

Wënu ña humpen ye

⁵ Wëlin wante pëyahnëk Yesu Këris, wante wëryëbun do fëyaderun ña: Wënu ña humpen ye do iwëhëryah gena hnë umë. ⁶ Ge ntehnëden gë umë mbëmënkëlinëk do njasatënden hn'umëhwëry hna, mërëden do didenëhna gante nke toña ka. ⁷ Wënu ña humpen hna nke. Ge fuhnë fëna, hnë humpen hna njasëden, awa mbëmënkëlinëk. Do sat Yesu Aju ÿa pacënëdëhëfu wameh ña fop. ⁸ Ge ntehnëden kwëhnayilënëhna wameh, vankaf vantëw fu va dënk rokađen do toña ÿa gena hnë fuhnë. ⁹ Wënu ña ahahnëndak do asatah ye. Ge putayinëk wameh fu ña, koden tamahnina umë: tavëhnëdëhëfu wameh fu ña do pacënëdëhëfu hnë urumpak hna fop. ¹⁰ Ge ntehnëden menilënëhna, awër lidenëha Wënu ña do wanës wadëwu ña gena hnë fuhnë.

2

¹ Vutah mën hn'ikwëtahn hna, kerëhnëryidëmu wañi soñe ahnë antë nti wameh. Bare ge ahnë ntik, kwëhnayinëka ale hnësëhnëdëhëfu ñarël Rëm hna: umë ye Yesu Këris, asatah a. ² Umë ye sadëha soñe itavëhn wameh fu ña, gena soñe wadëw fu fo bare fëna wëba wëwë ñuniÿa vi fop.

³ Ge mawëhninëk vakwëda vantëwu va, kod pacëfu njëtinëka. ⁴ Ge ahnë ntehnëk: «Njëtëbuha», hara dënënëdina vakwëda vantëwu va, ahnë arac awër ye, toña ÿa gena hnë umë. ⁵ Bare ale wawëk wanës wadëwu ña, inahn Wënu ña padëk hnë umë. Koyëna njëtëden gë umë nkeyinëk. ⁶ Ale hnësëk gë umë nkeni kwëlëkwël tëfëka kwëhna ankeya nte kwëhnako umë ña.

Akwëda kasëk

⁷ Wuhnë vële ÿahnëbu ñus, gena akwëda kasëk herëhnëdëmu, akwëda cër nte hnuÿarun kobëri ña ye. Anj kwëda cër ye wanës wante rëkërun awëryu ña. ⁸ Gë cape ndaw, akwëda nte herëhnëdëmu kasëk ye: toña akwëda tac hnuyik hnë Yesu do hnë wuhnë fëna. Ha, umëhwëry ña yiña njid do humpen paryi ha tëk pët. ⁹ Ge ahnë ntehnëk: «Humpen hna nkebu», ñëwata aÿëntawu ÿa ale mbankëni hn'ikwëtahn hna, ahnë arac hnë umëhwëry hna nkok. ¹⁰ Ale ÿahnëka aÿëntawu ÿa hnë humpen hna nkok, do ñoñ gena hnë umë ile yojëd wameh. ¹¹ Bare ale ÿëwëka aÿëntawu ÿa hn'umëhwëry

hna nkok; hn'umëhwëry hna njasëd, njëtëna hn'ile njid kabi umëhwëry ña mëpëndanëka.

¹² Vutah mën, kerëhnëdëmu wañi, kabi wameh hun ña tavëhnirun soje uŵac lëwu ŵa.

¹³ Vicër, kerëhnëdëmu wañi, kabi njëtërunëha ale yeho kobëri wapëgwa hna.

Vëjar, kerëhnëdëmu wañi kabi këfërunëha Sintani.

¹⁴ Vutah mën, kerëhnëdëmu wañi, kabi njëtërunëha Rëm ŷa.

Warëm, kerëhnëdëmu wañi, kabi njëtërunëha ale yeho kobëri hnë wapëgwa hna.

Vëjar, kerëhnëdëmu wañi, kabi njawërun: wanës Wënu ña hnë ŵuhnë ntëdëk do këfërunëha Sintani.

Antë aŷahnu duniŷa ŷi

¹⁵ Antë aŷahnu duniŷa ŷi ma ile ye duniŷa li. Ge ahnë ñahnëk duniŷa ŷi, ñahn nte ŵatik Rëm hna gena hn'umë.

¹⁶ Wëlin ile ye duniŷa ŷa: viña vimeh vimbahn ale-wo-le ña, ñahn kwëhn ile hnuce ŷa, do inaŷëna nte ŵatik hnë hnapul hna. Awa iŷin fop matidina Rëm hna, duniŷa hna matid. ¹⁷ Duniŷa ŷa ndëcëd do gë fop iña meh nte ye hnam ña; bare ale lid ile ñad Wënu ŷa nkod kwëlëkwël.

Vële ŷewëka Këris

¹⁸ Vutah mën, wati watëkwa duniŷa ña tëhajëk! Nkwëryërun ga nësëde, aŷew Këris ŷa tëkid; do toña ye, vëŷew vëyabah tëkini do koyëna njëtinëk wapuya duniŷa ña tëhajëk. ¹⁹ Vëŷew Këris vërac, hnë fuhnë cahnëni, bare vëyelohna vëlëw fu paryi; kabi ge vëlëw fu yekënd, gë fuhnë nkontakëndeni. Bare cahnënihefu soje pacahn wëla aryampo hnë vëhni gelohna alëw fu paryi. ²⁰ Bare ŵuhnë, Afacah a rëhnauno do njëtërun toña ŷa. ²¹ Ge kerëhnëdëmu, gena kabi yëtëluhna toña ŷa, kerëhnëryidëmu kabi njëtërun do kabi njëtërun fëna wëla uŵër matidina gë toña. ²² Mo ye aŵër? Ale wajëk Yesu gena Këris ŷa. Ahnë arac ye aŷew Këris ŷa: ñwëŷëkëhni Rëm ŷa gë Aj'a. ²³ Fop vële wëŷëdëha Ajë va, ñwëŷëniha Rëm ŷa fëna. Ale ŵawëka Ajë ŷa mawëdëha Rëm ŷa fëna.

²⁴ Soje hun, kwëtaryin hnë ŵuhnë ile wëryërunëho wapëgwa hna. Ge nkorun hnë ile wëryërun wapëgwa hna, nkontëderun kwëlëkwël ŵuhnë fëna gë Aj'a do gë Rëm ŷa.

²⁵ Ha, wëli ile ntehnëkëfuno Këris ŷa njëdadëhëfu: uwám usër. ²⁶ Watac ŷakëndëbu herëhnu soje vële yëkëlehnëd tokanihu va. ²⁷ Wuhnë ñanti, wagu wante turëkuno Wënu ña soje tëhnahnu worryëryërun; awa balëluhna

aharanjwu, kabi wagu watac karanjēdēhu fop*. Toña ŷa ye, gena wamēr. Soje rac ye, diryin le karanjēdēhu ŷa: geryin kwēlēkwēl gē umē.

Vutah Wēn

²⁸ Ha, vutah mēn, geryin kwēlēkwēl gē Kēris ŷa, pēbahnēfu itama haryēnkw lēwu do antē cēfēhnēfu hnē fac le njijēd hna. ²⁹ Njētērun Kēris ŷa catēk; awa tēfēka ayētu fēna ale-wo-le lid ile satēk ŷa fatah Wēn ye.

3

¹ Yēkēryin inahn cankaf nte njahnēkēfu Rēm ŷa! Inahn dēwu ŷa ntik hafo macēndenēfu vutah vuntēwu! Do paryi vutah vuntēwu yeyinēk. Soje umē ye duniŷa ŷi yētēlēfuhna, kabi yētēlahna Wēnu ŷa. ² Wuhnē vēle ŷadēfu dūs, tame vutah Wēn yeyinēk, bare ile yeden ŷa tufēhnana ten wapacēk. Bare njētīnēk iŷin: ante tufēhnaŷ ŷa, gē umē mēntēlēden, kabi nudenēha gante nke ka. ³ Ale-wo-le hwēhnaŷ ikwētahn tac hnē umē hna ahnē arac pacēnaŷ, had gante pacēk umē dēnk ka. ⁴ Ale-wo-le wēnēka nkwaŷēk sariya Wēnu ŷa; ha, wameh ŷa igwaj sariya ŷa ye. ⁵ Njētērun, umē tufēhnaŷ soje ntihēt wameh ŷa do wameh ŷa gena hnē umē. ⁶ Koyēna, ale-wo-le ye kwēlēkwēl g'umē bokēdina nti wameh; bare ale-wo-le wok lid nulawohna do yētēlawohna.

⁷ Vutah mēn, kwētēryin hakili antē ahnē tokawu! Ale lid ile satēk ŷa, ahnē arac catēk, had gante catēk umē ka. ⁸ Ale wok lid wameh ŷa ahnē arac Sintani hwēhnēka, kabi Sintani aŷen ye kobēri hnē wapēgwa hna. Aju Wēnu ŷa tufēhnaŷ soje mbēvehn vantiyehn Sintani va. ⁹ Fop vēle ye vutah Wēn va vēyēdēhnaŷdina hnē wameh hna, kabi vēhni ye hnag Wēnu ŷa. Vēhodina mbok ntini wameh, kabi vutah Wēn ye. ¹⁰ Wēlin ile hnēmpēndēlehnēkēhni vutah Wēn gē vutah Sintani va: Ale-wo-le wok didina ile satēk, ahnē arac gena fatah Wēn had ale wok njahnēlahna aŷēntaŷu hnē ikwētahn hna.

Nahnēlin gē vēŷēnta fu hnē ikwētahn hna

¹¹ Wēlin wante wēryērūnēho kobēri hnē wapēgwa hna: tēfēka njahnēlin. ¹² Antē ntiyin had Kaŷe: umē ale kwēhnēko Sintani do ndaŷa aheryu. Soje ye ndaŷēkawo? Kabi nkeya Kaŷe ŷa meko, bare mba aheryu ŷa catēko.* ¹³ Vēŷēnta mēn, ge vahnē vēvē duniŷa vi nēwēnihu antē pēmpēhnaŷu. ¹⁴ Fuhnē njētīnēk tavinēk icēm inŷa tēkin

* **2:27** 2.27 Wagu watac karanjēdēhu fop: Vēryampo nahadēni paŷare Iyir Ipacah inŷa nēsēd, vēhaŷary ntehnēni paŷare wayēd ye do vēhaŷary kat paŷare Wanēs Wēn. ☆ **3:12** 3.12: Wapēgwala 4.3-10

hnë uwám hna kabi ñahnëlinëk. Ale wok ñahnëna vëyëntaŵ hnë icëm hna nkok. ¹⁵ Ale-wo-le yëwëka aÿëntaŵu ÿa, ahnë arac aryaŵ vahnë ye, do njëtërun wëla aryaŵ vahnë aryampo kwëhnana hnë umë uwám usër.

¹⁶ Wëlin gante njëtinëk tame ñahn ña: Yesu Këris njëdahnëk ntaŵary dëŵu ña soŋe lëŵ fu. Awa fuhnë fëna tëtëkëfu njëdahnin walaŵary fu ŵa soŋe vëyënta fu va. ¹⁷ Ge ahnë kwëhnaŋ hnapul yabah nutënda aÿëntaŵu ÿa ga kwëhnaŋ uval do ñwëyë demadilahna, ahnë arac kof bi ntehn ñahn Wënu ña hnë umë nke? ¹⁸ Vutah mën, antë kwëhnaÿin ñahn gë wanës ma gë kaca hnëŋah fo, bare gë vantaÿa do gë toña. ¹⁹ Koyëna njëtëden hnë toña hna nkeyinëk, do haryënk Wënu hna njamënëden wasakahn fu ŵa. ²⁰ Ge sakahn fu ha ntehnëk meninëk, njëtinëk Wënu ña hnaÿëk lëbëk wasakahn fu ŵi do njëtëk fop.

²¹ Vëyahnik mën, ge wasakahn fu ŵa dehnëna meninëk, kwëhnaŋden itama padah haryënk Wën hna. ²² Rëkëden nuÿanden fop ile rëyëdenëha ÿa, kabi maŵëhnëdenëha vakwëda vantëŵu va do ntiden ile ñad ÿa. ²³ Wëlin le tëyëkëfu ntiyin Wënu ña: kwëtahnin ŵac Aju ÿa Yesu Këris do ñahnëlin had gante ntehnëkëfu Këris ka. ²⁴ Ale ŵawëhnëk vakwëda Wën va, hnë Wën hna nke do Wënu ña hnë umë nke. Wëlin gante njëtëden Wënu ña hnë fuhnë nke: gë Iyir nte njëdakëfu ña.

4

Gante njavëtëde Iyir Wën

¹ Vëyahnik mën, antë ahwëtahnuna iyir nte-wo-nte, bare yëkëhnahnëryinëhni soŋe afëcëtahnu bi Wën hna matik iyir tac; wakila vëwër vëyabah campëni duniÿa li. ² Wëlin gante njavëtandunëha Iyir Wënu ña: iyir nte-wo-nte lehnëf Yesu Këris njijëko duniÿa li nke ahnë, iyir tac Wënu hna matik. ³ Bare iyir nte-wo-nte wëyëk njavëta Yesu matina hnë Wën hna, iyir tac aÿëŵ Këris ÿa ye. Njëtërunëho aÿëŵ arac njijëf do tame tøk tëki duniÿa li.

⁴ Bare ŵuhnë, vutah mën, Wënu ña hwëhnëku do mëkërunëhëhni wakila vëwër va; kabi Ale ye hnë ŵuhnë ÿa lëbëka ale ye hnë vële kwëhnëk duniÿa vi. ⁵ Wakila vëwër va, vëhni, duniÿa ÿi hwëhnëkëhni. Awa gë anësa duniÿa ña nësëdëni do duniÿa ÿi hnëpadëhëhni. ⁶ Bare fuhnë Wënu ña hwëhnëkëfu. Ale yëtëka Wënu ña nëpadëhëfu; ale nkok kwëhnëna Wënu ña, ahnë arac nëpadëhëfuhna. Koyëna kofen njëtin ile nke Iyir toña ÿa do ile nke iyir wamër ña.

Wënu ɲa ɲahn ye

⁷ Vëyahnik mën, ɲahnëlënëfu, kabi ɲahn ɲa Wën hna matik. Ale-wo-le ɲahnëka aÿëntaŵu ɲa, ahnë arac fatah Wën ye do ɲjëtëka Wënu ɲa. ⁸ Ale-wo-le wok ɲahnëlëhniha vëÿëntaŵ va, ahnë arac yëtëlahna Wënu ɲa, kabi Wënu ɲa ɲahn ye. ⁹ Wëlin gante tufëkëfu Wënu ɲa ɲahn dëŵu ka: payika Aju ryamboli lëŵu ɲa duniÿa li, soɲe nuÿahnin uŵám paryi ŵa gë umë. ¹⁰ Wëlin ile ye ɲahn ɲa: gena kabi fuhnë ɲahninëka Wënu ɲa, bare kabi umë ɲahnëkëfu. Paryi ɲahnëkëfu, soɲe rac payahnika Aju duniÿa li ɲjëdahn ntaŵary dëŵu ɲa had sadëha soɲe itavëhn wameh wadëŵ fu ɲa. ¹¹ Vëyahnik mën, kabi aki ɲahnëkëfu Wënu ɲa, fuhnë fëna tëfëkëfu ɲahnëlin. ¹² Ahnë kobëri nulahna Wënu ɲa, bare ge ɲahnëlinëk, Wënu ɲa hnë fuhnë nked, do ɲahn dëŵu ɲa padëdëhëfu dus.

¹³ Wëlin gante ɲjavëtëden hnë Wën hna nkeyinëk do umë hnë fuhnë nke: ɲjëdäkëfu Iyir dëŵu ɲa. ¹⁴ Nuyinëk do wasede yeyinëk Rëm ɲa cañëtika Aju gante nkehand afehët avë duniÿa. ¹⁵ Ge ahnë ɲjavëtëk Yesu ye Aju Wënu ɲa, Wënu ɲa hnë umë nke do umë hnë Wën hna nke. ¹⁶ Do fuhnë tëkinëk ɲjëtïn do kwëtahninëk Wënu ɲa ɲahnëkëfu. Wënu ɲa ɲahn ye; ale ye hn'ɲahn hna Wën hna nke do Wënu ɲa hnë umë nke. ¹⁷ Wëli, gante padëk ɲahn ɲa hnë fuhnë, gante kodën tamayin hnë fac kiti hna: gante nke umë ka, fuhnë fëna koyëna nkeyinëk duniÿa li. ¹⁸ Ntakah gena hnë ɲahn hna; ɲahn padah ɲa ntaɗ ntakah. Ge ahn'a ntakëdëha kabi uhorot hnapëdëha; ale ntakëk ɲa kwëhnana ɲahn padah. ¹⁹ Fuhnë ɲahninëk kabi Wënu ɲa ryënkwëk ɲahnëkëfu. ²⁰ Ge ahnë ntehnëk: «ɲahnëbuha Wënu ɲa», do hara ɲahnëlahna aÿëntaŵu ɲa, ahnë arac aŵër ye. Kabi ale wok ɲahnëlahna aÿëntaŵu ale nud ɲa, ahnë arac kodina ɲahna Wën le nkok nudina. ²¹ Do wëli akwëda nte hnuÿaÿinëk hnë Wën hna: ale ɲahnëka Wën ɲa tëfëka ɲahna aÿëntaŵu ɲa fëna.

5

Imëk fu hnë duniÿa li

¹ Ale-wo-le hwëtahnëk Yesu ye Këris ɲa ahnë arac fatah Wën ye; do ale-wo-le ɲahnëka rëm ɲa ɲahnëdëhëhni fëna vutah vuntëŵu va. ² Ile yavëtahnëde ɲahninëkëhni vutah Wën va, umë ye: ɲahninëhna Wënu ɲa do maŵëhnin vakwëda vantëŵu va. ³ ɲahn Wënu ɲa, umë ye maŵëhnin vakwëda vantëŵu va. Do vakwëda vantëŵu va dënëna. ⁴ Fop vutah Wën va mëkëni duniÿa ɲi, do fere fale

wëkahnëden fa, ikwëtahn fu ña ye. ⁵ Mo ye awa, ale wëkëk duniya yi? Umë ye, ale hwëtahnëk Yesu ye Aju Wënu ña.

⁶ Yesu Këris yijëk gë wënka do gë sat. Yijëna gë wënka fo bare gë wënka do gë sat; do Iyir ña ye sedë watac, kabi Iyir ña ye toña ya. ⁷ Wasedë warar hnësëk soje watac: ⁸ Iyir ña, wënka ña do gë sat ya, do vërar vërac nkwëryëlëni. ⁹ Ma wëde ile nësëni vahnë vële ye wasedë va, bare ucedëya Wënu ña yak hwëhnak nafa. Ucedëya tac, umë ye wante nësëk Wënu ña soje Aju ya. ¹⁰ Ale hwëtahnëka Aju Wënu ña kwëtahnëk hnë intawary dëwu hna cedëya tac. Ale wok kwëtahnëlahna Wënu ña ntika awër, kabi kwëtahnëna ucedëya nte ntik Wënu ña soje Aju ya. ¹¹ Do wëli ucedëya tac: Wënu ña njëdakëfu uwám usër wa, do uwám rac hnë Aju hna nke. ¹² Ale wawëka Aj'a nuÿad uwám rac; ale wok ma wëlahna Aju Wënu ña nuÿadina uwám rac.

Uwám usër

¹³ Wañi kerëhnëmu, wuhnë vële hwëtahnëka Aju Wën va, gante njëtahnëdun nuÿarun uwám usër wa. ¹⁴ Wëlin tama nte hwëhnayinëk hnë Wën hna: ge tëyinëk inë gante ñad umë ka, nëpadëhëfu. ¹⁵ Do ge njëtinëk Wënu ña nëpad urëy fu wa, ile-wo-le rëyëdenëha ya, njëtinëk nuÿayinëk inë rac.

¹⁶ Age ahnë nudëha aÿëntawu hn'ikwëtahn hna ga ntid uweh le wok yodina gë icëm, tëfëka njëfa do Wënu ña njëdëdëha ahnë arac uwám wa. Umë soje vële lid wameh wante wok njodina g'icëm ña lehnëbu njëfande. Nkehëhna wameh wade yod g'icëm. Dehnëla njëfande soje rac. ¹⁷ Ankeya meh ña fop wameh ye, bare nkehëhna wameh wante wok yodina g'icëm. ¹⁸ Njëtinëk fop vële ye vutah Wën va vëwodina menëndëni; kabi ale nagëk Wënu ña keryëdëhëhni do Sintani kodina ntihni inë weh. ¹⁹ Njëtinëk Wënu ña hwëhnëkëfu, do duniya yi fop hn'imëk Sintani hna nke. ²⁰ Njëtinëk fëna Aju Wënu ña njijëko do njëdakëfu uyët soje njëtina, umë ale ye Toña ya. Hnë umë nkeyinëk ale ye Toña, Yesu Këris, Aju Wënu ña. Umë ye Wën paryi ya, umë ye uwám usër.

²¹ Vutah mën keharyinëhni wamën wamër.

Kayëte kigëna mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña wacik umë dënk «Acër». Rac rufahnëd avë haryënk w nkentiko hnë acery sali hna. Kerëhnëka «Asëval, ale tëhnak Wën, gë vërahu», rac fëhnëtanëk cery sali nte ye hnam ña do gë bulunda lëwu. Had hnë kayëte ndënkwëryënk w mba San, inji kayëte tëyëkëhni vële harañëd va nkeni vële fëcëtað do ðuñënanani hnë kwëtahn paryi hna. Tëyëkëhni nkoni hnë toña hna do hnë injahn hna. Inji kayëte nësëhnëdëhëhni vahnë va antë maŵëni vakaraña wamër vante ye sifa watac fo gë vakaraña wamër vante tavëtehnini hn'ikayëte ndënkwëryënk w San.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: kayëte, cery sali, toña, Rëm, akwëða.

¹ Ami, acër avë cery sali ÿa, kerëhnëryidëmu wuhne, Asëval, ale tëhnak Wën, gë vërahu, vële ÿahnëbu wapacëk. Gena ami fo ÿahnëku bare fëna fop vële yëtëk toña va ñahnënihu. ² Ñahnirun kabi toña ÿa gë fuhnë nke do gë fuhnë nkoð kwëlëkwël: ³ Arabi ipërëna ña do ikaÿëhnahn ña gë yam ÿa, le watik hnë Wën Rëm ÿa gë Yesu Këris, Aju Rëm ÿa, nke gë fuhnë hnë toña hna do hnë injahn hna.

⁴ Nënëkowo ðus ante tëkatëbuhëhniwo vërah hu ga tëfëni toña ÿa, gante nke akwëða nte hnuÿayinëk hnë Rëm ña. ⁵ Awa tame, këlami, Asëval, gena akwëða kasëk ile herëhnëryidëmi ÿi, bare ante hnuÿayinëk kobëri wapëgwa ña fo ye: tëfëka ñahnëlin. ⁶ Injahn ña, umë ye imawëhn vakwëða Wën va. Do akwëða ña, had nte wëryërun kobëri wapëgwa hna, umë ye ayasahnëndu hnë watac.

⁷ Njëterun ðus, vëwër vëyabäh campëni ðuniÿa li, do vëhni vëwawëna Yesu Këris njijëko nke ahnë. Sifa ahnë arac ye awër do aÿew Këris ÿa. ⁸ Awa, kwëtëryin hakili, soñe antë përekan ntëwel ðoku lëw fu, bare ahnuÿawu fop ile rëfëka ÿa. ⁹ Ale-wo-le wënëk iñë hnë ikarañ Këris hna do wok yaŵënëna rac, ahnë arac gena Wën hna. Ale hahnëndak hnë ikarañ tac, ahnë arac gë Rëm ÿa nkeni do gë Aju per. ¹⁰ Ge ahnë njijëk fagant hun njojat karañ kawary, antë ahacawuna do wëla simpaÿi antë ayaÿuna. ¹¹ Ale hacaka ÿa ahnë arac nkentahnik hnë vantiyehn wameh wante ntid ahnë arac ña.

Watëkwa

¹² Kwëhnaɓu yabaɓ ile herëhnëdëmu, ɓare pecehnëko antë yëdanahnëryiŵu hnë kayëte; ɓare nahabu yiryiŵu ŷal hun hna do hnësëhnu ami dënk soŋe uhnataɓ fu wã padahn. ¹³ Vërah ahery hu Asëval a ale tëhnaɓ Wënu ŋa nkaŷëryidënihi.

Kayëte tarëna mba San Wade yehëhna hnë inji kayëte

Ale herëk inji kayëte ña wacik umë dënk «Acër». Rac ru-fahnëd avë haryënkw nkentiko hnë sery sali hna. Gayiyus kerëhnëd. Hnë kayëte tac, nude gante nke uryema do kaca nte pehnahnini vëyëntaŵ va, cedeyahnëd injahn ña do g'ikahnënda soje toña ÿa. Kerëk pañare: icëkwary Gayiyus soje yaŵëna ntëwu ña do gë wadoku wante ntinëhnëdëhëhni vële hwëtahnëka Yesu va; nkeya meh Diyotëref ña; gë njasa përen Demetëriwus.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: toña, kayëte, aÿahnik, cery sali, kaca.

¹ Ami, acër avë cery sali ÿa, kerëhëryidëmi wëjë aÿahnik mën Gayiyus, wëjë ale ÿahnëbu wapacëk. ² Aÿahnik mën, arabi Wënu ña njëdi urisah hnë ile-wo-le hna do ahwëhna mbahn kenden, gante nke intaŵary hu ki. ³ Natëko d'us ante tëkiniho vëyënta fu hn'ikwëtahn hna do nësëni soje toña le ye hnë wëjë hna, do gante njasëdu hnë toña ka. ⁴ Uhnatah mën sankaf ŵa umë ye, wëryawu vërah mën va hnë toña hna njasëdëni.

⁵ Aÿahnik mën, g'ikahnënda ntinëhnëduhëhni vële hwëtahnëk va fop, lakënde ntehni vëhneh ye. ⁶ Nësëni soje ipërëna hu ña hnë cery sali hna. Age kokëndu aryemahni hnë uyas lëw hni hna, uryema nte hnëjëdëha Wënu ña ye. ⁷ Soje uŵac Ahwëhn njasëdëni, hara ñoñ vëhnuÿana hnë vële wok vëhwëtahnëna. ⁸ Awa, fuhnë tëfëkëfu ndemaÿënëhni iÿi sifa vahnë, nkehahnin gë vëhni vëryokujëhn toña.

Diyotëref gë Demetëriwus

⁹ Kerëhnëbuhëhni vëvë cery sali va; bare Diyotëref, ale nëñahnëk ge haryënkw maŵëna ntënëñëfu. ¹⁰ Soje rac, ge njiryibu pëyahnëdëfu wameh wante ntid ña, wanës wanënkwah wante nësëd soje lëw fu ña. Do watac gelahna gwër! Nwëyëd kacadilëhnhina vële hwëtahnëk vëyëntaŵ va do vële ÿad kacanihëhni va, memaÿendëhëhni do ntaëdëhëhni hnë cery sali hna.

¹¹ Aÿahnik mën, antë arëfëtalahnu iŵeh bare ile yivëk. Ale lid ufërën a ahnë arac Wënu ña hwëhnëka; ale lid wameh ña ahnë arac yëtëlahna Wënu ña. ¹² Vahnë va fop wapëren tëfëtaëdëni soje Demetëriwus ÿa, toña ÿa dënk soje lëwu ÿa cedeyahnëd. Fuhnë fëna, waseë

walěwu yeyiněk, do njětěru ucedeya ntěw̃ fu ŋa toña ye.
13 Kwěhnabu yabah ile rěfěka hnēsěhni, bare ñada liwu
fop hně kayēte.

Wātěkwa

14 Ñaděfu yiryiwu wafac w̃i, do nēsělēde fuhně vēhi.
15 Arabi yam ŷa nke gē wējē. Wēlawo w̃a fop
nkaŷeryidēnihi. Gaŷeryihni wēlawo w̃a, ale-wo-le g'uŷac
lěwu w̃a.

Kayëte mba Yudf Wade yehëhna hnë inji kayëte

Yudf aheryu Yesu, do gë Sak, herëk anji kayëte. Ñadëho kerëhnëhni vile hwëtahnëk duniya va kamënaÿehnehni soje ipëh dëw hni nte mbankëni ña. Bare apecehneka nësëhnëhni soje vëharan wamër va vële rënkëd vacery sali hna. Vëharan wamër va wok vëlënënedilahna Wënu ña. Yudf nësëd soje rac gë wëdahëse wayabah wabë vikerëh vicër hna. Puhnad g'inira vële hwëtahnëk va gante tëfëka kahnëndani hn'ikwëtahn do gante tëfëka ntini paß gë vahnë vërac.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: vëharan wamër, dahëse, kitiñ, vële wok vëlënënelahna Wën.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1-2)

Vëharan wamër va (3-16)

Uhnira vële hwëtahnëk va (17-23)

Dëwara (24-25)

Simpaÿi

¹ Ami, Yudf, aryokuñëhn Yesu Këris, aheryu Sak*, herëhnëdëhëhni aki vële macëk Wënu ña Rëm ÿa. Añahnëku do kwëtirun soje Yesu Këris. ² Arabi ipërëna ña, yam ÿa, do gë inahn ña nkwënawu.

Vëharan wamër va rëk kitiñini

³ Vëÿahnik mën, ñadëfuho dus herëhnu soje ipëh inte vankinëk. Bare doliÿi tëkatëbu afo herëhnu inë haÿary soje hamëhnaÿehnu uwët soje ikwëtahn inte njëdakëhni Wënu ña soje kantëm fop vële hwëtahnëk va. ⁴ Kerëhnëdëmu kabi ankeni vahnë vële wok vëlënënelahna Wën, vële yëbaku, hara yëtëluhna. Acahëtëdëni ipërëna Wën fu ña soje catënahneni ndakëntal meh dëw hni. Njahëtaniha asankaf do Ahwëhn fu ryamboli, Yesu Këris. Mbiÿëk ga kerik hnë Vikerëh hna gante kitiñëdëhëhni Wën ka.

⁵ Andënkwëtehnëdëmu, mama njëtahnërun wante ÿadëfu hnësu ñi, Ahwëhn a pehëtëkëhni bulunda Isërayel nkal Esipët hna, bare, ge ndëcëk umë, vële wëÿëk kwëtahnëni va fagant lëw hni, mbëvehnëkëhni.*

⁶ Dënkwëtaryinëhni wamëleka wante nkok gena gwër ucankaf nte njëdakëhni Wën ña do ravëtak dëd dëw hni

ɲa.☆ Wënu ɲa ñabehnëkëhni gë vankënca soɲe kantëm, do kwëtëni hnë mëhwëry mbë gëd hafo fac sankaf kitij hna. ⁷ Antë aryënkwu fëna Sodom gë Gomor gë vankol vante hwërëkëhni va vante yëdëhna had wamëleka watac hnë ndakëntal meh ntëw hni do yëkëlehnëko ndakëni gë vële nëmpëlëntik mbahn. Nkeni had dahëse, vile rufëdëhëfu bi hak nke horot hwëdëh vë kantëm.☆

⁸ Vëharaj wamër vële ye ýal hun vi kwëhnani vankeýa ndampo fo gë vëhni. Hudakery hudëw hni ha liýehnedëhëhni vëyin: tonkënadëni vëhni dënk vim-bahn vidëw hni, ɲwëýëdëni ucankaf Ahwëhn ɲa, do njewëdënihëhni vële ye ambin cëmb hna. ⁹ Wëlakënde Misel, asankaf wamëleka ɲa, dina rac. Wati le conkëdëniho gë Sintani ýa soɲe mbahn Moyis ɲa, dëkënalohna njewã kitinätënda. Aki fo ntehnëkaŵo: «Tavëlehnëmu gë Wënu ɲa!» ¹⁰ Bare vëyi vahnë njewëdëni ile nkoni vëyëtëna, do viýë vile ntidëni had wulaŵ, ile njëtëni kobëri hnagi lëw hni, rac ye ile vëvehnëdëhëhni.

¹¹ Mekëhni! Nkaŵ Kaýe☆ tëfëni! Njëdëhnani hnë idënt Balam soɲe nuýahnëni kori. Ambëvëntini kabi ɲwëýëntini had Kore☆.

¹² Vahnë vërac wëdahëse waŵeh nkeni wante ronkëned watoka wante vankërun gë vële hwëtahnëk va. Atokëntëdëni gë usëfëhna hëm do soɲe vëhni fo nahadëni. Nkeni had vëɲar vahnënak, bare sël ýa pitëndëlehnëk vëɲar va do tëvëna. Nkeni had vatëh vante wok dëwëdëfina, wëlakënde wati lëw hni ýa tëki, ankëcikëhni: wahwënta wahi cëmëhni. ¹³ Nkeni had wavonkëlo wënka wov, wante ryehëtëd waronk walëw hni, rac ye vantiyehn vantëw hni vacëfëhna, nkal li. Nkeni had wahal wale yasaryëd pëhwëtanëhnëk Wënu ɲa ýëwã mëhwëryah dus soɲe kantëm.

¹⁴ Enok, ale ye ahwëhn mbëd gë vëhi hnë warëm fu hna, pëgw Adam, pëyahnëko kobëri fo waɲi soɲe lëw hni: «Nëparyin! Ahwëhn a njijëk gë wawuli wawuli wamëleka wafacah, ¹⁵ soɲe kitinahn fop nkal inji. Koroteýehnedëhëhni fop vahnë vële wok vëlënënëlahna soɲe vantiyehn vantëw hni vante wok kwëhnahna untënah vante ntini gë untënah hëm. Koroteýehnedëhëhni vëyi vëwen vële wok vëlënënëlahna kabi njewëniha hëm fo. Vële wënëk va korotehnëdëni. Koroteýehnedëhëhni vëyi vëwen kabi njewëniha.» ¹⁶ Vëyi vahnë rëkëdëni ñakëñakëndëni; nkeyëndëni kwëlëkwël; wabal wameh

☆ **1:6** 1.6: Wapëgwala 6.2 ☆ **1:7** 1.7: Wapëgwala 19.1-35 ☆ **1:11** 1.11: Wapëgwala 4 ☆ **1:11** 1.11: Vaker 16.1-35

wadëw hni tēfēdēni; wanēs wakuman fo nēsēdēni do cēkwēdēnihēhni vahnē soņe nuŷahnēni ile ñadēni fo.

Uhnira vēle hwētahnēk

¹⁷ Vēŷahnik mēn, ge wūhnē ye, dēnkwētaryin wante ntehnēniho kobēri ņa vēfayik Ahwēhn fu Yesu Kēris va. ¹⁸ Ntēhnēnihu: «Hnē wafac warēkwa li, nkedēni vahnē vēle ryasēd viŷē vēva Wēn va, do tēfēdēni wēbal wadēw hni wante wok dēnēnēna Wēn.» ¹⁹ Vēhni fitēndēlehnēdēhēhni vēle hwētahnēk va. Vinahan vimb nkal kwēhnani; Iyir Wēnu ņa gena hnē vēhni.

²⁰ Bare wūhnē, vēŷahnik mēn, yēryēryin uwām hun wā hnē ikwētahn hun pacah dūs hna. Yēfaryin gē fanka Iyir Ipacah ņa. ²¹ Goryin kwēlēkwēl hnē iņahn Wēn hna, kēbēnaryin ahnuŷahnu ipērēna Ahwēhn fu ŷa Yesu Kēris le yiryeryēdēhēfu g'uwām ule wok puđina.

²² Kaŷēhnahnēryiŷu gē vēle nkok yaŷēna ikwētahn va; ²³ pehētēryinēhni vēŷēntaŷ va gē dabēt hnē hwēdēh; soņe vēŷēntaŷ va, kaŷēhnanēryiŷu gē vēhni, bare diyaryin wajira gē ntakah: ha, hafo ahehawu viŷi vilēw hni va vile tonkēnēk wameh wadēw hni ņa.

Dēwara

²⁴⁻²⁵ Cēmbēnēfuna Wēn ryamboli, ale fehētēdēhēfu gē fere Yesu Kēris, Ahwēhn fu ŷa! Kod nti antē aŷoŷu, do antē ahwēhnawu ile nirahnēderun, tufahnu g'uhnatah fēbah, haryēnkw lēwū hnē icēmb ntēwū hna. Icēmb ņa, icamah ņa, inaŷ ņa do ucankaf ņa, umē hwēhnēk ani gē wapēgwala, gaki do kantēm! Amina!

Kayëte Wapuyala ña Wade yehëhna hnë inji kayëte

Hnë anji kayëte Wënu ña njëtëndanëka ale herëk a, mpëdara Afayik San, viyë vile rëfëka tëki ryënkwehniëf iboka Këris. Kerik yëbëlan bëhn wafëhw imbëd gë wahi gë bëhn wafëhw imbëd gë wahnah g'imbëd (70 gë 95) ga ndëcëk nagi Yesu ÿa hnë wati nte korotehnëdëho cery sali ña.

Anji kayëte nësëd viyi viyabah vile fëhnëtanëk viyë vihawary soje bulunda wasëwif. Mbëd gë wahi fëhnëtanëk ile fadëk ÿa. Nëmpe yah ÿa fëhnëtanëk imëk inja do fëna ufacah wã. Nkol Babilon ña fëhnëtanëk Rom; hnë vanji vankol nke ucankaf meh.

Kayëte ña pëgwëhnanik gë wanës soje vacery sali mbëd gë vaki hnë vacery sali vambë Asi hna. Ile rëfika ÿa kayëte hna, San njojik ambin hna hn'ile nuk toye fo ile liyad ÿa hnë wapuyala duniÿa li ante mbokajëd Yesu ña: duniÿa ÿi përekanëde, Sintani ÿa këfëde, kitin tëkwa ña nkef, do Yesu ntañad tinki ahnañ hnë Yerusalem kasëk hna.

Wëlin wanës wakwëhn nafa hn'inji kayëte: mëleka, ahnañ, kayëte, fape, hwëdëh, ambin, kopa, uwám.

Wëlin gante nke kayëte ka:

Simpaÿi (1.1-8)

Yesu cahnanika San (1.9-20)

Kayëte soje vële hwëtahnëk ye hnë vankol mbëd gë wahi hna (2.1-3.22)

Icëmb ña ambin hna (4.1-11)

Fape fa gë kayëte nte ÿamëndëlehnik wahwënta imbëd gë wahi (5.1-8.2)

Walënkwe mbëd gë wahi gë wahitin walëw hni (8.3-11.19)

Vëyëw Wën mëkëden (12.1-14.20)

Wamëleka mbëd gë wahi gë wëkata wã (15.1-16.21)

Iyo Babilon (17.1-18.24)

Imëk gë kitin tëkwa (19.1-21.8)

Yerusalem kasëk (21.9-22.21)

Uyëtëndan: ile njëtëndanëka Wënu ña San

¹ Hn'anji kayëte nke viyë vile cowëtëk Yesu Këris. Wënu ña njëdakawo soje njëtëndanëhni vëyohal vëlëwu va vile rëfëka tëki hara biÿëna ÿa. Këris ÿa payëkawo mëleka lëwu ÿa ÿal mën, ami San ayohal alëwu, soje njëtëndano virac. ² Sedë yebu hnë fop vile hnuhuho: rac ye wanës Wën g'uucedëya Yesu Këris ña. ³ Ndëwayik ale

haraŋëhnëdëhëhni vahnë wanës wante kerëhnëko Wënu ŋa hn'aŋi kayëte do ndëwayini vële wëryëd' va do hwëtaď wante herik ŋa! Yëtëryin, wati le hahnëndik soŋe waŋi fop ŋa tëhajëk.

Simpaŋi le kerëhnini vacery sali Asi

⁴ Ami San herëhnëryidëhu, wühnë vacery sali mbëď gë vaki vambë Asi vi. Arabi ipërëna wã gë yam ŋa ahnuŋawu hnë Wën hna, umë ale ye, yeho do yijëď, hnë wayir mbëď gë wahi hna wale ye haryënkw hnë tinki naŋ ntëwu hna, ⁵ do fëna hnë Yesu Këris hna, seďe hahnëndak ŋa, ale ryënkwiĸ vëhnëndehnik hnë vësëm hna do ye ahnaŋ vëhnaŋ ŋa nkal li fop! Umë ale ŋahnëkëfu do fehëtëkëfu hnë wameh fu hna gë sat lëwu ŋa, ⁶ ntikëfu inaŋ vësëna wasaďëha soŋe ndokuŋëhnëndenëhna Wënu ŋa, Rëmu. Arabi kwëhn icëmb iŋa gë fanka fa kwëlëkwël! Amina.

⁷ Yëkëryin, vëŋar hna njiċëď! Vahnë va fop nuďëniha, wëla vële sëhëka va,* do fop wabulunda wabë nkal ŋi njahnadëni soŋe lëwu ŋa. Ha! Amina!

⁸ Ahwëhn a Wënu ŋa ntehnëk: «Ami ye Alëfa gë Omega, Aryënkwëryënkw a gë Arëkwa ŋa, ale ye, yeho do yijëď, Ahwëhn Fanka Fop.»

Hudakery San soŋe Ajë Ahnë

⁹ Ami San, aŋënta hun yëbu; mbankinëk had wühnë gë Yesu hnë horot hna, hn'imëk hna do hn'iduñëna hna. Ntayibuho hnë tinti mbë wov le wacik Patëmos hna, kabi pëyahnëďëfuho wanës Wënu ŋa do seďe yëbuho wëba Yesu. ¹⁰ Hnë fac Ahwëhn hna, Iyir Ipacah ŋa tënkëkoŋo do hamëhni mën nkwëryëbu kopa sankaf had lënkw, ¹¹ më lehnëďëho: «Kerëry hnë kayëte ile hnuďu ŋa, do yëdanahnëryihni vacery sali mbëď gë vaki vante ye hnë: Efes, Sëmirën, Perëgam, Tiyatir, Sarëdes, Filadelëfi do Lawodise.»

¹² Njëkadëfuho soŋe hnuwüwa ale hnësëndëhoŋo ŋa. Ga njëkabu, më hnuďu wayul wasanu mbëď gë wahi wakwëhn walampu, ¹³ do fagant wayul walampu warac, kahnëko ile mëntëlëni g'ahnë. Acuď cankaď nte rëkëkaŋo hafo wapary hna cuďako do ñëba ryl yankah sanu sakahn lëwu hna. ¹⁴ Njerëkaŋo mul iŋa had perëkal. Vinkër va had hwëďëh pëtëďëhawo, ¹⁵ wapary ŋa had ryëhwëra vëntëvënt facënik hnë hwëďëh nkehawo do kopa lëwu ŋa had uŋac wënka wov ñënkadëhawo. ¹⁶ Hnë váĸ rëhw lëwu hna, wahol mbëď gë wahi mënkwëko. Wës lëwu hna

* 1:7 1.7: San 19.37

sëlame ÿakënik hwëhn wanjekan waki sahnëdëho, do yëka lëwu ÿa ntancëko had ulav g'anent.

¹⁷ Ga nufuha, njobuho haryënkwa lëwu had cëmëbu. Më tindëko vák rëhw lëwu ÿa do nteho: «Antë ntaki! Ami ye Aryënkwëryënkwa a gë Arëkwa ÿa, ¹⁸ Ale yënëd a. Cëmëbuho, do wëli tame ale yënëd kwëlëkwël yëbu. Visëdëta icëm va wënkëbu do gë viva ÿëwa vësëm ÿa.

¹⁹ «Awa kerëry vile hnuru va: vile ye gaki va do vile yëjék va. ²⁰ Wëli ile pëhnëtanëk wamol mbëd gë wahi wale hnuru hnë vák rëhw mën ÿi do gë wayul sanu mbëd gë wahi wahwëhn walampu: wamol mbëd gë wahi wï wamëleka vacery sali mbëd gë vaki vi ye, do gë wayul mbëd gë wahi wahwëhn lampu wä, vacery sali mbëd gë vaki vi ye.»

2

Soje ile kerëhnëkëhni San vacery sali mbëd gë vaki

Soje acery sali mbë Efes

¹ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Efes ña:

«Wëli wante ntehnëk ña ale wënkëk wamol mbëd gë wahi hnë vák rëhw lëwu do yasëd fagant hnë wayul sanu mbëd gë wahi wahwëhn walampu wä: ² Njëtëbu vantiyëhn hun va, ikamëna hun ña do gë iduñëna hun ña. Njëtëbu kodiluhna aryuñënanëhnuni vële lid wëh va, njëkëhnahnërunëhëhni vële wëcad vëfayik wok vëyena paryi va do tëkatërun vëwër ye. ³ Nduñënarun, korotërun soje wac mën wä do cilëtaluhna.

⁴ «Bare nke ile surëdëmu: goluhna aÿanduno gë kobëri ka. ⁵ Awa, dënkwëtaryin le njojërun hna, gwëcëtaryin vankeya va do avokanu anjasa ndënkwëryënkwa hun ña. Ge ñwëyërun gwëcëta diluhna vankeya va, njiryidëfu ÿal hun hna do ntihëtëdëfu wayul walampu hun wä. ⁶ Bare nkehëhna ile fërenak hnë wuhnë: had ami, ñëwëdun vënjasa vëva Nikolayit va. ⁷ Ale hwëhna vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ña vacery sali va. Ale wëkëk a ma wëryanëdëfuhna tok atëh uwám nte ye hnë arayen Wënu hna.»

Soje cery sali mbë Sëmiren

⁸ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Sëmiren ña:

«Wëli wante ntehnëk ña ale ye Aryënkwëryënkwa a do Arëkwa ÿa, ale sëmëko do mbokaj wám li: ⁹ Njëtëbu horot hun ÿa do gë haÿëhna hun wä, bare ile ye toña ÿa, mbetarun! Njëtëbu wameh wante nësëdëni vëryampo soje hun ÿa. Vërac ntehnëdëni wasëwif nkeni bare gena toña: caliña mba Sintani nkeni! ¹⁰ Antë ntaku gë

horot le ŷad nkewu ŷa. Wëli, Sintani njëkëhnahnëdëhu ntonatëhni vëyabah hnë wëhnë kaso hna, do wafac pëhw horotëdun. Kahnëndaryin hafo hn'icëm hna do njëdädëmu apënkwa imëk, uwám sër wã. ¹¹ Ale hwëhnak vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ŋa vacery sali va! Ale wëkëk a cëmëdina cëm kigëna ŋa.»

Soŋe cery sali mbë Perëgam

¹² «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Perëgam ŋa:

«Wëli wante ntehnëk ale hwëhnak sëlame ŷakënik hwëhn waŋëkan waki ŋa: ¹³ Njëtëbu hn'ile ntëdërun hna, hn'ile nke inawë Sintani hna nke. Ha, ŷal hun hna ntëdëk Sintani ŷa, bare nkorun ayawënu uwac mën wã, gwajëluhna ikwëtahn hun ŋa ŷal mën hna wëla fac le ndawëko Antipas, sefe hahnëndak mën a.

¹⁴ «Bare nke vile surëdëmu: kwëhnarunëhëhni hnam vahnë vële rëfëd'ikaraŋ Balam inja; nkabëka Balak tëndëhnëhni urënd vëva Isërayel soŋe tokehnëhni faŷar fale sënahnik sadëha wamën wawër do nkwafandëni.*

¹⁵ ŷal hun hna fëna, kwëhnarunëhëhni vahnë vële rëfëd'ikaraŋ vëva Nikolayit va. ¹⁶ Awa, gwëcëtëryin vankeya hun va! Ge gwëcëtëluhna vankeya hun va tame njiryidëfu gë ŷal hun, do mëtaryëdëfuhëhni vahnë vi gë sëlame wës mën ŷi. ¹⁷ Ale hwëhnak vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ŋa vacery sali va! Ale wëkëk a njëdädëfuha tok man* le soŷik ŷa do g'itaka yerah; hnë itaka tac kerik uwac hasëk ule nkok yëtëna ahnë, ge gena ale hnuŷad ŷa.»

Soŋe cery sali mbë Tiyatir

¹⁸ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Tiyatir ŋa:

«Wëli ile ntehnëk Aju Wënu ŋa, ale fëtëdëhaŷo vinkër vi had hwëdëh do wapary ŋa had ryëhwëra vëntëvënt facënik hnë hwëdëh nkehaŷo. ¹⁹ Njëtëbu vantiyehn hun va gë inahn hun ŋa gë ikwëtahn hun ŋa g'iyoh hun ŋa g'iduñëna hun ŋa. Iyoh hun nte yabëk ntëbi mbë kobëri ŋa.

²⁰ «Bare nke ile surëdëmu: memaŷehneluŷahna asëval a, Yesabel, ale liyak ahnësëhn Wën, tokahni vëyohal mën va ñañëndëdëhëhni nkwafandëni do tokëndëni faŷar fale sënahnik sadëha wamën wawër. ²¹ Njëdabuha ampëd soŋe gante kod' nkwëcëtahn ankeya ntëwu ŋa, bare ñadina tav igwafa dëwu ŋa. ²² Soŋe rac ntonëdëfuha hn'ipad, umë gë vële gwafalandëni va, hn'ile korotëdëni d'us. Ntidëfu rac ge vëravëna viwëh vile ntidëniho g'asëval arac. ²³ Ndawëdëfuhëhni vële rëfëdëha va. Koyëna fop vacery sali va njëtëdëni ami ye ale yëtëd'ile yehëhni vankaf hni

hna wasakahn hni hna. Ale-wo-le hnë wũhnë, ile ntik ŷa, sosëdëfuha.

²⁴ «Bare wũhnë vëvë acery sali mbë Tiyatir, vële wok vëřëfëna ikaraŋ viŷë vahnë, wũhnë vële wok ñëŋaluhna ile macëdëni watëwah wante cowëk Sintani, ntehnëdëmu: dïbëndëdïluhna idïb kawary. ²⁵ Bare yaŵënëryin ile hwëhnarun ŷa hafo yiryiwu.

²⁶ «Vële wod ndokunëhnëndëniho hafo hn'ile tëkwëk hna, vëhni yed vële wëkëk va. Njëdadëfuhëhni imëk hnë waya hna.

²⁷ «Naŵëhnëdënihëhni gë ryoko ryëhwëra: nihëdënihëhni had gante nihëde vapeya intil.*

²⁸ Inŷi mëk ndampo fo nke g'inte hnuŷabu gë Rëm mën ŷa. Njëdadëfuhëhni fëna ikol mbë g'acahnëfëd ŋa. ²⁹ Ale hwëhnak vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ŋa vacery sali va!»

3

Soŋe cery sali mbë Sarëdes

¹ «Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Sarëdes ŋa:

«Wëli ile ntehnëk ale wënkëkwëk wayir mbëd gë wahi Wënu ŋa gë wahal mbëd gë wahi ŵa: “Njëtëbu vantiyehn hun va. Njëtëbu vahnë va ntiyahnëkëhni vëfëřën fo worun, bare cëm ŋa yerun. ² Kwëtëryin hakili do yaŵënëryin ile wok hnë wũhnë soŋe antë cëm kabi kamahnëbu wëla doku hun ryampo padëna haryënkë Wën mën hna.

³ Awa dënkëwëtaryin wanës Wën wante haraŋirun do wëryërun ŋa; yaŵënëryin do gwëcëtaryin vankeya va. Age kwëtëluhna hakili, njiryidëfu had ale; yëtëdïluhna hnë wati le njiryidëfu hnaŋëtu ŷa. ⁴ Bare nkeni vëryampo Sarëdes hna vële wok vëronkënenëna viŷi vilëw hni va. Vërac viyerah cudadëni do tëfëlëdëfun g'ami, kabi tëfahnëkëhni rac. ⁵ Vële wëkëk va vacud vajerah cudadëni; pëhwëcëda muk wamac hni hnë kayëte uwám hna. Tase Rëm mën gë wamëleka wadëwu pëyahnëdëfu ami hwëhnëkëhni.

⁶ Ale hwëhnak vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëhni Iyir ŋa vacery sali va.”»

Soŋe cery sali mbë Filadelëfi

⁷ Kerëhnëryehna mëleka acery sali mbë Filadelëfi ŋa: «Wëli ile ntehnëk Afacah a, ale ye toña ŷa, umë wënkëk sëdëta Ahnaŵ David ŷa, umë fidëtëd do ahnë kodina mbokary pid, umë fidëf do ahnë kodina pidët: ⁸ Njëtëbu vantiyehn hun va. Wëli kwëtëhnëmu haryënkëw hun

* 2:27 2.27: Wahnëw 2.8-9

rënka fidëtik le nkok kodina pid ahnë. Njëtëbu toyé fo kwëhnarun fanka fa, bare njawënerun wanës mën ña do yahëtalunohna alehnu yëtëluohna. ⁹ Wëli, njëfadëmuni vahnë vëvë hnë calija mba Sintani, vële lehnëd wasëwif nkeni vi, bare wayena. Ha, ntidëfu njiryini ndëkwëhnëni haryënkwa hun, do njavëtëdëni ñahnëmu. ¹⁰ Kabi njawënerun wapacëk wanës mën ña, awa ami fëna njawënedëmu hnë wati horot sankaf le yijëd hnë duniya li fop soje tëjini vële lëdëk nkal vi. ¹¹ Biyëdina njiryidëfu. Ya wëneriyin ile hwëhnarun ya, soje antë ahnë nuf apënkwa nte fënkwirun kabi mëkërun. ¹² Ale wëkëk a, ntidëfuha ryoko sank hnë Cery Cankaf Wën mën hna do bokëdina cahn muk. Kerëdëfuha u wac Wën mën wa do uva inaw Wën mën ña, Yerusalem hasëk, le sëlid g'ambin darël Wën mën hna. Kerëdëfuha fëna u wac hasëk mën wa. ¹³ Ale hwëhna vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëni Iyir ña vacery sali va.»

Soje cery sali mbë Lawodise

¹⁴ «Kerëhneriyehna mëleka acery sali mbë Lawodise ña: «Wëli wante ntehnëk ale wacëde Amina ña, sefe hahnëdak do ye toña ya, ale ye sankaf hnë fop vile ntik Wënu ña: ¹⁵ “Njëtëbu vantiyehn hun va: yamëluhna yakëluhna. Bare ñakëndëbu ayamu ma ayaku! ¹⁶ Awa, kabi yakëluhna do yamëluhna, fagant fo nkerun, nkurëdëmu. ¹⁷ Ntehnëdun, mbetarun, nuñarun hnapul yabah do ñoñ gojëluhna. Bare yëtëluhna meku, njiwëhnerun, ka yëhnerun, mëpërun do ñas fo yerun. ¹⁸ Soje rac yabahnëdëmu alawu ýal mën li sanu le facënik hnë hwëdëh ýi, soje avetahnu paryi. Dëwaryin fëna viyi viyerah asudandu, antë mbok cëfëhnu ige ñas fo ña. Dëwaryin kat vëlo soje ayehnahnu vinkër hun vi ahnundu wapacëk. ¹⁹ Ami, niradëfuhëhni do catënëdëfuhëhni fop vële ýahnëbu va. Awa yohëryin, gwëcëtaryin vankeya hun va! ²⁰ Wëli, rënka hna kahnëbu do mbankëdëfu. Age ahnë nkwëryëk kopa mën ya do pidët rënka ya, tënkëdëfu ýalu hna do tokëlahnëdëfun. ²¹ Ale wëkëk a ntañëndëdëfuha darël mën hnë tinki naw mën hna, had gante mëkëbu ka, ami fëna, do lañantiwu gë Rëm mën ya hnë tinki naw lëwu hna. ²² Ale hwëhna vanëf nkwëry wante ntehnëdëhëni Iyir ña vacery sali va.”»

4

Icëmb ña Ambin hna

¹ Ga ndëcëk watac, më hnu bu rënka le fidëtik ambin hna. Kopa ryënkwa yënkwa le wëryëbuho hnësëhnëdëho wo had

lënkw ŷa, më ntehnëko: «Kayi ani, rufi ile rëfëka tëki haryënkw ŷa.» ² Iyir Ipacah ŋa tënkëlehno taŋ. Hnulehnu nkeho tinki ahnaŵ mbin hna, do hnë tinki ahnaŵ tac ahnë laŋako. ³ Ale laŋako ŷa pëtëdëho had wëraka wanëfak, wale ŵacik jasëp gë sarëdëwan. Tinki ahnaŵ ŷa icar ulaŵ hwërëkaŵo nte fëtëd had itaka nte ŵacik emerod. ⁴ Caharaŋ hnë tinki ahnaŵ tac, watinki ahnaŵ wafëhw wahi gë wahnah (24) yeho. Hnë watinki ahnaŵ watac, vicër wafëhw wahi gë vëhnah (24) laŋako. Viyi viyah cudaniho, do pënkwanı vapënkw sanu ahnaŵ. ⁵ Tinki ahnaŵ hna cahnidëho wabilëbil do wakopa do gë waparar. Haryënkw tinki hna warëh lampu mbëd gë wahi fëtëdëho: wayir mbëd gë wahi Wënu ŋa yeho. ⁶ Haryënkw tinki ahnaŵ hna nkeho had wov lancah, le wëntëlëk gë ancëka.

Darël tinki ahnaŵ hna caharaŋ, nkeniho wulaŵ wahnah wale hwëhnak kore vinkër haryënkw gë kamëhni. ⁷ Ntaŵ dënkwëryënkw ŋa gë vësëhn mëntëlëniho, kigëna ŋa gë fëndahni mëntëlëniho, tarëna ŋa yëka ahnë kwëhnako do inahëna ŋa gë jaro nte wayëd yaŋ mëntëlëniho. ⁸ Wulaŵ wahnah ŵa, ntaŵ-wo-ntaŵ, vampaŵ imbëd g'andaŵ kwëhnako, do kore vinkër kwëhnaniho yaŋ gë gëd per. G'anent gë g'umëd njëwëdëniho kwëlëkwël:

«Pacëru! Pacëru! Pacëru!
Ahwëhn, Wën Hwëhn Fanka Fop,
wëjë ale yeho, ye do yijëd!»

⁹ Do nte-wo-nte njëwëdëniho wulaŵ wahnah ŵa icëmb g'untënah do g'icamehn soŋe ale laŋak hnë tinki ahnaŵ ŷa, Ale yënëd avë kantëm a, ¹⁰ vicër wafëhw wahi gë vëhnah va (24) ndënkwëhnëdëniho haryënkw hnë ale laŋak tinki ahnaŵ ŷa, cëmbëdënihawo Ale yënëd avë kantëm a, ntonjëdëniho vapënkw sanu vantëŵ hni va, ntehnatëndëni:

¹¹ «Ahwëhn, Wën fu, tëfëki ahnuŷa
icëmb iŋa g'untënah ŋa do gë fanka fa,
kabi wëjë lik fop,
wëjë ŷadëho nke koyëna rac, nkelehn.»

5

Kayëte ŋa gë Fape fa

¹ Tac më hnuŋu hnë vák rëhw ale laŋako hnë tinki ahnaŵ hna kayëte nte fëŷik, keri bambery gë ipër per do ñamëndëlehni gë wuya wahwënta mbëd gë wahi. ² Tac më hnuŋuha mëleka hwëhn fanka le rëy gë kopa sankaf: «Mo tëfahnëk nke aŷamët ile ŷamëndëlehnik yi do pëŷët kayëte ŋi?» ³ Wëla aryampo gelohna mbin hna, nkal li ma kwëyët nkal li janáma hna, ale holëko pëŷët kayëte

ŋa, njëk ile herik bambery ŷa. ⁴ Do rac koyehnëdëho ðus kabi ahnë gena ale rëfëkawo nke afëŷët kayëte ŋa, njëk bambery. ⁵ Awa aryampo hnë vicër hna më ntehnëko: «Boka ho! Yëkëryehna, ivësëhn vë hnënk Yuda ŷa,[☆] ale hnagik hnë hnënk Ahnaŵ a David, umë ale wëkëk a lihëtëd ile ŷamëndëlehnahnik kayëte ŋa do fëŷëtëd.»

⁶ Tac më hnuŋuha Fape ga kahnëk fagant tinki ahnaŵ, kwëratëniha wulaŵ wahnah do gë vicër. Mëntëko had kácik. Wamiry imbëd gë waki kwëhnako gë vinkër mbëd gë viki, vinte ye wayir mbëd gë vaki Wën vinte sañëtik hnë nkal hna fop. ⁷ Fape fa pëŋako soŋe tebahn kayëte hnë vák rëhw ale lañako hnë tinki ahnaŵ hna. ⁸ Ante tebak kayëte ŋa, wulaŵ wahnah ŵa gë vicër wafëhw wahi gë vëhnah va (24) njonihò nkal hna haryënk w lëŵu. Ale-wo-le hnë vëhni itëmp mënk wëko do gë vañërya sanu tëmpah icud, inte yeho wayëfa vëfacah wale hayëndadëho g'ambin. ⁹ Hnëŵ hasëk njëŵëdëniho:

«Tëfëki ahnuŷa kayëte ŋi,
 ayamët ile ŷamëndëlehnik ŷa,
 kabi káciruhò,
 do ntaŵëtëruhëhni soŋe Wënu ŋa,
 vahnë hnë wahnënk hna fop
 gë vanësa hna fop gë wabulunda hna fop
 do gë wayal hna fop;
 gë sat hu ŷa,

¹⁰ ntiruhëhni inawë vësëna wasadëha Wën fu ŋa,
 do naŵëdëni nkal li.»

¹¹ Tac më yëkëbu do wëryëbu kopa wamëleka wayabah, wawuli wawuli, kodelohna ndëkwini. Caharaŋ tinki ahnaŵ hna, wulaŵ wühnah hna do gë vicër hna kahnëniho.

¹² Njëŵëdëniho gë kopa sankaf:

«Fape fante haciko fa,
 umë ye ale rëfëka nuŷa fanka fa, gë hnapul ŷa, g'uyët
 ŵa, g'imëk inja,
 g'untënah ŋa, gë icëmb ŋa do gë cëkwary ŋa.»

¹³ Do nkwëryëdëfuhëhniwo fëna fop vile ntik Wën va ambin hna, gë nkal hna, gë kwëyët nkal li janáma hna, gë wov hna do gë fop le yehëhna hnam ŷa, ga ntehnëdëni:

«Ale lañak tinki ahnaŵ ŷa gë Fape fa nke icëkwary,
 g'idënën, g'icëmb
 do gë fanka, kwëlëkwël!»

¹⁴ Do wulaŵ wahnah ŵa ntehnëdëniho: «Amina!» Do vicër va njonihò nkal li soŋe cëmbahnënihëhni Ale lañak tinki ahnaŵ ŷa gë Fape fa.

6

*Soŋe ipëjët kayëte**Soŋe ñamëndëlehn idënkwëryënkw*

¹ Awa, nuɓuha Fape fa ga nihëk ñamëndëlehn dënkwëryënkw hnë mbëd gë wahi hna, wëryëlehnëwã intaw dënkwëryënkw hnë wahnah hna ga ndekad had farat, nësatënd: «Yij!» ² Hnulehnëwã ipahnac yerah. Ale hayëkawo ÿa uɗwary mënkwëko. Më njëdayik apënk wëwëk, tək nke awëk do njilehn mbok mëk kat.

Kigëna

³ Ga nihëk ñamëndëlehn kigëna ña, wëryëlehnëwã intaw kigëna ña ga ndekad, nësatënd: «Yij!» ⁴ Hnulehnëwã pahnac kawary bëntah had hwëdëh. Ale hayëkawo ÿa hnuÿako imëk soŋe ntihet yam ÿa nkal li, soŋe ndawëlahnëndëni vahnë. Më njëdayik sëlame sankaf, njilehn.

Tarëna

⁵ Ga nihëk ñamëndëlehn tarëna ña, wëryëlehnëwã intaw itarëna ña ga ndekad, nësatënd: «Yij!» Hnulehnëwã pahnac bahnah. Ale hayëkawo ÿa ile yaŋande mënkwëko. ⁶ Wëryëlehn had kopa fagant wulaŵ wahnah hna ga nësëd: «Ile ryokuŋahnik fac ryampo ÿa, yaŋëh vantimp fo ntaŵahnëd, ile ryokuŋahnik fac ryampo ÿa wayaŋëh warar wëmalu fo ntaŵahnëk. Ge wagu ña ye, g'uñen uña, nko koyëna.»

Nahëna

⁷ Ga nihëk ñamëndëlehn nahëna ña, wëryëlehnëwã ntaŵ nahëna ña ga ndekad, nësatënd: «Yij!» ⁸ Hnulehnëwã pahnac d'unënkah. Ale hayëkawo ÿa, Icëm maciko, do ÿëwã wësëm ÿa rëfëlehnëdëhawo. Njëdayiniho mëk iña hnë sah ryampo hnë wasah wahnah d'uniÿa li, soŋe ndawënihëhni vahnë va gë sëlame ÿa, gë inte ña, gë wates ña do gë wulaŵ wuyapah wã.

Bëryëna

⁹ Ga nihëk ñamëndëlehn bëryëna ña hnulehnuwëhni, kwëyët le cënaɗe sadëha hna, walaŵary wële ryawiko soŋe ikahnënda dëw hni ña wanës Wën do kabi waseɗe lëwu nkeniho. ¹⁰ Ndekadëniho d'us: «Wëjë, Ahwëhn a, ale ye Afacah a, ale ye toña ÿa, hafo guve napëɗu ahitiŋëhni vahnë wëwë nkal vi awëcagëhni soŋe sat fu le ndehëtëni ÿi? ¹¹ Awa më njëdayini ale-wo-le acud jerah cankaɗ, tac ntehnini nduñënanani toye, hafo padëni fop wële ryokuŋëhnëdëha Wën va, rëfëka ndawini had gë wëhni ka.»

Kwëhn mbëf gë ryaŵ

¹² Ga nihëk ñamëndëlehn ikwëhn mbëf gë ryaŵ inja, inkal ŋa ñënkako ðus gë fanka, hnulehnu ulav ŵa mbahnëlehn had waŷehn do ulepera ŵa mbëntëlehn had wasat. ¹³ Wahol ŵa njolehni nkal li, had gante njojëd wanuŷ ka ge sël sankaf ŷa ñënkëka. ¹⁴ Ambin ŋa më njik had kayëte fëŷëde, do fop wahuŋ ŵa gë watinti ŋa kërëniko hn'ile nkeho hna.

¹⁵ Wati rac, vëhnaŵ vëvë nkal vi, gë wakamari ŋa, gë vësankaf wasodade ŵa, gë vëvetak va, gë vëhwëhn fanka va, gë vëramp va do gë vahnë vële ye afaya va, fop coŵaniho hnë wakary hna do gë hnë wëraka wahuŋ hna. ¹⁶ Ntehnëdënihëhniwo wahuŋ ŵa gë wëraka ŵa: «Yohahninëfu, do coŵëryinëfu ŋaŵët yëka ale lañak hnë tinki ahnaŵ aŷi do gë antavah Fape ŋa! ¹⁷ Fac sankaf ntavah ntëŵ hni ŋa tëkik: mo hoð mëkanti?»

7*Bulunda gë yavëta Wën*

¹ Ga ndëcëk rac, më hnuhuhëhni wamëleka wanah ga kahnëni hnë wahëf wahnah wavë nkal ŵi. Pëłani wasël wahnah wavë nkal ŵi, soŋe sël ŷa antë mbok cël nkal li, wov hna do fëna wëla hnë atëh ndampo. ² Do më hnuhuha mëleka haŵary ga kayëf gë cape pëhna lav. Mënkwëko ile lihande iyavëta mba Wën paryi. Ndekandëhëhni ðus wamëleka wanah wante yëðayiko imëk mbëvehnëni nkal inji gë wov ŷi: ³ «Antë avëvehnu nkal inji, wov ŷi, vatëh vi, hafo lifuni yavëta wayëka hna vëyohal Wën va.» ⁴ Tac nkwëryëbu vahnë vële hnuŷak yavëta ŷa tëkëni wawuli keme gë wafëhw wahnah gë vënah (144,000). Vëhni wahnënk vijë Isërayel hna fop matiniho:

⁵ hnë hnënk Yuða hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000)
liyiko yavëta ŷa;

hnë hnënk Riben hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Gad hna: vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

⁶ hnë hnënk Aser hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Nefëtali hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi
(12,000);

hnë hnënk Manase hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi
(12,000);

⁷ hnë hnënk Simeŷo hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi
(12,000);

hnë hnënk Levi hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Isakar hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

8 hnë hnënk Sabilon hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Yosef hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi (12,000);

hnë hnënk Besame hna, vahnë wawuli pëhw gë vëhi ntiyiniho yavëta (12,000).

Wabulunda mbin hna

9 Ga ndëcëk rac, më hnuhühëhni kore vahnë vële wok kodena ndëkwini. Vahnë vëvë wayal fop yeho gë wahnënk wã fop gë wabulunda ŋa fop do gë vanësa va fop. Haryënkw tinki ahnaŵ hna kahnëniho do gë haryënkw Fape fa, viyi viyah ntiyaniho do mënkweni waryund.

10 Ndekadëniho dus:

«Ipeh ija hnë Wën fu, le lañak hnë tinki ahnaŵ hna, matik do gë Fape hna.»

11 Wamëleka ŋa fop caharaß tinki ahnaŵ hna kahnëniho, gë vicër va do gë wulawñ wahnah wã. Ga nkwëryëdëniho ile nësëdëniho vahnë yã, ndëkwëhndëniho hafo wayëka wã ñak nkal ŋa do cëmbëdënihawo Wënu ŋa.

12 Ntehnëdëniho: «Amina! Arabi idëwan ŋa, gë icëmb ŋa, g'usery wã, g'icamehn ija, g'untënah ŋa, g'imëk ija do gë fanka fa kwëhn Wën fu ŋa kantëm! Amina.»

13 Awa, acër aryampo më tëyëko: «Vële liyak viyi viyah vi, vëhni mo ye do ne matini?»

14 Më lëkwabuha: «Ahwëhn mën, njëtëru!»

Tac më ntehnëko: «Vële wätik horot sankaf va ye. Ndagëni viyi vilëwñ hni va do njerënëni hnë sat Fape hna. 15 Soje rac nkeni haryënkw tinki Wën hna do ndokujëhndëniha g'anent gë g'umëd Cery Cankaf ntëwu hna. Ale lañak hnë tinki yã keryëdëhëhni. 16 Bokëdina njohni inte, bokëdina njohni wënka, do ulav wã bokëdina njahni, ma yakah haŵary, 17 kabi Fape fante ye tinki ahnaŵ hna yed ahekery alëwñ hni yã, do njiryeryëdëhëhni gë wahayalin wënka uwám ka. Do Wënu ŋa pëhwëcëdëhëhni fop wankwën ŋa vinkër vidëwñ hni hna.»

8

Soje ñamëndëlehn ikwëhn imbëd gë wahi

1 Fape fa, ga nihëk ñamëndëlehn kayëte ikwëhn mbëd gë wahi ŋa, ambin ŋa ndemëhnalehn mpëd.

Soje walënk w mbëd gë wahi

2 Tac më hnuhühëhni wamëleka mbëd gë wahi hahnëko haryënkw Wën hna; walënk w mbëd gë wahi njëdfayiniho.

3 Mëleka haŵary më njijëk ñëwñ haryënkw le cënade sadëha hna; ile fëdande iduf mënkwëko, gë sanu ntiyiko.

Më njëdayik duɗ yabah soŋe pëɗ hn'ile ntide sadëha hna gante kayahnëɗ hwëcic ha gë wayëfa wëfacah va fop g'ambin. Hn'ile ntide sadëha hna, gë sanu ntiyiko do haryënkɔw tinki ahnaŋ hna nke. ⁴ Hwëcic iduɗ ŋa gë wayëfa wëfacah na hnë wák mëleka hna matëko kay hafo Wën hna. ⁵ Tac mëleka ŋa më nufëk ile fëɗande iduɗ ŋa, pëbënëk hwëɗëh hn'ile cënaɗe sadëha hna, ntonɗ duniŋa hna. Awa pëgwëlehn taŋ wakopa waparar, wakopa, wabilëbil, do nkal iŋa ñënkalehn.

⁶ Wamëleka mbëɗ gë waki wante wënkëko walënkɔw mbëɗ gë wahi ŋa pëhwëtalehnëni soŋe ntënkɔwëni.

Soŋe icël lënkɔw ryënkɔwëryënkɔw

⁷ Mëleka ryënkɔwëryënkɔw ŋa cëlëko lënkɔw lëwu ŋa: wënkɔw wagurye gë hwëɗëh, hnaŋwëlëk gë sat, ndehëtik duniŋa hna. Cape ndampo hnë vatar duniŋa hna ŋagëko, do tēh ndampo hnë vatar vante ye duniŋa hna fëna ŋagëko do fop idël ŋa ŋagëko.

Soŋe icël lënkɔw higëna

⁸ Mëleka higëna ŋa cëlëko lënkɔw lëwu ŋa: ile wëntëlëk g'ikuŋ icankaf nte ŋagëɗ loŋik wov hna. Cape ndampo hnë vacape vatar wov hna mbacako wasat, ⁹ sah ryampo hnë wasah warar le-wo-le yënëɗ wov hna mbëvehniko. Do hnë fop wakulu wavë duniŋa wï, sah ryampo hnë warar hna mbëvehniko.

Soŋe icël lënkɔw rarëna

¹⁰ Mëleka rarëna ŋa cëlëko lënkɔw ŋa: më njojëk g'ambin ikol cankaɗ nte ŋagëɗëho had hwëɗëh hucankaf. Sah ryampo hnë wasah warar wasën wasankaf hna fop do hnë wahayalin hna fop njojëko kol iŋa. ¹¹ Ikol tac, Wunkah maciko. Wënkɔw wante njohahnëko ŋa mbacako wunkah do wëyabah cëmëniho kabi wënkɔw watac cenih.

Soŋe icël lënkɔw nahëna

¹² Mëleka hnahëna ŋa cëlëko lënkɔw ŋa: cape ndampo hnë vacape vatar lav hna ndafiko gë cape ndampo hnë vatar lepera hna do gë kol ndampo hnë wamol warar hna, soŋe antë nkoryary idanc dëwu ŋa. Koyëna, fac ŋa nkoryeryina idanc dëwu ŋa do umëɗ ŋa fëna.

¹³ Awa tac më hnuɓuha do wëryëɓuha jaro nte wayëɗëho yaŋ do ryekaɗëho ðus: Kata! Kata! Kata fëladëhëhni wële lëɗëk nkal vi soŋe wamëleka watar wañëntaŋ wante fëhwëtaɗ cëlëni walënkɔw walëw hni wã!

9

Soŋe icël lënkw vëryëna

¹ Mëleka vëryëna ŷa cëlëko lënkw ŷa: më hnuŋu ikol ga njojëko nkal li mati g'ambin. Ikol ŋa njëdayik sëdëta hatëh hatëwah. ² Ikol ŋa më pidëtëk rënka vë hnam ŷa do hwëcic cahnëlehni had hwëcic nkula cankaŋ. Rac huyëndanëk ulav wã g'ambin ŋa fop. ³ Do hnë hwëcic hutac cahnëdëniho vampul campëndëni nkal li. Njëdayiniho imëk ile wëntëlëk g'imëk wafawëry wã. ⁴ Mbañëhniho antë përekanëni idël mbë nkal ŋi, ma vatëh, ma vatëh rëhël vi. Tëfëkëhni tonihëhni vahnë vële wok vëliyina yavëta Wën fo hnë wayëka walëw hni hna. ⁵ Vëwawëryanilohna ndawënihëhni, bare korotehnhëhni hnë wadepëra imbëd. Horot le ntidënihëhniwo ŷa mëntëlëko had gante korotehnëd ito fawëry ka. ⁶ Hnë wafac warac vahnë va njëkëlehnëdëni icëm ŋa bare vëhnuđina. Përedëhëhni cëmëni, bare icëm ŋa ŋawëtadëhëhni.

⁷ Vampul va gë wafahnac wale fëhwëtak uwët mëntëlëniho. Iñë le ye had apënkwa sanu ahnaŋ yehëhniwo vankaf hna, do wayëka walëw hni wã had wëva vahnë nkehëhniwo. ⁸ Imul dëw hni ŋa had iba vësëval nkehëhniwo, do wabeñ wadëw hni ŋa had wëba wabësëhn nkehëhniwo. ⁹ Wasakahn walëw hni wã had wajand waryëhwëra ntiyani nkehëhniwo, do wëñaŋ vampaŋ vantëw hni va had wëñaŋ saret hwëhn wafahnac wayabah wale yaryëd gë uwët nkeho. ¹⁰ Wasavët wã had wafawëry nkehëhniwo g'ile tohahnëdëni. Hnë wasavët walëw hni hna nkeho fanka falëw hni fale koroteyehnahnhëdënihëhniwo vahnë hnë wadepëra mbëd hna. ¹¹ Ahnaŋ alëw hni ŷa, mëleka hatëh hatëwah yeho. Uwac lëwu gë Wa-ebëre ŋa Abadon yeho, do gë wagërek ŋa, Apoliyo, umë fëhnëtanëk Avëvehn.

¹² Kata ryënkwëryënkwa ŷa ndëcëk. Wëli, wakata waki vokëd tëki.

Soŋe icël lënkw hwëhn mbëd gë ryaw

¹³ Mëleka hwëhn mbëd gë ryaw ŷa cëlëko lënkwa ŷa: më wëryëbu kopa le wätiko hnë wamiry wahnah wavë tabali sanu hn'ile cënade sadëha hna, ile yeho haryënkwa Wënu ŋa. ¹⁴ Ntehnëdëhaŋo mëleka hwëhn mbëd gë ryaw le wënkëko lënkwa ŷa: «Pëtëryihni wamëleka wanah wante ŷabik vambëŋ sën sankaf le wãcëde Efërat.» ¹⁵ Awa wamëleka wanah wante fëhwëtako soŋe wati ŷa, gë fac ŷa, gë lepera ŷa do gë bëhn ŷa, pëtiniho soŋe ndawëniha aryampo hnë vërar hna. ¹⁶ Nkwëryëbu ga

ntehnëde, wasodafe wahwëhn wafahnac wã, wawuli wuli wakeme waki nkeniho (200,000,000). ¹⁷ Awa nubuhëhniwo wafahnac wã gë vële hayëkëhniwo va: cudaniho wayand waryëhwëra wavëntah had hwëdëh, bulu do yalëwaye. Vankaf wafahnac wã had vankaf wabësëhn nkeho. Hwëdëh nkusëdëniho gë hwëcic do gë vëd le fëdëd. ¹⁸ Aryampo hnë vahnë vërar hna mbëvëko gë hwëdëh, gë hwëcic do gë ivëd le fëdëd. ¹⁹ Fanka wafahnac wã hnë wawës walëw hni hna nkeho do gë wasavët walëw hni hna; wasavët walëw hni wã gë walën mëntëlëni, kwëhna vankaf do gë rac mbërehnahnëdëni.

²⁰ Vahnë vële woko vëvëvëna va, vëravëlohna icëmb wayine ŋa gë vile përeni gë wëbák wadëw hni: wamën wamër sanu, gë koryi, gë waryëhwëra, gë wëraka, do gë wadëhwa; wamën wale wok kodina nu ma nkwëry ma njas. ²¹ Fëna vëravëlohna idaw vahnë, gë kavëla ntëw hni ŋa, gë ndakëntal meh ntëw hni ŋa do gë ule lëw hni wã.

10

Mëleka ŷa gë fëkayëte fapëyik fa

¹ Më hnuhuha mëleka haŵary hwëhn fanka sëlidëho g'ambin. Anar fëryëkawo do car ulaw yehawo yan nkaf ntëwu hna; yëka lëwu ŷa had ulav nkehaŵo, do wapary wadëwu ŋa had sahnunt hwëdëh nkehaŵo. ² Fëkayëte fante fidëtik mënkwëko. Tindëko fary rëhw lëwu ŷa wov hna do rahahn ŷa nkal hna, ³ tac ndeka gë fanka, had vësëhn ŷërëlak. Ga ndekak, waparar mbëd gë waki ŷëmëko. ⁴ Ga nëmëk waparar mbëd gë wahi wã, ñadëfuho heru, bare kopa wëryëbuho g'ambin ga ntehnëdëho: «Antë aher ile nëmëk waparar mbëd gë wahi wï, tavëry cowã.»

⁵ Tac mëleka le hnuhuho ga tindëko fary rëhw lëwu wov hna do rahahn ŷa nkal hna, më njelëk vák rëhw lëwu ŷa g'ambin, ⁶ më ntëkëk g'uŵac ale ye kwëlëkwël ŷa, ale lik ambin gë ile ye hnam ŷa fop, gë nkal inja gë le ye hnam ŷa fop, gë wov ŷa gë le ye hnam ŷa fop ntehn: «Ñoñ bokëdena napi: ⁷ hale ntënkweď mëleka hwëhn mbëd gë waki ŷa lënkw lëwu ŷa, awa Wënu ŋa padënëd viyë visiyamah, gante pëyakëhniŵo ka vëyohal vëlëwu wakila ŋa.»

⁸ Do kopa le wëryëbuho ga nësëhniďëho g'ambin ŷa mboko nësëhne kat: «Yiry ahnuf kayëte nte fidëtik hnë vák mëleka le rindëk fary ryampo hnë wov do ŷëntaw ŷa nkal hna.»

⁹ Gë vëhni mëleka njidëfuho rëyëwa njëdaŵo fëkayëte fa. Më ntehnëko: «Tëbary do tokëry. Nkunkëd donk hu hna bare wës hu hna ntëmëd had wadëj.» ¹⁰ Më rebabu fëkayëte fa hnë vák mëleka hna do rokëbu. Wës

mën hna ntëmëko had wadëj, bare ga kohnëbu nkunkëko donk mën hna. ¹¹ Tac më lehnibu: «Afo avok afëyahn ile pëhnanëhnëkëhni Wënu ña wabulunda wayabah, gë wayal wayabah, gë vanësa vajabah do gë vëhnañ wëyabah.»

11

Wasede wahi wã

¹ Tac ahnë më njëfako uriry le ÿañande, do nteho: «Yiry ayañ Cery Wën Cankaf ñi gë hn'ile cënade sadëha hna do dëkwëryihni vële sëmbëdëha Wënu ña hnam. ² Bare selele vë pë Cery ÿa, tavëry, antë ayañ, kabi vële wok vëyëtëlahna Wën va mañëryanëdëni nkëñëni nkol nañ cëvah ña hnë wadepera wafëhw wahnah gë wahi (42). ³ Mañëryanëdëfuhëhni wasede wahi mën wã, vële sudak viyi icëm va, imëk pëyahnëdëni wanës Wënu ña hnë wañi wafac wuli gë wakeme waki gë wafëhw mbëd gë ryaw (1,260).» ⁴ Wañi wasede wahi ye vatëh oliv vaki va do gë wayul walampu wahi wale ye haryënk Ahwëhn nkal ña. ⁵ Ge ahnë ñad ntihi uñeh, hwëdëh sahnëd wañës walëw hni hna do mbëvehnëdëhëhni vële ÿëwëkëhni va. Ha, ale ÿad ntihi wëh wã tëfëka ndañi koyëna. ⁶ Wañi wasede wahi kwëhnani imëk soñe pidëni ambin, memañehnahni antë mbok tëv hnë wati le pëyahnëdëni wanës Wën hna fop. Kwëhnani fëna imëk soñe nkwëcëtëni wënka ña nke wasat do cëlëndi nkal li sifa uñeh fop, nte-wo-nte ñadëni ña.

⁷ Ge puhnani wafac ucedëya ntëw hni ña, intaw yapah ña ndanid hnë hatëh hatëwah hna mëtaryëdëhëhni, mëkëdëhëhni do ndawëdëhëhni. ⁸ Do wañas walëw hni wã hnë ÿëwa bulunda nkol cankañ hna nkoñ, nkol cankañ nte ye had Sodom gë Esipët*, hn'ile pakiko Ahwëhn hni hna dënk nke. ⁹ Vahnë hnë wabulunda hna fop, wahnënk hna fop gë vanësa hna fop do gë wayal hna fop njëjëdëni njëkëndëni wañas walëw hni wã hnë wafac warar gë fagant fac, do wëwawëlohna mbañini. ¹⁰ Vëvë duniya vi nëñëdëhëhni soñe icëm wakila waki watac kabi korotehnihëhni d'us vële lëdëk nkal vi. Awa natëdëhëhni do nkwëcëtëledëni wabuña.

¹¹ Ga ndëcëk wafac warar gë fagant fac ÿa, iyën uwám le watik Wën njëj tënkëhni wakila waki ña, matëlehnëni. Awa vële yëkëdëhëhniwo va më ntakëkëhni d'us. ¹² Tac wakila waki ña më nkwëryëni kopa sankaf le watik g'ambin, ga ntehnëdëhëhni: «Kayin ani!» Kayëlehnëni g'ambin,

* **11:8** 11.8 Sodom gë Esipët: Wënu ña hitiñëk vañi vacape vaki ntëbi wayëntaw wã. (Wapëgwala 19.24-25; Icahn 14.23-28)

hn'anjar, tase vële yëwëkëhni va. ¹³ Hnë wati rac dënk, ñënkalehn nkal iña gë fanka, cape ndampo hnë ipëhw nañ hna njolehn. Vahnë wawuli mbëf gë vëhi cëmëniho hnë iñënka nkal tac. Vële woko va ntakëkëhniwo do ntënëndënihawo Wën hunte ye g'ambin ña.

¹⁴ Kata higëna ÿa ndëcëk. Wëlin kata rarëna ÿa biyëdina tëkid.

Soje lënk w hwëhn mbëf gë wahi

¹⁵ Mëleka hwëhn mbëf gë wahi ÿa më ntënk wëk lënk w ÿa: wakopa wacankaf ntehnëdëho ambini hna:

«Inañ mbë duniña ñi nke gaki hnë wëbák Ahwëhn fu ÿa gë Arëhnayik alëwu ÿa.

Nawëd kwëlëkwël!»

¹⁶ Vicër wafëhw wahi gë vëhna, vële lañako hnë watinki ahnañ hna haryënk w Wën hna, ndëkwëhniho wayëka wã nkal hna do cëmbëdënihawo Wënu ña nësätëndëni:

¹⁷ «Camehnëderu, Ahwëhn Wën Hwëhn Fanka Fop, ale ye do ale yeho,

kabi fanka fasankaf hu fa rufahnëru ahahnëndahn inañ hu ña.

¹⁸ Wayal wã ntavëkëhni,

bare tame ntavah ntëw hu ña rufëhna.

Wati le hitiñahnëduhëhni vësëm va tëkëk

gë le vuñahnëduhëhni vëyohal hu va, wakila ña,

gë vëfacah va do gë fop vële lënëndë wac hu wã,

vëroy gë vëhnañah

do gë le vëvehndëduhëhni vële vëvehndëf nkal va.»

¹⁹ Do Cery Wën Cankaf g'ambin ña pidëtalehn, hnulehnu kwëni akwëtëla ña. Awa nkelehn wabilëbil, wakopa, waparaf, iñënka nkal do gë rëv wagurye wayabah.

12

Soje wëdahëse mbëf gë wahi

Soje Asëval a gë fato fa

¹ Ga ndëcëk watac, dahëse fëmpëhnañah sankaf sahnëk ambini hna: asëval yeho ale sudako ulav, ulepera wã wapary hna nkehawo do pënk wako apënk w ahnañ hwëhn wahol pëhw gë vëhi. ² Ndonkëko do ndëkadëho ulav donk hnag wã.

³ Dahëse hañary mbok cahnëlehn ambini hna: fato vëntah sankaf yeho le hwëhnañako vankaf mbëf gë vaki gë wamiry ipëhw do gë apënk w ahnañ hnë nkaf-wo-nkaf.

⁴ Savët lëwu ÿa pahëcëko sah ryampo hnë wasah warar wahol wavë g'ambin hna ntoñi nkal li. Fato fa më kahnëk haryënk w asëval ale ÿad nag ÿa, soje kohna fatah fa gë rëk

nagi. ⁵ Asëval a më nagëka facan, fante hnaŵëndëhëhni do heryëd wayal wï fop gë ryoko ryëhwëra. Fatah fa njoyiko tarj ðarël Wën hna do gë ðarël tinki unaŵ ntëŵu hna. ⁶ Awa asëval a nkaryëlehn gë wula, yëŵa le pëhwëtëhnekawo Wënu hna, soŋe pabahna hnam hnë wafac wuli gë wakeme waki gë wafëhw mbëd gë ryaw (1,260).

⁷ Tac nkelehn uwët ambin hna: Misel gë wamëleka wadëŵu ŋa mëtaryënihaŵo fato fa. Fato fa umë fëna mëtaryëdëhëhniŵo gë wamëleka wadëŵu ŋa, ⁸ bare fato fa wëkiko, do umë gë wamëleka wadëŵu ŋa ntayiniho ambin hna. ⁹ Fato fa ntonjiko gë pë; umë ye lën sër yã, le wacik Aÿëŵ vahnë ma Sintani, ale rokad ðuniyã fop. Ntonjiko nkal hna, do gë wamëleka wadëŵu ŋa per.

¹⁰ Tac më wëryëbu kopa sankaf mbin hna, më lehnëdëho: «Tame ipëh ŋa do fanka fa

do Inaŵ Wënu fu ŋa

do gë ucankaf Arëhnyik alëŵu yã tëkik!

Fato fa, ale hnësëdëho wameh vëyënta fu va

haryënkW Wën fu

g'anent gë g'umëd, ntonjiko ntayiko ambin.

¹¹ Do vëyënta fu va mëkëniha

gë sat Fape fa

do gë wanës Wën wante cedeyahnëdëhni ŋa;

vëŵëyëryalohna njëdahnëni uwám walëŵ hni ŵa, këbëniho soŋe cëmëni.

¹² Soŋe umë ye natëryiyi, ambin,

do gë ŵuhnë vële lëdëk hnam va!

Kata yehu ŵuhnë, nkal gë wov,

kabi Sintani cëlëryik ðarël hun.

Antavëka ðus

kabi njëtëk wati le nkoryaryëk yã yabëna.»

¹³ Fato fa, ga kamahnëk ntonjiko g'inkal, më tëfëlendëha asëval ale hnagëkawo facan fa. ¹⁴ Bare asëval a më njëdäyik vampaŵ jaro cankaŵ va soŋe matahn nji gë wula yëŵa le pëhwëtanëhnik hna, hn'ile pabëdëhna wabëhn watar gë fagant bëhn, ŋaŵët lën* rac. ¹⁵ Awa lën yã më nkurëk wënka wante ye had garyëla hamëhni asëval a, soŋe wënka ŋa njohna. ¹⁶ Bare nkal ŋa ndemakawo asëval a; pidëtako do kohn sën le nkurëko fato fa. ¹⁷ Fato fa ntavëkawo ðus g'asëval a, do më njik mëtaryëhni vutah vuñëntaŵ vumba asëval va, vële ŵawëhned vakwëda Wën do sedeyahnëdëha Yesu va. ¹⁸ Tac më kahnëk tëfary wov hna.

* 12:14 12.14 Lën wacik fëna fato ma Sintani.

13

Ntaŵ yapah ndampo nte sahnik wov hna

¹ Awa nuŋbuha ntaŵ yapah ndampo ga cahnid wov hna. Kwëhnako wamiry pëhw gë vankaf mbëd gë vaki. Hnë wïry-wo, apënkŵ ahnaŵ pënkŵako do hn'ankaf-wo nkeho uŵac le yewëdëha Wënu ña. ² Intaŵ nte hnuŋbuho ña gë gërëm mëntëlëniho, wakwër wadëŵu ña njëŵëko do kwëhnako wakarehn wayaryah, do wës ŷa had va vësëhn. Fato fa më njëdaka fanka falëŵu fa, tinki ihnaŵ dëŵu ña do g'ucankaf camah. ³ Ankaf ndampo ntaŵ ntiyako cërëk had cëm, ßare tame sër lëŵu ŷa njërëk. Awa ðuniŷa ŷi fop pëmpëhnahnëkawo gë watac do tëfëlehnëniha intaŵ ña. ⁴ Vahnë va fato fa cëmbëdëniho kabi intaŵ ña njëdako ucankaf ña do intaŵ ña cëmbëdëniho ntehnëndëni: «Mo këñëlahnëni g'intaw ñi do mo hod mëtarya?»

⁵ Intaŵ ña maŵëryaniko soŋe kol naŷënanand do nësënd wante yewëdëha Wënu ña. Njëdayiko imëk ntind cankaŵ ntëŵu ña soŋe wadepera wafëhw wahnah gë waki (42). ⁶ Nësëdëho wameh njewënda Wënu ña: uŵac Wënu ña njewëdëho gë ŷëŵa le ntëdahnëk ŷa do gë fop vële lëdëk ambin va. ⁷ Njëdayiko ucankaf soŋe kol mëtaryëhni vëfacah va do mëkëhni. Njëdayiko ucankaf ña hnë wahnënk fop gë wabulunda hna fop gë vanësa hna fop do gë wayal hna fop. ⁸ Fop vële lëdëko nkal vi, vële woyiko kerina wamac wadëŵ hni wapëgwa ðuniŷa hna hnë kayëte uwám Fape fante hácik fa, cëmbëdëniha ntaŵ ña.

⁹ Ge ahnë kwëhnaŵ vanëf, nkwëry!

¹⁰ Ge ahnë tëfëka nke aramp,

aramp yedf;

ge ahnë tëfëka ndaŵi gë sëlame,

gë sëlame ndaŵëdë.

Wati ŷa ye le tëfahnëkëhni kwëhnani vëfacah va iduñëna ña do ikwëtahn ña.

Ntaŵ nte sahnik nkal hna

¹¹ Tac më vokëbu hnuŵa intaŵ yapah kaŵary ga cahnid nkal hna. Wamiry waki kwëhnako had fape, ßare had fato nësëdëho. ¹² Kwëhnako fop ucankaf ntaŵ nte sahniko wov hna do ucankaf tac ndokuŋahnëdëho tase ntëŵu. Intaŵ bë nkal ña porosiŋehnëdëho nkal ña gë vële lëdahnëk va njëfandëniha intaŵ bë wov ña nte yërëniko usër le ryawëd. ¹³ Intaŵ bë nkal ña ntiko viŷë viŷëmpëhnahnah ðus afo cëlëndi hwëdëh g'ambin, tase vahnë fop. ¹⁴ Gë viŷëmpëhnahnah vile maŵëryahniko nti tase intaŵ bë wov ña tokakëhniŵo vële lëdëk nkal va. Më ntehnëkëhni vële

lëdëko nkal va mbëryëni ile wëntëlëk g'intaw ßë wov nte sërehniko do vokajëk uwám hna. ¹⁵ Njëdayiko fëna imëk njënëndahn ile liyiko mëntëlëni g'intaw ßë wov ña gante kolahnëd nësënd do ndawëhnëndëhni fop vële wok vëyëfadilahna va. ¹⁶ Ntiko fëna hafo vahnë va fop, vutoy gë vëhnañah, vëvetak gë vëhañëhna, vële ye afaya gë vëramp, mañëni ntiyini yavëta vák rëhw hna ma yëka hna. ¹⁷ Do ahnë antë kol ntañ ma nkwañ iñë ge kwëhnana yavëta ÿa, umë ye uñac intaw ßë wov ña ma idëkw nte rëfëlëk gë uñac rac ÿa.

¹⁸ Wati ikwëhna uyët ÿa ye. Arabi ale hwëhna hakili ÿa nkwey ile pëhnetanëd viñi vidëkw intaw vi, kabi idëkw tac soñe vahnë va ye, do idëkw tac ye wakeme imbëd gë ryaw gë wafëhw imbëd gë ryaw gë imbëd gë ryaw (666).

14

Fape fa gë vële ntañëtëk va

¹ Tac nubuha hnë Ikuñ Siño* hna Fape fa ga kahnëni gë vahnë wawuli keme gë wafëhw wahnah gë vënah (144,000), vële heriko wñac lëwu gë wñac Rëmu hnë wayëka hna. ² Do më wëryëbu kopa le wñatik g'ambin ÿawëdëho had wavonkëlo wënka wov, had farat sankaf. Kopa le wëryëdëfuhu ÿa mëntëlëniho fëna g'itëmp nte rëmpëde. ³ Vahnë vëracc hnëw hasëk njëwëdëniho haryënkwi tinki ahnañ hna gë haryënkwi wulañ wahnah hna do gë vicër hna. Ahnë kodilohna ñëña hnëw rac ge gena vahnë wawuli keme gë wafëhw wahnah gë vënah (144,000), vëhni vële lawëtiko nkal va. ⁴ Vële wok vëronkëna gë vësëval va ye, vëyëtëna vësëval. Fape fa tëfëlehnëdëni fop le njid hna. Ntañëtini hnë vahnë hna soñe nkeni vëryënkweyënkwi vële sënayik had sadëha Wënu ña gë Fape fa. ⁵ Kobëri vëwërëna; vëhwëhnana ile niradëni.

Ipëyahni kiti

⁶ Tac më hnuvubuha mëleka hawary nkwayëdëho yañ. Gë Wanës Wakasëk wante wok dëcëdëna, wante rëfëkawo pëyahni vële lëdëk nkal va, njijëk: vahnë hnë wayal hna fop gë wahnënk hna fop gë vanësa hna fop do gë wabulunda hna fop. ⁷ Gë kopa sankaf ntehnëk: «Dënënyina Wënu ña do cëmbëryina, kabi wati kitiñ dëwu ña tëkik. Cëmbëryina ale lik ambini gë inkal ñi, gë wov ÿi do gë wahayalin ñi.»

⁸ Tac, mëleka higëna më tëfika do ntehn: «Njok! Babilon Samah ÿa njok! Umë ye ale yëdakëhni wayal wï fop ceni

* 14:1 14.1 Siño fakuñ ye Yerusalema hna hn'ile nke Cery Wën Cankaf hna.

uñen nte liyehnëdëhëhniwo kwëlëkwël le ñewëk Wënu ŋa!»

⁹ Mëleka rarëna më tëfikëhni waÿentaŵ wã do gë kopa sankaf ntehnëk: «Ge ahnë sëmbëdëha intaŵ ŋa gë ile liyik mëntëlëni g'umë ÿa, ge nuÿak yavëta ÿa yëka hna ma vák hna, ¹⁰ ced' umë fëna uñen antavah Wënu ŋa, unte hotayik hara cutina gë wënka hnë nkëlëwã tëm pah ntavah ntëwu hna. Sifa vahnë vërac korotëdëni d'us hwëdëh hna do gë hn'ivëd' le fëdëd' hna haryënk wamëleka wapacah hna do gë Fape hna. ¹¹ Hwëcic hwëdëh hunte horoteyehnëdëhëhni vële sëmbëdëha intaŵ gë ile liyik mëntëlëni ÿa, vële hwëhnak yavëta uŵac lëwu va, cëhnëd' kwëlëkwël do vëhwëhnadina iyinëga g'anent g'umëd'.» ¹² Wati ÿa ye le tëfahnëkëhni kwëhnani vëfacah va iduñëna ŋa, maŵëhnëni vakwëda vantëwu va do nko kahnëndani hnë Yesu.

¹³ Tac më wëryëbu kopa ga ntehnidëho g'ambin: «Kerëry aki: Mbetani vële ye g'Ahwëhn a hafo cëm hna!»

Iyir Ipacah ŋa ntehnëk, «Ha, njinëgadëni wadoku wadëw hni ŋa, kabi ile ntini ÿa tëfëlehnëdëhëhni.»

Soŋe ikitiŋa tëkwa

¹⁴ Ante njëkëdëfuho ŋa, nubuhò aŋar jah, do hnë ŋar tac ale wëntëlëk g'ahnë lañako. Apënk wã sanu ahnaŵ pënk wako do mënk wã ikáca ŋakah. ¹⁵ Tac mëleka haŵary më cahnik Cery Wën Cankaf hna do ndekahna ale yeho hn'aŋar hna: «Dokunahnëry ikáca hu ŋi ahácahn, kabi uhác vë nkal wã mbëntëk.» ¹⁶ Awa, ale yeho hn'aŋar ÿa më nkwësirëk káca ŋa nkal hna, do uhác vë nkal wã fop káciko.

¹⁷ Tac mëleka haŵary më cahnëgik hnë cery Wën canka mbë g'ambin hna; umë fëna ikáca ŋakah mënk wëko.

¹⁸ Tac mëleka haŵary kat, le hwëhnako imëk hnë hwëdëh ŋa, më cahnëgik hn'ile cënadë sadëha hna do ndekahna ale wënkëko ikáca ŋakah ŋa: «Nufëry ikáca hu ŋi alëpëtahn wadëwël atëh resen nkal ŋi, kabi mbëntëk.» ¹⁹ Mëleka ÿa më nkwësirëk ikáca dëwu ŋa nkal li. Më mbarëpëk waresen wavë nkal wã, do ntoŋ ile mbarëpëko ÿa hnë tank camah ntavah Wën hna le ŋwëÿehnëdë.

²⁰ Më ŋwëÿëhnik wadëwël ŋa hnë tank camah le ye hamëhni nkol hna; wasat më cahnëk hnë tank camah hna ŋi had uŵac hafo tëk wawës wafahnac hna do campëko hnë wakilometër wakeme watar (300).

15

Soŋe vahnë vële nkok mëkëna ntaŵ ŋa

¹ Ga ndëcëk rac, më vokëbu hnuwu ambin hna dahëse hawary samah do vënak: wamëleka mbëd gë waki wënkëk wëkata wacankaf mbëd gë waki. Waŋi ye watëkwa ŋa kabi gë vëhni padënëd ntavah Wënu ŋa. ² Më hnuwu ile ye had wov lancah ile hnawëlëk gë hwëdëh, do vële wok vësëmbëlahna ntaŋ ŋa g'ile fëriko mëntëlëni ŋa, gë vële wëyëk yavëta lëwu ŋa, darël hnë wov lancah rac kahnëniho. Warëmp wale njëdäkëhniwo Wënu ŋa mënkwëniho. ³ Njëwëdëniho hnëw Fape fa gë Moyis, ayohal Wënu ŋa:

«Ahwëhn Wën Hwëhn Fanka Fop,
Vantiyehn hu va camëk do mbënak!

Ahnaŋ wayal,

Vankaŋ hu va catëk do toña ye!

⁴ Mo wok dënënëdilihna, Ahwëhn?

Mo wok cëmbëdëna uŋac hu ŋa?

Wëjë fo ye afacah.

Fop wayal wï njijëdëni do cëmbëdëhnihi,
kabi nuni kitija hu ŋa.»

⁵ Tac nubu ambin Acery Wën Cankaf, rac ye usank* ule ryënkwëtehndëho kwëtëla ŋa, ga pidëtak, ⁶ do wamëleka mbëd gë waki ŋa wante wënkëko wakata mbëd gë waki cahnahnëni hnam. Vacud vacankaf vapacah vanjerah vante fëtëd vante rëkëdëhëhniwo hafo wapary hna cudaniho do ñëbani waryil sanu wayankah wasakahn walëw hni hna. ⁷ Ryampo hnë wëlaŋ wahnah hna njëdäkëhniwo wamëleka mbëd gë waki ŋi ñërya sanu nte rëmpëhnik untavah Wën ale wok kantëm. ⁸ Idanc Wënu ŋa do gë fanka falëwu fa pëbënëko Cery ŋi gë hwëcic. Ahnë kodilohna tënk hnam hafo pad wakata mbëd gë waki mba wamëleka mbëd gë waki ŋi.

16

Soŋe wakata mbëd gë waki ŋa

¹ Ga ndëcëk watac, nkwëryëbu kopa sankaf hnë Cery Wën, le lehnëdëhëhniwo wamëleka mbëd gë waki ŋi: «Yiryin do campehnëryin fop nkal li vañërya mbëd gë waki ntavah mba Wën.»

Kata ryënkwëryënk

² Aryënkwëryënk a njik campehn ñërya ntëwu ŋa nkal hna: wahajën waŋeh do walavah ryafëkëhniwo vahnë vële hwëhnako dahëse ntaŋ yapah do sëmbëdëho ile liyiko mëntëlëni g'umë ŋa.

* 15:5 15.5: Vantiyehn 7.44

Kata higëna

³ Ahigëna ŋa campehnëk ñërya ntëwu ŋa wov hna: wënka ŋa mbacalehn had sat asëm, do fop vile yehëhna wov hna hwëhnak sël uwám wã cëmëni.

Kata rarëna

⁴ Ararëna ŋa campehnëk ñërya ntëwu ŋa hnë garyëla hna do wahayalin hna: wënka mbacalehn sat. ⁵ Do nkwëryëbuha mëleka le hwëhnako imëk hnë wënka ga ntehnëd:

«Catëru, wëjë ale ye do yeho,

kabi wakiti wante liru ŋa acatëk;

⁶ Vahnë va campehnëni sat wëfacah do wakila, sat ye fëna ile yëdaruhehni ceni.

Rac sanjëkëhni!»

⁷ Do nkwëryëbu kopa le wätik hn'ile cënafe sadëha hna ga ntëkwad:

«Ha, Ahwëhn Wën Hwëhn Fanka Fop, wakiti wadëw hu ŋa pëbëka toña do usatah.»

Kata hnahëna

⁸ Ahnahëna ŋa campehnëk ñërya ntëwu ŋa lav hna, do mawëryanik pëdëni vahnë va gë hwëdëh lëwu wã. ⁹ Vahnë va pëdëlehnini gë uyakah samah; njewëdëni uwac Wënu ŋa ale hwëhnak uwëka hnë waŋi wakata, bare wëwëcëtana vankeya vantëw hni soŋe cëmbahnëniha.

Kata vëryëna

¹⁰ Avëryëna ŋa campehnëk ñërya ntëwu ŋa hn'itinki naw ntaw yapah hna: inaw ntëwu ŋa pëbëlehna umëhwëry. Vahnë va nëradëniho ryëw ŋa kabi korotëdëniho dus; ¹¹ njewëdëniha Wën mbë ambin ŋa soŋe wahorot walëw hni wi do soŋe waŋag vantëw hni vi, bare wëwëcëtana vankeya vantëw hni vi.

Kata hwëhn mbëd g'iryaw

¹² Ahwëhn mbëd gë aryaw a campehnëk ñërya ntëwu ŋa hnë sën sankaf le wacik Efërat: wënka ŋa më nkuhënik pëhwëtani nkaw vëhnaw vële wätid ipëhna lav.

¹³ Tac, hnë wës fato, hnë wës ntaw yapah do hnë wës kila wamër, nuwu ga canëd wahakili warar wawëh had wafor wasanjink. ¹⁴ Vëŋin ye wahakili Sintani, wale lid wafëmpëhnahnah. Njidëni cap vëhnaw wëwë nkal fop, ndanko mbarëpëlahnëni soŋe wët fac sankaf Wën Hwëhn Fanka Fop.

¹⁵ Ahwëhn a ntehnëk: «Wëlin nkeryibu had ale. Mbetak ale heryëk do worryerik viyi vilëwu va, g'antë nji wëtata fo soŋe antë tav nuyi usëfëhnah lëwu wã.»

¹⁶ Wahakili Sintani wã mbarëpënihëhni vëhnaŵ va hn'ile macik gë Wa-ebëre ŋa Arëmagedon.

Kata hwëhn mbëd gë wahi

¹⁷ Ahwëhn mbëd gë vëhi ŷa campehnëk ñërya ntëwu ŋa sël hna do cahnëk hnë Cery Wën hna kopa sankaf le watik tinki ahnaŵ hna ntehn: «Antiyak!» ¹⁸ Tac pëgwëlehn taŋ mbiliñëtënd, wakopa, wakopa waparaf, do nkal iŋa ñënkalehn d'us g'ante nkok diyahna kobëri ga nkehahnëk ahnë nkal li. ¹⁹ Nkol cankaŋ ŋa capëko warar do vankol wayal wã fop mbëvëko. Wënu ŋa ndënkwëtajëko nkol cankaŋ nte wacëde Babilon njëdahnä ñërya ñen ntavah cankaŋ ntëwu. ²⁰ Fop watinti ŋa nambiko do wahuŋ wã njoko. ²¹ Wagurye wante rëkëhnëd wakilo wafëhw wahnah g'imbëd (45) g'ambin njohahnidëhëhniŵo vahnë va do vahnë va njewëdënihawo Wënu ŋa soŋe kata wagurye kabi iŷi kata nkeho ulakëmak.

17

Intawã yapah g'ale wafaf

¹ Tac, aryampo hnë wamëleka mbëd gë waki hna wante wënkëk vañërya mbëd gë vaki va njijëk ntehn: «Yij, tufëdëmi kitinã asëval ale yëtahnik igwafa cankaŋ, umë ye Babilon, ale lañak tëfary wasën hna. ² Vëhnaŵ vëvë nkal va g'umë nkwaŋadëni do vële ye nkal va ndëwëni uñen nte nkwaŋadëni.»

³ Tac Iyir Ipacah njihahniko do mëleka ŷa njoko hnë wula hna. Hnam nubuha asëval kayëka ntaŵ bëntëvëntak nte herik fop mbahn ntëwu hna wãc wayëw Wënu do hwëhnaŋ vankaŋ mbëd gë waki do wamiry pëhw. ⁴ Asëval a cudak viŷi vële ye had bulu gë vëntëvënt, kayëtak sanu, wëraka wafërën do wanjere. Mënkwëk vák hna ñërya sanu, nte fëbëka wëh do ronk nkwaŋa ntëwu. ⁵ Yëka lëwu hna keriko wãc ile hwëhnaŋ ufëhnëtahn soŵik:

«Babilon Cankaŋ,
hnëm vële wafaf
do vankeya vakayah
vante ye nkal vi.»

⁶ Do nubuha asëval a ndëwëk sat vëfacah, rac ye sat waseŋe vële sëmëk soŋe Yesu. Ga nubuha apëmpëhnahnëkowo.

⁷ Tac mëleka ŷa ntehnëko: «Soŋe ye pëmpëhnahnëki? Apëyaŋdëmi ile pëhnëtahnëk asëval a do ntaŵ nte ryibëka ñi nte hwëhnaŋ vankaŋ mbëd gë vaki do wamiry pëhw.

⁸ Ntaŵ tac nte nuru ñi nkeho, bare gona. Cahnid hatëh hatëwah hna do njid gante mbëvëd. Do vëvë nkal va, vële wok vëherihna wãc kobëri wapëgwala d'uniŷa hna,

hnë kayëte uwám, vahnë vërac pëmpëhnahnëdëhëhni ge nuniha intawñ iña, umë ale yeho, wok gona, do vokajëd.

⁹ «Wati ÿa ye le rëfëka kwëhnahnin wasery gë hakili facah nkwëryahnin waji: vankaf mbëd gë vaki vi ye wahuñ mbëd gë wahi le ndahëk asëval hna. Vërac ye fëna vëhnañ mbëd gë vëhi. ¹⁰ Imbëd fagant lëw hni njoni, ahwëhn mbëd g'aryawñ ÿa nkok nawñ, ahwëhn mbëd gë vëhi ÿa wok tëkina ten, bare ante tëkid ña biyëdina. ¹¹ Ntañ ante yeho ñi do wok gona, nke umë dënk ahnañ ahwëhn mbëd gë vërar. Umë ye fëna aryampo hnë mbëd gë vëhi hna do njid gante mbëvëd ka.

¹² «Wamiry pëhw wante hnuru ñi ye vëhnañ pëhw vële wok vëhnañëna ten, bare wati ryampo, vëhni gë ntañ ña nuñadëni uwëka ahnañ. ¹³ Vëhni fop nkwëryëla ndampo fo kwëhnani: njëdaniha ntañ ña fanka do wëka lëw hni. ¹⁴ Vëhni wëtarëdëha Fape fa, do Fape fa mëkëdëhëhni, kabi umë ye Ahwëhn vëhwëhn, do Ahnañ vëhnañ, do g'umë vële wacik va, vërhënyayik va, vële hahnëndak va, mëkëdënihëhni.»

¹⁵ Tac mëleka ÿa mbok ntehno: «Wasën wale hnuru wï, wale ntañahnëk asëval ale wafad ÿi, vëhni ye wabulunda, wakore wayabah, wayal do vanësa va. ¹⁶ Wamiry pëhw wante hnuru ñi do ntañ ñi ñëwëdëniha asëval ale wafad, atëbëdëniha fop do tavëdëniha wëtata fo; tokëdëni mbahn ntëwu do mbëvendëniha gë hwëdëh. ¹⁷ Ha, Wënu ña kwëtëk hnë ntañary ntëw hni ntihañëni vile pëhñak nti va: njëdadëniha unañ ntëw hni ña ntañ ñi, hafo pad wanës Wënu ña. ¹⁸ Awa, asëval ale hnuru ÿi, ankol cankañ ñi ye nte hnañëhnëkëhni vëhnañ vëvë nkal vi.»

18

Iyo Babilon

¹ Ga ndëcëk watac, nuñuha mëleka hañary ga cëlid g'ambin. Kwëhnako uwëka sankaf do humpen hudëwu ha pëtehnëko nkal ña. ² Ndekako gë kopa sankaf:

«Njok! Babilon Samah ÿa njok!

Ambacak ryaha wayine,
ryaha wahakili wañeh,
ryaha wasëry wañeh do wañëwik.

³ Ha, fop wayal wã cenii uñen ntëwu nte liyëhnëdëhëhniwo kwëlëkwël le ñëwëk Wën: vëhnañ vëvë nkal va nkwafani g'umë, do vëwaf vëvë nkal va mbetani soñe hnapul sankaf lëwu.»

⁴ Do fëna nkwëryëbu kopa haŋary le w̄atik ambin hna ga ntehnëf:

«Cahnëryin anj nkol, bulunda mën,
 d̄anko antë ayentahniw̄u wameh wadëw̄u,
 do antë ahnuŋantiw̄u wakata wante rëfëka ŋi.

⁵ Wameh wadëw̄u ŋa ndivëlëk hafo g'ambin
 do Wënu ŋa ndënkwëtajëk vantiyehn vameh vambë inji
 nkol.

⁶ Diryina had gante ntikëhni vëyëntaŋ ka,
 bësarinyin wahwënta wahi ile ntik ŋa.
 Hnë ñërya uñen nte nkwëntëlehnehnahnëkëhni
 vëyëntaŋ va,
 nkwëntëlehnehnëryin uñen nte yaŋëk wahwënta
 wahi.

⁷ Njahnëk d̄us icëmb gë hnapul.
 Nësëd ntaŋary ntëw̄u hna:
 “Ami, ahnaŋ, ntañahnëbu tinki ahnaŋ.
 Gela asëval ale cëmaryëk asan a do nuɗa muk ucay.”
 Soŋe rac, bësarinyin uhorot do uŋëwëhnaŋ sankaf!

⁸ Soŋe watac, fac ryampo fo njohahnëdëha waŋi wakata:
 icëm, ucay, inte. Do mbëvëd gë hwëdëh.
 Njaŋëk Ahwëhn a Wën hunte hitiŋëdëha.

⁹ «Fop vëhnaŋ vëvë nkal vële wafak g'umë do ŋahëlëk
 hnapul lëw̄u ŋa, akodëni do njahnadëni soŋe lëw̄u ŋa, ge
 nuni hwëcic hwëdëh hunte mbëvand ŋa. ¹⁰ Añëwëdëni
 ŋawët soŋe ntakah iŋi horot do ntehnëdëni:

«“Kata! Kata! Babilon, nkol camah! Nkol yaŋah!
 Wati ryampo fo njijëk kitiŋa hu ŋa!”

¹¹ «Do vëwaf vëvë nkal va kodëni do njahnadëni soŋe
 lëw̄u ŋa, kabi ahnë bokëdina ntaŋ viŋë vilëw̄ hni va: ¹² viŋë
 sanu, kori, wëraka walakëlah, wanjere, wafand wahihnaŋ
 gë wavëntah, wadëhwa wadakëlah do fop vile fërik gë
 beñ iñi, gë wadëhwa wapëren, ile vudik, gë ryëhwëra
 do gë wëraka wawamah, ¹³ upih nte hnëŋënëd rokëtok,
 wadatikola do gë iduf, uñen, wagu, pih do watoka, wuhni
 gë wape, wafahnac gë wasaret, vëramp gë vële fëlayik.

¹⁴ «Wadëwël waëntah wante valëkino ŋa ŋawëtaki, fop
 vële wamahnëki vi do fëtëd vi cëvaryiki do bokëdëna nuyi.
¹⁵ Vëwaf vële mbetëndanëk va ŋawëtiniho, soŋe ntakah
 uhorot lëw̄u w̄a; kodëni do njahnadëni. ¹⁶ Ntehnëdëni:

«“Kata! Kata! Nkol camah ŋa
 cudak wafand wahihnaŋ fo
 do gë pand bulu gë mbëntah nte hambëka ntaŋ
 do kayëtak sanu gë wëraka walakëlah gë wanjere!

¹⁷ Wati ryampo fo përekanik iŋi hnapul fop!”

«Do vëyaryary Sisikulu va fop, fop vëryokuŋ hnë wënka va, añëwëni ŋawët. ¹⁸ Ante nuhni hwëcic hwëdëh hunte mbëvahnëd ŋa ndekaniho: “Aŋëhne nkol ga këñëlahnëni aŋi nkol canka!” ¹⁹ Pihani vëd hnë vankaf vantëw hni, koni, do njahnani:

«“Kata! Kata, nkol camah

ante vetëndanëkëhni fop vële hwëhna wasisikulu hnë wov hna!

Wati ryampo fo përekanik fop!”»

²⁰ Kopa ŋa më mbok ntehnëk: «Ambin, natëryi ŋi soŋe ile përekanik nkol ŋi!

Natëryiwu, wuhnë fëna, vëfacah, vëfayik do wakila, kabi Wënu ŋa kitinëka soŋe wëh ile ntiku ŋa.»

²¹ Awa mëleka hwëhn fanka ryampo nufëk taka dënah, më ntonëk wov hna ntehnatënd:

«Koyëna, gë fanka përekanëde Babilon nkol camah do mbokëdëna nuyi.

²² Do mbokëdëna nkwëry ŋal hu

kopa nkaŋ vërëmp tëm,

vësël takëralu do vëlënk,

fëna wëla aseryah aryampo gedina ŋal hu hna.

Do fëna kopa tank gë hont bokëdëna nkwëryi ŋal hu hna.

²³ Humpen lampu ŋa bokëdëna pët ŋal hu hna.

Kopa aŋëlah ahasëk gë asëvalu bokëdëna nkwëryi ŋal hu hna.

Vëyin fop koyëna nked kabi vëwaf vëlëw hu va yeho vëhnaŋah vëvë nkal va, do kavëla hu ŋa tokakëhni fop wayamani ŋa.

²⁴ Mbëvehnëderu kabi ŋal hu hna tëkatik sat wakila gë vëfacah fop, vële ryawik nkal li.»

19

Hnëw wëka ambin

¹ Ga ndëcëk watac, nkwëryëbu had kopa bulunda samah mbin hna le ryekadëho:

«Aleluya!

Ipeh ŋa, icëmb inŋa do gë fanka fa vëhni Wën fu hna nke.

² Vakitiŋa vantëwu va catëk do toña ye.

Kitinëka asëval ale yëtanik gwafa ntëwu,

ale ronkënedëho nkal gë gwafa ntëwu,

koroteyehnnëka soŋe sat vëryokuŋ vëlëwu va.»

³ Mbok nësëni kat:

«Aleluya! Hwëcic hwëdëh hunte mbëvahnëd Babilon Samah ŋa kayëndad dol do gë kantëm!»

⁴ Tac vacërakëlo wafëhw wahi gë vëhna (24) do wulaŋ wahnah (4) wã ndëkwëhnnëniho, cëmbëniha Wënu ŋa

ga ntañak tinki ahnaŵ hna nësatëndëni: «Nke koyëna! Aleluya!»

⁵ Tac cahnik kopa mbë tinki ahnaŵ hna ntehn: «Cëmbëryina Wën fu ŋa, wühne fop vëryokun lëwu, wühne, vëhinhah gë vëryindah, vële ntakëd g'umë!»

⁶ Do nkwëryëbu had kopa bulunda yabah, had kopa wavonkëlo wënka wacankaf, do had wakopa waparaf, nësatëndëni:

«Aleluya! Ahwëhn Wën fu ŋa Ahwëhn Fanka Fop ŷa tufahnëk inaŵ ntëwu ŋa.

⁷ Natëfu, nëŋëfu,

cëmbënëfuna kabi ambënt ñël Fape fa tükik, do ale tëhna a këbënak.

⁸ Mawëryahnik cudä viyi vihihah vëfëtëpët do vëfacah, viyi vihihah vi ye vantiyehn vacatah mba vëfacah.»

⁹ Mëleka ŷa më ntehnëko: «Kerëry: Mbetani vële wacik hnë mbënt Fape fa!» Më mbok ntehnëko: «Wanji ye wanës paryi Wënu ŋa.»

¹⁰ Tac ndëkwëhnëbu hnë wapary mëleka hna sëmbahnëwa, bare umë ntehnëko: «Kehary antë ali wanji! Ami ye arëfëlënta hun ŷa doku hna, wëjë gë vëyënta hu, vële ye wasede Yesu. Ha, fop wante pëyahnedëni wakila ŋa, wëba Yesu ye had gante tufëkëhni Iyir Wën ka. Awa cëmbëryehna Wënu ŋa fo!»

Soje viyë mbëd gë wahi vile ryëcëtaf

1. Soje ale hayëka pahnac yah

¹¹ Tac nubu ambin ŋa pidëtak do wëlinëha pahnac yah. Ale hayëka ŷa wacëde Ahahnëndak do Toña. Kitijëd do mëtaryëd g'usatah. ¹² Vinkër vidëwu va nkeho had humpen hwëdëh; pënkwo vapënkwo ahnaŵ; akwëhnako wac ile herik hnë mbahn dëwu hna do wok yëtina afo umë.

¹³ Acudäko cud nte hoyik hnë sat. Wacik: «Wanës Wën».

¹⁴ Wasodäde wavë ambin tëfalëdënihaŵo hnë wafahnac wayah, vëhni fop viyë vëyah do vëfacah cudaniho. ¹⁵ Hnë wës lëwu hna canëdëho sëlame ŷakah soje ndafahnëhni wayal wa. Keryëdëhëhni gë ryoko ryëhwëra, nweyëhned waresen hnë tank camah ntavah mba Wën Hwëhn Fanka Fop. ¹⁶ Hnë cud ntëwu hna do hnë mbuf ntëwu hna kerik wac: «Ahnaŵ vëhnaŵ do Ahwëhn vëhwëhn».

2. Ambënt Wën soje wasëry

¹⁷ Tac nubuha mëleka ryampo ga kahnëk lav hna. Ndekahnëkëhni gë kopa sankaf fop wasëry wale watëd cëmët ambin hna: «Yijën, barëpëlin soje ambënt cankaf mba Wën, ¹⁸ soje aroku mbahn vëhnaŵ, mbahn vësankaf

wasofade, mbahn vëhwëhn fanka, mbahn wafahnac do gë vële hayëkëhni va, mbahn fop vële ye vëramp gë vële wok vëyena vëramp, vëhinhah gë vëryëndah.»

3. Soje ntaŵ ña gë kila wamër

¹⁹ Do nubuha ntaŵ ña, vëhnaŵ vëvë nkal va gë wasofade walëw hni. Mbarëpëlëni mëtaryëniha ale hayëka pahnac yah ña gë wasofade walëwu ŵa. ²⁰ Pëlanaha ntaŵ ña gë kila lëwu ÿa vële liko haryënkŵ lëwu vifëmpëhnahnah wante tokahnëkëhniwo vële hwëhnaŵ yavëta ntaŵ ña do sëmbëdëho wëntëlënta lëwu. Fop vëhni vëhi tak ntonjini vëfërën fo hnë lant hwëdëh hn'ile ñagëd uvëd. ²¹ Vëyëntaŵ va fop mbëvëni gë sëlame le sanidëho hnë wës ale hayëka pahnac ña, do fop wasëry ŵa pihënëniho vimbahn vidëw hni va.

20

Wabëhn wuli

4. Soje pëla Sintani

¹ Tac, nubuha mëleka ryampo ga cëlid g'ambin. Amënkŵëko hnë vák lëwu hna sëdëta hatëh hatëwah gë vankëncä vantënah. ² Më pëlaka fato fa, lën sër ile ye yine do Sintani, do ñaba soje wabëhn wuli. ³ Më ntabëka hnë hatëh hatëwah, pidëk gë sëdëta hatëh ha, g'antë mbok tokahni wayal ŵa, hafo pad wabëhn wuli ŵa. Ge ndëcëk watac, tëfëka tavi soje toye fo.

⁴ Do nubu watinki vëhnaŵ. Vële yijëd ntañani va, njëdayini fanka kitiñahnëni. Nubu fëna wayiry vële lëpëtik vankaf va soje ucedëya ntëw hni wëba Yesu do wanës Wën, do fop vële wok vësëmbëlahna ntaŵ ña g'ile wëntëlëk g'umë do wok vëhwëhnana yavëta lëwu yëka lëw hni hna ma vák lëw hni hna. Mbokajëniho hnë uwám hna do naŵëniho gë Këris ÿa hafo wabëhn wuli. ⁵ Umë ye ibëhn ndënkŵëryënkŵ ña. Vësëm vëyëntaŵ va vëvokajëna hnë uwám hna ani gë padahn wabëhn wuli ña. ⁶ Mbetani do vëyahnik Wën nkeni vële yentahnik hn'ibëhn ndënkŵëryënkŵ hna. Hnë vëhni icëm kigëna ña kwëhnana fanka; vëhni yed vësëna vëva Wën do gë Këris ÿa, do naŵëdëni g'umë wati wabëhn wuli ñi.

5. Soje itav Sintani

⁷ Wati nte padëd wabëhn wuli ña, Sintani ÿa tavëde gë kaso lëwu, ⁸ do njid tokahni wayal, wale ŵacik Gog gë Magog, hnë vacape vanah hnë duniya li. Umë varëpëdëhëhni soje wët: iyaŵ ntëw hni ña nke had nkëryal mbë wov. ⁹ Më campëni duniya li fop do kwërëlehnëni sary

vëfacah, nkol nte ñahnëk ñus Wënu ña. Bare cëliko ambin hna hwëdëh mbëvehnëlehnëhni fop. ¹⁰ Do Sintani ile rokadëhëhniwo ÿa, ntabiko hnë lant hwëdëh gë vëd le fëdëf, ñarël ntañ ña gë kila wamër. Korotëfëni ñus g'anent gë g'umëf soñe kantëm.

6. Soñe ikitiñ

¹¹ Tac nubu tinki yah sankaf ahnañ a do ale lañak. Haryënkwa lëwu nkal ña gë ambin ña nkaryëni hara vëravëna dahëse, ¹² do nubuhëhni vësëm va, vëryëndah gë vëhinhah, kahnëni haryënkwa tinki hna, do vakayëte va pidëtiko. Kayëte kawary fëna pidëtiko: kayëte uwám ÿa, do vësëm va kitiñiniho gante ntiniho ka, gante kerik hnë kayëte ka. ¹³ Wov ÿa mbësahnëkëhni vësëm vëlëwu va, icëm ña gë ÿëwa vësëm ÿa mbësahnëkëhni vësëm vëlëwu va, do ale-wo-ale kitiñiko gante ntiko ka. ¹⁴ Tac icëm ña do ÿëwa vësëm ÿa ntonjiko hnë lant hwëdëh hna. Lant hwëdëh ye icëm kigëna ña! ¹⁵ Do ale-wo-le woko kerina hnë kayëte uwám hna ntonjiko hnë lant hwëdëh hna.

21

7. Soñe ambin kasëk gë nkal kasëk

¹ Tac nubu ambin kasëk do gë nkal kasëk. Ambin ndënkwaeryënkwa ña do g'inkal ndënkwaeryënkwa ña nambiko, do wov ÿa golohna. ² Do nubu ga cëlëf hnë ambin hna, ñarël Wën hna, nkol pacah, Yerusalem kasëk, had asëval ale hëbënak soñe asanu fac ñël hna. ³ Do nkwëryëbu kopa sankaf le watik tinki ahnañ ntehnatënd: «Yëkëry: idëf Wënu ña gë vahnë va nke. Antëdëf gë vëhni, ankedëni bulunda lëwu. Umë dënk gë vëhni nked, Wën hudëw hni yed. ⁴ Apëhwëcëdëhëhni fop wagwën vinkër vidëw hni hna. Cëm ña godina, ma usay, ma wako, ma horot; ñuniña sër ÿa nambik.»

⁵ Ale lañak tinki ahnañ hna ntehnëk: «Wëlin g'antidëfu fop viyë vëhasëk.» Do mbok ntehn: «Kerëry: Wanji wanës ye wante hode kwëtahni do ye toña.» ⁶ Do mbok ntehno: «Antiyak. Ami ye Alëfa gë Omega, Wapëgwala do gë Wapuyala. Ale njok wënka njëdadëfuha aki fo hayalin wënka uwám. ⁷ Ale wëkëk a nuñad intëw, nkedëfu Wën hudëwu do umë yed fatah mën. ⁸ Bare soñe vëhëmak va, vële wok vëhahnëndana va, vëweh va, vëryañ vahnë va, vële wafad va, vëhav va, vële yëfad wasank va, do fop vëwër va, sah lëw hni ÿa hnë lant le hëvëf hwëdëh nke; umë ye icëm kigëna ña.»

Soñe Yerusalem hasëk

⁹ Tac aryampo hnē wamēleka mbēf gē vēhi hna ale wēnkēko vañerya mbēf gē vaki va tēmpah wēkata mbēf gē waki ŋa njijēk do ntehnēko: «Yij, tufēdēmina ale hwēhnik a, ale ñlēf Fape fa.»

¹⁰ Awa, Iyir Ipacah ŋa njijēk hnē ŷal mēn do njoko yaŋ hnē kuŋ cankaf, do tufēko Yerusalem, nkol pacah ŋa, nte sēlid ambin darēl Wēn hna. ¹¹ Pētēdēho gē icēmb Wēnu ŋa. Mpen ntēwu ŋa mēntēlēko gē taka dakēlah, had taka nte ravēd nuyi kamēhni lēwu ŷa. ¹² Akwēhnako kece ryindah do hnaŷah. Kwēhnako warēnka pēhw gē wahi (12) do haryēnkwo rēnka-wo nkeho mēleka ryampo do hnē rēnka-wo keriko uŷac: uŷac wahnēnk pēhw gē wahi (12) vutah Isērayel va. ¹³ Nkeho gē pēhna lav warēnka warar, gē farēhw warēnka warar, gē farahahn warēnka warar, gē njoya lav warēnka warar. ¹⁴ Kece vankol ŷa njeryiko hnē wēraka pēhw gē wahi (12) do hnē itaka-wo keriko uŷac vēfayik pēhw gē wahi (12) Fape fa.

¹⁵ Mēleka le hnēsēhnēdēho ŷa mēnkwēko ŷēŋa sanu soŋe ñaŋahn nkol ŋa, warēnka ŵa do gē kece lēwu ŷa. ¹⁶ Nkol ŋa kēñēlahnēko vacape vi fop: yary ŋa kēñēlahnēko gē yank ŋa. Añaŋēko gē ŷēŋa ile mēnkwēko ŷa, ndēkwēk waŷēŋa wawuli pēhw gē wahi (12,000). Yary ŋa, yank ŋa do gē yihn ŋa kēñēlahnēko. ¹⁷ Ñaŋēk kece ŷa, ndēkwēk waŷēŋa keme gē wafēhw wahnah gē wahnah (144), ŷēŋa vahnē mbalētahnēdēho. ¹⁸ Kece nkol ŋa njeryiko gē wēraka walakēlah waryunēnkah do nkol ŋa nkeho sanu facah fo ile wēntēlēk gē sēleku facah. ¹⁹ Hnē wēraka wale njeryahniko kece vē nkol ŷa nkeho fop wasifa wēraka walakēlah. Taka dakēlah ndēnkwēryēnkwo ŋa yasēp yeho, kīgēna ŋa safir, tarēna ŋa nkeho kalēsēdēwan, nahēna ŋa emērod, ²⁰ bēryēna ŋa sarēdēwan, kwēhn mbēf g'iryaw ŋa wakōrēnalin, kwēhn mbēf gē wahi ŋa wakērisolit, kwēhn mbēf gē warar ŋa waberil, kwēhn mbēf gē wahnah ŋa watopas, kwēhn pēhw ŋa kērisopēras, kwēhn pēhw gē ryampo ŋa iyasent, kwēhn pēhw gē wahi ŋa ametisēt. ²¹ Warēnka pēhw gē wahi (12) ŵa yeho wanjere pēhw gē wahi (12). Rēnka-wo uyere ryampo fo ye. Do ankaŵ hnēm mbē nkol ŋa nkeho sanu facah had sēleku lancah ile ravēd nuyi hamēhni lēwu.

²² Bare Cery Wēn Cankaf gelohna hnē nkol tac kabi Ahwēhn a Wēn Hwēhn Fanka Fop fa ye Cery tac, ndampo fo gē Fape fa. ²³ Nkol ŋa balēlahna lav ma lepera soŋe penēnda, kabi idanc Wēnu ŋa penēka, do Fape fa humpen hudēwu ha ye. ²⁴ Wabulunda njasēdēni hnē mpen ntēwu hna, do vēhnaŵ vēvē nkal va njojēdēni wahnapul walēw

hni wã. ²⁵ Warënka walëwu wã bokëdina pida kabi umëd ña bokëdina nke. ²⁶ Njojëde hnapul gë untënah wabulunda ña. ²⁷ Ñoñ ile wok pacëna bokëdina tënk hnë nkol tac, lakënde vële lif ile wok catëna ÿa do vëwër va; vële herik wãc hnë kayëte uwám mba Fape fa fo rënkëd.

22

¹ Tac, mëleka ÿa tufëko garyëla sankaf wënka uwám wã ile yalidëho hnë tinki Wën hna do Fape hna, pëtatënd had sëleku. ² Fagant yëwã vë nkol ÿa do cant garyëla hna nke atëh uwám nte lëwëd wahwënta pëhw gë wahi (12) bëhn hna. Lepera-wo-lepera antëwëd, do yaryef lëwu ÿa njehnahnëdëniho wabulunda ña. ³ Ntavah Wënu ña njamënik, kata godina. Tinki Wënu ña do gë Fape fa yef nkol hna, do vëryokuñëhn Wën va ndokuñëhnëdëniha g'icëmb. ⁴ Anudëni yëka lëwu ÿa do wãc lëwu ÿa nked hnë yëw lëw hni hna. ⁵ Bokëdina nke umëd, vahnë va vëvokëdina mbalëhni humpen lampu, ma humpen lav, kabi Ahwëhn Wënu ña campehnëhnëdëhëhni humpen hudëwu ha, do nawëdëni kantëm.

⁶ Tac mëleka mbok nteho: «Wañi wanës ye wante hoðe kwëtahni do ye toña. Ahwëhn a, Wën wahakili wakila, payika mëleka lëwu ÿa tufëhni vëryokuñ vëlëwu va ile rëfëka tèki biyëdina.»

⁷ Yesu më ntehnëk: «Njijëdëfu biyëdina. Mbetak ale wawëhnëk wanës Wënu ña wante ye kayëte li.»

⁸ Ami, San, nkwëryëbu do nubu watac. Ante nkwëryëbuho do nubuho ña, ndëkwëhnëbuho wapary mëleka le rufahnëdëho watac ña, sëmbahnëwã. ⁹ Bare ntehnëko: «Antë ali wañi! Arëfëlënta hu doku hna yebu, gë wëjë do gë vëyënta hu wakila ña, do gë vële hwëtað wanës wade herik kayëte hna. Wënu ña fo rëfëka asëmbënd.»

¹⁰ Mbok nteho: «Antë asowëhni vahnë va wanës wante ye kayëte li, kabi wati le hahnëndik soje vëyin va tëhajëk. ¹¹ Ale rumpak a nko ntind watumpak, ale wok pacëna ÿa nkonti hnë ronkah hna, bare asatah a nko ntind usatah do afacah a pacëna kat.»

¹² «Wëli, njijëdëfu biyëdina. Njonëhnëdëfuha ami dënk ale-wo-le ile rëfëka nuña ÿa, vësawã gante ntik ka. ¹³ Ami ye Alëfa gë Omega, Aryënkwëryënkwa a gë Arëkwa ÿa, Wapëgwala gë Apuyala ña.

¹⁴ «Mbetani vële ryagëd vacud vantëw hni: tënkëdëni gë warënka vë nkol wã do tokëdëni atëh uwám wã. ¹⁵ G'ipër nkeni wabe ña do gë vëhav va, vile wafad do vëryaw, vële sëmbëd wamën wamër, ale-wo-le ÿahnëk ma lif wamër!

¹⁶ «Ami, Yesu, payëbuha mëleka mën ÿa njonëhniwü inji cedeya soñe vacery sali. Ami ye hnënk David, ikol nte fëtëd nkëhnëfacëd a.»

¹⁷ Iyir ña gë aÿëlik a nësëni: «Yij!» Ale-wo-le wëryëk ÿa nës: «Yij!» Ale-wo-le njok wënka ña njij. Ale-wo-le ÿad wënka uwám ña, njij centi aki fo. ¹⁸ Ale-wo-le wëryëk wanës wante kerehnëko Wënu ña hn'ani kayëte, paryi pëyadëmu: ge ahnë nkwënëk iñë, Wënu ña nkwënëhnëdëha wakata wante herik hnë kayëte tac. ¹⁹ Do ge ahnë ñayëtëk wanës inji kayëte, Wënu ña ñwanjëdëha sah lëwü ÿa hnë atëh uwám do hnë nkol pacah hna.

²⁰ Yesu pëyahnek wani fop toña ye do ntehn: «Ha, njijëdëfu biÿëdina.» Nke koyëna. Yij, Ahwëhn Yesu!

²¹ Arabi ipërëna Ahwëhn a Yesu nke gë wühnë fop!